relict' relic	vxor fris	Frater.	Primus	Soror	vir sororis	relicta relic
te fratris.	olim relicta.		gradus.		oli relictus.	te sororis.
	vxor fi	fratris	Secūdus	sororis	vir filie	
	lij frio.	filius.	gradus.	filia.	sororis.	
	vxor nepo	fratris	Tertius	sororis	vir neptis	
	tis fratris.	nepos.	gradus.	neptis.	sororis.	
	vxor pro	fratris pro	Quartus	sororis	vir pronep	
	nepotis.	nepos.	gradus.	pneptis.	tis sororis.	

Q Ua propositum ē ordo ihus humana subsidia petere: vt illuc deficientibus diuini fauoris gratia postuletur: de cōfe. di. c. ois cristiani' i fi. Icirco ego Joānes ādree bonoñ. i oibus inuenies: nf decretoꝝ doctoꝝ licet mi nimꝰ sīs idignus: cupiēs hui' operis mā fore p̄incipiū ad inuocatiné bonoꝝ ē laudē nomiis ieiu christi: qō qñ recolo flectere ōbeo genua fatē confiteri. de inuo. ec. sicut ihus ad eā ītūtū possīt būdeo pontifico preces: ut nō p̄deramꝰ būa nia dimentes sui so la clemētia in me sui celestis irrigui et regni gratiā ifluat fcīēter et eloquentie supplendo defectū augēdo ignoīj modum et memorie quātitatem ut posʒ sim scripturaꝝ buꝰ libri vtilē p̄dē erozeo fugare: enigmata reſe modos solue: obscura dilucidare: et dubia ēdarare. ō relīq. ex. Cēt ut sic cōfruet exaugmētur fcītia: virtus ꝛ gratia in nobis. ut. de. fo. cum de virtute ambule i virtutē de pe. di. ti. dā sanctꝰ plateſ: edificetur robore: et cōseruetur huius artis scīēntia i mēbrus desiderātiꝰ audito. xxiij. q. 1. aduocauit in fi. vt per eā ispoꝝ bonoꝝ fiscate ꝛ ditata sint corpora. ō. de pbē. de multa. in fi. ispoꝝ corpoꝝ mēbra reddantur iustitie feruitura: ut. xlvj. di. oēs: vt sic erudite sint ale ꝛ a deo pcte: idutoꝝ iuſtitia beatitudinem mereātur: de pe. di. ij. alia ꝛ. c. fi. si ab hoc opus memoriale pronctis: imuenies ītruat: cū paribus conferat: ꝛ delicet ecclīe negligētie sōno. ſ. de homi. pos humani. assiduos ꝛ vigilātes reddat ad studiū: vt fmo meus scīntillā amoris huius scīēte in eis iacentem i illā flaꝝ ꝛ nutriat: vt cū creuerit flamiñā bigusſimam faciat: de pe. di. ij. fi. ferno. Laudātes igitur hoc opus meliorībus rōnibus ro / boratos ꝛ meuto reprehēdentes ōpiectos: detrahētibus ā nō rei ſto fed veluti agil' coꝛi fidente non aperiā os meum: de pe. di. ij. fi. n. inquit ad fi. pme colūne: paratus ab āniculo docēri. xxiij. q. ij. c. i. Asserēdat igitur iſufficientie mee quicqd i hoc opere repreben dēdā cesſitime: tñ reddāt aliqualiter in his excusatū cognoscende veritatis affectus: nō debilis amoꝝ: qđ corde gero fcīā ad studiū ꝛ dulcedo ihus attrahoꝝ ꝛ absolute cōpellor manū ad calamū mittere: licet ad id ſufficiēntiſſimis me cognoscā. Si quid ādixi fac nit nota dignum ē utile: piuine poēnice: fecūdo reuerēdiſſimo patri sub cuius umbra q̄esco: ꝛ doctoꝝ fedeo ly indignus: dño Bui doni de Albaylio archidiac. boñ. ec cui' scriptio ꝛ dictio que non i glosa ꝛ recipio fed i tēxtū: ꝛ maxime tenura per ipſū super libro de creoꝝ nouiter cōpilata infrascripta colligi. Et licet eium pentoꝛā huius iuris dicta nel scripta suo iudicio posſe ēe sumſtaui qō ap probat approbatūr: ꝛ qō reprobat bēatur a singulis reprobati: sīla li tñ audacia huius operis scripta fue correctionis subiacoꝛ: p̄sertim me tenere qō approbat: ꝛ nō tenere qō reprobat. Et si qua in hoc opere fuis dictis vel scriptis esſet cōtraria bēe cogito illa pro non scriptis: ꝛ per hoc cūctis pateat me reprehēdi non posſe: vt. xxiij. q. 1. hoc ē fides de fi. tri. dānamus in fi.

Bonifacꝰ epūs ea rōne motus qua in p̄cipio fecundi tertij quarti ꝛ quīti libri decr. Querere non folemus de his. v. ud. vi. que fit in cauſis de libri principio atte dendas: fed in principio voluminis ſufficit queliuſſe: in p̄cipio huius. vi. libri: licet non ideꝝ ſit auctoꝛ: querere p̄terea: vtſit beatitudo ea ad ea ſufficiat remiſſe que i principio Greg. com plationis per Ber. notata fuerit. Et licet antiqua ſit reſbor eorum alteratio: an faltatio ſit para epſcīe eoꝝ dē putatio ꝛ ſolutio relinquenda hoc p̄oemium in quattuoꝛ diuido partes. In quarum p̄ima ſalutatio ponitur: uſq; ibi ſacroſācte. In ſecūda exordium: uſq; ibi fanc. In tertia narratio: uſq; ibi uniuerſitati. In quarta cō clusio uſq; in fi. Primo igitur ōño Bonifacius doctoꝝ ꝛ ſcholarem morātes bonoñ. ſalutāt ꝛ benedīcit. Secūdo exordiendo dicit q; inten dit ſolicite circa cōmoda ſubditoꝝ: ꝛ volūtarie laboꝛat: ꝛ interdū ꝛ toto nocturnus vigilat antiqua tura declarādo: ꝛ nouā condēdo: vt ipſoꝝ fcanda la tollat: ꝛ lites repimat: ad qō ſe tenēn fateꝰ ex officio diſpēſationis ſi bi creditoꝝ q̄ p̄cēſſit fācte, tymane ecclēſie quā a deo p̄data fuit concio ec clesiꝰ: effecta tot' orbis magistra. Tertio narrat ſe a multis requiſitū inſtātēr ut elucidare ōberet que ex ugātibus editis poſt cō plationē Greg. ex ab ipſo ud alijs roma. pon. teneri ꝛ que reiutari debeāt: ꝛ q fuerint auctoꝛes ipſarum. Nō efficere deſiderās per treo nominatos: littera ex tranagātes ipſas ſecut edi gētuo recēſeri: quarū mul te relecate fuerunt: q tem poraleo ud iuri cōtrarie nf ſuperfluę: reliquas in meli uo reformatas cū utilibus cōſtitutionibus per ip ſum nouiter editis man dauit in unū libꝝ redigi: ꝛ tali debito titulo collo cari. Illāq; libꝝ nuit adūgi quicp libris decretalū ꝛ nocaꝝ tēxtū: ꝛ fena rius numerus ſit perfectus. Dicit demum: q̄ iō nō mādauit hos cōſtituto nos i cōplatione Greg. Qſ tanq; nullo pondere opportuniſſet multos libros dēstrui ꝛ nouos fieri ex maximis laboꝛibus ꝛ expēſis. Quario cōcludēdo mandat ipſis doctoꝛibus ꝛ ſcholaribus: q̄ ipſis libꝝ mature compositus: quem eis ſub bulla trafmisit: affectuoſe recipiant illo vſuri ꝛ iudicio ꝛ ſibo los: ꝛ precipit q; ulterius nō recipiāt nec pro decretalibus habeant aliquas cōſtitutiones romanoꝝ pont. editas poſt cōplationē Greg. ꝛ q̄ ex ip ſis certo libro ſuſerte nel refonate non ſint. hoc ē tot' proemium.

a ¶ Bonifacius. ex predeceſſoribus ſuis ciuſdē nominis licet ipſe fuerit oc tauus: credo q; vnicā decre. habuimus. ſ. ō. de pactump. nullus. Et dicitur Bonifacius q; bona facit: ꝛ de eſt confonāo nomen rei: p̄out eſſe debet. xxi. di. deros de praben. cum fm illu. de dona. ſ. eſt ꝛ aliud. Bonus igitur imo optimus opus fecit noſtrum ius cañ. illuminando: ꝛ per declaratiōes antiquoꝝ iurium ꝛ per editiones nouoꝝ iuriū. ſequitur. Sed ſolet tuneo dubitare qua rōne mutetur nomen i creatione ro. pon. cū nominis mutatio. p̄hibita ſit. C. de mu. no. l. i. hic. n. p̄mo uocabatur Bōdictus modo Bonifacius eſt nominatus: Innocentius. iuj. p̄mo Simbalduꝰ: Greg. x. p̄mo Theobaldus: Celeſtinus. v. p̄mo Petrus: Reſpondetur hoc ſi eri ad oſtendendum per mutationē nominis facā mutationē hominis, cū .n. p̄mo eſſet purus homo nēcie rtem vet dei gerti ſ. ternio. ō. ec. deor. vt noſtri: vel ideo ꝛ omnia actio dñi noſtri ē ſtructio. ō. de dec. ſignifi caſti. q. 1. deus omnipotēs: ſed ſi promotione Petri mutatus ē ſibi nomi cum primo vocaretur Simon. xxi. di. i. nouo: ſed ro. pon. vicē Petri geri ō. qui ſi. ſint le. per uenerabilem: vnde ad eius ſtar primeum mutandū ē nomen. Preterea equum ſuit mutationē fieri: qua poſſet promotus turpe originale nomen habere: pone exemplum. ō. de dec. per iquiſitionem: vnde non eſſet equum ipſū ſilo nomine vocari. lex ar. de mutatione nominis frau dulenta ītelligitur.

b ¶ Epiſcopus. ante conſecratiōē et coronationem ſic ſcribitur. Bonifa. cius epiſcopus: ſe adde quod dicā ſi. li. ſuper data. Et quare ſe vocet epi ſcopus: cum ſint i eccleſia dei dignitates epiſcopali maiores dubitari ſolet: die. ix. ordines i eccla. xxi. di. deros ꝛ. xxiij. de epo ꝛ. c. fi. Illoꝝ ait ordinis epiſcopalis ē maior: q; nulli ipſo eſt lucnire maioꝝ ad parcmtion ergo a dignitate: ſed ab ordine nolēs numquā ſe vocat epm: ꝛ eſt contra theolo gos: qui dicunt ſolū eſſe ſeptem ordines. dicunt. n. q; epiſcopalis ꝛ pſalmi ſtatus nō ſunt ordines: pro eo q; certum officium circa conſecrationē, eucha riſtie nō eſt illio ordinibus deputatū. nos iuriſte cōtra per iura predicta: de hoc. ō. de pur. ca. quotiens.

c ¶ Seruus ſeruoꝝ dei. non ſimpli' ſe dicit ſeruum: ſed ſeruum ſeruoꝝ dei: quaſi de his que ſint ſuus nihil ad eum. ij. q. 1. multi. vel quia his non ſer uit qui deo non ſeruiunt: ſed illoꝝ iudicat: his autē qui ſeruiunt ſeruit: ut .i. de offi. lega. officij. vel die ſeruoꝝ dei. ſ. apoſtolorum petri ꝛ pauli: quo rum vices gerēdo ſeruire ipſis dicatur. vel ex nimia humiliate hoc dicit ſe eundum quam negat ſe uniuerſalē papā. xxx. di. eccc: ꝛ ſubmittē ſe iudicio ſeculari. ij. q. vj. nos ſi. ꝛ voluntarie purgationi. ij. q. v. mandatur. ꝛ. uel die

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliniana Brescia.

ut nō.in proemio greg.

d Filijs.quos papa uocet filios:⁊ quos fratres:dic ut.s.de cri.fal.ꝙ graui.Et licet aliquis episcopus esset in studio bonoñ. scholaris uel doctor: non est ꝓpterea rescriptum uitiosum:qr generalr īspicim̄:nec ē curādū de modico: de cōse.di.ij.reuera.s.de simo.⁊ si qōnes.

e Doctoribus.doctor dicitur a docēdo:⁊ debet esse cautus ne proferat tacēda vel dicēda reticeat.xliij.di.sit rectō ī prin.⁊ dz seipsū ⁊ vba sua scdm audientiū capacitatē ⁊ igeniū coaptare .viij.q.i.oportet.qui ciz cadocet que ab auditoribus itelligi nō ualēt:nō cor utilitatē:sed sui ostentationē facit.xliij.di.§.ul.nec dz esse arrogans sed humilis: de ma.⁊ obe.c.ul.naz hz hoc propriū doctrina arrogātiū ut humilit nesciāt ꝑferre que docent:⁊ recta que sapiunt recte ministrare nō possint.xlvi.di.c.i.⁊ doctores uniuersitatē faciūt.s.de cōsti.ex litteris.

f Scholaribus.a schola dictis.Priuilegiati āt sūt scholares in his que habētur.ff.sambrc.l.ea que patē.C.ne fi. pro pa.in cōsti. habita.

g Bononie.quid s alius dic ut nō.in ꝓemio greg. cōpilationis.

h Commorātibus.multi morātur qui parū studēt. ⁊ hos forte curialiter rēprehēdere uoluit scdm ostiē.

cabula.ff.de prescrip.v.l.natura.

c Sane.narratio.

d Prouide.C.de no.co.cōpo.i prima cōstitutiōe.

e Utiliter.di.iiij.erit.

f Ab co.vi.j.de rescrip.c.i.de testi.c.i.⁊.ij.de deci.c.i.de hereticis .c.i.de resti.i inte. .c.i.

Bonifacius episcopus seruo⁊ dei dilectis filijs doctorib⁹ ⁊ scholarib⁹ uniuersis bonoñ. cōmorātibus salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Sacrosācte romane ecclie quā īperscrutabilis diuine prouidētie altitudo uniuersis dispositiōe incōmutabili pretulit ecclijs ⁊ totius orbis precipuū obtinere uoluit magistratū regimini presidētes sollicitamur curis cōtinuis:⁊ assidua meditatiōe urgemur:ut iuxta credite nobis dispēsatiōis officiū sōditorū cōmodis:i quo⁊ ꝓsperitate utiqz prosperamur:iugi quātum nobis ex alto ꝯcessū fuerit:sollicitudinis studio ītēdam⁹. Amplectimur quippe uoluntarios pro ipso⁊ quiete labores: ⁊ noctes qñqz trāsimus insomnes: ut scādala remoueamus ab ipsis. Et quas humana natura nouas sē per deproperās edere formas:lites quotidie iuenire conatur:nunc antiquorum declaratiōe:nunc uero nouorū editione iuriū:prout nobis est possibile:reprimamus. Sane cū post uolumen decretaliū a feli.re. greg.pa.ix.pre.n.tā prouide qz utiliter compilatū nōnulle ab eo ⁊ ab

L alijs romanis pontificibus successiue super diuersis dicerētur articulis edite decretales:de quarū aliquib⁹ an decretales existerent:earūqz auctoribus dubitabatur sollicite i iudicijs ⁊ i scholis. Nos ad apicem summi pōtificatus superna dispositione uocati:super hoc cum istātia requisiti a multis ambiguitatē ⁊ incertitudinē huiusmoi dispēdiū pluribus afferentē oio tollere ac elucidare:que de decretalibus ipis tenere:queue deberent in posterū refutari:gratia suffragāte diuina pro utilitate publica desiderabiliter affectā tes per uenerabiles fratres nostros guillm archiepz ebredunen.⁊ berēgarium epm biterren.ac dilectū filiū magistrū richardū de senis sācte romane ecclie uicecācellariuz iuris utriusqz doctorez decretales huiusmodi diligētius fecimus recenseri: ⁊ tandē pluribus ex ipsis cū uel tpales:aut sibi ipsis:l' alijs iurib⁹ ꝯtrie seu oio supflue uiderēt penit⁹ resecatis reliqs qbusdā ex eis abbreuiatis: ⁊ aliquib⁹ i toto l' i pte mutatis:mltisqz cōrectiōib⁹ detractiōib⁹ ⁊ additiōib⁹

g Alijs. ut per te .j.uidebis.

h Successiue.⁊ sicut successiue sic ordinate poni debuerūt: ut ex ordiatione ipsarum quis ꝑor fuerit pateat : ut i prima cōstitutiōe .C.de no. co.ꝯpo. qd i huius libri cōpilatiōe bene seruatur:vnde si que decretales greg.ix.ponuntur in ti.ille sūt prime:bonifacij sē per sūt ultime. In decretalibus tñ ei⁹ dē auctoris dici solet ꝙ hic ordo non sēper seruatur : qd solet probari s de offi.archi. ad hoc ⁊.c.ut nostrū ⁊ s q fi.sint le.cāz.i.⁊.ij.

i Auctoribus. sicut erat in decre. greg.ix.j.de resti.i ite.c.i.quā quidaz attribuebant alex. iiij.⁊ idem in similibus.

k Apicem.idem uerbum habes.xl.di.non nos:ibi quis enim sāctū dubitet:quē apex tante dignitatis attollit:alis extollit:ut.j.de cōcess.preben.c.ul.in prin.

l A multis.me teste fuit super hoc regsitus ab vniuersitate boñ. per nūcium suum ad hoc missū discretum viruz bone memorie dominum iacobum de castello mansionarium bonoñ.qui homuntio erat.i.paruus homo corpore:⁊ intelligas ꝙ magnus fuit in huius iuris scientia:cum proponeret coraz papa bonifacio stans:Boni. credens genu flexuz monebat eū ut surgeret:⁊ tunc fertur portuēsez .s.fratrem matth.de aquaspreta dixisse ad papam:zacheus est.

m Dispendium.coartādum fuit.j.de rescrip.c.iij.

n Teneri.s.inserte in hoc libro uel reseruate.

o Refutari.s.q hic iserte uel reseruate nō reperiēt:ut.j.i fi.proe.

p Publica.iiij.di.erit in fi.Joānes an.

q Uicecācellariū.tūc:nūc diaconū cardinalē ti.sācti eustachij.

r Doctorē.hi erant gloriosi nō solum doctrina legum sed etiaz experiētia rerū:⁊ tales debēt esse iuris cōpositores.C.de no.co.cōpo.i prima consti.

s Huiusmodi.scilicet editas post volumē greg.ix.

t Cōtrarie.qd i iure reperiri non debet:ut s i proe.greg.ix.⁊.C.de uete.iure enu.l.tanta.

v Abbreuiatis.ut est uidere i decre.greg.ix.j.de deci.c.i.que per lōgiora uerba extrauagabatur:⁊ icipiebat grauem nobis cui cū si.

x In toto.ut patet i decre.Jnno.iiij.que icipiebat graue nimis:q per breuia uerba ponitur:ne cle.uel mona.c.ij.⁊ per decre.que oliz icipiebat sicut dilecti:que per breuia uerba ponitur.j.de elec. statutū ⁊ i decre.j.de testa.c.i.que oli icipiebat Joānes frange pa.extrauagās inno.iiij.maxime i textu:⁊ mlte sī siles.io.an.

a Mutatis.j.de rescrip.statutū.

b Correctiōib⁹.ut.j.de hereticis quicūque ad fi.ut ibi dicā.io. an.

c Detractiōibus.ut.j.de rescrip.c.i.ad fi.⁊ de testi.c.ij.ad fi.⁊ duplicit.j.de sen.ex.qr piculosū:ut i his oib⁹ dicā.

d Additiōibus.ut.j.de regula.nō solū:ut ibi dicā.idē esset uide re i decre.j.de preben.si pro clericis pau.⁊.j.de concess.preben. ne

i Benedictionē.per bñdictionem prelati deuote susceptam venialia remittūtur:ad hec.i.q.i.dictum ⁊.c.maledicā ⁊.c.se.Sicut per generalē confessionē ⁊ orationē dñicam:de pe.di.iij.de quotidianis.Per aquam bñdictā: de cōse.di.iij.aquam.Per elemosynam ⁊ ieiunia:de pe. di.iij.sane cauendū.Et per eucharistiā deuote sūptam:de conse.di.ij.cum omne.Per unctionē extremā.s.de sa.unc.c.vno ad prin.Per deuotaz pectoris tunsionē: de pe.di.i.tres sūt actiones scdm osti.qui hoc no.de pe.⁊ re.omnis : ⁊ qd dixi de remissione venialiū itelligas uerū i eo qui non ē i mortali:ut nō.de pe.di.i.perfecta i ultima glo.mortale.n.sine veniali pōt dimitti:sed nō econuerso:qr mortale oppōitur charitati:veniale feruori charitatis: sublato uero priori tollit posterius:sz nō ecōuerso.

k Sacrosancte.exordium.⁊ iō sacrosācta dicit:qr ꝯsecrata fuit martyrio aplorum petri ⁊ pauli.xxi.di.quāuis.xxij.di.c.ij.j.de elec. fūdamenta ⁊ de reliqis.c.i.

l Imperscrutabilis.vnde o altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei ꝙ iperscrutabilia sunt iudicia eius:⁊ inuestigabiles vie eius:ad ro.xi.⁊ de pe. di. iiij.si ex bono.

m Incōmutabili.xxij.q.iiij.icommutabilis s de sū.tri.firmiter.

n Pretulit.per illa verba:tu es petrus ⁊c.xxi.di.in nouo ⁊.c. se. uel pasce oues meas:de elec.significasti.

o Magistratū.xxij.di.c.i.⁊.ij.s.de sū.tri.c.dānamus ad fi.s.de priuile. antiqua . C. de sacrosanctis ec.l.iubemus ⁊.j.ti.pxi.c.uno.

p Dispēsationis.xliij.di.dispēsatio.

q Cōmodis.in his precipue quibus aiaruz saluti cōsulitur.j.de prebē.c. .i.de cōsti.c.ulti.cum si.

r Prosperamur.j.s offi.le.officij.

s Jugi.i.continuo.

t Labores.idē dicit iperator in auten.ut diui.ins.subscrip.ha.glo.quest. in prin.col.viij.

v Insōnes.in aut.ut iudi.sine quoquo suff.in pri.

x Formas.C.de ueteri iure enu.l.ij.§.sed qr diuine.

z Declaratione.vt.j.de elec.statutum de prebē.qr sepe cū si.

a Iuriū.nūc ātiquo⁊ inouatiōe vbū clemētis.j.de prebē.c.i.cū si.

b Possibile.hoc dicit:qr natura est introductū plura esse negocia ꝙ uo-

captāde.v.lz.⁊ in decretali executor.v.pōt tñ:hito respectu ad aliquas unde tracte fuerūt.

e Uidimus.s de consan.non debet.

f Correctionē morū.qr hoc solum bene agitur:vt vita hominum corrigatur.xxiij.q.v.prodest:⁊ iperator dicat legib⁹ nostris mores itendimus corrigere.C.de his nup.l.i.ad idē.xlvi. di. .c.i.ibi ne elatū moribus ⁊c.⁊ s de ui.⁊ ho.cle.ut cleri corum.

g Titulis.nō. rubricas esse autenticas:ad hoc de pe. di.i.§.hec aūt s ne se.ua.c.i.ut ec. bñ. .c.i.ff.ꝙ qsqz iur. .l.i. Itez nō rubricas de textu:ꝑ qd collige scriptorem ꝙ promisit textum scribere illas ponere debere.

h Volumē.decretalium.

i Perfectus. ut .xxv.q.iiij.c. uno. Sex.n.etatib⁹ mūdi generatio ⁊ hominis status finitur:ut ibi.Prima.n.etas in hoīe est infantia: que durat usqz ad.vij.an.Secūda pueritia usqz ad.xij.uel ad.xiiij.Tertia adolescētia usqz ad.xxv.Quarta iuuentus uel uirilis etas usqz ad quiquagita.Quīta senectus usqz ad.lxx. Sexta ab ide:⁊ dicit seniū aliarum etatū terminus.C.de sacrosan.ec.ut iter diuinū. Sic ⁊ sex generatiōes mundi.Quarum prima usqz ad noe. Secunda usqz ad abraā.Tertia usqz ad dauid. Quarta usqz ad trāsmigrationē babylonis.Quīta usqz ad aduētum christi. Sexta usqz ad finē seculi.Est āt ad hoc simile s de cōsā.non dz de con.di.iiij.s trina.sed lz hone sint iste similitudines:nō tñ iferunt ipsum senarium numerum fore perfectū.vnde dic sz arithmeticos quatuor esse generationes numero⁊.Prima que icipit ab uno ⁊ durat usqz ad.x. et dī ista numero⁊ monadico⁊ a mona qd est unum.xvi.q. i.placuit ij.quia ab uno icipit.Secūda dicitur decadico⁊:a decade qd ē.x. ⁊ durat usqz ad cētum. Tertia dicitur cētedico⁊:⁊ icipit usqz a centum:⁊ durat usqz ad mille.Quarta dr milledico⁊ a mille icipiēs: ⁊ durat usqz i ifinitum.Ex his quattuor generibus numerorum ē reperire alios perfectos paucos tñ:alios iperfectos.Ex iperfectis est reperire alios diminutos alios abūdantes.dicitur āt numerus perfectus q cōstat uel resultat precise ex oibus partibus suis aliquotis simul aggregatis.Est ergo videndū que sint partes aliquote:⁊ sūt partes aliquote que aliquotiens sūpte reddunt suū totuz precise. i. non plus nec minus:vide hoc i senario:qui est ꝑmus perfectoruz: ⁊ sol⁹ iter monaticos perfectus.nā sex vicibus vnū sex sunt:ter duo sex sunt.bis tria sex sūt.Ab ide nō sunt partes aliquote:qa quattuor aliquotiēs sūptum faceret.viij.uel plus:ergo oēs partes aliquote sunt hec:vnū duo tria:sed vnū duo tria faciunt sex:ergo senarius numer⁹ est perfectus sm diffinitionem superiorem:que hz ꝙ numerus perfect⁹ resultat precise ex oibus partib⁹ suis aliquotis simul aggregatis.vide i alio numero perfecto.i genere.n.decadico⁊ alius ⁊ solus numerus est perfect⁹.s.xxviij.tolle partes.s.dimidiam ⁊ circa .ff.de.v.sig.nomē:qa vltra dimidiam non eēt reperire aliquotas:vt s dixi.xiiij.ē pars aliquota:qr bis sūptum facit.xxviij.Xiij.xij.xi. x.ix.viij.non sūt partes aliquote de.xxviij.qr aliquotiēs sūpte non iferunt precise suū totum:sed plus uel minus.Nā.xiij.bis sūptum facit.xxvj.ter sūptum facit.xxxix.⁊ sic plus vel minus ⁊ sic de singulis.vij.ē pars aliquota:qr quater sūpta infert suum totum.vi.⁊.v.ñ sunt partes aliquote.iiij.vero ē pars aliquota:qr septies sūptum infert suum totum.tria non ē pars aliquota:sed duo ⁊ unum hñ sunt partes aliquote:qr.xiiij.vicibus duo facit. xxviij.⁊.xxviij. uicibus unū facit.xxviij.ergo restat ꝙ oēs partes aliquote de.xxviij.sī.xiiij. vij.iiij. duo ⁊ vnum : sed ex his aliquotis simul aggregatis resultat precise totum:qr.xiiij.vij.iiij.duo ⁊ vnum faciunt.xxviij.ergo sm diffinitionē superiorem.xxviij.numerus ē perfectus:⁊ sic ēt de alijs perfectis. Copulaui āt de isto ut melius intelligeretur dictū de senario.Ex iperfectis dixi ꝙ alij sūt diminuti:de quibus solet poni exemplum in octonario. tres enim sunt partes aliquote de octo scilicet. iiij.ij.⁊ unum:sed.iiij.ij. ⁊ unum : faciunt.vij.⁊ sic est iperfectus diminutus.uide in quaternario:cuius due sūt partes aliquote.s.duo ⁊ unum:qr bis duo.iiij.⁊ quater unū quattuor:sed duo ⁊ vnum faciunt tria:ergo ē quaternarius numerus iperfectus diminutus.vide in.ix. cuius ēt due tm sī partes aliquote.s.tria ⁊ unum:sed tria et vnū faciunt quattuor:⁊ sic ē imperfectus diminutus. In imperfecto abundanti solet exempluz poni i duodenario:cuius aliquote sī .vi.iiij.iij.duo ⁊ unū:sz iste aliquote sil aggregate reddūt plusqz totū.s.xvi. ergo ē iperfectus abundans.ui de in.xx.cuius partes aliquote sunt.x.quinqz quattuor duo ⁊ unū:que simul aggregate reddunt plusqz totū.s.xxii.⁊ sic ē numerus iperfectus abundans. hec late clare ⁊ computādo posui:ut hñ intelligatur hoc qd nō ē de materia iuristarū.

prout expedire uidimus: factis in ipsis:in unū librū cum nōnullis nostris cōstitutionibus in quibus ad correctionē morum subditorūqz ꝗtem multa statuūtur salubria fruct⁹ uberes deo propicio i domo dñi allatura:⁊ plurima in iudicijs ⁊ extra frequētata dubia decidūtur: redigi mandauimus:⁊ sub debitis titulis collocari. Quē librū quinqz libris alijs dicti uoluminis decretaliū annectendū sēsuimus sextū nūcupari: vt idē uolumen:senariuz qui numerus est perfectus:librorū illo adiūcto numeruz cōprehendēs perfectā in rebus agendis formam tribuat: ⁊ in moribus disciplinaz. Nec sine cā morem predecesso⁊ nostroruz: qui cū constitutiones aliquas promulgabant:nouiter eas mandabant sub antiquarum serie situari : omisi

I mus in hac parte seruare.hec.n. fecimus ne īfinitos libros destrui:⁊ alios non sine maximis dispēdijs laborib⁹ ⁊ expēsis de nouo fieri oporteret. Uniuersitati uestre igitur ꝑ apostolica scripta mandamus:quatenus librū huiusmodi cum multa maturitate digestum:quē sub bulla nostra uobis trāsmittimus: prōpto suscipiētes affectu eo utamini de cetero i iudicijs ⁊ in scholis: nullas alias preter illas que inseruntur: aut specialiter reseruātur in eo decretales:aut cōstitutiones a quibuscūqz nostris prede.roma.pon.post editionē dicti uoluminis promulgatas recepturi ulterius:aut pro decretalibus habituri. Grego.ix. in generali cōcilio lugduñ.

De summa trinitate ⁊ fide catholica. Rubrica.

k Nec sine.antipophora.rñdet.n.tacite questioni:qua queri posset:quare nō mandabat istas decre.poni in antiqua cōpilatiōe greg.sub suis titulis.

l Predecessorum.inno.iiij.⁊ grego.x.scripserunt eniz hi in proemiis suis doctoribus ⁊ scholaribus:ut decre.quas mittebant sub suis titulis: prout exprimebatur in ipsis:inseri facerent.unde quidam faciebant ipsas scribi in fine titulorum compilationis grego.⁊ isti seruabant mandatum.quidam faciebant de eis uolumina:⁊ isti non seruabāt mandatū ipsorū ut hic patet.ioānes andree.

m Promulgabant.leges instituuntur cū promulgātur.iiij.di.§.leges.

n Infinitos.oēs.s.editos ante huius libri cōpilationē.

o Laboribus.nota maximos labores esse in libris scribendis.et est contra scholares:qui semper dum sunt in studio faciunt scribi libros:dum laborare deberent ad studiū.laboribus.n.talibus ⁊ expēsis parcendū ē : de dolo ⁊ ꝯtu.finē.ioānes an.

p Uniuersitati.cōclusio.

q Maturitate.quod fieri debet:ut.xxv. q.ix.apostolice ⁊ s d rescrip.ad audientiā.i.

r Bulla.als non creditur mandatū principis:vt.xcvii.di.nobilissim⁹:ubi de hoc ⁊.C.de man.prin.l.una.

s De cetero.constitutio ergo respicit futura.quid de pendentibus dicam .j.de elec.licet canon.Quādo incipiāt ligare constitutiones huius.vi. libri dicam in fi.libri super data.

t Scholis.hoc expone:vt nō.i ꝓemio gregorii.

u Reseruantur.sicut decre.exiit qui seminat.reseruata.j.de ver.sig.Et constitutiones omnes edite super negocio heretice prauitatis non contrarie constitutionibus huius libri sexti:ut.j.de hereticis. c.ultimo in fine. Itez posset dici de reuocatorijs:de quibus.j.de prebē.c.penul.⁊ antepe:⁊ d cōcess.prebē.c.ulti.ioānes an.

x Voluminis.s.cōpilationis greg.ix.⁊ sic vides hodie per hūc finem: ꝙ decre.de fide instru.pastoralis.nō habet locum in decretalibus editis post cōpilationem greg.ix.⁊ ante hunc librū:sed posset habere locum in decre. bonifacii editis post cōpilationem huius sexti libri:⁊ in oibus per eum uel eius successores edendis.

y De summa trini.huius.vi.libri rubrice indicio meo continuāde nō sūt: ratio:quia secundum hoc ꝙ occurrebant aliqua addenda mutanda detrahenda vel corrigenda:sic addita mutata detracta uel correcta fuerunt habito respectu ad cōpilationem antiquam:⁊ ipsius rubricarum hic ordine retento:si nihil in titulo volebat addere:uel mutare illo omisso trāsibat ad sequentes:vnde secundum rei ueritatez decretales huius libri in compilatione antiqua debebāt sub suis titulis collocari:sed omissum fuit ex causa : ut

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

ē i proemio ver. nec sine cā. de istius tñ rubrice continuatiōe z materia dic ut no.ber.ē.c.ti.

[A] Fideli. errore grecorū qui dicebāt spūm sanctuȝ procedere a solo patre: extirpato per canones: de conse.di.v.c.pe.z ul. Adhuc qui dā in errores alios īciderunt negātes spm sāctum eternaliter pro cessisse a patre z filio: alijs dicētibus q ab vtroqȝ ꝓcedebat: non tanqȝ ex vno principio sed tanquam ex duobus principijs z duabus īspiratiōibus. Gregorius.x. in generali concilio lugduñ. Primo ponit cōfessionē suam: quā ēt dicit sancte romane ecclie catholicoꝝ patrum grecorū doctorum z latinorū obseruātiam z doctrinam. s. q spūs sāctus eternaliter a patre z filio: z tanquā ab uno pricipio z unica spiratinoe ꝓcedit. demum reprobando dānat oēs qui premissa negare uel cōtrarium asserere presūpserint.

[F]Ideli ac deuotā ꝓfessiōe fatemur: q spūs scūs etnalit̄ ex pr̄e z filio ñ tāqȝ ex duob⁹ pricipijs: sed tāqȝ ex vno pricipio: ñ duab⁹ spiratiōib⁹: sȝ unica spiratione ꝓcedit. Hec ꝓfessa ē hacten⁹: ꝑdicauit z docuit h firmit̄ tenet: z ꝑdicat: ꝓfitet̄ z docet sacrosc̄a roma. ecc. mat̄ oīuȝ fideliū z magr̄a. hoc hȝ orthodoxorū priuȝ: atqȝ doctoꝝ latioꝝ: pit̄ z grecoꝝ icōmutabilis z va sñia. Sȝ qꝛ ñnulli ꝓpter irrefragabil' ꝓmisse vitatis ignorātiā in errores uarios sūt ꝓlapsi: Nos huius moi errorib⁹ uiā ꝓcludē cupiētes h sacro approbāte cōcilio dānam⁹ z reprobam⁹ oēs: q negare ꝓsūpserit etnalit̄ spȝ scȝ ex pr̄e z filio ꝓcedē: siue ēt temerāio ausu asserē: q spūs scō ex pr̄e z filio tāqȝ ex duob⁹ pricipijs z nō tāqȝ ex uno ꝓcedat. Bonifacius octau⁹.

a Fideli. ō. c. firmiter: z ō de here. dubius: z est ñ. C. de his qui ad ec. cōfu. .l. fideli: z dic fideli quo ad mentē: deuota quo ad exteriores actus quasi di. humili: ad hoc. j. de immu. ec. decet.

b Professione. i. cōfessione.

c Eternaliter. nam est pater generās: filius nascens: spūs sanctus procedēs pariter ab utroqȝ absqȝ initio sēper pariter ac sine fine ō. c. firmiter circa pñ. de con. di. iij. c. ulti. C. de sum. tri. in epla inter claras. Sed opponitur: trinitas ē unū uniuersorum principiū: ut ō. c. firmiter: ergo non est ibi eternitas: qꝛ eternum vere sine principio sine fine. Solutio ē principium principiās: nō principiatuȝ: vt referatur principiū ad res creatas. nō ad ipsā diuinitatē.

d Et filio. cōfunditur hic error grecorum dicētium spm sāctuȝ a solo patre procedere. Mouebantur auctoritate euāgelica: io. xvi. ibi spūs sanctus qui a patre procedit. Item in symbolo apud eos hec dictio simplr̄ continetur: q ex patre procedit. Nos addimus filioqȝ: ad idem lex. C. de sum. tri. l. ij. ubi dicitur spm sanctum quem ex sūmo rerum parēte speramus zc. Sȝ ad hoc z filia rñdetur: q expressio patris non excludit filium: imo potius includit: cū ipsorum opera inseparabilia sunt. xxviij. q. i. sic. n. de cō. di. iij. c. ulti. vnd̄ cum pater z filius sint una essētia: substātia seu natura: ut i pre. decre. firmit̄. non pōt ab vno solo procedere. nec sumus excōicati: ut dicebant greci: addēdo in symbolo filioqȝ: qꝛ illud potius est declarare qȝ addē. Et adde qd̄ no. de con. di. v. c. pe. Sed obijcitur ad hanc cōstitutionem: q sit superflua ex eo q hoc idem dictum fuerat ō. c. firmiter. ibi spūs sanctus pariter ab utroqȝ zc. sed dic q hic expressius modum processionis aperit dicens: q non tāqȝ ex duobus zc. Preterea hic damnātur asserendo uel negando cōtrarium sētientes.

e Docuit. nota q in his que sunt de fide catholica z eius articulis necessario tenere debemus: z sequi qd̄ tenet z sequitur romana ecclia: als essem⁹ heretici ō. c. ti. c. i. z. ij. Sed in aliis non hēmus necessario sequi z tenere qd̄ sequitur: nisi sequatur z doceat. xi. di. nolite: ubi de hoc. xij. di. nouit. xxi. di. aliter de con. di. iiij. de trina. In vna. n. fide nil offi. sancte ecclie consuetudo diuersa: vt ibi.

f Firmiter. ō. c. firmiter.

g Fidelium. de his que sunt foris nihil ad nos. xi. q. iij. inter uerba. ij. q. i. multi de diuor. gaudemus: licet ab eis expediat bonum habere testimoniū ut ibi z. viij. q. i. licet ergo ō de sacra vn. c. uno. §. ad exhibenduȝ. xi. q. iij. nō sūt. xii. q. i. nolo.

h Orthodoxorum. i. catholicoꝝ.

i Patrū. xv. di. c. i.

k Doctorū. quorum est ordo precipuus in ecclia ō de hereti. cum ex iniuncto. §. cuȝ igitur. z per doctores predicatores z platos itelligas. xliij. di. c. i.

l Latinorum. ut augustini hieronymi ambrosij z gregorij. xx. di. de libellis. xv. di. sancta. j. de reliqui. c. i.

m Grecoꝝ. aliquorum ut ioannis chrysostomi: cirilli: athanasij: didymi: et ephesini cōcilij patrum. greci. n. cōtrarium dicunt: ut ō dixi. vel dic secūdum guil. q in hoc generali lugd̄. conci. greci qd̄ hic dicitur fuerūt publice ꝓfessi: z symbolū cum additione filioqȝ: ibi publice cantauerūt de mandato imperatoris: z ecclie grecoꝝ utinā corde credāt. xxiij. di. psalmista.

n Vera. alias possit in melius cōmutari. xxxv. q. ix. aplice z. c. se.

o Ignorantiam. que cūctorum errorū est mater: ut. xxxviij. di. ignorantia: nec in his excusat ignorantia. nam ignorās ignorabitur: ut ea. di. qui ea. ad idem. xvi. q. i. si cupis. xxii. q. ii. in quibus z. c. sc.

p Precludere. vt. lxxxiij. di. error ō de spon. iter opa.

q Damnamus. ō. c. damnamus: z dic dānamus z reprobam⁹ id est reprobando dānamus.

De cōstitutionibus.

[L]Icet ro. pon. q iura oia i scrinio pectoris sui cēset hēre: cōstitutionē ꝓdēdo posteriorē porē: quanuis ō ipa mitiōeȝ ñ faciat: reuocāe noscat̄ qꝛ tñ locorū z personaꝝ singulariū

r Assere. ō dixi negare: quid si quis nec negat nec asserit: sed tacēs sic sentit: videtur nō teneri: quia tacere ē preter ista duo. xxii. q. .ii. ne qs. j. ō regu. iu. is qui tacet z. ff. .c. l. qui tacet: Solutio: licet ñ ex uerbis: tñ ex mente iudicatur hereticus: de hereti. c. i. xxiiii. .q. iii. heresis z. c. hereticus: z de⁹ audit in corde: ut. xvii. q. i. §. si ergo: z cor interrogat. xiiii. q. v. si qd. et. xv. q. vi. c. i.

a [L]Icet. Noua cōstitutio principis tollit primā cōtrariam: quāuis id non exprimat. Speciales cōsuetudines et statuta rōnabilia non tollit: nisi id exprimat.

a Romanus. uocātur interduȝ episcopi maximi pōtifices. xxi. di. decros: solus uero papa sūmus: uel romanus pōtifex appellatur ut hic. xxiii. di. in nomine. j. ti. proxi. si gratiose de sen. excommu. si sūmus in demen.

b Jura. nota ex hac littera rationē: quare aliud in iuribus: aliud i rescriptis: ut primum ius tollatur per secūdum cōtrarium: sed non primum rescriptum per scōm: nisi de illo fiat mentio: ō. de rescrip. ceterum.

c Habere. C. de testa. l. omniū: contra. xxiii. di. preterea z. xxx. q. .iiii. qd̄ āt: ubi non recoluit vrbanus eius quod pdecessor leo prohibuerat. solutio ut in predicto. c. pterea notat.

d Priorē. posteriori directe cōtrariā.

e Reuocare. de conse. di. i. c. uasa de cogñ. spū. c. i. ff. de legi. l. non est nouum. In legibus ergo contrariis stamus ultime: ideȝ in testamen is. xiii. q. ii. ultima uoluntas de cele. mis. cum marthe. ff. de le. .i. si mihi. ratio est utrobiqȝ: quia utrunqȝ pendet ex uoluntate unius tantum. In his autem que pendent ex uoluntate duorum: dic ut dixi. j. de regu. iu. qui prior: z quod de testamento dixi scilicet q ultimo stamus: intelligas etiam si in ipso de primo non fiat mētio: fallit in duobus casibus scilicet si primum testamentum factum sit iter liberos. C. de testamen. aut. hoc inter liberos: z cum ipse testator legem testandi sibi dixit sic: si fecero aliud testamentum non ualeat: quia tunc secundum faciendo oportet q faciat mentioneȝ primi. ff. de leg. iii. l. si quis i pn.

f Noscatur. est contra ō de rescrip. nōnulli de eta. z quali. eam te ō de capel. mo. ex parte. j. de excel. prela. c. vno z. xxv. q. ij. rescripta z. l. omnes que est. C. si contra ius uel vti. pu. l. ulti. z ibi de hoc. dic pdicta iura non esse contraria. illa enim de rescrip. datis contra legem loquuntur: que non ualent: nisi in ipsis fiat mentio de lege: et maxime cum ibi cadit error facti: vt in. c. nōnulli. hic de secunda lege loquitur que primam tollit directe cōtrariam: licet de illa non faciat mentionem: z potuit esse ratio: quia maturius z deliberatius fit legis promulgatio qȝ rescripti concessio: ad hoc ō in proemio huius libri in fi. In rescripto etiam dicimus: q si constaret de certa sciētia principis: ualeret rescriptum contra ius elicitum: vt in contrariis notatur. sed prima facie presumitur per importunitatem obtentum. unde expectari solet secunda iussio in auten. ut nulli iudi. §. hec uero iubemus colla. ij. in auten. de iudicibus. §. omnes autē colla. vi. Et si rescriptum concedit aliquid contra ius: iam in eo mutat nomen rescripti: z dicendum est priuilegium. iij. di. priuilegia de ver. sig. abbate. Item contra: quia antiquiori iuri standum est. xxxiij. q. ij. hoc ipsum z. l. di. dño facto i fi. dic ut ibi in glo. penul.

g Quia. diuersitatis rō.

h Singularium. nota quia per hoc patet q generalē cōsuetudinē bene tollit noua cōstitutio principis: z merito: qꝛ ill⁹ legis promulgatio: als superflua z inutilis esset: sed i singularib⁹ secus: qꝛ lȝ lex nō hēat locū bonoñ. hēbit locū mutine paduc: z locis alijs.

i Cum sint. rō rōnis.

k Facti. nō. n. reuocat que ignorat. Ignorat āt que sunt facti: z puto per hāc litteram terminatā questionē illā qua querit: an noua cōstitutio reuocet statutū epi ꝯtrium: quo solum cauebatur ius cōe: pone i terminis decre. de eta. z quali. pterea: que quātuȝ ad pñtationes patronoꝝ ē hodie reuocata per decre. .j. de isti. c. ij. Nū quid sublatuȝ erit statutum epi: quo illud simplr̄ cauebatur qd̄ dic̄ decre. pieterea. Eodē mō pōt poni exemplum de decre. ō de concel. prebē. accedēs ad decre. c. ti. c. ij. z de decre. de censi. rōna. z. c. exigit ad decre. c. ti. felic. dico āt q sicut sublatū ē ius cōe: ita z statutum qd̄ simplr̄ ꝯtinebat ius cōe: cū illud non sit facti: nec cōsistat in facto: immo sit iur̄. z cōsistat in iure: z facit qd̄ no. inno. osti. z moderni ō de rescrip. c. i. ubi no. q de rescripto uel priuilegio qd̄ simplr̄ continet ius cōe in ho p uilegio uel rescripto nō est necesse fieri mentionē: z si ꝯriuȝ diceremus: iam epi possent tollere ptātem summo pontifici tollēdi iura i dioc. suis: statuēdo simplr̄ que iure cauētur. Item probo id euidētissima rōne. Ista decre. equiparat ista duo consuetudīes z statuta singularia: sed iā sequeretur q oium iuriū correctio uel mutatio esset inutil: dicam. n. q lȝ reuocatum sit ius cōe: tñ consuetudo prescripta qua seruatū fuit ius cōe reuocata non sit: eadē rōe qua id dicimus ō statuto: z id esset absurdū. Itē non possumus dicere q statuta continētia ius cōe: sint singularium personarū: qd̄ requirit hec decre. Item si papa tollit suā constitutionē qd̄ est plus: multo fortius constitutionē inferioris idē dicentem qd̄ est minus: ad hoc optime facit de fiō instru. pastoralis. ubi dicitur q si decre. extrauagans consonat iuri cōmuni: iudicari dȝ ſm ipsam: qꝛ ius est. idē igitur dicam in locali statuto: q si cōtinet ius cōe sublato iure tollitur statutū: qd̄ ius cōe est. Si igitur consuetudo z statutum singularia sint: z consistāt in facto z sint rōnabilia: nec expresse reuocētur: eis non derogat per cōstitutionē nouit editā: al secus. hoc dicit decre.

cōsuetudines z statuta: cum sint facti: z in facto cōsistant: pōt probabiliter ignorare: ipsis dum tñ sint rōnabilia per constitutionem a se nouit editaȝ: nisi expresse caueatur in ipa: non intelligitur i aliquo derogare. Idem

[U]T aiarū periculis obuietur: sētētijs per statuta quorūcūqȝ ordinarioꝝ prolatis ligari nolum⁹ ignorātes: dū tñ eorum ignorantia crassa nō fuerit aut supina. Statuto epi quo in oēs qui furtū cōmiserint: excōicationis sñia promulgatur: subditi eius furtum extra ipsius dioc. cōmittentes minime ligari noscuntur: cum extra territoriuȝ ius dicenti nō pareat impune. Reg. ix.

l Ignorare. ō ut ecc. hñ. vt nostruȝ.

m Ipsis. s. cōsuetudinibus z statutis.

n Rōnabilia. utrū consuetudo sit rōnabilis nec ne: relinquēdum ē iudici: cū nec certa rla tradi posset ſm osti. qui hoc no. i sūma ō cōsue. §. quid sit cōsuetudo ver. consuetudo ē usus: z hñ dicit rōnabilia: qꝛ hoc solū qd̄ rōnabile ē defēdit ecclia. xxiiij. di. c. ul. z. lxxxi. di. si qui sine. De rōnabili āt cōsuetudine pone exempla. j. de ꝯsue. .c. iij. z. iiij. ō de consue. cū dilectus. z facit qd̄ dicam. j. de elec. ex eo q in fine.

o Expresse. j. de consue. c. i. z. ij. de dec. qꝛ sepe z. c. cū non deceat: i quibus reuocātur ēt priuilegia z statuta: de de. non resi. c. uno. j. de censi. qȝqȝ de pe. z re. c. ij. de hig. c. vno de cap. mo. c. uno cuȝ si. que oia non uidētur cōpetētia exēpla: cū illa non essēt rōnabilia: qd̄ uerum pōt dici hodie: qꝛ ius resistit. hēs exempla hodie circa cōsuetudines de eta. z qua. ut hi qui in fi. cū suis cōcordātiis.

p Derogare. ꝯ. ff. de sepul. vio. l. iij. §. diuus. Solutio: illa lex multis modis itelligitur: ut ibi no. z. ff. de legi. l. de quibus. Sed in qȝtum dicere uidetur: q consuetudo uel statutū precedēs legem tollatur a lege: dici pōt hoc uerum: cum priceps hoc intēdit: ut no. ber. sc itelligere illam legē ō de fi. in. pastoralis in glo. i. i fi. que solutio approbat per hāc decre. reprobat āt hic opio osti. qui cōtra hūc textū no. i sūma de cōsue. §. z de uirtute. v. sȝ speciale ē.

a [U]T aiarum. hec decre. edita fuit ad declarationē decre. de sen. ex. a nobis. i. z eius q ibi nō. Et eius duo sūt dicta. primuȝ q statuta ordinarioꝝ nō ligāt probabilit̄ ignorātes: ſm q statutū epi extra suā dioc. subditum nō ligat.

b Aiarū. ad idē de iureiu. c. i. z de sepul. c. i.

c Sentētijs. que ligant aiam: ut locū hēat proxima rō: sed idem i alijs sñijs: que penas tpales inferūt per. l. ff. de decre. ab or. fa. l. ul. ubi habes q municipali statuto nō ligat̄ ignorans sȝ sciens tm̄: ad hoc. C. ō testa. .l. iubemus in fi. z pōt dici q in hoc prouidet aiabus: saltē ꝓpter peccatū inobediētie: qd̄ est maximum. viij. q. i. sciēdum: vel de his dixit: qꝛ de aliis non erat dubiū per dictam. l.

d Statuta. de generalib⁹ ergo statutis canonū uel legum non loquitur: que ab oibus sciri z custodiri debent: ō de cōsti. c. i.

e Ordinarioꝝ. qui dicāt ordinarij no. gosf. z ber. ō de off. or. cū ecclia.

f Ignorātes. cōtrarium no. ber. in pre. decre. a nobis: z mouebatur ex eo qꝛ incidebat in factum iā dānatum: z qꝛ in culpa fuit rē prohibitam faciendo: z q̄rere debuerat: sicut ēt ubi culpa precedit non excusat metus. ff. q metus cā. si mulier.

g Supina. que ē ignorare qd̄ oēs sciunt. de postul. c. i. de de. excō. mi. apostolice. Ignorātia ergo alia facti: alia iuris. si iuris: aut cōis aut singularis. statutū. n. epi ius fac̄ iter subditos: qd̄ tñ nō ligat ꝓbabilit̄ ignorātes: ut hic.

h Statuto. nō. epm facē posse statuta: ad idē ō ꝓx. Rñ. ō. ō ma. z obe. si qs uenerit: z legatus in ꝓuicia sua ō de off. le. c. ul. z sunt talia statuta perpetua ēt post obitū uel recessū: ut ibi.

i Cōmiserint. ꝯ. j. de sen. excō. rōna. §. caueāt: ubi dī q pro futuris delictis excōicatio ferri non dȝ. So. aliud ē ferre in aliquē excōicationis sñiam ꝓ futuro delicto: ut si dicat excōico te si tale quid feceris qd̄ ibi prohibet̄ aliō statutū generale facere excōicationē fulminās: qd̄ hic permittitur: ut ō de se. ex. a nobis. i. uel lȝ ibi ꝓhibeatur ferri: tñ lata tȝ ut ibi no. ber. vel si dicatur q istud cōmiserit sit pteritū: nullū ꝯriū qd̄ pri⁹ dixi tene: z adde qd̄ ibi dicā.

k Furtū. qd̄ ē ꝯtractio rei aliene inuito dño fraudulosa: z ais lucrādi isti. ō ob. que ex quasi delic. in prin. z. §. furtū āt: z. §. placuit. z prohibitū ēt i decalogo. xiiij. q. v. penale: z in secūda prohibitiōe obtinet quartū locuȝ: qd̄ dic ut no. xxxij. q. vij. quid in oibus.

l Diocesim. in qua totā iurisditionē hȝ ordinariā: z i quolibet ipsi⁹ loco non exēpto pōt pro tribunali sedere. j. de offi. or. cū eps.

m Cū ex. rō. z nō. de oibus rōem reddendā: qd̄ dic ut ō de rescrip. si qñ.

n Territoriū. suū: ō de offi. lega. nouit. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ul. z ē territoriū uniuersitas agroꝝ itra fines cuiusqȝ ciuitatis: qd̄ ab eo dictū quidam aiunt: q magistratus eius loci itra eos fines terrēdi. i. submouendi ius hñt .ff. de. v. sig. pupillus. §. territoriū.

o Impune. i. sine pena. i. nō parēs ex eo penā nō patitur.

De rescriptis rubrica.

[I]Pso iure rescriptum uel processus per ipsū hitus

a [I]Pso iure. ergo sine exceptiōis ope: z sic falsā puto opi. tā. z ino. no. ō de offi. dele. prudētiam. §. sexta: z ber. cōpos. no. ō. c. c. super litteris in glo. hic queritur z guil. du. no. in spe. ti. de rescripti pñtatiōe. §. rōne āt ipetrātis. v. quid ō processu: qui oēs dixerūt q processus hitus per litteras ipetratas ab excōicato ualet: si non opponat exceptio. et hoc dico tertius: cū supradicti oēs excepto tan. hanc uiderit decre. unde ul nō pōderauerūt hoc uerbū ipso iure positū in principio hic: uel hāc decre. putauerūt esse correctā per decre. pia. qd̄ non credo. cū pars illa que correcta ē remota fuerit: ut. j. dicā.

b Rescriptū. ō. c. dilectus filius abbas. z satis hic puto terminatā qōnē: qua queri solet utrū reus actorem quē excipiēdo ꝯ rescriptū z personam repulit excōicationis uigore: corā ipso delegato recōuenire possit: z pȝ q nō: si. n. nullum ē rescriptū: z cōuentio est principale recōuentio accessorium sublato pncipali z accessoriuȝ. j. de reg. iu. accessorium cū suis cōco. Item cā cōuentionis z recōuentionis simul sūt tractande: ō de mutu. peti. c. i. de or. cog. cum dilectus: q hic esse non posset. Itē conuētio ē expressum: recōuentio tacitū. sublato igitur expresso: z tacitum ē sublatū. C. si reus vl accu. mō. su. l. ul. z facit qd̄ no. de de. coniu. qd̄ ad te: z hoc tenuit tan. bar. brix. in qōne uenerali que incipit actor cōueniebat reū.

c Processus. nunquid ergo correcta ē decre. pia. j. de excep. ubi dī q processus habitus cū excōicato tȝ: donec opponatur exceptio: z postmoduȝ ipso absoluto reassumatur cā in eodem statu. So. non ē correcta: immo potius corrigeretur ista per illā: cum illa sit posterior. est. n. inno. iiij. sed hec grego. .ix. ō ti. prox. c. i. sed neutra per alterā corrigitur: sed in diuersis casibus loquuntur. Nota igitur primo falsā esse opinionē modernoꝝ: quam ber. no. in decre. pia in glo. sed mirū: z in predicta decre. dilectus in glo. hic uidetur z in decre. de offi. dele. prudentiam in glo. sic videtur z in glo. secus esset. in

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

quibus dicit recipiti ab excōicato impetrati valere post sua absolutionē? ⁊ vtra ē vplus opi. antiquarū per predictas glo. apparet ⁊ de eta. ⁊ qua. ⁊ dr̄e ⁊ de.c.r. mi. propefuit. Circa banc igit̄ mām sic distinguacaut excōicatus maiorē agit contra delegatos aut cōsā ordinarū. In primo casu subdistinguo. q; aut erat excōicatus tpe impetrati rescripti aut postea fuit excōicatus. In primo casu subdistinctionis by locum boc dcre nī. Anon valeat rescriptumnec procedit quādo per tpm subintrauit ipe tratum fuerit super cā excōmunicationis vel appellationis: ut dic. ī cōcor. In primo allegatio. In secūdo casu. Quia ꝑ impetratū non excōicatus fuit: locuꝫ by dcre. pia. ī de offi. dele. prudentia. ⁊. fcetu. Et agit casu ordinariū: tūc tria ꝑa distinguc. Im. uetera tura non tenebat procēssus cū ipso habituro de excep. exceptionem aliao non valeo quare ibi fuerit cōdēnato expēla rū ſi remiſſer procēſſus aut ēt ibi no. postmodum fuerat ibi greg. in glo. bauite dcere. q; tenent procēſſus habitus ꝑ excōicatū: reuocatū ēt fuerit ad mitte. dan. nn. modernā uero ita tenet procēſſus: ī locum by dcre. pia: ſi tñc nec cognitur nec cognit. Sēi queratur quē ſit rō diuerſi iuris: ⁊ dicatur q; excōicatus impetrans peccauit ſi ignrendo cōtra hominū: nō ualet bc rñſio: cum eadem rō ſit ī ordinario. ſi dicatur q; bc ſit rō q; rescrip tum ipetratum fuit tali uerītate tacita: qua expreſſa literaꝫ nō habuiſſet: nō ualet ēt bec rñſio: q; tunc reſcriptum by dicti excoptionis operatum ipſo ꝑ

l Ad eosdē.tñ itelligo.quid si cōiter ad eos ⁊ alios? adhuc idē credo q in primo casu cū isti p̄latem recipiāt ex uiribus litterarū.nam qd̄ prius facere soli non poterant:mō p̄nt. Et de cōmuni nullus recte dicit:hoc meū est .xij.q.i.§.ul.⁊.q.ij.qui manumittitur ⁊ ar.ff.de serui.ur.p̄e.l.si pariete: ibi q: uolēs nō solum dñs ē:⁊ facit.ī.de p̄bē.cū in illis in fi.

m Receptus.si ergo postea recipiat alter auc̄te ap. secūdus ⁊ non primꝰ p̄mo uacantē p̄bendam hēbit ut.ī.de p̄bē.hi q. io.an.

n Nisi.istud fuit additū: qd̄ non erat in extrauaganti decre.contingit.

o Auctoritate nostra. tūc ergo lz ad eos pertineat receptio:apostolica dicit auctoritate receptus.

p Expresse.sic.ī.c. duobꝰ in fi.⁊.ī.d̄ preben.si motu proprio in fi.

SI gratiose.rescriptuz papale qd̄ cōcedit ꝓ moto retētionē primorum bñficiorum usqz ad bñplacituz pape:extiguitur mortuo papa:secus si ibi dicat usqz ad bñplacitum aplice se.nec intelligitur tale rescriptum de bñficijs prius non canonice detentis. hoc dicit.hūit āt ortum hec decre.ab extrauagāte clementis:que incipiebat ut petitioni tue congrue satisfiat:⁊ ibi clemēs non distinguebat:sed simplr dicebat:q si papa hanc gratiam cōcesserit usqz ad sue uoluntatis bñplacitum:q per eius obitum nō expirabat gratia:ar.legis dicentis q usufructꝰ relictus mihi q̄diu ticius remanserit i furore non extinguitur mortuo ticio priusq̄z ad sanam mentē reuertatur:pro eo q usqz ad ōe tpus uite mei usufructuarij poterat:si mihi superuixisset:non fieri sane mētis.C.de usufruc.l. ambiguitatē:sic videbatur dicēdum in casu proposito:q: papa si supuixissz poterat nō mutasse uoluntatē:ergo non expiraret gratia.urbanus āt cōtrarium rñderat uel dicebat.s.q expirabat in sua extrauagāti:que icipiebat significasti nobis.hic bonifacius distinguēdo ueritatem exprimit:⁊ declarat qd̄ no.osti.ō.de pca.c.ul.⁊ vic.de elec.c.dudū.ij.in ul.glo.⁊ abbas ibidē.

a Gratiose. in hoc fuit gratia : plura beneficia simul tenere nō poterat:vnde si primum curatū erat:⁊ sm curatum:post receptam possessionē secundi statim vacat primum.xxi.q.ij.si quis iam ō de preben.de multa.vel ex quo per eum stat quo minus possessionem hēret.ī.de p̄bē.lz.ij.nisi in casu. ī. de p̄bē.si tibi.si promouebatur in epm post cōsecrationē uel post decursū tps de cōsecrādis epis uacabūt priora beneficia:ō de elec.cū in cunctis.est ergo gratia: ut dōec uolūtas eiꝰ durauerit bñficia ipsa non uacēt.io.an.

b A romano pōti.qui solus sub conditiōe ⁊ ad tps sicut vult pōt bñficia ⁊ platuras cōferre.vij.q.i.pastoralis ō de fili.presby.uēniēs:⁊ in his que vult ē pro rōne uoluntas.insti.de iure natu.§.sed qd̄ princip.alius āt hoc non pōt.i.q.ij.q̄z pro.vij.q.i.quāuis.lxx.di.sāctorum.lv.di.precepta. Nec .n.moribus nostris expedit tpales hēre filios.ff.de op.le.l.est quesitum: nec actus legitimi ⁊c̄.ī.de reg.iu . actus.

c Beneficia . large ponitur ⁊ nota q dicit bñficia non dicit fructus beneficiorꝝ:ut.ī.de preben.si tibi cōcesso.hoc dico ut denotem q hic bñficia nō uacent:ibi tñ uacant:ut ibi dicam.

d Promotionis.forte in epm.io.an.

e Sue.s.rōne pontificis:⁊ cōcor.ō.c.litteris:ubi p clausulā nisi per nos ⁊c̄. nō itelligitur dignitas:sed persona scribētis.

f Per quem.rō.

g Extinguntur.concor.ī.ne se.ua.c.uno in fi.sic ēt crimina morte extiguūt xxiij.di.quorūdam:⁊.ī.de here.accusatus.§.si vero in fi.preterq̄z in casibꝰ nōtis i dicto.c.quorūdam:⁊.xxiij.q.ij.in sūma.

h Expirat.expirante igitur papa expirat hec gratia:⁊ ꝯcor.ff.loc.l.iiij.ubi dicitur q locatio vel precarium per te mihi cōcessū q̄diu uoles obitu tuo finitur.ad hoc signatur cōtrarium:ō de preca.c.ul.⁊.ff.de preca.cū precariuz .§.i.ubi dicitur q precarium non finitur morte cōcedentis:sed ibi simplr factum fuerat precarium nō adiecta aliqua conditione uel termino : ut no. in predi.decre.ulti.de pca. Item contra:nonne volūtas pape durare itelligit donec mutata probatur:ō de bap.⁊ eius ef.maiores:ēt post mortē.xxv.di. qualis:sed illa in his que salutē aie respiciunt. Itē ualde contradicit p̄dicta .l.ambiguitatē.C.de usufruc.per que iura tenebat abbas opinionē clemen

apostolica dinoscitur esse receptꝰ. Si uero canonicoruz receptio alias pertineat ad eosdem nō aplica: sed recipientiū censetur auctoritate receptus:nisi q eum auctoritate nostra reciperent:in nostris litteris caueretur expresse. Idem.

SI gratiose tibi a romano pōtifice concedatur:ut beneficia q̄ tpe tue promotiōis obtinebas: posses usqz ad sue uolūtatis beneplacitum retinere:huius gratia per eius obitum:per quem ipsius bñplacitū omnino extiguitur:eo ipso expirat. Secus āt si usqz ad ap.se. bñplacitum gratia cōcedatur predicta:tunc .n.q: sedes ipsa non moritur:durabit perpetuo nisi a successore fuerit

L

reuocata. Pretextu uero tal' cōcessiōis que debet:cū sit ambitiosa restringi:ea solū bñficia que canonice obtiēs:potes licite retinē. Idē.

SUsceptum ab ap.se. mādatū: ut ab aliquo beneficij qd̄ obtinet resignatiōe recepta:ipsum alteri conferas ⁊ assignes: adimplere nō potes:si ille antea q̄z resignet rebus eximatur humanis:cum nō per resignationē uacauerit sed per mortez: nisi de intētione mādantis aliud appareret expresse. Si duo sup codez bñficio litteras impetrēt primo coꝝ per illius obitum qui tenebat: secūdo uero per cessionē eiusdē ipsum proponente uacare:secūdus cū bñficium ipsum cessione non morte

tio:ō de elec.dudū .ij.in fi.sed in.l.illa ē fauor qui āpliandus ē:hic odium qd̄ ē restringēdum ut hic in fi.vel uerius redire uel non redire ad sanam mētem:nō erat in uoluntate morientis:sed hic reuocare ⁊ non reuocare gratiā erat in uoluntate moriētis.ex quo ergo adicit dōec uolā:pide ē: ac si dixissz dōec mōiar:nisi priꝰ ruocauero.

i Apostolice sedis.no.ergo q aliud est cuz scribit persona:aliud cuz scribit dignitas:sic aliud est cum scribit p̄sōe aliō cū scribit dignitati ō de of.ō le.qm̄.ī.e.c.ul.⁊.ī. de priui.ne aliqui.

k Mori.sic.xij. .q.ij.liberti.nō. n. pōt eē nulla.xxiij. .q.i.pudenda : qa dñs pro eo orauit .xvi.di.§.i.ad fi.

l Perpetuo. i. dōec uixerit ille cui fuit gratia cōcessa: ad idem.ff.pro socio.l.i.ubi de hoc. Et no. q sicut priuilegium personale ex parte eius cui cōceditur extinguitur cū persona.vij.q.i.petisti:sic priuilegiū personale ex parte concedētis extinguitur cū ipso ꝯcedente ut hic:⁊ sic de utroqz pōt intelligi.ī.de reg. iuris priuilegum ut ibi dixi.priuilegium autem reale ex parte cōcedētis cū concedēte non extinguitur ut hic.

m Restringi.quia odia restringi ⁊ fauores cōuenit ampliari. ī. de reg.iuris odia cū suis concor.

n Bñficia. no . per hoc q hic ⁊ ō in prin. dicit bñficia in plurali: uidetur q quis simul plura possit hēre bñficia:de hoc dicā.ī.c.ij.

o Canonice.nil.n.noui iuris i bñficijs illis tribuit hec dispēsatio: sed uetus cōseruat ⁊ prorogat: ⁊ probatur hoc ō de elec.dudū.ij. in fi.sicut de innouatione dicitur ō de priui.ex parte ⁊.c.quia intētiōis ⁊ de cōfirma.utili uel inutili.c.cū dilectus.

a SUsceptum.uacatio per mortem ⁊ uacatio per renūciationem sūt diuersa:⁊ ideo in litteris ad bñficia impetratis uno expresso non uenit reliquū.hoc dicit.Emanauit āt ad declarationē coꝝ que no.osti.ō de offi.dele.ex parte.i.

b Apostolica se.Idē si ab alio qui hoc mandare posset:puta legato qui ad hoc hēret speciale mandatum:alis legat' hoc nō pōt:ut. ī. de offi.le.c.penul.§.prohibemus.

c Alteri.expresso uel nō expresso nō curo:lz interdum sit differentia:ut.ī.de off.dele.is cui:⁊.ī.de preben.is cui.

d Ille.qui bñficium obtinebat.

e Humanis.ar.contra.ī.de offi.dele.si delegatus.i.Rñ.So. de propria significatione uocabuli abesse dicitur qui non ē i rebus humanis.ff.de ver.signi.mulieris.§.si.non sic in propria significatiōe dicitur renūciasse:ut.ī.dicam:qui mortuus ē:cuz renunciatio sit uoluntaria:illa coacta:ideo secus:⁊ strictissime fit iterptatio in rescrip. ad beneficia.ī.de preben.quāuis.i.⁊ concor.ad hoc.ff.ō libe.⁊ posthu.l.commodissime.

f Cum non. rō.io.an.

g Per mōtē.⁊ i hꝰ forma mādati diligēt ē fuāda.ī.ō p̄bē.cui ō ñ

h Expresse.quia expressit se uelle beneficium tali cōferri resignatione:uel quocūqz mō uacauerit:⁊ fac̄ ō.c.c.ij.⁊.ī.ō p̄bē.si motu ꝓpo.

i Prio.ex hoc videbat debē p̄ferri:ut.ī.c.tibi q ⁊.ī.de p̄bē. cum cui:lz nō ē ita:q: lz ille posterior sit tpe:iure tñ ē potior:eo q ueꝝ dixit:p̄mꝰ āt sim:⁊ eadē rōne dico q posito q nullꝰ ipetrauerit fo bñficū illō:qd̄ nō debebit ipetrāti:q slm sic exp̄ssit.nihil.n.ad rūbū impetratio scdi:q: si ius hūisset i bñficio:primꝰ p supueniēte ipetrationē sine progatiua illud pdē ñ potuissz:⁊ ē sile ō de c.qui cog. con. ux.sue,discretionē.

k Qui tenebat.accipe.ī.illud asserēte uacare alias ꝓponente.

l Eiusdē.s.qui tenebat.

m Secūdus.qui de cessione dixit.

n Non morte,no,ergo q aliud ē cedere aliud decedere:ad idē. ī.

de p̄bē.quāuis tibi ⁊.ī.de.v.sig.c.ul.sed nonne renuncians quo ad ecclam hētur pro mortuo:ut.vij.q.i.§.ecce in quibus:sicut ⁊ uir ab uxore iudicio eccle separatus quātum ad ipsā pro mortuo reputatur.xxxiij.q.ij.§.i.sicut ⁊ monachus mortuꝰ reputat mūdo . xvi. q.i.placuit.ij. Sol.dic̄ lex q p fictionē iuris vitas ñ ꝯfūdi nec delet.C.de iure doti. in rebus in prin. licet igitur renuncians quo ad ipsam ecclam fingat mortuus: tñ mortuus nō est:nec idē ē per oia in eo q in mortuo . nam talis de nouo posset ad ecclesiam reassumi:ō de renū.ex trāsmissa:qd̄ i mortuo eē non posset.bene ergo dicit io. q no.i p̄di.c.placuit. xvi. .q.i.q nūq̄z mors ciuilis naturali cōparatur nisi in casibus expressis in iure:ad hoc optime.ff.de ver.ob.ex ea parte.§.i insulam ⁊.ff.de do.inter ui.⁊ ux.l.sed si mors.⁊ licet alias in beneficiis larga fiat interpretatio:in litteris bñficialibus que ambiciose reputantur fiat stricta:ut.ī.de p̄bē.quāuis.i.intelligimꝰ stricte de naturali morte prout verbū sonat:⁊ adde quod dicam.ī.de preben. quāuis.ij.

o Preferri.no.ergo pro illa regula que dicit qui prior est tpe potior est iure:ad qd̄ facit.ī.c.tibi qui ⁊ de p̄bē.cum cui:intelligitur cū utriusqz par est cā:ut.ff.de reg.iu.quotiēs utriusqz:⁊ dicā.ī.de reg. iuris qui prior. Si āt potior est cā posterioris: prior erit in iure ut hic ⁊.ī.de preben.hi qui ⁊.c.si a sede.ff.de priui. credi.l . priuilegia .C.qui poti.in pigno.habe.l.ulti.

a GRatia.licet ignorās bñficiū sibi collatū in ipetratione alterius illius mētionem non fecerit ualēt littere:alterū tñ eliget:si simul teneri nō possint.

b Sede ap.idē si ab alio:⁊ facit ad hoc.ī.de offi.le.c.ul.

c Uitiosa.est. n.gratia uitiosa:qñ in ipetratione bñficij subticetur aliqd̄ bñficium quātūcunqz modicum:ut.ī.de p̄bē . si motu ꝓpo nisi forte proprio suo motu papa bñficium conferret ut ibi:hinc est: q expressio bñficij dispēsationem nō operetur:sed hoc solūz q littere surrepticie non dicitur: ut.e.ti.nō pōt in si.

d Antea.q: si post:nulla fuisset dubitatio.

e Ignorāti.idē intelligo de sciēte antequā acceptet uel ratam hēat collationē eandem.cū.n.ante hoc bñficium suum dici nō possit: nō necesse est de ipso fieri mētionem.ī. de p̄bē.si tibi absenti . Et no. ex hac decre.⁊ illa:q bñficia ecclastica licite conferūtur absenti . Simile in procuratore qui cōstituitur ēt absens:ut.ī.de procu.lz ⁊.ff.ō procura. l.i.in fi.sed hic forte procurator p̄ns hñs mādatū ad talia ratum hūerat ⁊ acceptauerat per id qd̄ dicit i fi.retinere.uel dic qa i bñficijs uel litteris ad bñficia ipetrādis nil dz taceri qd̄ possit mouere animū cōcedentis:ēt de tali bñficio antequā acceptet dz facere mentionē:ad hoc ō.c.i nīa:⁊.ī.de p̄bē.quāuis.i.⁊.c.si motu:maxime cū hēat ius ad rē.ī.de cōces.p̄bē.c.ul.⁊ i p̄dic.decre.si tibi.

f Nescires.diuinare.n.non tenebatur:q: id humanū non ē:ō ut ecc.bene.ut nostrum.ioānes andree.

g Utrūqz tñ.s.ipetratū a papa:⁊ collatū ab epo.

h De iure teneri.sed que sūt hec bñficia que p̄nt silꝰ ō iure teneri:super hoc uide in speculo ti.de legato.§.restat.vꝰ.illud āt. Posset dici sm inno.qui hoc tz de elec.dudū de p̄bē.cū iam dudum:q hēre plura bñficia nō curata:⁊ que de cōsuetudine uel statuto residentiā nō requirāt:nō ē peccatū nec cōtra iura:⁊ de talibus hic posset itelligi.uel posset dici sm goff.qui hoc no.ō de ele.nō resi.c.ij.q de iure pōt quis hēre plures p̄bēdas:quaꝝ altera per se nō sufficit:allegat.c.ti.cōquerēte:qd̄ fac̄ ēt cōtra:⁊ de p̄bē.cū teneamur.vl dic q loquitur de bñficijs unitis annexis uel depēdentibus.illa.n.simul p̄nt de iure teneri:sed hec lectura nō procedit.per collationē.n. uniꝰ hēret utrūqz:⁊ sic nō fuisset necessaria alteriꝰ collatio:unde dici pos

uacauerit:dz primo in ipsius assecutione preferri. Idem

GRatia quaz super beneficio a se.ap.te ipetrasse proponis: uitiosa reputari nō debet: quāuis de alio beneficio ab episcopo tuo ātea tibi absenti ⁊ ignoranti collato nullam:cum tēpore impetratiōis nescires:feceris mentionem:utrūqz tañ si talia sint beneficia que simi neqāt de iure teneri hēre ñ potes:sz eligas qd̄ ex eis malueris retinē. Idē.

QUāuis is cuius gratia p quaz mandabatur in certa ecclesia

I

prouideri sibi d̄ beneficio proxime uacaturo per nos fuerat reuocata: restituatur a nobis denuo ad eādē: non tamen ei cui post reuocationez ⁊ ante restitutionem predictas similis in eadem ecclesia gratia facta fuit:nisi hoc expresse dixerimus anteferri debebit:cuz talis restitutio ubi aliud non exprimitur:intelligatur fieri sine iuris p̄iudicio alieni. Idem.

SI eo tempore quo tibi de bñficio cum cura uel sine cura mādauimus prouideri:ad obtinendū

set opinionem ino.ueram esse quam seqtur cōsuetudo quā papa scit ⁊ tolerat:uel saltē opi.gof.ar.ō.c.si gratiose:ar.pro ⁊ cōtra.ī.de p̄bē.is cui.uel dic q littera ista loquitur de his beneficijs que pretextu cōsuetudinis ul statuti super hoc ex cā facti simul teneri possunt. Ad primū de ꝯces.p̄bē.ex parte in fi. Ad sm de cōsti.cū oēs.⁊ est sile de iure:ō ut li.pen.c.i.ō de elec . cumana ad fi. Ad.i.ꝯ.ī.ō cōsue.c.i.⁊ ō de cōces. p̄bē. lias. So.illud speciale in duobus beneficijs i una ⁊ eadē ecclīa:secus i diuersis unde vidētur facere pro:⁊ sa.qd̄ no.osti. i p̄di.decre. lias i glo.ñ obstāte i fine.

i Non potes.ō iure cōi dispēsatiue tñ posset. Et si queratur per quē dispēsari possit:uide qd̄ no.lxx. di. sāctorum xxi.q. ij.si quis iā trāslat':de ele.dudū . ij. ō p̄bē.de mlia ō ꝯces.p̄bē. lias:⁊.ī.de ꝯsue.c.i.io.an.

k Eligas.sic ⁊ olim dabatur electio ei qui duo beneficia curata simul hēbat: ō de p̄bē.referēte ⁊.c.preterea:hodie secus:eo.ti.de multa.sed nūquid electo uno re itegra penitere poterit:⁊ aliud eligere? ar.q sic.ij.q.vi.si qs libellos: ō de elec.in cāis de iure pa.cū āt:qd̄ facit ēt contra ⁊.ī.de offi.dele. q̄uis: ⁊.ī.de procu.quāuis:⁊.ī.de reg.iu.mutare cū similibꝰ.ar.ꝯ.xxxij.q.v. horrēdus:ō iureiu.queadmodū.ō.e.li.de rescrip.c.ij.⁊.ī.ō reg.iu. qd̄ semel cū suis cōcor. Solutio.satis uideretur q re itegra possit mutare cōsilium ⁊ aliud eligere per prima iura:ad hoc.ī.de p̄bē.si tibi absēti.ff.de opti.lega.l. .ij.ꝯriū tene p predictā regulā:qd̄ semel:ad hoc.ī.e.c.pe.i fi.⁊ ō postul.c.i.

l QUāuis is cuiꝰ. Si restituat qs ad grāz reuocatā sine alteriꝰ p̄iudicio itelligit restitutꝰ:unde alteri añ restitutionē ipetrāti p̄ferri nō dz.

m Gratia.cōcessa forte a nicolao quarto uel celestino.v.io.an.

n Prouideri.nec adhuc prouisū erat nec ad possessionē deuenerāt: unde hēbant ius:nō i re sed ad rez: de cōces.prebē.c.ul.io.an.

o Proxie uacaturo.qd̄ solus papa facere pōt:de cōces.prebē.c.ij.

p Reuocata.tenorē hꝰ reuocatorie cōstitutiōis nō hēmus:sz de ipsa fit mētio.ī.de p̄bē.c.pe.⁊ añpe.⁊ de cōces.p̄bē.c.ul.reuocatoria illaꝝ nicolai icipiebat pridē ad apicem:illarū celestini:olim celestinus ⁊.c.dudum.

q Post reuocationē.idē ⁊ multo magis si ante reuocationē.

r Similis.s.de beneficio proxime uacaturo.

s Expresse dixerimus.hoc.n.papa facere pōt:ad hoc.ī.de p̄bē.c.pe.

t Cū talis.ecce rō:⁊ aduerte:q: i ꝯriū uidebat:ex eo q: restitutio ē prioris status repatio:⁊ restitutꝰ i pristinū ius recidit.ar.xv.q.vi.nos scōꝝ ⁊.c. iura s:⁊ ō de elec.q: diligētia.ij.q.iij.§.nōndū in fi.⁊.C.ō se.pas.l.i.restitutō.n. hoc opari dz:ut nec ꝑsit nec obsit qd̄ euēit.ff.ex qbus cau.ma.l.i.i. Rñ.sz ꝯriū ē veꝝ vt hic:⁊ sic ꝑ pte hac debuit qō termiari p decre.de renū.ex trāsmissa ⁊ de simo.ex isinuatiōe ⁊ cōcor.C.de remis.pig.l.vl.vbi si de volūtate creditoris debitor pigñ distrahit:si iteꝝ deueniat ad ipsū debitorē res illa distracta:nō renascit hypothecaria quā hēbat a p̄ncipio:actio.n.sc' extīcta ⁊c̄.de cō.di.iuj.q̄ris.ff.de sol.q res.§.arcā. Ad ꝯria rñdet q hic nō ē uere restitutio:imo quedā noua cōcessio p p̄.iura.⁊ no.q: hec decre.facit i ar.ad qōnē dñicalē:an.s.epo iuito p̄sono restituē possit p̄sbyteꝝ p se depositū: et determinauit gof.de renū.ex trāsmissa i fi.q nō p.l.C.ō nup.si ut ꝓponit.ij. ubi di q i mātrimonio restaurādo p filiā pꝰ diuortiū reqrit cōsēsus p̄ris sic a p̄ncipio i ꝯhēdo. In ꝯriū facit de renū.pꝰ trāslatione de iudeis iudei. de ciuitate ⁊.c.cōsuluit de his q̄ si.a pla.cū aplica.vij.q.i.eos ⁊ no.de hoc.xiij. .q.iij.nabuchodonosor i pri.dicebat osti.opinionē gof.eē verā:cū restitui ab iferior:secꝰ si a p̄cipe p iura supius ꝓ restituto iducta.har.hax.i dñicali qōne q̄ icipit sacerdos aliqs fuit dixit:q si deposiꝰ appellauit ifra.x.dicꝰ restitui pōt iuito p̄sono als ñ. Tā.dixit:q si epo p̄uenit i restitutiōe p̄sonū q ualet restitutio:als nō:qd̄ approbat osti.i predi.decre.ex transmissa ⁊ de elec.inotuit:⁊ facit qd̄ no.ō de cōsti.cū accessisset in ul.glo.

u Intelligatur.cōcor.ī.e.c.ij.

a SI eo.i hīs ad bñficia ipetratis ispiciꝰ tpō date:unde p illas bñficiū curatū obtinere nō poterit:qui lz nūc sit maior:illo tpe minor erat.

a Si eo. ꝯdicit ad hāc decre.ī.de p̄bē.ei cui ꝓuideri.ibi sol.

b Cum cura.nisi hoc fuisset exp̄ssū de curato ꝓuideri nō posset:ō de p̄bē. .c.ul.⁊.ī.de prebē.cum in illis.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

c Idoneam. t're. annoſū. ꝺ ꝺe. cle. cū i. cōcio.

ꝺ Efficax. ſpectamus ergo intrinſ: facit ꝺ ꝺe. ſtc. vnꝺe. i. t ꝙꝺ hoc nota. nec obſtamur tractu tpis ꝙ ꝺe aure ab vnio non valebat. ſ. ꝺe reg. in. nō firmatur cū tante concoꝛ.

e Cum tpc ꝺate. ſic no. inſpiciꝺum tpo ꝺate. ſic ſ. ꝺe. cam te. ſ. t. ſ. t. ꝛ. t. ꝛ. t. ꝛ

ꝛ facit de regulari.ad apostolicam cum suis cōcor.sed hodie per finem isti us decre.credo cōtrarium:vbi innuitur q ipso iure est irritū ꝛ inane quod cōtra aliquod istoꝝ fit.vnde necessariam nō credo exceptiōis opem:ꝛ facit quod dixi ū eo.c.i.i pri.ꝛ pōt esse rō:vt ū tetigi:q hoc videtur nō solum in fauorem partiū iductum:sed ēt in fauorem ipsius ap.sedis:ne uilipēdatur in tali ministro.lxi.di.i sacerdotibus cū si.

y Nec audiantur.no. q versiculus iste nō prohibet circa commissionem:sʒ circa agitationem:ꝛ ideʒ erat i predic.decre. presēti. si ergo extra talia loca fiat cōmissio:dūmodo in his locis eā audiatur satisfactum est huic respōso secundum her.ꝛ oēs:ar.ū.e.ti.nōnulli de excep.olim ꝛ.j.§.pr. ꝛ eo saluo qd ibi dicit ꝛ ad hoc.ff.qui satisda.cog.si fideiussor.§.i.ubi dī q cui difficile ē satisdare in vna ciuitate i aliam mittitur:vt satisdet.

nec audiātur alibi q̄ in ciuitatibus uel locis insignibus:ubi possit commode copia peritorum haberi. Cuʒ uero eiusdē ciuitatis seu dioc. fuerint actor ꝛ reus:extra ipsas causa non committatur:nec conueniatur aliquis eorūdē:nisi ab episcopo contra aliquem de sua dioc.uel ab aliquo contra eum aut contra eius capitulum seu contra uniuersitateʒ ciuitatis uille aut castri fuerit actio dirigenda:uel nisi actor eandem ciuitatem seu diocesiʒ intrare non audens:aut sui aduersarij potentiam merito perhorrescens cum infra ipsas nequeat conuenire secure. In his quippe casibus extra dictas ciuitateʒ ꝛ dioc.possit contra predictos causa committi:nullus tamē eorum ultra unam dietam a fine sue dioce.ualeat cōueniri.sed ꝛ in duobus ultimis casibus:nisi impetrans de predicto timore:quem in litteris commissionis exprimere teneatur: primo fidem iudici faciat saltem per proprium iuramentum:iudex ipse nullatenus in causa procedat:sed partes a sua iurisdictione dimittens impetrantem eundem in expensis legitimis alteri parti cōdemnet. Cū autem actor ꝛ reus ciuitatum ꝛ diocesum fuerint diuersarum:si actor i ciuitate uel diocesi rei iudicem habere recuset:ipsum non in sua sed i alia ciuitate uel dioc.libere impetrare ualeat:reumqʒ trahere ad eādē: dummodo locus ad queʒ eū traxerit ultra unam dietam:sicut in casu alio premittitur:minime sit remot. In nullo quoqʒ casuum predictorum iudex extra ciuitateʒ seu dioc. in quibus deputatus fuerit citet partes:nec de causa sibi cōmissa cognoscat:nisi ad id expressus accesserit earūdem assensus:neqʒ alibi q̄ infra illas ꝛ personis dūtaxat designatis superius committat quōlibet uices suas. Insuper ut gratis ꝛ cum oī puritate iudicium coraʒ ipso procedat:nullū munus uel quicqd aliud nisi forsan esculentū uel poculentū mera liberalitate oblatum:qd paucis consumi possit diebus:uel nisi cū ipsum propter causam sibi commissam contigerit extra suū domiciliū proficisci:moderatas expensas

z Ciuitatibus.ciuitas muroꝝ ambitu terminatur rlarif:tm ꝛ si i suburbijs audiret idem credo.ar.j.de sen.ex.si ciuitas.ꝛ bñ dicit ciuitatibus:q in eis presumūtur esse periti:sic ꝛ epi in solis ciuitatibus statuendi sunt.lxxx.di.c. .i.de priuil.c.i.ꝛ leges ꝛ artes i regijs ciuitatibus sunt docēde:vt i proemio .ff.§.hoc āt ꝛ de magistris.c.i.ꝛ nomine studij non intelligitur ulla vel castrūʒ: de cleri.non resi.tue.

ꝛ Locis insignibus.quidam dicūt q hec determiatio vbi que statim sequtur nō refertur:nisi ad hoc qd dicit locis insignibus.sufficit.n.q sit ciuitas: lʒ ibi nō sint periti:ꝛ est rō:q cōiter in ciuitatibus sunt periti:ꝛ eis que raro accidūt iuriscōsulti non respiciunt nec medētur:sed his tm̄ que frequēter occurrūt in aut.vt sine probi.ma.si.tu.ge.§.q: vero colla.vij.ar.iij. di.erit. ff. de legi.nam ad ea.vix.n.est q in ciuitate uel ibi prope non hēantur periti: vnde satis coꝝ copia in ciuitate hēri pōt.ff.de re.ven.que religiosis.vij.q.i. pontifices. Alij sunt ꝯ dicentes q ibi est eadem rō.primum placuit inno.ꝛ osti.sm hoc expone qd sequitur.vbi ꝛc.i.in quibus locis isignibus:ꝛ facit pro hac parte.j.e.§.i nullo.

ꝯ Commode.xxij.q.ij.faciat.

ꝟ Copia.pro aduocatis assessoribus cōsiliarijs ꝛ alijs que emergūt. ff. de postul.l.i.§.ait pretor.ff.ex qui.cau.ma.l.ab hostibus.§.fi.de vi.ꝛ bo.de. cū ab oī.xi.q.iij.non lʒ.quid si inter iudices ꝛ partes est cōtētio super hoc: q: alter dicit locum isignem:ꝛ ibi copiam peritoꝝ haberi:alter negat : quid erit:dic recurrēdum ad cōmunē opinionem vulgi.ff.de suppel.lega.labeo: ꝛ ū de spon.ex litteris. Quid si adhuc super hoc sit contētio recurretur ad arbitrium boni viri.ff.de ver.ob.l.continuus actus:non delegatorum qui iurisditioni sue fauerent.ad hoc.C.de ar.l.nemini:ꝛ.j.de pen.dilectus sm her.ꝛ intelligo bonum virū iudicem ecclesiasticum illius loci sm inno. osti. āt dixit hic recurrendū ad arbitrium iudicis.i. boni uiri:ꝛ sic intelligit lex cōtinuus.§.cum ita.eligētur ergo secūdum eum arbitri: ū.e.pastoralis ꝛ de offi.dele.suspicionis:nisi euidenter notoriū esset:q ibi peritoꝝ esset copia: ad hoc de appel.consuluit.i.ego credo q cum iudex se constituit aduersarium:tunc locum hēant supradicta. Sed si contētio esset solum inter partes: certe credo q iudex de hoc cognoscere ꝛ pronunciare possit:quia video q pronūciat: an sua sit iurisdicio quod plus est:ū.e.super litteris:ꝛ facit qd recitari consueuit de proba.post cessionem:ꝛ facit .j.§.proxi.in fi.

a Cum uero.hic incipit corrigere ꝛ moderari statutum generalis ꝯcilij ū.e. nōnulli:ꝛ sume equitatis est qd sequitur.

b Eiusdem ciuitatis.q domicilium habent in eadem ciuitate uel diocesi:ꝛ idem intelligo cum plura domicilia habēt quod esse potest:ut.ff.ad municipa.assumptio:quia adhuc dico q locum habebit. §.iste ꝛ non sequens: quod satis probatur ū de fo.compe . ex parte . b . nec negari potest : licet iste etiam sit alterius ciuitatis:quin etiam sit istius:quod.§.iste requirit.

c Actor ꝛ reus.unde dicantur isti:habes ū de verbo.signifi. forus versi. in omni.

d Extra ipsas.ciuitatem seu diocesim.

e Non committatur . hoc uerum uidetur: nisi ad id expressus accesserit partium consensus:argu..j.eo.§.in nullo quoqʒ:quod etiam facit contra: cum in illo casu hoc sit expressum:in isto non.ar.de deci.ad audientiam:tamen id videtur:cum hoc solum sit in partium fauorem inductum de regu. ad apostolicam cum suis concor.ꝛ licet hoc satis uideatur rationabile: nō dico tamen hoc asserēdo per id quod dī i fi.c.audiui tm̄ curiā id seruare: et tales cōmissiones de curia emanasse.

f Nisi.a generali dicto ponit casus exceptos.

g Ab episcopo.hoc equissimum est ex eo maxime:quia si in ciuitate uel dioc.sua aliquem ex subditis suis episcopus iudiceʒ impetrarat:recusari posset ut suspectus:ut ū ut li. nō cōte.accedens. i.

h De sua dioc.idem si de aliena:quia etiam tunc non impetrat in sua:vt . j.§. proxi. sed de sua ideo dixit:quia.§.iste tractat tantum quādo reus ꝛ actor eiusdē dioc.sūt: vnde dictio nisi: alias non proprie poneret.

i Ab aliquo cōtra eum. vix enim inueniret actor in ciuitate episcopi iudicem qui non faueret episcopo.argu.ū.vt lit.non conte.accedēs.ij.ibi:ꝛ omnes existūt sub districtu ꝛc.

k Nō audens.forte Gibbellinus:ꝛ ibi regūt guelphi:vel econuerso:uel forte relegatus.

l Potentiam.paritas in iudicijs est seruanda:sed potentioribus pares esse non possumus.ff.de ali.iudi.mu.cā.fac.q ēt i prin.

m Merito.nota verbum:quia si diceret se dubitare ubi nō est dubitandum non excusatur:ū eo.cum contingat de simo.ꝛ si questiones.cum si.

n Eum.aduersariū.

o Infra ipsas.ciuitatē ꝛ diocesim:cuius sūt ipse reus ꝛ actor

p Secure.quod in iudicijs requiritur:vt ipsorum iudiciorū exercendorum locus sit idoneus ꝛ securus:alias locum habet appellatio:de appella.ex parte.i.ꝛ tunc etiam si litteras de conductu haberet suis inimicis capitalibus se exponere nō tenetur: ū ut lit.non cōte.accedens.ij.

q Possit . non dixit debeat:vnde dico q si contra episcopum uel capitulum uel potentem impetretur in sua ciuitate uel diocesi bene tenet commissio:ꝛ idem econuerso semper saluo recusationis iure. ioannes andree.

r Contra predictos.episcopum vel eius aduersarium. contra capitulum vel vniuersitates uel potentes:vel aduersarium eius qui in ea intrare non audet.

s Unam dietam.olim dicebamus de duabus:per decre.ū.eo. nōnulli. Sed quid dices si agatur actione reali:nunquid fiet computatio a finibus diocesis ubi sita est res secundum q oliʒ fiebat:ꝛ nūquid erit ibi computatio duarum dietarum secundum q olim erat uel unius tantum vt hic:q olim sic esset:probatur ū eo.dilectus.ij. de fo.compe.ex parte.b.videtur huic nouo iuri hodie standum vltimo de hac materia:ꝛ sicut generaliter loquitur:generaliter accipiēdum.xix.di.c.i.ut habeatur solum unius dicte computatio ꝛ non duarum:ꝛ cum determinatione que hic ponitur:sed a quo loco cōputetur satis est dubitabile.pone enim q bonoñ.contra boñ.super re sita mediol.litteras impetrat: vbi debebit ipetrare.nunqd boñ. uel mediol.vel loco vicino infra dietam a mediol. Itē pone q boñ. contra regiñ.super re mediol.quo impetrabit:an regij uel loco uicino infra dietam an mediolani:uel loco vicino infra dietam: Iteʒ uide aliud dubitabile:quid si boñ.ipetrat cōtra reginenseʒ domicilio ꝛ mutinensem origine an habebitur respectus ciuitatis regiñ . uel mutinēsis:cuʒ ratione originis dicatur esse de loco:ita q episcopus loci eum ordinare:ꝛ commēdatitias ad ordines sibi dare possit:sic ꝛ episcopus domicilij.j.e.li.de temp.or.cū nulls.i. Rñ.ꝛ in loco originis dicitur domicilium retinere.ff.de sena.l.pe . satis uidetur de mente conditoris esse q habeatur respectus loci domicilij:non rei uel originis.ꝛ hoc ex eo:quia de loco domicilij dicitur quis proꝑe trahi per illud uerbum trahatur:ū eo.nonnulli:quod etiam hic repetitur:ꝛ per menteʒ conditoris hoc credo tenendum:ad hoc.j.de sepul.cum quis:ubi de loco originis hon.habetur ratio ꝛ .C.de ꝑscrip.lon.tem.l.ulti.ubi procedit prescriptio ut inter pñtes: ex quo prescribens:ꝛ cui prescribitur sunt in prouincia:licet res sit extra ꝓuinciam.notat etiam compostoll.in decre.nonnulli in.iij.glo.guil. in specu.de citatione.§.i.circa prin.q diocesanus alicuius ubi aliū nō addit intelligi debet dioc.domicilij:ꝛ sic disputaui ꝛ deffiniaui ꝛ sic seruat romana curia:ut audiui.

t Duobus ultimis.s.quādo actor reū in ciuitate secure conuenire nō pōt:quia ciuitatem intrare non audet:vel quia timet aduersarij sui potentiam.

u Primo . nō ꝛ est si.j.de elec.quāuis ꝛ.c. prouida: ad idem ū de resti.spol. pisanis.

x Judici.no.ꝑ eo qd dixi ū.§. ꝑxi. in fi.iudicis eniʒ ē inuestigare si.C. ū fideicō.l. uoluntatis defuncti. xxx. .q.v. iudicantem.

y Saltem.no. q si aliter fides fieri pōt:primo id fieri dʒ.ad iuramentuʒ .n.recurritur solū i aliarū probationū defectum:ū de proba. c.ij . de procu. ex insinuatiōe.ff.ū iureiu. admonēdi .C.de iureiuran.in bone fidei.

z Per propriuʒ iuramētum.no. q iuramētū ē legitima probatio:facit qd no.lxxxij.di.proposuisti: ad hoc de sen.ex.si uero.ij.de excep.pastoralis.j.de elec.ut circa ꝛ. c. nulli:ꝛ adde qd dixi.j.de reg.iu.presumitur ignorātia.

ꝛ In cā.principali:procedet tm̄ in absoluēdo:cognoscendo taxando:ꝛ iudicando de expensis:ut sequitur.

ꝯ Legitimis.qd dic ut no.ij.q.i.in primis de do.ꝛ contu.fineʒ.

ꝟ Cum āt.ū in proxi.§.dixit quid iuris cuʒ actor ꝛ reus eiusdem dioce.uel ciuitatis sunt:modo dicit hic quid iuris cū sint diuersaꝝ. De prelatis āt ordinum uel locoꝝ qui impetrant pro membris suis hñtibus uel non hñtibus spales administratores uel gubernatores dic ut in concilio vieñ.c.ti.abbates.

a Habere.i.impetrare.

b Recuset.no.q actor recusat iudices:ꝛ hoc uerū ē in iudice adeundo delegato uel ordinario:unde si reus plures hʒ ordinarios: actor alterum eligit aliꝗ recusat:sed in tā adito secus:q: tunc actor nō recusat sed reus bene nisi ex noua cā:uel nouiter ad eius notiam perueniēte:ū de offi.dele.cāmqʒ ꝛ.c.insinuante.

c Traxerit.ꝛ in quo deputatus ē iudex.j.§.proxi.

d Dietaʒ.an dieta ista sit computāda legaliter.s.ut.xx.miliaria cōputentur pro una dieta.ff.si quis cautio.l.uicena:an vulgariter.s. secūdum regionis cōsuetudinē:dic ut no.ū.e.nonnulli:ꝛ.j.de elec.cupientes.i. Rñ.ꝛ qd de vulgaribus intelligi debeat: probatur.j. de ꝑben.pñti.§.loca.

e Remotus.vnde ꝛ si modicū ultra unā dietā remotus esset loc ille:puta per unū miliare:ñ poterit ibi fieri conuētio.ff.ū.v.sig.l.uj.

f Predictoruʒ.s.cū actor ꝛ reus sūt eiusdē dioc.ꝛ in eadē sūt iudices impetrati:uel ex eā in alia:uel sūt diuersarū ꝛ in ciuitate rei impetrati sūt iudices:vel in tertia ciuitate.

g Deputatus fuerit.no.ergo q nō solū requiritur q non citet ad locū ultra dietam non remotū:sed ēt q non citet extra locū in quo deputatus est:olim āt dicebamus de duabus dietis: q si iudex exeūdo locū i quo deputatus ē ueniat ad locū nō remotū ultra duas dietas procedere poterat:de excep.olim.hodie in supradictis casibus non sic:ut hic uides.

h Citet partes.ꝛ si citauerit nō tenentur ire:q citatio irrita est ipso iure ut in fi.c.ꝛ si ob hoc processerit cōtra eos:non tenet processus: ut ibi. An āt citatus teneatur ire priuilegiū vel defensionē allegaturus:dic ut no.iij.q.ij.epo ꝛ de accusa.ueniens in ulti.glo.

i Expressus.in tm̄ credo inherendū huic littere:q lʒ interueniat tacitus consēsus:puta q nō opponitur exceptio:credo q non ualeat processus per finē.c. Idem credo si interueniat consensus rei ꝛ nō actoris uel ecōuerso:lʒ eius tm̄ qui consētit uideatur esse fauor cadē rōe:cum littera ista dicat earūdem.

k Illas.ciuitates.s.seu dioc.in quibus deputatus ē.

l Designatis superius.s.constitutis in dignitate uel personatu ul cathedraliū ecclesiarum canonicis.approbata est igitur per hanc litteraʒ opi. her.ꝛ modernoꝝ:qui notabāt in decre.pñti q idem iuris erat in delegatis a se.ap.quod in legatis. In ordinarijs āt tene q hēs.j.de offi.ordi.vt litigantes ꝛ in.c.cum epo.

m Uices suas.secus si audientiam cōmitteret uel aliquē certum articulum ad hoc ū de offi.dele.super qōnum :et dixi ū.e.§.i.

n Insuper.quasi dicat: ū prouidimus de personis ꝛ locis quibus:ꝛ in quibus cāe cōmittende sunt ꝛ tractande:nunc prouideamus ad exactiones indebitas: q̄ in iudicijs ꝛ a iudicibus assessorib' notarijs fiebāt. de tēpore processus nil dixit:q satis per antiqua iura prouisū erat:ū de fer.c. ulti.de offi.dele.cōsuluit:i aut.de iudi.§.sedebūt colla.vi.

o Gratis.bene dicit:q iudicium iustū uel iniustū nō lʒ vendere.xi.q. iij.non lʒ xiiij.q.v.non sane de ui.ꝛ bone.ele.cū ab omni.

p Puritate.cōscie.j.e.§.assessorē ꝛ.j.de re iudi.cum eterni.

q Judicium.pōt hic poni pro sñia:ꝛ ēt pro oī eo qd sñiam precedit:ꝛ fac qd dixi.j.de reg.iuris i iudicijs.ij.q.i.sicut.

r Corā ipso.delegato:idē i cōseruatore.j.de offi.dele.c.ulti.

s Nullū munus.nota q triplex est munus a manu a lingua ꝛ ab obseqo: nō ergo dixit simplr munus:sed dixit nullum munus:ad idem.i.q.i. sunt nonnulli.

t Nisi esculentū.ergo nota:q de aliquo qd i muneribus consistit ēt uni' denarij valorem recipere nō pōt nisi esculentū ꝛc.

u Mera liberalitate.vt exactum uel petitum directe uel idirecte nō fuerit: ad idem de simonia. dilectus.ij.ad fi.io.an.

x Paucis.cū numer' nō adijcit:crederē arbitrio boni uiri relinquenduʒ: hita ēt cōsideratione personarū ipsius iudicis recipiētis:ꝛ cōsuetarum expēsarum qualitate:ꝛ ipsius dātis:ad hoc de simonia.ꝛ si qōnes.ꝛ saltim duo dies nō uidētur exclusi:cum pluralis elocutio duos numero cōprehēdat: de con.di.i.hic quoqʒ.ff.de testi.l.ubi numerus:ad hoc.ff.de.v.obli. l. cōtinuus actus.

y Consumi diebus.itaq non producatur ad munerū quātitatē.ff.ū offi. procōsul.solēt in fi. Talia.n.exēnia non sūt lucra ut ibi:ꝛ.ff.de offi. presi.l. plebiscito:ꝛ tollerātur ista:q non est uerisile q propter ista moueretur animus iudicātis:de simonia.ꝛ si qōnes ad fi.sicut ꝛ pro modica re non datur actio de dolo:q non ē verisile ꝛc.ff.de dolo.l.id est ꝛ.l.preceden.in fi.ꝛ de modico nō ē curandū:de con.di.ij.reuera:alibi nō distinguitur iter multū ꝛ modicū.xiiij.q.iij.plerīqʒ ꝛ.q.ulti.c.ul.ū de appel.de appellationibus de si.ex tue:insti.de reꝝ di.§.gallinarū.

z Propter cām.id ē suadēte utilitate vel necessitate cāe.vnde non dʒ fingere occasionē:vt.j.sequitur.sile.j.de iudi.c.ij.ꝛ per hoc satis videtur terminari qd solet queri:an si scholari existenti in studio papa deleget cām:ille possit petere expēsas:lʒ ille nō sit in domicilio suo sed extra:non est tm̄ ibi ꝑpē cām sed ꝑpter studium:vnde expensas non hēbit per hanc litterā ꝛ de hoc i spe.de sala .§.i.ver.si alicui.

ꝛ Proficisci.pone exemplum ū.§.proxi.de prescrip.q indicāte.

ꝯ Moderatas.nūqʒ minores pōt.ff.man.si quis.alias ē sub.l.inter cās .§.ipēdia:ad idē.ff.de admi.tu.cū plures.§.cum tutor:erūt tm̄ mediocres et non delicate.ff.de pig.acti.si seruos in fi.ad idem de do.ꝛ contu.finem et .c.se.de eo qui mit.in pos.cum venissent de sequestra.pos.c.i.ad fi. nec credo cōpensādas uel deducendas i hoc casu expēsas quas domi factur' eēt sm q dicere cōsueuimus in victore per.l.ff.ad exhibendū sed ꝛ si.§.i.ff. de peti.here.sed ꝛ si.§.q āt.ij.ꝛ.ff.de rei uen.si reus:q dico q in procuratiōib' his nō deducūtur:sicut ꝛ epūs uisitans vel cōsecrans procuratione integraʒ recipit:ꝛ nil deducit:ū ū simo.cū sit:ꝛ testis integre expensas percipit.iiij.q. iij.vēturis:ꝛ.j.e.§.penul.alias sequeretur interdū q nil hēret:cum interdū tantūdem ꝛ forte plus expendāt in domo propria.preterea iam nō eēt differentia inter delegatū ꝛ ordinarium qui q̄n proficiscitur expēdit que domi expēsurus erat:ut in autcu.de man.prin.§.illud .tm̄ alij contra. Et nota q

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

consuetudinē expedit ferrare: fuit iuramentū temerarium t nō ferdandū: ꝛ de eo qō iuraut posset ꝛ deberet ipsum penitēciare: ureu. sicut. ſi genera lit iuraut ſe ſeruaturū confuetudinē ſiue eccleſie: iuramēta illud ad poſ ſibilia ꝛ licita hn extendūtur: vt. i. de iureu. c. i. ioānes andree.

n Uocatio. ad eſt uocatus ad vt obligatus in iniquitate: ꝛ 2oo. xxij. q. iuj. inter cetera. ſi de iureu. ęg to: ꝛ. i. de iureu. c. i. 4. to. an.

n Uum officium. 2oo. xcvij. di. ſingula: ſi ō be re cum er iudicio: ꝛ. i. de ꝑ ben. cum ſingulaq; poſ ſilem caſu. ꝛ f. ſi ō de eccl. mſ. referente: ꝛ de conſe. di. ſufficit.

o Uſi vacuꝫ. ergo videt q; de diſpēſabile inferiōr a papa vacuum poſſunti uſi officiū cum canoniciis ꝛ prebēda poſſit habere: ꝛ ſic poſſ. approbari illa o pinio poſita per her. de cō cef. preben. literas in fi. vl. glo. ꝛ idē credo ſi hoc eſſ de ſtatuto uel conſuetudie eccl̄ie de referip. cum ꝛ. ubi erat idē ardelic. ꝛ canonicus: ad idē. i. ſi. ꝑbē. qd ſpecie de cō cef. preben. poſtulaſtis. i. de ap. a collatione: ꝛ. i. de ꝑbē. cū in eccl̄ia: in quibus habes q; ſpo prebēdarius ꝛ canonicus ē in eccl.

p Quoties nomine. vnde per hoc ēt camerl̄agiarium vel maſſarū ad ius nomatū pertinere credo probabilium. ioānes andree.

q Uel tam obtenta. quid ergo de obtentu quero quid retinere ꝛ quid di mittere potent? videtur q; ſibi detur optio: ar. ſi de ꝑbē. referēte ꝛ. ꝑcetera ꝛ melius. i. de ꝑbē. cum ſingula. ſ. i. uel breuiter q; ſcindo adepti reſtituere potent: ꝛ nō puniū cū nacuerit primum ipſo iure per ꝑdicta decre. de cō cef. preben. ibao. ad decre. cum ſingula ibi poſſ q; in alio caſu log. ꝛ. an.

r Omnino. vt poſſimus dicere q; oibus carcat: qui oia illiate occupauit: licet ſi be ꝛ nulla. ſ. c. quātor t meliꝰ. i. de ꝑbē. cum ſingula. i. fi. in. ioannes andree.

s In. Non putamus. non valet ſſuctado q; de officiali eſt ad eps appellel. bā. Quātocūq; ſit in cōtrariū nō ſit memoria: ſ. c. ꝑ. xc. an.

t De facto. bene dicit q; de iure non. ut. i. dicam.

u Officiali. generali. f. eo. ſi delegatus eſſet ad eās ſpēciā ab epoꝫ: tunc ad ipſū epm appellari deberet: de offic. del. ſuper q̄nūm de appel. di. licet: ſi be hoc ff. quia ē a quo ap. ſi. l. i. reprobata eſt per illud. c. glo. gof. qui no. in fuma de offi. vi. ſi tem dubitaturꝫ de officiali gēs dy ad epm appellari: t adde q̄ dicaꝫ. i. de ap. romana. i. fi. Et reprobata eſt glo. ber. poſita in ipſo. c. de. i. fili pauci de ap. ubi dicebat q; de cōſuetudine pot rat euocari q; de officiali ad epꝫ appellaretur: licet idicatur ex ea q; omiſſo medio appellaretur ad ſuperiorē: ꝛ ideo dicebat olti. de ap. romana. i. fi. ꝛ caſe nō ſed falſū ē vt hic vidēs: ꝛ poſ eſt. rō q̄ appellatio ē de minori in diē a maiorem pronocatiꝫ vt no. ſumitt. Sed. i. alij in te. de ap. ſed hoc ꝑ ꝓpoſa debatur ad maiorem: ſed ad parē vel eūdem: vt hic vides. ꝓ ergo ex ꝑſona appellationis deſerpſacēpe huc appellando dici non poſſe: vnde cōſue tudine indua nō poſſe recredi ꝛ ꝓpter q̄ appellatiōis fabulitia deſcriptione mutuatur: q̄a rone ſequitur: q; non valeret cōſuetudo q; ad minorem ap pellarent: ſtatu videz in illiga non valet pactum facti ꝓ ſcripto ꝑ q̄ ſi ſine ꝑcepto natura mutuatur ſi vſus ad certū ꝑpū detur: ſi aute ꝑpō remota datur. ff. de ꝑcea. l. cum ꝑcario. ꝓcterea licet interlocutorium ſuā inde rnoceat: tñ nonnulli tñ nonnulli de vt no. de ap. cum eſſamt: ergo officij alio ſine ſit ꝑcēpum muti ſi ipſe adiri non poſt: ꝛ non ob. q; per cōſuetudinē pōt appellari omiſſo medio: q̄a appellare gradatim nō eſt de ſubſtantiali buo appellationis: ſed de cerēmōialibꝰ: vnde appellatur ad papā ꝛ ad legatū omiſſo medio: ꝛ cerēmonie cōtrarium: per pactū tolli ꝑtnō de commo. c. uno de bepo. bona fide. de: ſi ita cerēmonia per cōſuetudinē ut ꝑdicta decre. ro.

v Et. Sed credo id eſt ad ſapiāliā eſt de officiali ad officiale: ut uer. ō epiſco po ad epiſcopum.

w Ecundo. epi ſ. officiale.

x Uidetur. ſ. i. de ap. a collatione: nō de epō ad eundem epꝫ appellat. Sed nō ē idē conſtitutio epi inquantum eſt canonicus ꝛ eum inquantum eſt epꝰ: ꝛ ſi collationi interfuit ut canonicus ad eā bene potent appellari: ut hic videtur: ꝛ cōmodo mō rideri pōt ad ura per her. inducta in ſupradicta glo. Itē nota q; ſi ſit idem conſtitutiō epi ꝛ eius officialis: ita q; non appel latur de officiali ad epm: ubi ſi officialis epi recuſatur ſuſpicionis cau ſa coram epo eſt probanda. i. d. offi. de. ſ. i. unum in fi. vnde licet dicamus q; appellato ꝛ recuſato para fint: non eſt verū per oiaut rectari ſolet: de ap. ſuper co. vi. vnde in recuſatione recurritur ad pa

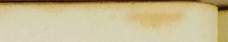

tronū: obtinet ſi in delegato datus eſt claudalaqꝫ ſi non omnes: vt in eadē dece. ſi cōtra ſpa.

Ito. Do ē. valet ſſuctado q; ſcripta: q; epiſcopꝰ i ſquirendo ſuum dolꝫ cōtra ſuū ſubditū excedit ſuū ſubditū excedit ſuā potestatē: ſi cōſuetudo ſit ſcripta: ſi non: ſufficit ſola cōſuetudo. ſ. i. de ꝑbē. cū in ecclia. ſi

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

ante electionem locū b̄eat⁹um b̄eat feratnisi⁹ vnde ē ti non sit ad electionem procedū: dummodo in feratnisi fuerit votum tale depositum: nec rit deponendo banc penam ex ipso consensu: cum nō dicat uoce illoru⁹ qui elegerunt: sed uoce illoz qui consenserunt.

c Residente. aliao residente: ad residentē.

Ubi periculum. pri ma parte que durat usq; ad. v. hoc facio ponit cē cōstitutionis ꝛ unus ex tenoꝛ colerualo. In scuꝛ da ponitur quomodo b̄ at fieri romani pōtifices de tempꝰ moꝛiam in curia in qua cum hac cura reſiō but. In tertia q̄ inopit ibi pozzo ponit quid turbi q̄ moꝛiatur extra ciuitatem in q̄ rat cura. In q̄rta q̄ rit ibi pretera dat exemplum de bonifacio octauo qui fuit cum pensa. In quinta que incipit ibi: ceterum obstetlatur cardis leo: ut in electione romani pōtifici deponant omnē pānalem affectu: ꝛ caſſat ela pcta: obligationem ꝛ iuramēta que data uel fca essent de aliquo diqndo. In sexta que incipit ibi: q̄ vis monet omnes fideles: ut statim audita fama pontificio morte eum celebrent exequias: ꝛ quotidie orent pro illi: concedit ꝛ unit pontifice romane eccle. pedati ut in suo pontificatu omnibus ipsoꝛ subditoꝛ ad hoc beatorum: ꝛ eo frequentiꝰ cōuenientiꝰ videbit. boc di cat in sum.

b Plenius. aliao penit.

c Confundendum. tū. di. quisquamos. vi. q. q. cuiꝰmo. ff. ad ca. l. §. vl. tū. ij.

d Exacti. ꝛ revocati: trāſ actiſic. puideur hic ex pretextuū orta futuraꝝ: boc nide. xliij. di. multo. xxxvij. q. i. cus per bellicum: ſi be pōſſo: ſordanus: ſi de pace. ca. de fer. ſi. co. ca.

e Manifestant. ad idez. ſ. c. ſidamonta. to. an.

f Munoabus. Uniſerio rum ecclesiarum vacationi bus. Ldi. pollitjere. de. ne. po beſecra. t. c. ſc. t. j. per totū. t. xxi. q. v. c. ij.

g Solerter. aliao solerter. aliao feliciter.

h Periculosus. ſic ē romane ecclie vacatio: ē ſi. d. de imu. cc. q̄ñ.

i Accōmodet. multum cōmode.

k Predecessoꝝ bonus. di. c. t. rexit. di. per totum.

l Aucrando. ff. ad. l. de vitanda. to. an.

m Exposita. ſic. ſi. d. ꝛ refrip. ſtatutum ꝛ. ſ. c. ſi. q̄ſi.

n Conalio generali. ſ. c. eleuo lagā. ſumi tit in ſta. nr. c. ſi. th. cōſtitutio potius vigoꝛ et renouatione cēſtini quinti: ꝛ hac appobatione ꝛ confirmatiōe bonifacij ex qꝛ panuci cōſtitutione gregoꝛij ex eoqꝛ reuocata fuerat per dñs adriano ꝛ per dñm ioānem. xxi. papam ꝛ po reuocata b̄eatur: nec olim inter gregoꝛianos legebatur. t cetꝛ cum cōſtitutio ſta tin aliqua appobatione ti ti coalia fuerit editaſnō equi fuit q̄ abſq; requiſitaſe poſſij reuocata fuerat: ſi de ꝛeg. in. c. i. de ſi plenitudine ti poteſtatis ad facere potuerat: eas fit papa ſuper oia cōcilia: ſe. ſignificati.

o Limitate. ciuitas murotum ambitu terminatur. ſ. de fen. excō. ſi. ci uitas. to. an.

p Decem diebus. nota q̄ cōſtitutio ista nō ſubtet eoꝝ citatiſed tñ expectari: ſi ſic peccale i decnōe ſumꝰ pōſitio: ci i aliqo abſentes ō pucica fint uocādi: ē. c. ca. ſi ſalte. ff. q. ē. ſi autēdo ut ibi no. t. v q. q. ſi autē ſi ē ſi fuetudo eſſet non uocaretur. ſ. de ꝛ. bē. ca. i eccliō. Si āt querat que ſit p uicia romana: ꝛ dic ut ſi de offen. ſua. Sy pone: cardina leo gdā fūt abſtet ē ita remotiꝰ: nul lo mō poſſit uōre ifra bec dē ad do ci ui ubꝛ dicendo ꝛ lebrari: nisi q̄ pote rit pūtes ſtati ad e lemoné: pcedē ad aū lapſū boꝝ: decē diez: ꝛ audet q̄ ſic. ſtad uell. aliqñ. ſ. h. mutic. aptor piculi more ut ō: ſi cū bic ſimplr di cat q̄ expectari de bēt bec due ſim plicit intlligēdā eſt ſi guil. de. ſ. q. ſi. de. ſtat. l. i. §. q̄ſi vocē. ſ. ō ſui. q̄ auca: poſſet an. abſtet an ſelici duplomate. ff. ō. ſi. ob. omiſ. ſ. ā. ita circa fi. vñ. q̄ſi. dēē. dūi. pcedē ſi ibēt: ē ſote audītes de ſtirmitate pape ud ala cū uēre cepit aſi mozi. ita q̄. ſi. ꝛ. dico a mote ci. Uoco ē bilſoni ind nemini ē auferēdā xxvii. to. de bis. ſ. de reg. iu. i dubit: ē fac optic. i. c. pmi ſa. ti. ti. cū ſui ꝛō. ſ. pbe alig cēdiaſ ſi obtu⁹ ipe cpoc ſtat vult agē ō pēp nu. q̄ñ uni poſſi: dic q̄ ſi elemo fēa fuit ab oīb⁹ relīgo ta dnāt pui⁹ co nō ſtituto nulla obſtat exceptio ſic nec actio. ff. ex. ſ. ff. de fapſi. l. i. §. ait. in fi. ſ.

q Deo pūtes. ēt ſi eſſet pauciores q̄ ſta pe pbāc cōſtitutionem.

r Dilatat. ſi. ff. de iudi. ſi loc. ff. de carbi. ſi ci duo. ſ. ſi arbiter.

ot Recoſſitas. vt ſote q̄ podagras patit: ſta q̄ neceſſe b̄ ꝛ ferutēn teo ſuffuteri ꝛ portari: ꝛ uel alia ſimilia ci.

t Debeatur. ut poſſit bēre ad vſus clericoꝝ: uel vult laicos: uel altꝛ clericū ad aliū laicum.

u Ledauc. ad idē. xij. q. i. c. ij. ſi ſta. nr. c. ſi. ff. de dā. dīec. q. pclauc.

x Uidamine. ut pata ſeſtoiju ad cozinu.

y Secrete. lxxxi. di. clericus. xvij. q. ij. in decima.

z Inſtātio. puta aduocati ut uerſipin ut religioſi uiri ut tabellūco.

2 Incurrat. nō cānoſt late ſiuecalij bēā. ſ. c. ſ. q̄ñ ſi. aliqo buiuſmodi ut. non nōiati. ſ. de ſen. ex. com: ē ti non referuauerit ſibi ab ſolutionē: dicamus q̄ ordiar⁹ abſolue potuit non dicā. ſ. c. ſciāt cūcti.

a Competens. ita q̄ nullus ſtrare per eas poſſit ud exire: vt. ti. ſ. j.

b Dubbio. ſquinqs dubbio.

c Camera. ſic ē clericoꝝ collegiatoꝝ cathedraliū: ꝛ regulariū ec deſiarū. ſ. c. q. ſepe: ſ. fait boc ſtatutū: q̄ fote paopt boc bīda eſſet ꝛ prouidēdo tardioze. to. an.

d Cōmiſſa. per pa pā cuius motu nō expirat officiuꝝ ca neraꝝ ut in. de. c. tūc romani. ſ. eo tamen.

e Reſeruāda. ſic. ſ. c. quia ſepe: ō offi. oꝝ. pīn.

f Iuramentū. ſ. ſ. ſ. bereticis acu faſ. ſ. fane. t. ſ. ſe. An collegū cardi nalium fede uacan te papali ſtate un poſſit: dicā. ſ. ō ſol ma. c. i. ad. fi. ſ. c. et pedū bodie q̄ ſi: nſi q̄ntum boc cō cedīnat: ud nili ea ca ſubſtitutioni ca merarij ut. penit. ſubſtitutio ſenſim: ſi cū bic ſimplr di cat q̄ expectari de bēt bec due ſim plicit intlligēdā eſt ſi guil. de. ſ. q. ſi. de. ſtat. l. i. §. q̄ſi vocē. ſ. ō ſui. q̄ auca: poſſet an. abſtet an ſelici duplomate. ff. ō. ſi. ob. omiſ. ſ. ā. ita circa fi. vñ. q̄ſi. dēē. dūi. pcedē ſi ibēt: ē ſote audītes de ſtirmitate pape ud ala cū uēre cepit aſi mozi. ita q̄. ſi. ꝛ. dico a mote ci. Uoco ē bilſoni ind nemini ē auferēdā xxvii. to. de bis. ſ. de reg. iu. i dubit: ē fac optic. i. c. pmi ſa. ti. ti. cū ſui ꝛō. ſ. pbe alig cēdiaſ ſi obtu⁹ ipe cpoc ſtat vult agē ō pēp nu. q̄ñ uni poſſi: dic q̄ ſi elemo fēa fuit ab oīb⁹ relīgo ta dnāt pui⁹ co nō ſtituto nulla obſtat exceptio ſic nec actio. ff. ex. ſ. ff. de fapſi. l. i. §. ait. in fi. ſ.

g Edicti. ſ. ſalpe ſo electionis negocio. ꝛ nō q̄ deſide ratur celeritas: b boc tri. i. c. c. vin. to. an.

h Infirmitat. alia ergo neceſſitas nō excuſat.

i Exere. ſi. ſt oēo exirint ſil ul facceſſiue: dic ut i clem. ei. ne roma ni. ſ. pozzo.

k Sanitat. qd ſi cardiaſ pot ifirmitatē nolēs ſdiuſo ſtare fuiſcet mos ſuc: nihil ualeat renūciatio: ꝛ nihiqd redūco admittet: ofte. aut boc be fo cōtgit plene nſuit bāc qōnē: ō ce rnūci. nili cū pdē ſ. pot malicia: dicēo finaliter q̄ penūcio ꝛ redūco admittēdas ē: be bio āt q̄ medio tpe ſta fūt cōqaēn nō poſſit: bec oō ſana bic beet minatur per ſequēcia.

l Uidely. aude mirabilē expoſitionē buius vbi re ſtegra: aliꝛ expo nūtur. ſ. cū cāo: vbi be boc.

m Imunerint. ſi. ſ. ut h. pen. c. ij. ti. ſi.

n Boos. pone cardinalio abſēo venit poſt bōm octauum ꝛ bīe indulte ta q̄ cardinalio uidelī tunc non habebunt nili panem ꝛ aquam ut dicnum eſt nūquiqd ille ſupernoiuo ſtatum expellitur ſubpone: ipſoꝝm uitam: ꝛ uidetur q̄ nō: quia non fuit in culpa: ō. de conſti. ca. dic leoꝝ p banc litteraꝝ: ꝛ per illam ſuperioꝛē in co ſtata q̄. ad boc de ſtata regu. reco lentes: ſepe ſine culpa gā punitur ex cā: q̄ dicit. ſ. de reg. iu. ſine culpa.

o Cuma. ſ. erat ostiatus: de ipſa curia tranſferenda aliaſ ſi ꝑmo loco remiſſet audiuntia litterarum ꝛ cauſarum luet ſuſpenſa: ibi celebrarent dicno ut conſtitutione. co. ti. dic. ne romani. ſ. fanc in ſi.

p Cerutoio. ſine bultra. quid ſit terruzoiꝰ bri ō de cōſti. c. ij. quo ad bic caſus ponitur pao diocēſis: ut in. de. co. ti. ne romani. ſ. fane: ꝛ per banc litteraꝝ puto q̄ ſi moniatur in ma ricardinaleo debeant con uenire in ciuitate: per q̄d loco ubi ſit mansi dūngi aut ad boc. ff. de ver. ſig. l. pupillus. ſ. territoriuꝝ. ff. de aud. imiſ. de ſtatue: ſi non būtigatur per aliqđ ciuitatem dicere in unioꝝ oꝝ ad faciendū: ad boc. ff. de conſtc. cum olim. ff. de uerbo. ſignī. notionem. ſ. i. ad boc. i. eo. ſ. primo: ibi in alia mansione ꝛc.

q Interdicta. nota q̄ in loco interdicto non poteſt dicno celebrarinili udo dicere boc ſpeciale in electione romani pontificis: ꝛ poſſo etiam q̄ in tali loco celebrarur: nihilominuꝰ ua letiqua milla ſcriptio ad ſtatum ꝛ dita.

r Curatur. vt. ff. de cu. tur. l. i. ſ. poſt cognimoꝝ. ſ. de ſtatu. reg. cuno. ſ. quoniam.

s Celebranda. ſecundum diſtinctionem ſuperius fac tam.

t Predicamus. quia tunc eſſent excommunicati: ſi cut ꝛ in ſe defendendo mo dum excedens: quod dic ut ſi de reli. ſ. ſpoſoꝝ. in fine. Et nota cauſa in quo laicus auctoritate canonis poteſtatem habet in clerici

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliana Brescia.

c ¶ Posſibilitas. q̃ aliq̃ ſuta poſſe nemo. xxij. q. ij. faciat. f. de reg. iu. nemo: ſ de pac. iuſti.

d ¶ Idoneo. tenetur ergo cardinaleo idoneum eligere: licet dicamus q̃ nul la excepio admittur cõtra electũ a duabus partibus: ff. c. ij. quod ergo ſi iacobus illiteratus utroq; eſſet idoneus: ſed hoc nõ. extur. di. ij. cuius pcessus.

e ¶ Nunc. ad hoc. ſ. c. cõ multa in ſi.

f ¶ Graui. fuit ergo grauis of ſeſa. xxij. q. ij. ſi afferam?.

g ¶ Carere. xxxi. j. de offi. ordi. per totũ.

h ¶ Humana. C. de nupti. aut. q̃ eo. ff. de obſe. l. nul li. ff. de lc. l. ſi quis inquili nau. ff. de pac. iur. gentiu. ℈. generaliter. ro. an.

i ¶ Omnino. xxij. q. viij. in qualibet: alias ſ ſub. ℈. quãuis ibi ſciente magis religiondus ẽ officio: et labore corporis ad ſtudi o re noſtrã rẽ publicam con tineri.

k ¶ Vbi primus. ad eſt quã primum. ro. an.

l ¶ Ecclieſtice. puta quia timet de ſyzania t magna diſcordia inter cardiales.

m ¶ Examinatum. ad hoc eſt co. de. ro. x. ro. re. magne. ℣ vigiliũ exeuntiũ ut ibi.

n ¶ Cura. appellãtes contra electiõe po ſtulationẽ ad pontificẽ: oia q̃ obijcere intendãt contra perſonas ad formã tenentur exprimere t iura re q̃ illa credant iura eſſe: t ea poſſe probare: hoc nõ expreſſo ipſi nel adueren tes non audientur: niſi de nouo emergant ad perue niant ad ſuperiorem pa bandi facultas: ſuper quo iurare debebunt. Statutꝫ inno. editum contra nõ probãtes que obijciũt in perſonam uel formã i hac roboze cõſeruatur. f m gar. t io. mo. bec bene. in. vi. partes dicũdatur: quarũ prima ubi ibi electo: in qua ponit cõſtitutio nẽ cãnõicella ubi ibi alioquin: t ponit ibi cõſtitutionẽ. tertia ubi ibi ni ſi aliq̃d: t ponit ibi pena ii obſeruãtes cõſtitutionẽ. quarta ubi ibi ſup bu ſuſmodi: qua facit exceptionẽ. quinta ubi ibi alia ſanem qua de iuramẽ to ponit ſuper exceptione pacti ſdi. ferta ibi alia ſane ubi in fi. in qua cono bozat dominꝰ inno. bere.

o ¶ Electoneo. nota bic tres modos tangẽ quibus pronuciatur eccleſia : ſic ẽ. c. i. co. li. quoꝝ primꝰ duosum pertinẽt ad ſubditos: aliud ad prelatos: quito ipſo q̃ pronuntiat cõfirmat. q̃ ẽ aurum: ſi eodẽ ure ſpectat ad illos eligere t cõfirmare. tenã. di. in. f. modo. ff. de aut. iu. li. ſcan ſi diuerſo: et ſic ſtelligũ ẽ. c. ij. iuter canonicos: ubi de hoc. ff. in. ſtitu. inter. ſ. ceteri.

p ¶ Clam malicioſa. i. c. poze. de relcrip. ſedeo. t. c. plerisq; qui ma. ac. poſ. ſignificante. ff. de ea uen. in fi. ſi do.

q ¶ Poſſibile. nõ. ro. nõbus bonũ maliciũ nisi prædicte poſſet. vi. q. ij. ſi ola: malao. n. bonũ nolitatee ad plenũ cobũẽ ñ poſſum?. xxxi. q. i. hac rõne t fi. nali. et q̃d bõnũ deducto malicie nõ adiucnatur aut. colla. vi. ut bi qui ſe ob ba. p. ref. mi. in pan. t ide. ff. cõmo. ad eoo. ff. de peſcrip. v. nata ra. C. man. t ab anaſtaſio.

r ¶ Periculoſe. adurobiiater ponitur, ſic pe pe. di. i. periculoſe: t periculũ in ſpualibus ẽ ſpaliboꝰ. ẽ. c. ne poo defecta. i. di. poſtq̃s ſ. i. c. qui ſit.

s ¶ Dignitati. de quibus ẽ idẽ audiendi bñdum. ẽ. c. n. dudum. ij. c. ẽ de pe ben. de multa.

t ¶ Illoze. ecclaſticoũ. oium uniuerſaliter. xix. di. c. ſi. ff. de offi. preſi. l. iij. ſgi tur fue ſuper ſimplici bñficio appellerãt: fue ſuper alio locum by bec bere. Nota. n. ſolet q̃ tudeſin ta canonũ uel legio regula tradere intendẽs equi poller uniuerſaliter. in dubita cõa locutionio nõ fin uniuitate. ad fm logicos indefinita equipollet uniuerſali t materia neceſſaria: ut bõ ẽ aial: et go oia bõ. Sin materia vero cõtingẽs ſecus: ut bõ curnt: ergo oia bõnõ ſequitur. Sed cõra q̃ et fm ura indefinita non equipollet uniuerſali., nam ſi lego alicui ẽ marmor: vdeor legaſſe ẽ ſtatuam marmoream: t ceteras ſpecies ex marmore facias. ff. de lc. iij., bereo meo. ℣. i. de au, t ar. le. i. c. ſi ſi fe getur marmori ide finite: ſub legato ꝓbẽdebitur ſola ra dio materia: t non ſpecies de marmore facte. ff. de lc. iij. l. quidam. ſ. illõ tozaſſe. Item ſi la na indefinite legaſ: tincta non continetur in legato. ff. de le. iij. l. ſi in fin. t ſi legaſ omnũ la na: etiam tincta ẽ dit legato. ff. ſi. an. t ar. le. l. pedicaſ. ſ. labeo: ergo ide finita non equipol let uniuerſali. Ite aliud quando trã ſigitur ſuper gene rali petitõe: aliud quando ſuper ide finita ut nota. ẽ ẽ tranſac. ct. fed dic q̃ quando non eſt eadem ratio r cõ ditio ꝓpt aliqõ accidens omnium particularium in r numeꝛo compahe ſoum indefinita ñ equipollet uniuerſaliter ꝓtet in con tranjo. Nam tuc tura l anc ſ ſpecies marmoꝛi non pos cedunt ex ipſa oꝛigine: ſed ex accidenti bominũ operatione: t poſ ſet maiozis eſtimationis eſſe ipſam additum tinctum uel ſpectã. ipſum principale. ſed q̃ando omnium particularium eadem eſt ratio r conditio ut ꝓiuo: quia non uariatur per accidens: dicet hoc ſole ut ibi unpartiales et oziginc: puta qua alia lana melioz: t nobilioz ex o riginc dum in marmoꝛe nunc indefinita negatiue ad affirmatiue. p lata equipollet uniuerſali. ff. de lc. ij. ſi plures. l. ſi ita ſi. ff. de re. du. l. ſi ſi in quis. ſ. utrum in fi.

b ¶ Perpetuo. ſi generaliter ẽ. c. maſſana: ſ ſit bec ſigna cognoſcen de generalio cõſtitutionis cum edicti vocabulo nuncupatur: ut bic ſi mattanae venerabili cenſi ſi preceptur per omneo populos diuid gam ſcripturã publice procedentes: ſi dicat idẽ in ſimilibus obſeruã dumſi lex al canon appelletur generalis: ſi uabetur expreſſe ad om neo pertinere. boo modoo habeo. C. de legi. l. ij. to. an.

c ¶ Illiqui. quorum intereſſt: ut quia canonici parochiani uel patro ni. xvi. q. vij. filioꝝ: ſi collegum obijciat ad hoc tertiꝰ. ff. de ſtatu. ho. ma. l. mctum autem pacientem. ſ. animaũ: ſi dixit gar. q̃ roma na cura quonlibet clericum de dioceſi uel de ciuitate admittit cum tra ctatum epiſcopum: fue benficiatuo ſi fuit inde oriundus: ſi ſi vult obijcere in perſonam: contra formam autem nonnulli canoo cõ admittũt.

d ¶ Ꝓponẽdo aliqua. ſi ergo q̃e opponũtur nõ ſit talia: ſed bl rectæ repliãtur nõ ſuc nel opponẽus perſone: conſtitutiõis ſtã non artat: ut in de. c. n. conſtitutionẽ. t. triſo.

e ¶ Quam. vt q̃ feruata non fuit ſoma deere. quia ꝓpter in electio nẽ. contra formã poſtulationeo obijci põt q̃ non eſt cõcoꝛs: uel ſalti a duab̃ partibus celebratꝛ: boc q̃ unuo poſtulatur ſ alt eligatur: ẽ. c. ſcripti: uel q̃ poſtulatuo ẽ qui debuiſſet dici. ſi. n. poze. c. imo. contra prouiſionẽ põt opponiq̃ adbuc non fit ꝓuidẽtiã ꝓtio ad ſuperiozem deuolutatuꝫ: qz hic ſuo ſurrepticiuo fit facta ꝓuiſio: de reſcrip. ſuper litteꝛo.

m ¶ Eligentium. ut q̃ fiat excõicati maioꝛi: uel ab bomine ſuſpenſi: ẽ. co. cum inter de conſac. di. ſolemne: uel putuah a canone: ut q̃ ſi cen ter dꝛgeſt idigniõ: ẽ. c. ex iu cuncto: ut ſunt infames: q̃ buſ ſunt actuo legi timi interdicti. ff. ẽ reg. iu. actuo ſi: ſi gere eſt actuo legi timuo. ſ. ne ſen. ex. foler ad ſi.

n ¶ Electi. puta de fectuo eratio facie t natalium: ẽ. c. ij cũ ſit cõtin in cãtio. ẽ. Obiecto rum ãt defectuum examinatio fiet: ut tradit. ſ. c. ſi forte.

o ¶ Facãda. quod igitur bic de pouiſiõe dicatur: repetitum intelli gatur in poſtulatione t electione facãde. quod iuris enim in v no t in reliquo: t boc verum ſi contra certam perſonam appel letur: ut non eligatur ad poſtulatuꝫ: ſi autem cõtra incertam buiuſ modi conſtitutionis formã non ẽ neceſſe ſeruare. ſ. e. qui ſ certam.

p ¶ Appellari. ad papam ſ. gui. t eſt rõ: q̃ appellationee interpoſiti te ab papam magis cõſueeuerunt poſtelare negocia eccſaruꝫ: de ap. feper: t ad ea que frequentius accidunt ff. de legi. ni. ad ea. t ulta cõſtitutio nẽ dicitur ſupplere illam: ẽ. ſtatuimus: que expreſſe de ap pel. interpoſita ad papã loquitur: ar. ad boc. l. e. in qui t. c. ſi. fin. die fm gar. q̃ boc decre. ẽ loum by in appellationibus ad ſteriozes in terpoſitis: ſi generaliter loquatur: ſi ſit generaliter ſtelligẽda. ff. ſi offi. preſi. l. preſeo. xix. di. c. ff. q̃ſ me. cauſa. l. meuis. ãt. ſ. animad uertenda. ff. de pub. in preio. Preterea offẽt. ſtelligi ibi dece. ẽ. c. ſtatuimus: ibi expimat: ad nouo: ſi in appellationibus ad ſteri ozes interpoſitas: q̃ ſacit pro bac parte: ſi ſi non puto aeriũ: ut ibi dixi. bec ãt decre. fm. gar. locũ bẽbat fue in iudicio fue extra iudici um appellaretur: q̃ ñ ẽ bodie uerũ: nõ. n. locum by nili ſi appella tiõbus extra iudiciũ interpoſitis: ut declaratũ ẽ. i. c. cõſtitutio.

q ¶ Publico. facto. ſ. per manũ tabellionee. q̃ ſit publicum. nutriu mẽtũ nõ ſi. ff. infra. c. ij. ſi de publico. ſi ſuper appellatione. pecto.

r ¶ Literis teſtionialib̃. ſ. figillo auctico figillatas. ſi de offic. ex. ſi canonic. t in decre. cum medicinalis. ſi. de fen. ex. uel dic q̃ ſufficit: ſi per ſuam uel alterius manũ ſuerint litere cõſcripte: probabi tur ſi talis ſcriptura per teſtes. in fm gui. paioꝝ intellecuꝫ pacualet: t ſi dicãt ẽ le literis: q̃ in plen ſq̃ loco uius tabellionum nõ debut ſed ſtrumẽtoq loco bitur officialiũ litere.

s ¶ Omnia. ſ. fingula. quod ergo ſi dicat electũ peturum uel bomici dam uel excõicatũ: nibiq̃d ſuffrat talio expreſſio: de boc fertur tem poꝛ motio ioãnis t nicolai mutiũ ꝺiſputatum. t diuerſe declarati oneo facte dicunture ſuper boc: t uidetur q̃ ſatis boc ſufficat: quia q̃libet peturiũ uel bomicidiũ repellitur de. ſ per banc litteram: alia quo quare fieret boc verbo generaliter: t poſſunt boc facio. ſ. de exep. qui. t. melius. ſ. q̃ ſuo autor: t in dc. cõſtitutionẽ eo. a. t. ſi: ſi: ad idẽ. ff. de dolo. l. ſi ex dolo. ſ. ſi. f. de teſti. pinũ. ſ. teſtes. ii. q. vij. libelloꝝ: de pe. di. v. conſiderẽt: t uuli ẽ q̃ uret per pũc modum. turo ola t ſingula ẽ.

t ¶ Coram. bic ſit. v. fertur. n. ad inferioꝛa nõ ad ſuperioꝛa: coram aliquo ãt fiet dicturaq̃ ſit eo ſcdẽ t intelligẽs: ſi nõ conſeruente ff. de. v. fi. coram. fed ſ bic autem ſcdẽs ro gatiue ſ. dici.

u ¶ Corpoali. per boc dicas fm gui. ſ. gar. q̃ ſi uret pẽe tem ena geliog: t non tangat: q̃ buc cõſtitutionẽ ſanſtacti non eſt: ſi ſic papã nicolaũ in boc interloquitum dicũt. ſi ãt cuãgelia tãgeret pede uel cu bitus: ſi manuo by nõ ſufficit: ſi ſingula membra ſingula bãt oſficia t cere. ex. di. ſingulas: ſi de cere. cũ inuitco: facit. n. ſ generalẽ con factudinẽ: que eſt optima interpres legiũ: ſi de conſac. ecc. dilectuo. Quid ſi ſit ep̃s qui appellat: quero an teneatur tangere facra: dicat gar. q̃ ſecũ ſpectandũ ẽ loquitur boc dece. t ſic generaliter intelligẽ da. xix. di. c. ff. de offi. preſi. l. ij. Ité paulegiũ epoxy ẽ corpoze in rio daſiuando: ne ſtud tolli uideatur: ea ſi uſq̃ effectũ de cõſti. ij. cũ ſalno cõcoꝛ. gui. ſ. dicono q̃ epi tangere nõ tenẽtur. xi. q. i. nec bono re. C. de epi. t. de aut. ſed uidere ſi de iura. calli. c. ul. t boc credo ue ruuel ſ. opuno gar. ſit natuo: t facit q̃ dicã. ſ. c. poze. licet enim per ſtã beere. non tollantur ibi ſpaleo caluo in quibus quis adminiſtrat ante confirmatiõnẽ de iure auteriſie ſ per ſtam ſubſtati non credam allum caluo in quo quis tangere non tenetur. ſi ep̃s poaceret boc dictum: ſi paulegi um ꝓnum eſſet generale: t tunc rideretur ad cõtraria. ſ. ſignata q̃ ponit calue ſpaleo: ſed q̃ per iura ſuperuao allegata ꝓ per aut. de ſanctiſſimo epi ſcopio coll. ix. ſ. ſed nulla pon̄ abutur ſtud ſpale i turamento teſtium poſtea ꝓrogatum ad iuramẽtũ calũnie per predicta beere. ubi de iura calu. dn ſcut i dicendo teſtimonio ẽ. di cam q̃ in aliqo ſtagere tenẽ tur: ad boc. i. q. vij. quoniã. ẽ de iureur. ego. Item pone. ſi. fi. ſ. de ſi. ſi. ver. ſ. ſi. ſi. ſi

elemen.t.el.constitutionē.§.insuper.nā ꝑ per modum querele hon audiet ut tñ ꝑtet superiori ex officio inquirat de hoc: t hoc ſi probationoe ſunt in ꝓpoſitu alias non.ſic.n.retardaretur conſummatio.tacat ergo.q.q.vi.ꝑlri qs.vi.q.q.ij.ſi tantum.

d Emerient.ut ſi de nouo homicidium commiſit:uel aliud mozale.

b Nunquis.tūc nonſi ſed non oppoſitus: t nouo fuit oppoſita exceptio.ſi obiecta omiſſo non audiretur no lone illa exputere ſi cū tu ramēto:qꝫ ſequitur:ut in dc.e.ſi.cōſtitutionem.ij.rñ ſoꝛt:qꝫ cꝛō ibi no.

c Superuenient.cum.ſi. ab initio ꝓbandi:nō ba buit facultatem exputere nō debuit.q.q.vi.plerīq: nō ſic in caſu.i.co.nullius ab ipſi.tenco.

d Cenſit.ſi.q: non cō ſaucerant multi familiari tatem habere cum illo clec to:t que opponuntur non erant publicat:i facto alie no ē probabilio ignoātia ꝑ quo ſalti.gar.

e Ignoātia.ut i ultimo caſu quo de ignoātia di.

f Superueniente.ut in ſecundo caſu. In primo ꝛō quo ad nō inꝛatrimū.ſi ex duab⁹ cauſis:ut ſequit.

g Per ꝓpriū.nō quo rantiam probari per iura mentum.i.co.nulle:t ſi eō pcſſūtur iurare:q: debuerit ab initio querere:t qꝛ ꝓe ſumitur malicioſe hoc ꝙ pōtet aliqn qualibet preſu mitur ignoātia.i.de rega. iu.preſumitur:ubi de hoc bēt:t per banc littꝛā ꝓpoſuit: bīnt guil. q: generalis procurator non ꝓeſtabit hoc ſacramen tum.ſed ſpecialis.Dñio ad hoc mandatum:benc ſic dixit le obtinuiſſe: ad hoc.ſi.de iureiu.iuſtrā.dus.§.procurator.C.de ꝓcu.Un peeantiaꝛ:ad hoc.ſ.procurator.

h Statut.ſi.t.ſtatuimus.ibi.n. ponitur pena deficītio in probationcibꝰ pena non ſeruanda hāc ſoma in appellādo.

i Ianuar. ectuata ante conſirmationem adminiſtrare non debet per ſe nec per alium in tota ꝗ in partem ſub quocunq; colore:qui contra ſe cerunt ſpio iure ꝓtuam lint iure ex electione queſito.

k Ecaua.nota auarum appellari ceum t abitioſum.i.e.quoꝛ̄ dā ꝛerre cant eum alti animos:ut agendi non videant:t a poſſibino non dcdinet ut ibi.t.alio.di.ſtatuit.t.c.licat bi:t quia dicatur auaruꝫ:quia largus: ga ꝓdigus non.ſi.de cōſue.ex parte.fo.an.

c Interdicta.ſ.ante cōfirmationem adminiſtrare:ſi.e.noſti.t.c.qualiter:et ſi de ꝓbeb.cum tam budum.

d Fraudibus.ſicbat fraudꝫ quaſi de contractu ad contractum: t hoc ꝓbbī bitum eſt:qꝫ ꝓoſequeretur no.xuij.q.ij.plerīq:ſi de ꝓuil.quanto t.ff.ſi lega.contra.

e Eccleſiarum.omniū:cum indefinite loquantur:qꝫ uerum itelligan nīſi in paꝛaē.cl.ꝛ:idem eſt fm bug.t no.i imperatoꝛes:qui hoc nō. Ixxxvij. di. legimus.alij contraꝛ.ſ.ueneraꝫbilem:t in caſu.i.c.indēitatibus.§.ſi vero t.ſ.c.uerum:t in uiramōtano cōcordāt eleto immediate fubiecto dño pa pe.ſ.e.nibil ad ſi.

f Ingrauere.nocari.n.debeat a teo tāq̄ aꝛoꝛis.e.qualiter.

g Indulgendum.ſi.c.ꝓoni.ff.de ꝛei uen.in fundo.

h Latius.i.latt:ſic ſi de accu.ſi ꝓoꝛe.ſi.ibi ꝓoſt.t.ſ.ſi iniurijs t ſi pigno ratitioꝛe.ibi dilitentius.hoc tuto:qꝫ idem ꝓoniſum eſt ex mente ꝓnoꝛu in rium ad hoc ꝓaꝓacing: hec cōſtituto latius t clarius expanat. Item olim irritabatur eleto hodie aliter eſt.ut.i.ſequetur.

i Confirmatur.t tunc adminiſtrabit qui iuriſdictionis ſunt:non qꝫ oditimeat.ſ.c.traſmiſſum.t ſi tū quare eleni ante cōfirmationem nō adminiſtrat:qua aliaꝫ de cōfirmatiōe nō curaꝛē:maxime bi qui nō habent cauſe

nūſ aliquid poſtea poſſan emerſerit: nel ſuper antiquis ſuperuenient ꝓo bandi facultaꝫ:aut aliqua antiqua in opponentū nouitā de nouo ꝓ uenerint:qꝫ appellātes appellatio nis tēꝑoꝛe emiſſe uerſimiliter ignoꝛare ꝓtuerint:t etiam ignoꝛauit.

j Super huiuſmodi autem ignoꝛā tia t ſuperuenīente facultate ꝓobā di fidem ꝑ ꝓoprium ꝓeſtandum corporaliter facant iuramēti: boc adijcendo in iuramento eoꝛum: qꝫ ad ea probanda credunt ſe ſufficē tes probationes habere. Illa ſa nc que felicis recordatiōe inno.pa quartus contra non plene ꝓbā tes ea que in formam iuꝛis perſonaꝫ obſeruant ſtatuitur ſuo nolumus robore permanere. Dcī eode.

k Ultra.ſ.ecclīaꝛ: damnande ambitiōis improbitas aliquoꝛum animos occupāteo eoo in illā temeritatem impellunt:ut que ſibi a iure interdicta nouerint: t cupiditio fraudibus ulurpare conentur.

l Mutuli liquidē ad regimen eccleſi arum electi:quia eis iure prohiben te non ly.ſe ante confirmationē elec tionio celebrate de ipſius adminiſtra tionem eccleſiarum ad quaꝺ nocaꝫ

ꝛeꝑoſitēs ſuꝑ ꝛe ſimilia:ſ.de ꝛeſcꝛ.ꝑcla.accedēibus.

o Ꝛeꝑotabus.ut recipere cēſus ꝛ debita:habere curam colligen doꝝ t cōſeꝛuādoꝝ fructuū ſ.ſimilia.

p Ꝓo parte.gerere.n. videtur qui minimam ꝑtē attigerit de be reditate.ff.de acqui.bere.ſi quoꝝ.§.ſi quis ſeruus.

q Deꝛeꝛet.iudico vel cetra.ff.de.ꝛ.ſig.ꝛeſcꝛa.t.lij.inter geſta.

r Ꝛeꝑoꝛtet.ꝓ ꝓpoſitibus:ſic dixit ſer.i tutoꝛ.C.ar.tu.li.

s Ecipſo.t.q.ſe adminiſtrauiſti immiſcuiſti:nō aute eo q: ſcit ſe ꝓo curatoꝛem vel economum cōſtituiſ:ſi nō immiſcuiſt.nec ꝓbuntur ꝑ ſuperiorem litteram:t verba cum effectu ꝛē.de.cleri.nō ꝛeſi.reda tum cum ſi.

t Ꝓuiando.ipſo iure.olim vero ꝑ ſiuiamuſi velio ꝛeuocꝛ.q ad minuſtꝛatiō vt dcm nullo modo queſito ꝓuiada fint ꝑ ſcꝛiptum ꝑ antiqua iura:t adminiſtꝛare quoſto colore ꝓuiam fint ipſo iure vt bic:quod fatis mihi placet:vt cuiatur cozrectio:vt.ſ.c.cum expe diat:ſed ꝓuiam ꝛeriuo ſcꝛiptum gar.t ꝓo eo.ſ.c.cupiteo.ſ. cete rum:t ſi electus aliqo nullam ius habeat ex electiōe:ſed ei renūcia uerat:tenetur ad fructuꝫ reſtitutionem:t alias iudico arbitrio pu niri debet fm gad.t.cludū.ij.

u Ꝗuēte.electus ſine cōfirmatiōe ſuo cōmode poſſit electiohem electo ſi bi cōfirmato.ſcꝛipta infra menſem cōſtetur:aliaꝫ ꝓinatus eſt iure que ſatoꝛuꝫ cōſtitutio perſonc ipſum exculet:poſt cōſenſū cōfirmationem petat ibi tres melioꝛ:aliaꝫ eleto ꝓuiſio vacuetur.

b Iura.l.di.poſtꝗ.ff.de.ne ꝓo defectu.t.c.ſi ter vniuerſaꝫ.

c Magiſtra ꝛeri.dicit philoſophoꝝ:natura poteſtem:aꝛe facley: ꝛſum ꝓoꝛꝑti reddit artificem:t cuilibet artificio ꝓabet expeꝛtiſa nutꝛitꝛi.ff.de le.iij.Legatus.§.contrabitur.

d Dñā etiam.ſ.boctꝑo ad arbitriū boni viri ei ſig ꝛel eandē nō terminatur.ff.de iur.deli.l.i.t de off.dele.de.cēto:t magio ſicilcaꝛa eto tunc nil petente uitatur bc pena.Ité electus ꝑ fauꝛ paccata tozem confirmationem petere poteꝛit de reſcꝛip.qꝫ ꝑdcta:ſaluo gꝛ ſemper dcre.cupientes fructuꝫ in hoc caſu.ſed pone.ꝑ amicus cuius nomine cōfirmationē petijt hoc mandato:nunquid ſufficit:ſic

non dyt:ſi exꝑeſſum.i.e.cupientes.§.ceterum:t tene bodie quod ibi habeoꝛ:qꝫ ſi gerentes differunt electionem ꝓfontare.i.vu.dies poſtq̄ cōmode poterunt totaliter quo ad ſe excluſi ſunt a ꝓpoſitu one ꝓoceſſus:t ab eccleſiaſtico beneficio qꝫ ue in illa eccleſia obti nent per triennium cōtinuum ſuꝑ ſuſpenſi: electo ꝑ hoc nullum ſit ꝓeiudiciū.boc ba beo in ꝓcdcto.§. ceterum. t ſciao q: illud locum habet generaliter i omni buo electionibus: non i illo tñ de q bus al.loquntur ſ. ere.cupiteo:et ibi dicam:t boc ꝑtim ꝓ ꝓpium ipſius decꝛ.

f Menſem.ſub quadꝫ compatandū a ꝛpe cē.t dicſeꝛi dam qual.t gar.qꝛ tot dies bēbit ille miſtio:quot habue rit ille in quo ꝓiata fuit electio:t ſi ei aliqꝫ lapſi erāt ante menſem ſequentē: ꝓobat boc ape.ſ de.ſup. regl.ſia.loct: ubi duo ſemeſtria faci unt vnum annum.

g Nō.n.determinaꝫ menſis debeat.xxx. dies habeꝛciam non ſa erent duo ſemeſtria integꝛ annumſed ſolum.ccc.lx.dies.ſi.xxv. effent.cc.lxxij.ſi.xxvij.cc.xxxvi.ē ergo neceſſario cōcludendū:qꝛ fu ri ds computatio fm ꝙ menſes occurrunt:t faciant ad hoc qꝛ.no. ff.de duer.t tem.pcꝛeap.l.ij.t idem intelligo in tribus mutibus datio ad eligendū:t tribus ad cōfirmandū:ne pecūdiaꝫ.i.equitur.

h Ebitoꝛi.per hoc ꝓ.g ſ impeditus fuerit nō curꝛit t ſpo: qꝫ ꝑditus non dſert:de cōcd.porbē.qꝫ diuerſitat:ſ: fauꝛ qꝫ in ulti. caſu inferius dicitur.

i Ex tūc.ceteꝛū ipſo ſignificat.ff.de cond.t demō. ſi in.§.ſi ita: unde ulus ad finem menſis poteꝛt exꝑetare.

l Boc ipſo.nec requiritur alia ꝓuationo ſtiaꝛi:ubi dubium eſt ꝛel declaraꝛi poſſet ſtialiter illum eſſe ꝓuandum:t adde quod dicaꝫ ſ.c.commiſſa.

k Condītio.vt q: papa ꝓobibuit q: non cōſentiret electioni de ſe facte:vel monachus canonicus regulaꝛis ad aliuo fratꝛ é qui ſine licentia ſuperioꝛis cōſentire non ꝓſt.i.ſi religioſus.c.riſo. Licen tia ait obtenta boc q: bēbit menſem integꝝ:illi enim non curꝛit: ni ſi ex quo conſtare ꝓotuit.ſ.c.ſi electus.de conſcſ.preben.q.i. C.de anni.ex.gr.i.§.ſi.

l Ceteꝛtate.ſi boc in dubiū ꝛeuocetuꝛ:boni viri arbitrio ſtemuſ .ff.de.ſ.ob.l.continuus.q.ij.de dona.apoſtolice.

m Ebuner.ſi ſuperioꝛ illam dare nolit: dicat dicā.l.e.ſi religioſ⁹ t volunt gad.in tis adhereꝛe huic latteꝛ qꝫ dicit:q: nil obſtinentiaꝛ puta qꝫ ſuperioꝛ non vult dareq: electoꝛes ad electionem ꝓcedē re ꝓbitaꝛ:ſano iudeuꝛ inquam:nec inde intelligo obtinere in qualibꝫ in qo eſt fm gaꝛ.neruus eſt dictum gad.ut in glo.ſe.

n Facultatem.ꝓuiſe.q: electus iure ſi q: ſibi ꝓpetebat ſit cuſpo ꝓinatus per extraua.g.benedict.e.ti.ſi religioſus.

o Ꝛeo meuſes.de diuerſio tempoꝛibus inde quoꝛ dicam.i.eo.ſi electo.

p Ꝑtere.ſufficit peteꝛe:ſi non obtineat ex quo ꝑ eum non ſtat. Confirmationibus cathedraliū ad regulaꝛius ecclīaꝛum:que ex ine diata ſubiectione ad appellatione bit ꝑt a papa:ſeua dcre.nico lai.ſ.e.cupientes.t ſciao fm gad.t gaꝛ.q: ſufficit ſi electoꝛes petant ꝛē.cum inter canonicos ꝛē.cum dilectus ꝛē.dudum in pan.t de eto tunc nil petente uitatur bc pena.Ité electus ꝑ fauꝛ paccata tozem confirmationem petere poteꝛit de reſcꝛip.qꝫ ꝑdcta:ſaluo gꝛ ſemper dcre.cupientes fructuꝫ in hoc caſu.ſed pone.ꝑ amicus cuius nomine cōfirmationē petijt hoc mandato:nunquid ſufficit:ſic dummodo ratus bēatꝗ:t in iudicio:ut.ff.de iudi.Illicet ꝛ in cōtractibus .C.ad.maced.vbi.t in malefciis.ff.de ꝛi ꝛ.ar.li.§.quotiens:ꝛatihabitio ꝛetroꝛtatur ꝛ cōparatur mandato.C.de fm.ex.cum quis.t.l.ſi ꝛeg.ti.ꝛati habitionem:ubi dcre.bc boc:t intelligas qꝫ ꝛatum habere ante lapſū illoꝝ trium menſium:alias ratihabitio ꝓtcta non ꝓodeſſet.ff.rem ra,ha.l.pe.

q Uſto impedimto.ꝓu ta ſtatutale ꝛtarū ſdeꝛi mus ſuperioꝛis impedīti toſrequenti cure.nitatio ne ad alio ſimil.ff.ſi quis caut.li.q.ſi de ꝓp.ſignificā te de ap.cum parati. xvij. di.t epiſcopus cum ſi. ſic nota boc tempus quodaꝫ modo utile: quia non ceſſantibus non efficit. C. de inoffi.teſta.ꝓpa maioꝛes: t de ꝛcſcrip.ſi aute ꝛ.c.ple rumq.

r Ebuetur.dirit gar.ꝓ fontentam:t ideo aliud ſi tuo caſu ꝓ ſuperioꝛi:quia manus vinculis contractis eſt poſt confirdum ꝙ ab eo tuo ſuꝑ agunt:t ſic dicit:ſed ꝓbatur, gad.contꝛa:quod puto ve rum:cum bic dicat litteꝛa: eo ipſo virtuoſo uacetur: ꝑ quod fatis patet ꝙ eſt canon late ſententie non ſe rende.boc eſt ꝙ ſic tuo no

tum.nam olim ſi poſt ꝓfectum conſenſum non ꝓetebat electoꝛ confirma tionem:quia ꝓoꝑter boc eadebat a uir fibi ꝑ electoꝛem tam quoſtoꝛ: ſed ꝑ ſuperioꝛem cogebatuꝛ ad cōfirmationem petendam fm ea quę no. tuno.de cle.cum in canone.t nō ſecūdum gad.q: bic ſtatutus eſt in electi one intelligi t in poſtalmonoꝛ:quia eadem ſi bi vbiq: ꝓbatur.Quid ſi poſtea confirmationem petat electus t eam obtineat:de non poſſe elua ſcere ꝙ a principio fuit nullus:ſ pecat tenendo epiſcopatum:nec fructus ſuoꝝ:nil cōfirmato facuer fuiſſet facta per illum qui alias fuo iu re confirmare potuiſſet fm gad.t fact quod no.ſ de eta.t qua. ca bone.

r Ꝑpetuo.ſi non ſequatur electionen eſt quas ex electiō ne ſcrutinio ſci enter habito in indigdi eligendi ꝑtate pauatus.boc dicit.

s Perpetuo.t generali: ad.t.perpetuo duraturo.xxv.q.i.aque ad ꝑ petuam.

t Draculo.t.reſponſo.C.de legi.digna nox.t dicitur oꝛaculum:qꝛ oan do ſeu precando ꝑetatur:cōcet.xxv.q.vij.legimus t de teſti.cogī.cū qui.

u Ouffragium.t.conſenſum in ſcꝛiptis redactum:cum ſalucet dicat:ego ta lis tale nomino in ꝓelatum:t ſimiliter ſuffragium ꝓo aliquo conſilio ſeu ſtimonio ꝛij.q.ij.quicunq; ſuffragio.C.de fuffra.l.ma.t de ele.t nul.t cum marte in ſi.

x Ꝑeſtituerit.ſed nonne publicato fructuuio cōpellantur ad electionem:ſ e.publicato ꝛ.cū electionibus:ſed die illud arma cum cognis nomiat: ſi autem in collationibus ſoste apparetad ꝓuia apparebat eus indignū: tāc locum habet bc beere.q:quod bc dicatur de ꝓecato in perſonam:dē intelligo de ꝓecato in fotmā:t multo fortiuſq; minus ꝓ peccatū.

y Ꝑtinentur.idem intelligo ſecūdum gar.q: ſi ꝓ ꝓuiſionio a beneficio:cum ea non ꝓuinantur nominatim ſed eligentes:ſ.e.cum in ci tio.§.decimo:t nō q: conſtitutus in montali eligere poteſt:ſicut et excommu nicatus minoꝛ:ſi de.ꝛ.cō.ſi.t.ſi.de.t.ſ.c.ſi.t.ſ.c.ſi.t.ſ.c.ſi

consensus: verum est tales qui electionem inferrent. vnde non dixit decre. cum in cūctis: q in quēq consenserint: sed elegerint: et vnde et olim suo modo necessaria fuit electio: et hodie suo modo adhuc est ut locum habeat illa pena: fateor tñ q pena decre. ū. e. li. e. ti. c. ij. bene habet locum āte electionē: ut ibi dixi in glo. pe.

a Nulli licere. eligēs ul' electioni consentiēs ꝯtra electū: nisi ex noua cā uel nouiter ei pādita se nequit opponere uel renunciare.

b Scrutinio. quid sit hēs ū. e. q: propter.

c Subsecuta. uel scrutinium publicatū: q: post publicationem scrutinij non ē locus uariationi: ū. eo. publicato: et dic ut ibi: nisi in casu precedentis decre. ut ibi dictum est. et q dic subsecuta: intelligas ex illis cōsensibus. uerba. n. sunt cū effectu intelligenda: de de. non resi. relatum. ff. q quis q iuris. l. i.

d Celebrate. nota hic paria eligere uel eligētibus ꝯsentire: sed nō per omnia: ut ū de elec. ecclesia uſa. ij.

e Emergentibus. et sic nouo auxilio opus est: de of. dele. insinuante. ff. de interroga. ac. de eta. §. ex cā.

Nulli licere decernimus: postq in scrutinio nominauerit aliquem: et electio fuerit subsecuta: uel postq prestiterit electiōi de ipso ab alijs celebrate cōsensum illum super electione ipsa: nisi ex causis postea emergentibus impugnare: uel nisi ei morum ipsius antea celata de nouo pandatur improbitas: seu alicuius alterius latentis uitij uel defect' que verisimiliter ignorare potuerit: veritas reueletur: de huiusmodi autem ignorantia fidem faciat proprio iuramento. I Idē in eodem.

Si quando contigerit duabus electionibus celebratis partē alteram eligentium duplo maiorem numero inueniri contra electores q ptem reliquam sic excedunt: ad extenuationem zeli meriti: uel auctoritatis ipsorum reliquis uel electo ab eis aliquid opponendi omnem presenti decreto iterdicimus facultatē. Si quid autē opponere uoluerit: quod uotum illius cui opponit nul

f Impugnare. ū de preben. per tuas. C. de non nume. pe. l. generaliter. et sic nota q semel approbatum non possum reprobare. et quomodo hoc itelligatur: hic habes: et uide quod plene dixi. j. de reg. iu. qd semel.

g Morum. dz. n. ee moribus tēperatus et boni mores plusq diuitie operantur. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. scire. et decorari non debent pallio morib' indecori. C. di. contra morem.

h Latentis. i. qd latebat electores tempore electiōis: puta luxuriosus erat uel adulter uel id simile: unde in redhibitiōe erat. ff. de edil. edic. cum lex et. l. ob que vitia.

i Defectus. sciētie etatis ordinū vel alicuius irregularitatis.

k Verisimiliter. alias de facili non crederetur: vt circa ea que publice facta sūt uel que oēs sciunt. xvi. di. q dicitis de postula. pla. c. i. cū similibus.

l Reueletur. quare non posuit certum casū. s. si super antiquis superueniat probatio: vt fecit. ū. e. ut circa: respondeo vt ibi dixi bene fecit appellans nō exprimēdo crimen: qd probare nō poterat: sed hic male fecit eligens eligēdo criminosum: lz id probare non posset: cum probatio non quereretur ab ipso.

m Iuramento. ū. e. ut circa.

a Si quando. cōtra electum a duplo maiori parte uel electores ipsi' nil a reliqua parte potest opponi: qd votū extenuet: sed id bene opponitur qd uotum ānullet. sed scire debes q extenuare votum est illud obijcere qd nō annullat penitus votum: sed illud minoris reddit auctoritatis: sicut ego litteratus: tu illitteratus: ego in dignitate: et tu simplex canonicus ul' his similia. Annullare est nullum reddere: vt si quis dicatur excōicatus maiori uel ab homine suspēsus uel incidisse in decre. cum i cunctis. uel in decre. ū. e. c. ij. vel bigamus uel miles factus uel vxorem duxerit: vel canonicatui renūciauerit uel voci sue. vij. q. i. q periculosum vel his similia: et hec bñ obijci pñt a tertia parte cōtra duplo maiorem: vt hic.

b Sic. excedūt i duplo maiori numero.

c Zeli meriti. de his dic vt ū. e. ecclesia. ij.

d Reliquis. paucioribus. s.

e Opponēdi. post electionem itelligas: q ante bene fiet de istis collatio: nec hoc hic prohibetur: unde dixit i prin. electionibus celebratis.

f Interdicimus. nota q numerus duplo maior prefertur auctoritati: et psumitur zelus melior: et facit ad ea que no. ū. de testi. i nostra. Si autē numerus maior esset: sed non in duplo: ē ar. a contrario q numerus nō prefertur: sed de hoc no. ū. e. ecclesia. ij. in glo. que incipit ab hac. et nō. q in hoc i terdicto uidetur caueri solum de electoribus: vnde videtur q contra electū bene posset opponi aliquid quod ad extenuationem pertineat: sed nō est uerum secūdum gul. per litteram ū que dixit meriti: quod proprie respicit electum.

f Nullum reddat. pone exempla que posui ū. Quid si aliquis excommunicatus erat ex eligētibus: an tenet electio? nō si scienter ei cōmunicauerunt: alias sic: de sen. et re iudi. ad probādū: de hoc. ix. q. i. nos in hominem: et per modernos ū. e. illa.

g Quanuis. appellatio iudicialis uel extra. de uoluit causas electionum episcopoꝝ et superiorū ad papam si in scriptis et ex causa probabili fuerit interiecta: alias nō: et ab ea possunt partes sine prauitate recedere: priusq pape presentata fuerit. et an in recessu īuenerit prauitas: īferiores iudices ante omnia debent inquirere: quam si repperērit de causa nō cognoscēt sed statuēt partibus terminum in quo cū actis et munimētis se apostolico cōspectui representēt. io. an.

Lum redderet ipso iure: id eis non intelligimus interdictū. I Idē i eodē.

Quanuis cōstitutio felicis recordationis alexandri pape. iij. pre. nostri causas electionum episcoporum exortas non immerito maioribus causis annumerans cognitiones ipsarū per appellationes quaslibet deuolui asserat ad ap. se. examen: Nos tñ et temerariā appellantium audaciam et effrenatam appellationum frequētiam refrenare volentes hac generali constitutiōe duximus prouidendum: vt si extra iudicium in predictis electionibus uel in alijs dignitatibus episcopatu maioribus celebratis expressa causa manifeste friuola cōtigerit appellari: per appellationem huiusmodi nequaq ad sedem eandem negocium deuoluatur: sed cū in electionū earūdem negocijs in iudicio uel extra iudicium appellatur in scriptis ex cā pbabili: q pbata debēt legitia

b Constitutio. que icipiebat dilecti filij. gar. habebat eam sub rubrica de electione gul. de rescrip. ostien. de appel. qui tractat de ipsa ū accusa. cum dilectus: et compos. ū. eo. statuimus ad fi. hodie nō habemus eam. et est arg. q cum vnum ius reuocatur per aliud faciēda sit de ipso mētio: quod non est uerum: vt ū. eo. li. de cōsti. c. i. ubi de hoc et. xviij. di. qm.

c Causas. electionū pricipales scilicet.

d Exortas. accidētaliter et in processu.

e Maioribus. que sint nota. xij. di. preceptis: ū de offic. lega. post translationem.

f Quaslibet. etiam frustratorias. et erat hoc contra ius commune: et per hoc manebāt longo tempore ecclesie uiduate: et ideo fuit correctione dignum: et iusus fuit alex. opinioni innocen. quam nota. ū de appel. ut debitus in ulti. glo. sua: vbi enumerat causas electionum episcoporum inter maiores causas: sed secūdum gul. salua pace innocen. alex. vincen. et aliorum id dicentium illud saluis etc. est q dam protestatio quam papa facit de iure suo: sic. ix. q. iij. saluo: et de sup. neg. prela. licet: absurdum enim videtur dicere quamlibet appellationem illas causas ad papam deferre: de quibus alius q papa cognoscere non pōt.

g Extra iudicium. idē si i iudicio: vt. j. sequitur.

h In predictis. episcoporum.

i Maioribus. ut archiepiscopatibus: patriarchatibus: primatijs sed idem hodie in regularibus: quod dic ut. j. eo. si postq. i. rñso.

k In scriptis. nota appellandum in scriptis: et est hoc generaliter uerum siue in iudicio siue extra appelletur: nisi cum a diffinitiua et in cōtinēti appellatur: tūc appellari pōt viua voce. ff. de ap. l. ij. C. de ap. litigatoribus. ij. q. vi. ad fi. qōnis: nisi diceres cōtrarium i casu huius decre. et in diffinitiua: et adde qd dicā. j. de ap. cordi.

l Probabili. dixit gar. q hoc speciale inducit hec decre. q siue a diffinitiua seu ab interlocutoria appelletur q teneatur rōnabilē cām exprimere: lz alias regulariter sit secus in diffinitiua. gul. videtur tenere cōtrariū: qd satis uerum credēm: sed primum dictum ē tutius.

m Legitima. ergo si est expresse legitima: defert negociū ad se. ap. sed non manifeste frustratoria: puta ne fiat electio regis precibus ñ expectatis: vt dicebatur i illa cōstitutione dilecti uel ne eligatur: nisi doctor decretoꝝ: uel magister in theologia: uel his similia: tunc nō defert: sed quid in dubio? dic sm gul. et gar. differri: vt illud dubiū papa decidat. vi. q. iiij. ofius. Quid si appellauit: et nullam cām expressit? dicas idem ac si expressisset frustratoriā sm predictos: q nullum et inutile equipollent in iure: ū de transla. iter. ff. q cuiusq vniuersitatis. l. i. §. et quidem. fuit. n. promulgata cōstitutio ista: ut refrenaretur temerarius appellādi usus: sz ita pōt quis appellare temerarie non exprimēdo sicut exprimendo: uidebatur āt ꝯtrarium: q in cā non expressa nihil imutatum uidetur: ergo antiquo iuri standum est. C. de appel. pcipimus i fi. sed prius dictum uerum est: q hec ꝯstitutio nō vult q cause hic deferantur ad papam: nisi cā expressa probabili: que debeat reputari legitima.

reputari: ad sedem ipsā huiusmodi negocia deferantur. Ceterum in premissis omnibus casibus liceat partibus ab huiusmodi appellationibus nulla tñ interueniente prauitate recedere: anteq prefate sedi fuerint pñtate. Inferiores āt iudices quorum erat ipsarum causarū cognitio appellatione cessante: an in hoc prauitas intercesserit ante omnia diligenter inquirant: et si eam intercessisse repperērint: se de causis ipsis nullatenus intromittant: sed prefigant dictis partibus terminū peremptorium competentem i quo cū omnibus actis et munimentis suis apostolico se conspectui represētēt. I Idē in eodem.

Si forte inter cetera que obijciuntur electo aut postulato seu alias promouendo ad aliquam dignitatem euidentem scientie uel alium persone defectum opponi contingat: in discussione obiectorum illum statuimus ordinem incōmutabiliter obseruandum: ut promouēdis super defectu ipso ante omnia subijciatur examini: cuius euentus examinandis alijs aut dabit initium aut negabit. Ceterum si premissi examinis exitus huiusmodi oppositiōes docuerit veritate destitui: opponentes a prosecutione cause in q talia obiecerunt excludimus: et per nde puniri decernimus: ac si penitus in probatione omniū que obiecerant defecissent. I Idem in eodē.

Sciant cuncti qui clericos uel quaslibet alias personas ecclesiasticas: ad quos in aliquibus

n Premissis. cum s. appellatū ē ex cā probabili i iudicio uel extra.

o Liceat. qd olim non licebat per predictā cōstitutionē alexandri.

p Partibus. per hoc videtur q nisi ambe partes cōsentiant: non pōt fieri renūciatio: qd verum puto sm gul. et gar. re non integra: sed re integra solus appellans hoc poterit: ad hoc de elec. in causis. ff. de reg. iu. nemo: et adhuc si res non est integra: et velit satisfacere aduersario de suo interesse: adhuc poterit penitere sm gul. sm ea q no. in spe. ti. de excep. §. uiso. v. sed nūquid iudex: ex quo tñ appellatio pñtata est pape vlterius recedere nō pñt: ēt si vtraq pars consentiat: qd probatur. j. vbi dicit: añq prefate sedi etc. ad hoc de postul. bone. ij. v. nec nocebat de offi. lega. lz in fi. et maxime qñ obijciuntur crimina uel defectus: de collu. dete. crimina. xxiiij. q. iij. ecce. Solet queri utrum electus sine superioris licentia suo iuri renunciare possit: de hoc dicam. j. e. si electio.

q Prauitate. ut simoniaca pactione uel aliqua illicita datiōe ul' pmissiōe vel violētia uel metu. xx. q. iij. pñs. si āt electus ius hēat: an liceat ei vexationē redimere? dic ut no. de simo. dilectus. i.

r Appellatiōe cessante. i. si appellatio iterposita nō fuisset.

s In hoc. in renūciatione appellationis.

t Ingrāt. q si huiusmōi iquisitione omissa ad eosdē cōfirmādos uel cōsecrādos processerint: uel alios processus in cā fecerint: confirmatio uel consecratio: vel processus illi sūt nulli: et cōfirmantes et cōsecrātes ab eporum cōfirmatiōe et consecratione per annū continuū sūt suspensi. j. e. ti. prouida in fi.

u Peremptorium. et adhuc hēbit locū expectatio. xx. dierū sm formam decre. ū. e. c. i. sm gul. et gar.

x Munimentis. i. probatiōibus et instrumētis sic dictis: q causā muniunt alias monumentis: monent. n. et informant iudicē quid facere debeat.

y Representēt. q si non venerit pcedatur ad cōfirmādā electionē: ac si appellatū nō esset: q non appellare et appellare et appellationē nō prosequi sūt paria: de offi. dele. gratū de testi. cū uenisset. C. de te. ap. l. ij. l. fi. lz ñ poia: ut. j. de se. ex. lz: et ū de eo q mit. i pos. cū uenissēt.

a Si forte. si iter reliqua q obijciūtur pmouēdo ad dignitatem obijcitur euidēs defectus scie uel psone: illud āte oia examinari debebit: et si repiet sīm opponēs a prosecutiōe negocij reppelletur: et puniet perinde ac si defecisset in probatione oium obiectoꝝ.

b Cetera. utputa q ē homicida: piurus: excōicat' uel his silia: q ita de facili probari nō pñt: sicut euidēs defect' scie uel psone: q p oculorū īspectionē uel examiationē de facili probari pñt.

c Promouēdo. puta per supiorē ad quē deuoluta ē ptas: uel q plures nomiati sūt dño pape et petit de altero prouideri. lxxxv. di. archidiaconum: et de hoc ū. e. q sicut.

d Dignitatē. nō ē ergo ad simplicia bñficia hoc extendendū: cū si de eis intelligi voluisset: vel expressisset: uel generaliter locutus fuisset: de deci. ad audientiā: ad hoc. j. e. ab eo et. j. de. v. sig. c. ij. vbi sēper hoc repetiū.

e Euidentē. si ergo defectū opponit: sed nō euidētē nō hz locū pena: sed si opponit manifestū: idē cū hec sint synonima: ū de. v. sig. cū oli: et ē expressum. j. de. v. si. c. ij. sz pōe plures opponit euidētes defect': alterū pbat alterū nō: qd erit? solutio si deficit i pmo repellitur ipse opponēs: si probat primū: repellit elect': si āt sīl examiati fuerit si sufficiēs ē defect' q uerus reperitur: repellet elect': sz opponēs ēt de calūnia punietur: nisi iudex viderit ipsū pbabili de cā a calūnie vitio excusari: ut i aut. de iudicib'. §. oz coll. vi. ū de accu. accedēs: et ū. eo. c. i. Si āt opponeret nō euidētia: fateor q sufficit alteꝝ pbari: ut dixi ū. c. i. et ū. e. ut circa et de re iudi. cū. J. et A. sed nūqd iudex ex suo officio talē discussiōem facē pōt ēt pte ñ petēte? dic q sic sm gar. q laborare dz: vt breuietur lites. ff. si cer. pe. l. q dā estiauerūt. ff. de postul. l. quos ptor. ff. de pcu. l. filiusfa. §. iuitus: ū de excep. exceptionē. hoc idem poterit ēt si ābe partes expresse renūcient per iura predicta et p. l. C. de iur. ca. l. ij. §. sed q veremur. si āt tacite. s. itrādo iudiciū: et permixtim examinando oppositiones tā euidētiū defectuū q alias: et alie reperiūtur vere: oppositiōes uero euidētiū defectuū false: nō hz locū pena hui' canonis propter ipossibilitatē sui: ad idē. j. e. indēnitatibus i fi. pena. n. est q repellātur a prosecutiōe: sed isti iā sunt prosecuti: et sic non pōt locū hēre pena. nec ob. q nō pñt renūciare expresse: q multa possumus tacite que nō possumus expsse. ff. de pcu. filiusfa. §. veterani. C. de iura. ca. l. ij. §. sz q ueremur: et. j. de iur. ca. c. i. et sufficere dz ad repulsionē electi: q aliqd iuenitur pbatū qd eum repellat: q undecūq crimia claruerit etc. xxiiij. q. iij. ecce et de iudi. exhibita.

f Scie. q ēt i laicis itollerabilis ē. xxxviij. di. si i laicis. sed nō q est qdam itrinseca qlitas: cū q hō nascitur. s. q aliqs sit castus: pacificus: sobri': et hāc qs psumitur hēre: dōec ꝯtriū pbet: sic itelligit de psūp. dudū de seru. c. uno. ē quedā extriseca ut liatura: et talis qlitas nō psumit: nisi pbet: et io sup hoc examiat. et sic itelligit hic cū suis silibus. de negatiua sci iuris et qlitatis: dic ut. vi. q. ulti. actor de elec. bone. i.

g Defectū. sed si electo oppōat q sit illegitie nat': qs hz hoc pbare? dic q opponēs pbat p nō. inno. in. c. sup his de accu. et de do. et cō. cum olim.

h Cōtingat. nec poterit postea reuocare. j. e. ti. ab eo.

i Ante oia. nō q cū plura obijciūtur quorū qlibet per se sufficit: illd qd facilius probari pōt: primo probādum est.

k Initiū. videt q hec ps hui' disiūctiue locū hēre nō possit: q aut elect' fuerit isufficiēs: et tūc penit' repellet: aut sufficiēs: et tūc repellet opponens: et sic nullo casu obiectoꝝ discussio sumet initiū: dic q vā ē obiectio si isufficiēs repū elect': sz si sufficiēs repit: adhuc locū hēbit alioꝝ obiectoꝝ discussio: qa supior igret ex officio suo illo repulso de alijs obiectis ne p surreptionem etc. ū. e. cū nob et. j. e. idēnitatib' et. c. ul. uel admittet ali' cui' isist: lz iste repellat pp cādē rōem. uel dic hoc tūc locū hēre: cū defect' opposit' repīt uer': sz ñ sufficiēs ad repulsionē electi: et tūc alia examiabūtur. admitti tñ ñ debuisset ad opponēdū talē defectū. vl' dic qrto q opponēs admittet ad alia pbāda si pbabit et sufficiēs cā cū a calūnia excusauerit: ū. e. c. i. ad fi. ut q tales fuerāt vīsilitudies d' dfectu illo: qd dici vl' credi poterat euidens: et sic calūniatus non fuit secūdum gar.

l Opponētes. nota q dicit opponētes repellēdos non alios: quorū inferit pro eo qd dixi ū glo. pxi. i secūda solutione.

m Obiecerūt. et defecerunt.

n Defecissent. vt. ū. e. c. i.

a Sciāt. q grauauerit aliquā psonā ecclasticā lc' ꝯsāguieos vl' ecclias seu hōa p eo: q cū p q rogabat elige noluit: ipo sco excōicatus est.

b Cuncti. ēt epi: nec ob. j. de sen. ex. q periculosū: q non de sñia excōicationis: sed suspensionis et interdicti loquitur.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

c Ecclesiasticas. nt ceasrsoo tpsrarios ned bospitalarios: qui ⁊s nō sint de
rict: sūt tri ecclesiasticę persone. xvij. q. iij. quisquis.
d Spectat. De iure cū in collegiata ecclia ad collegium spectat electio: de iu
repa. nobis. xvi. q. vlti. congregatio: h nō ecclesiam spectat ad patronū:
de iurepa. posstulatis. ⁊ boc de iure cōi: nī aliud ⁊dicatur de pfuetudie: te
stā pof. ci ecclā. ſi ill non cſſet dñi collegii nel patronꝰ
per diocesanū by ordinari
.r. q. i. regenda. xvi. q. vij.
oōo basilice: ⁊ bec vā quo
ad electionē pdam. de ſſe
nonib⁹ no. ⁊ c. ci ecclā vul
terana. dic. vt ibi gt.
e Rogati. an pcesso ido
cāt simoniā: dic vt no. vij.
q. ij. in ſi. ⁊ q. i. moyſeꝛ: t
ſi de cā. t. qua. tuam.
f Inducti. per poīmſſio
nes vī alio mō.
g Confāgūineo. nō ſpa
lem cāſam ſ quo laicꝰ per
cutiēs excōicatus eſt ipſo
iure. ad idē. ⁊ de fen. ex. g
eligit: ⁊ de immū. ec. gl.
h Alioꝛ. qi qui per aliq
facit ce. ff. de admi. tu. ⁊ ta
ti. ſ. gſſule: ⁊ ſic ē in male
ficijs tenetur mādator: ac
ſip ſe facere. ff. de vi ⁊ vi
ar. l. ſ. dicēſe. ⁊ ſ. quot
enꝰ: tot vey de bis que
per alios exp̄icari pſſe.
in adulterio ⁊ ſilibus que
nō pſit per alios exp̄icari. C. de cadu. tol. Luia. ſ. ne ãt: ⁊ mādatarius ētā
excōicatus bic erit: de fen. ex. mulierꝰ. c. ⁊ viuaſſitano. Sed numquid bu
ius decre. pena locū habet in pītante patrono? ⁊ videtur q̄ nonq̄ ne eleti
one tñ loquitur: ⁊ nō pe pītatoꝛ: ⁊ penalis ⁊ rethrogatia. l. c. n. ſi tam
tum. dic q̄ ſi patronus ē clericus vel persona ecclastica locū bēbit conſtitu
tionē: ⁊ eſt boc octoſū ino fauoꝛabile ecclarum fauoꝛe ꝙbo propter boc
melius ꝓaidebitur: ⁊ q̄ dcere. indefinite loquitur: ddefinite itelligitur: ⁊ dicit
clericꝰ ce. Si ãt patronus ē laicus pena locū nō bēbit: cū conſtituto dī
cat clericꝰ vel ecclesiasticæ persone.
i Prelegerunt. ſ. de excel. ꝓdla tanta.
k Sentiuerit. ſi. ſ. de fen. ex. gauuqꝫ: ⁊ fm gul. ciſi bī poterunt abſoluere ab
bac ſniētce quo cōdāto⁹ bumo canonis sibi abſolutionē non referuauit: de
fen. ex. nouit: ⁊ ar. pdicte dcere. quicunq; in ſi.

S Enerali. dcere. ita dixidtur in quatuoꝛ partes: quarum in ſma pa
rte ſit usurpātes de nouo cuſtodiā iacantium ecclesiarū: dicunt aliq̄ sūt
clericoꝝ. In ſcūda ſ̄ quarū rōgs ibi dño ꝛeoꝛpoꝛant clericos ⁊ monachos
boc fieri pocurātes. In tertia q̄ oꝛnat ulq; ibi q̄ ꝛeipiunt clericos ſe tali
bus nō oppoñtes. In quarta q̄ durat ulq; in ſi. ponit qualiē debeāt ſe
bere būtos talem cuſtodiam ab antiquo.
l Quinto⁹. ⁊ viuiaſſan. nā appellantes ſi gr ⁊ ſi q̄a cōiuncti. ff. de v.
ſig. l. ſi. ff. de pactis tres fratres ⁊ tc conſti. pan. li. ſ. i. ar. 5. qſi pater exhe
redat ſilū naturalē: ⁊ naturalis filiꝰ nō erit exheredata. ff. de ven. ī pol. mit.
dā ſ. quidā. Colligo ex bis ſolet⁹ q̄ in fauoꝛabilibus maſculinū ꝛeoꝛpi ſemi
nīnum odioſio nō ſic ſolutur. ff. de v. ſig. li. Aliꝫ dicunt q̄ ſi maſculinuꝫ
uerbū proferatur ab boie: ⁊ ē octoſum nō cōprehendit feminā: ⁊ ſic itelligi
tur pdictio. ſ. q̄ntur. ſi ſi a lege fiue ſit octoſū fiue nō femia cōnetur. ff.
de aurī. com. li. ſi qꝫ ad. odoſredno dicebat: q̄ ſi a lege ꝓferat vbū octo
ſū nō cōprehendit femīnā: nisi id lege caueatur. dic fm gar. q̄ nerbū maſcali
nū ꝓdicti a cāde cōprehendit femīnas q̄ ꝓbatur. xvij. q. iij. ſi q̄s fuaden
te diuinito ca. ſi de fen. ex. mulierꝰ: q̄ ē verū nisi eadem ratio ibi cōſtituto
ne ecclesiarum femīna. ſ. ꝛn. de ſtitutabus. ſ. fed cū eoo.
m Regula. i. cōſtitutio ſ ſit regꝛ rone uel ipatoꝛis ut tributū q̄ debeā regꝛ. x.
q. i. ſi tributū: ſic ſolet exponi de curepa. pterea. q. ij. ad. i. tuta ſ. ad imperato
rē petitore cōtinetur: ut patuꝛ ⁊ aeriqua. ſ. ſi alia erāt ecclie ecclia: ⁊ ct
mō voluerāt de nouo aliqo occupareut ill. ſi. tu. ti. que fint regalia: aliaq; ē
fob. Imperialem.
n Cuſtodia. ⁊ certa q̄ue ſequitur exponi fm gar. ſ. tuo patronatus: q̄ ſ
diuerſas regiões diuerſa ſomitur vocabula. ſ. de curepa. q̄ clerici ⁊. c. pterea
. ij. de. ſta. mo. in ſingulis. ſ. ⁊. v. q. vij. pic mentio. ⁊ c. frigentino: quocunq;
ergo nole cēcatur ulsurpātes ⁊ nono tale iuꝰ ecclesiꝰ ⁊ aliꝫ locis
pijs: ⁊ bona ipſoꝝ: locoꝝ uacātiū occupātes excōicati ſut ipſo iure.
o Aliꝫ. ut bospitalibꝰ ⁊ ali⁹ quocūq; nole uocatio.
p De nouo. l. ⁊. xl. dixit ora. fr̄ gar. de cōiur. c. vlti. ⁊ de ſ̄crip. de
quarta. ⁊c. q. iij. quod autēcos: ⁊ boc per liam ſ̄ legtur: nel ex anniꝫ
ꝓscriptis: ⁊ c. Quā
ma tñ mūmoniꝫ
mācipiū unū tūi
tur nouas: ⁊ fi ere
dit ānuerſa ⁊ ꝙ
cēdit: dubitat pri
mū de cōſt. di. iij.
Ilio. fm. xxxv. q. vi
.ij. c. i. tñū. ff. ſ. pu
bli. ⁊ vec. li. ſ. quo
nōo. ānū. ff. de ul.
ti. ⁊ cle. vel. ⁊ alī
bi dī nouū cū ce
tat memōia: ⁊ ci⁹
rū dī vel. ff. ſ. aq
plu. ar. l. ſ. ſi. t. l.
ſſima. ſ. ⁊. C. ſ. t.
ſig. ſiꝫ gbuldam.
q Ilio. de qbus
nulla ē laicis attri
buta facultaſ. xcvi.
di. bi quidē de cō
ſti. eccla.
r Occupare. ⁊ ma
la pte pōtur ſic ſi
,e. ut pterit: alibi ī
bona. vij. q. i. ſco ē
conclꝰ ō ꝙa. ſi
iniſte: ⁊. de ꝓa. ſi duo ⁊ de cōſe. di. ix. nūquā. ⁊ ꝓpie mobilia dī
cūtur occupari ut rapi: mobilia dicūtur inadebepe ſi ſūtur ānū. p
reliquo. dñq. di. ſcī bo. vij. q. q. quisquis ⁊ de reth. ſpo. ſepe. C. unde vi
ſi quis in tantum: inſti. vt bo. rap. ⁊ q. non ſolum.
s Prefulgerāt. bic aſſume ilias ſi. ſi. ſequētes. ⁊ eo ipſo ſē. ⁊ maiōꝛ pe
na ſt ipsi gbꝰ ei⁹ plarimū bonoꝝ ſibꝫ uenīt ī ſerie. v. q. vi. pbū.
t Procurāt. ſoste eccalie ſi dicendie inter ipſos ſubstatue: ⁊ dicitur
procurare qre consilio perſuasione ⁊ operatione: be domic. fieri di
cuntur: de offi. dele. c. ci. ſt de fer. co. li. ſ. perſuadetur.
u Opponunt. nō clericos ſe debere opponere ꝙ uirtꝫ ecclie beden
dendis: ad idē. ſ. de rebus ec. nō alie. bec cōſuluſſimo.
m Ino ſpe. ī pro ea parte ipſo: ut. i. ab eo tpe etra.
n Subdent. ſ. ergo facēo ē trāſgreſſio eanōiꝝ: canonē trāſgredi
tur. pbibitione cōtinēt. iuj. vi. ſ. vl. lec ſi pſūā tñ ut dī. Sꝫ ergo q̄
ſit pena trāſgreſſiōe canōꝝ dic ſt fr̄ gar. q̄ trāſgredīt canones ere
clēo romanā ec. dic ſt pene pfate ecclie canones de tali trāſgreſſōe pa
ſſut ut bereſt. xxv. di. nulli ſao. ubi ſi boc. ſi. ſt credit romanā eccliā
pfatem bereſſet facit ſriumꝫ ſic ſi placet eſt pena depoſitiōis: ut
. iuj. di. ſ. vlti. ⁊ addc bic qō no. ſ. de treu. ⁊ pa. c. i.
o Fūdanoe. fūdāt. n. ⁊ botio ecclas ⁊ diocesani ſpsis pōt ſi ſtatuē
ut fruct ſpis ecde cū uacabut fuoe facīat. xvij. q. ij. cleuthenius: de u
repa. pcteꝛea. c. nobis.
p Anuj. ſ. ergo ſi plac. c. vl. vī ergo q̄ ſtatuto ⁊ ſi usurpari pot
fut bōa ecclaꝛ: ſi ſic onoroſa ſpersbi poſſūt: ſi id ſ ē cōſue. c. i. dic q̄ ſ
boc q̄ gō bēat iuſpatuoꝛius cuſtodiā guardiā uel ſtitas: bī ualet
cōſtatuto: ſed inboc q̄ usurpet non ualet: ſ. ſic itelligi contrarium.
q Equisinodi. ſ. guardianꝫ cuſtodiam uel regalia.
r Dominꝰ. q. reo ālē ſaluare tenet: ⁊ facto minuſtroꝝ tenē
ſi. nau. cau. fe. ſi. ſ. ſi. ſi. ſi

q qualic.ci. Ja fi ante adeptam bñficium i illa irregularitate incidit quali tercūq; ig nō in promotōe fua tacere non debuit. xxiij. di. qñ t. c. nihi. & de cor. unt. expōsuiſſe de renū. nih. q̄ pñdem. ſ. perſonc. ſi ſit iuſta cā cum non excuſat aut eſt poſtmodū excſa: tunc. dapſo anno putauim eſt ipſo iure ſi ñ non monetur: vt bic. aut c aliud bñficium: t tunc ſi monitus non vult

Super reſidentia uero ut premitti tur faciendā: poſſit ordinarius gra tiam diſpenſatiōis ad tempus face re: put ei rationabilio id expedi. Ldem in codem.

Emo beincepo parochialem eccleſiam alicui nō conſtituto in etate legitima t facerdotio com mendare poſſumatenec tali etiā nili

unam t cuidenti neceſſitate uel uti litate ipſius eccleſie ſuadente: buiſ modi autem commendā: in primi tituri: rite factam: declaramus ultra ſemeſtre temporis ſpacius non du raceſtatuētes quicquid ſecus de cō mendio eccleſiarum parochialium actum fuerit ſtic irritum ipſo iure. Dcclatuo.iij.

Ciplices eccliæ: uacatiōibus

tam nō duraret cōmenda bec per. vi. meſes: q̄s ſi pōt per bāc cēſi tutionem. ſi igitur vltima die fer meſium fuit cōmēda durabit per fer meſes: t boc dcat bec cōſtitutio: cauet ti ordinarius vel pniſſis totum ipſo ſuum labatur: cōmendam faciat: q̄ poſtea ſe itromittere nō poterit: ar. bec oſt. dde. de cleri: vel bic q̄ ei illo ſimito poterat eas commēdare alicui cuſtodiēdam t faluādam: bonec ſuperior: prouī deat: ar. de ap. ſti tenemur: t de offi. ordi. cum noo.

Pec tale.ſ. cōſtituto t etate legitima t facerdotio.

Cham. ergo daas commēdatas bere nō ſcſic nec duas iſtitua tas ſed q̄ poſſit bere mam iſtitulatam t alias commēdatam nō pos bitere: immo permittitur: vt. xxi. q. i. qui plures: cui aliquo tum ſti dum eſt: cum excuſatio ceſſat.

Neceſſitate. ſta duo ſ. diſpēſatiōe eccleſiaſticarum rerum addēs da ſūt. xi. q. ij. ſine de prebē. expoſuiſti.

Dualmodi. ſ. factam cōſtituto t etate legitima t ſacerdotio t ce ci t de nulla tis parochiali eccleſia.

Declaramus. de boc erat antiquoſi alteratio: quidam bbecſtt cam vltra durare: quidam nō.

Semeſtre. olim bubia erat littera ſtat: quidam libri habebāt trimeſtre: quidam ſemeſtre: t literam trimeſtris bicebat diu gul. ſcbabuſſe de bulla.

Durare. nūquā finitio. vt. mēſibus poterit ordinarius eandem iterato eidem vel alteri commēdare: dummodo q̄ ſic ex cauſa bic excpt fuerit. Z. de dona. fanamus. ſ. ſi quis aut ex dnerſa: q̄ tēpus late rali. cōa. non currit pēdente: commēda ex cā facta: ſed certe mēbo ba tus cōſtitutionis cōtradicit: alias fraus ei fiet: poſſet: perpetuo ſic mari. de duor. quāto. ſ. h. t. facit optime. t. commuſſa. vel dubi gue vtrū commēda fiat tantum eccleſie uel perſone. Sed nunquā commēda expirat nouo commēdāte: die fm gul. q̄ nomiā de pe ca. ſic. de como. cū nō de bona. cum dilectō.

Vpientes. calua. tra ipa ſtatuerat greg. x. circa expēditione eccleſiarū vaiua: ſ. q. quam ſit. Primum de electiōbus pīnan dis dicēdū. Secūdum de exhibendo conſilia. Tertium de confir matione petēda. Quinti cōfirmat papa nicolaus cū tem tpis adū cnone: ſtatuens q̄ ſi ſtra. vij. dicē ex quo commode poterit eligen te electōnē dicētes diſtulerint pītare: qui culpabile in hoc fuerit a proſecutione electōis in tota ſint excluſit: beneficio que obtinēt in ipſa eccleſia per trēnium ſuſpenſi: ac q̄ ſi infra illud tempus ſe temere uel colosate mīcuerint: illo perpetuo ſint priuati. Secundā partē confirmat at ſact. Tertium statut cura cōfirmatione cathe dralium eccleſiarū uel regularū q̄e ex immediata ſubiectione ad ſpecialem ſedis apoſtolicē pertinēt: q̄ ſi ſtra bbitū ſit: ſi ſtra dicti electi cōſocōdatur: durat ulq; ibi ſpō. En ſpōna q̄d ſi ſtra. vij. dicē ex quo commode poterit eligen di poſt confenſū uel poſt babitam de electōne notinam: ſi ipſa bbito tpe non contingerēt pītari infra menſem tec arripuīt: dicti ad fedē ap. pto cōfirmatione petenda t cauſa proſequēda cum oībus actis t muniminibus: ſtuto at menſe: tunc ter arripuerint: tunc nō: habebunt tempus arbitrarium. Cnſra q̄ commode venire poſſunt: conſtera to q̄e circa id cōſideranda fuerint: addue poſt illud tēpus arbitra rium bbebunt. ſ. dicēs: infra quos ſi perſonaliter nō uenerint: tuſa t pedimento cēſantes: uel ipſi bbedientiā debuerint: fed infra predi cti tpis ad propoſi nō fecerint: uel propoſi fecerint infra debitū ſ pus impedimentū: ſed illud non probauerint infra. xv. dicē ad boc aſſignatos: ad bene propoſuerunt: t probauerit debito tempore

ſti non miſerit procuratorem ſufficiēter inſtructi: uel miſerit procu ratorem inſtructū: ſi impedimēto ceſſante ifra tpa debitum perfona liter non venerit. In bis caſibus quāq; ut. ſ. patrbit uel ipſorum al ter patuit fuit ipſo iure ſit iure ſibi per electionem ipſam quelitū. ſi tñ ali quo pacto: uel non peccauerit: pnatuſus penā non patiātur. Sed ſi fine mantmenitio

venerint patiantur

banc penam: q̄ ꝑ ipſo poducendo dilationē extra cu riam nō babebit: nīſi ex iuſta cauſa. Statuto igitur de aduenta electi ſta tuit de adauenta eli gentium: diligēs in electo una uel plures in eccodia uel diſcordia facit uel fuerint electores ſtra ſtatuta: ſtatuim⁹ ſ. q̄ ſi ſtra ſcripti temporis moderatiōe in pe ſentandis electionibus permanere

periculoſio occurrere: ac maligna tium ſubterfugia obuiare: tam po ſtio remedio alia que patenter ip ſa rerum experientia ad earū expe ditionem indicauit utilia: remedia experta ſubiūgimus: t quod feliciō recordationis greg. papa. x. prede ceſſ. nolter de electionibus pſentiū dio electo t ipſoni electorum pcten do ac adbibendo conſenſu falubri ter ſtatuitim fuo robore cum infra ſcripti temporis moderatiōe in pe ſentandis electionibus permanere

Vacatiōibus. qualtercūq; euacuatur fine per mortem pelati fiue ꝑ ſē ſionē depoſitionē vel alio modo: cū eadē ſit rō in quolibet pxmiſſoīū: nec aduerti expiamur: ꝺ de relcrip. ſuſcepiam.

Periculoſa. ſ. c. ne pos defectu. l. d. poſtq̄: ſit by local bec conſtitutionē ſi nacatio periculoſa nō ſit puta qn eſt qui ibi ſpūalē bus t ſpalibus minuſtrat tn. di. obitus. t. c. cathedr. qt tali ci eſſante nō ceſſat conſtituto. ſi. de. poſtuld. l. ſi. ſcrū. xxxij. q. vij. tit. q: t finalio buius cōſtituti onis nō ſit et celerius expe diātur eccleſie: ad boc opt me. ſ. ci. poſtq̄. ſi. t. q uer re de boc ſi de reum. poſt tranſlationem. t. in. di. ſi. bis omnibus aliis. c. neo ꝑbitus.

Adiuantium. ꝑ boc ſoluatur cōtrarium de cano ne. iij. q. vij. nullus. ubi babes q̄ reoſi eſt fabterfugio. pōn. nr. ref fubtcrfa gere oppendo legitimas t ueras exceptiōes: nō at malicioſas t falſas: ut bic cōſtatur dicit: q̄ by tuo ſ principali: cauillationes t malicias aduerſa rij poſt ꝑ alias repellere: ſe poſſet itelligi. ſ. nullus: ꝺ de boc. xxij. q. ij. dūs noſter: t ar. ad boc ſ de ſimo. bilectno. ij.

Obuiare. tolle bic verbū q̄s eſt infra ſubiūgimus.

Si prouiſio remedius. ſ. q̄ ſit electio ſtra tro meſcn. l. di. poſtq̄ ſ. c. ne ꝑo debetur: q̄ fiat in bis eccleſijs de quib bic agitur ſub certa ſoma: ſ. co. qt propter. ne remedia q̄ ſit ſ. c. t. t. c. ſ. c. ſi. t. c. di. c. t. ſtra nita ꝺ. c. ſi.

Allaqs. q̄ veniat deeſt ꝑ onalē. l. ſ. ꝑo but cōſtitutionis: at certa penā pu nial: t q̄ plene iſtructe mitat: t q̄ certo tpe ꝑfect electo ꝑ pena ſi pētiā.

Experiēta. magīa rep: efficat: ſ. c. q. ſit: ad boc ſ de reſcrip. ſtatuti ſ ſpu. cognoo andres.

Indicatū. alias indicatum.

Valia. ſ. poſito q̄ caſuo ineniretur in quo puſſio bec nō reꝑret utilio: ut ſi dicerel ꝑona nota: t eccliōs ſis notū i curia uł ſilio: locū ſi by ſtitua tionis ꝺ cori i ſill ſup ꝑo ꝑiculoſis: ñ. ci. t. ſtra. di. miramur.

Preſentādo. ſi ſpcito commode ꝑtam poterunt.

Exhibendo. infra menſem a ſpe ꝑitationis.

Statuit. ſ. c. ſi. ſt.

Tempore. Loco: ritu: ſcrtum. ſ. c. ſ. ceterum.

Moderatione. i. moderam tpis adiūctione: q̄ uerbum mod: ratiōis ꝺ diminutione cōtinet: ꝺ. ſ. fi. c. vltī. bic ſt tpe augetur. ſ. ſ. ceterū: q̄ ꝑ nam appoīnte quo non erat oīm appolita: nō moderam valeā.

Debeat. ex limcdiata ſubiectione uel appendentiæ: ſ equitur.

Loco. ſi quō ex differēta loco: aliquō ſolcmnē ſdicat: q̄ lex abſurdā reputat. C. de ꝑpo. l. ſe. reſti. ſuperueniat. c. lic. ala logtur i eo caſu cā legi latoꝛ ſpcctio locop circūſtantijo certū ſpo limitauit: q̄ ad quēlibet locum ſuffiere reputauit: ſi pe reſtuūonis pcēdet: ad idē. ff. de illato. ci. tiendi ubi locus nō mutat cām illatoie actiōis. Sed q̄b bic ſ. i. filiuo: di i ſpe nō limitat: ſi arbitrario loci by fm gar. ꝺ de do. t cen. di olim: t c. 60. ff. de eo q̄b cer. lo. l. dōs. ubiq; fumus q̄ varia ſint pacta rerum ꝑ ſingulas ei uitates ꝛc. io. an.

Vltra. adem ſi boc dictum non ſuffet. C. de ap. ꝓcipimus.

Elect. de poſtulato: ut debo. ſ. ſ. denig. Et q̄ ꝺ. pnſio ꝺ. dican dū eſt: ſtim: i illo q̄b boc eccleſiaſtico ſtatuit: q̄b boc ſe dicere nō poſſe: ſe cōſtra to: ſcdīgaſi ſi a cōfirmatōe appellet: boc bic expſſe. l. ſi. ſ. q. ſ. vl. t. dcit bic gar. t gul. q̄ bec ꝑtinuio locū ſi by i electo i magīm bofpital vł ꝑpla ſi appellet ad papā: ſi q̄ mozt ſit cathedral vł regularis: cui eadē ſit: di: qt regim eccliæ ſi eadē i laico: ſ. c. ſacroſ. actar: qt alibi bofpitale: alis eccle ad boc ſ. c. ſcuit: q̄ milaco ſit quo arma fere volum⁹ non legen. C. de iur. bell. t. fanamus. C. loc. t. conduc. l. milites.

Regularū. uroq; itelligas. t. milaciū. n. monialiū. ſi fibi ꝑ ola locū nō dicat bec cōſtitutio. ſ. c. ſdemuabb. ſ. ſi. ci. cauo. nec by local bec ꝑtuuio: i ſci gnitatis eccliarū cathedralū uel regularū: q̄ ſe ſub ꝑpo vł abbate ul ꝑore ſue fit cathedralis: ar. archiꝑbiſc: ſuffragancus: uel ꝑore ſis abbatis: uł alijs pri oribꝰ: q̄ mozt. n. talū nō dicit eccliæ ut dnatę: q̄ regnt bec cōſtitutio: ſ. i. ſi. q̄ ꝺ. Diuinū. ſ. c. c. ne ꝑ defectu. t. c. q̄ ꝑpter fm gul. ſ. gar.

Quoniā. electorum. aliaq; quarūcūq; fima melioꝛ. ad regnat electiōis ſ ē ſi.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Progetto Duerinlana Brescia.

a Immediata fabiecto. in hoc casu sufficit adire legati & latere. q ipop et archiepiscopi exemptop electionis cõformare pót. i. & abbatis. & ferunda ent hec cõstitutio. q tanis & illud ap. & examē fm gar. guid. hic nõ determinat. dic. n. q aliq dicūt ꝑnũ per liam ap. s. q. q legato nõ é bñfã ia narrãta q̃ re facit ꝑotent bẽre quos voluer. § fi illa rõne sequẽtq; illa decre. nõ bẽret locũ in ordinio romane cu ria. gar. & dicit. ill. gul. in tit ꝑnũ. q. & ꝑ si confat nõ esse ꝑsonã ꝑ quã ꝑ ꝑ ꝑ

omnia munimenta? dic illud verū de probationib⁹ per īstrumēta faciēdis: sed ista commissio fit rōne probationum faciendarū per testes: quos ad curiam ducere esset difficile: de fideius. constitutus. ij. q. ij. c. vlti. gar. ⁊ guil. et idem posset intelligi si haberet probare per instrumenta: que secum ducere non potuit: puta priuilegiuȝ quod alterius erat nō suū: nec illud habere potuit: vel impeditus fuit per aduersarium: quo minus habere posset vł similia: ad hoc de fide instru. contigit ⁊ c. accipimus de testi. co. peruenit pmo. guil.

i Artande. ⁊ testes com pellēdo ad curiam venire: ō de testi. c. ij.

k Ceterum. quīta pars.

l Electiones. sciās secundum gar. q̄ hoc qđ hic dicitur habet locū non soluȝ in electiōibus cathedraliū ecclesiarū vel regularium: de quibus hic loquitur decre. sȝ ⁊ ī omnibus alijs electionibus: q2 ō in pn. decre. nicolaus corroborat qđ statuerat greg. cū hac temporis moderatiōe. greg. āt de qualibet electione loquitur: sic in qualibet electione locum habebit moderatio.

suadente partes pōtius apud sedē ipsam in probationibus ⁊ alijs sint artande. ¶ Ceterum si eligentes electiōes ipsas ɔcorditer uel in discordia celebratas infra octo dies post q̄ȝ commode poterunt: electis p̄sētare distulerit: ipsos qui culpabiles in hoc extiterint: quo ad se a processus prosecutione totaliter excludentes omnibus beneficijs suis que in ipsa ecclesia de cuius electione agitur obtinent: per trienniuȝ continuum extunc incohoandum uolumus eo ipso fore suspensos: ad que si infra illud tempus se propria temeritate uel alio q̄sito colore ingesserit: illis ipso iure perpetuo sint priuati: ¶ Uel si personas instructas ut premittitur: etiam si opponentes uel electi mittere uel uenire seu expēsas ministrare contēnant: destinare neglexerit: nisi eos capituli uł ɔdicēciū

m ¶ Octo dies. ⁊ si extiterunt competenti tempore ad p̄sētandaȝ electionē excusabūtur propter superueniētem casum: si autē extiterūt eo tēpore quo venire poterant vtendo duplomate: impedimētum superueniens non excusat eos. ff. si quis cau. l. ij. §. si quis tñ ō eo. cū ī veteri fm guil. ⁊ gar.

n ¶ Electio. si autem p̄sētarent generali procuratori electi non sufficit: quia temporalis hereditas per talem nō acquiritur. ff. de acqui. heredi. per procuratorem: multo minus spiritualis: nec matrimonium carnale per taleȝ cōtrahitur. ī. de procura. c. vlti. ff. de ritu nup. generali: ergo nec spirituale: qđ est verū: nisi electus ratū haberet infra id tēpus: īfra quod sibi debuit p̄sētari. ff. rem ra. ha. l. penul. Si autem p̄sentetur procuratori ad hoc speciali sufficit per eadem iura: ad hoc ō de prebē. accedēs. xxiij. q. ij. honorans. C. de acqui. pos. l. i. cū si.

o ¶ Qui culpabiles. si hoc ignoretur: quid erit? videtur q̄ nullus īcidat ī penam: quia sāctius est ⁊c. ff. de peñ. absentem ⁊c. ar. cōtra: quia si plures percusserint: ⁊ vnus solus letaliter: ⁊ ignoretur quis: omnes de occiso tenentur xxiij. q. vlti. c. ulti. ff. ad. l. aquil. item mela. §. sed si plures. so. lapsus temporis probat omnes culpabiles: nisi cōtrarium aliqui ostēdant puta de sua diligētia: vel q̄ miserūt: ⁊ missus fuit īpeditus vel negligens secūdum gar. nō tamen videtur q̄ negligentia missi excuset eligentes. ī. eo. si compromissarius. i. respōso: nisi hic dicas cōtra per hoc verbum culpabiles. nō ob. cōtrarium: quia cum sūt plures: ⁊ vnus deliquit ⁊ alter nō: tūc habet locum lex illa absentem: sed cum omnes deliquerunt: sed non equaliter: tūc habeant locum iura pro hac parte īducta: nec enim potest aliquis innocens appellari: vt in. l. absētem secūdum guil. ⁊ gar. hic āt oēs pūtare debebāt. nisi ergo probetur cōtrariū: dicam oēs ī culpa.

p ¶ Totaliter. per hāc litteram dico q̄ nec electioneȝ alterius partis poterūt impugnare: alias non essent totaliter exclusi: ad hoc. ī. eo. ver. opponētis.

q ¶ Excludētes. ⁊ sic exclusi sūt ipso iure: ⁊ si cum eis de facto processum est: si postea excipiatur ī medio cause: de tali processu se iuuare non poterunt: iudex tamē ex illo processu posset animū īformare: cū casus sit iste ī quo ɔcedit ex officio suo: vt pluries ō dixi.

r ¶ Beneficijs. non ergo officijs: ⁊ merito: pone enim q̄ fuissent omnes culpabiles: quis interim officiaret ecclesiam? ⁊ si nollent isti iterum officiare per priuationem beneficiorum compelleret eos episcopus: si causam rationabilem nō allegent: de cleri. non resi. inter. iuij. vel saltem si vult eos ob multitudinem sustinere secūdum guil. ⁊ gar. de ipsorū beneficijs faciet ecclesie deseruir: de cleri. non resi. c. penul. ⁊ de appella. peruenit. ij. ⁊ si hac suspēsiōe durante vacat ecclesia: eligere possūt: alias decre. cum ī cūctis supra eo. ti. non priuasset eos specialiter hac potestate: ad hoc eo. ti. cum vintoñ. eligi autem non possūt medio tpe ī illa saltem ecclesia in qua suspēsi sūt secūdum gar. ⁊ guil. ō. e. ti. per inquisitionem.

s ¶ In ecclesia ipsa. nota suspensum a beneficio in vna ecclesia: non propter hoc suspensum ī alia: ad idem. ī. e. si compromissarius in fi. ⁊. ī. de re. eccle. non alie. hoc cōsulūssimo: ⁊. ī. de offi. or. si canonici. secus ī excōicato vel ab officio suspenso. uij. q. v. quisquis. vij. q. i. si quis presbyter.

t ¶ Ex tūc. s. post predictos. viij. dies.

u ¶ Suspēsus. est ergo canon late sētentie: sic ō eo. cum in cūctis. Et si episcopus esset qui vocem haberet: puta in electione metropolitani ciuitat hāc penam: cum de ipso non caueatur expresse. ī. de sētē. excommu. quia periculosum. ⁊. ī. eo. si compromissarius. §. huius. penam autem superiorem nō euitat: scilicet vt totaliter a prosecutione ⁊c. Et si queratur an episcopus taliter suspensos possit absoluere: dicendū est secundum guil. ⁊ gar. q̄ non: arg. decre. ō. eo. c. i. ibi nullā ⁊c. ⁊ ō de testi. tam litteris: ibi donec nostram mereantur ⁊c. facti eiȝ questio in arbitrio est iudicantis: pene vero persecutio ⁊c. ij. q. iuij. §. notandum. ff. de abol. l. i. §. ij. iam enim si diceretur contrarium: illuderetur huius canonis pena ⁊ similium: quod inconueniens esset: non ob. decre. nuper: ō de senten. excommu. quia loquitur in excommunicatiōe secundum gar. vbi maius vertitur periculum: ⁊ ideo facilius remouetur: quia nullus vsq̄ȝ ad certum tempus excommunicatur: sed donec satisfaciat vel caueat: de ver. signi. ex parte. vnde vere loquendo ibi pena nō remouetur: sed quod ius statuit adimpletur. Sȝ quid dices si electio nō fuit presentata tempore debito: electus post noticiā iter arripuit: fecit expēsas: postea presentatur sibi electio: electus reperit eam minus canonicam: nō vult cōsentire: Quero nūquid electores teneātur ei ad expēsas quas facturus non fuisset: si ipsi debito tempore p̄sētassent? dico sic secūdum gar. ⁊ guil. alias electo per constitutioneȝ hanc laqueus pararetur: ad hoc. ff. de pi. ⁊ commo. rei vē. l. vlti. C. de iudi. sancimus: ⁊ infra de offi. or. si canonici primo responso ⁊. §. i.

x ¶ Alio colore. puta quia se īgerūt de alicuius superioris auctoritate vel pone exemplū: ō. e. auaricie: ⁊ quod dixi d̄ superiore ītelligas qui id nō possit cōcedere.

y ¶ Perpetuo. ītelligebatur: ⁊ si nō fuisset appositum: ex quo enim priuātur: perpetuo priuati ītelliguntur. C. de penis seruus. l. di. c. i. quod dic vt ō de consti. ex litteris. ⁊ per hanc litteram perpetuo dico q̄ si episcopus ipsis priuatis ea vellet de nouo conferre non posset: ad idem ō. e. cuȝ ī cūctis ⁊. c. licet canon ⁊. c. auaricie: ⁊ melius. ī. e. c. cōmissa. §. porro.

z ¶ Uel si. viso qualiter puniantur eligētes: si electionem tempore debito nō p̄sētant: est vidēdum qualiter puniūtur eligētes si persōas nō mittūt instructas: ⁊ hic assume quod sequitur infra scilicet destinare neglexerint.

⁊ ¶ Ut premittitur. in. §. ad hec ⁊ i. §. si vero.

ɔ ¶ Electi. sed ad quid debent venire persone īstructe: ex quo non venit nec mittit electus: cum ex eo priuatus sit ipso iure? respondeo vt īstruatur papa super toto negocio: ⁊ forte possibile est: q̄ electus qui nō venit impeditus fuit ad veniendum ⁊ mittendū: ⁊ sic non est priuatus: ō. eo. ver. insuper: ⁊ super hoc ipso vtilis esset īstructio ⁊ super alijs occurrētibus.

ꝑ ¶ Ministrare. ⁊ ministrabūt tunc electores quia ipsi tenentur mittere: ⁊ missi suis stipēdijs non debent ministrare. x. q. ij. precarie: sed ex quo electi contemnunt ministrare expensas priuati sunt: ad quid ergo veniunt persone īstructe? dic vt dixi ō. glo. proxi.

a ¶ Neglexerint. assume hic litterram ⁊ a totali quo ad se ⁊c. q̄ est. ī.

b ¶ Eos. negligētes ⁊ opponētes.

c ¶ Contradicentium paucitas. quomodo hoc cuȝ non possūt esse pauciores q̄ȝ vnus vel duo: qui tamen venire tenentur: ō. §. proxi. respondeo: quia non sunt alij qui ecclesie deseruiant nisi contradicētes qui sunt tam pauci: q̄ si mitterent non essent qui deseruirent ecclesie: sed nonne sunt electores? forte omnes contradicunt: puta cuȝ superior prouidit: sed illi sunt pauci: vel electores infirmi sunt vel mortui vel absentes sunt: ita q̄ nulli ecclesie deseruiunt preter contradicentes: ⁊ illi sunt pauci: sed quot dicemus paucos: hoc relinquam arbitrio iudicantis: si reuocetur in dubium. alique enim ecclesie indigent pluribus seruitoribus: alique paucioribus: et sic non potest elocutione exprimi. ff. de solutionibus ratum: ⁊ quia respectiue quedam dicuntur pauca ⁊ multa. xlv. di. disciplina: īnstitu. de iur. perso. §. fi.

d ¶ Alia iusta. puta incursus hostium: īfirmitas: nimia pauptas: ad hoc ō. §. proxi. ibi facultatū impotentia uel est obligatus ecclesie cathedrali: vt epūs vel archiepūs: vt ō dixi. guil. ⁊ gar.

e ¶ Probabilis. infra tpūs iudicis arbitrio taxandum probāda: ex quo hic non determinatur fm guil. ⁊ gar. ff. de iur. deli. l. i.

f ¶ Procuratorē. ēt extraneum qui ñ sit de electorib⁹ nec de opponētibus: vt declarat sequēs littera: ibi dictas p sonas dirigē teneātur. gar.

g ¶ Nihilominus: si vero anteq̄ȝ cessaret impedimentuȝ esset negociū in curia terminatuȝ: nō credo q̄ personas dirigere teneātur: cum iam instructioni vlterius non sit loc⁹: ad quid ergo inanibus sūptibus se vexarent. ff. de ī offi. testa. l. i.

h ¶ Priuentur. per sñiaȝ: ⁊ puabit eos papa: vel iudex ab eo datus: ⁊ hoc idē facere poterit epūs proprius qui dȝ canones obseruare: ⁊ a subditis facere obseruari: ⁊ sacrorum canonū est minister. xxi. di. §. i. ⁊ ideo non credo sȝ gar. q̄ si in isto triēnio se ingesserint: q̄ sint priuati perpetuo: vt ō ī alio casu: ex quo repetitum nō est: cum sit penale ⁊ restringendū: iudex tñ ex eo poterit eos punire. sed queritur quare in p̄cedēti casu priuantur ipso iure: ⁊ hic per sñiam? dixit gar. hoc ideo quia papa reputauit eos amplius deliquisse: ⁊ quia hic est iam quasi iudicium: ⁊ ibi quasi extraiudiciale: ⁊ ideo forte iudex non esset ita paratus ibi: vt hic.

paucitas seu alia iusta: ⁊ probabilis cā euidēter excuset: ī quo casu procuratorem sufficiēter īstructū mittere: ⁊ nihilominus cessāte cā dictas personas dirigere teneātur: ⁊ a totali quo ad se prosecutiōe processus: ⁊ a prouētuū bñficioꝝ q̄ in ecclesia ipsa obtinēt per trienniū cōtinuum perceptione priuētur: opponentis uel opponētiū cū unicus est electus cōtumacia sui pena plectenda: nihilominus tñ ī premissis casibus quibus eligentes uel opponentes quo ad se processus ɔsecutione priuāt: electis per hoc ī prosecutione sui iuris nullū preiudiciū generet. ¶ Deniq̄ȝ cū ad postulationem cōcordē uel discordē procedi cōtigerit: ⁊ alīqui patiētes ī ordinibus uł etate defectum uel his siles postulētur: non qui alijs ecclesijs alligati liberum non hēant sine nostra pmissione uolatū: circa quos taliter alligatos nihil de ueteris iuris obseruātia imutamus: postulatos huiusmodi ⁊ postulantes eosdē ea moderata districtione perstringimus: ut eo saluo q̄ postulati huiusmodi nec suis postulatiōibus prestare consensū: nec ut d̄ electis dictū ē exhibere expēsas a liquibus teneantur: sed postulātes ipsi cōcorditer uel discorditer expēsas ipas personis talibus subministrent: postulatos in ueniēdo si non distulerint: ⁊ postulātes ī mittēdo p sonas īstructas: ut in cōcordi uel discordi electione per oia ut supra p mittitur moderatio premissa cōstringat: ⁊ negligentes statuta ibidē silis pēa percellat: nec p hoc q̄ de postulatis pro celeri ecclesiarum expeditione statuitur: postulationes ipse minus dependere intelligantur a gratia q̄ȝ antea dependebant.

i ¶ Cōtumacia. vt q2 non venit: cū sūt vnus vel duo: vel q2 duos ex se non mittunt: cum sunt plures. Sed nonne ex istorum repulsione posset sequi iniquitas: pone. n. electū indignuȝ: so. lȝ isti repellātur: officium iudicis non quiescit: sicut ⁊ vbicūq̄ȝ periculum anime vertitur: supplet: ō. eo. cum nobis: de excep. exceptionem: ⁊ vbi publica offenditur vtilitas vt ī milite procuratore. C. de procu. l. militeȝ: ⁊ de his que constāt sibi tanq̄ȝ iudici: de postul. p̄ela. bone. i. vbi d̄ hoc ⁊ supplet ea quibus omissis nō valeret processus: de li. ob. c. i. de li. conte. c. vno. cauere etiam dȝ ne sibi illudatur. ff. de iudi. si pretor: et ne in vanū partes vexentur: ō de offic. dele. super questionū. §. porro ad fi.

k ¶ Pena. excluduntur ergo a prosecutione processus: ⁊ beneficijs per trienniū priuabūtur: sed isti opponentes quare puniūtur in bñficijs: nōne a sua oppositione sine pena desistere possūt? intellige secūdum gar. ⁊ guil. hoc de illis qui ī sua opposītiōe persistunt vel recedunt ab ea eo tempore: ⁊ modo quo ab ea recedere non potuerūt. ī. e. ab eo. ō. e. quāuis: ⁊. c. statuimus.

l ¶ Plectenda. argue fm gar. ⁊ guil. q̄ non est canon late sñie quo ad hoc. ⁊ dixit gar. q̄ isti opponētes per modū denūciatiōis pūt dicere electionē nullā: ar. ō de accu. veniēs ⁊. c. p̄latoꝝ: sed per modū oppositionis vel exceptionis nō: q2 a totali prosecutiōe ⁊c. officiuȝ tñ iudicis nō cessat: vt pluries dixi.

m ¶ Nihilominus. ī. nō obstāte q̄ illi excluduntur.

n ¶ Premissis. s. cū eligētes excludūtur: q2 electionem nō p̄sētauerūt: vel personas īstructas nō miserunt: ⁊ ēt cum opponētes puniūtur: q2 hāc decre. nō seruauerūt. io. an.

o ¶ Priuātur. supple vel priuari mādātur propter casū precedētem.

p ¶ Nullū p̄iudiciū. ⁊ ita exiudicialis negligētia eligētum nō nocet huic electo. sed nūquid processus eligētiū hitus ɔ ipsos nocebit electo: vel alijs q̄ in iudicio non fuerūt? dic fm gar. q̄ electo sciēti p̄iudicabit: ignorāti ñ. iij. q. vi. hec quippe: ō de do. ⁊ cō. cū oliȝ: ō de re iudi. q̄uis: alijs āt quoꝝ īterest: nō q2 sint electi sȝ aliter: nocet ⁊ scientibus ⁊ ignorātibus vt ī actione pplari dicitur: ī qua processus cōtra vnū preiudicat alijs ēt ignorātibus: nisi doceāt de collusione vel de proprio interesse. ff. de accu. si cui. ff. de iureiu. cū qui. §. ī popularibus.

q ¶ Deniq̄ȝ. sexta pars: ⁊ ō plene dixit qualiter debeāt se hēre eligētes ⁊ electi ⁊ ēt opponētes: modo vult dicere qualiter se debeant hēre postulantes et postulati. gar.

r ¶ Et aliqui. ⁊. p. i. vel proprie.

s ¶ Uel etate. qui patiant ī his defectū collige ō. e. cū ī cunctis ⁊. c. lȝ canon: ō de eta. ⁊ qua. preterea. cū patientibus āt defectū in ordinibus dispēsant epī: vt ī p̄dicta decre. preterea ⁊. c. ti. tuam: ī epātibus papa: de offi. lega. q̄ trāslationem: de exces. p̄la. sicut vnire. cum patiētibus defectum ī etate quo ad episcopat⁹ solus papa dispensat: ō. e. ti. cū nobis oliȝ. §. fi. quo ad dignitates tene qđ hēs. ī. de eta. ⁊ quali. c. vno: quo ad parochiales ecclesias tene quod habes ō. eo. licet canon.

t ¶ Similes. vt illegitime nati: ō. e. inotuit.

u ¶ Postulentur. ītelligas istum. §. idistincte: siue imediate pertineant vel appelletur siue nō: q2 ex quo non pōt alius dispensare quo ad hoc īmediate dicētur pertinere. Itē cū postulantur ad regulares ecclesias: ⁊ appellatū ē: vel īmediate pertinent ecclesie: vel talis est casus ī quo nō pōt alius q̄ȝ papa dispēsare: q2 ⁊ tūc quo ad hoc īmediate ptinere dicēt.

x ¶ Alligati. vt epī archiepī vel siles. quid ī alligatis īferioribus ecclesijs: puta abbatibus exēptis: oli erat dubitatio: an tales deberēt eligi vel postulari: q̄ terminata est. ī. e. si abbatē. s. q̄ debēt eligi: ⁊ sic nō hȝ locū iste. §.

y ¶ Nostra. nō ergo loqtur d̄ his q sūt talibus ecclesijs alligati: q̄ sufficit alterius licentia.

z ¶ De veteris. seruēt ergo illi. decre. ō. e. c. i. Et ex quo postulati ī hoc casu ñ tenētur ad hoc ius seruādū: propter equalitatē seruādaȝ ī iudicijs: dico q̄ nec opponētes venire tenētur: sed sufficit q̄ seruēt ipsū ius antiquū. nā ⁊ ēt priuilegiū vni⁹ pōt sepe ad aliā extēdi. C. d̄ fruc. ⁊ lit. expē. l. vl. ō. d̄ mu. pe. c. ij.

⁊ ¶ Postulatos. huiusmōi. s. patiētes defectū ī ordinib⁹ vł etate vł his siles.

ɔ ¶ Moderata. hoc dixit ob id qđ sequitur: vt eo saluo ⁊c.

ꝑ ¶ Cōsensū. sed ex quo cōsentire nō debēt: qñ īcipiet eis currere tempus? Rñdeo fm guil. ⁊ gar. qñ deliberauerūt de nō dissētiendo: vł rñderit se nō dissētire: vnde dixit guil. q̄ epūs postulatus ad ecclesiam sic dȝ rñdere: nec cōsētio nec dissētio: sed ī hoc me volūtati dñi pape suppono: ad hoc. viij. q. i. ī scripturis: qđ īfra mēsem facere debent: ō. e. q̄ȝ sit. Et dico q̄ postulatio dȝ p̄sētari postulato: alias qualiter deliberaret de dissētiendo vel non dissētiendo: ⁊ si postulātes negligētes fuerint ī p̄sētando puniētur: vt electores per litteram que seqtur: ⁊ negligētes statuta ibidem silis ⁊c.

a ¶ Dictū est. ō. §. si vero.

b ¶ Aliquibus. vt personis īstructis vel alijs.

c ¶ Subministrēt. eadē distinctiōe seruata: que ō dicta ē ī eligētibus. s. an sit celebrata ī cōcordia: an ī discordia fm gar. io. an.

d ¶ Nō distulerint. nota mediū iter cōsētire ⁊ dissentire. s. nō dissētire cōcor. ī. de reg. iu. is qui tacet.

e ¶ Instructas. ⁊ dic fm guil. ⁊ gar. lȝ hic textus nō exprimat: q̄ ēt opponentes tenent̄ venire: q2 propter pareȝ rōnem hūt pro expresso: ad hoc ō. c. i. ⁊. c. vt circa: ⁊ eadem ē ibi rō. s. ecclesiarū prouisio.

f ¶ Premittitur. ī. §. ad hec: ⁊. §. si vero.

g ¶ Negligētes. s. postulātes ⁊ postulatos negligētes ī veniēdo vł mittēdo.

h ¶ Silis pena. ī q̄tū eē pōt. elect⁹. n. puatus ē iure iā sibi acq̄sito: postulatus āt solū spe gratie quam hēbat: ⁊ idem dico ī eligētibus.

i ¶ Nec per hoc. ne credat aliquis: q̄ q2 postulati cogūtur ad veniendū habeant maius ius: hoc hic remouet.

k ¶ Pro celeri. nota hic mentem ⁊ causam huius constitutionis.

l ¶ Gratia. s. illa generali: de qua dicitur ō de rescrip. sedes ⁊. c. nonnulli et ulti. ⁊ ō de torne. c. ij. ⁊ hoc si postulatio cōcors fuit vel saltem a duab⁹ ptib⁹

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

facta : in quo casu secundum quosdam põt peti cõfirmatio:ṽ.c. cuȝ moha
sterij:⁊.c.officij.§.fi.⁊ si talem admiserit superior: dicetur facere gratiam: et
si nõ admiserit facit iniuriam.ff.de aqua.co.⁊ est.l.i.§.pe. Si ãt non sit fca
i cõcordia vel a duabus partibus ⁊ ex câ:depẽdet ex gratia spali:ṽ ti.pxi.
postulationem ⁊.c.bone fm gar.qui hic prosecutus fuit quãdam materiaȝ
extraneã de attentatis quã
videbimus.j.de appel.nõ
solum.

m Porro.vij.pars.i.qua
q: supradixerat electos et
eligentes postulatos ⁊ po
stulantes teneri ad quasdã
expẽsas faciẽdas dubitãet
aliqs virũ postea possẽt re
cuperare:iõ addit quod se
quitur.gar.

n Reddendis.nec dubiũ
conditio ex hoc canõe ad
repetitionem ipsarum: qa
nulla hic noua obligatio
.ff.de cõdi.ex lege.l.vna.
qd.n.statutum iaȝ erat hic
obseruari precipitur. poti⁹
ergo dubiũ fm guil.⁊ gar.
condic.ex decre.vt preteri
te:ṽ.c.

o Eligentiuȝ.i.quas fece
runt eligentes in prosecuti
one electionis: ⁊ sic expone sequentia.

Porro in singulis casibus supradi
ctis in recuperandis uel reddendis
expensis eligentium electorum po
stulantium ⁊ etiam postulati illud
seruari decernimus:quod iustũ fue
rit seu equitas canonum iudicabit.

Idem.

Fundamenta militantis eccle
sie in montibus sanctis ꝓphe
ta rememorans per mõtes aposto
los ⁊ predicatores patenter insinu
at:quibus tota huiusmõi edificij fa
brica cõfidenter innititur:qui firme
bases ecclesie super fũdamento:pre
ter quod nemo aliud ponere potest:
quod est christus iesus:ueluti sũmo
angulari lapide solidantur: vt ueri
tas que antea legis ⁊ prophetaruȝ
preconio vehebatur per apostolicã
tubam in salutẽ vniuersitatis exiret:
sicut scriptum est:in omnem terraȝ
exiuit sonus eorum:⁊ i fines orbis
terre uerba eorum. Huius autẽ mu
neris sacramentuȝ ita dominus ad
omnium apostolorum uoluit offici
uȝ pertinere:ut in beato petro apo
stolorum omniuȝ summo principa
liter collocaret:ut ab ipo quasi quo
dam capite dona sua uelut in corp⁹
omne diffunderet.hunc enim in cõ
sortium indiuidue unitatis assump
tuȝ id qd ipse erat dominus uoluit
nominari dicẽdo: tu es petr⁹:⁊ sup
hanc petram edificabo ecclesiã me
am:ut eterni tẽpli structura deo edi
ficante constructa mirabili munere
gratia dei in petri consisteret firmi
tate:cui saluatoris nostri mirãda ꝓ
uisio beatum pauluȝ in apostolatu

p Iudicabit.sed quid est iustum:vel quid iudicat equitas canonũ? rñdeo
fm gar.si electio vel postulatio facte sũt in cõcordia pñt eligentes vel postu
lãtes expẽsas facere de bonis pertinẽtibus ad prelatũ:⁊ si de suo fecerint:re
cuperare pñt factas:ṽ.c.vt preterite:⁊.ṽ.c.c.§.ad hec.vel iudicis officio vel
cõditione predicte decre.⁊ hoc itelligo siue obtineat siue nõ siue dignum ele
gerit siue indignũ:dũmõ igi orãter.sufficit.n.q nõ fuerũt i dolo.ff.de bo.
auc.iudi.pos.l.pretor.§.ij.si ãt electio i discõdia fuerit celebrata:⁊ maior ps
ꝓseqtur negociũ electiõis:dũmõ vtiliter icipiat ꝓsequi expẽsas hẽbit:non
tñ sufficit q sine dolo:vt in casu precedẽti:sȝ est necesse q vtiliter.ff.de neg.
ge.sed an vltro.minor ãt ps ita demũ hẽbit expensas:si obtinet:q: apparet
q vtiliter cepit iudiciũ ꝓsequi.inno.tñ dixit q cum sca ẽ electio i discordia:
illa ps hẽbit ab ecclia expensas:de qua postea fuerit diffinitũ per capituluȝ
sup hoc cõuocatum iteꝝ.hoc tñ qd de expensis dcm ẽ:cũ electio sca est i di
scordia:dicit gar.nõ seruari.si.n.obtinet electus sibi satisfaciat:de testa.rela
tũ.§.nole.si võ succũbit nõ repetit expẽsas:q: suũ negociũ egit. C. de neg.
ge.l.i.⁊ de statu.⁊ ima.l.vl.Idẽ de postulato itelligas p eadem iura:⁊ hoc
nõ itelligas i casu illius decre.ṽ.c.nihil.q: ibi electus administrationẽ hȝ.si
ãt aliquis se opponit aut ꝓsequitur ius propriũ:puta dicẽs se contẽptum:
⁊ tũc nil repetat:q: suũ negociũ egit.aut egit de iure tãgẽte ecctiam dicendo
personã nõ idoneã vel formã nõ seruatã:⁊ tũc si succũbit nil repetit:q: iuti
liter excepisse presumit.ff.indi.sol.tã tñ.§.añpenul.si obtinet recuperat a ca
pitulo:ar.ṽ de procu.cũ pro cã:⁊ ṽ de re.ec.non alie. ad nostrã.⁊ sic lit̃ ter
minus declarat negocium expẽsarũ:ar.ad hoc.C.de iudi.rẽ non nouã:vic
tus ẽt condẽnatur victori in expẽsis:⁊ si nõ est soluendo restituitur actio ad
uersus capitulũ.Hec ãt vera inter seculares qui propriũ hñt.si ãt sit regula
ris qui nõ hȝ propriũ:tũc ẽt ad prosecutionẽ cãe expensas hẽbit:alias cuȝ
ipse nil hẽat periret ius suũ ⁊ eccle:ṽ de accu.ex parte ⁊.c.pe.⁊ de his vide
per her.inno.⁊ osti.ṽ.c.vt preterite.

a Fundamenta.decre.hanc que localis est in quattuor partes diuido:
quarũ prima durat vsq ad.§.proinde.secũda vsq ad.§.q si secus.ter
tia vsq ad.§.vt autem.quarta vsq ad fi.In prima ãt parte ponitur cõstitu
tionis cã ⁊ origo.In secũda ponitur constitutio.In tertia pena trãsgresso
rum.In quarta quedã constitutionis moderatio.Quarũ prima subdiuidi
tur i alias quattuor partes.prima durat vsq ad.§.ne ãt.secũda vsq ad.§.
decet.tertia vsq ad.§.digne.quarta vsq ad fi.ipsius partis.In prima aũt
particula dicit nicolaus ⁊ probat auctoritate psal.nostram militantem eccle
siam fũdatã esse super apostolos ⁊ predicatores:quoꝝ fũdamẽtũ ⁊ solida
tio est in christo iesu.horum ãt precipuus fuit beatus petrus:cui supna dei
prouisio beatũ paulũ adiũxit:qui duo sub vno persecutore eodẽ die ⁊ loco
ciuitatẽ romanã suo glorioso cruore martyrij christo dño cõsecrarũt. Secũ
do dicit ipsam ecctam diuino miraculo tpalibus adiutã auxilijs dñ.s. con
stantinus iperator ipsi ecclesie in persona beati siluestri quarto die sui bap
timatis dõauit ciuitatẽ romanaȝ:vt ibi collocata petri sedes gaude
ret plenaria libertate.Tertio dicit decens cẽ oẽm materiam ⁊ modũ
tolli: per quos metus vel terror aliquis imminere possit ipsi pon
tifici romano vel suis fratribus i ꝯsilijs sibi exhibendis ⁊ alijs nego
cijs romane ecclesie:que iminent pro tpe faciẽda ⁊ in creatione põti
ficis ⁊ i promotiõe
cardinaliũ cum oc
currerẽt. Quarto
dirigens mentẽ su
am ad vrbẽ ad me
moriã reducit mul
ta discrimina: ma
gnaqs pícla q susti
nuit vniuersal eccla
ꝑpt pegria regimi
na ⁊ senatores ico
gnitos q ꝓfuerunt
ipi ciuitati romane
⁊ marie tpe corra
dini.In sa pte pn
cipali volens circa
futura pericula ex
hibẽ salubre reme
diũ statuit q null⁹
ipator:rex:pnceps
marchio : dux: co
mes:aut baro vl a
liqs ali⁹ q sit nota
bilis pemiñetie: di
gnitatis:pstatis: vl excellẽtie:frater fili⁹ vel nepos ipsoꝝ possit assu
mi ad tps vel i ppetuũ i senatorẽ:vel rectorẽ vrbis rome quocunqs
nomie vocet ipsa rectoria.Itẽ nullus ali⁹ pter pdictos assumi possit
ad ipsius ciuitat regimẽ vltra ãnũ:hec vã nisi spalis iteruenirct ap.
se.licẽtia p ipsi⁹ sedis lias expmẽda.Tertio ꝯfaciẽtib⁹ penã iponẽs
statuit q nõinãtes:eligẽtes vl assumẽtes:nõiati vel electi:vl assũpti:
si ꝯsẽserit ⁊ eis obediẽtes dãtes auxiliũ cõsiliũ vl fauorẽ ipo sco sint
excõicati:⁊ ipsi assũpti vl electi ex quo cõsẽserit vl se d regimie itromi
serit:sint cũ suis posteris i ppetuũ ꝑuati oib⁹ feudis:pulegijs:imuni
tatib⁹:vl gratijs ⁊ honorib⁹:q a romana vel alijs hñt ecclijs:⁊ hi ad
quos illa ptinẽt de ipsis dispoñedi liberã hẽant facultatẽ.Itẽ statu
ta pcepta siue ꝯctus:⁊ oia q fecerit tãqs senatores vel rectores vrbis
irrita decernit ⁊ vacua:iudices ⁊ tabelliões q patrocinãt talibus vl
istrumẽta cõscribũt:iudicat⁹ ⁊ tabellionat⁹ pũat officijs.pcipit ẽt q a
supradicta excõis sñia pdci ñ possint absolui sine lña dñi pape spa
li.Quarto dic q romani origie vel ibi icole ad vnũ ãnũ vel tps hic
unius hñ pñt i senatores romanos assumi:lȝ supradictoꝝ sũt fũt si
lij nepotes aut sb comitat vel baronie noie ex tritoriũ urbis iurisdi
tionẽ ppetuã vel tpalẽ obtineãt:dũmõ nõ sint tãte preeminentie vl
potẽtatus q cum persõis supra ꝓhibitis merito debeãt numerari.

b Propheta.dauid psal.lxxxvi.qui incipit fũdamenta.
c Innitit.ẽ.n.pcipu⁹ i eccla pdicatoꝝ ⁊ doc.ordo:d hẽ.cũ ex iũcto
d Bases.i.colũne:⁊ dici solent columne ex petra durissima.
e Ponere põt.i.ad cori.iij.i.q.i.cũ paul⁹:d psby.ñ bapti.veniẽs.
f Antea.in ueteri testamẽto.
g Preconio.xliij.di.sit rector.
h Vehebat.i.qi vehiculo ducebatur:⁊ transfũdebatur in orbeȝ.
i Tubã.isa.lvij.clama ne cesses:qi tuba exalta vocẽ tuã.xliij.di.
sit rector.io.an.
k Scriptuȝ est.psal.xlvj.celi enar.
l Muneris.predicandi.
m Sũmo.administratiõe.lxxx.di.i ill i fi.ibi inter apostolos nõ
fuit par istitutio:sȝ unus ꝓfuit oibus nõ ãt meritis:ne obstet infra:
ubi dicit pro parili virtute ⁊c.ij.q.vij.paulus ⁊.xxi.di.in nouo.
n Hunc.beatum petrum.
o Unitat.ipi xpo p vnionẽ caritat ⁊ grẽ:ṽ d sũ.tri.dãnam⁹ ꝯse.
di.ij.i xpo pi.et nõ:q: unitatẽ i militãti eccla cẽ voluit:dũ si vnũ sũ
dauit.xxiiij.q.i.logt.scismatici ãt conãt hãc scidẽ.j.d scisma.c.vno
p Ipse erat.i.petrus:iuxta id:petrus ãt erat christus.
q Dicendo.mathei.xvi.⁊.xxiiij.q.i.loquitur.xxi.di.i nouo.
r Petrã.a soliditate fidei sic dictus.l.di.fidelior.
s Lui.petro.
t Mirãda.ut in proe.huius li.⁊.j.de relig.c.i.

gentiũ p dextras societatis adiũxit.
isti sũt per quos euangelium rome
resplenduit:isti sunt eius patres: ue
riqs pastores: isti sũt qui una die ꝓ
merito:uno loco pro gloria sb uno
persecutore pro parili uirtute cõpas
si urbem ipsã glorioso cruore mar
tyrij christo domino ꝯsecrarũt: isti
sunt qui illam in hanc gloriaȝ pro
uexerunt:ut sit gens sãcta:populus
electus:ciuitas sacerdotalis ⁊ regia
per sacram beati petri sedem caput
totius orbis effecta. Ne autẽ ip
sa mater ecclesia in cõgregatione ⁊
pastura fidelium tẽporalibus care
ret auxilijs:quin potius ipsis adiu
ta spiritualibus semper proficeret i
crementis:nõ absqs miraculo factũ
esse concipitur:ut occasionaliter cõ
stantini monarche a deo prouisa:sȝ
curata baptismalibus fomẽtis infir
mitas quandam quasi adijceret ipi
ecclesie firmitatem: qui quarto die
sui baptismatis una cum omnibus
satrapis ⁊ uniuerso senatu optima
tibus etiam ⁊ cũcto populo in per
sona beati siluestri sibi romanã con
cedendo urbem relinquens ab eo
⁊ successoribus eius per pragmati
cum cõstitutum disponendam esse
decernens in ipsa urbe utriusqs po
testatis monarchiam romanis pon
tificibus declararet non iustum ar
bitrans:ut ubi sacerdotij principa
tum ⁊ christiane religionis caput i
perator celestis instituit:illic impera
tor terrenus habeat potestatẽ:quin
magis ipsa petri sedes in romano
iam proprio solio collocata liberta
te plena in suis agendis per omnia
potiretur:nec ulli subesset homini:
que ore diuino cunctis dinoscit esse
prelata. Decet nanqs ipsi roma
no põtifici per fratres suos sacrosã
cte romane ecclesie cardinales qui
sibi i executione officij sacerdotalis
coadiutores assistunt:libera proue
nire consilia:decet ipsius nullo mo
do uacillare iudicia:ut fratres ipos
nullus secularis potestatis met⁹ ex
reat:nullus temporalis fauor abso
beat:nullus eis terror imineat:nihil
eos a ueri cõsilij soliditate remoue
at:quin euȝ per ipsum romanũ põ
tificem in quibuscunqs negocijs cõ
tingeret eorum peti consilia in con
sulẽdo per omnia liberi eidẽ roma
no pontifici in omnibus que pro tẽ
pore imminent libere consulãt ⁊ as
sistant:ipsaqs romani põtificis uica
rij dei que suis tẽporibus occurre
rit electio: ⁊ eorũdem cardinalium
cum expedierit facienda promotio
in omni libertate procedant. Di
gne itaqs ad urbem ipsam eiusqs re
gimen aciem nostre consideratiõis
extẽdimus:ut felici ducta regimine
preseruetur a noxijs:⁊ optatis sem
per proficiat incremẽtis. Nũqd
obduxit obliuio que urbi que inco
lis nota dispendia intulerunt hacte
nus peregrina regimina? nunquid
non hec destructio menium : defor
matio prouenẽs ex ruinis luce cla
rius manifestant:nũquid non hec fi
delium cõtracta deposita : nũquid
non hec ipsa ueneranda dei templa
presidentis manu sacrilega diebus
nostris nefarie uiolata proclamãt?
quid plura nõne ipsius urbis retro
actis tẽporibus incorrupta constan
tia sub regentis eo tempore nefãdo
subuersa regimine ipsam urbeȝ spe
culum fidei tanta respersit infamia:
ut a matre sua romana ecclesia filia
predilecta duiare compulsa quõdã
corradinum:qui de uenenoso radi
ce frederici quõdã romani iperato
ris colubri tortuosi iusto ipsi⁹ eccle
sie iudicio reprobati prodijsse uide
batur i regulum:quiqs ad extermi
nium romane matris ecclesie mani
festis indicijs una cum suis fautori
bus aspirabat:⁊ in cõtemptum dei
⁊ sue matris ac ipsius urbis oppro
briũ patẽter reciperet:recepto fauc
ret:cõstituens se per hec tam paten
tis hostis sue matris ecclesie filiam
adiutricẽ:hoc ipsi rome prestiterũt
senatores incogniti:hoc presides i
prouisi:ut gloriosa ciuitas reddere
tur ingloria:sua stabilitas uocaret i
stabilis:sueqs cõstãtie antiquata so
liditas linguis hominuȝ uocaretur
infirma. Proide officij nostri de
bitũ circa huiusmõdi tã periculosos

u Dexteras.per dexteram pignus pacis ⁊ testis fidei solet dari:
aliãs dicitur man⁹ dextera:quasi dans extra:vnde illa manu solent
porrigi dona.
x Isti.s.petrus ⁊ paulus.
y Resplẽduit.sȝ per euãgelistas eluxit.j.d relig.⁊ ve.sã.c.i.io.an.
z Una die.vt ad
christum pariter p
uenirẽt.
⁊ Uno loco.ne
alteri roma decesȝ.
ꝯ Uno persecuto
re.vt equalis cruõ
litas utrũqs perstri
geret.ij.q.vij.beati
vbi sũt hec verba.
⁊ dic psecutore sali
cet cesare nerone.x
xi.di.quãuis.⁊ ad
de hic qd ibi nõ.
ꝑ Parili.⁊ sic pe
trus paulo virtute
non prefuit:vt ṽ di
xi:⁊ dic pro parili
uirtute scilicet ut p
eandem virtutem ⁊
cõstãtiam contra p
secutionẽȝ in passi
one videantur ha
buisse.
a Cõsecrarũt.j.de
reli.gloriosus.xxi.
di.quamuis.xxij.
di.c.ij.
b Illam.ciuitateȝ
romanam.
c Gens sãcta.dic
sancta apostolorũ
affectu.io.an.
d Mat.ij.q.vi.
ad romanã:de pri
uile.antiqua:⁊.j.d
penis felicis.
e Incremẽtis.xx
.iij.q.v.prodest.
f Monarche.i.
pricipis.
g A deo.qui om
nia q fiũt aut iusto
iudicio facit:aut p
missu suo ita fieri si
nit.xxvi.q.v.nec
mirum.
h Curata.medicũ
.n.se vocat luce.v.
.c.sȝ nõ sanis: sed
male hñtibus op
portunũ:de pe.di.
.iij.adhuc perfidi
istãt.io.an.
i Firmitatẽ.iuxt
illd pauli.ij.ad co
rin.xi.cũ ifirmor:
tũc fortior sũ:ṽ de renũ.nisi cũ pridẽ.§.alia.plerũqs.n.ifirmitas cõ
poris fortitudinẽ cordis augmẽtat:vt ibi.Et dic firmitatẽ p auxilia
tpalium:vt ṽ patet.
k Satrapis.i.sapiẽtibus.vñ solebãt uocari satrape pici psaꝝ ⁊ ip
sorum pricipes.
l Optiatib⁹.qi meliorib⁹ ⁊ ditiorib⁹ de pplo.vñ opes diuitie dicũt.
m Pragmaticũ.pragma idem est qd cã.
n Monarchiã.monarchia dr a monos qd ẽ un⁹ vel singularis:
⁊ archos qd ẽ pnceps uel pncipat:qi un⁹ ⁊ singularis pricipatus.
o Declararet.hẽs plenius i illa palea.xcvi.di.cõstantinus.

p Arbitrans.constantinus.
q Ubi.rome.s.
r Celestis.xi.q.iij.iulianus i fi.alibi uocatur rex:ut i proe.decre.
s Illic.rome.
t Terren⁹.q: de terrestribus ⁊ secularib⁹ tñ hȝ disponere.xcvi.di.hñ qdẽ:
ṽ de consti.ecclesia.
u Plena.si.ṽ de spõ.cuȝ
locum.
x Hõini.⁊ i hac pte papa
nõ ẽ hõ:sȝ dei uicarius:ut
.j.seqtur.xxxiij.q.ij.quos
deus:expssius:ṽ d trãsla.
quãto.
y Decet.nõ ispiciẽdũ qd
deceat:sic ṽ de uo.⁊ uo.re
dẽ.magne circa pri.j.de i
mu.ec.decet:⁊.j.c.cum nõ
deceat.
z Fratres suos.nõ q qñ pa
pa pmixtim de cardialib⁹
loqtur uocat eos fratres:
vt hic:⁊.j.de offi.lega.c.i.
cũ si.sȝ cũ spaliter epos car
dinales uocat fratres: rel
quos filios:ṽ de test.lȝ.iij.
cum si.
⁊ Ipsius.s.romani pon
tificis.
ꝯ Uacillare.ut.xxv.q.
.ix.aplice ⁊.c.sũaȝ:ṽ de ꝑ
uile.ex ore in prin.
ꝑ Cõtigeret.q: non cõpel
litur.hȝ.n.i se celestis ⁊ ter
reni iperij iura.xxij.di.c.i.
a Eorũ.cardinalium.
b Uicarij dei.ṽ.eo.ti.ubi
periculum.§.ceterũ ut eee.
bene.ut nostrũ de transla.
qñto cuȝ similibus.
c Electio.faciẽda.qd est
.j.⁊ eo mõ quo di ṽ e.ubi
periculum.io.an.
d Regimie.seculãi:ut pa
tet per sequẽtia.
e Obduxit.quasi de mẽ
te subduxit.
f Obliuio.que qñqs fal
lit.xxiij.di.preterea.
g Peregrina. prohibita
.iij.q.vi.peregria ⁊.c.se.
h Menũ.i.edificioꝝ:et
prope dicũt menia edificia
muroꝝ ciuitat:dca ab eo
q ciuitatem muniant:⁊ in
terdum abusiue dicuntur
omnia publica edificia ci
uitatum ⁊ interdum priua
ta a menio menis.i.edifi
co edificas.
i Ex ruinis. hoc marie
fuit tempore brancaleonis
de andulo ciuis bonoñ. qui ciuitatem romanam multis ruinis reddidit
deformem.
k Non hec.proclamãt quod est infra.
l Deposita.feruntur hec fuisse tempore henrici fratris regis castelle.
m Speculum.ciuitas romana.xix.di.enimuero filia predecta.
n Reprobati.j.de re iudi.ad apostolice.
o Constituens.ipsa ciuitas romana.
p Debitum.j.de offi.dele.c.i.
q Periculosos.xxiij.distinc.in nomine domini:⁊ supra eodem titu.ubi
periculum.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

r Remedij. huius noui.io.an.

s Infallibilem.de conse.di.ij.pahem.

t Scientẽ oia.xxxij.di. erubescãt.xxiiij.q.iij.deus qñ.

u Quotiẽscũq.posuimus ne quis crederet solũ i prima electione senatoris hanc constitutioneꝫ locuꝫ habere.

x Nomine.ō.eo.auaricie xiiij.q.iij. pleriq : ō de si mo.ea que.

y Alius imperator. puta grecorum.io.an.

z Pricepes.quasi primũ locum capiens:⁊ potest es se dignitatis ⁊ ordinis hoc nomen.

⁊ Marchio.in li.feu. ti. quis dicatur dux:marchio comes:capitaneus:uel ual uassor habes ad litteram hec verba.qui a principe ð ducatu aliquo inuestitus est:dux solito more voca tur : qui vero de marchia marchio. Dicitur autem marchia quia cara id ẽ col lecta:⁊ iuxta mare pleruq sit posita.qui vero de comi tatu aliquo inuestitus est comes appellatur.qui ue ro a principe uel potestate aliqua de plebe aliqua uel plebis parte fuerit inuesti tus is capitaneus appella tur:qui proprie maior ual uassor olim dicebatur.qui uero a capitaneis antiqui tus feudum tenent:ualuas sores sunt. qui a ualuasso ribus ualuassini id est mi nores ualuassores appel lantur.

ꝯ Perpetuum . id est ut ad heredes transeat.uel id est donec vixerit:ad idem supra eo.lib.de rescriptis si gratiose ⁊.ff.pro soc.l.i.

ꝝ Litteras.nota casuꝫ in quo scriptura requiritur: alios nota infra de censi. romana.§.postq̃.

a Exprimentes.sic.ĩ.de tẽ po.or.c.i.⁊ de ap.cordi.in fra de senten.excommu.cũ medicinalis.

b Intẽdẽtes.idem verbũ ō.c.ubi periculum.§.ceteꝝ ⁊. §.sequen.

c Dignitatis.etiam si epi scopi fuerint. nec obstat in fra de senten . excommu. quia periculosum: que in senten . excommu.non lo quitur.

d Incurrant.⁊ absoluen tur a solo papa infra eo.§. cõtemptores. ioannes an dree.

cuentus ad liberam moderaminis exigentes tante subuersionis occasiones ita salubris remedij appositione precidimus:ne illorũ qui ipsam rẽ publicã laudabiliter hacten' gubernauerunt:uideamur gloriã suggillare:uel merita que illis apud infallibileꝫ ⁊ scientẽ omnia retributorẽ de iã perlatis quesita laboribus salua persistãt:ut ergo circa regimẽ ipsum talis adhibeat i oibus cũ discretiõe solertia:p quã ipsi romane eccl'ie plena libertas q̃ in oibus ⁊ p oia sibi debet optata proueniat: uitẽtur iã experta pericula:⁊ roman' pplis ab opprimẽtiũ ptectus icursibus sedeat:sedendo quiescat in pulchritudinem pacis in tabernaculis fiducie ⁊ tpalium reqe opulenta:de fratrum nrõrum cõsilio hac irrefragabili ⁊ in perpetuũ ualitura cõstitutione sácimus:ut qñcunq ⁊ quotiẽscũq senatoris electio ul' alterius quocũq nomie censeatur:qui quocunq mõ ul' quocũq titulo ipsius urbis debeat preesse regimini:i posterũ iminebit:nullus iperator seu rex romanoꝝ aut alius iperator ul' rex pricepes:marchio:dux : comes: aut baro:uel quicũq alterius nõbilis pemineitie:potẽtie seu ptãtis excellentie uel dignitatis existat:frater filius uel nepos eoꝝ ad tpus uel in perpetuum seu quiuis ali' ultra annale spacium quouis mõ colore ul' cã per se uel aliã psonã quõlibet sbmittendam i senatorẽ:capitaneũ patricium aut rectorem uel ad eiusdeꝫ urbis regimen seu officiũ nominet eligat:seu alias ẽt assumatur absq licẽtia sedis aplice spali per ipsius sedis lias cõcessiõeꝫ lñie huiusmodi spaliter exprimentes. Nõ si secus sciẽn fuerit nominationem electionẽ ⁊ assũptionem huiusmodi decernimus cẽ nullas:ac carere õi robore firmitatis ⁊ ñ solum noiatores electores ⁊ assũptores:uerũ ẽt noiati electi ⁊ assũpti:si huiusmõi noiatiõi electiõi seu assũptioni ꝯsenserit:aut se de ipsis quolibet mõ itromiserint: itendẽtes ⁊ obediẽtes eisdẽ:⁊ in hoc oẽs dãtes ipsis noiatoribus: electoribus:assũptoribus aut noiatis:electis uel assũptis auxiliũ ꝯsiliũ ul fauorẽ publice uel occulte cuiuscũq dignitatis uel pemiẽtie : ꝯditionis aut status extiterit:eo ipo sñiam excõicatiõis incurrãt:ac nihilominus ipsos noiatos electos seu assũptos: si ꝯ ꝯstitutionẽ pñtem pdictis noiationi:electioni uel assũptiõi cõsenserit:aut se quoquo mõ illis igesserit: ⁊ eoꝝ posteros i perpetuũ oib' feudis:priuilegijs:libertatibus:imunitatibus:gratijs ⁊ honoribus: q̃ a p

dicta seu alijs tenent' ecclesijs : censemus cẽ priuatos:ita q illi ad quos eoꝝ collatio cõcessio seu dispositio pertinet resumendi ea aut retinen'di: cõcedendi seu cõferẽdi alijs:seu de ipsis ẽt disponendi prout ad eos pertinet liberam hẽant ptateꝫ:⁊ ne taliter noiati electi ul' assũpti de sua pertinacia uel cõtẽptu ualeant gliari:nos quelibet mãdata:pcepta : ordinationes ⁊ statuta que fecerit: oẽs q sñias quas tulerint:⁊ qcquid penitus i ꝯtractibus ⁊ obligatiõibus seu quibuscũq alijs urbis nomine uel tãq senatores capitanei:patricij aut rectores uel officiales ipius egerit:irrita prorsus exnũc ⁊ uacua nũciamus. Judices uero ⁊ tabelliões qui super his aut eoꝝ aliqbus ꝯtra pñtis cõstitutionis edictũ patrociari:uel istrumẽta ꝯficere forte presũpserint:iudicatus ⁊ tabellionatus officijs se nouerint esse priuatos:contemptores quoq seu uiolatores pmissoꝝ uel aliquoꝝ uel alicuius eorũ ab huiusmodi excõicationis sententia:preterq̃ i mortis articulo absolui non'possint nisi per romanuꝫ põtificẽ uel de ipsius petita ⁊ obtenta lñia spali non obstãtibus aliquibus priuilegijs:idulgentijs:concessionibus:cõstitutionibus: cõsuetudinibus ⁊ statutis quacũq firmitate uallatis:q̃ in premissis oibus nolumus aliqbus uel alicui suffragari: sed oia quo ad illa decernimus nõ tenere. Ut ãt ciues romanoꝝ q ex ipsa urbe naturalẽ duxisse noscutur originem:aut quiuis alij qui i ipsa eiusue territorio non aduene sed cõtinui hitatores extiterãt:quo ad honores ipsius urbis:aut regimen gratiosis fũctionibus potiãtur:nõ itendimus q presens constitutio tales excludat:quin ad unum annuꝫ dumtaxat uel ad aliud tempus breuius nominati ad ipsius regimen ⁊ officium eligi ualeant ac assumi:etiam si predictorum principum ⁊ aliorũ fratres filij uel nepotes existãt: aut etiam si extra urbeꝫ ⁊ ipsius territorium sub nomine comitatus baronie seu cuiuscunq alterius tituli in hominibus uel locis aliquibus iurisditionem seu potestateꝫ aliquã temporalem uel perpetuaꝫ obtinerent:dummodo predicta iurisditio uel potestas extra urbem et territorium prefata consistens:non tante preeminentie uel notabilis potentatus existat:q eam obtinentes eius occasione uel causa cum alijs exclusis a dicto urbis regimine:ut pmittit pñtis ꝯstitutionis oraculo rõnabilit' icludant. B Onifa.viij.

Q Uanq̃ in casu negligentie sit statutũ a iure:ut ecclesia cathedrali uacante si per eos ad quos spectat non fuerit electio de prelato infra tẽpus debitũ celebrata:eligendi potestas ad superioreꝫ proximũ deuoluatur:hoc tñ non est ad casũ alium extendendũ:igitur si electores in huiusmodi ecclesia uel ipso iure: cũ eligunt sciẽter idignum uel per sñiaꝫ: cum formã traditam in generali cõcilio non obseruant:eligẽdi potestate priuentur: nõ ad dictum superiorem:sed ad romanũ pontificem potestas eadeꝫ deuoluetur. Secus ãt in iferioribus ecclesijs est censendum. I Dem.

I S qui contra electiõis formã uel electi personã aliqua obijciens ad sedem apostolicam appellauit:corporali a se prestito iuramẽto:q illa que in appellatione sua expresserat:uel ea que de ipsis deberẽt sufficere : uera esse credebat:⁊ se posse probare:non est super obiectis ul' expressis huiusmodi audiẽdus: cũ non simpliciter sicuti tenebatur iux̃ constitutionem felicis recordatiõis greg.pape.x.pdecessoris nostri editam in concilio generali lugduneñ. iurauerit expressa eadem seu obiecta se credere uera esse:⁊ se posse probare : sed indeterminate illa uel ea

e Liberam.etiam illis non uocatis.ĩ.de preben.licet episcopus:⁊ hoc intellige saluo eo quod dicitur infra de prescrip.c.ij. ioannes andree.

f Gloriari.ō de postula.c.i.

g Judices. id est aduocati :⁊ loquitur ad moduꝫ vulgarium per id qd dicit infra patrocinari:ul' proprie ponitur.

h Mõtis.iste casus semper excipit sic.xvij.q.iiij.si qs suadente:⁊ ō de offi.or.pastoralis.ij. responso.

i Potiantur.oli etiam romani specialia habebant puilegia. vnde paulus aduersus iniuriosos se romanuꝫ ciueꝫ testabatur.x. distin. si in adiutorium.

k Excludat. sicut ergo ciuis roman' senator ipsius ciuitatis esse potest: sic ⁊ pretor.C.de offi. preto.l.ij.alias nõ potest quis presiðre uel assidere in puincia uel ciuitate sua sine principis licentia . C.de cri. sacri.l.vlti. ff.ex qbus cau. maio . l. hi qui ⁊.l.sequenti ⁊.C.de offic. asses. .l.in cõsiliarijs.

Q Uãq̃. canonici cathedralis ecclesie ipso iure uel per sententiam preterq̃ in casu negligẽtie eligẽdi potestate priuatis ad papã ius ðuoluitur eligendi. in inferioribus ecclesijs sẽper ad primum superiorẽ deuoluitur.hoc dic. Emanauit ad delarationem eorum que no.her.ō . eo. bone . i.in ultima glo . ⁊ moderni ō .c.cum in cunctis: ⁊.c.ne pro ðfectu: ut.ĩ.clarius dicaꝫ. Et primum dictuꝫ hui' decre.fuit sũptum ex decre.alex. dilecti in fi.de qua facta fuit mentio ō .c.quãuis.

b A iure.ō.c.ne pro defectu.

c Cathedrali.⁊ idem in hoc casu statutum ẽ de regularibus:ut ibi ⁊ de iferioribus oibus:ō de conces.preben.c.ij.sed licet quo ad casum negligentie sint hec paria : non tñ quo ad alios casus: ut.ĩ.in si.patebit.

d Spectat . quocũq modo siue iure cõi siue puilegio ul' prescripta cõsuetudine:ō.eo. cũ ecclesia de eã pos. cũ ecclesia cum si.

e Debitum . triũ mẽsiũ.l. di. postq̃ ō.c. ne pro defectu saluo eo qd di.ĩ.ō preben.c.ij.⁊.iij.

f Alium . a casu negligentie:et sic aliud est esse i negligentia:aliud in dolo:probatur idem .ĩ. c.si cõpromissarius: sicut ⁊ aliud ẽ remitti in uno q̃ in alio.ff.de his q no.infamia.l.i.⁊.ij. ad idẽ.ff.de suspec. tu.l. hec .n.ō.c.ti.super eo.

g Eligũt.hoc itellige siue simul ⁊ semel eligant siue separatim:ō. c. ti.bone.i.lꝫ quidã olim dixerint ꝯ.s.lau.sed hoc est tenendũ:ut ibi no.in ulti.glo.⁊ idem ibi no.moderni omnes.

h Scienter.secus si ignorãter:q: tũc ad eos rediret electio:⁊ a die cassationis tpo integrũ hẽrent:ut.ĩ.c.si electio.

i Indignum.ō.c.cum in cũctis.

k Generali concilio.ō.c.q: propter.

l Dictum superiorem.s.proximũ.

m Eadem.eligendi vel prouidendi in ipsa cathedrali ecclesia.

n Deuoluetur.vt plene sciás hanc materiã ⁊ huius iuris origineꝫ scire debes q her.in quadã sua antiqua glo.quã hodie non habemus per decre.ō.c.ne pro defectu nõbat ō.c.bone.i.i ul.glo.q qñ canonici eligebãt sciẽt idignũ i cathedrali eccl'ia q eligẽdi ptãs ad superiorẽ proximũ deuoluebatur:rñdẽs ad decre.bone.q ibi non erat alius superior q̃ papa:sꝫ postmodũ cãcellata illa glo.i sui additiõe quã ibi posuit dixit ꝯ:⁊ opinio eius hic approbatur.dixit.n. q q: i decre.cũ in cũctis papa in iferioribus expressit:ad quos eligẽdi ptãs ðuoluatur:⁊ i cathedralibus tacuit:dedit itelligere q ad epm i pdictis ecclesijs eo casu ptãs deuolui ðberet:⁊ hoc ibi tꝫ gof. ⁊ vin. In ꝯrium videbatur:q: q̃i paria vidẽtur nõ eligere ifra debitũ tps vel nõ eligere idoneũ:ad hoc de tran sla.iter corporalia: sed si illi nõ elegissent ad illũ superiorẽ deuolueri ptãs g̃ ⁊c.⁊ sup hoc uide qd no.inno.ō de cõcess.prebẽ.cũ nostris sꝫ ut ō dixi:⁊.ĩ. patebit:aliud i vno:aliud i alio:⁊ merito:nã dicit lex q si qs negligẽs fuerit i petẽda bonoꝝ possessiõe ifra cẽtum dies:locũ facit sequẽti i gradu.ff.de succ.edic.l.i.§.decretalis ⁊.§.qd dicimus.si ãt ppt crimẽ vel idignitatẽ bonoꝝ possessionẽ amittit:applicat fisco nõ seqnti i gradu.ff.de his qbus vt idignis.l.claudius ⁊.l.mlierẽ ⁊.C.c.ti. .l.hereditas.sicut ergo succedit fiscus ppter delictũ uel idignitatẽ nõ ppter negligentiã:sic ⁊ curia i primo casu nõ i secũdo succedat. Ut igitur huius iuris originalẽ sciás veritatẽ: scire debes de antiquo iure ⁊ dispositiõe eccl'ie ptates cõferẽdi epatus ad papaꝫ ptinere.xxij.di.c.i.cõferendi ãt iferiores eccl'ias ad epos:sꝫ hec rła fallit i casibus qui postmodũ a iure fuerũt exp̃ssi. Uoluerũt.n.iura q i cathedralibus sibi eligerẽt canonici:ō.c.cũ eccl'ia:i iferioribus ẽt collegiatis canonici.xvi.q.vi.congregatio:ō.c.c.i.⁊ statuta fuerũt eis tpa:ō.c.ne pro defectu ⁊ de conces.preben.c.ij.l.di.postq̃. Sciás tñ q primo emanauit cõstitutio illa nulla de cõcess.prebẽ.q̃ decre. illa ne p defectu.Oli ergo ẽt post decre.nulla si canonici cathedralis eccl'ie nõ eligebãt epm debito tpe:deuoluebatur ẽt i hoc casu negligentie ptãs ad papã:vt ō de cõcess.preben.dilectus. sed postmodũ statutũ fuit q in illo casu.s.negligẽtie bene deuoluatur ad superiorem proximũ:ut in.c.ne pro defectu.i hoc ergo casu seruabimus illud ius:sed ad alios non extẽdemus:vt hic video:sed antiquo iuri stabimus.refert tamen compostolanus plures suis tpibus tractatum fuisse per papam:q hec ptãs archiepis conferretur ẽt in his casibus sed finaliter deliberatio in ꝯrium resedit:vt hic video:⁊ fuit rõ:q: prompti essẽt archiepi i cassãdis electionib':vt prouisionuꝫ ptãs rediret ad eos.fuerat ẽt olim ista opinio vincen.ō.c.inotuit:⁊ sequuntur eam inno.⁊ osti.i decre.cũ in cũctis:⁊ sic seruabat curia ante istam cõstitutionẽ:⁊ sẽper intelligas hec vera:cum oẽs sciẽter eligũt indignũ siue simul ⁊ semel siue separatĩ: vt ō dixi.si ãt aliqui eligũt : tũc ðuoluitur ptãs eligendi ad alios ipso iure vel p sñiam cum peccant in formaꝫ: ut in decre.q: propter : fac ō .c.c.ij. Sed pone pars eligentium peccauit eligẽdo sciente: indignum: remansit ergo iurisditiõ in alios: illi nõ elegerunt infra tpus debitum:quid erit in casu isto:nũquid deuoluet electio ad archiepm vel ad papam:dico sꝫ her.cõpos. q hoc no.ō.c.cuꝫ vintoñ.cũ pars non peccans fungat uice capituli:vt ibi ⁊ ō.eo. dudum.si capitulũ negligat ad superiorem deuoluitur electio per.c.ne pro defectu:sic ⁊ hic cũ finalis culpa fuerit in negligẽtia.

o Secus.in hoc secus:q: i inferioribus vtroq casu deuoluitur ad superiorẽ:⁊ est eadẽ rõ quam ō dixi.ad epm ex dispositione ãtiqua pertinebat ecclesiarũ seu dioc.dispositio:redit ergo res ad suã naturã.xxxv.di.ab exordio. Nota ergo q pena decre.cũ in cunctis hꝫ locum i iferioribus dignitatibus ab epatibus:⁊ est expressum ō.c.dudum.i.ꝯ.ĩ.eo.si cõpromissari'. §. huius.so.ibi loquitur de pena illa suspensiõis a bñficijs per trienniũ : que non hꝫ locũ nisi in epoꝝ ⁊ superiorum electiõibus:de qua loquitur decre. cũ i cunctis.§.clerici sane:sed hic loquitur de alia pena.s.priuationis ptate eligendi:de qua loquitur ipsa decre.cum in cũctis in fi. Sed cum pena suspensionis a beneficijs ibi repetita non sit:i illis locum non hẽbit:ut in cõtrario dicitur.

p In inferioribus.quibuscũq ab epatibus ẽt i regularibus.oliꝫ tñ curia seruabat ꝯrium interdum in regularibus:q: cum decre.illa ne pro defectu equipararet cathedrales ⁊ regulares:sicut i cathedralibus ō dictum est:ita videbatur in regularibus dicendum:sed non ẽ ita:nec hꝫ locum rõ reddita:ō proximo rñso: q: sufficit nõ denegari diocesano hãc ptatẽ cũ i sua dioces oia possit qd non ẽ in archiepis:⁊ super hoc vide cõpost.ō.c.ne p defectu ad fi. Approbatur ãt hic glo.io.⁊ hug.xvij.q.ij.c.i.qui ibi no.q eps aliuꝫ instituet i abbatẽ:cũ monachi idignum eligũt: ⁊ qd no.ipse her.in predicta decre.bone in glo.vlti.

a I S qui.cõstitutioni ut circa nõ satisfecit appellãs qui disiũctiue iurauit se credere opposita esse uera:uel que sufficere deberent ex eis . ortum hũit hec decre.ex glo.gar.posita ō.c.vt circa super uerbo pbare:⁊ glo.guil. ibidẽ posita super verbo se posse:⁊ hic ipsoꝝ approbatur opinio.

b Uel electi.ergo itelligo idẽ de postulato uel eo in cui' psonã fcã ẽ puisio cũ decre.illa:vt circa hec oia eqperet.vñ qd i vno di itelligat i alijs repetitũ: ⁊ idẽ ẽt intelligas de eligẽdo:si ꝯ certã psonã appellet.ĩ.c.proximo.

c Obijciẽs.exẽpla de his que obijci pñt dixi ō.eo.vt circa.

d Ad se.ap.ista lĩa vĩ facere p guil.q no.in decre.vt circa:q decre. ipsa ñ hꝫ locũ nisi in appellationibus iterpositis ad papam:sed ꝯriũ credo vt ibi dixi fm gar.cũ decre.illa idistincte loquatur.

e Audiẽdus.nõ q ista decre.declarat que sit pena nõ seruãtis cõstitutionẽ illam ut circa.s.q nõ ualet appellatio.dicebãt .n.quidã q illa erat pena non iurãtis:q super nõ exp̃ssis nõ audiretur:super expressis uero bene p illũ v̄.aliogn q est ibi:sed hoc ẽ falsũ:vt hic pꝫ:q: non iurãs uel iurãs alio mõ q̃ debuerit ñ audit ẽt sup exp̃ssis:⁊ ille v̄.aliogn exponi dꝫ:vt ibi dixi.

f Simplr.nota nõ recedendũ a verbis legis.vi.q.iij.scriptuꝫ:de deci.ad audiẽtiam.ff.de exer.l.i.§.si is qui nauem.ff.de le.iij.nõ aliter.

g Lugd.ō.c.vt circa.

h Et se.repete credere.cõstitutio.n.illa non ueritatem querit:sed calũniam excludit:vt ibi dixi in glo.si autem.

i Illa uel ea.sed cõtra si duo proponuntur ẽt copulatiue que ad vnum finem tẽdunt:sufficit alterum probari:ō de iudi.exhibita:superflua probatione se oneraret astringens se ad vtrũq probandum:ō de proba.licet.ff. de proba.circa.⁊ fm hoc ẽt copulatiua dissoluitur i disiũctiuam.ff.de ver.sig.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

que deberent sufficere de eisdē. ❡ Idem.

QUi cōtra certam ꝛ nominatā personam ne ab alijs eligatur ad sedem aplicaȝ anteq̄ȝ fiat electio duxerit appellāduȝ:dȝ per oia i appellando seruare formaȝ cōstitutionis felicis recordatiōis greg.x.pape predecessoris nr̄i ut circa edite i concilio lugduñ.ac si electione iam fcā eum cōtingeret appellare:alioquin nō obseruās pene cōstitutiōis eiusdem se nouerit subiacere. ❡ Idem.

SIcut cum per formā scrutinij ad electionem proceditur: est per unum pronūcianda ꝛ facienda cōis electio secūdum canonica instituta:sic ꝛ per unum dȝ fieri cuȝ per formam proceditur cōpromissi: q̄ȝuis i arbitrio compromissarijs lex humana innuat:q̄ ab eis omnibus sit pronunciatio facienda: alioquin a pluribus compromissarijs fca sit electio eo ipso uiribus nō subsistat. ❡ Idem.

STatutum felicis recordatiōis greg.decimi pape predecessoris nostri de his qui ad parochialium ecclesiarū regimen assumūtur: promouendis ad sacerdotium īfra ānū:aliogn eisdā ecclesijs sint puati qd̄ cū sit penale rstrigi poti⁹ ꝯuenit q̄ȝ laxari declaram' ad collegiatas

sepe.xvi.q.iij.placuit.idem ē ergo pponere copulatiue vel disiūctiue: cuȝ vtrobiq̄ȝ sufficiat alterum probari:vt per predicta iura ,pbaf:ꝛ ō de rescrip. iter ceteras.rñdeo obiectio supradicta vera ē:q: quo ad probationē hñ sufficit alterum:sed non quo ad obiecta.noluit.n.illa cōstitutio probatiōib⁹ prouidere sed obiectiōibus.s.q̄ nihil calūniose opponeret:ꝛ ideo voluit q̄ simpliciter super oībus iuraretur.si.n.iurat vera eē q̄ ad victoriā sufficiant:iā istud iuramentū oium obiectoꝝ maliciā non excludit:imo ex decē obiectis:si unicum qd̄ sufficeret esset veꝝ:reliq̄ fla:satisfactuȝ esset illi iuramento:ꝛ concor.j.e.ut gs duas.

k ❡ De eisdē.s.expressis ul' obiectis in appellatiōe.

a QUi ꝯ.Qui ꝯ certā psonā ne eligat appellat cōstitutionē:vt circa seruare tenetur.decre.ista tracta fuit de glo.gar.posita i decre.vt circa super verbo appellari:ꝛ guil.super verbo fcā:et approbatur hic ipsoꝝ opinio.

b ❡ Certam.ergo secus si ꝯ icertā:puta ne fiat electio nisi canonica:vel ne fiat ꝯ tenorē priuilegioꝝ ecclesie:ō.e. cōsiderauimus:vel ne fiat de aliquo excōicato vel homicida vel his silia:tūc.n.non hȝ locū cōstitutio:ꝛ rō per se pȝ:si.n.ante electionē ꝛ ꝯ icertam personā appello:per te vides q̄ ꝯ formaȝ electionis nil obijcere vel exprimere possū:cū adhuc non sit fcā:ꝛ qd̄ nō est ꝛc̄.de despon.ipu.ad dissoluendū.idem in persona.cū.n.nullā exprimam personā que ꝯ illam possum exprimere.

c ❡ Nominataȝ. intelligo hoc siue sit proprio nōie:puta ne paganus ō mutina:vel appellatiuo:puta ne filius.p.uel ne archidiaconus:vel ne primicerius vel his sile vel alia certa circūlocutio:ad hoc.ff.de rebus cre.l.certum:ō de testi.lȝ ex quadam.

d ❡ Eligatur.vel postuletur.de prouisiōe nō erat dubitatio:q: expressū erat in ipsa decre.vt circa:vt iam dicā.quid si appello ne ad electionē admittar: codē mō credo distinguēdum:vtrum ꝯ incertā:puta ne aliqui excōicati irregulares ꝛc̄.ꝛ tunc nō tenear:aut ꝯ certam:ꝛ tūc tenear constitutioneȝ ipsam seruare per hanc decre.

e ❡ Ad sedem aplicam.repete que dixi ō.c.proximo.

f ❡ Fiat electio.dubitationis cā fuit:q: in decre.vt circa dicebatur qñ appellaf ꝯ electū:sȝ hic non appellatur ꝯ electū:sed ꝯ eligendū:ꝛ sic nō uidef hēre locū cōstitutio:sed secus ē:vt hic video:ꝛ sic dicebamus olim per illā liaȝ q̄ ibi ē prouisio facienda vel fcā:q: sicut in facienda prouisione seruanda erat forma i appellatiōe:sic ꝛ in facienda electiōe:cū illud.c.illa parificet:ad idē ō.e.c.i.si forte.j.e.si postq̄ȝ.

g ❡ Ut circa.ō.e.ti.

h ❡ Facta.scias q̄ ita itelligebāt curiales decre.illaȝ.cū eadē rō sit vtrobiq̄ȝ. ꝛ nō q̄ sicut hec decre.determinat decre.vt circa:ita dico ꝛ determiari dcre. .ō.e.c.i.nā licet ibi dicatur electionē:postulationē vel prouisionem fcām seruata istius distictione:idē dicā in facienda per hanc decre.vt ibi ēt dixi. Et sic seruat curia:ꝛ facit qd̄ no.guil.in decre.vt circa i glo.nota ergo.

i ❡ Pene.vt non valeat appellatio:nec audiaf ēt super expressis: ō.c. pxi.

a SIcut cū per formam.si cōpromissum est in plures:vt eligant per vnuȝ facienda ē electionis pronūciatio:sicut qñ proceditur per formaȝ scrutinij:aliter electio fca non tenet. Ortum āt habuit hec decre.ex his que nō. per inno.osti.ꝛ compos.ō.e.q: propter ꝛ.c.in genesi:vt.j.patebit.

b ❡ Formam.nota q̄ ista decre.locum hȝ in his electiōibus in quibus dhet forma seruari decre.q: propter ꝛ.c.in genesi:ꝛ fm ber.qui hoc ibi no.in prima glo.ꝛ inno.ꝛ compost.in prima decre.illa locū hȝ i electionibus epoꝝ vel iferiorum prelatoꝝ qui presūt collegio:ꝛ per quorum morteȝ ecclesia dicitur viduata:in alijs non.osti.āt illam intellexit ēt in quocūq̄ȝ beneficio vel canonia cuius electio ad plures vt ad collegiuȝ pertinet:vt ibi no.circa pn. primos sequor.fm hoc ergo dicemus hoc qd̄ hic dī de cōi pronunciatione habere locū i his in qbus seruanda ē predicta forma. In canonijs vero vel bñficijs alijs secus:q: ibi sufficiēt singulares cōsensus:qd̄ verū ē si illi sē capitulū:si cōsensus prestēt i capitulo:al secus fm ber.qui hoc no.i decre.i genesi in glo.super verbo cōis:ꝛ ibi ēt de hoc per inno.ꝛ osti.

c ❡ Per vnū.q̄ ergo dicit decre.q: propter:vt is collatione hita eligatur:i

telligitur per iura postmodū subsecuta per vnum oium vice. Nota bat tñ ibi ostien.q̄ lȝ hoc fuaret curia:tñ satis erat:si oium vno ore sermo procederet:ad hoc.C.de epi.ꝛ cle.l.qm̄ venerabilis:ibi ab oībus vno ore dānaretur ꝛc̄.nec ob.fm id decre.in genesi:q: ibi singulariter non vno ore cōiter elegerāt:sed hoc ē falsum:vt hic video. ꝛ q̄ dicit vnuȝ:si q̄ratur per queȝ:dic per eū qui hȝ pmā uocē:vel euȝ cui capitulum cōmiserit: sed si capitulū vel illi qui cōsenserūt ñ cōmittāt hoc exprse alicui:vnus pñtibus alijs facta collatione eligat vice capituli vel consentientiūȝ ꝛ satis est: q: ratihabitio ꝛ taciturnitas mandato cōparantur salti i re appetibili ꝛ meritoria:sicut ē q̄ p electionem canonicaȝ prouideatur ecclesie.ff.manda.q̄ si fideiussor ꝛ.C.manda.si fideiussor:secus in onerosa:vbi reqritur expressus cōsensus.ff.de procu.filius.§.inuitum.fm inno.qui hoc no.in decre.in genesi.ꝛ compost.i decre . quia propter.

d ❡ Cōis.sed nōne sufficiunt singulares cōsensus.ff.de ser.rus. pre. per fūdum.ff.cōia predi.receptū.ff.de aqua plu.ar.l.si āt'so. leges iste loquūtur de actu qui diuisionē recipit:nec est ibi cōis collegiatoꝝ:sed singularium:qd̄ dic vt no.ō de consti.cuȝ oēs:sed hic ō negocio loquitur qd̄ diuisionem trāsmutationē vel omissioneȝ non recipit:ꝛ iō secus.ff.de v.ob.l.ij.

e ❡ Instituta.ō co.ti.in genesi.

f ❡ Debet fieri.ꝛ pronūciari cōis electio:vt dictum ē ō.

g ❡ Compromissi.ꝛ vtrobiq̄ȝ facienda ē per verba singularis numeri:vt.j.de re iudi.cū ab vno.dicebat decre.q: propter qui vice oiuȝ ecclesie viduate prouideant:vnde videbatur q̄ oēs hērent prouidere qd̄ veꝝ est:sed vnus oium vice pronūciare ꝛ electionē facē vt hic.

h ❡ Hūana . ff.de ar.l.item si unus.§.itē si plures:vbi dī: q̄ aut omnes sentētiam dicant aut nullus:tñ fm nos unus alijs pñtib' ꝛ mādātibus sñiam per uerba tñ pluralis numeri poterit recitare:ꝛ ideȝ in plurib' iudicibus.j.de re iudi.cū ab vno:ꝛ ēt no.ff.de ar.l.sicuti.

i ❡ Subsistat.rō q: tot uidētur esse electiones:quot sūt numero eligentes:vt ō.e.in genesi.

a STatutum.decre.ō.c.lȝ canō in collegiatis parochialibus ecclesijs ꝛ assūptis ad ipsarum regimen locum nō hȝ. Et no.q: decre.cum i cunctis ponebat de dignitatibus ꝛ beneficijs curatis ꝛ parochialibus ecclesijs.decre.ergo lȝ canon solum de parochialibus dicens ecclesijs ad dignitates extendi non debuit:precipue cū constitutio sit penalis:vt sequitur.

a ❡ Statutum.ō.c.lȝ canon.

b ❡ Parochialiū.que dicātur parochiales:dic ut dixi ō.c.lȝ canō.

c ❡ Promouēdis ad sacerdotiū.hoc veꝝ nisi in cāu.j.e.ti.cū ex eo.

d ❡ Infra annum.numerandū a die quo possessionē pacificā habuit:vel per eū stetit quo minus haberet.j.e.commissa.§.i.de prebē.lȝ .ij.nec currit iuste ipedito:vt in predicta decre.cōmissa.

e ❡ Alioquin.i.si se non fecerint īfra annum promoueri.

f ❡ Priuati.intelligas integro lapso anno:quod dic vt infra.eo.cōmissa.i.responso.

g ❡ Quod.statutuȝ.

h ❡ Restringi.nam odia restringi ꝛ fauores ꝛc̄.j.de regu.iu.odia cū suis cōcordantijs ꝛ.ff.de liber.ꝛ post.cum quidam:ꝛ benignior interpretatio facienda est in penis.j.de regu.iuris in penis cum suis concordantijs.

i ❡ Declaramus.hoc olim fuerat ēt declaratum per quandaȝ extrauagantem alexan.de qua dixi ō.c.quāuis ꝛ.c.q̄ꝙ:que incipiebat dilecti.

k ❡ Collegiatas. Nota ergo q̄ aut sunt ibi plures ut collegium au non:sed ut singuli.in primo casu locū hēbit decre.hec:in secundo

ecclesias:ēt si alias parochiales extiterit:ꝛ ad assūptos ad earū regimē non extendi:sed antiqua iura seruari debere potius in eisdē. ❡ Dē.

SI cui eligēdi potestas data fuerit sub hac forma:ut ipe secreto ꝛ sigillatim uotis singulorum de capitulo exquisitis ꝛ i scriptis redactis illum eligat in queȝ plures de capitulo partium comparatiōe minorum consenserint:licet consētientes maiorem partem totius capituli nō attingant:ipseq̄ȝ fcō huiusmōi scrutinio ꝛ in scriptis redacto: iuxta traditam sibi formam eū in quem non maior pars sed plures ō dicto capitulo:q̄ȝ in quēq̄ȝ aliū direxerant uota sua:duxerit eligendum: talis electio cum preter formas quas generale concilium seruare statuit in electionibus celebrandis:decernens eas si aliter fierent non ualere:fuerit attētata robur non obtinet firmitatis. ❡ Idem.

QUorūdam oculos sic uitium ambitionis excecat:q̄ quasi sue professionis imemores: qua contemptis honoribus abiectis diuitijs spretisq̄ȝ delitijs arbitrium propriū subiugarūt alsius ditiōi:retro respiciūt ad aratrū manu missa:dū precipitāter ruunt in litigiorū anfractus ꝛ cārū strepitibus se inuoluunt:ꝛ extra administratiōes proprij ordinis soliū plature cōscendere moliūt electionibus: postulatiōib' seu prouisiōibus de se in discordia celebratis improuide prestādo cōsensū : prebēdi assensū a suo superiore nonnūq̄ȝ extorta licētia potiusq̄ȝ obtēta:ex quo aiaruȝ et ecclesiarū dispendia noscimus prouenisse:ꝛ prouētura maiora i antea uerisilr formidam'. ❡ Uolētes igit huic pesti salubri remedio obuiare pñti cōstitutiōe sācimus:ut nulli religioso predicatoꝝ minoruȝ heremitaꝝ sancti augustini aut quorūlibet mēdicantiū ordinū ex electione:postulatiōe:prouisiōe seu uocatiōe ad aliquā extra administratiōnē sui ordinis prelaturam in discordia

nō:ꝛ super hoc uide qd̄ no.her.ō.e.ti.c.i.ꝛ ō iurepa.postulasti. Si q̄ratur quō hoc cognoscetur:q: est ibi rector ut caput:ꝛ canonici vt mēbra.super his tñ uide qd̄ no.de excess.prela.dilecta. Sed quero pone q̄ ecclesia fuit collegiata:nūc desinit ibi esse collegiuȝ:qd erit: hēbit ne locum hec decre.ꝛ videtur q̄ nō:q: deficiētibus personis desinit esse collegium.ff.ad muni.sic municipiū:ad hoc ō.c.i.x.q.iij. vnio .ff.de v.sig. neracius:ꝛ grex esse desinit:si unuȝ aial tm̄ remāsit i grege.ff. de le.i.si grege.ar. contra.xix.q.iij. q̄ sel.vij.q.i. pastoralis cum si. Dico ꝛ breuiter: q̄ si collegium desinat ibi eē puta canonicoruȝ morte:locuȝ hȝ decre. q: alij hñt substitui:ꝛ si hoc non faciant hi ad quos primo pertinet īfra debitū tp̄s ad superiorem deuoluet:ꝛ sic de singulis usq̄ȝ ad papā:ꝛ ius collegij bene remanet i vno:quod dic ut no. ō de postula. gratum . Si āt destruatur collegium supioris auctē: puta q: hoc facit ex cā:tunc nō hēbit locū decre.pone exemplū de no. op.nun.c.ij.ꝛ ibi de hoc per inno.ꝛ facit qd̄ no.lau.ꝛ io.xvi.q.vij. ꝛ hic diximus.

l ❡ Ecclesias seculares.nā hodie secus in regularibus :qd̄ dic ut in de.de statu regu.ne in agro.§.ceterū.

m ❡ Antiqua iura.ō.c.t .cū in cūctis.§.inferiora ꝛ de hac cōpulsiōe ordinum plene dixi ō.c.lȝ canon in fi.

a SI cui.Si cōpromissarius fm traditā sibi metam scrutatis ꝛ in scriptis redactis uolūtatib' singuloꝝ illū eligat i quē ñ maior pars capituli sed plures alioꝝ cōparatione consēserāt:nō tȝ electio: cum preter formas cōcilij fuerit celebrata.

b ❡ Cui.idē si pluribus:cū rō.c.semper remanet:ꝛ dȝ ista decre.iungi cū decre.j.eo.cum expediat.

c ❡ Forma.que non ē de permissis immo prohibita:ut ō.e.q: propter ꝛ.e.ti.ecclia uestra.per hanc.n.erat reperire electum non a maiori parte totius capituli prefici ecclesie.

d ❡ Secreto.idem ꝛ multo magis si non secreto:q: tunc esset obuia concilio q: propter:ꝛ semper locū hȝ rō finalis.

e ❡ De capitulo.idem si non essēt de capitulo: sed vocē hērent:vt ō de cā pos.cum ecclia sutrina:ꝛ ō.e.cumana.

f ❡ Minorum.puta cū ex.xij.canonicis.v.cōsentiunt in vnū. iiij.i alium.iij.in aliū electus igitur a.v.electus est a maiori parte cōparatiōe ptiū:sȝ nō a maiori pte capituli:q:.v.ñ sūt maior pars ō. xij.

g ❡ Ipseq̄ȝ.in quem tradita ē ptas huiusmodi.

h ❡ Nō maior pars.ergo a contrario si eligeret illū in quē consensisset maior pars:ualeret electio.j.e.cū expediat:q: illa forma per ꝯ cā sbsequēs sublata non videtur:vt ibi.

i ❡ Preter.nota ista duo equiperari preter ꝛ ꝯ:si.de fi.instru.pastoralis. Sȝ nōne nominatus a maiori parte alioꝝ ꝯparatiōe:ex quo placuit omnibus q̄ ipse eligeretur:ē nomiatus ab omnibus:vnde ꝛ in electione ro.pon.seruatur interdū hoc:q̄ nominatus a minus q̄ȝ a duab' partibus de consensu omniū hēatur pro ro.pon.ut no. compost.ō.e.lȝ:ꝛ guil.ō.e.ubi periculū:dic q̄ iura uoluerūt certas formas seruari:ꝛ lȝ oēs consentiāt:si non seruātur forme: nō tȝ electio.cardinales nec artātur nec de facto seruant formas : sed sufficit q̄ due partes consentiant:ō.e.l cet.

k ❡ Cōcilium.ō.e.ti.q: propter.ꝛ aduerte q̄ sicut dixi ō.e. sicut:cum

ista decre.fūdetur super formis cōcilij dicam q̄ ubicūq̄ȝ non hñt locum ille forme non hēat locuȝ ista decre. Si igitur in dignitatibus per quas uiduate non sūt ecclesie:seruaretur hec forma uel beneficijs uel canonijs:nō vitiaretur electio:super quo vide quod ibi dixi.io.an.

l ❡ Non valere.ipso iure.

m ❡ Firmitatis.ꝛ sic ēt eligētes priuari debent ea uice ptate eligendi:vt ō.c.quia propter.

a QUorūdam oculos. Decre.diuide i q̄ttuor partes. In prima ponit cōstitutionis cām. In secūda cōstitutionem circa mēdicantes. In tertia cōstitutionem circa non mēdicātes. In quarta decretum. Et dicit in sūma:q̄ ex uocatiōe quocūq̄ȝ modo fcā i discordia de religioso mēdicante ad prelaturam ēt administrationem sui ordinis nō acquiritur illi ius: nec consētire poterit ēt ō plati licentia. idem de vocatione facta a minori parte numero ad quālibet prelationem de religioso nō mēdicante:ꝛ secus factum irritum decernit.

b ❡ Oculos.est oculus mētis q puros esse dȝ vt hic ꝛ .i.q.i.c.multi.Est oculus corporis qui dȝ esse pudicus:vt.xxxij.q.v.qui viderit.Est oculus administrationis qui dȝ esse prouidus.xciij.di.diaconi.i. et .ij.ꝛ.vi.q.i.oues:ꝛ ō de offi.archidi.ad hoc.

c ❡ Excecat.sic ō.e.auaricie.

d ❡ Immemores.mens auida potentie nec abstinere nouit a uetitis:nec gaudere concessis:nec adhibere pietati consensum.xlvij.di.virum:ꝛ.j . de concess.prebē.detestanda.

e ❡ Honoribus.xxvij.q.ij.scripsit de sta.regu.ea que.

f ❡ Diuitijs.i.q.ij.§.verum.retētio.n.proprioꝝ monachatui ē ꝯria:de statu regu.cum ad monasterium in si.

g ❡ Ditioni.xij.q.i.non dicatis.j.e.ti.si religiosus.

h ❡ Missa.ꝛ sic nō sūt apti regno dei luce.ix.c.ꝛ ō de vo.ꝛ vo.re.c.magne.

i ❡ Litigioꝝ.q̄ a monachis uel religiosis sūt penitus euitanda:ō.e.ō syn. .c.uno cum suis concor.

k ❡ Inuoluunt.ꝛ sic oues cōuertūtur in lupos:ō de renū.nisi cū pridem. §. propter maliciam.

l ❡ Solum.ō.c.sūdamenta.§.ne āt in si.

m ❡ Electionibus.ergo eligi pñt:qd̄ dic ut dicā.j.eo. nullus.

n ❡ In discordia.itelligo i discordia fieri siue due siue plures celebrate sint electiones siue vna tm̄ aliqb' ex his ꝯdicētib' ad quos spectat electio:vt ō.e. cupientes.§.si vero.

o ❡ Superiore.cuius solius licētia alias sufficit.j.e.si religiosus.ij.rñso.

p ❡ Extorta.ꝛ sic nō valeret:si de hoc cōstaret:ō de priui.cū olim.ij.sic nec cōfessio extorta:ō qd̄ met' cā.c.perlatū.xv.q.vi.c.i.nec absolutio.j.qd̄ me.cā .c.vno:nec sñia extorta preiudicat repetēti cōiugē:ō de cōuer.cōiu.accedēs.

q ❡ Dispēdia.vitāda:ō.e.cupiētes:ō de fi.instru.qd̄ super his.j.de usuris usurarū:de consti.c.ij.j.de sepul.c.i.

r ❡ Maiora.si. de collu.in tantuȝ.

s ❡ In antea.occurrēdū ergo fuit:de ser.nō or.c.i.ō ꝑcu.c.i.cū suis cōcor.

t ❡ Predicatoꝝ. Nō sēper pdicatores pmitti:q: antiqor fuit ipsoꝝ institutio:ad idē ō de excess.prela.nimis.ij.de priui.in his.j.de excess.prela.c.vno .j.de deci.c.i.i superscriptiōe cū similibus:ꝛ de rdi.do.c.i

u ❡ Mēdicātiū.mēdicātes q certas possessiōes uel reddit' hēre nō pñt:sȝ p questū publicū eis uictū pbet icerta mēdicitas.j.de rdi.do.c.i. Quid si mēdicās epus postulet ad archiepatum uel epatū aliū:satis puto eū sub hac phibitiōe includi:q: lȝ sit epus:nihilominus ē de ordine mēdicātium.

x ❡ Ordinis.in illis enim hic nil noui iuris statuitur.

y ❡ Discordia.quid si opponatur aliquid quod votum discordātiū nullum

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

redd:at:puta qt talor eraht q:ſi cõſenſiſſent electiõ buiꝰ:et alijo elegiſſet nõ valeret electio:et ex6ciat:ſuſpẽli ad irregularem:nãquid tiũ poterit eſ ſentre:ſtatio crederem q:in eo caſu non obſtaret bẽ cõſtitutio:ar.&.c.ñ qñ: ꝛ pone exẽplum.ſ.c.ex co.ꝛ boc ante oia videretur examinã:dus:cuius cuẽ tuo &.c.ñ ſonꝛ:boc maxime cum ſupradicta dicãtur notoria ꝛ probati once parate offeriãtur:ad boc ꝺ ter.ſtb.ſpoſ.Iuan.ff.

ad exhi. Lui:ꝛ alij ꝺdicen tes limple debere bẽrriſcꝫ rumen:ꝛ hup boc vide q9 dicã.ſ.e.indẽtatibus. §. .Declaratum ẽ:bodie q9 hic limple ſtipeñ dicendꝫ ꝛ.ſ.§.por.minoratus:q9 ſtlunt i ſco non in ſentone ud unio effectuꝫ:ꝛ i de. e. ti. q9 cira.

§ Cl acquiatur. ergo cõſir matꝰ pot nõ poterit: que tuo antiquum by firmare: ẽ be.ſ.iuſtru.inter.

z ¶ Paiono.ſm qꝛ i diuer ſuo ordinibus diuerſa ſut pꝛeſidentiã nomina.ꝛ boc ideſt.de patrio qꝛ et co.

¶ Illoco. Hota qꝛ boc verbum ideo q9 eraꝛ men dicantuꝛ nocatoꝛ ad ami noſtrationeꝫ ſui ordinis ñ bebet locum ite.ſ., ſed ita bꝫtur ordinio antiquo.

¶ Mauro. Hota qꝛ ly minoꝛ pars effet ſaniorꝫ:ñ non poterit electioni bus ꝛ conſentire per hoc ſiam:credo tñ ut ſ.§.pꝛoxꝛ.dm q9 ſi maioꝛ pars ꝓa ta eſſet ipſo iuꝛcuta q9 vota reciderent i minoꝛem:q9 tunc poterit cõſentire: qꝛ ñ ẽ eſſet a minoꝛi gremio a toto capitulo:facit q9 no.de poſtul. gratiã.

¶ Charlibet. hac pꝛopoſi oꝺinio fuit alteruꝫ hac ſecularis eꝛdinꝫ: ſic ſene generaliter pꝛohibuit boc quo ad pꝛelatuꝛas q9 ꝓuita. Alij ẽ q9 ad minuſtrationeꝫ pꝛopoſi oꝺinio nõ cõpchendat:et ro capituli in pun.c. poſita ſit generaliter ad nõ medicatoꝛ. pamum tenoꝛ:ſi papa id voluiſſet ex pꝛeſſiſſet:ex ſtoꝛ ꝓoxꝛ.§.ad boc be deca.ad audiencia.ſ. de pauli.ſi papa .ꝛ.reſpondi.n.ſi.

¶ Dnoꝛ.numeꝛoꝛet.§.

¶ Pedatoꝛ. quod ſi monachus rector parochialis eccleſie eligatur i ſpm ud ꝓlatuꝛa minoꝛis pars numeꝛo:inſiquid poterit cõſentire ud acquiꝛere ſibi:tuncſtato videtur q9 non pꝛeſtam que ſupius dixi:cauſe:ſcias ꝓdictoꝛ vel ſtatue exiſtãtis.ſ.n.ud bẽ:cũ nihil ſit cõtꝛa.q.ñ.ne pꝛo cauſſibet: ſi negaꝛi non poteſt:quia monachus uel religioſus exiſtat.ꝛex.q.d. de mona clꝺo in ſi.

¶ Iuano.ſi igitur ſuperueniret cõformatio:id non ỽualeret:cum a pin cipio ſit nullum:ſ.audito cum ſi.

¶ Q Uo ꝺuao.nõ põt electuꝰ duas electiones pꝛoꝓpꝛi petendo eſ formationẽ ex illo:ſi ꝓpoſſet ſe cõtinuam alteꝛaꝛ per quam cõſeq ui poſſit hac intẽtionẽ effectꝰ.neceſſe ergo by alteram eligere qua electa ad al teram redire non poteꝛit.

¶ Duao.ad qđ ſe facto facꝛit hac electionẽ facte de eodẽ:hoc facta et electua eſt eo ad quoꝫ pertinebat pꝛopꝛio iuꝛe:qꝛ tuebatuꝛ ea tpo elap ſum:facꝛat idem electuꝰ a ſuperioꝛe ex iure deuoluto:ꝛ vtrũq; pꝛoſequeba tuꝛ.vel forte facꝛat aliqui contꝛpti in pmiſſi quibus poſtea pꝛoceſſum eſt ad ſam.vel aliqua alia ſolẽnitas omiſſa fuit in pamis:que reſtauꝛata centu in ſeculo. Sed dico:ad qđ ergo ilta beſtia pꝛoſequatuꝛ niſi ſecundam? forte aliqui be ſolo qui facꝛant i pamis:facꝛunt cõtꝛa in ſeculo:unde cui fa facio:ſi id be nec fuit pꝛoſſet uti:ita pꝛoſequeꝛ:ſed ele non põt pꝛo pter rẽm que ſequitur.

¶ Iuſtinal. nec ẽ diuiſim:et in ſi.pateꝛit.

¶ Ex tua.ſi.n.pꝛima valuit:ſecuꝺa non valuit:ſi ſecuꝺa valuit:ergo ꝓma non valuit. In ꝺrium videbatur:vꝰ ẽ be concef.pacbꝺ.poſt electiones ; vbi pꝛoſequebatuꝛ duplicẽ conceſſionẽ archiꝺiaconatuſ:ſed nõ ob.qꝛ ibi non ꝺicitur q9 fuerit admiſſus ꝺ pꝛoſequi mã electionemq;quam multiplicia ut pꝛotuerunt facere eligentes:et ſi qm eligant cõfactabine pꝛeſcripta ꝛ pau legio ſpiali non eſt pꝛobibitum:et ibiſeꝺ bic duas vel plures electiones ſi uer ſas pꝛoſequi pꝛobibitum eſt.

¶ Rationi.qꝛ idem ẽ qõ lex.i.ꝺi.confactudos:ꝛ ſlutecuꝺeni pꝛeualet.vij. ꝺi.fruſtra:ꝛ exemplio anteponenꝺa.ẽ.ir.ꝺi.ſana quippe:ꝛ be boc .ſ.ex co.

¶ Contẽtum.ſi.ſ.e.ide qui.

¶ Effectum.ſ.confirmationem.

¶ Protectetur.ergo nil operatur pꝛotectatio.per Iriũm.n.factum protectionis vlidꝫ obuiare:qđ bic vi xxvij.ꝺi.c.i.& cõ ſtu.ũ.Ud.ꝺe elec. cumana cas.ſi.

¶ Eccle.ad quaꝫ electos ẽ.

¶ Aldeꝛfarij. co electi vel aſ ſe op ponentuꝫ.ẽ.capi entes:ſ.i.c.ex.ut.

¶ Clagetur.qđ ſi ſs.ẽ de iure ſtdi.l. ta ficle.ff.ꝺe cõdi. .l.ſ.ſ.cleric.ff.ꝺe i ero.ac.ꝺe clare.§. nibil:ſ.e.in electo nibus.&.ſi.ꝺe re temp.eap.i multis: ſi ẽ relerap.ad boc ꝺeap. c.ij.cum ſi. ar.ſ.g: liceat in in certo nagari. ff.ꝺe rei vẽ.que ꝺe tota ſanctẽ.ff.ꝺe ꝓbatio.

ſi electio er eo non ſortiatuꝰ eſt fectum:qđ electus cõſentire re cuſatuꝰ poſt conſenſum renũciat ni.ſ. non omnes.§. ſi inertum:ſed ſpecialia ſũt:qđ ꝺic vt no. be li.ob.c.ij.ſ.fiat decre.tta ad qõnem quam anno ꝺiſputauiam va leat alternatiua appellatio.ſ.appello ad archiepm vel ad papa:ſi ſu per quo ꝺic vt ibi ꝺixi.ſ.ꝺe offi.ꝺel.c.ſi to cui.

¶ Eligere.ꝓponendo ergo non ſcurrit pꝛemiſſed ſufficit q9 alte ram eligatuꝰ ſe tenere ꝓpoſitum:et in actionibꝰ ꝺici ſolet.aut cum ſi certus que mihi cõpert actio:ꝛ tunc eligere bebeo.ff.ꝺe tribu.q9 in bereꝺem.ſ.eligere.aut iterum:ꝛ ꝺiſtingue tunc:q9 aut ſũ certus per iuris ſperitum:ꝛ tunc nibilominus eligere ꝺebeo:q9 pꝛotecio cõſulere bebui:ꝛ ignoꝛantia non ẽ excuſatiꝫ.l.q.iuſ.§. notandũ .ſ.de reg.in.ignoꝛantia.ff.ꝺe iu.ꝛ fac.igno.l.regula.aut pꝛeteꝛea facit:ꝛ tunc ſatisfaligac:q9 aut erat erroꝛ pꝛopꝛij facti aut alteriꝰ cuꝰ in cuius locum ſucceſſi.ſi ex erroꝛe pꝛopꝛij facti eligere bebeat qđ ꝓpꝛio facto itolerabile eſt ignoꝛãtia.ff.,ad vell.l. qđ ſi ſi.pp ter erroꝛem facti aduerſarijs:tũc non teneo eligere.ff. quoꝫ lega.l.i. .ſ.q.ar.ſi ꝓpter factuꝫ eius ſi cuius locũ ſuccefſi eligere teneoꝛ.ff. de reg.iu.qui in alteriuꝰ in ſi.ſ.ſ.de reg.iu.ſi qui in iure:ꝛ adde q9 ꝺic.ſ.ff.ꝺe inoꝺ.abbate in pan.

¶ Renũciare.ẽ.ergo ſibi ſũ ſtiꝫ ſtiꝫ ſtiꝫ

27

de postula.c.i.
l ¶ Tales.s.religiosi qui non habent liberum arbitrium transeūdi vel consentiendi.
m ¶ Electi.ex multiplicatione huius verbi quod hic hēs no.q religiosi pñt eligi:z dicam.j.c.proxi.

z ut ordinatiões ecclesiarum ac monasteriorum i quibus tales electi extiterint:celerius z facilius ualeāt expediri:decernimus ut ijdem superiores suis irrequisitis conuentibus electis huiusmodi cōsentiendi z trāseundi liberam dare ualeant facultatem. Idem.

Nullus religiosus ad abbatiā seu prelaturaz sue uel alterius religionis de cetero eligatur:nisi antea fuerit ordinem regularē expresse professus. ¶ Quod si secus actum fuerit:eo ipso irritū habeatur. ¶ Ad dignitatē uero episcopalem ad quā nouicij eliguntur:iterdum talem in secularibus uel regularib⁹ ecclesijs eligi minime prohibemus. Idē.

Cum expediat cōcordare iura iuribus z eorum correctiones si sustineri ualeant euitari: decretalē felicis recordationis innocē. pape tertij predecessoris nostri que innuit sub ea forma posse in electiōibus cōpromitti:ut compromissarij secrete z sigillatim uoluntatibus omniū inquisitis illum in quem maior z sanior pars capituli cōsenserit:eligere teneantur:declaramus abrogatam non esse per subsecutum concilium generale:immo potest in ipsis electionibus ut prius procedi licite per eandem. Idem.

Cum non deceat alicui suū officium esse damnosū: statuim⁹: ut hi qui iuxta cōstitutionem felicis recordationis nicolai pape tertij predecessoris nostri super hoc editam ad apostolicam sedem uenerint: cā circa imminentiū electionum negocia instructuri:cum tales ecclesiaruz suarum prosequētes utilitatem censeri debeant residētes:fructus beneficiorum suorum que obtinēt i illis ecclesijs:quaruz negocia prosequūtur:z etiam aliorū quos reciperent uel possent recipere in ipsis ecclesijs residēdo:integre quotidianis distributionib⁹ dūtaxat exceptis recipiāt

n ¶ Electio.non dixit eligēdis:vnde non valet licētia data religioso:vt consentire possit electioni future vel prouisioni ēt cum cōsensu sui superioris:vt i constitutione clemē.c.ti.cū cōcessa.
a ¶ Nullus religiosus. monach⁹ i abbatē eligi ñ pōt:nisi sit expresse professus.ad dignitatem āt episcopalem z in seculari z regulari ecclesia talis eligi poterit. hoc dicit. Declarat in prima parte decre.ū.e.cuz causam:z reprobat qd no. naso z compos.ū.e.cum i magistruz:z approbat qd ibi no.osti.z gof.z ab.i decre. cū cām. In secūda approbat qd no. her.de statu regula.qd dei timorem i magna glo.compost.ū.e.cum cām:z ostien.de voto per tuas.
b ¶ Prelaturaz.puta prioratum:guardionatum vel magistratum:sm q diuersa sūt nomina talium prelatorum:qui religiosis presūt:vt ū.e.quorūdam:ad idem.ū.co.fundamenta. Sed ēt hodie in administratiōibus z prioratibus monasteriorū hz hoc locum:vt in cle.de stata regu.ne in agro.§.sane.
c ¶ Alterius.hodie religiosus eligi non pōt ad prelaturam alterius religionis vel habitus per cle.c.ti.cū rōni.
d ¶ Eligatur.eligere tū pōt si tacite sit professus.j.e.ex eo q in si.z in.c.indēnitatibus in prin. Nota expresse q monachus vel religiosus eligi pōt: nec hz postulari:sed post electionem postulabitur.sine superioris. n.licentia q eam dare possit:nō poterit consentire:ū.e.c.proxi.per quod idem probat z per decre.ū.e.qz sit:z ū.e.quorūdam. De hoc olim opiniones fuerūt:z tractabāt de hoc inno.z osti.ū de renū.post trāslationem de voto per tuas cō post.ū de postula.c.i.gar.ū.e.qz sit:z dicebant quidā quibus fauebat ino. z compost.monachum extra suum monasteriū debere postulari nō ob. decre.per tuas:vbi dicebāt electum i prelatum alias in episcopum eligi posse: alias extra suum monasterium postulari debebat. Alij dicebāt indistincte cum eligendū.ad decre.post translationē rñdebant illum fuisse postulatuz propter ordinē epalem:hodie tene cū eligendum per hec iura.
e ¶ Expresse.ergo non solum secularis eligi non poterit i abbatē:vt ū.e.cuz ad nostram:sed nec religiosus tacite professus:vt hic z.j.eo. indēnitatibus in prin.vbi in abbatissa vel priorissa idem dicitur:z tū per tacitā professionē bene est quis monachus:z votum solēnizat.j.de uo.c.vno:nō āt solus habitus sed professio facit monachū:ū de regu.porrectum:talē āt professionē in scriptis facere debent:vt obuiet illis:si postea reclamarēt propria scriptura.xxvij.q.i.Omnes femine.i.q.vij.saluberrimum.
f ¶ Irritum.olim nō erat irritū ipso iure:sed irritandum per sñiam:ū.e.cuz causam.
g ¶ Nouicij.nedum tacite professi: z minus sūt obligati nouicij:qui pñt ad seculum remeare: nisi appareat eos absolute uoluisse vitam mutare:vt.j.de regula.non solum.
h ¶ Regularibus.quasi dicat interdū cathedralis ecclesia secularis est.i. secularium canonicorū:interdū regularis:vtroqz casu tacite professus in epm eligi poterit. Sed que ē rō quare in cathedrali regulari eligitur non professus:in alijs nō:prout dixerūt lau.vin.tan.gof.z compos.in predicta decre. cum cām.i.per excellentiā epalis dignitatis z ordinis:vt eps ēt secularis i mediate presit monachis;z probatur idem ū de iudi.causam:ū ne se.va.c. .i.vbi monasterium erat vnitum cathedrali ecclesie forte seculari. Tamē tā. z gof.ibi dixerunt q hathonien.cathedralis ecclesia ibi erat regularis:sicut z multe in anglia.sed her.ibi uidetur tenere contrarium in tertia glo. vnde in consecratione religiosus dicitur:etiaz religiosior abbate:z episcopus monachos ad professionem recipit ut abbas:in auten.de san. epi.§.iubemus colla.ix.z facit ad hoc ū de vo.z vo.redemp.ex multa:z qd no.de capel.mo.c.ij.
c ¶ Cum expediat.forma electionis tradita per decre.ū.eo.cum dilecti non est sublata per sequēs cōcilium quia propt. hoc dicit. Et nota ex hoc principio i spiciendum qd expedit:de pe.di.i.aliud.xi.q.i. aliud: ū de vo.z vo. redē. magne:z prope ex pedientia utilitatē rspicit:vt ibi patet. io.an.
b ¶ Sustineri ualeant. reprehēdūtur hic illi qui volunt sustinere iura q penitus sūt correcta: ubi ergo appareat de correctiōe nō sustineantur:alias sustineantur:ad ideȝ .C.de iossi.te.si qñ z ū.e.ecclia via. ij.
c ¶ Decretalē. ū.e. cū dilecti.
d ¶ Inquisitis.ē ergo forma ista parti ex scrutinio: z partim ex cōpromisso:vt hic pz:sz pñcipali⁹ dicet ista forma cōpromissi sz determiati:z si bñ aduertat ista hodie ē melior z expeditior forma iudicio meo:qz hodie hēamus.nō.n.volūt canonici libere ius suū i alios trāsferre:z dare illi ptatē pficiēdi platū:p formā scrutinij gratiae ē pcedere:nec oēs bñ sciūt illā formā seruare:imo z boni iuriste practicā ignorātes i ea deficiūt.expedient⁹ ergo seruabit ista forma.
e ¶ Capituli. Nota q: secus si diceretur de maiori parte eligētium:z cōpromissarij illū elegissent in quē maior pars numero nō maior capituli nominasset:q: tūc electio esset nulla:ū.e.si cui.
f ¶ Cōcilium.ū.e.q: propter. dicebāt.n.quidā q forma illa sublata erat p decre.q: propter:z hoc videbat tenere osti.i pdicta decre.i pn. qui dicebat diuersas electionum formas:vt ū.e.cū dilecti: z propterea ibi tres tm forme:vel sm alios due approbari vidētur:z pptera ibi dī aliter electio sca non valeat:sed ɔtrium ē verū:vt hic vides: z propterea ista ē forma cōpromissi sz cū certa determiatiōe:vt ū dixi.
g ¶ Ut prius.i.sicut poterat ante cōcilium q: propter:cōcilium tñ et decre.fuerūt eiusdem auctoris.
a ¶ Cum nō deceat.accedēs ad se.ap.p istruēdo negocio electiōis per decre.cupiētes:eundo hac de cā stādo z redeūdo integre pter quotidianas distributiōes pcipit fructus bñficiorū:quos pcipē posset i ipsa ecclia residēdo. Et nō ex hoc pricipio ispicit qd deceat qd ppie honestatē respicit:ū de vo.z vo.re. magne.nec.n.honestū est officiū suū alicui fore damnosū.iij.q.ij.§.item i criminali vers.venturis:ū de rescrip.statutū in fi.ff.de fur.l.si seruus cois.ff.ad uell.l. .ij.§.i.C.de admi.tu.cum quidā:ū de fideius.peruenit cū si.
b ¶ Juxta. Nō q: p hāc liam dico q si talis est casus quo instruēs uadat:nō astrictus per decre.ū.e.cupientes:puta q: nō ē ecclesia cathedralis nec regularis:vel si ē talis appellatio uel imediata subiectio q ñ deuoluit:his casib⁹ cū nō hēat locū decre.cupiētes:ergo nec illi⁹ decre.puilegiū p istā liaz:z cōcor.qd dixi.j.e.si postqz. ij.rñso.
c ¶ Constitutionem.ū.e.cupientes.
d ¶ Residentes.concor.ū de cle.non resi.ex parte.
e ¶ Residēdo.pone hz ecclesia boñ.puilegiū q canonici ipsi⁹ ecclie pcipiāt fructus bñficiorū suorū que hñt in alijs ecclesijs i boñ. ecclia residēdo:ud hz ipse q uadit p instruēdo negocio puilegiū q recipiat fructus tales:ū de rescrip.c.ulti.hos isto casu percipiet.hoc vult dicere littera.
f ¶ Exceptis que nec dantur studētibus in theologia:ū de preben. licet:nec dantur pñtibus qui non intersūt horis canonicis.j.ū de. non resi.c.vno:z lz ista constitutio fingat ipsum pñtem:non fingit ipsū diuinis officijs interessentez:habeat ergo qd pñs hēret qui diuinis officijs non iteresset:vt in predicto.c.uno:qd ēt est ɔ:cum dicat distributiones quotidianas concedi his qui prosequūtur ecclesiarum utilitatem: z ibi soluitur.

ad sedem propterea ueniendo candem ibidem hac de causa morādo: z ad ipsas ecclesias redeundo:ac si personaliter in eisdem ecclesijs residerent:non obstātibus quibuslibet cōsuetudinibus uel statutis ecclesiarum ipsarū contrarijs seu priuilegijs quibuscūqz:per que premissorū effectus posset quōlibet ipediri. Idem.

Ab eo qui contra electum uel postulatum seu promouēduz ad aliquam dignitatem inter cetera que obijcit euidentem notoriū seu manifestum scientie uel aliam persone defectuz oppōit:ipsius defectus oppositio uel eius qualitas neque unt postea reuocari. ¶ Cum. n. opponens si quod de defectu opposuit huiusmodi destitui ueritate contigat:a prosecutiōe cause debeat omnino excludi:z puniri perinde ac si in probatione omnium que obiecerat defecisset:iustum ē ut postqz ad oppositionem cādem procedit:neq at in preiudicium eius contra quē opposuit ulterius penitere. Idē.

Ex eo q ad electionem episcopi que te in pupillari constituto etate in tua ecclesia extitit celebrata:cum ceteris eiusdez ecclesie canonicis non fuisti admissus:de contēptu conqueri aut electionem eandez ipugnare nō potes:cum tam iuris qz rationis existat:ut tales cum discretione careant ad prestandum in electione suffragium nullatenus

g ¶ Propterea.nota legē pro instruēdo negocio electionis iuxta predictā constitutionem: et facit ad id qd dixi in glo.ij.
h ¶ Hac de cā.si ergo facta instructione z finito negocio sola volūtate vel p aliorū suoruz negociorum expeditiōe maneret in curia: tūc cessabit priuilegium hoc:z est huic sile:qd dicit lex q nō vere reipublice cā abesse dicitur is qui proprij commodi cā in legatione est.ff.ex quibus cāis maio.l.non vere.sed postea ex quo redire iciperet competeret ei hoc priuilegium.redit.n. de itinere quod ob hanc cām fecit:z est simile huic quod dicitur de teste:ū.eo.lib.de rescrip.statutum i fine cum suis concor.
i ¶ Effectus.puta q: est statutum cōsuetudo vel priuilegiuz in ecclesia:q quacunqz de cā quis absit:ēt si vtilitatem ecclesie prosequat: nihil percipiat. Quid si talem cōsuetudinem vel statutuz iurauerit? non credo q tūc locum hēat hoc priuilegium:q: iuramētum illud pōt seruari sine periculo aie:ū de iureiu.si vero.z q: hic non dispensat ɔ iuramentū:vt ū de rescrip.cum aliquibus cū suis si.nec ob. si sustulit statutum vel cōsuetudinem qd est principale:ergo z iuramētum de illo seruando quod est accessoriū:tolle.n.instantiam ū de iureiurā.cū contingat:z quod ibi no. Hec decre.bene facit ad qōnez de qua querebat olim gar.in decre.cupientes ū.e.an due persone de opponentibus que vadūt pro instruēdo negocio ad curiam:debeant cōtribuere ad expensas?fiat quod inter eos cōuenit.ff.depo. .l.i.§.si conuenerit:si nil erat conuentum:dicebat iudicis arbitrio relinquendum pensatis labore z facultatibus mittentiū z missorum: cum ista decre.priuilegiet eos i fructibus percipiēdis:satis arbitrabitur iudex eos cōferre debere.
a ¶ Ab eo qui contra. Jo qui opponit euidentem defectum scientie vel persone cōtra promouendū ad aliquam dignitatē:penitere non pōt.cām reddit.
b ¶ Promouendum.ista igitur tria sūt paria:cōcor.ū.e.vt circa. Et nota q dicit dignitatē:z idem dicit ū.e.si forte:z idem.j.de ver.sig. cōstitutionem:per qd apparet q decre.illa si forte non hz locum in alijs beneficijs:vt ibi dixi.
c ¶ Manifestū.ista.n.quo ad casum nostrum sūt synonima:z ideȝ designant:vt.j.de ver.sig.cōstitutionem.
d ¶ Vel eius qualitas.hoc vult dicere:is qui opposuit forte vult obiectum reuocare: vnde cum opposuisset euidentem defectum sciētie vel persone:dicit q vult instare alijs obiectis z recedere ab illo:vel non reuocat obiectum sed qualitatem:vnde nunc vult simpliciter dicere q patitur defectū:sed reuocat id quod dixerat:q defectus erat euidens:istud est reuocare qualitatem tantum:z neutrum potest:vt hic vides.
e ¶ Excludi.vt ū.e.si forte.
f ¶ Defecisset.vt ū.e.ti.c.i.
g ¶ Penitere.vt sic sibi non liceat mutare cōsilium i alterius detrimentum.j.de reg.iu.mutare cum suis concor.ad idem ū de elec. publicato.nam z quod semel placuit non potest amplius displicere: vbi uersatur alterius interesse.j.de re.iur.quod semel:nisi in casibus in quibus iura penitentiam z variationem admittunt:quorū aliquos ibi nota.z est simile huic:ū.e.vt quis duas. Quid dices pone promouendus consentit q opponens renūciet obiectui vel qualitati obiectus: iudex non consentit:nunquid hoc poterit opponens?z videtur q non:qa quos pretor prohibet zc.ff.de postulan.l.quos pretor:z cōcor.ū de excep. .c.vltimo:maxime cum in huiusmodi electionibus exuberet iudicis officium:ū de elec.cum nobis olim cum similibus. In contrarium videtur per hanc litteram:que dicit in preiudicium eius: contra quem zc.z quilibet potest renunciare iuri pro se itroducto:ū de regula.ad apostolicam.C.de legi.q fauore.j.de regul'iuris q ob gratiam:satis videretur p prima iura:z maxime ea ratione:quia si probetur talis obiectus promouēdus statim debet repelli:q ipse huic iuri renunciare non possit:cum istud ius licet ei faueat:si non probatur obiectus:tamen ei nocet: si fuerit probatuz:z sic videtur renunciare non posse huic iuri inuito iudice: z facit quod dixi supra eodem si forte.
c ¶ Ex eo q. canonicus impubes ad electionem non uocatus hon agit de contemptu.non professi cum professis uel puersi laici cum clericis electioni interesse non debent. Emanauit primuz dictum ad declarationem eorum que no.vincen.tan.goff.her. z moderni de etate z qualita.ex ratione. Secundum ad declarationem eorum que no. her.innocen.z ostien.de insti.c.ij.z ab.ū eo.ti.in genesi.
b ¶ Episcopi.quid de inferioribus dignitatibus?ex his vulgaribus iurib⁹ quibus arguimus a verbis:infra de priuile.si papa primo responso in fine cum similibus:videretur q in inferioribus secus:cuz si de inferioribus idē voluisset intelligi:id expressisset:supra de deci.ad audientiam. Contra puto:cum ratio.c.que infra sequitur sit generalis:nec ibi repetatur de episcopo:cum dicit ad prestandum in electione suffragium zc.z hoc bene probat .j.c.indēnitatibus in prin.
c ¶ Pupillari.que est in mare minor.xiiij.an.in femina minor.xij.nec distinguimus: an malicia suppleat: sicut nec in finienda tutela.C. quando tu. vel cu..l.indecorā:insti.quibus mo.fini.tutela in prin.licet sec⁹ in matrimonio:vt ū ū despō.ipu.puberes:vbi de hoc:ad idem infra eo. indemnitatibus in prin.
d ¶ Tua ecclesia. Nota q minor.xiiij.an. dicitur idoneus ad beneficium: ēt ad canonicatū cathedralis ecclesie:de hoc ū de prebē.super inordinata z ū.e.li.de rescrip.si eo tpe.
e ¶ Contemptu.qd alias cassationem iducit:z plus i electiōe nocet qz multorū ɔdictio:ū.e.venerabilem z.c.bone.
f ¶ Juris.scripti.
g ¶ Quam rationis.que deficiente iure scripto allegari potest.viij.di frustra z.ix.di.sana quippe:supra eo.vt quis.lex enim est omne quod ratione consistit: prima di.consuetudo.z seneca i epla.xxxviij.ad lucillum. Si vis tibi omnia subijcere:te subijcias rationi.
h ¶ Discretione.ij.q.vij.§.tria de corpo.viti.ex parte.C.de fal.mo.l.i. Et per hanc litteram dico idem de furioso per predictum.§.tria z.xv.q.i. §.ut itaqz de suc.ab intes.cum dilectus.ff.de iniur.l.illud:cū nec tales matrimonium carnale contrahere possint:de sponsa.dilectus.xxxij.q.vij.neqz furiosus:nec religionem vouere:de regula.sicut.i.
i ¶ Suffragium.ff.de iur.immu.l.ij.§.impuberes. Et dicit lex indignum nobis uidetur eum qui stabilem mentem nondum adeptus est propter priuilegia militum sapientum hominum iura tractare.C.de testa.mili.l.vltima z minores sportulas decurionum accipiunt:suffragium tamen inter alios non afferunt.ff.de decuri.l.spurij.§.minores.z si princeps det veniam etatis minoribus:non videtur cōcessisse q sine decreto alienent:vel citra perfectaz etatem liberam administrationez habeant.C.de his qui ve. eta.impe. .l.eos.isti enim accusare non possunt nec testificari.ij.q.i.prohibentur. iiij. .q.iij.c.i.nec testamenta facere.ij.q.vi.§.diffinitiua:z talis etas prona est ad malum.xij.q.i.c.i.et est hec littera contra tan.z bar. brix.qui dixerunt in questione dominicali que incipit tutor cuiusdam q si pupillus patronus maior.vij.an.pñtat unū:z tutor eius alium:prefertur pñtatus a pupillo:p

d

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

cis facit.xvi.q.vij.decernimus.
k Hi qui.s.fratres vel monachi:nec distinguo I his an sint clerici:prout di stinguitur in cõuersis:vt.j.dicam i glo.ij.
l Tacite.in electis autem requiritur expressa professio:ṡ.eo.nullus: sic.j. eo.indemnitatibus in prin. Nouicij ergo non admittuntur:ꝛ sic tenebat abbas in glosa in princ.al legata : ad hoc. ff.de sta. liber.l.statu liberum: licet tales gaudeant priuilegio canõis:vt.j.de senten.excõ. religioso:tamen non sunt veri religiosi:vt ibi.
m Conuersi laici. de con uersis ergo hic loquitur: monachi ergo vel fratres professi indistincte admittũ tur:ad hoc ṡ de ar. cum o lim de senten.excom.cano nica.xvi.q.i.generaliter. ꝛ xcij.di. a subdiacono. ho die secus : quod dic ut in clemen.de eta.ꝛ qua. vt hi qui.
n Cũ clericis.in plebibus ergo vbi sunt clerici ꝛ laici conuersi non admittuntur conuersi laici:ergo i hospi talibus ꝛ locis huiusmodi vbi sunt solũ laici conuersi isti bene eligunt sibi priorem rectorem magistrũ vel massarium:ṡ de ar.cum olim:nec hoc hic prohibetur:ꝛ ad hoc.j.c. idẽ nitatibus.§.pe.

admittantur. ¶ In ecclesijs quoqꝫ regularibus uel monasterijs hi qui non sunt tacite uel expresse professi: non debent cuꝫ professis uel cõuer si laici cum clericis electionibus in teresse. l Idem.

Si postquã ab electione in ca thedrali uel regulari ecclesia celebrata fuerit in scriptis ex cau sa probabili que probata deberet le gitima reputari: ad sedem. ap. ap pellatum: electionem ipsam per or dinarium confirmari contingat:hu iusmodi confirmatio:nisi prius fue rit canonice ab appellatione ipsa re cessum:cum sit ab eo qui non potu it de facto presũpta:nullam obtinet roboris firmitatem. ¶ Si uero elec tus qui iuxta constitutionem felicis recordatiõis nicolai pape tertij pre decessoris nostri ad dictam sedẽ ue nerat ꝓ electionis sue negocio pro sequendo:de romana curia sine licẽ tia recesserit:antequam huiusmodi negociũ sit finitum:eius electio auc toritate constitutiõis ipsius:que nõ solum ut quis ueniat:sed etiã ex sui mente exigit:ꝙ usqꝫ ad finem nego cium prosequatur: eoipso uiribus euacuatur omnino. ¶ Cum autem ab electionis confirmatione uel fac ta prouisione per eum ad quẽ prop ter inferiorum negligentiam fuerat deuoluta eligendi potestas:ad sedẽ appellatur eandem : constitutioneꝫ predictam in ueniendo ꝛ mittendo ꝛ alijs que perstringuntur in ea cõ uenit obseruari. l Idem.

Cum ex eo ꝙ felicis recordati onis greg.papa.x.predecessor

o Electionibus.tale enim ius non cadit in laicum:supra eo.massana. ꝛ.c. sacrosancta:etiam conuersum:vt hic. Quid dices in questione facti : in ali quo ordine puta humiliatorum vel in aliqua ecclesia seculari prescripserũt laici conuersi:ꝙ debeant ad electionem admitti ꝛ vocari:per hanc constitu tionem clerici nolunt eos admittere: Queritur quid iuris?dico ꝙ de iure communi conuersi laici ad electionem non admittũtur:vt hic:sed decre.ista non tollit specialium locorum ordinum vel personarum consuetudines pre scriptas:supra eo.li.de constitu.licet:quare illi prescripte consuetudini stari debet.non ob.ꝙ in talibus non valeat consuetudo:supra .c.massana:quia illud dico verum secũdum innocen.ꝛ ostien.qui hoc no.de insti.c.ij.de lai cis professione ꝛ habitu non de conuersis:cum ergo conuersus sit ecclesia stica persona.xij.q.i.c.duo:tale ius spũale prescribere poterit.
a Si postqꝫ.si ab electione cathedralis vel regularis ecclesie in scriptis ex causa probabili appelletur ad papam: ea pendente confirmatio fac ta per ordinarium non valet. Requirit decre. cupientes non solum ꝙ e lectus veniat:sed ꝙ vsqꝫ ad finem negocium prosequatur:ꝛ habet locuꝫ eti am cũ appellatur a cõfirmatiõe vel prouisiõe.hoc dicit.
b Ecclesia. Nota quo ad cathedralem ecclesiam bene erat statutum:ꝙ ap pellatio deuolueret: eo ipso ꝙ in scriptis ꝛ causa probabili interposita es set:supra eo.quãuis : sed de regulari non sic erat expressum.parificate igit sũt regulares cathedralibus:sic supra eo.ne pro defectu ꝛ.c.cupientes : sec i casu:ṡ.c.qꝛqꝫ.
c Scriptis.sic.j.de ap.cordi:ꝛ de hoc ṡ.c.ti.quãuis.
d Probabili.vide istud speciale in istis ecclesijs ꝙ sufficit:ꝙ appellatio sit interposita ex causa probabili:licet causa sit falsa:ad hoc vt deuoluat:et po test esse rõ:quia maiora facilius deuoluuntur:ut supra de appella.ut debi tus in fine.
e Sedem.ap.ergo secus si ad inferiorem:cum enim ista decre.ponat suuꝫ casum specialem contra regulam infra de appel.non solum secundo respon so quo cauetur primo constare debere de veritate cause antequã reuocẽtur attentata post appel.ante sententiam interiectam: ob hoc igit a casu expres so non recedaꝫ:sed antiquo ꝛ generali iuri in alijs stabo:ꝛ potuit esse ratio reuerentia se.ap.ꝛ vt melius visitetur. Et quia ista maiora de facili transeũt ad papam:vt in predicta decre.vt debitus in fine.ꝛ si appelletur ad legatũ: non puto hanc decre.locum habere:licet dici soleat examen legati satis es se examen ap.se. Sed video ꝙ si appelletur ad sedem ap.non sufficit adire legatum : nisi partes concordarent appellationi renunciando:de appella. constitutus:ꝛ de offic.lega.studuisti ꝛ.c.licet:et dixi supra codeꝫ cupientes circa prin.
f Canonice.sine aliqua prauitate:vt.ṡ.c.quãuis ꝛ.j.c.prouida:ꝛ primo i quiratur de recessu:vt ibi.
g Potuit.sufficit eniꝫ ꝙ appellatio sit interposita ex causa proba bili:ad hoc vt deuoluat:ꝛ alias competentis iudicis iurisditionem reuocet.
h Firmitatem.si.j.c.prouida ꝛ.c.se.ꝛ.c.vl.
i Si electus. ap probat ꝙ no.guil. ꝛ gar.ṡ.eo.cupien tes.§.ꝙ si.
k Iuxta . si ergo talis erat electus q venerat ad curiam non astrictus tamẽ illa constitutione: licet ante finem cau se recedat:cum nõ habeat ibi locum ꝯstitutio:ergo nec eius pena : ꝛ facit quod dixi i decre. cupientes in prin. super verbo imme diata subiectio : et ṡ. eo.cum non de ceat.
l Constitutionẽ. ṡ.c.cupientes.
m Mẽte.ꝛ ita pu nitur qui mentẽ offendit sicut qui menteꝫ ꝛ verba.ff.d iuris.om.iu. .l.si quis ver.ꝙ dum proponitur.ff.ad macedo.si iulianus.§. mu tui:immo prefertur intentio verbis.j.de ver.signifi.intelligentia et .c.propterea. Et in contrarium videbatur:quia constitutio penalis erat ꝛ restringenda . ff.de peñ . interpretatione . sufficere ergo vi debatur ꝙ venerat prout constitutio dicebat:sed contrarium est ve rum:ista enim sunt paria non venire ꝛ venire ꝛ sine licentia recedere .xi.q.iij.certum de iudi.c.i.ff.de excusa.tuto.l.scire.§. obseruabũt. videtur etiam talis offendere verba secundum ꝙ no.in.§.ꝙ si per .xx.super verbo executionem:non ob.quod dicitur constitutioneꝫ penalem non extendendam:quia in hoc non extenditur quod erat de mente:nec puto electum puniri: qui eo tempore quo non impe ditur processus cause per.xx.vel.xxx.miliaria peregrinationis recre ationis vel simili causa iuit extra curiam:non eniꝫ recessisse dicitur qui statim est reuersus.ff.de procura.presens.ff.de diuor.l.iij.ꝛ ver ba ciuili modo non captiose sunt intelligenda. iiij.di.erit.ff. de ser ui.si cui:ꝛ hoc tenet guil.ꝛ gar.i decre.cupiẽtes.
n Omnino.quod hic de pena electi uenientis ꝛ recedentis sine li centia dictum est:eadem ratione intelligo repetitum de pena oppo nentiũ ꝛ personarũ instructarũ.
o Cum autem.approbat quod no.guil.ꝛ gar.supra eo.cupientes in princ.
p Confirmatione.in contrariũ videbatur.ibi enim non de meritis electiõis:sed de iniquitate iudicis agitur:ṡ de ap.interposita ad fi. ad quid ergo venirent persone instructe:sed cõtrariuꝫ verũ est:licet .n.de iudicis iniquitate agatur nihilominus ꝛ de meritis electiõis: ꝛ sic necessaria ẽ istructio personarũ.
q Prouisione.in contrarium videbatur:quia penalis erat consti tutio : et quia si papa de prouisione voluisset intelligi: id expressis set:sicut fecit de electionibus ꝛ postulationibus:de deci.ad audien tiam. Sed cum quotidie iura ista pariticent electiones : postulatio nes ꝛ prouisiões:supra eo.statuimus ꝛ.c.vt circa:quid iuris d vno ꝛ de alio:vt hic patet:sed post prouisionem non videbatur vacare ecclesia ꝛ sic nec habet locum constitutio:que prouidere itendit ec clesijs vacantibus:vt ibi patet in prin.sed per appellationem suspẽ ditur cõfirmationis ꝛ prouisionis effectus:de iureiu.venientes: un de merito locum habet constitutio.
r Eum.qd dic vt ṡ.c.ne pro defectu ꝛ.c.qꝛqꝫ.
s Cum ex eo.Dispensare possũt episcopi ꝛ superiores cũ habẽ tibus parochiales ecclesias sibi subiectas:ꝙ usqꝫ ad septẽni um studendo non teneantur ad sacerdotiuꝫ promoueri : ad subdi aconatum tamen debent promoueri infra annũ:alias sũt priuati:ꝛ illo durãte septẽnio dꝫ i illis ecclesijs idone' poni vicari' de fructib' ecclesie sustinendus:elapso septẽnio dꝫ rector ĩfra annum in presby terũ promoueri. Cãm dedit huic constitutioni:qd no.guil.ṡ.eo. lꝫ canon in glo.super verbo priuatus.
b Lugdunensi.ṡ.c.lꝫ canon.
c Parochialũ.non collegiataꝝ in quibus locum hꝫ cõcilium: in collegiatis nõ:ꝛ sic in illis nõ ẽ hec di spẽsatio necessaria: ṡ.c.statutum.
d Tempore.i. ex quo possessionem habuit:vel p eũ ste tit quo min' hẽret .j.c.prox.§.i.ꝛ.j.d prebẽ.lꝫ eps.
e Personalit. er go nõ per vicariũ: nisi i casu decre.de prebẽ.extrpãde:q casus per cõcilium mutatus non ẽ:ut ibi dixi:ꝛ idem ho die in casu huius capituli.
f Resideãt.dispẽ sari tñ poterant su per residentia:vt i ipsa decre. lꝫ in fi. io.an.
g Non fuerint.iu sto ipedimento ces sante:vt hic in fi.et .j.c.pxi . §.porro.
h Ex tunc.i. post illud cõci.
i Acceptare . qa nolebant sic statim presbyterari.

noster statuit in cõcilio lugd ut ad regimẽ parochialium ecclesiaruꝫ as sumpti se ad sacerdotium ꝓmoueri faciant infra annũ a sibi cõmissi regi minis tẽpore cõnumerandũ:et per sonaliter resideãt in eisdẽ: Alioquin si infra idem tempus ꝓmoti nõ fue rint:huiusmodi ecclesijs absqꝫ mo nitõe alia sint priuati:nonnullis ex tunc parochiales ecclesias recusãti bus acceptare legendi ꝛ proficiẽdi: cũ eis facultates non suppetant:nec ab ecclesiarũ prelatis de alijs bene ficijs i plerisqꝫ mũdi partibus inter duꝫ prouideatur eisdeꝫ: opportuni tas sit sublata in grande uniuersalis ecclie:que ad sui regimẽ ui is littera tis permaxime noscitur idigere: dis pendium ꝛ iacturaꝫ:nos super hoc multoruꝫ instantia excitati frequen ter uolentes cupientibus in scientia proficere:ut fructum in dei ecclesia suo tempore afferre ualeãt opportu num:utiliter ꝓuidere:presẽti' consti tutione sãcimus:ut episcopi eorũqꝫ superiores:cuꝫ his qui huiusmodi subiectas sibi ecclesias obtinent uel obtinuerint: in futuꝝ dispẽsare pos sint libere:ꝙ usqꝫ ad septẽnium litte rarum studio insistentes promoue ri minime teneantur:nisi ad ordinẽ subdiaconatus dũtaxat:ad quem i fra predictum annum recipienduꝫ: ne sicut a multis de christi patrimo nio sublimatis olim factum esse di noscitur:a statu retrocedere ualeant clericali:omnino astrigi uolumus: ꝛ nisi receperint:pena contenta i dic to concilio eoipso percelli. ¶ Por ro septẽnio predicto durante iidem episcopi ꝛ superiores sollicite proui dere procuret:ut per bonos ꝛ suffi cientes uicarios ab eis in huiusmo di ecclesijs deputandos aiarũ cura diligenter exerceatur:ꝛ deseruiatur laudabiliter i diuinis:quibus de ip sarum ecclesiaruꝫ prouẽtibus neces saria cõgrue ministrẽtur. Elapso ue ro dicto septẽnio hi cum qnib' fue rit ut pmittitur dispensatũ ad diaco natus ꝛ presbyteratus ordines ĩfra annum se faciãt ꝓmoueri:alioquin ex tunc dictam penam : nisi iusta de causa id obmiserint:ipso iure se noucrint incursuros. l Deꝫ.

Commissa tibi parochial' eccla

k Proficiendi.de mag.c.i.ꝛ.c.qr nõnullis.
l Partibus.i quibus forte pauca sũt alia beneficia.
m Opportunitas.sicut prouident iura ꝙ opportunitas ad maluꝫ tollatur:ut.xviij.q.ij.diffinimus:de coha.de.c.i.ṡ.c.fundamẽta. j. de sta.regula.c.vno.i.rñso in fi.ita prouidẽt:ne opportunitas tolla tur ad bonũ:vt hic ꝛ ṡ de magistris per totum.
n Indigere.ṡ de magistris.c.vl.vnde de aduocatis dĩ ꝙ nõ min' ꝓuident generi humano:qꝫ si patriã armis defẽderent.C.d aduo. di.iudi.l.aduocati:ꝛ doctoꝝ scia mundus illuminatur:ṡ d here.cũ ex iniũcto.j.de reliquijs.c.vno.
o Prouidere.sed nonne satis erat prouisũ paupibus:ṡ de magi stris:dic ꝙ sic circa doctores:sed circa libros ꝛ expẽsas nõ:circa q̃ prouidit ista constitutio.
p Episcopi.lꝫ igitur inferiores prelati possint ex cã super residẽtia dispensare:ṡ de cle.non resi.relatũ:ꝛ ita ibi sentit inno.osti.ꝛ gar.ṡ .c.lꝫ i vl.glo.hoc tñ casu nõ dispẽsabunt minores epis:ꝛ in. §.por ro idẽ repetitur. Sed nũquid solus eps sine capitulo hanc ꝛ alias dispẽsationes facere poterit:ꝛ videt expressum ꝙ nõ.i.q.v.c.vl.i fi. vbi ẽt de hoc ꝛ.l.di.ex penitẽtibus:ꝛ ad idẽ.j.de exces.prela.c.i.ꝛ ṡ de his q̃ fiunt a pre.nouit ꝛ.c.se. In ꝯriũ vi per hanc liaꝫ ꝛ per d cre.at si clerici de iudi.cũ in his iurib' dicat de epis nulla mentione fca de capitulo:ad idẽ de ordi.ab epo q renun.epis.c.i.ꝛ.ij.de cle. coniug.sane.ij.de cle.pug.i duel.c.i.ad idem.j.de eta.ꝛ qua.c. vno de si.presby.c.i.cũ multis si.ꝛ hoc vltimũ credo:ꝛ cõiter obseruatur sm osti.q hoc no.de tẽpo.or.dilectus in fi.magne glo.ꝛ guil.i spe. ti.de legato.§.anpe.i pn.ipse tñ osti.no.ꝯriũ de sta.regu.ꝙ dei ti morẽ:tñ posito ꝙ de iure solus dispẽsare nõ possꝫ:de ꝯsuetudine p scripta sibi põt hoc ius acqrere:ṡ de his que si.a prela.ca noscitur in si.ꝛ ṡ.c.li.de consue.c.ij.
q Huiusmodi.parochiales ṡ.
r Sbiectas.nõ qr lꝫ quo ad dãdas dimissorias eqparent' epꝫ ori ginis domicilij ꝛ bñficij:vt.j.de tẽpo.or.cũ nullus.i.rñ.quo ad ca sum istũ secus:vnde si boñ.talẽ e:cliam hꝫ mutine:mutineñ.eps nõ bonoñ.hẽbit dispẽsare per hanc litteram.
s Obtinent.si iam elapsus esset annus:ita ꝙ priuati essent:tũc eas nõ ob tinent:sed obtinuerũt:ꝛ sic huiusmodi dispensatio locũ non habet.
t Septẽnium.nota in septẽnio scholarem esse debere prouectum:studẽs in theologia in quinquennio:ṡ de magistris.c.vlti.ꝛ etiam studens in iure ciuili:vt in proe.ff.ibi ꝛ in quinti anni ꝛc̃.ꝛ si voluerint episcopi in citeriori tempore dispensare : bene id poterunt: sed i vlteriori non:de re iudi.ꝙ ad con sultationem de appel.obla te.j.de regu.iuris cui licet. Sed nunquid episcopus qui dispensauit in septen nio ante illud tempus fini tum poterit dispensationẽ reuocare?puto ꝙ non:per reg.j.de reg.iuris decet: ꝛ ṡ de si.presby.ex tua vbi d hoc:ꝛ hoc dico nisi euidẽs cã suaderet cõtrariuꝫ:ꝛ sic potest intelligi de cle. non resi.c.vlti.vnde ꝛ priuilegi um reuocatur:cum tendit ad noxam:de deci . sugge stum. quid si pendente di spensatione mecuꝫ facta d isto septennio assumor ad aliam parochialem ecclesi am sine fraude : nunquid adhuc poterit in septẽnio mecum dispensari?ꝛ satis videtur ꝙ non per hanc lit teram:cum videatur inspi ci tempus ratiõe persone: ꝛ secundum hoc ꝛ per ea q̃ dixi in prin.glose videtur ꝙ tempus istud incipiat a tempore dispensationis:sꝫ secundum hoc esset reperi re:ꝙ per.ix.annos vel quasi prorogaretur receptio ordinis presbyteralis: ꝛ in hoc vtilis esset declaratio.
u Litterarum.cum nõ distiguat:itelligo generaliter siue i grãmatica siue i iure canonico vel ciuili vel scientia theologie studeat:ꝛ caueant epi ne dispẽ sent cũ his qui dociles nõ sũt:ta.n.in eis cessat huius cõstitutiõis cã: vnde nec fiat dispẽsatio .i.q.vij.qd pro remedio.ꝛ habentes dispensationẽ propt studiuꝫ studere debent nõ in castris vel uillis sed in studio generali:vt ṡ d cle.nõ resi.tue:alias priuilegium non hẽbunt:vt ibi.
x Subdiaconatus.per hoc dicunt quidam ꝙ sine dispẽsatione de cõi iure põt in minoribus cõstitutus eligi ad parochialem ecclesiam:ad idem alle gant.j.de preben.si pro clericis:ꝛ.j.de insti.c.ij. Sed puto ꝯ:ꝛ dico ab an tiquo iure illius decre.ṡ de eta.ꝛ qua.preterea non recedi: nisi in qꝫtum re peritur expressum:nec ob.hec decre.potuit.n.dispensari vel per liãs apo sto licas:vel per pñtationẽ patroni cõsequi parochialem ecciam i minoribus cõstitutus:si dispensetur cum tali:necesse habet infra annum subdiaconus fieri:ꝛ sic intelligo istum textum:ꝛ dixi de hoc ṡ i pdicta decre.si ꝓ clericis.
y Christi. Nõ dñium bonoꝝ ecclesiaꝝ esse penes xpm:de hoc.xij.q . i.ex pedit.xvi.q.i.qm quicquid ṡ de v'.si.cã.
z Dinoscitur. Nota ex preteritis circa futura caueri.xxiij.di.in nomie: d procura.c.i.ꝛ.ṡ.c.fundamenta.§.digne.
ꝛ Retrocedere.militando negociando vel vxoreꝫ accipiendo qd pñt ipsi clerici i miorib' ꝯstituti:ṡ de cle.ꝯiu.c.i.sꝫ q si i sacris nõ.j.de voto.c. vno.
ꝯ Pena.priuationis ipso iure.
ꝝ Exerceat.ꝓuidit hec ꝯstitutio ecclijs ꝛ psonis:sic ṡ.c.cuꝫ nobis olim in fi.ꝛ.j.de regul.beneficium.
a Ministrẽtur.s.n.debent proprijs militare stipẽdijs.xij.q.ij.charitateꝫ.
b Septẽnio.idẽ ẽ de miori tpe si ad min' tps dispẽsatũ fuissꝫ:qd fieri põt vt superius dixi.
c Aliogn.extunc id est elapso anno a fine septẽnij.
d Pena.priuationis.
e Commissa.qttuor dicit. Primo ꝙ ad penã priuationis rectoris paro chial'eccle nõ ꝓmoti reqrit:ꝙ ãnus iteger sit cõplet' . Scdo ꝙ ãnus ille nõ currit iuste ipedito. Tertio ꝙ p' ꝓuationẽ eccla eidẽ cõferri nõ põt. Quarto ꝙ nõ ꝓmotus si eo animo recepat ecciam.vt fructus anni pcipet

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

tenel ad restitutionē ipsoꝝ: ꝗ ea mente cōtulit: ecc̄liam fuate dꝫ indēnem.
f Parochialis. nō collegiata: ꝫ. c. statutum.
g Tantum. q2 ammodo ante finem anni non expectamus aliqua tempora statuta ad ordines recipiendos: de quibus ꝫ de temp. or. de co. vel si super est unū tps: adhuc non est diaconus uel subdiaconus.
h Lugdun. ꝫ. c. lꝫ canon.
i Elapsus. facta computatione: vt di. j. §. prox. In ꝯrium videbatur: quia lex dicit: q si promisisti mihi facere insulā infra certū tēpus: z iam tps tñ lapsum est: q ammodo infra illud tps fieri non pōt: lꝫ totum tps non transierit ꝯ te agere possum. ff. de ver. ob. l. hoc iure: z. l. si ita stipulat' essem: vnde ex quo certum erat illum īfra dieꝫ promoueri non posse: videbat' pena cōmissa: sed ꝯrium est verū: vt hic pꝫ: z hoc tenebat guil. z gar. ꝫ. c. lꝫ canon p. l. ff. de. v. ob. l. in illa stipulatione z. l. insulam: ubi expresse dī stipulationē penalem nō cōmitti ante diē: et si sit certū parere nō posse. Itē lꝫ certum sit cōditionē exituram: expectari dꝫ donec existat. ff. qñ di. le. ce. l. hui' legatū. ad ꝯria pōt rñderi: vt no. i dca. l. hoc iure. vl' dic añ diē agi posse quāti iterest op' īchoatū ñ esse: vt in primis iuribus: sed ad penā non vt in secūdis z hic.

q̄ꝫq̄ꝫ tantū de anno transiuerit: q infra ipsum nequeas iuxta statutum generalis concilij lugdunensis ad sacerdotium promoueri: non est nisi tunc demum cum ex toto fuerit ipse annus elapsus cēsenda uacare: nec potest alteri antea te nolente cōferri. Annus autem huiusmodi qui a tēpore illo incepit: quo ipsius ecc'lie regimen cōmissuꝫ tibi extitit: z possessionē eius pacificā habuisti: uel per te stetit quo minus haberes eandem: tibi non currit si pmoueri iusto impedimēto detētus īfra tēp' huiusmōi nequisti. Porro si īfra dictū tēpus ñ fueris rōnabili cā cessante pmo': tibi eccl'ia ipsa qua dicti statuti auctoritate iaꝫ priuatus existis: ne statutum ipsum fiat ludibrio debitoq̄ꝫ frustretur effectu: z nō rebus sed uerbis: cum sit potius contrarium faciendum lex imposita ui

k Nolēte. z merito non pōt cōferri: q2 non cōferūtur bñficia anteq̄ꝫ uacēt: ꝫ de cōces. preben. c. i. z. ij. Anno āt elapso libere pōt cōferri nō obstante illius possessiōe. j. de prebē. lꝫ epo. idem video i morte naturali: q2 lꝫ certum sit clericum moriturū: non tñ cōfertur eius bñficium ante mortē: vt ꝫ de concess. preben. c. i. z. ij.
l Pacificā. Quid si nactus ē possessionē solū minoris partis bonoꝝ: dicūt quidā q non currit tps: secus si maiorē: ar. j. de resti. spo. frequens: dic fm guil. qui hoc no. ꝫ. c. lꝫ: q si liberum hꝫ exercitium cure animaꝝ: tenetur hac cōstitutione: lꝫ tñ minoris partis bonoꝝ possessionem hēat: q2 cura ps principalis ē z dignior: de eta. z qua. cum sit ad hoc de conse. ec. uel al. q i dubijs: z eius rōne tenetur ad sacerdotiū promoueri: de prebē. extirpāde: secus si non hēat liberum cure exercitiū: lꝫ possessionē hēat ēt maioris partis bonoꝝ: ad idem ꝫ. c. ti. dudū. ij. circa prin. vnde dixit hic littera ipsius ecclesie regimen zc̄. Quid si postq̄ꝫ nactus est possessionē: mouetur sibi cōtrouersia? dixit guil. q si in continenti in ipsa possessiōe lis sibi mouetur: z possessio cōtinue turbatur: promoueri non tenetur: q2 que in continēti fiūt i zc̄. ꝫ. c. officij. ff. si cer. pe. lecta: z q2 nō vi' pacifica fuisse que nō durauit: ad hoc ꝫ. c. si postq̄ꝫ. §. ij. ꝫ de v. sig. nam z ego z. ff. de in rē ver. si pro patre. §. versū de pe. di. i. diuortium: z litis euētus dubius ē. ff. de pecu. qꝺ debetur: possꝫ ergo eē q ecclesiā perderet: z sic in presbyterū ordinatus absq̄ꝫ bñficio mendicaret. xxiij. di. diaconi ulti. Si āt possessionem aliquā diu obtinuit sine litigio hac cōstitutiōe artatur: z sufficit q semel cepit pacifice possidere: ꝫ. c. dudum ff. de ac. emp. l. ex empto in prin. alias suo velle quilibet posset sibi litem cōfingere in fraudē huius cōstitutionis: nec ob. q iste succūbere poterit: q2 mala electio ē in culpa. C. de acqui. pos. l. vl. C. de iure deli. sancimus.
m Per te stetit. sic. j. de preben. lꝫ epo.
n Iusto īpedimento. sic ꝫ. co. q̄ꝫ sit ad finem. pone q toto illo anno egrotauit: vel absens erat epo: z cōmendaticias habere non potuit: vel cū epus ordinare noluit uel his similia: he. n. sunt iuste cāe que excusabunt eum: z pp ter hāc cām dico: q elapso anno statim illo ñ vocato possit alteri eccl'ia cōferri: vt in predicta decre. lꝫ: tñ tutius z honestius esset ipsū citari: z facere pnūciari illum priuatū: si non oñdit dispensationem uel iustum impedimentum. nā si hoc omisso fiat collatio: ipse postea veniens z de iusto impedimēto vel dispensatiōe fidem faciens collationē cassari faciet: de re iudi. cuꝫ bertoldus: sed q2 iudices vel illi ad quos collatio spectat nolūt litigare vl' se aduersarios constituere: nec illi quibus facienda ē collatio: nisi pmo habeant ius in re: ideo cōmuni' eligitur altera via: vt sine alia pronunciatione fiat collatio.

o Ecclesia ipsa. tolle qꝺ est in fi. §. nullatenus eā vice zc̄.
p Existis. quidā hñt hic in līa z ad quam inhabilem reddidisti te.
q Ludibrio. sic. C. de bo. q̄ li. l. vlti. vbi āt puerilis.
r Faciendū. vt. C. cōia de le. l. ij. in fi. magis ergo cōsideremus sensū q̄ꝫ verba: ad idē ꝫ. c. si postq̄ꝫ. §. i. ꝫ d. v. sig. itelligētia z. c. pprea.

deat: nullatenus ea uice poterit iterato conferri. Ceterum si promoueri ad sacerdotium non intendēs parochialem receperis ecclesiam: ut fructus ex ea per annum percipias ipsam postmodum dimissurus: nisi uoluntate mutata promotus fueris: teneberis ad restitutioneꝫ fructuum eorūdem: cum eos receperis fraudulenter. Illum āt qui eam tibi contulit: cum te non crederet ad huiusmodi ordinem promouendum preter diuinam quam exinde incurrit offensam ad seruandam indēnem eādem ecclesiam decernim' obligari. Idem.

Si abbatem ecclesie romane immediate subiectum in uestruꝫ episcopum elegistis: reprehendi exinde nulla ratione potestis: ei tamē ab alio q̄ꝫ a nobis uel apostolice sedis legato: si sit in prouincia de

o Ea vice. itelligo .i. i illa vacatione: alis lex esset iposita verbis. facile. n. eēt sibi ꝯferre vnī quē sciret nolle cōsentire: z postea reiterato illā primo cōferre. fm illos q hñt in textu: z ad quaꝫ te inhabileꝫ zc̄. nō est dubitatio tāta.
t Iterato. nā qua rōne posset primo anno finito iterato eidem cōferri eadē rōne finito secūdo z sic dic de tertio et sic de singulis: et sic canon frustraretur effectu: vt dēm est: ꝯtra. ꝫ de testi. lꝫ. iij.
u Intendēs. si ergo intēdebat a principio pmoueri: sꝫ postea mutata volūtate pmo' nō fuerit nō tenel ad rstitutionē fructuum: qꝺ veꝝ puto ꝺ pceptis añ mutatā uolūtatē: i alijs crederē secus eadē rōne.
x Postmodum. elapso anno.
y Mutata. Nō q fraus purgatur: sic z mora interdū: ꝫ de loca. potuit: z. j. ꝺ reg. iu. mora ubi ꝺ h: z nō exitū spectari: cū vitiū ꝯsistit i aio: al' spectal initiū ꝫ. c. li. ꝺ rscrip. si eo tpe: ꝫ. c. dudū. i. vbi ꝺ hoc.
z Promotus fuerit. ad sacerdotium infra annum.
z Promouēdū. z i vitate pmo' nō fuisti: al' purgal vitiū i vtroq̄ꝫ.
ꝯ Offensam. sic ꝫ. c. ppetue cum suis concor.
ꝝ Indēnē. pone. n. illū q fruc' percepit nō eē soluēdo: ita q ieffi cax ē actio ꝯ eū: ꝫ de solu. odardus: dabil i cōferentē: vt hic vides: z hic loqtur nō solū de obligatiōe i foro aie sꝫ ēt i foro iudiciali: dūmō de tali credulitate vl' fraude fiat fides: tñ q fraudē allegat illā pbabit. ff. ꝺ pba. quot. §. q dolo: z pbabil id p ꝯiectas. j. ti. px. c. ij.
a Si abbatē. Abbas exēpt' eligil i epꝫ: sꝫ trāsire nō pōt sine līa pape vel legati de latē. Secūdo dī q legat' de latē pōt ꝯfirmare electiōel epoꝝ exēptoꝝ: reliq ñ sine spāli mādato. declarat q̄ no. ber. ꝫ ꝺ postu. c. ul. ultra mediū glo. cōpo. ibidē i pn. z ea q̄ no. moderni de consue. cum venerabilis z gar. ꝫ. c. cupiētes. §. deniq̄ꝫ.
b Abbatē. idem itelligas de quolibet alio īferiori prelato ab epo: quia eadem est ratio.
c Sbiectū. qꝺ cognosci pōt p decre. j. ꝺ pui. si papa: idē ꝺ sbiectis epo quo ad hoc: q eligi pñt: sed sine līa epi non transibunt.
d Epꝫ. idē de alijs dignitatibus puta ad aliam abbatiam: ꝫ. c. c. nullus cum si. z eadem est ratio.
e Elegistis. dubitatiōi fuit cā: epo q2 ñ hꝫ libeꝝ volatū sine līa pape dꝫ postulari ad aliū archiepatū vl' epatū: z si eligal ñ ualet electō: eadē g' rō videbal i abbate imediate sbiecto: ut p id debēt postulari ñ eligi: sed illud spāle in epis: ꝫ de renū. nisi cū pdē. ñ. n. qcūq̄ꝫ hꝫ petere līiam transeundi postulandus est: vt probatur ꝫ. c. si religiosus z. c. nullus: z in his que no. ꝫ de postu. c. vlti.
f Exinde. q2 elegistis z non postulastis.
g Prouicia. si. n. legal' eēt: sꝫ ñ i illa pūicia: līiaꝫ dal' ñ pōt: lꝫ. h. q̄ dā possit: q̄ volūtarie iurisditōi st ex pūiciā sibi decretā: cūdo z redeundo: tñ hec q̄ ꝯtētiose iurisdiciōis sūt nō pōt: vt hic: z ꝫ de cōsue. cū venerabil' pmū pbal de offi. lega. q trāslatione z. c. p. z ꝫ de sē. ex. ad eminētiā cū si. Et q dicē sit i pūicia missus: qꝺ ē. j. q2 lꝫ pūnciā exiuisset dūmō i legatiōe eēt: adhuc līiam dare pōt: ꝫ de offi. le. nouit. si āt exiuisset pūnciā z legationē sec': z sic posset itelligi hec līa.

h Latere. s. cardinalis. j. de offi. le. c. ij. in fi. vbi dicam de hoc.
i Missus. subaudi vel ab alio q hēret super hoc spāle mandatuꝫ vt in fi. c.
k Deserendi. sicut. n. inferior non deserit sine sui superioris licētia suam ecclesiam: de renun. admonet: sic nec iste sine pape licentia qui sibi proximus ē superior uel sui legati de latere suū monasterium deseret.
l Trāseundi. qd si abbatia nō sit exempta: sꝫ priuilegiuꝫ hꝫ q abbas ad epatum non possit assumi sine se. ap. licentia ex causa forte q2 abbates se videntes recessuros res monasterij dispergunt: z hēs ꝺ hoc priulegio. xvi. q. i. hinc est ēt: nūquid poterit legat'

latere nr̄o missus: dari nō potest licētia suum deserendi monasterium: z ad uestram ecclesiaꝫ transeundi. Huiusmōi v̄o legat' q mai' oibus post romanum pōtificē in pūincia sibi decreta imperiū cēsel hēre: archiepiscoporum epoꝝ z exemptorū electiones pōt ex officio ꝯfirmare. Alij āt legati hoc nequeūt: nisi eis id a sede ipsa spālitet sit cōmissum. Idē.

Si cōpromissari' in quē defuncto epo transfertur eligendi potestas negligenter infra tēpus a iure statutum eligere pretermittat: ad superiorem potestas deuoluitur puidendi: sibiq̄ꝫ compromittentes imputent: qui in talem potestatem huiusmodi transtulerunt. Si uero eligat sed indignum: tunc siue scienter id fecerit: cum dolus ipsius eis q non sunt in culpa nō debeat imputari: siue etiam ignorāter cum suo sit functus officio: eligendi potestas: nisi z ipsi scienter electionem talem ratam habuerint: libere reuertitur ad eosdem: idem fit cum eligit idoneū: sꝫ electus renuit cōsentire. Porro

de latere huic dare licētiam? satis videtur istius decre. ar. q sic: quia pōt oia preter excepta: de offi. lega. q translationē. xvi. q. i. frater. ff. de offi. prefe. preto. l. vna: ad hoc. j. de v. sig. c. i. i prin. Unde nō q per hanc decre. reprobata est opinio osti. nō. ꝫ de consue. cum venerabilis. dicebat. n. ibi z de renun. c. vlti. in prin. q illi legati hēbant spāle mandatum trāsferendi abbates exemptos: alias id facere nō possent per decre. de offi. le. q translationeꝫ. sed compo. ibi ꝯ dicēs q ex generali legatione hoc poterāt: z eius opinio hic approbatur: vt video.
m Huiusmodi. sumptum ex eo qꝺ no. gar. ꝫ. c. cupientes circa pn. super verbo examen: z dic huiusmodi. s. de latere.
n Maius. vnde minores legati non exequūtur officium suum co pñte: ꝫ de offi. lega. c. volentes.
o Imperium. q2 ordinarium est: nec perit morte mādatis. j. de off. lega. c. ij. z in eo pares sunt consulibus: vt ibi.
p Hēre. ff. de offi. presi. l. iiij. ff. de offi. procōsu. sed ideo.
q Officio. legationis q2 nō requiritur spāle mādatum: z ideꝫ dicebamus per decre. ꝫ. c. q2 diligētia: vbi hoc tenet compost. item quia non erant hec spāliter reseruata.
r Legati. s. non de latere: vel qui dignitatem illam sibi vendicant ecclesiarū pretextu: de quibus ꝫ de offi. lega. c. i. z pe. z. j. e. ti. c. i.
s Hoc. s. cōfirmare epos archiepos z alios exemptos.
t Spāliter. nō q nō tñ ualet genus quātum species: de ap. c. ij. z ꝺ hoc de offi. or. si sacerdos z. xxiij. di. q̄ꝫq̄ꝫ.
u Cōmissum. Nō z breuiter q si exēptus prelatus inferior epo eligitur ad epatum tꝫ electio: tñ transire nō poterit sine līia: quam dat papa vel eius legatus de latere. si canonicus vel alius eligitur i epꝫ exemptū vel archiepm, exemptū vel ad aliā dignitatē exemptaꝫ legatus de latere cōfirmat: īferiores legati non sine mādato spāli. Si āt eps in epm vel archiepm postuletur: tūc vt trāsire possit: spālis līia pape requiritur: q2 casus ille. s. epozum trāslatio est de reseruatis: ꝫ de offi. lega. q trāslationem: z sic sane decre. istā itelligas: vnde non dixit hic q legatus admittat postulatiōes: sed q cōfirmat electiōes: epi āt non eliguntur: vt predixi.
a Si cōpromissarius. Si cōpromissarius nō eligit īfra tps iuris: ad superiorē deuolui' ptās puidēdi. si eligit sed idignum: idē sticte redit ad cōpromittentes: nisi id sciēter ratū hūerint. Ideꝫ si electus idoneus nō cōsentit. si cōpromissarius scienter eligit idignū: ipse solus ab ecclesiasticis bñficijs triennio est suspēsus: nisi id compromittētes scienter ratū hūerint: z pena predicta suspēsiōis nō hꝫ locū i epo ꝯpromissario: nec i electiōe īferioꝝ epoꝝ: z restigil illa pena ad bñficia q̄ obtinet i eccl'ia offensa: z idē i bñficijs illius q defecit in pbatiōe ei' qꝺ obijcit i personā. Declarat hec decre. multa iura z multas opiōes: z maxime ea que no. vin. z ber. de concess. preben. constitutus in prima glo. z ipse ber. ꝫ. c. cāꝫ: z inno. z osti. ꝫ. c. ne p defectu z compost. eo. ti. in causis in fi.
b Cōpromissarius. uel cōpromissarij: eū eadem rō sit i pluribus z i vnū z in plures compromitti pōt: vt hic z ꝫ. c. cām z. c. in cāis z. c. in cuꝫ iure cū si.

c Epo. idem intelligas quo ad penā priuationis de inferioribus dignitatibus: cum semper inferiores locum hēant rationes.
d Eligendi. z tūc poterit ēt postulare: vt ꝫ. c. in cāis: de renū. p' trāslationē.
e Negligenter. alias nō curret tps: de cōces. prebē. q2 diuersitatem. Quid si dolo neglexerit: nūquid hēbit locū qꝺ hic dī: an qꝺ dī. j. §. pr. puto locū hēre qꝺ hic dī. sufficit. n. q non eligit: ad hoc. j. de ap. ab eo: vbi pretermittere facere q qs dꝫ īfra debitū tps siue dolo siue negligētia id faciat eqparātur: ad idem de testi. per tuas i fi. z ꝫ de rescrip. plerūq̄ꝫ.
f Tps. trium mensium.
g Statutū. l. di. postq̄ꝫ: et ꝫ. c. ne pro defectu.
h Superiorē. proximum uel ad capitulū i īferiorib' i casu de cōces. preben. c. ij.
i Imputēt. puniūtur. n. ex pprio facto non ex alieno: q2 negligentē elegerunt.
k In talem. negligētē scilicet.
l Huiusmodi. eligendi episcopum.
m Trāstulerūt. poterāt. n. sibi prouidere sollicitum eligēdo. Itē alio mō. s. non dando eis totū tps qꝺ hēbant: ad hoc de elec. cū in veteri cuꝫ si. Et sic no. q negligentia procuratoris nocet dño: de hoc ꝫ vt li. nō conte. c. i. i glo. vl. perdūt. n. ius: ex quo per se vel per aliū debito tēpore usi non sūt. ff. quēadmodū ser. amit. l. vsu. Ad hāc primam partem ꝯdicit expresse. C. de tēp. ap. auten. si tñ. ubi dī q si i cā appellationis eligantur arbitri: nō currit bienium appellationis prosequēde pendente coram arbitris cā: ēt si mille āni transirent: sed tunc currit cum arbitriū desertum fuerit. so. ibi compromissū factum est de voluntate prescribētis: z eius cui prescribitur: hic āt de voluntate eius cui prescribitur fm inno. qui hoc no. ꝫ. c. ne pro defectu. in pri. nec per oia ē idem in arbitris compromissarijs: z compromissarijs datis ad eligendum: vt pꝫ ꝫ. c. sicut z. j. de re iudi. cum ab vno. Si queratur an cōpromittentes hoc mādatuꝫ reuocare possint? dic vt no. ꝫ. c. in añpenul. glo.
n Eligat. j. debitum tempus.
o Imputare. in hoc concordabāt supradicti doctores in glo. ꝫ. i prin. allegatis. c. ꝫ. c. in cāis z her brix. in qōne veneriali que icipit: canonici cuiusdā ecclesie. peccata. n. suos debent zc̄. j. §. porro. cum suis cōcor. excepto cōpo. qui tenebat in totum ꝯ istū. §. in decre. ꝫ. c. in causis in fi. dicebat. n. i hoc casu ad superiorem ptātem deuolui cum vice capituli compromissarij predicti fungantur.
p Ignorāter. hic olim erant opiones. ber. tenebat hāc opinionem: que hic approbata est: ꝫ. c. cām z in predicta decre. constitutus de concess. preben. et eadem rōne osti. ibi z compost. co. ti. in cāis in fi. dicebant ꝯrū per decre. ꝫ. c. cum terra: que decre. non ob. z intellige eam: vt ibi no. Item illa rōne hoc dicebāt q illi compromissarij fungūtur vice capituli sed capitulū eo casu iterū posset eligere: ergo z iste cōpromissarius: sꝫ nō ē verū vt hic uideo.
q Functus. sicut in iudice siue bene siue male semel iudicante: de offi. c. dele. in litteris z. c. venerabilis. ff. de re iudi. l. iudex z. l. paulus cum si.
r Sciēter. bene dicit: q2 sicut a principio si ignoranter elegissent non haberet locum pena cōcilij: ita nec si ignoranter ratificent.
s Ratam. trahitur. n. ratihabitio retro: z comparatur mandato. ff. de reg. iu. hoc iure. §. decet z. l. semper. §. i. j. de sen. ex. cum quis: z. j. de reg. iuris ratihabitione cum suis concor. z bene poterant ratam habere: q2 suo nomine id erat factum: alias secus: vt in predicta decre. cum quis. j. de regu. iu. ratum quis.
t Habuerint. in quo casu deuoluitur prouisio ad papā: ꝫ. c. q̄ꝫq̄ꝫ.
u Libere. q2 hēbunt liberum tēpus: ac si noua esset uacatio: vt ꝫ. eo. si electio. si. de maio. z obe. cum olim.
x Eosdem. probabamus hoc olim per decre. de renun. post trāslationē in fi. nam ibi non ualuit electio vel postulatio fca per cōpromissarium: z nihilominus papa mandat q compromittētes eligant.
y Idem fit. s. q electio libere ad eosdem reuertitur cōpromittentes.
z Eligit. compromissarius.
z Idoneum. ꝫ. c. cum in cunctis.
ꝯ Renuit. uel post ꝯsensū renunciat: vel diē claudit extremū: ꝫ. c. si electio.
ꝝ Consentire. appprobantur hic supradicte glo. ber. z reprobatur opinio

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

ofti. qui in hoc pūcto dicebat ſtrium in predicta decre. cām in fi. rōne p̄cū in ſuperiori caſu reddit at: q; nerba cum effectu ſūt intelligenda .: ō de. de. non reſ. redatum ꝛ capitulum . poſſet ergo ꝛ ipſe qui ſpūe nocz gerit. xxii. di. c. t. cum ſi. fed hoc eſt falſus propter ſuperiorem rōem: q; ſunctus eſt ſc. Et quod dicit dñs. ſ. t. ſ. ꝓxim. quo ad ſecūdum caſum ſcrum intelligae: nſi aliud cauerē i manda toputa. q; poſſit digere ſ. mel et ſpūaliter ꝛ. tū ter minauit bar. bar. in q̄one fua dicāt: que ſupit qui dam declerant ꝑdtem. vn quod dicebat dñs. ſ. t. ſ. ꝓxim. quo ad ſecūdum caſum ſcrum intelligae: ſcz quādo cōmittit̄ eo cauſu cum ſcilicet indignus eligi tur ab eodem: cōpromittēte quoo illuo odio non concurrit pregraua ri: nequaqs nſi ſcitat pceminitur ra tum habuerit nec puniatur: ſed ipſe ut pena ſtum auctorem tenetur a bene ficijo eccleſiaſtico triennio iuxta la terañ. cōcilium ſuſpenditur: ipſo iu re.(Dubitabit quoqs pena nec in epiſcopo h ad eligendum ſat eō promiſſarius ſic peccanticz di ri. re nullam fenetenam ſuſpenſionis in curratinis de ipo exp̄ſſa metio ba beatur: nec in alioꝝ. gs epiſcoporum ſuperiorum ipſoꝝ electionibus: cū peccatur in ipſo nendicat ſibi lo cum.(Reſtringitur dicta pena ſolū ad ea beneficiaꝝ ſic peccāe in illa obtinet eccleſia: quam ſaltet eligendo ſpaliter nō ſcitur offēdile. (Et idem in illoꝝ beneficijo ēſt cen ſendum: qui alicuius electionis po ſtulationem aut prouiſionem impu

gnāo in probatione deficit eius qō objcit in perſonam. ¶ Item.

P Rocurator ad appellandum cōra electionem poſtulatiōes aut prouiſionem alicuius nō aliter idoneus de cetero reputet: q̄s ſi om nia que in formam obijcere uel per ſonas: ꝓpter que appellare inté dit: ſingulariter ꝛ clare ꝛ cuius poctu ratonio ſint expreſſa: bcatqs ſpecia le mandatum ut randi coporis ꝛ cor aiaqs: quoꝝ procurator exiſtit ꝙ ipſi credunt expreſſa buiuſmodi uera eſſe ꝛ ſe poſſe probare. ¶ Ite.

S I confirmationem electionis ꝓpter debitum uitij ſolēnita tem in cōfirmatione ipſa omiſſa ul er eo quia ipſe qui confirmauit: cō firmandi non habuit ꝑtem: cāſa ri ſcu caſſam ē irritam nūciari con tingat: nō ꝓpter hoc peccēdo ele ctio ſi aliqa ſit canonica ītelligitur i firmari. ¶ Item.

q: ꝓpter.

c) Perſonaꝝ. ſ plurali dixit: ꝛ compehendere electoꝝ ꝛ eligēto: ſ. ē. ut ora.

d) Singulariter. ꝛ dare ꝑ hoc ſatio reputo ſolutam qōnem quā olim ſomabāt gui. ē gar. in decre. vt circa ō. a. ſ. ſufficiat oppo nem dicere: oppono bomiodum periurū ꝛ ſimoniam: ꝛ dico ꝑ hanc litera ꝙ non. ad quā eus in procuratoꝛio ſic ſingulariter et dare ſien deberet expreſſioꝛ in appellatione ad idem fieri non de bere: ꝛ de hoc ſtu in ipſa decre. vt circa in glo. quid ergo.

e) Spāl. Nota q̄ non ſit valet genus quo ad ſpem quātum ſpe ctat ad hoc vbi. xxii. di. ſ. ſi ō. & offi. ex. ſi facer. doo.

f) Mādatum. non credo q̄ in cau ſis tāgi poſſit ꝛ dicit. alla. ſ. de ꝓcu. qui ad agendum: q̄ caſus ille eſt ſpalis in quo ſuper requiri tur expreſſio: adeo credo in matrimonio contrahendo: vt. t. ſ. vl.

g) Eoam aiao. bene dicit: aliao. n. non ꝓuoiderētur malicie. poſſ .n. eſſe ꝓ procuratoꝛ credit ea vera eſſe que non credit dñs. pocura tor ergo aurt ut aiam dñi non in pogram: ſuper hoc vide vt. ſi. di. ſi. dicam. ſ. de iura. c. a. q. ij. ſi. filio.

h) Eſſe. repete credunt.

i) Confirmationem. caſſata confirmatione vel caſſata nūciata ꝓp ter defectum iuriſditionis vel ſolēnitatem omiſſam non ꝓce ter hoc electio caſſata: ꝛ probatur q̄ hoc teneat: q̄ de patet. cum ſit mandatum per integra q̄ ibi confirmatio fuit electio ꝛ caſſata confirmatio ꝓpter iuriſ ordinem non feruatum: ꝛ ideo papa de electione mandat inquiri per decre. ō de re iudi. ad probā dum: vbi caſſata ē confirmatio ꝓpter defectum iuriſditionis: ꝛ ite rū de electione queritur.

k) Electionem. ō. it caſſaretur electio ſeruandum ē q̄ dicitur ſupa c. ꝙ ſi ſ. ſi.

l) Iuris ſolēnitatē. ō. ē. ſ. ſi. ſ. ſi. c. ꝙnoda. ſ. vero ꝛ. ſ. c. vl.

d) Poteſtatē. puta q̄ al non erat iudex vel legitime appellatum erat ab ipſo vel papa inhibuerat. ſ. de ap. non ſolum vel erat excō catus publice iudex: de re iudi. ad probādum. vel ante confirmatio nem reſeruauerat papa ꝙſti. ſ. c. ro ſper ſibi ſiliat: ꝓpter hoc non valuit ipſo ſine confirmato.

e) Ꝓpter hoc. ꝓpter caſſationem. ſ. confirmationis.

f) Canonica. ex perſona ſ. thomaꝝ: ē. q. ꝓpter te. c. cum ſi electio.

g) Iuſtiman. imo ite. ꝓtentur eusdem electionē cōfirmato coram debito iudice: ꝛ reuabitur debitus odo: ſ. ſic nota ex hac decre. q̄

principale nō ſequitur natura accēſſoꝝ: ꝛ accēſſorium ſequatur ſn̄ ꝑpalo naturam. ſ. de offi. dele. ſuper gḷar. ꝛ de reg. iu. accēſſoꝝ cui ſatio cōcor. Sed quid dico: ꝓpoat apparet ex decre. ſi. index caſtat confirmatione? nūo electōis caſtarum eſt ſi ꝓpter ſolēnitatem omi ſam: hoc ē dari vr hic: quid in dubioſano vi dicendum ſupra de bere: quid oppone

batur: ſi ſ electio nem erant obiecta: dicatur ſia caſſatio nitio electionis: ſi de ſolemitate omiſſa tantū loqus bētur bē decre. ſ. in du bio dicat vno ſolē nitatio facta caſſa no cōfirmatione: ad b.ff. de ſupeꝛ. ta.bē.ſ. ſi. i fauī q̄ ibi no. ad. idēs .ff. de excep. rei ta di. ſi ex teſtamēto .ff. de penis ſi pe ten. ſ. i. de reg. iu. ſi penſi ē facta: q̄ quod .ſ. di. c. t. de eō ſi. ec. ſio. Cōſulte ti facit iudex ſi de certat ad iuſtar n̄ q remittur ō cez cau. ſi. de ꝓb. qui no. ſla. l. t. t. q. i. fa ci ad hoc q̄ dō no. modernī ō. ſuper co. bec vera dicit tur: cum iudex caſſat cōfirmationem ſolēnitas ſi cōfirmationē ſ dec notiom q̄ tūc non eſt dubitabilis bec q̄ao. an.

a) Vla ſepe. Si nacante cathedrali regulari vel collegiata eccla ſingularcer perſone capituli vel cōuentus occupant bona a pe lato dāmſa vel vacationis tpe obuentiōa: donec plene reſtituanti ab officio ꝛ quibuſcūq; biſiōis ſint ſuſpēſionem ob. priuilegio ſta tuto ꝛ conſuetudinibus quacūq; firmate: uallato. ꝛ aduerte quia bcre. ella non ꝓuocpalter facit ad tūdum: ſed q̄ vacante ecclia cū immineī electio facienda: ſi canonici vrdeant bona nacātio digni tatis ſibi debere: difficultates ingerunt ꝛ tardare eligentiō bic ꝓo udit: ſic ē electionī faciende ꝓrouide. Idem dico de bere. ō. ē. ſi aut ꝛ. generalit: facit ō. c. vbi periculū. ſi ꝓoulionis.

b) Supe. debuit igitur uue ſuper hoc ꝓoduce. ſi. de legi. nam ad a. ad cēſſ. ſpo. frequēe cum ſi. c. ſi. ſi. de ꝓben. q̄ſpe. ē bc de o ſidēs. impu. litteras in glo. pc.

c) Collegiatas. in aliqs non hs locū bec decre. fed dla. ſ. de offi. oꝛ. ꝑdn. ꝛ que dicuntur eccleſie collegiate: dixi ō. c. ſtatutum.

d) Vacantibus. principali ꝑdato per cuius motum dicitur vdia ātis ō. c. ne ꝓo delecta ꝛ. q. ꝓpter.

e) Curiolon. Nota q̄ ad extraneos ē qui nō ſūt de collegio nō ex tendūtur hec conſtitutiones de bac.

f) Diuiſa. de quibus an teſtari potuiſſent: dicam. ſ. de offi. ordi. ꝑdcti.

g) Expendi. vt. ſ. cupiēter: ꝛ de offi. oꝛ. ꝑdn. ſ. ꝓpon.

b) Referuari. lxxv. di. q̄n quidam. xii. q. ij. non licet ꝛ. c. illud: ſi ſi de tec reſeruato per eonomum: ſi eus bēat re ꝑ ꝓdictio iuriſdictionē vel ꝑ reſtatorem vel admīſtratorem eccleſie ſi quem bs. ſ. co. to cui: ſ de ſup. ne. pcla. eccleſie. ſ ſuper boc adde q̄ no. no. in pcdle to. c. illud. xii. q. ij. Sed pone nacante ſede extra ꝛ ē capitulū ſne eedā ut iuriſdictionē ō de mato. ꝛ obc. cum olim ſ. t. c. n. c. vno ſ. de iuſti. c. q. nīſi eſt vſitato: datuo a papa. ſ. c. eo. rō ne tibus iuri dictione aliqua ꝓouenunt: ꝓpta ex cōdēnatone vel ſigilio vel bu ſtumodi nunquā in bio locum by. pcte. ꝓuta q̄ nonq; ex quo ex pent eo iuriſdictionē ergo ſ eis iuriſdictione fructus qui accēſſoꝝ eſt: de reg. iu. accēſſoꝝ cum ſuis ſuccoꝛ. t. bec ſoue volui dicere ſlud relatum qui in uolatem tē. arebidi. ſequod ē bodie appa batum per de. c. n. ſtatutum: t. ibi vide in glo. bic patet.

i) Earum. ecclaꝝum cathedralium regularium: ꝛ collegiatarum

d) Manent. quia non bimittitur peccatum nūſi reſtituatur ablatum. ſ. de reg. iu. peccatum cum ſuio concoꝛ.

f) Officio. ꝓuidebitur ät gr. de ꝛpbg. fructibus officiatur eccleſia: ſi. c. ꝛ ꝛ ec eo. ſ. ꝓpoꝛ: ꝛ de ap. ꝓuenit.

m) Biſhiqo. gbubuiqs. aliud in cauſa: ſi. c. ꝙpienter. ſ. ſ. ſi. c. ſi ꝓpoſitarius. ſ. p. c. t. vlt.

Sō quaratur que eſt rō q̄ rcdn ſolum a beneficio ip ſius eccleſie ſuſpenſus eſt: bic vero ab omnibus que ſt extra dlam eccleſiam by: bruus ſ. folum: q̄ bic ab officio ſuſpenſus eſt: ex ro non. cū ergo ab officio ſuſpenſus ſit ꝛ ab omnib̄ biſiciaꝝ ibi eſſe ſuſpenſus ſxx. di. c. eo de. ſ. ſi. ſi. ſi

vero.aliquid.n.debent uerba operari.ḯ.de priui.si papa.i.tūso in fi.ꝛ ō de deci.ad audientiam.C.de codicil.si idem ad hoc uerbum illud qđ.ḯ. sequitur dūtaxat.ꝛ sic no.ex hac decre.ꝛ ex predicta decre.nihil est ꝛ.ḯ.c.prox.administratorem ecclesie uacantis:siue datus a iure ul' ab homine immobilia alienare non posse.

et que potest elect' exequi ꝯfirmat': libere exercere illa : quippe q̄ ministerii ꝯsecrationis exposcit:nisi fuerit epo:per alios faciat episcopos expediri. Idem.

Indēnitatib' monasterioꝝ monialium que frequēt' ꝓpter electōes in discordia celebratas in ipsis grandia in spiritualibus et tēporalibus dispēdia patiunt':occurrere desiderabiliter affectātes:statuimus:ut cum in eis fuerit electio faciēda:nulla monialis:nisi.xij.annū peregerit

l Confirmatus.que sunt ista uides no.ō co. trāsmissam.dubitari solet an istius administratoris officiū expiret mortuo papa:ꝛ dixit compo.ō.c.cum nobis oli ad fi.q' non expirat:ordinariam.n.hꝫ p̄tatem:ad hoc .ff.de iurisdi.om.iudi.l. et q:ꝛ.ḯ.de offi le.c.ij. No. ēt ibi q' corpo q' papa dat administratorem uel visitatorem ecclesie cathedrali:si postea canonici ēt ignoranter eligant epm non tꝫ electio:quasi papa dando uisitatorem ad se prouisionē reuocauerit:ꝛ sic dicit pronunciatum in curia:sed nō bñ probatur iure.

m Expediri.concor.vij.q.i.pontifices:ꝛ sic mandat qđ per se non pōt:qđ dic vt.ō.c.suffraganeis:ꝛ ō de transla.c.i.

a Indēnitatibus.diuide decre.in.vij.partes. In prima ponitur constitutionis cā:ꝛ constitutio circa personas eligentes:ꝛ eligendas in monasterijs monialium. In secūda ibi sane ponit quid iuris:cū i ipsis monasterijs plures fuerint electe i discordia per formam scrutinij. In tertia que icipit ibi ceterum ponit quid iuris cū electe per formaꝫ compromissi aliqua pars se opponit. In quarta ibi porro declarat an decre.vt circa ꝛ decre. cupientes ō.c.ti.hēant locum in cāis ipsarum electionū. In quinta ibi postremo excōicat aduocatos ꝛ alios uocatos pro dictis electiōibus qui discordiam seminauerit uel exortam nutriuerint. In sexta ibi supradicta fit ampliatio cōstitutionis ad canonicas nō professas ꝛ que hñt propriū. In septima ibi ad hoc fit quedam protestatio ꝛ antiquoꝝ iurium salutatio:ꝛ prima ponit hoc dicit.monialis non eligit nisi pegerit.xij.annum:ꝛ sit tacite uel expresse professa:nec eligitur nisi peregerit.xxx.annū:ꝛ fuerit expresse professa.

b Que.s.monasteria.

c Dispendia.ō.c.q: propter.

d Affectantes.ō.c.cupientes.

e Duodecimum.q: tūc dicitur pubes:de ꝺspon.ipu.puberes:ꝛ idem est in viro:q: ante pubertatem ad eligendū non admittitur:ō.c.ex eo quod.

f Peregerit.sic.ḯ.e.cum in cūctis:ō de eta.ꝛ qua.c.vno:ō de offi.delega. cum vigesimum.

g Tacite.idem in monasterijs viroꝝ:ō.c.ex eo qđ in fi.ō.c.auaritie ꝛ.c. fūdamenta.§.proinde.

h Alijs.professis.

i Priorissam.idem si alio quocūqꝫ nomine vocetur ad hoc.

k Gubernatur.ḯ.de sta.regu.c.vno.ꝛ per hanc litteraꝫ puto q' in priorissā uel supp̄riorissam claustralē bene possit assumi minor.xxx.an.ꝛ de talibus ō de sta.mo.cum ad monasterium ver.prior āt.

l Eligatur.eligi prohibet:sed non postulari:sic in epo qui infra idem tempus non eligitur:ō.c.cum in cūctis:sed bñ postulatur:ō.c.innotuit.ꝛ puto q' debeat postulari a papa.ḯ.de eta.ꝛ qua.c.vno.

m Trigesimum.olim abbatissa debebat esse sexagenaria.xx.q . i.iuuenculas:sed non utebamur illo iure:sed per decre.ō.c.cum in cunctis.§. inferiora.eligebatur que attigerat.xxv.an.nūc āt imposita est certa meta:quam lꝫ i abbatissis seruemus:in abbatibus locū hēre nego:vt.ḯ.in fi.c.

n Expresse. Nota q' in eligēte sufficit q' sit tacite ꝓfessa:qđ fit cum maior sciens ꝛ sponte suscipit habitum professoꝝ infra ānum:ꝛ triduo perseuerat: vel cum stat in religione vltra annuꝫ:his modis fit tacite professio:ꝛ hoc verum in religiōibus nō mēdicantibus:probatur hoc ō de regu.ad nostram: ꝛ.c.ex parte ꝛ.ḯ.e.ti. cōstitutionem. In electa requiritur expressa professio vt hic:ꝛ idem per oīa i monasterijs virorum:vt ō.c.nullus ꝛ.c.ex eo quod in fine.

o Sane.secunda pars.

p Diuisis.qđ si est nō est nouum nec reprehensibile.lxiij.di.nosse:ꝛ.c. pl. ꝛ.viij.q.i.nec nouum.

a Duabus.si.ō.c.si qñ.

b Non obstante.hoc itelligo nisi opponatur id qđ eligentis votum nullū reddat:ita q' non remanent due partes:ar.ō.c.si qñ.pone.n . q' opponat

et professa fuerit tacite uel exp̄ssead eligēdū cū alijs admittat':nec in abbatissā aut ꝑorissā ubi p ꝑorissā monastiū gubnat': ō cesto eligat' aliq̄:nisi tricesimū ānū cōpleuerit: ꝛ exp̄sse ꝓfessa fuerit ordine regularē. ¶ Sane si ad electionē p formā scrutinij ꝓcedat':ꝛ uotis i diuersa diuisio electiones p̄les in discordia celebrari cōtigat:ea que a duab' partib' numero fuerit celebrata: exceptiōe seu cōtradictione aut appellatiōe quacūque partis alterius non obstante p

q' eligentes non sūt tacite vel expresse professe:vel non sūt puberes: ō prox.rū.vel q' in monasterijs nō mendicātibus sūt alique recepte:quarum nō valet receptio.ḯ.de sta.mo.c.vno.§.sane. Dico tales exceptiones admittendas:ad hoc de offi.dele.ex parte.ij.ꝛ facit qđ dixi ō.c.quorūdam.vbi ergo de duabus partibus constat:nec opponitur aliquid qđ illas minuat: aliq̄ nō obstabit exceptio:ꝛ sic intelligas hāc litterā. Alij cōtra dicentes hic speciale i casu nostro: q' excōicate suspense ꝛ iterdicte ꝛ similes persone ꝛ eligētes scienter idignā admittētur ꝛ cōputabūtur i numero: sed que non sūt ꝓfesse vel minores: non:q: non faciūt numerū.quidā uero dicūt exceptionem excōis bene admitti ꝯ eligentes:q: excōicatio priuat voce ꝛ numero.ij. q.i.nomen ibi:de numero collegarū eius supprimere vel delere ꝛc̄.sed scienter eligens indignam:lꝫ priuetur voce non numero:ꝛ iō non obstat talis exceptio:superioris tū officium his casibus nō deficiet:vt sequitur . ego iā his in iudicijs cōnabar defendere:q' eligentes scienter indignā tanq̄ꝫ suspense ꝛ irregulares repellantur:ꝛ votoꝝ suorum nō hēatur cōputatio:ita q' sꝫ hoc electio a minori parte numero possit valere:quo.n.ad illam electionem dicam illas i numero nō computādas:vt vitetur antiquoꝝ iurium correctio:si.n.ita simplr stamus numero:quid dicem':si.xij. sūt moniales.vij.nolunt eligere:instat finis termini:alie.v. eligunt: quare ualuit electio facta ab ipis.v. Quid si papa interdixit.vij.moniales:ne eligant:quare non valebit electio facta a.v. si hoc est in interdicto hominis:quare non erit i iterdicto iuris:nō video: Iteꝫ pone q' aliq̄ moniales elegerūt alr̄natiue cōditionalr vl' icerte:ita q' vota earum trāsferātur in alias:ō.c.ij.dicemus ne voces alterius partis lꝫ forte sit minor numero non valere: Ex his ꝛ similibus rōnib' vr non hēri debere rōnem votoꝝ illarum que elegerūt scienter indignam.sed ꝯ hoc facit:q: si non fit collatio in electionibus monialium:vt.ḯ.e.c.§.ut āt:ergo pena priuationis in eis locuꝫ non hꝫ:sed hoc nō est verum:vt ibi.ḯ.dicam i glo.nō.ex hoc. Item ꝯ id facit finis.c.vbi dī multa spalia statuta in his electionibus:sed id nō ob. q: preter illud sūt spalia multa:vt.ḯ.patebit. Item obstabit q' littera dicit numero.item q: secūdum hoc nihil esset quo ad hoc nouum in electiōibus monialiū:q: id erat statutum:ō.e.si qñ per qđ.c . ex prin.ꝛ fi.ꝛ per decre.ō c.scriptū:in quātum i illis dicitur q' contra duplo maiorem partem numero pōt obijci id qđ uotum annullat: probari vr q' votum nullum cōputetur in numero:ꝛ si dicamus vota talium computari:multo fortius vota contēptorum:vnde tam in causis succubui:ꝛ iudicio meo non solum vtilis:immo ꝛ necessaria esset declaratio:ꝛ idem dico circa decre.ō.c.quorūdam:vbi hec oīa itelligantur repetita.recepi qđ seruat curia:q' in ista decre.ꝛ decre. quorūdam precise stetur numero:ita q' non habeatur rō excōis suspensionis:irregularitatis:ꝛ aliorum que reddūt votum nullum: et audiui boñ.papam sic i consistorio dixisse:vide in cle.eo.ti. quod circa ꝛ qđ ibi no. Quid dicemus si in cōcordia vel a duplo maiori parte sit facta electio:erit ne de necessitate q' fiat proclamatio sm formam decre.ulti.ḯ.e.ti.ita q' aliter non valeat confirmatio: Et ꝓcedit dubitatio ista:q: ex quo eo casu non admittitur aliqua exceptio:ut hic:ad quid hꝫ fieri proclamatio:puto cōtrarium:cum illa decre.indistincte loquatur.preterea posset esse moniales illas non esse professas:vel non esse etatis legitime:ꝛ iste saltem exceptiones non pñt negari:quin admittātur cum numerū diminuant:vt ō dixi. Itē forte de consuetudine prescripta vel priuilegio non ad conuentū: sꝫ ad alios spectat eligere:fiat ergo citatio:vt ꝛ hoc sciatur:vel forte tenentur eligere de certo loco:ō de consue.cum dilectus:de ver.sig.cū abbate. Item quid dicemus i monasterijs que per mares regunt': sūt.n.quedam monasteria monialium que per priorem reguntur:ꝛ moniales eligunt sibi illum priorem:ista talia monasteria sūt mihi nota habebit ne locum hec decre.in talibus electionibus:ꝛ per ꝑn.

superiorem prius tamē ex officio ꝓut spectat ad ipsū diligenti examinatione premissa:si alias inuenta fuerit canōica ꝯfirmet:ꝛ cōfirmate electe si abbatissa extiterit:bñdictio ipē dat'. ¶ Si āt nulla earundeꝫ electionum a partib' fuerit celebrata duabus:tūc nō obstāte q' sit publicatū scrutiniū ꝛ ad electionem ꝓcessuꝫ: possint mōiales q̄ in aliā uel in alias direxerant uota sua licite per cōsensum antequā ad act' diuertāt extraneos:omni prauitate cessante ad illā accedere:q̄ ab alijs maiorē partē ꝯuētus nūero facientib' est electa:ꝛ si p accessum huiusmōi ad duas partes peruenire poterit:illis q̄ antea in cā cōsenserant ꝯputatis cōfirmet' ꝛ benedicat':ac si duas partes ab initio habuisset:ut in casu ꝓxio ē p̄missuꝫ. ¶ Uerum siq̄ fuerit mōiales q̄ postquam in p̄missis casibus tal' ꝯfirmata ꝛ bñdicta extiterit:ac possessiōeꝫ sue administrationis fuerit assecuta noluerint in modum denunciatōis uel accusatiōis:ut a dignitate deijciatur adepta:ꝓponere aliqd ꝯtra ipsam:eis per predicta ꝓponendi minime sit sublata facultas. ¶ Si uero ad illam que a maiori parte ut premittitur est electa noluerit alie accedere moniales:uel si accesserint: nō

.c.vbi dicit statuimus:vt cum in eis fuerit electio faciēda:ꝛ per finē vbi dicit in.§.vl in prin.in quibuslibet mulierum monasterijs ꝛc̄.videtur q' sic.satis credo q' in quātum decre.ista inspicit eligentes et factum earum etiam in talibus electiōibus haberet locū hec decre. puta q' ꝛ tunc eligentes sint professe sint etatis legitime possent accedere collationē ӡeli ꝛ meriti omittere ꝛ his similia : sed in quantum constitutio inspicit electam puta q' sit.xxx. annorum q' administret ante confirmationem electa a maiori pte ꝛ his similia:forte in illis locum non habent. et iudicio meo circa hoc etiam esset necessaria declaratio.

b Officō.ex quo examinare habet ꝛ supplere i his casibus etiam de facto: ō.c.cuꝫ nobis oli: ꝛ ibi de hoc : ō de postula.hone . i.et xxviij.di. priusq̄ꝫ.

c Diligēti.ō.e.nihil:ꝛ de prebē.grauē.nemini enim cito debet manum iponer' ut.xxiiij.di. .§.i.lxxviij.di . qd est cito:ō.e.cuꝫ nobis:ꝛ.ḯ.e.c.vl.

d Canōica.ex forma debita ꝛ persona idonea.vnde si esset illegitima nata:ō.e.cum in cunctis de fi.presby.per totum:vel corrupta . xx.q.i. iuuenculas:vel alias indigna:non cōfirmabitur.

e Abbatissa. Nota q' priorisse non bñdicūtur sed abbatisse:ꝛ negligētibus recipere bñdictionē itra annū a tpe cōfirmationis iponit' pena per cōciliū vien.de sta.regu.attēdentes.§.statuimus.

f Earūdem.ad quas processum fuit per formam scrutinij.

g Processum.hoc ē ꝯ iura:ō.e.publicato:sed est in hoc casu speciale:vt dī in fi. Idē in electione summi pontificis: ō.e.lꝫ de vitanda.

h Diuertant.non sic i electione pape:q: ēt postq̄ꝫ diuerterunt cardinales ad alios actus pñt accedere:sed hic secus:ꝛ pōt esse rō: quia maior constātia est in viro q̄ꝫ in muliere:ꝛ q: in electione requiruntur necessario due partes:sed hic non necessario:ꝛ adde rōnem ipsius decre.lꝫ de vitanda in fi.

i Extraneos.sic ō.e.q: propter ꝛ.c.cum post petitam : ꝛ est simile qđ de teste dī:ō de testi.co.preterea.

k Omni prauitate.vt simoniaca datione uel al qua pactiōe illicita uel coactiōe vel extorsione:si.ō.e.quāuis ꝛ.ḯ.c.proxi.

l Maiorē.secus de minori.ḯ.e.c.§.siqua.

m Computatis.ille enim dissentire non poterunt:cum de illis cautum non sit.

n Bñdicatur.si fuerit abbatissa:vt ō prox.§.in fi.

o Ab initio.ḯ.de reg.iu.ratihabitiōe cum suis concor.

p Premissum.scilicet contradictione exceptione vel appellatione partis alterius non obstāte:premissa tamen diligenti inquisitiōe ex officio suo hoc fuit premissum.

q Talis.s.que ab initio vel per accessū hñt duas partes.

r Possessionem.a qua non impeditur alias quis post confirmationem : nisi crimen cum infamia opponatur:supra de accusatio. accedens.

s Facultas.sic ō de conces.preben.post electionem in fi.ꝛ de ap.cōstitutus in fi.Et sic no.q' datur actio cui denegatur exceptio : cōtra

id.ff.de regu.iu.inuitus.§.cui damus:sed est speciale:ꝛ adde qđ dixi.ḯ.de regu.iu.qui ad agendum.

t Alterius.s.minoris.

u Inquirenda.s.de forma electionis ꝛ persona electa.

x Strepitu iudicij.sic ō de accu.olim vbi de hoc.vtrum legatus vel iudex inferior possit committere causam decidēdam sine iudiciorum strepitu : ꝛ quid importent uerba ista: vide quod dixi.ḯ.de heret.c. vltimo.

tot tū quot cum alijs prius in eam consentiētibus faciant duas partes tunc super obiectibus partis alterius si qui fuerint:ꝛ super alijs q̄ i tali negocio sunt ex officio iquirēda: plene sine strepitu iudicij ꝛ figura per superioreꝫ inquiratur primitus antequā confirmetur eadem electio uel etiā infirmetur:sed interim prefetus cōstitutionis auctoritate in spiritualib' ꝛ tēporalibus libere administret:sic tamen q' de rebus monasterij nil penitus alienet:nec aliquam i monialem recipiat quoquo modo. ¶ Siqua uero a minori parte conuētus numero nominata fuerit uel electa:ex nominatione uel electiōe huiusmōi:quas eoipso q' pars minor eas fecerit:uires aliquas nolumus obtinere:ipsi ius aliquod quōlibet non queratur:nec ad eaꝫ ab alijs p consensum in hoc casu ualeat accessus haberi. ¶ Ut āt cum per predictam formam proceditur: facilius i huiusmodi monialium electiōibus ad cōcordiā ueniatur : decernimus ut non ӡeli ad ӡelum nec meriti ad meritum : sed solum numeri ad numerum fiat collatio in eisdem. ¶ Ceteꝝ si per formam compromissi fuerit in electione processum : ꝛ electe pars aliqua se opponat :

y Interim.hac causa pendente.

ӡ Auctoritate. Nota nouum casum hic ꝛ infra.§. ceterum:vbi electa ante cōfirmationem administrat: alium habes ō.eo.nihil ē: alium ō.c.licet de vitanda .xxiij.di.in nomine:alium secundum quosdam in imperatore:vt sola electione administret.xciij.dist. legimus.

ꝛ Libere.vt ō.eo.cum nobis olim in fine: ꝛ supra.c. proximo.

ꝯ Rebus.strictius loquitur q̄ꝫ ō.e.c.proxi.

ꝑ Recipiat.conuentus tamen recipere poterit secundum distinctioneꝫ.ḯ.ne se. ua.c. vno et de regula . c. vltimo.

a A minori parte. aduerte decre.ista bene determinat quid iuris:quando facta est electio a duplo maiori ꝛ a maiori : ꝛ a minori.quid dices in quarto casu:cum electiones pares voces habeant numero:nūquid altera poterit per accessuꝫ ratificari:credo q' non:accedat ad hoc quod no.ō.c.ecclesia uestra.ij.ad fi.ꝛ hoc credo precipue ista ratiōe.electio facta a minori parte ad quācunqꝫ dignitatē nulla est ipso iure de religioso quocūqꝫ:ō.c.quorūdam ꝛ.ḯ.statim sequitur:hec igitur ē rō quare per accessum ratificari non pōt:q: qđ a sui pricipio sic nullum fuit:tractu temporis non conualescit.ḯ.de reg.iu.non firmatur cum suis concor.ꝛ ō.c.auditis:sed electio facta a media parte ēt nulla est:ō.c. quia propter ꝛ.c.ecclesia vestra.i.ꝛ.ij.ergo per accessum ratificari non poterit:preterea publicato scrutinio ꝛc̄.ō.e.c.publicato:sed iuriū correctio est vitanda: ō.e.cū expediat:ab illo igitur iure nō recedam:nisi in quātum expressum inuenio:sed in electiōe facta a maiori parte inuenio expressum: q' augetur per accessū:hūc igitur casū non extendā:ad hoc.ḯ.in fi.c.dicam ergo secundum hoc minorem partem illā que non est maior: ita q' accessus hēri nō posset.

b Obtinere.ō.c.quorūdam.

c Ipsi.electo vel nominato a minori parte.

d Collatio. Nota ex hoc ꝛ superioribus reprobatam opinionem illorum qui dicebāt ō.c.q: propter in prin.q' decre.illa i mulieribus locū nō hēbat quibus licebat ignorare iura.ff.de iu.ꝛ fac.igno.l.regula:ꝛ per hanc litterā que dicit collationē ӡeli ꝛ meriti in huiusmodi electiōibus non hēre locū m. dicūt quidā q' monialis eligens scienter idignam nō ē priuata p̄tate eligendi quasi priuatio ex collatione procedat:sed certum ē q' tpe decre.ō.eo.cū in cūctis:in electionibus non erat necesse collationes fieri:q: adhuc ñ emanauerat decre.q: propter:ꝛ tū tunc sine collationibus eligentes indignos erāt priuati p̄tate eligendi:ergo bñ infertur q' ex collationibus priuatio nō procedit sed ex electiōe:vt .ō.e.ti.perpetuo.nam ut ibi dicitur ēt si post collationē nō sequatur electio non hꝫ locum pena.

e Ceterum.tertia pars.

f Compromissi. Quid si procedatur per formā:ō.e.cum dilecti:ꝛ.c.cuꝫ expediat:habebit ne locū qđ hic dicitur:vel an qđ dicitur in superiori proxi. parte:credo qđ locum habebit particula huius decre.q: forma illa po.ius

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

compositi ſi eſt q̃ſ frutinij: et probatur per ipſam decre. ex pdeciat: dicẽ q̃ vlla forma nõ eſt bona per ſe ſcſd eſt quedam ſpecies forme compoſite ſi ſit verum: probatur et ꝙ ommo alie forme ſubſtate erunt p decre. q: propter: ſi ergo illa ſuiſſet per ſe forma: neceſſario eſſet condadere illam ſuiſſe ſubſtam. ſed non fuit: qua ſpecie ẽ forme compoſitũ: et di

x: ſeut ẽ componentiũ ad aliam errat⁹ metaſic: ſi pa ex.ẽ, ys in vetere: et facit .f.e. proximo. ſ. pozzo: et hoc probat tenus ipſius decre. cum expediat dr in electiõibus compoſitũ. ioannes andree.

g Si minꝰ ſatis oꝛdo ut dixi in proxima parte: idem de medꝰ: et ſcdũs hoc dicamus minꝰ⁹ ꝓ tem illam ꝙ maiꝰ⁹ non eſt. vl neceſſaria eſſet. I hoc pũcto declarato vel ſtan dum antiquo iuri.

h Conſimiliter, aduerte: quia in illo caſu: in caſu ẽ .e.ſ. ſine .t.ſ. non ere do ꝙ ante cõfirmationẽ⁹ minꝰtrare poſſit: et mira bile: q: ſi eſt electus a duo bꝰ maioꝝ ꝓcergo a ma iore ergo videtur ꝙ ante ꝓ firmationem adminiſtrare poſſit: ſ.e. ſi fuero. Item ſi minoꝝ pare ſe opponit: multo fortius videtur ꝙ adminiſtrare poſſit: q̃ ſe maioꝝ ꝙ opponit: ut .f. ſequitur. Sed non mireris: q: in vno caſibus non debitur cõfirmatio ꝓpter obiectũ: q: non adminiſtrabit ante cõfirmationem: ſed in illo dr fertur: ſi ante cõfirmationem non adminiſtrabuiſſet in illo differtur: ſi ante cõfirmationem adminiſtrabit nunq̃ poſſet cõfirmari: ꝓpter hoc: q: ſi ſtetur ꝓ hoc: q: ſi electus ante cõfirmationem adminiſtret: ſi ꝓ iura .ſ. qualiter: et .e. noſtra. q uo iure antiquo dico nõ recedendum niſi i quantum permiſſus fuerit in ꝓ iure antiquum ſeruabe: vt in .f. ad hoc ſi de tralla. cui. vbi ad maiorem ſtabilitatẽ permittitur: ſed nõ ad parem.

i Et ſi forma .f. oppoſit ibi partis eiuſdem ẽ.

k Statutur. f. q̃ſ a pauciplo vel per accẽſum electa ẽ a duplo maioꝝ par tis ẽ .e. ſ. fane .t. ſ. ſi.

l Eiuſdem. f. minoꝝ in numero.

m Non obſtante. expone vt ſi.

n Predicta .ſ. .e. ſ. rerum.

p Permittitur .ſ. .e. ſ. vero.

q Differatur. bec eſt ergo nõ quare adminiſtrat: vt ſi dixi.

r Interim. nota ꝓ bio ꝙ ſupra dixi.

s Predicta: in dicto .ſ. ſi vero .f. q: bona non alienent nec aliquam in mo na lem reopiat quoquo modo.

t Eiuſdem. qui dubius eſt. ſi dicit peculio q̃ſ debetur.

u Expectare. Nota electo facta per ſomam frutinij a duplo maioꝝ par tes electo facta per ſomam compoſitũ cui minoꝝ pars conuentus ſe op ponit: funt paria: quia in eo ſtatim ſit confirmato contra dictione partis al teri⁹: vel exceptione vel appellatione nõ obſtante: poſt poſſeſſionem ad ꝓpiam vrobiqp admittitur accuſatio vel denũciatio. Item electo facta a maioꝝ parte per ſomam frutinij: a facta per compoſitũ cui maioꝝ pa ſe oppoſuit ſit paria: quia eſtq; differtur cõfirmatio: interim adminiſtrat excepto quibuſdam caſibus: ſed electo facta per ſomam frutinij a minoꝝ parte concutitur: ſ facta per ſomam compoſitũ cui duplo maioꝝ pars conuentus ſe oppoſuit: ſũt pariaꝫ quia prima non vlact ipſo ingenere ra tificatur per conſenſum ſcdũ poſſe valere: ſed non adminiſtrat: electus: ſed hic eſt contra expectat. Sũ queratur quare ita diuerſa ſi forma frutinij et forma compoſitũ: ſatis patet per le ſolutio: quia in ſecundo caſu: ẽ non conſtituẽ⁹ videtur eo ꝙ compoſitũ ſit: quod non eſt in primo. per ſomam enim compoſitũ etiam vno cõtradicente procedi non potuit: ſupra eodem quia ꝓopter. Equa igitur ſuit ratio in eis diuerſam uo ſta tucno.

r Poſito, quarta pare.

r Premiſſa. quia non in electione que per ſomam frutinij a pa opio vel per accẽſum facta reperitur a duabus partibꝰ nonne in electione que facta fuit per ſomam compoſitũ: cui minoꝝ pare ſe

s Poſito, quarta pare. Sed cũ eap ꝓpter ſeruꝰ nereccidam ſuecꝫ cõditio nis ſtatum non decedat nec ipſius ꝓ pediat: publico eſtat demonſtrare: aut extra ſua mõſteria euagarino lumus q: electe uel etiam eligentes aut appellatores ſeq be contra quas appellatium fuerit ad eandem ſedes perſonaliter uenisti quoquomõdo. Sed ꝓcedentes ſuffragiter inſtru ctos uita cõfirmationem pie memorie nicolai pape.iii.pcde. noſtri ad ſedem ipſã transmittant: per eoo electionum ac appellationum ꝙ poſtu lationum ſuarum ꝓfectorume nego tiũ papoꝝ nõ ſuffragia ſuadebit: penam i dicta conſtitutione contentam ipſo iure ſi hoc non fecerint incurſure. Poſtremo bi quoo ad dirigẽdas in buiuſmodi electionib⁹ monialeo ealdem dominꝝ cõtigerit euocari ab hoc poſtulo abbtiam per que in tec eas ſuper facẽdis ipſis electioñ bꝰ ortũ poſſit diſcordia uel exorta q: iurori ſeũdam ſomam ibi conſtetum: et pena q: ſuper nõ ex poſſio nõ audiũtur nili ex certa cã: vt ibi patet.

p Lego. ſ. e. cat ora. o. an.

p Sed cum eas. ſ. illi. tractus fuit ex glo. gar. poſita .b. c. cupiẽs circa principium ſuper verbo regularium: ibi dicebat gar. q: fatio credebat de merite cõdatoꝝ non ſuiſſe q: feminꝫ trẽ ad curiam: ui debatur tamen per verba q: re ſenerentur q: in maſculino gene re cõprehẽdatur femininum. ff. de lea. li. ſua. xvij. q. iij. li. quo ſua deute conuentus cum decre. de ſenten. excõ. multeres. Item per iura antiqua in abbatiſſam electa perſonaliter ſuã electionẽ poſſequi po teratiõ de referip. cum dilecte mulieres. nõ fuerit illa mene conditoꝝ .p babat per decre. ẽ de ſen. ex. de monialibus. xvij. q. ij. pernioſam de coba. de. per totũ de ſta. mo. c. vl. ſ. ſi.

a Clericum dam. Nota meloorem conditionem mulierum: ad idẽ .d. de mulieres. ſin quibuſdam vero deterior: et ꝙ de iure ſi ꝓ ſ. ẽ .e. noua quedam.

b Datum. regularem. ſ. ſe duo concurrũt.

c Decet. fm boneſtatem.

d Expediat. fm utilitatem: ſi de uo. vro. re. magne.

e Euagari. ita re fe rta. ſ. non ꝓot. C. de ſpo. C. de ſpo. li. ſi. q. aduo q̃ ſi .e. ut cera que locũ bꝰ ſolum i appellationibus extra iudicium iter poſitus .ſ. e. conſtituan.

f Appellatur. q̃ veure teneb antur ſcdũ ſi forma decre. cupientes.

g Perſonaliter. in hoc ergo ſolo. ſi perſonã ad eam locum nõ bꝰ dere. cupientes: alias vero bene.

h Sufficienter, ſalcet cum omnibus actis iuriꝫ⁹ minimẽtio ad cauſam ſpectantibus. ꝑ. ſi. dicta ꝓ dere cupientes. ſ. ꝙ ſi per. xx.

i Conſtitutionẽ. ſ. e. cupientes.

k Penã. ſ. q: electe. ſi. ſ. ipſe debuit procuratoꝝ⁹ nõ miſerint ſint ꝓ ante ẽ iure ſibi per dictionẽ quelũ: ſi ſi miſerit ſi ſi ei actio iuriꝫ⁹ minimẽtio ſufficiẽter iſtructũ: ꝓ alio exhibẽdo alibi ei apud ſe. ap. nili ex iuſta cã dilationẽ aliquã ſi pebitũ: dẽgitoo appellatores uel opponẽtes quo ad ſe a totali ſi excluſe. ꝓ eamoe. ꝓcelluo: ita q: ꝓ b electo nulla ꝓdicioũ gencẽbor: ita alio bꝰ i predicta decre. cupiẽtes.

l Hoc nõ fecerint. .ſ. parratoꝝ⁹ non miſerit: vel ſi ſufficiẽt iſtructũ.

m Poſtremum. ꝓ pare.

n Ex pauciplo. ſi ſi. ſ. ſi. ſi. ſi

sola reseruatio sine inhibitione sufficeret? credo q hon ad cassationem: ō de preben. dilectus: puniendi tñ essent qui c'egerũt postq̃ reseruationẽ sciuerant esse factam: vt ibi ꝛ. j. de concess. preben. si soli: per quã decre. videtur q inhibitio bñ sufficiat sine decreto: hoc verum ad cassãdum ea que scienter post inhibitionẽ sũt fc̃a: sed ad hoc vt ab ignorãtibus fc̃a vitietur: necessarium videtur decretũ: ut hic. ioannes.

extiterit irritum ꝛ inane: si uero iam ad electionem forsitan sit processum in ipsa: p̃ñti constitutione sancimus q licet reseruatio inhibitio ꝛ decretum huiusmodi non afficiant electionem uel alia que precedunt afficiunt tamen ut effectu careant ea que postmodum subsequũtur. I Dez.

Si qs iusto ipedimento detẽt' in electiõis negocio neq̃at cõmode interesse: põt nedũ uni: put dicitur in cõcilio generali: sed ꝛ pluribus committere uices suas: dum tamen eorum cuilibet det in solidũ potestatem: ꝛ erit tunc melior cõditio occupantis. Uerum si ambo concurrãt insimul: ꝛ postulẽt se admitti audiri eos non expedit: quia

f Ignorãter. Nota q decre. ignorantes afficit: sed notare potes ɔ̃trarium: si eis ignorãtes afficeret: quare hic additũ fuisset uel ignoranter? superflua sꝫ hoc uideretur hec littera. in decreto pape dicimus q ignorãtes afficit. j. de conces. p̃ben. q: cunctis.

g Iam ad. s. ante tp̃s quo fc̃a fuerit reseruatio. qd si eadẽ die fc̃a fuit reseruatõ ꝛ electio? dico q si põt apparere que primo: puta per instrumenta electiõis ꝛ reseruationis: puta si in eis dicatur de die ꝛ hora: vel per testes qui predictis interfuerunt: hic nullum dubium: si autẽ hoc nullo mõ põt apparere: dico negotium ad papam deferendum: vt sua voluntate determinet per decre: ō de rescrip. c. pe. c. li. cum. n. hic de iure pape queratur: qȝ dubium est: nõ poterit iferior ipso gratificare: ꝛ hoc cum reseruauit tm̃: sed si reseruasset ꝛ contulisset prefertur datus a papa i eo casu. j. de preben. si a sede.

h Et decretum. nota copulatiue ꝛ nõ disiũctiue ponuntur: ꝛ facit pro his que ō dixi.

i Uel alia. si ergo confirmatio ꝛ cõsecratio precessissent decretum: eẽt electi negociũ expeditũ. si ãt sola electio cõfirmatio ꝛ consecratio pertinebit ad papã: si ãt pcesserat electio ꝛ cõfirmatio: tũc sola cõsecratio ad ipsũ ptinebit.

k Effectu. si ergo ante reseruationem electus: ꝛ post reseruationẽ cõfirmat' fuerit: non valet cõfirmatio ẽt ab ignorãtibus exhibita ꝛ recepta: electio tñ propter vitiosam cõfirmationẽ non vitiatur: ō. e. si cõfirmationem: quã per hanc exemplificare potes: ꝛ adde qȝ dixi ō. e. c. prox.

l Postmodũ. s. post reseruationem ibibitionem ꝛ decretũ: ꝛ argue ex hac decre. q si papa prouidit alicui de epatu: alius q̃ papa sine eius mandato illum non poterit cõsecrare: ar. ad idem de accu. meminimus.

a Si quis iusto. hanc decre. diuido in tres partes. prima durat usq ad §. porro. secũda usq ad. §. absens. tertia usq ad fi. Aliquis iusto impedimento detentus in electionis negocio cõmisit pluribus vices suas: q̃ritur an valuerit cõmissio? r̃ndetur q sic: dũmõ i solidum dati fuerint: ꝛ erit melior tunc occupãtis cõditio: si ãt nullus occupat: sed ambo simul concurrunt: admittetur ille quẽ caplm vel maior pars elegerit: si ãt caplm non cõcordat: ille admittetur qui primo in instrumẽto procurator extiterit nominatus. Et rõ quare alter solus admitti dꝫ est: q: possent uota dirigere i diuersos: ꝛ sic res nõ haberet exitum: ꝛ qȝ fieret non valeret: si ãt non fuerint dati in solidum: tũc neuter admittetur propter superiorem rõeȝ: ꝛ sibi imputet qui sic eos instituit. Secundo queritur aliquis dedit procuratorem i negõtio electionis: ille procurator suo nomine eligit unum: ꝛ nomine dñi alium eligit queritur an possit? r̃ndetur q non nisi de certa persona eligenda hũerit spãle mandatum. Tertio queritur. pone canonicus absens non iuenit aliquem procuratorẽ in collegio: queritur an possit dare extraneũ? ꝛ r̃ndetur q non iuito capitulo. sed queritur an saltim votum suũ possit exprimere p litteras? ꝛ r̃ndetur q non: q: uotum i ipso scrutinio secreto ꝛ sigillatim tantũmodo est exprimendũ: ꝛ nõ ãte scrutiniũ. emanauit hec decre. ad declarationem decre. de elec. q: propter. §. pe. ꝛ eorum que ibi no.

b Iusto. hoc relinquẽdũ est iudici: quia nec numerari possent: exempla tñ habes. ff. si quis cau. l. ij.

c Detentus. ꝛ in loco existens de quo debeat euocari: al' locum non hꝫ cõmissio: ō. e. q: propter. §. pe. ꝛ de hoc impedimento si opus fuerit fidem facere dꝫ iuramento: vt ibi: vnde non est de necessitate q iuret i instrumẽto procurationis ipse dñs: sed cautum est q det mãdatum ipsi procuratori iurãdi in aiam suam q ipse tali ipedimento detentus ẽ fm oẽs modernos q hoc no. in decre. q: propter: ꝛ est rõ: q: si capitulum requireret iuramentũ: pcurator iurare nõ posset: nec propterea vlterius expectaretur: fuit. n. procurator minus sufficiens: ꝛ ideo sibi constituens imputet: ad hoc. j. §. si ãt: nec dꝫ dicere procurator: dico dñs in loco in quo dꝫ vocari ꝛ iusto impedimẽto detentũ: q: ista sũt verba iuris: sed dicere dꝫ uerba facti. s. dico dñm in tali loco ꝛ tali impedimento detentum: puta tali infirmitate vel talibus inimicitijs: ꝛ tũc si nõ admittatur appellet sꝫ osti. q hoc ibi no.

U possẽt uota sua dirigere i diuersos: sicq res non haberet exitum: ꝛ qȝ ab eis hoc casu fieret non ualeret: sꝫ is admittatur dũtaxat quem capitulum uel pars maior elegerit: ul' si cõcordare nequeant: is qui primo in instrumento uel litteris procurationis extiterit nominatus. Si autẽ nullus ipsorum in solidum fuerit deputatus: tunc propter rationem eãdem ipsorum aliquis non debebit admitti: sibiq iputet qui sic eos cõstituit idiscrete. Porro cũ unus est procurator simpliciter ɔstitutus: si is unum suo ꝛ alium domini sui nomine in scrutinio nominandum duxerit: nihil agit nisi de certa eligẽda persona sibi dominus dederit

d Concilio. ō. eo. quia propter. Ista. n. fuit dubitatio: q: ibi dicebatur cõmutat vin de collegio.

e Pluribus. idẽ no. vin. ꝛ compo. ō. e. q: propẽ: ꝛ qȝ dicit pluribus itelligo siue duo fuerit siue plures: dũ tñ i solidum: vt seqtur: q: eadeꝫ est rõ.

f In solidum. aliter neuter admittetur. j. e. §. si. ãt.

g Tũc. cũ potestatẽ hñt in solidum.

h Occupantis. ō de procu. non inuste: vbi de hoc.

i Insimul. ita q non apparet quis primo.

k Dũtaxat. i. tm̃modo: vnde isto electo alter oẽ ius amittit: ꝛ ẽ si. ō de rescrip. c. pe. qȝ uerum credo: nisi in istrumento diceretur meliorem non esse conditionẽ occupãtis: ꝛ qȝ vnus incepisset alter finire posset: ar. ad hoc in predicta decre. in fi. ꝛ. j. de procura. si duo.

l Maior pars. sic ō. e. li. de rescrip. c. pe. ad idem. lvi. di. apostolica: de elec. cum inter canonicos. ff. ad munici. q maior.

m Elegerint. nec credo q uariare possint: vt ō. e. ut quis duas: de postu. c. vno. in fi.

n Nequeant. q: nolunt eligere uel pari numero discordant: ꝛ nota q primo recurrendum ẽ ad electionem capituli: secũdo ad ordinem scripture. tabelliones. n. preponũt quos volũt in istrumentis: ꝛ iõ sũt equius pmo recurri ad electionẽ capituli: p quã magis idoneus eligetur: ad hoc. j. de procu. si duo. ff. de accu. si plures. secundo ad scripture ordinem in subsidium.

o Nominatus. per ordinẽ scripture: cõcor. optime. j. de prebẽ. mandato: ad idẽ. xliij. di. sit rector in fi. cum suis cõcor. ꝛ ō de rescrip. cũ dilecta cũ suis concor. ꝛ fac. ff. de le. ij. l. cũ pĩ. §. pe. qd si nõ appet: puto q: duo sũt instrumẽta: nec appet qȝ prius? puto q mutuo se ipediant. ff. de usufruc. l. quotiens: ꝛ imputet sibi q sic eos constituit.

p Propter rõnem eandẽ: q: possent vota dirigere in diuersos: et sic res non haberet exitum.

q Admitti. quid ergo nũquid de nouo citabitur ipse canonicus? nõ: al' qd sibi iputaret ut sequit: idem. n. ẽ nõ uenire: qȝ non sufficiẽter venire: cõtumax ergo fuit: ꝛ procedent ipsius socij ad electionem ō. j. de pcu. si duo: ubi dĩ q si in cãis electionum sũt dati plures pcuratores sed non in solidum: iudex eligit idoniorem? so. ibi loquit de procura. dato ad iudicia in causis electionum postulationuꝫ uel prouisionum: hic de procu. dato ad negotium. s. ad ipsam electionẽ faciendam: et ibi de iure iam nato: hic de nascituro: qȝ minus fauorabile ẽ: ꝛ vtrobiq vtilis prouisio ob celerem expeditionem.

r Indiscrete. non enim debent stulti melioris esse conditionis q̃ periti. j. de preben. cum qui bñficium.

s Porro. sa ps. hic approbat opio vin. ꝛ cõpo. ō. e. q: propter et ab. e. ti. cõgregato. tñ goff. ꝛ osti. ibi no. q satis poterat dici valere: cum in diuersos consentit: dũmõ neuter sit malus: qȝ falsum est: ut hic vides.

t Nihil agit. rõ quia qua cõscia tenetur meliorem eligere suo nomine: eadem rõne tenetur ad idem nomine dñi sui: ad hoc. xlvi. di. sicut nõ suo: ꝛ incerta videntur: hoc no. ō. e. c. ij. q dicit nihil agit: intellige q: neutrũ votum ualet: ꝛ est simile quod dicimus i delegato q subdelegationem recepit a socio: ō de offi. dele. super questionuꝫ in. § si uero.

u De certa. Nota approbatã opi. compost. ꝛ inno. ꝛ reprobatam opi. vin. qui dicebat ō eo. congregati q nõ poterat fieri compromissum vel mandatum procuratori de certa persona: dicebat. n. q uidebatur singularis electio: ꝛ sic non ualebat: ō. e. in genesi. item talis commissio est cõtra cõcilium: qȝ requirit q cõmittat vicem suam: sꝫ iste non cõmittit vices suas qui dat mandatum de certo: sed falsum est: vt hic patet: ꝛ ō hoc per ab. ō. e. cõgregato. Sed nun qs procurator ad eligendum datus poterit aliũ substituere? dic secundum compost. q sic: qa procurator est ad negotium: qui aliũ procuratorem dare potest. j. de procu. c. i. in fi. ff. mãda. si procurator. Est tamen arg. contra. j. ō of. dele. is cui ꝛ ō de offi. dele. c. ulti. so. illa loquuntur in iudicibus non in procuratore. Item quero: nũquid procurator datus ad eligendũ compromittere poterit? dic secundum compost. q si liberum mandatum habuit: cõpromittere poterit: q: id potest quod dominus. si autem ad certam personam: tunc cõpromittere nõ potest: quia sola necessitatis forma. s. scrutinij tũc intelligitur demandata: ar. ff. de pecul. lꝫ. §. si seruus.

speciale mandatum: tunc enim in illam eius ꝛ i aliã suo noie licite poterit ɔsentire. Absens quoq licet nllus de collegio uelit esse procurator eiusdem: nec ipe nolẽte caplo extraneũ ualeat ðputãe nõ poterit aliq̃ten' per litteras exp̃mere uotũ suũ: qȝ non ẽ añ scrutiniũ: sꝫ i ipo scrutinio secrete et sigillatim tm̃mõ exprimendum. I Dem.

Quoniam electione nõ in concõdia celebrata: supior ad quẽ electionis ipsius confirmatio pertinet: consueuit interdum sue confirmationis celeritate preferẽs cupiditatem ppriam iuri et inordinatum affectum etiã equitati competitorẽ aliquando ubi ali' uel eos qui se uolunt opponere: quãdo elect' est unius supplãtare: dũ null' uocatis et n discusso negocio per repentinã confirmationem cito contra doctrinã apli iponit manus electo: nos uolẽtes huic morbo et fraudibus obuiare presenti ɔstõe sãcim' confirmationes tales uirib' omnino carere: ipsasq decernim' irritas et inanes. Uocationem autem huiusmodi

x Illam. certam personam de qua habuit mandatum expressum: ꝛ nota illam: quia aliam eligere non potest: quia faceret cõtra formã mãdati: ō de rescrip. cum dilecta: ꝛ. ff. manda. diligenter: ꝛ. j. de preben. cui de non.

y Consentire. Nota ar. q habens speciale mandatum id põt qȝ alias non posset: ad idem. j. de procura. c. i. ꝛ vlti. ꝛ facit ad questionem quam hoc anno disputaui: an delegatus ab alio q̃ a principe hñs speciale mandatum subdelegandi subdelegare possit: ꝛ de hoc dixi. j. de offi. dele. is cui.

z Absens. hic in primo dicto approbatur glo. ber. ō. e. quia propter. in glo. penul. ꝛ omnium modernorũ idem ibi notantiũ: sed in secundo puncto reprobatur eiusdem ber. opi. in eadem glo. ꝛ quasi osti. consentiebat: sed ibidem inno. ꝛ ber. ꝛ compost. cõtra: ꝛ eorum approbatur hic opinio: ꝛ intelligas hãc litteram de supradicto absente qui compromittere potest. s. iuste impedito ꝛ existẽte in loco de quo ꝛc̃.

ꝛ Procurator. dicebat goff. q putabat talem canonicum indirecte contẽni. alij dicebant q compelli debebat aliquis de capitulo: ut ab ipso mandatum susciperet: sed nõ est verum. a principio eniꝫ nullus compellitur procurationem recipere. C. de procu. inuitus insti. manda. §. mandatũ. io. an.

ɔ Nolente. si enim capitulum vellet bene tunc posset extraneum ðputare: sed inuito capitulo nõ: ꝛ sic debet intelligi decre. quia propter. extraneum. n. etiã sine mandato admittere posset: ꝛ sibi preiudicare ꝛ in extraneum ẽt cõpromittere: ō. e. cãm cũ si.

ꝑ Uotum suum. ber. cõtradicebat: ita tamen q publicatio ipsius voti fieret tantũ cũ aliorum fiebat publicatio: sed nõ inspexit q non solum publicatio: sed etiam expressio in scrutinio tantum fieri dꝫ ut sequitur.

a Exprimendũ. Nota non sola publicatio inspicitur: sed etiam expressio. sed cõtra ō proxi. §. ubi exprimit votum cõsensus ante scrutinium dando scilicet procuratori mandatum de certa persona eligenda. so. falsum est q tũc exprimat votum: sed mandatum dat de voto exprimendo: sicut aliud est inuestire: aliud mandare de inuestiendo: de his que s. a ma. par. ca. ex ore. vnde aduerte: pone q procurator qui mandatum habuit de certa persona eligenda: nõ eligit: ille elect' fuit a quibusdã alijs: nũgd vox illius absẽtis ꝛ mãdãtis augebit numerũ illius: vt possit dicere q electus sit a. x. quia. ix. elegerũt: ꝛ decimus mandauit de eo eligendo: absit. dicas ergo q aliud est dicere cõsentio in talem: ꝛ hoc debet fieri in scrutinio ꝛ secreto ꝛ sigillatim vt hic: ꝛ tali modo consentit in spirituale matrimoniũ: ꝛ aliud dicere: do mandatum ticio de tali eligendo: quia illud non est votum: nec per hoc contrahitur matrimonium: ꝛ ideo ante scrutinium fieri potest: vt ibi: sic vides in matrimonio carnali: aliud est ɔtrahere: aliud est dare mandatum de contrahendo: hinc est q qui contrahit amplius non penitet: sed qui mãdatum dedit penitet ante contractum. j. de procura. c. vltimo: sic ergo intelligas: nec similitudinem dicas vbi non est. ioãnes andree.

a Quoniaꝫ. si apparet q electus vl se opponens ei qui confirmationẽ petit: ille vocabitur nominatim: alias fiet crida in ecclesia generali: q se cõfirmationi volentes opponere: veniant peremptorio assignato: alias confirmatio facta non tenet.

b Electione. idem dicam de postulatione: cum eadẽ sit ratio: quod veruꝫ puto in admissione postulatiõis que sit a superiore illo qui postulatum admittendo ɔfirmat: secus in eo qui postulatur a plato suo: ut monachus electus in episcopum ab abbate: q: in ea non fiet uocatio: ꝛ idẽ puto in p̃ntatione: vt ẽt ille cui fit p̃ntatio seruare teneatur hanc decre. ꝛ sic suatur. de collationibus dicam in fi. c.

c Concordia. idem si in concordia quo ad vocationẽ faciendam: vt dicit in fi. c. io. an.

d Pertinet. verbum hoc late patet. ff. de ver. sig. uerbum pertinere: vnde intelligo siue pertineat iure cõi ut ad episcopum. xvi. q. vij. nullus omnino debere. cum ex iniũcto: siue iure speciali: puta ex priuilegio uel cõsuetudine p̃scripta siue iure delegato: q: oẽs hẽbunt hanc formã seruare.

e Celeritate. Nõ q hic reprobat celeritas: ꝛ ẽ generale i oib' psonis pmouendis. viij. q. ij. dilectissimi. itẽ ppter rei nouitatẽ. xxxiij. di. cõis filius ubi de hoc per archi. xciij. di. c. i. itẽ propter reuerẽtiam sacramẽti recipiendi: de cõse. di. iiij. iudei. itẽ propter metũ incõmoditatis emergẽtis. xij. q. ij. sine exceptione. itẽ propter honestatem: ꝛ vt res carior hẽatur. xxvij. q. ij. institutũ. item propter certitudinem hñdam vt. xvij. q. ij. si quis incognitus. itẽ propter reuocãdi difficultatem: vt in dandis sinijs. ij. q. i. deus omnipotẽs ꝛ hic: vel i ipsarum executione. xi. q. iij. cum apud. item in legibus cõdendis. iiij. di. in istis. item propter rei dignitatem. lxi. di. miramur. item propter periculosam sacramenti iterationeꝫ: de cõse. di. iiij. itaq. Interdum autem desideratur acceleratio propter metũ cõtaminationis. viij. di. mala. propter metuꝫ defectus. v. di. baptizari. propter metum usurpatiõis. xxxv. q. ix. loci. propt magnitudinem transgressiõis. xxvij. q. i. si custos propter inobediẽtie culpã xij. q. ij. qui ꝛ humanis. propter debituꝫ obedientie. xciij. di. c. i. propter rectitudinem dispensationis. xlv. di. disciplina. propter periculum iminens: vt in vacatione ecclesie: ō. e. cum inter uniuersas: vnde ꝛ cautio dãni infecti celeritatẽ desiderat. ff. de dam. infec. l. i. ꝛ idem in silibus: vt ō de re iudi. c. ij. de rescrip. ad hoc: vbi ex certa cã idem ẽ reperiri.

f Preferens. sic ō. e. auaricie ꝛ. c. quorũdam.

g Cupiditatem. que oium malorum radix ẽ. xlvij. di. bonorũ de pe. di. ij. quia radix.

h Iuri. qȝ facere non dꝫ. vij. q. i. si quis epũs in fi.

i Unicus. si. ō. e. cupientes. §. si vero.

k Discusso negocio. male faciunt: ꝛ puniuntur si promouẽt indignũ: vt ō. e. nihil ẽ: ꝛ ō de preben. graue.

l Apostoli. pauli. i. ad thi. vi. c. xxiij. di. §. i. lxxviij. di. quid ẽ cito: ō. e. cuꝫ nobis olim.

m Manus. cõfirmatorias: de quibus loquimur.

n Morbo. nam qȝ medicamẽta morbis exhibent hoc iura negocijs: in auten. hec cõstitutio que inno. consti. in prin. colla. viij.

o Fraudibus obuiare. qȝ faciendum est: ō eo. auaricie ꝛ. c. commissa ꝛ. j. ti. proxi. c. ij. io. an.

p Tales. s. factas non uocatis competitoribus: vel his qui se vellẽt opponere: siqui essent.

q Inanes. dicebamus olim: ꝛ no. de hoc inno. ꝛ osti. de appel. constitutis ij. de do. ꝛ contu. cum olim: q confirmatio facta uocatis his qui vocandi erãt: ꝛ cum cãe cognitione hꝫ vim diffinitiue: hinc ẽ q reuocari nõ poterit: ꝛ si appelletur appellari põt vt a diffinitiua. si ãt fiat sine cãe cognitione ꝛ nõ uocatis vocandis uim hꝫ interlocutorie: ibi de hoc plenius per eos uidere potes: sꝫ hodie nõ valet cõfirmatio sine vocatiõe huius decre. vt hic uides:

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

quid si sic cõfirmatus administrat:satis crederem q si erravit in facto:quia credidit vocationem factã que facta non erat excusetur a pena decre.ĩ eo. avaricie ꝛ.c.qualiter:maxime cũ vocatio ꝛ citatio ista sit superioris officiũ ꝛ non partis:sed si erravit in iure:cum a dicta pena non crederem excusari: ad hoc.ĩ.de reg.iu.ignorãtia cũ suis concor.

r ¶ Nominatum.si.ĩ.de se. ex statuimus.

o ¶ Generaliter.ꝛ publice: q2 talia edicta in publico proponi debent:de postu. .c.i.ꝛ est contra illos q ad huc fraudem faciunt cõstitutioni faciendo hanc vocationem fieri corã certis amicis.

t ¶ Opponere.ne electus cõfirmetur.

u ¶ Peremptorio.nũquid post hunc terminũ veniens audiretur.super hoc dic ut supra qui ma.accu.pos.cũ in tua.officiũ tamen iudicis in his nõ quiescat:ut ĩ .c.cũ nobis olim.

x ¶ Competenti.secũdũ locorum distantiam personarum ꝛ negocij qualitatem.

y ¶ Que.scilicet dicta de vocationibus faciendis:ꝛ q non valeat cõfirmatio alit facta.

nominatim ubi est coelectus vel apparet oppositor:alias generaliter in ecclesia in qua electio facta est:ut si qui sint qui se velint opponere compareant:assignato peremptorio termino competenti faciẽdam esse censemus. ¶ Que etiam si electio i cõcordia celebrata fuerit:volum⁹ observari. Bonifa.viij.

De renunciatione.

Quoniam aliqui curiosi disceptãtes de his que nõ multũ expediũt: ꝛ plura sapere q̃ oporteat cõtra doctrinã apostoli temere appetentes:in dubitationem sollicitam an.ro.pon.maxime cũ se insufficiẽtem agnoscit ad regendam universalem ecclesiam:ꝛ sũmi pontificatus onera supportanda:renuntiare valeat papatui eiusq3 oneri ꝛ honori:deducere minus provide videbã

tus electus:ꝛ illo mortuo iterum successit clemens vt in cronicis:ꝛ vide de hoc.viij.q.i.c.i.hinc disputat hic mundus ꝛc.ꝛ hanc opi.approbavit io.vij.q.i.c.non autem.ad id quod dicitur q renunciatio fieri debet in manibus superioris:fateor id verum vbi est superior: sed hic propter impossibilitatem ius illud servari non potest:ꝛ fac optime ĩ ti.proxi. indẽnitatibus.§. penul.ꝛ ĩ eo.licet de vitanda discordia in fine. Item inferiores prelati a suis prelatis cõfirmãtur ꝛ instituuntur: unde non est mirũ si sine ipsorum licẽtia renunciare non possunt. sed papa a nemine cõfirmatur:unde sicut sine superiore institui: ita sine superiore renunciet:ad hoc supra de regu.iu.c.i.

tur. Celestinus papa.v.pre. noster dũ eiusdem ecclesie regimini presidẽbat:volens super hoc hesitationis cuiuslibet materiam amputare:deliberatiõe habita cum suis fratribus ecclesie romane cardinalib⁹:de quorũ numero tunc eramus:de nostro ꝛ ipsorum omnium cõcordi consilio ꝛ assensu auctoritate apostolica statuit ꝛ decrevit:ro.pon.posse libere resignare. Nos igitur ne statutum huiusmodi per temporis cursum oblivioni dari:aut dubitationẽ eandem in recidivã disceptationem ulterius deduci contingat:ipsũ inter constitutiones alias ad perpetuam rei memoriam de fratrum nostrorum concilio duximus redigendũ. I Bẽ.

Si te prebendam uel dignitatẽ in aliqua ecclesia proximo vacaturam auctoritate ap. expectante aliquis prebendã seu dignitatem tenuem obtinens i eadẽ fraudulenter ci

k ¶ Predecessor. cum dignitas vacat alias q̃ p mortem successor non congrue dicit predẽcessor:sed dicere d beret precessor.predecessor:enim idem qd pdecedens:nisi dicere velis q quocũq vacet prelatura quo ad illã decessisse putatur:ꝛ est expressum.vij.q.i.§. ecce in quibus ꝛ.xxxiij.q.ij.§.i.

z ¶ Observari. quid in provisiõibus vel collatiõibus:nunquid i eis hẽbit fieri hec vocatio:tutum puto ꝛ in his hec fieri:non tamẽ credo de verbis vel mente huius iuris hoc esse:ꝛ facit.ĩ.de preben.cuz in illis:ꝛ optime eo. ti.l3 eps.io.an.

a ¶ Quoniam. quia quidã plus q̃ expediret curiosi referebant i dubium:an papa possit renunciare papatui:celestinus.v.dũ presideret ecclesie romane regimini:statuit de cõcilio ꝛ assensu suorum fratrũ q summus pontifex libere possit renunciare papatui:quod statutũ ne oblivioni daretur: ꝛ ne de predicto casu dubitetur ulterius:inter alias huius .vi.libri.cõstitutiones de fratrũ suorum concilio dñs bonifacius hic redegit ad perpetuam rei memoriam.io.an.

b ¶ Curiosi.qui maiores curas exhibere volũt q̃ res exigat:ad hoc.iiij.di. denique de conse.di.v.quinque modis.

c ¶ Expediunt.quod faciendum non ẽ.C.de sũ.tri.l.nemo.ĩ.de here.c.ij.et .ĩ.de re iudi.abbate ad fi.

d ¶ Apostoli.pauli in epistola ad romanos.c.xij.ꝛ habes eadẽ verba. xliij. di.sit rector.

e ¶ Sollicitam.vade.ĩ.deducere minus provide videbantur.

f ¶ Maxime.comparativum:vnde etiam si sufficiens sit renunciare poterit ut per iferiora patebit.

g ¶ Insufficientem.propter hoc tamen nõ posset deponi:quia propter solã heresim deponitur.xl.di.si papa:sed alij prelati propter isufficientiam bene deponũtur:ꝛ ecclesiastici ꝛ seculares. xviij.q.ij.si quis abbas.xv. q.vi. alius:ꝛ propter negligentiam.lxxxi.di.dictum:ĩ de here.excõmunicamus in fi. Et nota q licet omnis sufficientia esse dicatur in papa:ita q omnia iura i pectoris scrineo habeat:ĩ de consti.c.i.tamen interdum insufficiens esse põt:vt hic:ꝛ interdum eũ fallit oblivio .xxiij.di.preterea:vbi de hoc. sic sedes ipsa aut sanctum invenit:aut sanctum facit.quis enim sanctum dubitet quem apex tãte ꝛc.xl.di.non nos:ꝛ tamẽ hereticus posset esse:ꝛ pter heresim deponi.e.di.si papa:ꝛ posset ex multis isurgere insufficiẽtia hec:vt ex d fectu litterature ex senectute ex ifirmitate vel silibus.

h ¶ Regendam.ad qd ex officio tenetur:vt in proemio huius libri.

i ¶ Videbantur.ꝛ erat ipsorum ratio motiva:quia qui renunciat:renũciare debet in manibus superioris:ꝛ aliter matrimonium spirituale non dissolvitur:supra eo.de renuncia.admonet:sed papa superiorem non habet: ergo renunciare non potest. Item fugitur vice dei:quas vices sic videtur ossibus habere annexas:q a se abdicare non possit:ad hoc de statu mona.cum ad monasterium in fine. Sed cõtrarium verum est:vt hic video:ꝛ probatur ex eo:quia marcellinus renũciavit papatui:cui substitutus fuit marcellus.xxi. di.nunc autẽ.item clemens renunciavit papatui cui successit linus:ꝛ eo mor

l ¶ Dũ eiusdem.postea.n.ipsius constitutio non valuisset:q2 pontifex non erat:ut.ĩ.patebit.

m ¶ Fratribus.cardinales ergo fratres vocat:cum de ipsis permixti loquitur.ĩ.de offi.lega.officij.

n ¶ Statuit.credendũ ẽ pape hoc referenti: ĩ de tes.cũ a nobis i fi.

o ¶ Resignare.hoc expresse notat io.vij.q.i.non autem in glo. magna in fi.ꝛ facit qd no.lxxix.di.si quis pecunia.xviij.q.ij.q̃ sit.

p ¶ Temporis.hinc est q antiquorum memoria melius per scripta tenetur:ꝛ de hoc vide qd no.supra de proba.tertio.

q ¶ Oblivioni. omnium.n. habere memoriam ꝛ i nullo peccare ꝛc. ĩ vt ec.bene.vt nostrum.

r ¶ Recidivam.q esse non d3:vt ĩ de ver.sig.ex parte.ij.cum suis concordan.

s ¶ Memoriam.facit.ĩ.de re iudi.ad apostolice i subscriptiõe:ꝛ qd ibi dicam in prima glo.

a ¶ Si te prebendam. Si in fraudẽ expectantis primã vacaturam cum in proximo crederetur pinguis vacare:renũciet aliquis tenuem quã habebat:nõ tenetur expectans illam recipere:immo illa dimissa expectabit aliam sine fraude vacantem:ꝛ si illi renuncianti illa pinguis postea conferatur:hoc ipso probata sit fraus:ꝛ carebit vtraque. Scire debes q quia nemo videtur fraudare eos q sciũt ꝛ cõsentiũt:vt.ff.de reg.iu.nemo videtur:ꝛ.ĩ.e.ti.scienti:puto nec d cre.istam:nec eius penam locũ hẽre:vbi expectans cõsentit hoc sciens voluit illã tenuem habere:pone enim q plus sibi placet:proviso tñ q nõ committatur simonia.

b ¶ Primo vacaturam.debebat.n.sibi pmo vacãs:ꝛ sic p fraudes videbat via pcludi ad aliã:secus si h3 lias super ea quã duceret acceptandã: q2 tunc fraus ista sibi non preclusisset viã:qd est verum nisi acceptasset primam que vacaret:qd põt:l3 certam ꝛ nominatã talis acceptare non possit.ĩ . de concess.prebẽ.ne captande.q2 tunc per omnia idem.

c ¶ Apostolica.q est ẽt in casu decre.ĩ.de preben.hi qui:ꝛ.c. si cum ꝛ ĩ de rescrip.cum aliquibus cũ si. Alius.n.q̃ papa ad vacaturas ꝫ lateran.conci.ius non tribuit:vt ĩ de concess.preben.c.ij.

d ¶ Dignitatem.singula singulis refer.

e ¶ In eadẽ.ecclia.s.in qua expectãs:ꝛ idem si expectabat i civitate vel provicia:si in ea fieret talis fraus:cũ eadẽ sit rõ.

f ¶ Renũciet.de vacatione per renũciationem dicit:q2 de illa ad titulum:sed idem credo si in fraudem occideretur vel deponeret.s. q tenuem obtinebat:ut precluderetur expectanti via ad pinguẽ: ꝛ sm hoc dicam q expectans primam vacaturã:primam si vacat in eius fraudem recipere non tenetur.

g ¶ Illa.tenui renũciata.

h ¶ Tibi. cui debebatur prima ꝛ non secũda.

i ¶ Alicuius.quia valde senex est:vel infirmus valde.

k ¶ Vel alias.puta q2 tractat ille qui i sacris nõ est d matrimonio ꝯhẽdo: vel q2 electus ẽ:vel eligi speratur i epũ vel religionẽ vult profiteri:vel de crimine accusat: pp̃e qd creditur deponendus vel his similia.

l ¶ Proximo.idẽ credo si non i proximo: dũmõ fraudulenter fiat renũciatio talis:ꝛ possit id alias cõstare:q2 semper rõ remãet: pone.n.q lias habes ad primã vacaturam ꝛ ticius:l3 non speretur de prima vacatiõe:tñ q2 odio me persequitur renũciat prebende que valet vnum florenum:vt sic me i pediat in piguibus si vacarent:certe cũ eadem sit rõ idem credo.

renunciet:ut illa prius sic vacante p̃cludatur tibi via per cõsequens ad obtinendum prebendam vel dignitatem aliã pinguiorem:q per mortẽ alicui⁹ l alis i ipa eccla credit verisimilit i proximo vacatu: p renũciatiões huiusmõi:dummõ d pmissa fraude appareat:saltem per aliq̃s probabiles cõiecturas:ut quia dicte renunciationis tpe is qui prebendam ul dignitatem pinguiorem hẽbat: ifirmitate gravi detinebat:vel aliquid aliud iminebat:propter qd illius prebenda seu dignitas vacare in proximo probabiliter credebatur:nullũ tibi volumus obstaculum interponi:quo minus prebẽda vel dignitate predicta sic fraudulẽter renũciata omissa possis dictã piguiorem cũ eam vel aliam si prius ipsã vacare contigerit auctoritate prefata libere petere:veluti tibi debitã et habere.

Ceterum si predicto renũciãti huiusmodi prebenda vel dignitas pinguior forsitan cõferatur:eo ipso dic

m ¶ Cõiecturas. Nota q dolus probatur ex perspicuis cõiecturis: ꝛ qui cũ allegat probare illum d3.ff.de proba.l.quotiẽs. §.q dolo.

n ¶ Omissa.nõ.n.d3 acceptare si hoc sciuit s3 omittere ut hic video.

o ¶ Aliam.puta nõ vacavit illa de qua sperabat:sed alia. io.an.

Debitam.l3.n.ista non sit primo vacãs sed secundo:tñ rõne fraudis primo vacans fingitur:ꝛ est si.ĩ de rescrip. si propter eo.li.ꝛ in hoc prefertur equitas rigori propter fraudem:ad idem.C. de iudi. .l.placuit.C.de fur.ꝛ servo.cor.si quis servo:ꝛ.ĩ.de rerũ permu. c. uno:ꝛ sic no.casum in quo l3 scribatur de prima vacatura: debetur secũda:alios casus hẽs ad idem de prebẽ.c.ij.in si.e.ti.q2 sepe ꝛ.c. cum in ecclesia ꝛ.c.ei cui ꝛ.ĩ.de rerũ permu.c.vno.

p ¶ Habita.cui semel renũciavit:ꝛ sic repetere non poterit.vij.q.i. q̃ periculosum cum si.

q ¶ Ambita.s.per cupiditatem ꝛ fraudem:ꝛ est si.ĩ de transla.l3 ꝛ.c. quãto.vij.q. i.si quis eps:suis ergo terminis sit quisque contentus: nec ultra mensuras sui iuris affectet augeri:vt in predicto.c. si quis in si.ambita ãt iõ carere d3:q2 expectanti debetur : s3 ẽt si non deberetur:puta q2 vacavit alia ante illam ob quã fiebat renũciatio tñ nõ debebatur renũcianti qui eam adeptus est.cũ iste finis ñ distinguat ꝛ ad hoc faciunt predicta iura.

a Romana.dum archieps remensis visitaret provinciam remensem:ꝛ non debito mõ fuisset a suffraganeis receptus: excõicavit eos:ꝛ fecit proponi edictum per totã provinciã remensẽ:q oẽs subditi ipsorum suffraganeorum adirent ipsum pro suis causis dirimendis:papa inno.revocat hoc edictum:ꝛ dicit q l3 ipsi suffraganei pro suis culpis excõicati sint:non tñ ad ipsũ archiepm iurisditio ipsorum devolvitur:cum id cautum nõ reperiatur in iure:l3 ꝛ alias pro culpis ipsos possit debita pena punire:in sũma hoc dicit:iurisditio suffraganei excõicati ad metropolitanum nõ devolvitur.

b ¶ Romana.multas decre.eiusdẽ nominis ꝛ auctoris ꝛ de eadem cã que erat inter remensem ꝛ suffraganeos:habebis in processu huius libri.

c ¶ Publicatum.ex parte archiepi remẽsis.

d ¶ Subditis.in quos archieps iurisditionẽ nõ h3 nisi in certis ca

sibus expressis a iure:ꝛ no.ĩ de offi.or.pastoralis:ꝛ iõ edictum istud revocare debuit cũ vergeret in preiudiciũ suffraganeorum ꝛ aliorum inferiorum iurisditionẽ hñtium:ꝛ suum ius absorberet:qd esse non d3:cũ nõ nisi per appellationem ad ipsum qñões tales deferantur:nec ipse plus iuris sibi põt vendicare:q̃ ei per canones sit concessũ:de offi.or.duo simul.ix.q.iij. conquestus ꝛ.q.ij.c.ij.ꝛ.x.q.iij.q2 cognovimus ꝛ.xviij.q. ij. .c.i.

ta fraus intelligatur esse probata:et idem renũcians habita omnino careat et ambita. I Inno.iiij.

¶ De supplẽda negligẽtia prelatorum.

Romana ecclesia:et infra. Edictũ vero p remeñ.pvinciã publicatũ ut a subditis epor ipsi⁹ pvincie pro audiendis et terminandis corum causis libere ad remẽ.curiã accedat penitus revocamus:quia etiã si tenerentur iidem epi pro suis culpis vinculo excõicatõis astricti:non tñ ex culpis ipsis:cum id non veniat a iure concessum:ad remẽ.archiepũ iurisditio devolveret eorũ: sed alia forte pro illis pena ipsis canonica posset infligi. I Idem baronibus et comitibus regni portugalie.

Grandi non immerito:et infra. Mandamus quatenus dilectum filium nobilem virum comitem bolon.prefati regis portugalie

e ¶ Causis.quas iter se habent ipsi subditi : non intelligas de cãis quas haberent subditi ꝫ suffraganeos ipsos:q2 tunc licitum esset edictum.xi.q.i. pervenit ꝛ.c.si quis cũ clerico.

f ¶ Tenerentur.hoc dicit: q2 forte nõ cõstabat an iuste fuissent excõicati.

g ¶ Suis.pro alienis. n.si debent excõicari:vt.xxiiij. .q.iij.si habes.

h ¶ Culpis. No.q licet ex sua culpa excõicat⁹ sit eps: ita q iurisditionem exercere non possit:non tñ propter hoc ad metropolitanũ suũ transfertur iurisditio:ĩ de concess.preben.q2 diversitatem:sed propter negligẽtiam bene transfertur iurisditio ꝛ prebẽdarum donatio de epo ad archiepm:vt ibi ꝛ ĩ.e.ti.per totum. Nota ergo:l3 in negligẽtia epi archieps suppleat vices eius:nõ tñ in delicto:ꝛ eor.optime ĩ.e.li.de elec. q̃q̃. Sed ꝫ.ĩ.de tem.or.c.ij.vbi vicini epi supplent ptatem quã perdidit eps propter delictum suũ.ꝛ illud speale propter favorem ordinũ suscipiẽdorum:i quorum dilatione posset esse periculum:ꝛ procedit ex cõcessione expressa ipsius decre.item ꝫ.ĩ.de offi.dele.si is cui:vbi propter delegati excõicationem de subdelegato appellatur ad primum delegantẽ.so.non sic depẽdet iurisditio eporum ab archiepo sicut delegatorũ pape ab ipso papa:ad hoc ĩ de re iudi.duobus:ꝛ in appellatiõe q̃ h3 fieri infra certũ tps ꝛ pleq̃ ẽt imineret periculum:si ibi primus delegatus nõ suppleret:ꝛ iõ aliud ibi.

i ¶ Concessum.si.ĩ.de sen.ex.is qui. Et no.intelligi prohibitum qd non ẽ cõcessum:de tem.or.dilectus de transla.inter.vbi de hoc:ꝛ facit ad ea q̃ notãtur de dispẽsatione eporũ:ĩ de iudi.at si clerici ꝛ.l.di.in sũma ꝛ.c. miror.

k ¶ Pena.sm qualitatem delicti vel cãe:ĩ de offi.dele.sane.i.

a Grandi.rex portugalie negligens erat ꝛ remissus circa regnũ ꝛ subditos eius.prodigus ꝛ dissipator erat:permittebat ecclias monasteria ꝛ pia loca regni sui ꝛ ipsas personas ecclasticas aggravari:viduas et pupillos ꝛ orphanos ꝛ ceteros in regno suo degentes gravabat vel gravari sinebat:quare papa supradicto regi ꝛ regno ꝛ oibus ibi degentibus providere volẽs:dedit ipsi regi in coadiutorem nobilẽ virum comitẽ boloñ.fratrẽ predicti regis devotũ circũspectum magnanimũ ꝛ potentem:ꝛ per quẽ sperat futuram reformationẽ ipsius regni. Mãdat ergo baronibus ꝛ comitibus ipsius regni portugalie:quatenus dicto comiti ꝛ coadiutori: cui ad eos accesserit non obstantibus aliquibus fidelitatibus homagijs seu pactis vel iuramẽtis:si i aliqbus his sũt regi astricti debitum honorem exhibeant: et eũ cũ oibus suis recipiãt in civitatibus ꝛ munitiõibus villis castris ꝛ singulis locis ipsius regni:ꝛ eius mãdatis obediant:ꝛ sibi auxiliũ ꝫ quoslibet violẽtos ꝛ repugnãtes ipendãt de redditibus ꝛ iurib⁹ oibus ipsius regni sibi itegre rñdẽdo:vt dẽo regi sm q decet excellẽtiã suã:ꝛ sibi ꝛ suis de predictis ꝛ necessitatibus regni pvidere valeat.vult tñ q personã ipsius regis vel sui legitimi filij si quẽ illũ hẽre cõtingẽt debeat fidel' cõservare. Notificat ãt eis q si ipsi pdca nõ fecerit:ipse mãdavit duob⁹ iudicibus:q eos ad id ec.cẽ.ap.cessã.cõpellant.ptestat i si.q p hoc non intẽdit regi pfato vel suo legitimo filio si quẽ hũerit predcã adimere regnum:sed solũ p pvidẽtiã ipsius comitis cõsulere ipsi regi regno ꝛ subditis.hoc dic in sũma hec decre.si ille qui preest ẽ negligẽs ꝛ remissus:d3 supior illi dare idoneũ coadiutorẽ.

b ¶ Prefati.in decisione sub illo.ĩ.

c ¶ Regis.rex iste dissipator ꝛ negligens erat:vt p3 per inferiora:ꝛ per vtrũ q̃ videtur q potuerit removeri.primum probatur ĩ de elec.q sicut i si.xij.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

.q.ſi monemus:ſm ſ de offi.cul.c.ſi.q.4.ſ.ece cū bonoſis.lxxvi.di.dām
ubi de hoc:ſic non debuit et curator dari:ſed potius debuit regio priu
ri:ſic ad ſi fratrem ordine genſuine conuerti:cum filios non haberet:ſ ō uo
to iuſtic.q.rec cui per ſucceſſionē regnum deferatur:propter ſuppoſita pua
ri non debuit:ſed curator dari:vt hic factus fuit:ad inſtar furioſi ſu prodi
gi.ff.de cu.fu.l.i.ſ cuſtodi
et regnum:i regat ſicut ipſe
curator:i furioſum ſ patri
monii.ff.e.tu.l.conſilio: et
famidat talio rem ad cum
datur ſaluam foac.ff.e.tu.l.
obſeruare:t.l.ſ.c.C.ſi co.
fu.l.vl. ſ.ſed cum autē
tao.papa ät bic non curat
cautionem requirere prop
pter delicta:aut bñ paual
rec regno per ſuperiorem
ſuū vel per eccliam cum ſa
periorē non hꝫ:de re iudi.
ad aplice.xv.q.vi.aluo:t
.ſ.de vo. Iſ:t tūc vel face
det prorimas.ſ eam p ſuc
ceſſionem deferuiſſet ei
gent illa ad quos pertinet
aliumſ:ſupa de dec. vene
rabiles.
d Frāre.ſ.ff.ubi pupil.
mo.l.edu.de.l.i.ē pe. ubi
dicitur q pupillus apud
illas perſonas educari nō
dꝫque ad aplīm ſucceſſio
nē aſpirant:t facit ē de cō
uerſi.infidē.c.ad.fed ſcū
dum ber.rex ille non edu
cabitur apud frāre ſ; per
ſe t cum ſua honoratibꝰ fa
milia t curiarece erat ille
frater ſuſpecta perſona.
e Deuotione.circa deuo
.t.t romanam eccliam.
f Cruſpeccione.erat. n.
plenus oculis:ad hoc ē ſ
dec.ſcriptum: t tales debent eſſe ēt archidiaconi.xxiij.di. diaconi.
g Commendatū.multo modo ſumitur cōmendare:q dic vt ō de acu.
ſi cōtherit: ſ ō co.li. de dec.nemo.
h Legitimo.illegitimum.n.non ſucceditur ſi aut ſi.fuit legi.per neneraba
lem in h.nec educari ad ali dꝫ ut ibi de quo dicit ſi ē eo qui nouit i ma
quam pol.per adol.cum haberet nec ad ordines promoueri ad ā benefi
cia eccliaſtica fine diſpenſatione:q ō hic vt.ſ de.p.tef.c.a.to.an.
i Iure regni.qi debebatur ex ſucceſſione:hoc vult dicere.
k Ital.regnum ipſum reſoomatuum ēt.
l Delectionis.q ō.n.quia non dilgat facile contēnit.xi.q.iij.ſpiū.
m Potentia.poadeſt poteſtas vt bic:ſ de hoc ē de ap.cōſtitutio.ij.interdū
nocēdi de dec.fudamenta.ſ.proinde cum ſimilibus:ſ de loca.potuit cum
conco.
n Liberam.ly liberam habeat:donare non pōt.ff.de.pac.contra iuriſ ciui
lio.ff.de bona.l.ſiuſſiam.ſi ſi tuſta rōne motuo donauerit:valet donatio:
ut in predicta.l.filio:tenetur ät renocare ea que male ſunt alienata:vt.l.ibi
deperditio reoperationem:immo ſ ipſe rec reuocare debet:non obſtan
te iuramento de non renocādo:ſ de iureiuran.intellecto ſm
o Deſolionem.ad quam tenentur ipſi principes ſeculares:vt.xxiij.q. v.
p.ſicpropter.t.c.regum t.c.adminiſtratores.to.an.
p Deonaſteriorum. Nota.ar.nomine eccleſiarum monaſteria non cōpe
hendi:ad idem ō de dec.ſciant.c.li.t.ſ.de fen.excō.c.uni.ſ.adquimus.con
tra.iuſ.di.ſ.hac auctoritate.
q Eleduarum.de quibus an pertinenat ad iudicium eccliedic vt no.ō ſi
ſo.compe.et tenore.
r Deperditorum.propter regimen malum:ō de dec.fundamenta.ſ.digne
utaqꝫ.
s Pacto.ad idem.ſ. de offi.ot.q.plerīq.
t Prohibitione.non.n.pōt ſubditꝰ prohibere:q non obediant ſ inde dāt
curatori in bis que ad curam regni t ipſius regio honorem pertinent: cuꝫ
ad hoc ſpectant ad collationē ſoliuo epi non conferentur:ē ne ſe.
ua.c.ij.t.l.c.ti.c.vno:q; id non faceret ſi per mortem naturalē ua
carentur:vbinec dant clerico liham tranſeundi ad alia dioce. lxxi.
di.fraternitatem.
u Cōſpectus.ita q̄ pe immobilibus bonis nihil alienet:ſ
.cū de dec.eo cui.
m Rebelli. pone archidiaconus pꝰ epm̄ peceſt caplo: epo a ſuis ſubditis ex pnus eſt: t poſſmo dā archidiaconus monuit:quem ex pulum by eligere t epiſcopus cōfir marcedegit capīm .T.in archidiaco nū:ſgitur qꝫ bēat confirmare:t vide tur q̄ capitulum ta lem confirmare nō poſſit:quāuis ens circa inferiores in unamobilia ſpectāt ſuppoſitos epiſcopo:nec ſpectāt ad ſi.ſ.de dec.ſcripti.
v Violentos. ſic .n.alle bellabū ſe defendendo.xxiij. q.ij.c.i.t.ij.t.ō de tureu.ſicut.ij.:ſic obedire debent:ex quo conſtat tuſtas eſſe bella:ſ;ꝫ t ide eſt cum dubitatur. an ſit tuſta neone: vt.xxiij.q.ij.qd cui patur in ſi. cū aute certum ē bellū iuſtū:ſicut.xx.q. ij. iohannes t.c. ſi do minus t.c.non ſit per ea ſi ſtuſta.
w Reddituꝫ. ge nerale nomen eſt: pluꝝ. n.eſt ī redditu q̄ ī ſortibus:ut ī partus anualle.ff.ſi uſur.in pecudū.ſ. parf.ff.ad trebel. deducta.ſ. bereditatem:t dici ō de dec.generali.
x Diminutione. ad idem ō de ver. ſig.cū inter voo.
y Excellentaꝫ. fa cil ō de prebēn. de multa in ſi.vi.q.i. q̄nāuis ſed rem
ſ.ſi.de dec.q̄nāuis t.c.ptoxida:ſufficit.n.legiſlatorem aliquid prohi
buiſſe:ſi non adiecerit quod ſi facti fuerit non valeret.c.ſi dubiuꝫ.
k Burſimodi.ſ.datuo eccleſie cathedrali.
l Legitimam.lxi.di.cathinenſia t.c.q̄nt:ſ ō de dec.cum nobis olim ſi.
non.n.lequitur quio by adminiſtratione legitimā:ergo beneficia cōferūt
de inſtantia in caplo uacā
te fedeā ne fe.vacan.illa:ſ
ſufficit dare inſtantiam: vt
.q.ſ.ſicut regeri.
m Epi. foluo, aliaꝫ illa
cum caplo conſert.q̄s dic
vt.ſ.ne.fe.va.c.uno t de re
gula.c.cū.
n Non pōt.ſuper boc ni
ſi quod no.be ma.c.ofe.
cum olim. Sede bebeo q̄
to.t ba.tenebant ſcripſi:de
cebant.n.indiſtincte q̄ mi
tato poterat beneficia con
ferre t boc no.lxi.di. obi
ti.lau.ſ.opinio ergo lau.
rena in vſitatoe dato alba
lo q̄s a papa.prima in uſi
tatoe a papa dato.ds cūm
poopter amplioem dātis
peroganiam amplioe fi
gi patebat boc ſ. de pre
ben.ſi a fedeſicet t delega
tuo a papa ſubdelegatum
dat.ab alio non.C.de iudi.a iudice de offi.dele.paſtoralis t.c.vl.ad idem
ſ.de preben.bi qui.
o Ab alio.puta archieſpo in caſibus ſupradictis:vel a caplo.ſi alicui cum
mitterent recce:ille diceretur viſitator.
p Deputatus.ille ergo bene boc poterit:q̄ ela pōt que electuſ ſibimatus:
ō.c.li.de dec.in quarto.an.
q Epe.epo ipſe ſtramentanum non oēdinet niſi de ſpali ſtia pa
pe: ud per patentes literas epi ſui continentes iuſtam cām quare
noluerad non poſſit illum oēdinare.ſi tamen boc fuerit factum exdonum
pietur pena cōdigna:t oēdinatus manebit ſuſpenſus:ita q̄ ē a penitētia
rijs pape fine ipſius ſpeciali licentia abſolui non poterit.
r Sepe.foit igitur prouidendum:ō de ap.ſpecīs de dec.q̄ ſepe.ſ. de reſti
tuo.frequens.ſſ. de legi.nam ad ea.
s Clerici.ho.pro bac que infra dicam.
t Excōicationes.de iuſtitia in excōicatione maioꝝ oēdinatio:de vt ō de
fen.ex cum illoſtr bdīnque inter regulares t ſeculares:ē inter ſcientes t
ignoātes uno ad factum:vt dix.
u Apoſtate.qui excōicati non fuit:de boc.xxiij.di.ſi quis ō ſi vi.t bo.
de.ch.i quo de apoſt.c.ij.nili in caſu vt periculoſa.l.ne de.vl mo.vt pecu
lola.qui ät in apoſtaſia recipit factum oēdinem ēt ſi relegatione ſit non diſpē
ſatur cum eo per alium q̄s per papā.ſi de apo.c.vl.quod beſtige ſi vera erit
apoſtaſia:per id quod bēt ſ.c.c.ex parte t bi no.apoſtate ēt infamēo fuit
.vi.q.i.infames t.xiij.q.iij.ſi quis a fuoꝛe ſic non promouendi.t.xxiij. di
.ſi.ioannes andree.
v Irregulares.ſunt ex crimine fue ex defectu:puta bigamia illimitate coꝛ
pozis vitio vel alio defectu.to.an.
w Petram.de qua inquirere by examinare oēdinem dicit.ſi.qñ.p
per petriam ēt ī nantiatē earuꝫ vel eiuꝫ dem cū fole mancipiū.ff.de edil.
edic.q.ſi nolit.ſ.ſi mancipia.ſ.ō de iudi.cui deputati.fo.non loquitur in
oēdinando qui ſubditur examinando eſtut ſupra de pur.ca. cōſtitutus.
x Nouica.t idco in bis fieri debet examinatio:ſupra de dec.poſtq̄ cum
ſuis conco.
y Iuſtificatos.xxi.q.ij.duc ſunt.
z Diuiſimodi.ſ.ſacro.
a Epoum.abbatez ēt ordineo confernnt.lxix.di.ſpi videmus:ō de eta.
t quali.cum continguat:ſed tabano conferr.non ſpirituali.ſed ſpiritua
bile.abbatem in ſi.t pbyteri conferunt pſalmuſtitū.xxiij.di.pſalmilla.
m Italie.quid eōuerſo ſi epo vltramontanus ordinet italicus:hoc videtur
bec dere.locum habereai penalio eſt:t ic reſtringēdū ac ſic proponit nō
exedit caſum.ſ.eo.li.bc dec.ſtantinumte pe.di.i pone. Sn contrariū vide
turſic pi ora ſit eadem rō utrobiq;ergo idem ueuenec inderur ſita ampli
atio vel extenſio fy ea q̄ videō ſ.de dec.ſi poſtſi;ebi ſtituto ſſa capitero
ſi penalio locum habere oedaratur in ꝓpoſitibus t appellationibus et

cōfirmationibus de quibus ibi caute non erat ad hoc.ff.de ẽ.ob. La tico vbi.n.ff. eadem ro ſ penitus omnimoda ſimilitudo:non propter hoc dicamus extendere.ff.ad.l.aul.de adul.l.ſi poſtulauerit.ſ.idem.ff.de eden.quedam .ſ.nimularuo.tunc.n.pene dicitur extendi qñ ad caſus non omnino ſimi lem extenditur:ſic dicitquintur cōtraria:facit ad hāc qōnes quod no.mo denu c oth.paragraffi de dicendū.c.quā.c.gar. co. n.anarice.dubitando ere do per primam rōnem q̄ hoc vere. in italico vſtra mortem ordinatio loci nō bēat:ſ poſt eſſe rōquia ad tramortuamo otra mentē cuſtem: by duo remedia: vt oto mittat ad propriam ęſim ad ad papam ſiltem qui ibi vicinus eſt.illum poſtulet: qñ non ſic facile pōt italicus ultra montes

g/ hoc volum qm a principatuo fuit rō reddi pōt. ff. de legi. non obstat de boc ff. de reſcrip. ij. q. iij. ſi fano eque peccādo ad alia tuta dc. xvij. an. conſtituit ſat in procuratoꝛe ad negocia diomus. f. de pau. qui genera liter. ſ. ulti. t ſint de admoneato. ff. de poſtu. l. t. t. ij. q. vij. ſ. trasled vt predi n ſic placuit principe: t ſufficit ſic ſcripti elle. ff. q. ut. 2 a quibuſ proſpexit. vi. q. ij. ſcriptum eſt in lege ſi de fer. c. t. in panoꝛpio.

c/ Non imminet. in d'lio ergo ſecus ſcut ꝛ in paro chialib' eccleſijs. d. de cle. ij. canon: t boc ſote volu t tuere io. quino. de cle. ca eſt dilecti. p in minoꝛibus dignitatibus ſimpleꝛ epis dabit' vnam etiam ad ſuſ te ad ſer inde lect.

f/ Canonicus. qi non ſit allegatinus nō coꝛpoꝛe tita t. nec bigaminꝰ eccleſia.

g/ Dſpendere. fed mundi pomonendo dſpenſatiō boc vide. li. di. q. in aliquo. huj. di. ſi ſeruus in panna. gl. ſeruꝰ. di. q. ſine. xvi. q. 1. cedeſia de concef. pre bend. litteraꝝ de ſcif. fraterni tatis: t per modernos de ſi. preſby. ueniēs t de dc. omn. diuerſis. t. ſatis eſt euidens ar. q. ſi pomoueāt o non dſpenſat aq; punitur pomouendo: ō ſi dc. mbd. ſi fed dic determinatum eſt de panite defectū in etate. quid ō pa tione defectum in ordinibus ſi clegatur ad talem perſonam vel dignitatem ſine cura nunquid nec ſtatim eſt ipſe dſpenſatus ad ne tur cōl ad alla ta leo eligi poſſit: licet innō. ber. c. compoſt. q. de iure cōl ad alla talen eligi poſſit: ar. a. ſ. rio. bere. cum in cunctis. ſ. infrinoſtare. dicit idem eodem arg. per decre. ō. c. peteres. ad. c. lic. di. per totum videnti alla correcta ſria colle tudinevel cū dñs dictator in arbidiacenum non debere quem affumi: niſi ſit bicoadunatus papoſtium niſi ſit probyter: patet d. concert. per decre. cū in cunctis. ſ. infrinoſtare. q. de ordine nihil deſuper per id q d in iis dicit ſi mo nili non fuerint ꝛē t boc no. innō. in ſi predicto. ſ. ꝛ de re iudi. cum olim: t cō poſt. c. ti. dudum. l. ad dcere. dudum. q. dicunt q. idem indicium eſt quo ad plurale tes: vel allegatio fuit ſili. oſti. contra in dcere. predicta poterez t in dcere. cum in cūctis. quo facit q d no. ber. de bio que ſi. a ma. par. c. ex oꝛe in glo. q. erat: t boc opinio expaſſa erat in boc. ſ. ſplio dcere. ex oꝛe. t poſtea ter opinne de dc. dudum. l. ad id quod dicitur de capitulo. le. d. p tonuit q quibus bonus q archidiaconus diaconus t capellanus parbyter dſs electhec ſm oſti. ibi fabaudiendum: vel fabdiaconus cū in ejus et poſt ſit clericus: et. t qua. a multo.

a/ Si qui. cum allegitime natis dſpenſat ejs in minoꝛibus ordinib' t benefitio ſine cura: dūmodo ſit tale in quo alias dſpenſare poſſit: in alijs dſpenſatio pape requirituris dſpēſatum faceat ei aliquo q ō non obſtante: ullo defectu poſſit ad curam beneficia promoueri: pecuia dium dſpenſationis non poterit duo beneficia infimul obtinere, emanauit a d declarationem eoꝝ que no. ō co. t. c. penal. t. vl.

b/ Defectum. indulnice intelligitpoaut tacet ſi quod. p. defectu: fiue ſit ſpꝛiuus fiue a dulterinus vel naturalis: licet alias quo ad ſucceſſionem diffigua tur. nec ita de facili dſpenſetur cum vno ſcut cum reliquoꝝ: ſic ſtelligatur: ſi de crimine, nili cum pridem ſ. perſone vero ſi. ell. n. dignus venia qui ali quo vino laboat. C. de naturali. libe. l. Legem.

c/ Antiquitate. nanquid pomouendo dſpenſat' aide remiſſione ſo dedit ō. c. poxti.

d/ Epi. in cōrarium videbatur ō eo. literaꝝ ubi papa cum tali duo in eccl cata dſpenſat: ſed ratio eſt q; petitum fuit a papa: nam et epiſcopus pote rat: ſi no. ber. c. c. eſtimo.

e/ Canonicum. facit quod ſcri ō. c. poxti.

f/ Beneficium. intelligo ſimple: q; in perſonatu vel dignitate ē ſine cura ut ō. c. poxti. non credo q; dſpenſare poſſint: ad boc in eodem ti. c. de pbē. c. vlti. t de boc de cle. dudum. ij.

g/ Cale. quia non paterni immediate faper quo non poteſt epiſcopus eti am cum legitimo dſpenſare fm vn. ō. c. ex tua. gof. in ſumma bunoo ti. ſ. circa aliud. bar. bal. In. ſi. in ſumma ber. ꝛ pe. de ſap. in predicta dcere. ex tua. innō. c. t. c. vl. fcdūm io. q; boc no. lo. di. ſi ſumat: tam. in dicta de cre. fed ſcint vim. q; ſi ſi eſſet epiſcopus boc facere nō auderet. gof. ō. ſe cle. timonati. ratio ſuma bunoo ti. ſ. oſtion. in dicta dcere. tenent contrarium ad dcere. pe. ō. c. ti. rñdet q; de illegitimo loquitur ꝛe tali ſorte bene ficio loqui voluit ber literaꝝ: t intelligat de beneficio quod habeat eccleſiam curatam annexam: aut boc. ſ. de preben. taſi for

fine specialis mandato se non itromittant nec ꝑ ꝺ ſpiritualibus unde litras comendantiaue ad ordines dare non poſſit: vt ſ. c. ii. de tem. ordi. cum nul lus. ſ. i. nec officialis archiepi ꝑte ad vicinu archiepi in ſuffraganeum ex cõmunicatione ſuſpenſionis uel interdicti fert ſimilia. i. de offi. o. c. i. in fi.

c Ide. vel canonicãs alterius: eum cadẽs ſit rõ.

d Generaliter, non ergo tãtum valet genus quo ad ſingula quãtuꝫ ſpecies: de hoc. xxij. di. q̃ſq; de offi. ordi. ſi facerdos.

e Communitar, fel pone epiſcopo uel vicarium generaliter: in mandato expreſſit aliquod de illo: quod requirit ſpeciale mãdatuꝫ ſecuꝝ clauſula generale: omnia alia que per nos poſſumus etiã ſi nam datum exigãt ſpeciale: que nitur an talia omnia ſpecialia poſſit: ꝛ dixit oſtien. de offi. archidia. ſignificaſti ꝓ ipſam beere. ꝛ per decre. de reſcrip. ꝛ per. i. ſi. li. quiſ cau. fed ſ. ſi. quoniã ꝛ per ea que no. ſ. cõmo. ꝛ vide q̃ omnia poſſit q̃ ſatis videtur ad iſtar. pen. vi. i. de pœnis. qui ad agen. di. ſi. ſecuꝝ ſi aliq̃ de ſpecialibus nõ expreſſum fuiſſet: ut dixi. refpõ.

f Clam in generali: ex generali commiſſione officialis beneficia conferẽ non poſt, nec datur nec. per goff. inno. ꝛ oſt. de prebẽ. ibidẽ.

g Verũtr. Ho, ſſpondeꝝ quod eſt mentis nde concordat ſi n. q. x. ulti. et by bocloeum ꝛ vbi eſt generaliras: vt hic tñ uſu eſt obſeruatũ ut. i. de regu. tuor. inſpexim⁹.

h Conceſſimus, ad item. i. de pe. ꝛ re. ſi ego: ſ. i. de reg. iu. i generali cũ ſu in eodẽ. s. idem i obligatione. C. que res peg. ob. poſt. li.

i Hec regulariter, fecũda rõ buius dicit: ideo dicit regulariter: q̃ caſus liter ſecuꝝ vt ſi iuſta rõne motus donauerit vt puta magiſtro vel ſi donare ei permiſſum fit: vel ratione perſone ipſius cui cõceſſa eſt admultratio: ut ſi fit filius ſenatoris. ff. de admi. tu. cum plures. ſ. i. primo. ſ. ff. de tu. ꝛ ra. tod. li. ſi. t. ff. de bona. i. filiuſſa. i. cẽſpondo. ij. c. ij. de boc no. ff. de pac. l. contra iur. li.

k Libera. i. conferẽdis beneficijs eſt liberalitas in cui dãdoſolet nõ i dãdo ſecundum ea que no. ſ. de prebẽ. relatum. s. eſter cetera.

l Non poſſunt. i. cõrarium videbatur per decre. ſ. de iſt. ec. frequẽtibus ſ. de prebẽ. ibidẽ. to: ſed illa iura non obſtant: qui decre. ec frequentibus nõ dicitur q̃ officialis poſſit cõferre: q̃ poſſit cõfirmare: ꝛ hoc fit di uerſis mꝰ i caſibꝰ. ex. q̃ ſit cõfirmat ab epiſo cõfirmido de ma. t obe. cum olim. ſ. de inſti. c. ij. ꝛ ſi non cõfert beneficia ad foluꝫ epi collationes ſpectãtia: ſi nc. ſe. va. illa. ſ. i. c. ſi. cum dilecti. de prebẽ. cum ſimile de ec. ꝛ beato non tacit q̃ appeobatio ibi facta per generalẽ. q̃ara. ualuerit.

m Commiſſa. no. ꝙo hic q̃ue no. io. ber. ſ. oſt. ꝛ de concel. prebẽ. conſti tuto. s. terciũ. n. q. epiſcopus nõ poſt ſpecialiter cõferre collationem alicui: poteſt de q̃ue nõdum vacante: q̃ poſſet fieri ſi fraudem vacandi tollam⁹ q̃. n. nõ poſſet nobi ꝓmittere ꝓ primam vacantã dare fratri uel amico meo ꝓ teſtatem cõferendi primam: ꝛ hoc eſſe non põtſ: ſi intelligitur beere. pedic. ta conſtitutus i ſi. Sed generaliter committere collationem beneficiorũ ad ſpectãtiam bene poteſt ut hic. s. xv. q. i. ſtatuimus: ꝛ perpetuo eiam poſſ hoc no commuti alicui dignitati vel in generi: vt ſi de iuſti. cum tenuiſſet vi ſpectem ſi de dona. paſtoralis. xv. q. ij. vlti.

n Tamen, conſeruatos a manu ſſio defendat iuriſdi: iudicialẽ idagine nõ exeret.

o Conſeruatores. Quia materia cõſeruatoꝝ i. ti. ſſio hic ſ. i. c. ꝓ xuno. s. vlti. poſita eſt nota cõſeruatoꝝ delegatos eſſe: vt dicebat ber. de ultra cõſeruatoribus per iura antiqua parum vel nihil, habebamus: poſſ tam tamen dicta cõſeruatoꝝ epiſcopi qui habent cõſeruare ꝛ defendere ui diuas pagulloꝝ cognbanoꝝ ab oppreſſionibus ꝛ iniurijs de foro compe. ex parte. bo. ꝛ ex tenore. ſ. ſi. ſi. c. ſi. ij. xxiij. q. v. adminiſtratores. Sci re debeo q̃ iſti conſeruatores ſi rdam dantur: vt aliquos defendant cõtra iniurioꝝ vel pedonoꝝ: ſi rdum contra eos qui eoꝝm paulegia ſtringũt: ſi rdum, tamen vt defendant ab iniurijs ꝛ offenſis: ꝛ nullo dictoꝝm caſuũ habent iudiciale in dagnem: vt hic ſ. i. c. ſi. vlti. de manifeſtis ergo ſolũmõ habẽt cognoſcere: ſ. intellige manifeſta illa que notoria ſũt. ꝛ ita patina q̃ nulla ꝓbabilit tergueriatõe celari ꝓſunt: ſe. ſi. ij. de ꝓbationibus. ſi. ſi. ſi

exceptionem.ff.de reg.iu.nihil interest ff.ex quibus cau.in pos.ea.l.fulcini us.§.si in diez.si ergo inefficax est iurisditio in delegãte:ergo & in delegato qui partibus eius fungitur.ff.de iuris.om.iu.l.& si pretor:&.ff.de offic.eius cui man.ẽ iuris. l.i.§.qui mandata.Item pars iurisditiõis est delegare. ff. de iuris.om.iu.l.iij.i fi.cũ ergo alias ptes iurisditiõis aggredi nõ possit: g nec istam.inspicimus enim an delegãs cognoscere va luerit:vt sic demum delega tio valeat. C.q pro sua iu risdi.l.una:hinc est q si p consul committat causam antequam ingrediatur pro uinciam:q tunc cognosce re non potest:nec delegat' ab ipso:nisi tunc demũ cũ ingressus fuerit.ff.de offi. procon.obseruare.§.vl.itẽ delegatus preuenire nõ po tuit diligentiam recusãtis: ad hoc ẽ de appel. sepe & .c.oblate.Itez exceptio q obstat venditori & emptori .ff.de cõtrahẽ. emp.l. doli .§.i.Pro ista pte fac q cã suspitionis personam affi cit.unde contra subdelega tum non competit.ff.de di uer.& tem.prescrip.l.an ui tium:& personales excepti ones personas nõ egredi untur.ff.de excep.exceptio nes.vnde mutatione perso ne vitium aboletur.i.q.i.ci to de filijs presby.ex transmissa.ff.vti pos.si duo.§.ñ uideor. Item uidem' q ordinarius ẽt recusatus delegat:de foro compe.si quis cõtra & de ap.cũ speciali.Item licet iudex sit suspectus:dũ tñ non recusetur:tenet eius pces sus.unde tria tpa distinguens hec decre.altercationẽ determinat.

L & si in totum commiserit recusari ul terius:aut facta per eum commissio impugnari nequibit:quod posset si sibi de iurisditione aliquid reseruas set. ❡ Post recusationem quoqz p positaz committere nisi de recusato ris procedat assensu: nõ põt:sed eo uolente hoc potest ẽt si iam recusa tio eadem sit probata:dũmodo pro nunciatum non fuerit super ea. ❡ Extunc enim cuz omnino iudex eẽ desierit:nulla ẽt cuz illius assensu po test fieri commissio per eundem.

Idem.

Quãuis alicui uices tuas in cã tibi a se.ap.delegata in totum commisisse noscaris:si tñ anteqz ille iurisditione usus fuerit : commissio huiusmodi per te reuocetur ab ipo uel eum rebus exími contingat hu manis:causam ipsam resumere po teris:cũ iurisditio ex quo ipsa usus non extitit:nõ censeatur in eum effi caciter transiuisse. Idem.

r ❡ Nequibit intellige cum inceperit subdelegatus uti iurisditione.j.c.pxi.
s ❡ Quod posset.s.recusari: & facta commissio impugnari.
t ❡ Aliquid.quodcũqz sit illud:ad idem.j.c.ij.ex quo enim sibi aliquid re seruauit saltem in reseruato iudex remanet.Item de suspitione subdelegati hz cognoscere.Item reuocat ad se iurisditionem:ẽ.c.super questionum.ff. de iudi.l.iudicium:vnde adhuc recusari põt:& cõmissio impugnari.
u ❡ Recusatoris.non est ergo necessarius consensus aduersarij: hz.n. dele gatus hoc a lege:vt delegare possit.impeditur ãt in hoc ex facto recusãtis: volente ergo illo hoc poterit:& si aduersarius ɔdicat:ẽ.c.ti.c.vl.
x ❡ Super ea.ergo ista non sũt paria:aliquid esse probatum:& secundũ pro bata esse iudicatuz.
y ❡ Extunc.i.ex quo pronũciatum fuerit illũ esse suspectum.
z ❡ Desierit.ẽ.eo.in litteris &. c.significauit &.c. venerabili.ff.de re iudi.l. iudex.
& ❡ Assensu.cum enim ibi desinat iurisditio non est quid prorogeẽ:de quo dic ẽ.c.p.&.g.
a Quãuis.Declarat notata ẽ.c.super qõnuz.§.si uero in glo.pz &.ẽ.c. uenerabili in glo.pe.& vl.& ibi ẽt no.per modernos & guil.in spe.ti.i. .§.restat vltra medium:& osti.plene in sũma.e.ti.§.delegari v.sed nunquid põt reuocare.& hoc dicit.Delegatus subdelegans ẽt in totũ re itegra cãm reassumere poterit.
b ❡ Sede aplica.q delegatus alius non põt.
c ❡ In totũ.q si reseruasset iudex remanebat:vnde non erat sic dubitandũ in eo casu:videbatur.n.i totum cõmittendo:ita esse officio suo fũctus : qd resumere non posset:ad hoc ẽ.c.proxi.in fi.cũ suis cõcor.& hoc dixit Tã. & her.olim secutus est eum:sed postea mutauit:vt pz p supradictas glosas.
d ❡ Usus.qualitercũqz:ad idem ẽ.c.lz vndiqz.
e ❡ Efficaciter.vides.n.in casu conuerso.pone q moritur subdelegans re i tegra:certũ est q subdelegatus non procedet:ẽ.c.lz:ergo pz q adhuc effi caciter iurisditionem non hz.retinet delegatus ẽt ptatem cõpellẽdi:nisi ma liciose seipsum &c.ẽ.c.pastoralis.Aliud ergo est in procuratore qui hz mã datum ad sbstituẽdũ: quia dãdo substitutũ qui mandatũ suscepit:amplius re integra nequit cãm reassumẽ:aliud in delegato:vt hic video:& est expres sũ.j.de procu.is qui: & que sit rõ diuersitatis:ibi dicam.
f SI delegatus. Si delegatus subdelegauit:quotiẽs abesset : vel donec reuocãet:& mõtuus sit re non itegra: subdelegatus procedit:& sem p de subdelegato ad dlegatuz:qui sibi aliquid iurisditiõis reserua uit:appellari dz etiam post sẽtẽtiaz.hoc dicit.approbat primum di ctuz no.per inno.& osti.ẽ eo.licet vndiqz in pri.
g ❡ Delegatus.ap.se.vt ẽ.c.proxi.

SI delegatus quotiens euz ab esse contigerit:tibi commiserit uices suas:poteris eo rebus huma nis exempto:cum & tũc cẽseatur ab esse:cõmissum tibi negocium: dum tñ illo uiuente iurisditione uti cepe ris:libere diffinire.❡ Idez poteris qñ tibi uices ẽt sub ea forma cõmi sit:donec eas duceret reuocandas. Nam talis commissio per quam cen setur ẽt sñie prolatio nisi antea fuerit reuocata committi:nequaqz morte committentis expirat: ex quo res integra non exstitit❡ Ad eum quo qz qui uices suas committit:donec reuocet:uel qui executionem sentẽ tie tñ:aut quicquid aliud de iurisdi tione sibi reseruat:non ad delegan tem primum appellari debebit: etiã si post sñiam fuerit appellandum.

Idem.

CUm plures sub illa forma ut omnes aut duo uel unus eorum mandatum apostolicum ex equantur aut alia consimili iudices uel executores a se.ap.deputari con tingit:ipsorum quilibet iniunctũ po test libere adimplere mandatum. ❡ Porro uno eorum negociũ icho ante cõmissũ alij nequibunt se ulteri us intromittere de eodem:nisi uel i firmitate uel alia iusta causa illũ con tigeret impediri:aut si nollet uel ma liciose in eo procedere recusaret. Iurisditione uero ppetuata mãda tore uiuente per unum eo casu quo potest ex iudicib' delegatis: ppetua ta intelligitur quo ad oẽs. Idez.

h ❡ Abesse.idez di cebant predicti do ctores per.l.ff.ẽ v. sig.l.in litteris.§.i. vbi dicitur abest ea res que in reb' hu manis non est:sed non conuertitur: ẽ ergo de significati one vocabuli : a q recedendũ non ẽ: nisi vbi res aliter sal ua esse non potest .ff.de lega.iij. non aliter:immo tũc ve re & finaliter abest scilicet non reuersu rus.
i ❡ Utiqz.qualiter cunqz etiaz citra li tis conte.ẽ.c. rela tum &.c.lz.
k ❡ Idez.scilicet cõ missum tibi negoci uz libere diffinire.
l ❡ Reuocandas. reuocare iurisditio nis ẽ.ff.de iudi.l.iudiciũ soluitur.retinendo ergo reuocandi pote statem'aliquid de iurisditione retinuit.
m ❡ Cõmitti.reprobatur lectura innocen.& ab.qui no.supra eo. si p debilitate:q per talem commissionem non transferebatur sententie prolatio:quia per illam clausulam donec duxero &c.videbatur sen tentiam retinuisse:vt illa clausula aliquid operaretur: quod esse de bet.ff.de le.i.si quãdo quis vxori:ad idem infra de priuile.si papa .i.responso i fi..Contrarium tenebat ibi ostiẽ.cuius opinio hic ap probatur.nec ob.q dicitur q clausula debet aliquid operari:satis enim operatur:quia reuocare poterit delegans quod simpliciter ul totũ committendo non potuisset.Item q ex vigore clausule illius ad eum appellabitur vt dicitur i fi.c.
n ❡ Morte.quid si delegatus vsqz ad sue volũtatis beneplacitum subdelegauerat.' Videretur prima facie per decretalem ẽ de rescrip. si gratiose q illo mortuo expiret iurisditio. Contrariuz videtur per hanc decre.ad hoc ẽ de bap.maiores.C.de usufruc.l.ambiguitatẽ: nec ob.illa decre.que in odiosis & restringendis loquitur:hic autez fauorabile puto:melius est enim hũc iudicem procedere:qz nouo & icognito cãz delegare.ff.de vac.mune.l.pretor.§.vl.ar.xix.q.iij.mo nasterijs:& ẽ de renũ.c.i.& lz hoc videatur equum:primum videtur verius:ad idem.ff.loca.l.iiij.
o ❡ Tantũ.hic reprobatur opi.tan.qui dicebat delegatũ sibi reserua re non posse tantum executionez sentẽtie:& reprobatur opinio her. & inno.qui dixerũt:q licet executionem reseruare possit:si tamẽ ap pelletur a sententia:non appellabitur ad eum sed ad primũ delegã tem:super hoc vide'quod no.ẽ eo.super questionuz.§.porro i glo. ij.approbatur autem opinio osti.qui hoc quod hic dicitur ibi no. & ẽ.c.querenti.
a CUm plures.declarat & approbat no.per ostien.ẽ.eo. prudẽ tiaz.i.responso.
b ❡ Forma.Ista forma ẽ hñ aduertẽda.aliud. n.est cum scribitur cũ clausula:qd si non oẽs:vel si ambo:q tunc iurisditio datur condi tionaliter:tũc igitur vnus vel duo iurisditione vti poterũt:cũ consti terit de cõditione & impedimẽto tertij vel college:aliter nõ valet qd agitur:ẽ.c.prudentiaz in prin.hic vero iurisditio datur alternatiue: vnde quilibet est iudex in solidum vigore alternationis.j.de regu. iu.in alternatiuis cũ suis concor.dicebant tamen quidaz in casu no stro contrariũ:& tali rõne cũ d: in litteris:vt oẽs vel duo vl alter &c. videtur papa itellexisse:q si omnes volunt & pñt procedere omnes procedant:& si nõ oẽs duo:& si non duo vnus:ad hoc.ff.de admi. tu.l.quidam decedens.§.papinianus:& gradus disiũcte interdum cõsiderantur fm ordinez scripture.ff.ad trebel.l.heredes.§.si.ibi tñ ex certis cõiecturis apparebit intẽtionem scribẽtis fuisse talẽ:ad idẽ .ff.de le.ij.cuz pater.§.pe.&.j.de preben.mandato:ẽ de elec.c.pe.& si dicatur q secun dum hoc non erit differentia iter hãc clausulaz:& clausu lam q si non oẽs: Rñdebant immo erit q per hãc clau sulaz sufficit requi rere:sed per clausu laz q si nõ oẽs ne cesse est de impotẽ tia constare:vt i de cre.prudentiam: et pro eis facit:q pa pa libẽtius cõmit tit cãs trib' qz duo bus:duob' qz vni: u:ibi:sed cõtrariũ est veruz:vt hic pa tet:vnde non sunt iste alternatiue or dinis sed prestatio nis:& est regulare:nec põt negari quin si alter solus procedat: man datũ pape sit adimpletũ.ff.de sol.qui res.§.area in fi.& in predicta regula in alternatiuis cũ suis concor.
c ❡ Consimili.vt si dicatur q glibet eorum i solidũ & per se iudicare & exequi possit.io.an.
d ❡ Apostolica.idem si ab alio:est.n.quo ad hoc eadẽ rõ.
e ❡ Libere.i.ẽt nõ requisito collega.simili mõ exponimus illud libe re:quod hẽtur ẽ de preben.de multa:vt pz.j.de preben.lz eps.
f ❡ Uno eorum.idem credo de duobus vel de oibus qui simul in choauerũt quo ad quid.s.quod si omnes iceperunt:oẽs finiãt :nisi ex cã:vt sequitur.
g ❡ Inchoãte.qualitercũqz ẽt si lis nondũ sit conte.corã eo:ẽ.c. gra tum &.c.lz:&.ẽ.c.quãuis &.j.c.si a subdelegato aliud in procu.q di citur occupasse litis conte.vt sit melior eius ɔditio.j.de pcu.si duo.
h ❡ Nequibunt.ecce aliã dĩam inter clausulam q si nõ oẽs:& clausulã vos vel alter:q primo casu qñ vno ipedito procedit alter:cessante i pedimento sil procedũt:ille.n.ipeditus postea veniens & cũ alio vo lens procedere admittetur.
i ❡ De eodez.sic i pluribus procu.datis i solidum.ff.de procura.l. pluribus.ff.man.l.creditor.§.duobus:ẽ de procu.nõ iniuste.j.eo. li.e.ti.si duo:alias sequi posset perplexitas:si quilibet per se pcede re vellet:q eodẽ forte tpe ad diuersa loca citarent:ẽ de rescrip.c.vl. ibi vnus excõicaret:alter absolueret:de rescrip.si contigat:& sic se im pedirẽt:sicut duo usufructuarij.ff.de usufruc.l.quotiẽs:& necesse ẽt ad superiorem hẽre recursum:ẽ.e.c.ij.& sic ɔ iura superfluis fatigarẽ tur laboribus:tutior ergo & melior fuit hec interpretatio:vt res uale ret nõ piret:ẽ de v.sig.abbate:ad idẽ.ff.de admi.tu.l.decreto ad fi.
k ❡ Illum.s.inchoantem.
l ❡ Recusaret.tũc ergo poterũt alius vel alij procedere:non sic i pro cura.datis i solidum q vno occupante & postea ipedito alij nõ pñt pcedere:nisi dictum fuisset i cõstitutione:q nõ fieret melior cõditio occupantis.j.de procu.si duo:& qd dixi de legato ipedito collegã hoc casu procedere posse verũ intelligo:nisi ille qui ichoauit subde legatum daret.ar.pre.decre.si duo. puto ẽt q cum collega propter ipedimentum ichoantis procedit:ipse inchoãs cessante ipedimento suo cãz resumere non poterit:nisi & ille ipediretur vel procedere nol let:ad instar eius quod de procu.dicimus i precedẽti decre.si duo.
m ❡ Quod põt.vt q scriptum erat cũ clausula:quod si nõ oẽs:& col lega ẽt actu perpetuationis ipeditus non poterat iteresse:vel scriptũ erat cum clausula:vos uel alter:& pz per hanc liam q si iudex pro cesserat:cum non posset per illum actũ nõ sit perpetuata iurisditio. vnde per hanc litteram & per decre.prudentiaz terminaui qõnez de legato dato in diem vel sub cõditione:qui forte volẽtibus partibus ante diem vel cõditionem fuerat usus iurisditione:deinde mortuus fuerat delegãs:an per illum actũ perpetuata esset iurisditio:nõne iu risditio vni sub cõditione mandatur per clausulam:q si ambo : & si anteqz conditio superueniat procedit:nihil reputatur egisse:ẽ.c.prudentiam i pn. ergo si ille actus hẽtur pro nullo non est perpetuata iurisditio:& sic perpetu ationem iducere nõ poterit:vnde satis est ibi casus.Itẽ ex cõditiõali demã datione nõdum est attributa iurisditio sed spes iurisditionis:sicut ex cõdi tiõali obligatiõe sola spes est in debitum iri:insti.de v.ob.§.ex ɔditionali:ergo quod ante cõditionẽ fecit: vt priuatus fecit non ut iu dex.Item si prorogatur iu risditio post tps requiritur q actor: reus & iudex cõsẽ tiant.ff.de iudi.l.ij.& facit quod no.ẽ.c.p.&.g.in pri. ul.glo.& quod recitatur ẽ .c.de causis:ita arguendo de posteriore ad prius i p uentione requiretur cõsen sus iudicis: sed iste iudex nõ erat cõditiõe vel die nõ veniente vt dixi:sicut statu liber q agit medio tpe fa cit vt seruus nõ ut liber.ff. de statuli.l.statuliber. Itẽ uideo q terminus homis non preuenitur : ẽ de ap. oblate:& forma mandati exacta diligentia seruãda est:ita q ei renunciare nõ põt.j.de preben.cui de nõ.Itẽ pendẽte dilatiõe iudicis officiũ gescit: ẽ de ap.significãtibus.C.de dila.siue pars.ad qõnem hñ facit.ff.de v.ob. cũ filius.ff.de condi.& demon.l.multum.ff.de cõdi.inde.l.sub cõditione.itez hñ facit.j.de spon.c.vno.nam video ibi q spõsalia nulla inducunt publice honestatis iustitiam:& tñ sponsalia cõditionalia non:q ante cõditionẽ con sensũ nõ hñt.a simili dicam:adhuc minus esse de iurisditiõe sub conditiõe delata añ cõditionez:qz in alias nulla:verum est tñ q osti.no.ẽ.c.lz:q ad perpetuationẽ iurisditiõis nõ requiritur q ille actus de iure teneat:qd nõ ẽ verum:precipue i casu nõ:cũ non possit perpetuari:qd nondũ est sicut nec renasci:qd nondũ est natum:de conse.di.iiij.qui in maternis:nec relabi q nondum est lapsus.j.de here.accusatus.

SI super gratia cuiquã ab ap. se.facta executores fuerit depu tati:equũ esse censemus : ut sicut ip sa grã lz nõdum sit i ei' executione processũ morte ñ pimit cõcedentis: sic nec etiã re integra pimatur execu toribus data potestas :quaz ueluti gracie predicte accessoriam naturã sequi congruit principalis:ne grati am eandem uel reddi quãdoqz om nino iutilẽ uel ipsius effectũ in tem pus longius cum illius dispendio cui facta extitit differri cõtingat.

Idem.

SI is cui causa licet proprio no mine non expresso a sede fue rat apostolica delegata subdelega uerit non in totũ uices suas alicui: a subdelegato huiusmodi:si delega tum ipsum excõicari aut de medio tolli ptingat:ipedimento tali durãte

n SI super gratia.executor super gĩa facta datus a papa mortuo papa ẽt re integra gratiam exequitur.Et declarat hec ɔstitutio que no.gof. & osti.de rescrip.constitutus i prin.& osti.ẽ.c.qm &.c.lz.
o ❡ Facta.illud ẽ qd soluit ɔ.de decre.j.de preben.si cui:vt ibi dixi i ul.gl.
p ❡ Quã.s.ptatem datam executoribus super ipsa gratia sic facta.
q ❡ Principalis.ad idem.j.de reg.iu.accessorium cũ suis cõcor.huius ɔriũ uidebatur:q iura inducta ẽ eo.indistincte dicebant ptatem dele.perire re i tegra morte mandatoris:ẽ.c.relatuz. gratuz.lz cũ si.sed executor hz delega tam:qd pz:q tractatus ipsorum ponitur sub isto titulo:vt dixi ẽ de rescrip. tibi qui:ergo eorũ ptas expirare videbatur:& si ob.si dicatur illud rescrip tum esse executorium gratie:quia si rescripta que cãe cognitionẽ committũt perẽũt re integra morte cõmittentis:multo fortius videbatur in executorijs gratiarum:cũ facilius via extraordinaria qz via iuris cõis tolli debeat:& si di catur q gratia posset esse inutilis recurretur ad ordinariam sicuti in casu.j. de preben.si clericus.§.uerũ:sed contrarium est verũ:& rõ sequitur.
r ❡ Inutilem.puta q gratiam hẽbat contra ordinariũ:& nouos executores non impetrat.
s ❡ Longius.q necesse hz adire papam pro consequẽda iustitia vel pro no uis executoribus impetrandis.
a SI is cui cã.Declarat nõta p inno.& osti.ẽ.c. licet in fi.& duos casus ponit quibus de subdlegato nõ in totũ appellatur ad primũ delegã tem scilicet cum delegatus excommunicatus vel mortuus ẽ:alios casus po nit.j.e.si a subdelegato.
b ❡ Non expresso.alias non erat dubitatio:si enim nomen fuisset expressuz successor non succederet in delegatione:ẽ.c.qm abbas.
c ❡ Non in totum.hoc dicit:quia alias non esset dubitatio. si enim delega tus subdelegasset in totum:idistincte appellaretur ad primum delegãtem: ẽ.c.super qõnum.Sed qñ aliquid sibi reseruat appellari dz ad ipsum de legatũ subdelegantem:vt ibi:& ẽ eo.si delegatus.
d ❡ Excõicari.maiori excõicatione:minori.n.excõicatus hñ exercet ea que sũt iurisditionis:ẽ de cle.ex.mi.si celebrat.
e ❡ Medio.i.de h mũdo:qd qre dicaĩ mediũ:vide.xxiij.q.iiij.hec ãt vita.
f ❡ Durante.nota.q sublato impedimento.i.illo absoluto uel confirmato

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

successore: ad primū deleg̃ntē3 appellari non debet: ⁊ si dubitaretur: ab ip
se subdelegans esset absolutus: credo q̄ teneret appellatio alternatiua prop
ter probabile dubium: ad hoc ē.e.li.de postu.c.vno: sicut etiam propter du
bitationē probabilem format actor libellū alternatiuū.ff.quorum legatorū
.l.i.§.qui autem: alias non credo maxime secūdū canones: q̄ licet alterna
tiue appellari: ne liceat ua
gari ⁊c.ē.e.li.de elec.ut qo
duas: ad idem bene facit
eo.ti.c.ij.vbi non tenēt vo
ta alternatiua.secūdum ca
nones dixi: quia secūdum
leges non appellatur ad i
peratorem omisso medio:
⁊ si appellaretur: iperator
remittit ad eū ad quē3 de
buerat appellari.ff.de ap.
.l.imperatores.vnde si ap
pelletur ad imperatorē3 ul
ad presidem: tenere posset
appellatio ad preside3 pre
dicta rōne: sed sm nos ap
pellari potest ad papam o
misso medio: ē d ap. dilec
ti.vl.⁊ ad legatu3: ē de of.
lega.c.i.vnde si appellans

ad sedem ipsam: ne absolutionē uel successores expectando illius preiudicari litigātibus uel causa plus debito prorogari ualeat: uolumus appellari. ¶ Idem.

AB arbitris: qui secundum formam iuris ut de ꝓposita contra iudicē suspitionis causa cognoscant: uel qui cu3 de reuocatiōe ambigitur litterarum iudicibus nequeuntibus in unam sententiam cōcordare: ad concertationem huiusmōi sopiēda3 a ptibus eligūtur: ē si grauauerit ad se.ap.appellādū. ¶ Idē.

IS cui ab apostolica sede committitur certe persoe prouisio

de episcopo dicat: appello ad archiepiscopum vel ad papam: non puto ap
pellationem tenere: nisi alterū eligat infra id tempus infra quod poterat ap
pellari: ar.ē de postu.c.i.§.fi.ne cū discrimine appellati liceat sic vagari. ff.
de iniur.l.pretor: licet guil.foueat contrariū in spe.de appel.§.nūc tractem⁹
ver.sed pone aliquis ⁊.v.quid si dicat.bene autem facit hec decre.⁊ illa. j.
eo.si a subdelegato ad questionem no.supra de fo.compe.si quis cōtra cle
ricum in glo.ij.scilicet ad quem appelletur de delegato episcopi recusati. et
dicebant vin.⁊ tan.q̄ appellari potest ad archiepiscopum.non ob.decre.di
lecti: cum hic iam per recusationem sublatum sit mediū: pro quibus in arg.
faciūt ista iura.
g ¶ Prorogari.circa quod debent iudices prouidere: ē de do.⁊ contu.finē .j.de offi.or.vt litigantes.
h ¶ AB arbitris.approbat quod no.ber.ē.e.suspitionis circa prin.i glo. ⁊ guil.in spe.de ap.§.nūc tractemus.v.sed ad quē. Et breuiter dicit q̄ ab arbitris iuris appellatur ad papam.
i ¶ Iuris.vbi sūt iura videbis infra: ⁊ ista est ratio quare debet appellari ad papam: quia cū isti arbitri secundum iuris formam sint electi ad ipsū ius a quo potestatem habent oportet appellari: ⁊ sic ad papam qui est lex animata in terris.
k ¶ Iudicem.delegatum pape: supra eodem suspitionis: quod intellige ut supra eo.si contra vnum: ⁊ idem si recusetur ordinarius: supra de appel. cū speciali.
l ¶ Concordare.nec sibi inuicem deferentibus: supra de rescrip. pastoralis in principio.
m ¶ Grauauerint.siue in sentētia puta quia inique pronūciant illum suspectu3 quia suspectus probatus non est: vel econuerso.vel ante sententiam puta nimis breuem dilationem dando: ē de dila.c.i.quod est ipsoru3 officiū: ē.e.suspitionis.
n ¶ Appellandū.contra.C.de ar.l.i.ij.q.vi.a iudicibus: in quibus dicitur: q̄ non appellatur ab arbitris. So.sūt quidam arbitri qui compromissarij vocantur: ⁊ volūtate adeuntur: ⁊ ab istis non appellatur: ⁊ sic loquantur cōtraria. Sūt alij qui de necessitate iuris habent assumi: de quibus loquitur hec decre.⁊ a talibus bene appellatur: vt hic: ⁊ sic etiam posset intelligi lex si li.C.de iudi.l.vltima: ⁊ hac ratione puto hanc decre.locum habere in arbitris electis ad audienda3 cā: quā mouet episcopus ꝯ suū subditum: cum etiam illo casu de necessitate eligantur arbitri. xi.q.i.si clericus: ⁊ de hoc supra de offi.ordi.irrefragabili in glosa penul.sic etiam magis fauet lex ei: q necessariam satisdationem prestare debet: q̄3 ei qui volūtariam: quia primū si sibi satisdare non potest: alio loco satisdare permittit: secundum non. ff. qui satisda.cogū.l.si fideiussor.ad idem.C.de rebus credi.generaliter in fi. .i.responsio.
o ¶ IS cui.supra fuit de extrauaganti: que incipiebat: quesiuit a nobis: et declarat ista decre.⁊ sequens decre.vlti.supra eodem ti.§.is autem: et in summa dicit: q̄ executor datus a papa vt prouideat persone subdelegate: si detur vt prouideat ecclesie non expressa persona nō subdelegat nisi habeat spale mandatū: ⁊ cām reddit.
p ¶ Ap.se.spale.n.est delegati a principe q̄ subdelegare pōt.C.de iudi. a iu

dice..ē.e.c.pastoralis ⁊.c.vlti.
q ¶ Prouisio.etiam si cōmittatur ei: q̄ inquirat de illius vita ⁊ conuersatione: vt i de.e.ti.iudices.
r ¶ Prouincia.ergo non requirimus q̄ beneficium sit certu3: sufficit q̄ sit certa persona: licet incertum beneficium: vt subdelegare possit: in hoc casu non habet locu3 decre. vlti.ē.e.ti.
s ¶ Non potest. et sic itelligatur: ē.e. .c.vlti.§.vlti.is. n. cuius industria eligitur: non subdelegat: ⁊ ibi plene de hoc.
t ¶ Per alium. ergo quod de iure communi non potest: ex potestate cōmissionis poterit: ad ide3 infra.c.vl. .§. vices: ⁊ faciunt hec ad questione3

Ude beneficio in certa ecclesia diocesi uel prouincia facienda potest alij committere licite uices suas. ¶ Sed si non expressa certa persona committatur eidē: ut alicui psone idonee de certa ecclesia uel beneficio debeat prouidere: quia circa eligendam personam eius industria tunc uidetur electa: prouisionem sibi commissam alteri demandare non potest: nisi forma cōmissiōis habeat ut p se ul p aliu3 id ualeat expedire. ¶ Idē.

STatuim⁹: ut is p quē ab ap. se. certo loco iqsitio fieri: ul qcqd aliud expediri mandatur: si propter potētiam uel maliciā ill⁹ ꝯquē igri

quā disputaui: an delegatus ab alio q̄3 a principe habens speciale mandatū subdelegādi subdelegare possit: ⁊ credo q̄ sic: q̄ sicut isti non habēt a lege q̄ subdelegare possint: tamē si ad hoc haberēt speciale: hoc possent: sic dicam: q̄ licet delegatus ab alio q̄3 a principe non habeat hoc a lege: ⁊ sic loquūtur ꝯtraria: tamē si habet hoc ab homine subdelegare poterit: ad hoc optime facit.j.de procu.c.i. ij. riso: vbi procurator ad iudicia ante li. contesta.non substituit ex potestate legis: nisi esset datus in rem suam: tamen si habet speciale mandatum substituere potest: ad idem supra code3 ti.c.vltimo: ubi procurator datus ad matrimonium contrahendum non substituit: nisi habeat speciale: ⁊ compromissarius datus ad eligendum non eligit vnum nomine suo: ⁊ aliu3 nomine domini ex potestate legis: tū si hēat speciale: hoc potest ex potestate hominis: supra eodem li. ē electio.c.penultimo.§.porro: ad hoc etiam facit infra ti.proximo .c.i.⁊ supra ti.proximo.c.ij.⁊.iij.⁊ infra de reg.iuris qui per alium ⁊ in regula potest quis.stabo igitur regule: cum contrarium nō reperiam.⁊ dicit lex q̄ non refert an ipse ordo decurionum elegerit: an is cui ordo ipse negocium dedit.ff.quod cuiusq3 vniuer.l. item eorum.§.si decuriones: ad hoc etiam facit supra de rescrip.cum aliquibus: ⁊ infra de preben.hi qui secūdo responso: ⁊ insti.de attili. tuto.§.sed quod iure veteri.
a ¶ STatuimus.is cui aliquid certo loco expediendum committitur ex iusta causa illud expedire poterit extra locum.hoc dicit. Et nota q̄ dicit statuimus: quasi innuat: q̄ ante hanc decre.ex quo commissum erat expediendum in loco: extra locum expediri non poterat: vt forma mādati diligēter seruaretur.j.de prebē.cui de nō.sit ergo hoc de iure nouo.
b ¶ Apostolica sede.quid si ab inferiori ordinario fiat talis commissio: cum eadem sit ratio: satis videretur idem ius.ff.de legi. non omnium: supra de transla.inter cor. sed contrarium puto: vt istud verbum aliquid operetur: ad hoc supra de deci. ad audientiam: et infra de priuilegijs si papa.nec est eadem ratio: quia non sic de facili de delegato pape per vniuersum orbem recurritur ad papam: sicut ad ordinarium de prouincia vel diocesi sua potest recurri. Hinc est etiam q̄ licet delegatus pape recusetur coram arbitris: quia ibi difficile esset recurrere ad papam: delegatus ordinarij nō: sed recusatur coram ordinario: supra eodem si contra vnum.§.cum autem.si igitur delegatus ordinarij in loco exequi non potest: nisi nuet ordinario: qui super hoc sua deliberatione prouideat: uel expresse committendo eidem: q̄ extra locum statutum id possit: ud alio modo.
c ¶ Aliud. Puta pronunciatio: monitio: denunciatio: ud his similia.
d ¶ Illius contra quem.idem si propter aliam iustam causa3: ut dicitur in fi.
e ¶ Securum.locus ergo non solum debet esse securus partibus: supra de appel . ex parte.i.sed etiam iudici uel inquisitori: vt hic:

ho3 et esse idoneus: q̄ non in taberna vel in loco inhonesto expediri id debet: vt hic.
f ¶ Causa.etiam sine dolo ⁊ fraude eius contra quem id imminet expediendum.
g ¶ Cōmode.xxij q.ij.faciat.ff.de v.sig.nepos proculo.
h ¶ Differri. prouideri igitur d3: non solū ne ipediatur i totū: sed ēt ne nimium differatur: ⁊ cōcordat ē.e.sup gra in fi.
i ¶ SI a subdelegato.qñ a sb delegato non i totum appellatur: q̄ nō admittit exceptionē per quā dnegatur ēt delegatu3 hēre iurisditionem ad primū delegātē appellabit.h dic.
k ¶ Nō in totū.al'ñ eēt qō: vt dixi ē.e. si duo ex tribus: et .c.si is cui.
l ¶ Processū . qd dices? pone papa dedit delegatū: ille subdelegauit non in totū: demum et anteq̄3 subdelegat' icipiat vti: moritur delegans.s. papa: nūquid delegatus ul subdelegatus ꝓcedere poterunt? iatis credo q̄ subdelegare est iurisditionem delegare: ex quo subdelegauit perpetuata sit iurisditio: ⁊ hoc sonat hec littera: que dic in aliquo processū ē.e.ti.⁊ li.cum plures: dū dicit i choāte ⁊ ē.e.l3 dū dicit: uti ceperit: sic ⁊ retinere ptate3 reuocādi ē iurisditiōis: ē.e.si delegatus.ij.rñso. Sed pone q̄ omissa hac exceptiōe cū cōpetit ꝓcedat: t3 ne ꝓcessus d h vide ē d tes.cū vēiss3.
m ¶ Idē fiet.s.q̄ nō appellabit ad delegatū subdelegantem: sed ad primum delegantem.
n ¶ Alijs casibus.puta q̄ dicit rescriptū ipetratū ab excōicato: ē. e. li.de rescrip.c.i.uel ipsū delegatū subdelegantē excōicatū: ē de re iudi.ad probādū: vel delegatū nō eē talē: qualē reqrit cōstitutio: ē.e. li.de rescrip.statutū.i.rñ.uel cōmissionē ad eū scam ex locum de qbus ibi di: vel rescriptum imperatū esse p surreptionē: ita q̄ nō ualet: seruata distictiōe decre.ē de rescrip.super litteris: vel q̄ ipse dēlegatus subdelegans est seruus vel infamis: de rescrip. falsatatus: uel nō ē etatis idonee: ē.eo. cum viceimū: vel q̄ ipse primus delegās reuocauerat delegatū subdelegantē.ff.de iudi.l.iudiciū: vel q̄ ipse delegatus retulerat: ē de ap.itimasti: vel ab eo fuerat leguie appellatum: ē de ap.vt debitus.hec ⁊ silia cora3 subdelegato opponūtur: per que delegatum negatur iurisditionem habere.
o ¶ Ad ipsum.delegatum subdelegantem.
p ¶ Qui.sic appellādo ad eū quem negat iudicem.
q ¶ Cōtrarius sibi ipsi.⁊ sic nō audiendus: de ap.sollicitudinē in fi. .C.de furtis.l.i.cū si.⁊ hoc est mirabile: q̄ si iste delegatus non subdelegasset: cora3 ipso potuisset ꝓponi exceptio: p quā negaretur eū iurisditionē hēre: ⁊ super ipsa posset pronūciare: ē de rescrip. sup lit

d3: siue ꝓcedi: seu fautor eiusdē nō possit hoc exequi eo loco secure: ne ipse commodum ex dolo ul fraude reportet: ad id exequendum locum alium eligat idoneum et securū. ¶ Idem faciat si alia rationabilis causa subsit: propter qua3 in loco decreto perfici nequeat commode: quod mandatur: ne tali ptextu ipediri cōtingat mandatum apostolicum: uel differri. ¶ Idem.

SI a subdelegato: cui dlegatus non in totu3 cōmiserat uices suas: ex eo fuerit appellandū: q̄ exceptionem coram se propositam: q̄ anteq̄3 per eū uel per ipsum delegatum in aliquo processum fuisset: delegans uiā fuerat uniuerse carnis ingressus: admittere recusauit: non ad delegatum: cū iurisditione3 negetur habere: sed ad delegantem potius appellari debebit. ¶ Idem fiet i alijs casibus in quibus delegatus iurisditione3 habere negatur: alias si appellari deberet ab ipsu3: esset appellans: qui sic fateri uideretur eunde3 iurisditionem habere: quod ante negauerat: cōtrarius sibi ipsi. ¶ Idē.

HAc constitutiōe perpetuo ualitura sācimus: ut cōseruatores qui aliquib⁹: ut a manifestis iniurijs ⁊ uiolentijs tueantur eosdem: plerūq̄3 a sede apostolica ꝯceduntur: de cetero deputari non possint: nisi epi uel eorum superiores aut abbates seu dignitates uel personatus in cathedralibus uel collegiatis ecclesijs obtinētes: nullusq̄3 deputati sibi cōseruatoris esse ualeat conseruator. Nec aliquis regibus ⁊ reginis qui sicut dignitatis altitudie preeminēt: sic prerogatiua gratia ipsos conuenit ātecerri: dūtaxat exceptis: deinceps cōseruatorem habeat cum qui sub ipsius iurisditione dominio uel districtu ecclīastico: ul temporali cōsistat. ¶ Cōseruatores āt huiusmōi extra ciuitates seu dioc. in quibus fuerint deputati contra quoscunq̄3 procedere aut aliquos ultra unam dieta3 a fine dioc.eorūdem trahere nō presumāt. ¶ Uices quoq̄3 suas citatiōibus: ⁊ fīiarum denunciatiōibus dūtaxat exceptis: quas per alios ualeant exercere: nulli committere possint: nisi hoc eis cōpetierit ex beneficio litterarū: sed nec tūc: nisi infra ciuitates seu dioc.in quibus deputati fuerit ⁊ personis tātum que superius sunt expresse. ¶ Ut āt conseruatores limites sibi tradite potestatis: quos frequēter excedunt: metu pene diligēt obseruēt: decernim⁹: ut si de alijs q̄3 de māifestis iniurijs ⁊ uiolētijs sciēter se itromiserit: seu ad alia q̄ iudicialē indaginem exigūt: suā extenderint ptatem: eo ipso per unū annū ab officio sint suspēsi. ¶ Pars uero q̄ hoc fieri ꝓcurabit sētentiā excōicatiōis icurrat a qua nō possit absolui: nisi ei quem sic fatigauit idebite: primo satisfaciat integraliter de expensis. ¶ Officiū āt quorūcunq̄3 cōseruator ipso iure quoad nō cepta negotia per obitū concedētis uolumus expirare. ¶ Circa munera uero et expensas assessores ac notarios: ⁊ personas testimonij cā uocandas illa precipimus in huiusmōi cōseruatoribus p oīa obseruari: que in delegatis iudicibus

teris in fi.ff.de iudi.si quis ex aliena: tū si corā subdelegato proponatur: et propter hoc appelletur: non appellabitur ad delegatū sed ad primū delegātem: appellādo.n.fugitur vice actoris ⁊ in agendo nō l3 ꝯria ꝓponere: qd tū l3 in excipiendo.j.de re.iu.nullus: ad hoc ē de excep.cū inter priorē.
a ¶ HAc cōstitutione.quedā ex istis sumpta fuerūt de extrauagāti alex.que icipiebat: q̄ de conseruatoribus.
b ¶ Tueātur.de hoc ē.c.i. in glo.ij.
c ¶ Obtinētes.ecce vna differentia inter delegatum et cōseruatore3: q̄ delegatus pōt eē canonicus ecclie cathedralis: conseruator nō: ⁊ in hoc cōstitutio alex.immutatur: q̄ id pmittebat.
d ¶ Conseruator. ecce alia dia: q̄ eius qui ē mihi iudex delegatus: possū eē delegatus saluo iure recusationis: s3 i cōseruatore sec⁹: ut hic: qd itellige ēt si ñ opponat exceptio p si.hui⁹.c.
e ¶ Exceptis.est si.j.de priuile.ne aliqui.
f ¶ Ecclīastico.ē ut li.nō cōtesta.accedens.i.
g ¶ Uel tpali.vt li.nō ꝯte. accedēs.ij.⁊ ecce tertiū: q̄ saluo iure recusatiōis subdiū mihi hñ possu3 ipetrare delegatum: conseruatorem non: vt hic.
h ¶ Nō presumāt.idē in dlegato eo saluo: q̄ delegatus de expresso cōsensu ptium hoc hñ posset: ē de rescrip.statutū.§.i nullo: qd in ꝯseruatore nō credo: q̄ si hoc voluisset: hoc addidisset hic: sic ibi sec: ⁊ hoc maxime per si.hui⁹.c.
i ¶ Cōmittere.guil.no.ꝯrium in spe.ti.i.ad si. v. sed nunquid cōseruator: ubi dicebat: q̄ cōseruator i eo i quo iurisditionem h3: uices suas alijs cōmittere poterat: ⁊ ecce quarta dia inf istū ⁊ delegatū a pncipe: q pōt i totū ⁊ in parte cōmittere: ē.e.pastoralis ⁊.c.vl.
k ¶ Litterarum.ad idem ē.e.is cui in fi.
l ¶ Nec tunc.s.cum hoc competit eis ex bñficio litterarum.
m ¶ Superius.s.in primo rñ.⁊ idem in delegato: q̄ subdelegatus talis esse d3 cui posset delegari: ē de rescrip.statutum.§.in nullo in fi.
n ¶ Metu pene.ad idem ē de elec.cū in cunctis: d ui. ⁊ ho.cle.ut clericor.
o ¶ Scienter.si ignorātia esset iuris uel crassa vel affectata idē eēt.j.de regu. iu.ignorantia: ē.e.li.de temp.or.eos: ē de clam.despon.c i.
p ¶ Officio.⁊ a bñficio qd ē eius seqla.xxxij.di.pter hoc.lxxxi. di. si qui.
q ¶ Suspēsi.ecce quintū spale i cōseruatore: qd non est i dlegato: q̄ dato q̄ delegatus intromittat se de eo qd non est sue iurisditionis: non propterea locum h3 pena: cum in illo non inueniatur expressa.
r ¶ Incurrat.no.nouum casum: quo quis excōicatus est ipo iure: alios nō. .j.de sen.ex.eos.
s ¶ De expensis.ad idem.j.de immu.ec.qm̄ in fi.
t ¶ Quorūcunq̄3.quasi di.siue sint dati ad cōseruationem priuilegiorū uel ad defendendu3 a manifestis iniurijs uel alio modo: vt dixi supra eodem .c.i. Joan.an.
u ¶ Ipso iure.unde si postea procederet in nō ceptis: processus esset nullus: ad idem.j.in fi.c.⁊ sm opi.gof.inno.⁊ bar.brix.hic est alia differentia: sed sm her.⁊ osti.secus: de hoc ē de testi.cum venisset.
x ¶ Expirare.saluo eo quod dicitur ē.c.cum plures in fi.s.q̄ si plures essent

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

cõseruatores: quo ad negocium ceptum per vnum perpetuata sit iurisditio quo ad omnes. Et nota q̃ lꝫ ꝑfas executoris dati ad gratiam nõ pereat re integra mortuo papa: vt ꝯ. e. li. si super gratia: tñ ꝑfas conseruatoris priuilegiorum: in quibus continentur gratie bene perit quo ad non cepta morte concedentis: ut hic.

constitutio a nobis super his edita obseruanda decreuit. ¶ Quicquid autem contra premissa: uel eorum aliquod attentari cõtigerit: omnino decernimus irrituum ⁊ inane.

Innocentius quartus.

De officio legati.

Officij nostri debitum remedijs inuigilat subditorum: quia duꝫ eorum excutimus onera: dum scãdala remouemus: nos in eorũ quiete quiescimus ⁊ fouemur i pace. Proide presenti decreto statuim': ut ecclesie romane legati quãtũcunq̃ plenam legationem obtineant: siue a nobis missi fuerint siue suarum pretextu ecclesiarum legationis sibi uendicent dignitatem: ex ipsius legationis munere conferendi beneficia nullam habeãt potestatem: nisi hoc alicui specialiter duxerimus idulgẽdum. ¶ Quod in fratribus nostris legatiõe fungentibus nolumus obseruari: quia sicut honoris prerogatiua letantur: sic eos auctoritate fungi uolumus ampliori. ¶ Lemens .iiij. o. tr. sãcte cecilie presbytero cardinali ap. se. legato.

Legatos: quibus in certis prouincijs committitur legatiõis officium: ut ibidem euellant: ⁊ dissipent: edificent: atq̃ plantent: prouinciarum sibi commissarum ad instar proconsulũ: ceterorũq̃ ꝑsidũ: q̃bus certe sũt decrete ꝓuicie moderãde: ordinarios reputãtes ꝑñti declaram' edicto: cõmissum tibi a ꝑde. nostro legationis officium nequaquã per

Legatos. extrauagãs fuit eiusdem clementis: ⁊ ĩcipiebat ex pte. ⁊ approbat hec decre. q̃d no. io. vij. q. i. sic vir ⁊. xxv. q. ij. igitur. Jo. de deo in q̃onib' suis in prin. inno. de offic. dele. lꝫ osti. de resti. in inte. tum ex litteris: ⁊ ꝯ. e. c. ulti. ⁊ guil. in spe. .e. ti. §. superest uer. quid de sentẽtia ⁊. §. finitur ver. pone ergo ⁊ v. se. ⁊ in summa dicit: q̃ legatus habet ordinariam: vnde per mortẽ pape non expirat eius officium. Et no. quia licet decre. dirigatur legato cardinali: tamen indistincte loquitur de omnibus legatis: ex quo infert postea solutionem ad ipsũ legatum querentẽ: q̃ etiaꝫ patet ex eo quod. j. dicit: ceterorũq̃ presidũ: licet ergo quo ad quedã sit differentia inter eos: vt dixi ꝯ. c. prox. non tamẽ quo ad hoc: ut hic video.

Ad ipsius obitum expirasse. Bonifa. octauus.

Presenti declaramus edicto: reseruationes quorumcumque beneficiorum ab aposto. se. legato sue legationis auctoritate factas: et decreta interposita super ipsis: nec non denuntiationes inhibitiones: ⁊ ꝓcessus quoslibet per eum uel per executores ꝯputatos ab eo habitos circa ipsas: dũmodo ad collationẽ eorundem beneficiorum iam uacãtium minime sit processum: eo ipso q̃ illius finitur legatio: uiribus penitus uacuari: nec executores eosdem posse ulterius beneficia taliter reseruata conferre. ¶ Ceterũ reseruationes huiusmodi per quas interdũ prelati ⁊ ecclesie nimiũ onerantur: restringere cupientes: prohibemus ne postquã legatus in aliqua cathedrali uel collegiata ecclesia reseruationem aliquam duxerit faciendam: aliam illa pendẽte faciat aliquatenus in eadem. ¶ Nec etiam postquam alibi reseruauerit aliquod beneficiũ ad collationem pertinens cuiuscũq̃: aliud quod ad illius collationem pertineat quãdiu reseruatio pendet alterius: sibi quoquo modo reseruet. ¶ Quicquid aũt contra premissa cõtigerit attentari: eo ipso uiribus non subsistat. Idem.

Deliberatione ꝓuida duxim' ĩhibendũ: ne aliquis apostolice sedis legatus: quantũcumque legationem obtinere plenariam dinoscatur: cathedrales uel regulares aut collegiatas ecclesias: seu ipsarum ecclesiarum cathedralium dignitates ad quas hi qui preficiuntur eisdem maiores ĩ earũ capitulis post epos existẽtes habent per uiam electiõis

Ex ipsius obitum expirasse. Bonifa. octauus.

Presenti declaramus edicto: reseruationes quorumcumque beneficiorum ab aposto. se. legato sue legationis auctoritate factas: et decreta interposita super ipsis: nec non denuntiationes inhibitiones: ⁊ ꝓcessus quoslibet per eum uel per executores ꝯputatos ab eo habitos circa ipsas: dũmodo ad collationẽ eorundem beneficiorum iam uacãtium minime sit processum: eo ipso q̃ illius finitur legatio: uiribus penitus uacuari: nec executores eosdem posse ulterius beneficia taliter reseruata conferre. ¶ Ceterũ reseruationes huiusmodi per quas interdũ prelati ⁊ ecclesie nimiũ onerantur: restringere cupientes: prohibemus ne postquã legatus in aliqua cathedrali uel collegiata ecclesia reseruati

An aũt uacante sede cetus cardinalium reuocare possit legatũ forte cõiter a papa ⁊ cardinalibus deputatum no. osti. in predicta decre. tum ex litteris: ⁊ guil. in predicto. §. finitur v. sed nunquid: q̃ ex magna ⁊ euidenti cã hoc possent: alias hoc non debent. De potestate tamen cardinalium sede uacãte vide quod dixi. j. de scisma. c. vno.

Expirasse. idez habes de iquisitoribus heretice prauitatis. j. de here. ne aliquid. io. an.

Presenti. ista decre. ⁊ seq̃ns restringit generalẽ potestatem legatorum circa beneficia coferenda: de qua ꝯ. e. c. i. uerũ ẽ tamẽ q̃ primum dictum huius decre. declaratorium est iuris ueteris: vt in prin. pꝫ. Et hoc dic̃ finita legatiõe expirãt reseruatiões legatorũ: ⁊ omnis processus habitus super illis: nisi tũc illa beneficia iam uacãtia sint collata. demũ dicitur q̃ pendẽte vna sua reseruatione in ecclesia collegiata uel de beneficio spectante ad collationẽ alicuius legatus ĩ eadẽ ecclesia uel de bñficio spectãte ad collationẽ eiusdem: aliam facere non põt: ⁊ quod fit ꝯ predicta: irritum decernitur ⁊ determinat hec decre. no. per osti. ꝯ. e. c. vl. ⁊ per eũ ⁊ per ber. ꝯ de iurepa. cum dilectus: ⁊ guil. in spe. e. ti. §. nunc tractemus v. sꝫ ecce.

Sue legationis. quasi si ex speciali auctoritate sibi tradita a papa hoc faceret: tunc secus. ad hoc. j. de preben. hi qui. ij. rñso. et no. q̃ si legat' nõ cardinal' ñ põt ꝯferre bñficia vacãtia iure legationis: ꝯ. e. c. i. mltomin' g' possꝫ refuare. i cardialib' g' hꝫ locũ hec decre.

Ad collationem. ergo nõ sufficit q̃ vacauerit: nisi priorũ beneficiorum uacantium sit facta collatio: ⁊ est si. j. de concess. prebẽ. c. vlti. §. ulti. vbi non sufficit q̃ beneficia uacauerint: ⁊ q̃ ab executoribus fuit petitũ: vt illa cõferrent: si ipsorũ nõ fuerit facta collatio: immo habebit locum reuocatoria.

Finitur. hoc põt esse multis modis: puta q̃ datus fuit legatus ad tp̃s. finito tp̃e finita est legatio: ꝯ de offi. dele. de cãis. Itẽ q̃n reuocatus ẽ. ff. de iudi. l. iudicium. Itẽ q̃n egressus ẽ legationẽ animo non redeundi: legationem ideo dixi: q̃ si esset egressus vnaꝫ prouinciam is qui ẽ legatus in pluribus: ex quo non ẽ egressus legationẽ: adhuc non expirauit eius iurisditio: ꝯ. e. ti. nouit: sic. n. legatus in q̃libet parte legatiõis existẽs iurisditionẽ exequitur: sicut ep̃s in qualibet parte dioc. j. ti. proxi. cum ep̃s. Item finitur legatio personalis morte ipsius legati: nõ tñ morte cõstituentis: ꝯ. c. proxi. personalis iõ dixi q̃ si esset realis: puta que cõpeteret dignitati non expirasset morte legati: ut ꝯ. e. c. i. ⁊ ꝯ de offic. dele. q̃m abbas: ⁊ q̃d ꝯ dixi his modis legationẽ finiri: dic verum in sui persona: ⁊ quo ad non cepta per delegatos: sed si quas causas cõmisisset ⁊ res nõ esset integra durat finito eius officio illius delegati potestas: ꝯ. e. c. vlti. Et est mirabile: q̃ iurisditio delegati a legato bene perpetuatur per citationẽ ⁊ alium iudicialem actum: sed notificatio inhibitio ⁊ decretum non perpetuãt iurisditionẽ executoris hoc ⁊ alios processus facientis: sꝫ reseruationes beneficiorũ sũt odiose propter duo: quia per eas datur via ad uacaturas: ⁊ q̃ preiudicãt ordinarie potestati: igitur sunt restringende: sed potestas executorũ datorum a papa super gratia facta etiaꝫ re integra ⁊ super facienda re non integra bene perdurat post mortem pape: quia papa potest ius ad uacaturas dare: sed nõ sic legatus: ꝯ. e. ti. proxi. si super gratia: ⁊. j. de preben. si cui in fi. bñ ergo potest legatus donec durat in officio suo ĩpedire ordinarium ĩ cõferendo: sed finito officio non vt hic.

Restringere. causam huic edicto ⁊ ei quod dicitur. j. c. proxi. dare potuit cardinalis sancte marie noue: qui in pluribus prouincijs legationis papali fũgens officio omnes dignitates personatus ⁊ beneficia in legatione sua vacantia sue collationi reseruauit restricta ẽ ergo hodie eorũ potestas: ut. j. patet.

Pendente. illa igitur sublata puta mortuus: vel per sententiam debito modo exclusus ẽ is pro quo facta erat reseruatio: uel iã consecutus est ꝑbẽdam: vl reuocauit legatus reseruationem: tunc bene potest in ecclesia eadem facere aliam: quia illa non pendet: si vero illa pendet aliam non põt facere: sic ⁊ pendente dilatiõe qescit officiũ iudicis. C. de dila. si ue pars: ꝯ de ap. significante: sic ⁊ pendẽte lite ꝯ vnuꝫ electum nõ põt alius eligi: q̃d dic vt. j. ut lite penden. .c. i. ⁊. ij. ⁊ sic attẽtata pẽdẽte appel. reuocantur ꝑ modũ attẽtati: quod dic vt. j. de ap. non solum: sic ⁊ is q̃ cõtulit alicui beneficium pendẽte termino acceptationis non potest illud alij conferre: ut. j. de prebẽ. si tibi absenti: ⁊ sic pẽdente negocio reseruationis delegatus nõ subdelegat cãm: nisi de recusatoris assensu: vt ꝯ de offi. dele. iudex. ij. rñso: sic ⁊ accusatus pendẽte accusatione non promouetur: ꝯ de accusa. omnipotens nec testificatur: q̃d dic ut ꝯ de testi. c. vlti.

In eadem. q̃ ista littera non distinguit: nõ curo an illa beneficia spectẽt ad collationem vnius an diuersorum: ex quo. n. sũt in eadẽ ecclesia siue iidẽ siue diuersi habeant conferre pendente vna reseruatione non fiet alia.

Aliud. ẽt in alia ecclesia: ⁊ sic differt a proximo dicto.

Illius. pone reseruauit legatus beneficium quod spectat ad collationeꝫ epi. hac reseruatione pẽdente reseruat aliud quod spectat ad collationeꝫ ipsius episcopi ⁊ alterius: nunquid ualet reseruatio secũdi: credo q̃ non: qa lꝫ spectet ad collationem alterius tamen ⁊ illius: ⁊ est si. quod dixi ꝯ de rescrip. statutum. §. cum vero in glo. ij. ⁊ qui iurat non suum esse: iurat ẽt sibi cõe non esse. ff. de ver. sig. pupillus. §. ulti. ad hoc. ff. dele. iij. l. siquis seruos ubi testatore legante seruos suos: ⁊ qui in totum ⁊ qui ĩ parte sui sunt: legati esse videtur. nec ob. j. de preben. cum in illis in fi. q̃ illud induxit itentio pape: qui illũ solum grauare intendebat: ut ibi dixi in vl. glo. nec ob. q̃d dixi ꝯ de rescrip. cum aliquibus: q̃ similitudo ⁊ identitas rõnis illud inducit: ut ibi dixi.

Premissa. oĩa comprehendit: ad idem ꝯ de rescrip. olim. si igitur finita legatione executor conferat uel processus faciat non tenet: vt in. i. responso: ⁊ idem ĩ sequẽtibus casibus: ut in prin. dixi.

Deliberatione. cathedrales uel regulares uel collegiatas ecclesias legati reseruare uel conferre non possũt. Idem ĩ dignitatibus ecclesiarum cathedralium que sunt maiores post episcopos: si ipsarum prelati per electionem debẽt assumi: ⁊ cõtra hoc factum est irritum. Secundo dicitur q̃ legatus non põt alicui committere: q̃ recipiat resignationem beneficij: ⁊ postea illud conferat: ⁊ contra factum uel faciendum decernit irritum.

Ecclesias. tolle quod est. j. sue ordinationi ⁊c. ⁊ conferre ecclesiam est conferre ipsam principalem dignitatem de ecclesia puta episcopatum plebaniaꝫ abbatiam: prioratum uel his similia: ⁊ has hic prohibet conferri: non tamen prohibet canonicatus ipsarum ecclesiarum conferri per legatos quod pꝫ ex his que sequũtur.

Electionis. aduerte. iam vidi de facto hãc q̃onem. legatus contulit plebaniam: que ad collationem episcopi spectabat: querebatur an collatio eius teneret: ⁊ dicebant quidam q̃ sic per hanc litteram: ex quo non per viã electionis: sed collationis assumitur ibi prelatus: sed hoc non est verum: quia ista littera que de uiã electionis loquitur tãtum in prelaturis cathedralium ecclesiarum loquitur. q. di. archidiaconatum in ecclesia cathedrali legat' cõferre non poterit: si ista duo cõcurrunt: q̃ ille archidiaconatus sit maior dignitas post episcopum: ⁊ q̃ per uiam electionis archidiaconus ibi assumatur: sed si vtrũq̃ uel alterũ desijt: tũc legatus illum cõferre poterit: vnde non sine mysterio sic diuisim sũmaui intellectum: ad hoc facit quod seqtur sue

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

ordinationē cē. nec ob. j. nec̄ aliquod quo min⁹ cē. qz ē fine illa clausula ta to erat posibilium per precedentia: vbi sic locutus ē: quo ea q̄ vt pluri mum obuenit: q̄ it relpicere quod hic dicat de dignitatibus cathedrali um ecclesiarū maiorib⁹ post epl̄copos: sed ei maiorias cōsideretur circa matiz: re circa ordinem hn quam archipresbyter ē maior archidiacono: circa administratione? ꝑ q̄d

assumi: fue ordinationē: collationiū: ꝓuisioni: electionē: aut dispositionī quomodocūq; referuentur de epo ordinandis: celebrandis: aut dispone dis: e aliquatenus intromittat: nec aliqs: q̄ omin⁹ bñat quoo pertinu erit eligere aut postulare libere uale at: cum uacabunt: obstaculum quō libet interpoñendi: decernendi: q̄d contra hoc actum extiterit cuppo re ritum et manee. ¶ Prohibemus ꝛ super ne legatus ipse in genere aut i specie cuicunq; cōcedat: ut ab bis q̄ beneficia ifra legationē exist̄ē bz bentes ea i illius manib⁹ voluerint libere relignare ipoñ relignatione receptā illa nalcat: dōcio conferre personis: cum per hoc aperiri pot set via contra lat. cōci. ad bificia ua catura. ¶ Hoc n. concessionem q̄s contra hoc contigent attentare: eq̄d ex ea uel ob eam fecutum exti terit: nullam ꝓsus habere statum⁹ roboris firmitatem: violentico nō so tum ad futura: sed etiā ad ꝓterita: et adhuc pēdentia negotia hoc ex tendi. ¶ Dem.

LOcatio ad beneficium ꝓpter legatum fe.ap. tibi facta nullius momē ti existit: in ea nō fuerit habita mē tio de alio beneficio: q̄ ꝓmitus ob tinebat. ¶ Pho. iij. in cōcilio lug. De officio ordinarii.

BDmana ecclesia: et infra ꝓbitemus quoqs nc re mensio archiepiscopus ꝛ dion. fuffraganeorum. pc orum forsan officiales cōsiliutat: quia cum metropolitani nc suoꝝ fuffragaconum ingrediatur dioc. ut in eis auctoritate ꝓpria iudicent: dispōnāt: aliquidue aliud agantca nonica: ꝓbibeant inflitutaenquaq; boc posſunt in illis per alios exercere. ¶ Hec pro eo q̄ cauſao ꝓ appel lationem delatao ad ipſos poſſit in fuffragaconum fuorum dioc. dele gare: simili licet eis talios officiales inſtituere in eisdemq; eoum uice ꝓ auctoritate ad ipſos citationes uel inhibitiones facāt: feu cōpeleant in hac parte rebellec: quia in cauſio per appellationem deuolutio ad ip ſos iā iurisdictionē obtinere nosciāt

propter quod licite poſſunt ſuper illo cōmittere uiceo fua.

¶ Non ſit autem in alio in quib⁹ non dum exnitit appellatus: ꝛ ticerco nō debent aliquo cōſtituere. p citationi bus i futuro cauſio appellationum et inhibitionibus faciendis: etiā ali nd remēdio ecclesia circa talia offici alium inſtitutionem de cōſuetudine obtinet ſpiali. ¶ A quibus etiaꝫ ſi de cōſuetudine huiuſmodi poſſunt i remenſi prouincia conſtitut: Iohn tioneo tamen ne ꝓcedatur in cauſio ꝓiuſquam ad remen⁹m curiam ap pellet⁹ fieri penitus inhibemus.

¶ Officialeo autem remenſio archie piſcopi quamdiu ſua ꝓuincia uel circa illam extiterit in fuffraganeos interdicti ſuſpenſionis uel excommu nicationis propfere ſententias non attentent. ¶ Et boc idem ab offici alibus aliorum metropolitanorum circa ipſoꝝ fuffraganeos: quibus ob reuerentiā pontificalio officij de ferri uolumus in hac parte ꝓcepti nē obſeruari. ¶ Reg. decimus i ge

neralis concilio lugdunenſi.

SAncrōici a diuinis ordinē uo lucrint: ꝓout i eccleſia aliqui buo fibi ex conſuetudine uel alias uēdicāt: antequā ad cellationcs bu iuſmodi quoquomodo procedant: in inſtrumento publico uel patenti buo litteras figillorum ſuoꝝ aut al terius auctorici muniminc roboratio ceſſationis ipſius cauſas exprimant: ꝛ illud uel illas et contra q̄s cella re intendunt affigent. ¶ Scitur: q̄ ſi boc pctermiſſo ceſſauerint: ad cā quam expreſſerint: non ſurit in uenta canonica: oia que de quibuſ cūq; prouentibus illius eccleſie: in qua ceſſarum fuerint: ceſſationis tem pore percepcrit retinebunt. Illa uero que ꝓ eodē tpore debētur eidē: nullo modo percipiēt: ſed ipſi eccle ſie cedere: ac nihilominus ei contra q̄s ceſſauerant: de dānis ꝛ iniurijs faſtalcere tenebūtur. ¶ Si at cauſa eadē canonica fuerit indicatazata qui occaſionem ceſſationi dederat: ad de

ordinationē cē. nec ob. j. nec̄ aliquod quo min⁹ cē. qz ē fine illa clausula ta to erat posibilium per precedēta: ꝛ tbi sic locutus ē: ꝙ ea q̄ vt pluri mum obuenit: ꝙ it relpicere quod hic dicat de dignitatibus cathedrali um ecclesiarū maiorib⁹ post epl̄copos: sed ei maiorias cōsideretur circa matiz: re circa ordinem hn quam archipresbyter ē maior archidiacono: circa administratione? ꝑ q̄d

assumi: fue ordinationē: collationiū: ꝓuisioni: electionē: aut dispositionī quomodocūq; referuentur de epo ordinandis: celebrandis: aut dispone dis: e aliquatenus intromittat: nec aliqs: q̄ omin⁹ bñat quoo pertinu erit eligere aut postulare libere uale at: cum uacabunt: obstaculum quō libet interpoñendi: decernendi: q̄d contra hoc actum extiterit cuppo re ritum et manee. ¶ Prohibemus ꝛ super ne legatus ipse in genere aut i specie cuicunq; cōcedat: ut ab bis q̄ beneficia ifra legationē exist̄ē bz bentes ea i illius manib⁹ voluerint libere relignare ipoñ relignatione receptā illa nalcat: dōcio conferre personis: cum per hoc aperiri pot set via contra lat. cōci. ad bificia ua catura. ¶ Hoc n. concessionem q̄s contra hoc contigent attentare: eq̄d ex ea uel ob eam fecutum exti terit: nullam ꝓsus habere statum⁹ roboris firmitatem: violentico nō so tum ad futura: sed etiā ad ꝓterita: et adhuc pēdentia negotia hoc ex tendi. ¶ Dem.

LOcatio ad beneficium ꝓpter legatum fe.ap. tibi facta nullius momē ti existit: in ea nō fuerit habita mē tio de alio beneficio: q̄ ꝓmitus ob tinebat. ¶ Pho. iij. in cōcilio lug. De officio ordinarii.

BDmana ecclesia: et infra ꝓbitemus quoqs nc re mensio archiepiscopus ꝛ dion. fuffraganeorum. pc orum forsan officiales cōsiliutat: quia cum metropolitani nc suoꝝ fuffragaconum ingrediatur dioc. ut in eis auctoritate ꝓpria iudicent: dispōnāt: aliquidue aliud agantca nonica: ꝓbibeant inflitutaenquaq; boc posſunt in illis per alios exercere. ¶ Hec pro eo q̄ cauſao ꝓ appel lationem delatao ad ipſos poſſit in fuffragaconum fuorum dioc. dele gare: simili licet eis talios officiales inſtituere in eisdemq; eoum uice ꝓ auctoritate ad ipſos citationes uel inhibitiones facāt: feu cōpeleant in hac parte rebellec: quia in cauſio per appellationem deuolutio ad ip ſos iā iurisdictionē obtinere nosciāt

propter quod licite poſſunt ſuper illo cōmittere uiceo fua.

¶ Non ſit autem in alio in quib⁹ non dum exnitit appellatus: ꝛ ticerco nō debent aliquo cōſtituere. p citationi bus i futuro cauſio appellationum et inhibitionibus faciendis: etiā ali nd remēdio ecclesia circa talia offici alium inſtitutionem de cōſuetudine obtinet ſpiali. ¶ A quibus etiaꝫ ſi de cōſuetudine huiuſmodi poſſunt i remenſi prouincia conſtitut: Iohn tioneo tamen ne ꝓcedatur in cauſio ꝓiuſquam ad remen⁹m curiam ap pellet⁹ fieri penitus inhibemus.

¶ Officialeo autem remenſio archie piſcopi quamdiu ſua ꝓuincia uel circa illam extiterit in fuffraganeos interdicti ſuſpenſionis uel excommu nicationis propfere ſententias non attentent. ¶ Et boc idem ab offici alibus aliorum metropolitanorum circa ipſoꝝ fuffraganeos: quibus ob reuerentiā pontificalio officij de ferri uolumus in hac parte ꝓcepti nē obſeruari. ¶ Reg. decimus i ge

neralis concilio lugdunenſi.

SAncrōici a diuinis ordinē uo lucrint: ꝓout i eccleſia aliqui buo fibi ex conſuetudine uel alias uēdicāt: antequā ad cellationcs bu iuſmodi quoquomodo procedant: in inſtrumento publico uel patenti buo litteras figillorum ſuoꝝ aut al terius auctorici muniminc roboratio ceſſationis ipſius cauſas exprimant: ꝛ illud uel illas et contra q̄s ceſſa re intendunt affigent. ¶ Scitur: q̄ ſi boc pctermiſſo ceſſauerint: ad cā quam expreſſerint: non ſurit in uenta canonica: oia que de quibuſ cūq; prouentibus illius eccleſie: in qua ceſſarum fuerint: ceſſationis tem pore percepcrit retinebunt. Illa uero que ꝓ eodē tpore debētur eidē: nullo modo percipiēt: ſed ipſi eccle ſie cedere: ac nihilominus ei contra q̄s ceſſauerant: de dānis ꝛ iniurijs faſtalcere tenebūtur. ¶ Si at cauſa eadē canonica fuerit indicatazata qui occaſionem ceſſationi dederat: ad de

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliana Brescia

intereē dictis canonicis ꝛ ecclesie cui
debitum officium eius ē culpa sub
tractum:ad certā quātitatem taxan
dam:ꝛ in diuini cultus augmentum
conuertendam: superioris arbitrio
condēnetur. Ceterum detestabi
lem abusum horrende indeuotiōis
illorum qui crucis:beate marie uir
ginis:aliorumqꝫ sāctorum imagies
seu statuas irreuerenti ausu tractan
tes:eas in aggrauatione cessationis
huiusmodi prosternunt in terram:
urticis spinisqꝫ supponunt: penitus
reprobantes aliquid tale fieri de ce
tero districtius prohibemus statuē
tes:ut in eos qui cōtrafecerit ultrix
procedat dura sentētia:que deliquē
tes sic puniat grauit:q꞉ alios a simi
lium presūptione cōpescat. Idē.

Ordinarij locoꝝ subditos su
os plures dignitates:uel eccle
sias quibus aiarum cura imminet
obtinētes:seu personatuꝫ aut digni
tatem cum alio beneficio cui cura si
milis ē annexa:districte compellāt
dispensatiōes:auctoritate quarū hu
iusmodi ecclesias personatus seu di
gnitates canonice tenere se asserunt
ifra tpō pro facti qualitate ipsorū or
dinarioꝝ moderādū arbitrio exhi
bere. Quod si forte iusto impedi
mēto cessāte nullā dispensationem i
fra ideꝫ tpō cōtigerit exhiberi:eccle

castri:tenetur ad restitutionem dānoꝝ:que ecclesie:religiosi::ꝛ hospitalia il
lius loci occasiōe interdicti i elemosynis ꝛ oblatiōibus passa sūt:q꞉ qui oc
casionē damni ꝛc̃. de iniu.c.vlti.
b Arbitrio.hic determinat taxationē:condēnationē:ꝛ conuersionem.
c Indeuotionis.nā imagines propter reuerētiam illoꝝ quos imago figu
rat adorare debemus: qđ .n. facit scriptura legētib꞉: hoc pictura cernētibus ideotis:de conse.di.iij. perlatū:ita tamen adorare debemus:ne duliam in latriaꝫ cōuertamus:de hoc de cōse.di.iij.venerabilibus.
d In terra.naꝫ nec signū saluatoris in solo aut silice uel marmoribus humi positis sculpere uel pingere lꝫ .C.nemi.li.si.sal.l.una.
e Ultrix.hoc est uerbuꝫ in.l.C.de his q̃ ad sta.confu.l.i.in fi. Sed que erat pena:uidetur q꞉ tpalis: ut .s.in vincula publica mittātur.ff.de peñ.capitaliū. §. ad statuas:uel q꞉ moriant ut no.C.ne.li.si.sal.l.una: sed dic q꞉ spūaliter punieꝫ: q꞉ nisi peniteant ꝛ satisfaciant:loci sui dignitate ꝛ honore priuandi sūt.xxvi. q. .v.quicunqꝫ in prin.vel iudicis arbitrio.ff.de iur.de libe.l.i.de of.dele.de cāis.
f Cōpescat. pēa.n.unius metus ē alterius:ut.C. ad .l.iul.repe.l.i.
a Ordinarij.statuit papa q꞉ hñtes plures dignitates:uel alia bñficia curā aiarum hñtia per ordinarios compellantur oñdere ifra tpō cōpetēs superioris arbitrio statuendū dispensatiōes:q̃s si nō oñderint: peride ꝓcedat:
ac si nullas hērent:ꝛ si oñderint ꝛ sufficiētes nō āplius molestētur : ꝓuiso
ne in predictis bñficijs cura negligatur aiarum:si āt dubitetur de dispēsa
tione:ad sedē aplicā recurratur:talibus plura silia bñficia obtinētibus ali
ud nō conferatur bñficium:nisi ostensa dispēsatiōe sufficienti:ꝛ tūc ita de
mū conferatur:si per dispensationē pñt illud cum alijs retinere:vel si priori
bus renūciauerint:aliter collatio facta non teneat.
b Locoꝝ.per hoc q꞉ dicit ordinarij locoꝝ videtur tm̃ de epis itelligere:ad
hoc.xi.q.i.de psona:tñ dic sꝫ guil.ꝛ gar.q꞉ ēt hāc ꝯpulsionē facere pñt qcū
qꝫ iferiores:qui hñt instōeꝫ.lxiij.di.si in plebibus:de of.dele.sup eo de in
sti.cū uenissent:ꝛ destitutionē de prebēdis ref rēte:ipsi.n.ordinarij sūt : de
offi.or.cum ab ecclesiarū:ꝛ ꝓbatur.ĩ.e.§.in conferendis.
c Plures.hec pluralitas q꞉ canonibus inimica:ut.ĩ.de cle.non resi. qa
nōnulli.xxi.q.i.per totum:iō odiosa ꝛ restringenda.ff.de libe.ꝛ postbu.cū
quidam:ꝛ.ĩ.de re iudi.odia ꝛ.ĩ.de preben.non pōt.
d Aiarum cura.lꝫ spāliter hic dicat:idē in alijs:cum.n.pluralitas sit repro
bata in bñficijs de iure cōi:pōt ēt in minoribus ordinarius id petere:de ꝓ
cu.ex isinuatiōe:nisi essēt būficia q̃ sil' de iure teneri possent: quod dic ut ō
.c.li.de rescrip.gratia.
e Personatum.ergo idem iudiciū quod de beneficijs curā aiarum hñti
bus:ō de elec.dudum.ij.sed non per oīa:ut ō de eta.ꝛ qua.c.i.
f Similis.animarum.s.
g Dispensatiōes.in quibus uelut ābitiosis stricta fieri dꝫ iterpretatio:vt ō
de elec.dudū.§.insup:ō de fi.psby.c.i.ꝛ.ĩ.de preben.nō pōt.nec ob.q꞉ bñ
ficiū principis ꝛc̃.de v.sig.olim:q꞉ ābitio ꝛ odium hoc inducūt:de consāg.
ꝛ affi.q꞉ dilectio:de prebē.c.vl.illud āt de principis beneficio non odioso i
telligitur.ĩ.de preben.quāuis.i.
h Qualitate.hoc regulariter attēditur in quibuslibet dilatiōibus:ō de ap.
cum sit.si ergo dicetur hēre dispensationē in remotis partibus: maius tpō
ei dabitur q̃s si in propinquo habeat.ff.de eden.l.spacium.

sie:beneficia:personatus:seu dignita
tes:que sine dispensatiōe aliqua eo
ipso illicite detineri constabit:p eos
ad quos eoꝝ collatio pertinet: libe
re personis idoneis conferantur.
Ceterum.si dispensatio exhibita suf
ficiens euidēter appareat:exhibens
nequaqꝫ i beneficijs huiusmōi: que
canonice obtinet:molestet. Pro
uideat tamē ordiarius qualiter nec
aiarum cura i eisdeꝫ ecclesijs: perso
natibus:seu dignitatibus negligat:
nec bñficia ipsa debitis obsequijs
defraudētur. Si uero de dispensa
tionis exhibite sufficiētia dubitetur:
super hoc erit ad sedem apostolicā
recurrendum:cuius ē estimare quē
modum sui beneficij esse uelit. In
conferēdis isuper personatibus: di
gnitatibus ꝛ alijs beneficijs curam
habētibus aiarum annexam iidem
ordiarij diligentiam obseruēt:ut per
sonatū:dignitatem:uel aliud bñfici
um silem curam habens aiaruꝫ ali
cui plura silia obtinenti nō ante cō
ferre presumāt:q̃s eis super obtētis
dispēsatio euidēter sufficiēs oñdat.
Qua ēt oñsa ita demū ad collatio
nē ꝓcedi uolumus:si appareat per
eādē:q꞉ is cui ē collatio faciēda: hu
iusmodi personatum : dignitatem:
uel beneficium retinere libere ua'
leat cum obtentis : uel si ea que sic

i Ordinariorum.ad quos spectat animarum prouidere saluti.ĩ.
.e.§.prouideat.Quid si talia beneficia in diuersis epatibus obtiet꞉
quilibet ordinarius in cuius dioc.beneficium obtinet:ipsū compel
lere poterit ad hanc exhibitionem.ix.q .iij.c.ij.ad hoc ō de temp.
or.cum nullus.quidam dicūt q꞉ ordinarius qui preuenit in cōpulsione exhibitiōis: fuabit q꞉ hic dicit: ꝛ postea alter epō i cuius diocesi hꝫ simile beneficium:q̃ si preuentus ab illo non poterit cuꝫ ad hoc cogere: ar. ō de fo.cōpe.ꝓposuisti.ff.de iu. om. iudi.cum quedaꝫ. sed primuꝫ verius sm guil. ꝛ probat pluralitas: dū dic ordinarij iplurali.
k Iusto ipedimēto.istud excusat ne tps currat:ō d' elc. ne pro defectu ꝛ.c. q̃s sit.§.fi.ꝛ.c. commissa.§.i.
l Nullaꝫ.vel minus sufficientē:ar. de pe.di.i.scindite de transla.iter corporalia.ff.q꞉ cuiusqꝫ vniuer.l.i.ꝛ ibo hñ sequitur cetep.
m Tps.ab ordiario moderatuꝫ.
n Exhibere.sed ꝫ nemo cōpellitur dicere titulum possessiōis sue.C. de pe. heredi.l.cogi.ij.q. .v.§.i.ad h dicas: q꞉ i his que pñt de
iure cōi possideri:uerum est illud:sed in alijs secus vt hic:de prebē.
.c. de multa:transfertur ergo propter hoc onus probādi in euꝫ: ut
hic.si.de deci.dudum:de procu.ex isinuatione:vbi de hoc ꝛ.c.di.ꝫ
morem:ꝛ dixi de hoc.ĩ.de reg.iu.c.i.
o Eoipso.quod non oñderet in termino:littere.n.que nō apparēt
non sunt.ff.de contrahen.emp.l.in lege ꝛ.l.ruptilia polla de cō.di.
.i.solēnitates.
p Libere.i.non ob.ꝫdictione tenentis illud.credo tñ q꞉ si preueni
ret ipse clericus epm vel cū ad quē pertinet collatio dispēsatiōeꝫ oñ
dendo q꞉ epo postea cōferre non posset:q꞉ uideo hoc in iure acqui
rendo.multo fortius esse debet in iure acquisito per decre.ĩ.de pre
ben.si tibi absenti.
q Euidenter.i.manifeste:ōde elec.si forte ꝛ.ĩ.de ver.sig.constitutio
nem.si āt esset dubium:fiet quod dicitur in ver.si vero.
r Molestetur.ne locum habeat pena temeritatis vel calūnie. ff.
de iudi.cum quē:de calū.c.i.ꝛ.ij.de elec.vt circa.§.alioquin.
s Cura.hoc ad eius spectat officium.x.q.i.regenda:supra eodem
irrefragabili:ō d' elec.dudū.ij.prope fn.ꝛ concor.de elec.cū ex eo.
o Dubitetur.probabiliter:de rescrip.cū contingat prope fi.de ap.
consuluit.ĩ.de sen.ex.sacro.
t Estimare.ō de iudi.cū venissent:eius.n.est interpretari ꝛc̃.xi. q.
.i.ex his:de sen.ex.inter alia.C.de legi.l.vlti.
u Sui.no.solum papam dispensare in pluribus curatis pro his
que no.ō de preben.de multa.
x Uelut.sūpta fuerunt hec verba ex.l.ff.de re. iu.nerationis in fi.
y In cōferendis.dixit de pluralitate bñficioꝝ que obtinebāt : hic
dicit de his qui obtinere uolunt.
z Oñdatur.quasi propter iuris trāsgressionem sit inhabilis ad be
neficium obtinendum:ō de prebē.cum iā dudum.
ꝛ Ea que.no.q꞉ in plurali dicit ea que:tenetur ergo omnia habita

obtinet libere ac sponte resignet.
Aliter autē ō personatibus:digni
tatibus ꝛ beneficijs talib꞉ facta col
latio nullius penitus sit momenti.

Bonifacius.viij.

Quia pleriqꝫ prelati non sine
multe temeritatis audacia su
is subditis aliquando interdicunt:
ne ipsorū superioribus aut ap.se. le
gatis:uel inqsitoribus:ad inquiren
dum: corrigendum:et reformāduꝫ
i eorū ecclesijs:monasterijs : siue lo
cis a sede deputatis eadeꝫ:uel alijs
quibuscunqꝫ personis per quas ad
noticiam predictorum ualeat per
uenire : statū ecclesiarū monasterio
rum:seu locorum suorum:persona
rum:et rerum ipsorum insinuent:ul'
exponant:in ipsos si secus egerint
excōmunicationis: suspensionis:ul'
interdicti sētentias ꝓferētes: eosqꝫ
ad hoc celandum iuramentis pro
missionibus ꝛ obligationibus alijs
atqꝫ penis nihilominus astrigētes.
Nos huic malicie:ne tali pretextu
in ecclesijs: monasterijs:et locis eis
dem:inqsitio:correctio:seu reforma

renunciare:si vult de nouo aliud obtinere:nec vnum potest in aliud
permutare:ꝛ licet potuerit duo vel tria que dispensatiue habebat re
tinere:modo non potest de nouo habere nisi vnum:nisi aliud dica
tur in dispensatione.et est ratio:quia odiose sūt tales dispensatiōes:
vt dixi:et probatur expresse hoc hodie infra de preben.non potest
.i.rnso.
r Aliter.id est dispensatiōe non obtenta :vel obtenta si primo nō renunciat habitis : cum non extendatur dispensatio ad tot beneficia.
a Talibus.id est habentibus plura beneficia cum cura vel dignitates vel personatus:uel alterum cum altero.
b Nullius.est ne reuocata decre. de multa: vbi dicitur q꞉ primū simile uacat ipso iure:sed tenet secūdi collatio, hic dicitur q꞉ nō tenet posterioris collatio:quia promptum est iura iurib꞉ concordare ꝛ expediēs:supra de elc. cum expediat. dic secūdum gar.q꞉ decre.de multa loquitur in eo qui unuꝫ
tantum beneficium obtinebat:qđ erat de iure communi:hic loqui
tur de illo qui ante obtinebat plura:quod erat contra ius commu
ne:ꝛ qui non est habilis ad aliud obtinēdum:nisi dispensationem
habet:cum sit trangressor canonum:vt predixi.adde i cle.de prebē.
si plures.ꝛ quod ibi no.in glo.si itelligas.io.an.
c Quia pleriqꝫ precipit papa : ne prelati subditis interdicant:
ne statum ecclesiarum ꝛ personaruꝫ superioribus inquirenti
bus manifestent:nec eos ad id celandū iuramētis: promissiōibus:
obligationibus alijs:aut penis astringant.decernit autem quod cō
tra factum fuerit irritum ꝛ inane:ꝛ sentēt as iuramēta promissiones
vel penas non ligare.ꝛ presūptores precipit pena cōdigna a superi
oribus eisdem puniri.hec decre.olim erat extrauagans:ꝛ icipiebat
ad audientiam nostram.
d Pleriqꝫ.vt potes videre ō de accusa.olim.
e Audacia.ad hoc.ĩ.de ver.sig. constitutionem secūdo responso:
ꝛ est audacia:quia tacere veritatem mortale peccatū ē.xi.q.iij.qsqs
de cri.fal.c.i.
f Interdicunt.hoc ipso se reddebāt suspectos:ō de testi . constitu
tis:ꝛ se ostendit iniquam causam fouere:vt ibi:ꝛ supra de testi.cog.
peruenit:ꝛ.C.de postulā.prouidēdum ꝛ.ij.q.vij.§.verum versicu.si
quis autem.
g Superioribus.pone gradus In archipresbytero circa epꝫ: epo
circa archiepm:ꝛ sic de singulis.
h Inquisitoribus.qui non possūt alijs committere uices suas : ō
de offi.dele.c.vlti.
i Corrigendum.crimina.
k Reformandum.mores.io.an.
l Ecclesijs.quarum appellatione monasteria comprehēdūtur.liiij.
di.§.hac auctoritate.
m Personis.puta familiaribus ipsorum superiorū legatorum uel
inquisitorum.
n Statum.ad quod tales tenētur habita distinctiōe secundum du
plicem formam iuramēti:de qua vel quibus habes supra de accu.
cum dilecti.
o Malicie.si.ō de offi.dele.statuimus.ij.io.an.
p Predicta.interdictum:penas:sētentias:iuramēta: promissiōes:

tio:cum faciende fuerint: ualeant in
pediri:occurrere cupiētes:predicta
et eorū qōlibet attentari de cetero
districtius inhibemus:decernentes
auctoritate aplica quicquid contra
presentem inhibitionem attentatuꝫ
extiterit:nullius penitus existere fir
mitatis:nec quemquam sententijs:
iuramentis:ꝓmissionibus:obligati
onibus:ul' penis huiusmōi obliga
ri quōlibet uel astrigi. Presump
tores autem eosdem ne ipsorū teme
ritas quoquomō transeat inpunita:
a superioribus uel legatis:seu inqui
sitoribus memoratis animaduersi
one cōdigna precipimus castigari.

Idem.

Ut litigantes releuētur a labo
ribus et expēsis:statuimus:ne
archiepiscopus causas que per ap
pellationeꝫ:uel alias iure metropo
litico deferantur ad ipsum:alibi q̃s
in sua propria ciuitate uel diocesi:
aut in eis in quibus appellatum ex
titit:uel cause ipse consistere dinoscū
tur:audiat:uel ēt audiēdas ꝯmittat:

vel obligationes alias.
q Inhibemus.s.est quod dicit lex:q꞉ domina accusata de adulterio non
potest manumittere seruos suos:ꝛ hoc iō vt per ipsos veritas iquiri possit
.ff.qui ꝛ a qui.ma.li.non fi.l.prospexit.
r Sētentijs.dico hunc casum specialem i quo non tenet sñia excōicatiōis ipso iure:ꝛ addendum ad alios qui recitari solent:supra de senten . excommu. per tuas:ꝛ dicam.ĩ.eo . li. ꝛ.c.ti.pñti.
s Astringi.si non tenuit principale:nec accessorium .ĩ.de re.iu.accessorium cū suis concor.ꝛ merito hoc ligare nō debet ad hoc ut possit veritas reuelari:ꝛ cōcor.ad hoc supra de testi. cogen.c.vlti. Expedit eniꝫ peccata nocentiuꝫ esse nō. .ff.de iniur.cum qui..§. i.
t Presumptores. ipsos prelatos.
u Impunita.quod esse ñ debet:supra eo.si canonici in fine.
x Cōdigna.intelligamus arbitraria ex quo certa nō exprimitur:ō de offi. dele. de causis.ff.de iu.deli.l.i. ꝛ dixi.ō.eo. si canonici in fine.
y Precipimus. et si ipse prelatus non facit hoc peccat:quia quod precipitur imperatur: quod imperat
necesse est fieri.xiiij.q.i.quod precipitur:de ver.sig.in his.ꝛ sunt culpe ꝛc̃.
xxviij.di.quia sūt.
a Ut litigantes.emanauit hec decre.ad declarationem illius ver.ō.eo.
.c.i.v.nec pro eo ꝛc̃.ibi dicebatur in genere suffraganeorū suoꝝ:ꝛ de
quibus non dicebatur ꝛ eoꝝ que ibi no.osti.
b Expensis.ad hoc intēdere debet iudex:vt supra de dolo finem cum suis
concor. Sed pone de consensu partium archiepiscopus audit vel commit
tit causam extra loca:de quibus dicitur infra.quero an quod agitur uale
at:ꝛ videtur q꞉ sic:quia cum hoc ius sit i fauorem litigantium introductuꝫ:
illi renūciare possunt:de regula.ad apostolicam cum similibus: ad hoc su
pra de rescrip.statutum.§.in nullo:ꝛ hoc satis verum puto:dummodo ip
se vel delegatus eius habeat licentiam episcopi illius dioc.vt ibi pro tribu
nali sedere possint.ista enim fuit prohibitionis ratio:quia archiepiscopus
nō potest ingredi suffraganei sui dioc.vt ibi aliquid agat vel iudicet:nisi in
casibus cōcessis:ō.e.c.i. Si autem causa bononie deferatur equum nō est
q꞉ propter illam possit mutiñ.sedere. Si autem mutiñ.episcopus consentit
ꝛ ipse partes:satis credo q꞉ possit:alias non:vt.ix.q.ij.c.i.ij.ꝛ.iij.ff.de offi.
presi.l.iij.ff.de iuris.om.iu.l.vlti.ꝛ facit de offi.lega.nouit:ꝛ que ibi no.
c Statuimus.videtur q꞉ noua sit cōstitutio:al' dixisset inouam꞉:ō de treu.
ꝛ pa.c.ij.ubi inouatur qđ statutū erat.xxiij.q.iij.si qs romipetas et.c. pat
naꝝ.videbatur.n.q꞉ sicut legatus i qualibet pte ꝓuincie pōt sedere sic ꝛ ar
chiepus posset:sꝫ ꝓpter rōneꝫ quā dixi ō.pri.glo.satis videbat eē cōstitutio
ipsa vel eius rō ātiqua:q̃ idē ē qđ ius.i.di.cōsuetudo:sꝫ q꞉ restaret:q꞉ legiti
me deberet eē pscripta.s.spacio.xl.an vt ō de cōsue.c.vl.de cā pos.cū eccia
nec sufficeēt pscriptio.x.an.sm q꞉ i his q̃ sūt pter ius sm id quod no. xij. di.
consuetudo:ꝛ dixi ō.c.li.de consue.c.vl.
d Metropolitico.super quo vide quod no.io.ix.q.iij.in sū.ꝛ her.ō c. ti.
pastoralis.ꝛ aduerte:q꞉ interdum cognoscat archiepus vt delegatus pape:
vt ō.c.irrefragabili.§.ceterū:ꝛ in eo casu forte posset dici q꞉ eo modo ꝛ his
personis posset delegare quo ꝛ qbus delegan pape: qđ dic vt nō.ō de re
scrip. statutū:ꝛ iō nō dixit simplr deuoluūtur:sed dixit iure metropolitico.
e Uel dioc.satis per hanc literam terminatum erat quod dixi infra eo.
cum episcopus.
f Appellatū extitit.hoc cum cā per ap.defertur.
g Dinoscūtur.cū deferūtur cāe iure metropolitico:alias q̃s per ap.
h Cōmittat.no.quod nō potest per se nec per alium:ō.e.c.i.sic econuerso

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

quod potest per se ꝛ per alium: vt ibi: ꝛ infra de re.iu.potest: ubi de hoc.

i ¶ Consuetudine.sic ō co.c.i.ver.nisi aliud: sicut ergo hic consuetudo pōt inducere: vt alibi possit committere ꝛ audire: sic ꝛ consensus dioc.loci ꝛ partium consensus: vt supra dixi: sicut equiperantur pactum ꝛ consuetudo i dote lucranda vel dona.propter nuptias: vt supra de do.post.di.re.c. vltimo. Quid dices. clericus agit contra episcopum ad metropolitanum debet questio deferri.xi.q.i. si quis cum clerico: non vult: uel non potest committere in sua ciuitate: nunquid poterit audire: uel committere extra ciuitatem ipsius episcopi: secundum id quod dicitur supra codē li.de rescrip.statutum.§.cum uero: ꝛ satis id videtur per predictum.§.quod verum puto: si de consensu procedat episcopi illius in cuius diocesi causa auditur: vt dixi ō in glo.i.

nisi sibi aliud de ꝯsuetudine cōpetat in hac parte. Idem in eodem.

Si episcopus suā diocesim ubi ei a iure permittitur faciat per alium uisitari: licet ipse illi habeat in alijs necessarijs prouidere: hi tamē qui uisitantur: ministrare tenentur expensas uictualium uisitanti: cum secundum apostolū non sit magnū si ab eo metantur temporalia: per quem spiritualia seminantur.

¶ Idem tamē episcopus cum personaliter non uisitat: nil prorsus ab his: qui per illum quem deputat fuerint uisitati: exigere poterit aut debebit. Idem.

Cum episcopus in tota sua diocesi iurisditionem ordinariam noscatur habere: dubium non existit: quin in quolibet loco ipsius diocesis non exempto per se uel per alium possit pro tribunali sedere: cau

k ¶ Parte.no. scilicet i audiendo vel committendo extra loca pdicta: ꝛ sic no. q consuetudo dat iurisditionem.ix.q.iij.cōquestus de foro compe.cum contingat: ō.e.li.ō cōsue.c.iij.C. de emā.l.i.ꝛ fi.ꝛ ō.e.ti.c.i.

l ¶ Si episcopus. si episcopus cum potest suam diocesim visitat per alium: habet illi in necessarijs prouidere. visitati autem in victualibus prouidebunt ipsi vicario visitanti ꝛ non episcopo. hoc dicit. Emanauit autem hec decre.ad declarationem eorum que notat ostien. supra eodem inter cetera: super verbo subministrent: et guil.ꝛ gar.infra de censi.exigit super verbo impenso: qui oēs tenebāt quod hic dicitur.

m ¶ Permittitur.scilicet cum id personaliter exequi non potest: supra de offic.ordi.inter cetera: ꝛ semel in anno.x.q.i.decernimus ꝛ duobus.c.sequē. ꝛ supra de offi.archidiac.mandamus.nisi ex causa: ꝛ tunc etiam pluries id poterit: ut ō de cēsi.cum venerabilis: ꝛ.xvij.q.ij.visitādi ꝛ.c.non semel cum simi.ioan.an.

n ¶ Per alium.sed visitans predicare debet.x.q.i.placuit infra de censi. c.i.sed officium predicandi non delegatur: vt supra de offic.deleg.c.vltimo: ergo uisitatio delegari uel demandari non potest.sed dic secūdum innocen. goffre.ꝛ modernos qui hoc no.in decre.inter cetera supra eodem: aut hoc pertinet iure ordinario: et tunc bene demandatur: vt ibi: et hic: aut iure delegato: ꝛ tunc non demandatur vt in contrario: nisi haberet ad id speciale mādatum: vt ō.c.li.de offi.dele.is cui.ꝛ.c. vl.§.vices.

o ¶ Ipse.epus.s.

p ¶ Illi.vicario.

q ¶ Prouidere.ꝛ sic intelligi debet decre.illa inter cetera: vbi dicitur episcopi ipsis vicarijs cum indiguerint necessaria congrue subministrent: scilicet vt parent sibi equos: vestes: familiam: ꝛ alia opportuna preter victualia: et sic intelligebat ostien. Innocen. intelligebat etiam de victualibus: et tunc scilicet cum victualia sine scandalo per vicarios a subditis hēri nō poterāt. prima vera: vt hic vides: nec p hoc secūdam reprobo.

r ¶ Victualibus.i.victualibus.n.tm̄ dꝫ recipi procuratio: quod dic vt.ī. de censi.c.i.ij.ꝛ.iij.

s ¶ Visitanti.illi vicario.

t ¶ Apostolum.paulum.i.ad cor.ix.c.ꝛ hēs hoc idem ō de prescrip.cum ex officij: ꝛ.ī.de cen.c.iij.ad fi.

u ¶ Debebit. de hoc querebatur in glo.de quibus in principio. c.dixi: et videbatur q ex quo iure concedente per alium soluere poterat debitum ad quod subditis tenebatur suum debitum recipere posset: argu.supra de elec. significasti: sed prout dicebat decre.cum venerabilis: supra de censi.tunc demum episcopus procurationem habebit: cum accesserit et cetera: si ergo nō accedat: sed mittat non habebit ipse: sed missus: vt hic vides: non enim sentiendus est qui lucrum amplectitur et cetera.C.de caduc.tol.l.vna.§.pro secundo: et ad quem spectat onus et cetera.xij.q.ij.charitatem ꝛ.c.quicunqꝫ: ꝛ.c.ecclesiasticis.

b ¶ Cum epus.in quolibet loco dioc.non exēpto: per se ꝛ per alium pōt epus pro tribunali sedere: ꝛ libere exequi que ad ipsius spectant officium.

c ¶ Episcopus.idem est in legato circa suam legationē: supra de of. lega.nouit.idem in archiepiscopo circa suam propriam dioc.ō. co. vt litigātes: sed nō quo ad prouinciā vt ibi: ꝛ ō.co.c.i. ꝛ ix.q.ij.c.i. ij.ꝛ. iij.

sas ad ecclesiasticum forum spectantes audire: personas ecclesiasticas: cum carū excessus exegerint: capere: ac carceri deputare: necnon ꝛ cetera que ad ipsius spectant officium libere exercere. Idem.

Quanuis super cessationibus a diuinis que a capitulis: conuentibus: siue collegijs secularium uel regularium ecclesiarum multotiens sine causa rationabili attentantur: manifesta satis a felicis recordationis innocētio tertio ꝛ gregorio.x. predecessoribus nostris manauerit instituta: Quia tamen post illa ē plerūqꝫ compertum: cessationes easdē irrationabiliter fore factas: ¶ Nos ad tam perniciosum euitandum abusum eadem statuta cum infrascripta moderatione in suo uolentes robore perdurare: de fratrū nostrorum cōsilio districti⁹ ihibem⁹ ne a seclari

d ¶ Tota.ita q nullus alius i tota ipsa dioc.sb eo iurisditionē hēat: i parte āt hn̄: quod dic vt no.xxv.di. plectio: ꝛ facit qd̄ no. osti.de offic. archipresby.c.vl.

e ¶ Hēre.ita q intētio sua fūdata ē de iure cōi: ita q q se dicit exēptū habet hoc ōndere.c.di.ꝯ morē: qd̄ dic vt. ī. de priui.cū psone.

f ¶ Loco.honesto tm̄: maxime cū tractat cās spuales: ō de ap.qua fronte.

g ¶ Exēpto. ad cognoscēdum locum exemptum: vide.ī. ō priui. si papa: ꝛ bene dicit non exempto quiain loco exempto cathedram collocare non potest: vt iudicia exerceat: vt expresse probatur. xviij.questione.ij. luminoso.

h ¶ Alium.quod enim potest per se: et per alium: infra de reg.iuris potest: ꝛ dic vt ibi.

i ¶ Sedere.quod requiritur in cognitione ꝛ decisione causarum.iij.q.iij.§.spacium.ī.de re.iudica.c.vlti.io.an.

k ¶ Spectantes.vt supra de ver.sig.super quibusdam in fi.ō de fo.compe.cum sit: ibi de hoc.

l ¶ Exegerint.alias non debet eos retinere: si de parendo iuri dederint fideiussoriam cautionem: infra de senten.excommu. si clericos in fine.

m ¶ Capere. id est capi facere: quia manus inijcere in aliquen non debet episcopus.lxxxvi.di.non liceat.C. de episco. ꝛ cleri. auten. sed neque: ꝛ de ipsius mandato capientes excommunicati non sūt: supra de senten.excommunica.vt fame ꝛ infra eodem .li.ꝛ eodem. ti. si clericos.

n ¶ Carceri.qui licet institutus fuerit ad reorum custodiam interdum est pena: infra ō peñ.quāuis: et supra de verbo.significa. nouimus in fine.

o ¶ Officium.ordines celebrare: virgines ꝛ ecclesias consecrare: et his similia.

p ¶ Libere.ac si esset in propria ecclesia vel palacio iuridico. Joannes andree.

a ¶ Quāuis.canonici q a diuinis cessare pñt: cū cessare voluerit: vocabūt absentes: sicut si immineret electio facienda: cū quibus de cessatione deliberabunt: ꝛ si deliberant cessare requirent prius eum contra quem cessant: vt irrogatam offensam emendet: quod si fecerit non cessabūt. alioquin cessare poterūt: ita q a cessatione infra mensem vtraqꝫ pars: ꝛ cessans: ꝛ contra quam cessatur: iter arripiat eundi ad papam: vel per se vel per procuratores sufficienter instructos: nisi interim interuenerit concordia inter ipsos: ꝛ continuatis dietis q̄cito poterunt: se coram papa presentēt vt vtraqꝫ parte p̄sente: vel altera contumaciter absente papa diffiniat negocium: et culpabiles puniat: et si pars cessans predicta nō seruet: cessatio nō seruetur.

b ¶ Inno.iij.ō.e.irrefragabili.§.ceterum.

c ¶ Gregorio.x.ō.e.si canonici.

d ¶ Irrationabiliter.i.sine rationabili ꝛ manifesta causa ꝛ illoꝝ iuris forma non seruata.

e ¶ Regulari.reprobata est igitur opinio domini guil.duran. qui no. supra eodem si canonici q decre. illa non habebat locum in regularibus: sed solum in secularibus: quia dicebat canonici: ut ibi dixi.

f ¶ Conuentu. intelligas q sibi uendicet ius cessandi ex consuetudine uel alio iure: vt supra eodem si canonici in principio.

g ¶ Cessationes ipse. aliquatenus attententur: quod est infra.

h ¶ Prout sunt. scilicet de prouincia: supra de electio. coram: vbi de hoc: ꝛ. vij.q.i. factus est cornelius. In his autem vocationibus q̄ꝫ de remoto loco fiant: statur consuetudini: vt eodem ti. cum inter vniuersas: et .c.bone.ij. Sꝫ an vocentur vel non: non statur consuetudini: secundum quosdam: quod nō est uerum per decre. infra de prebēdis cum in ecclesiis: vnde credo q si in ista ecclesia esset consuetudo absentes non vocari ad electionem: nec ad hanc cessationē vocari debebunt per hanc litteram que dicit: prout sunt ꝛ cetera. Et nota ex hac littera: q in alijs tractatibus ecclesiarum q̄ꝫ electionibus non debent vocari absētes: alias quare dixisset prout sunt in electionis ꝛ cetera: et facit ad ea que no.x.questione.ij.hoc ius porrectum: et infra de testibus presentium.

ui regulari caplo: collegio: seu cōuētu ecclesie cuiuscūqꝫ cessatiōes ipse nisi uocatis omnibus: prout sunt pro electionis negocio euocandi: et deliberatione habita diligenti: ac episcopo aliove quocūque clerico siue laico: cuiuscunque dignitatis: p̄eminētie: conditionis: aut status existat: ppter cuius iniuriam: uel offēsam eadem uidetur cessatio faciēda: post predictas uocationem: et deliberationem de cessando habitam requisito q irrogatam iniuriam: uel offensam emendet: aliquatenus attētentur. Neque tunc etiam si emēdam inde habuerint: uel per eos steterit: quo minus habeant competētem. ¶ Si autem premissis seruatis capitulum: collegium: uel conuentus alicuius ecclesie ad cessationem eādem duxerint procedendum: extunc īfra unius mensis spacium pars utraqꝫ: uidelicet hi qui cessant: et illi etiam ppter quorum factum a diuinis cessatur: nisi superueniente ꝯcordia inter eos cessatio illa cesset: iter arripiant per se: uel per ꝓcuratores idoneos cum munimētis: et actis ad negociū ipsum spectantibus ad sedem ap.ueniendi: et continuatis dietis quācito commode poterit se apostolico cōspectui representent: ut partibus presentibus: aut una presente: altera nō ueniente: uel mittente examinato negocio apud sedem eādem pars que culpabilis inuenta fuerit in premissis: preter alias penas a dictis canonibus institutas: si romano pontifici uidebitur expedire: pena docente cognoscat quantum excesserit: que cessationi facte rationabiliter causā dedit: uel que sine rationabili ꝛ manifesta causa cessauit. ¶ Parte insuper a diuinis cessante suprascripta tam in cessando q̄ꝫ in ueniendo: siue mittendo ad sedem apostolicā non seruante non seruetur cessatio: sed ea non obstante ut prius in ipsa ecclesia celebretur. Idem.

Presenti prohibemus edicto: ne episcopi uel eorum superiores: aut abbates: seu quiuis alij regulares: uel seculares prelati: aut ecclesiastice quecunque persone: uacātibus dignitatibus: personatibus: prioratibus: uel ecclesijs quibuscunqꝫ sibi subiectis: seu ad collationem ordinationem: presentationem: uel custodiam pertinentibus eorundē bona morientibus eorum rectoribus uel ministris in ipsis inuenta: siue uacationis ipsorum tempore obuenientia: que in utilitatem eorūdem expendi: uel futuris debēt successorib⁹ fideliter reseruari: occupare

i ¶ Deliberatione. Nota casum in quo precedere debet tractatus: sic ꝛ in alienatione perpetua rerum imobilium ecclesie.ī.de re eccle. non alie.dudum.

k ¶ Steterint.si.supra eo.li.de elec.commissa.§. annus: et infra de preben.licet.

l ¶ Extunc.i.post cessationem.

m ¶ Mensis.quot dies computantur in mense: dic ut dixi.ō.co.li. de elec.q̄ꝫ sit.

n ¶ Iter arripiant.datur ergo dilatio ad iter arripiendum: et postea tempus arbitrarium ad se presentandum: sic supra eodem li.de elec. cupientes. Sed vnum nota.quia in decre.cupientes: siue arripuerint iter infra mensem siue non: debet postea ire: et post tempus arbitrarium expectatur per viginti dies: sed hic ex quo non arripuit iter infra mensem: habēnt locum pene debite: nec post arbitrarium tempus expectatur.

o ¶ Continuatis. non credo q propter hoc compellatur omni die proficisci: et nunquam quiescere: quis enim impius iudex arbitretur: q per.xl.dietas deberet venire non quiescēdo: et hoc probatur dum dicit quācito poterunt: ꝛ illud dicimur posse quod possumus de iure ꝛ commode.xxij.q.ij.faciat.ff.de ver.signi.nepos proculo: ꝛ de hoc dixi supra de elec.cupientes in prima particula super uerbo commode.

p ¶ Partibus.quarum assertiōe panduntur merita causarū: ō de restitu.in inte.tū ex litteris.

q ¶ Pena docente.xxxviij.di.qui ea de offi.lega.nisi specialis.

r ¶ Et manifesta.ō.c.irrefragabili.

s ¶ Cessando.scilicet vt vocentur absentes: deliberent ꝛ requirant priusq̄ꝫ fiat cessatio.

t ¶ Mittendo.scilicet iter arripiendo infra mensem: et dietas prout cōgrue poterunt continuādo.no. igitur in summa ad hoc q fiat cessatio: necesse est hec interuenire: primo q qui cessant hoc habeant de cōsuetudine vel alio iure: ut cessare possint. Secundo q vocentur absētes ad tractandū de cessatione. Tertio q tractent. Quarto q de cessādo deliberēt. Quinto q sit manifesta offensa: propter quam cessāt. Sexto q sit rationabilis. Septimo: q ante cessationem instrumēto publico vel patentibus litteris autentico sigillo munitis causam cessationis exprimant. Octauo illud instrumentum vel litteras tradant ei: contra quem cessant. Nono q requirent illum q emendet competenter iniuriam uel offensam: propter quam cessare volunt: quod si nō fecerit: tunc locum habet cessatio. ¶ Post cessationē debet vtraque pars arripere iter ad sedem apostolicam infra mensem per se vel per procuratores sufficienter instructos. extunc continuatis diebus habet tempus arbitrarium quo commode possit ire. omnibus his non seruatis non seruetur cessatio: ꝛ habeāt locum pene.ō.c.si canonici: ꝛ preter illas arbitraria sūmi pontificis: vt hic.

a ¶ Presenti. Primo ponit constitutionem de bonis dignitatum: uel ecclesiarum uacantium non occupandis per eos ad quos collatio: presentatio: uel custodia pertinet: nisi de speciali iure id eis competat: et cōtrafacientibus penam imponit. Secundo ostendit de quibus bonis intelligatur: cum de speciali iure id alicui competit. tertio decretalem quia sepe: ō co.li.de elec.dicit non esse correctam.

b ¶ Superiores.archiepi uel patriarche.

c ¶ Ecclesiastice. In secularibus non posset habere locum pena inferius posita.

d ¶ Vacantibus. Vacare etiam dicuntur si sint manualia: non de mensa: sed habentia bona discreta: et in his locum habet hec constitutio: vt in cle. de supplen.negl.prela.quia regulares: que determinat quod hic archidia. prolixe no.

e ¶ Quibuscunqꝫ.in hoc differt a decre.quia sepe: supra co.li.de elec.vt patet infra in fi.

f ¶ Collationem.inter hec ꝛ sequentia magna est differentia: infra de prebē. cum in illis.

g ¶ Custodiam.supra eo.li.de elec.generali: ꝛ. lxiij.di.si in plebibus: de isti. cum venisset: de appel.bone.

h ¶ Reseruari. Per economum si est in ecclesia: vel eum qui custodiam habet: quod dic vt dixi supra de electio. quia sepe. Et nota.q dicit reseruari: per hoc enim videtur q de illis non possint decedētes testari: de hoc notauerat gar.de rebus eccle.non alienan.hoc consultissimo: et distinguebat prout distinxerat ostien.supra de pecul.cle.si quis sane: inter clericum habētem administrationem: ꝛ non habentem. Nam clericus habens administrationem quandiu viuit: et sanus est: dare potest: moderate tamen: supra de donatio. ceterum. comperant enim cum usufructuario: quia eius ius morte finitur: sicut usufructuarij: vt in predicta decre.si quis sane: et supra

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

de dona.consultationibus:ō de pigno.c.vltimo.insti. de usufruc.§.finitur. potest ergo dum viuit voluntatem suam facere : dummodo moderate donet. cū incipit infirmari comperatur usuario: et ita nihil habet nisi vsum tantum:elemasynam tamen facere pōt:ō de testa.ad hoc:testari non.c.ti.cum i officijs cum si. Si vero sit clericus non habens administrationem sed personaliter et simpliciter beneficiatus: et in vita et in morte comperatur usufructuario quātum ad faciendum fructus suos: et ō ipsis possunt testari:ecclesia tamen succedit eis in istis: si decedāt ab itestato:ō de testa. relatum.probatur satis ista distinctio:ō de testa. requisisti.§.illud: et consuetudo generalis quasi vbiqꝫ eam approbat: et quod dictum est de clerico simpliciter beneficiato qꝫ facit fructus suos:intelligendum est de pceptis et reconditis:alij vero per iura allegata ad ecclesiam pertinebunt.

aut in usus suos conuertere quoquomodo presumant:nisi de speciali priuilegio: uel consuetudine iam prescripta legitime seu alia causa rationabili hoc eisdem competere dinoscatur. Alioquin episcopi : et eorum superiores ab ingressu ecclesie:ceteri uero ab officio: et beneficio tam diu eo ipso nouerint se suspensos:quousque restitutionem fecerit de predictis. Porro ubi ex priuilegio uel consuetudine:seu alia de causa rationabili sibi aliquis predictorum asserit bona competere supra dicta:hoc de illis bonis solum debet intelligi:qꝫ solutis debitis si qua sint:et de his que fuerint necessaria pro seruitoribus : et ministris: ac incumbentibus oneribus usque ad nouos redditus supportandis congrue reseruatis ex ipsis reperta fuerint superesse. Sane constitutionem quam superius specialiter edidimus contra capitula:collegia:cōuentus:seu singulares personas bona cathedralium : uel regularium: aut collegiatarum ecclesiarum uacantium occupantes:per constitutionem presentem:quam in dignitatibus : personatibus : prioratibus: et ecclesijs alijs locum habere censemus:nolumus in aliquo derogari. Boni.viij.

i Priuilegio.supra de rescrip.si propter.j.ō prebē. si tibi concesso: et ō de ver. sig.c.penul.

k Legitime.xl.an.spacio ō de consue.c.ul.

l Causa.puta onere imposito in fundatiōe. xviij. .q.ij.eleutherius et.c. seruitium : de iurepa. preterea vel statuto:vt in predicta decre.quia sepe.

m Ecclesie.ad idem supra eo.li.de offi.dele.c.ij.et si sic suspensus celebraret in ecclesia:irregularis esset:vt.j.de senten.excom.is cui:secus si extra ecclesiam:vt ibi dicam.

n Ceteri.inferiores epis.

o Officio et beneficio.dic quibuscunqꝫ:vt supra de elec.quia sepe: non sic in casu:supra eo.li.de elec.cupientes.§.ceterum et.c.si compromissarius in si.et est ratio:quia hic ab officio suspensus est:ibi non:ut in predicta decre. dixi quia sepe.

p Quousqꝫ.facta ergo restitutione non erit necessaria aliqua absolutio:ut no.io.lxxxi.di.si qui:et.xvi..q.vij.sigs deinceps:et her.de ma.contra.con. inter ec.de muliere.

q Restitutionem.et sic non sufficit cautio. iam enim hic fuisset expressum: sic.j.de vsuris.c.ij.ad hoc de deci.ad audientiam:et si.infra de ver.signi.ex parte.j.de sen.excom.venerabilibus.§.sane:et facit ō de re iudi.cum aliquibus.ff.de pig.ac.l.non est.

r Porro.sumptum fuit hoc de eo quod no.ostien.de verbo.significa.c. penultimo.

s Supradicta. scilicet dimissa tempore mortis : et obueniēntia tempore uacationis.

t Debitis.ad que remanet ecclesia obligata et successor sicut heres filius ad paterna:vt supra de solutio.c.i.sic etiā dicit lex:qꝫ si mulier dedit bona sua in dotē:dedisse videtur : quod superest deducto ere alieno . ff.de iure do.l.mulier: et bene debent prius ipsius ecclesie debita solui: qꝫ agris eius sitientibus alios irrigare non debet.C.de serui.presen.

u Oneribus. fabrice hospitalitatis receptionis legatorum et nunciorum se.ap.et reliquis similibus.xxi.q.i.c.i.de preben.de monachis de pscrip. accedentes:de censi.cum instātia.

x Superesse.hodie dic ut in constitutione Jo.que icipit suscepti.

y Edidimus.ō de elec.quia sepe.

z Singulares personas. ipsarum ecclesiarum de quibus loquitur decre. quia sepe.

et Uacātium.principali prelato vt ibi dixi.

? Derogari.sed in quo poterat derogari? So.in eo qꝫ hic reseruantur cōsuetudines.: statuta et priuilegia:ibi vero reprobantur:et ex hoc forte credidisse: aliquis derogatum fuisse.

a Episcopali.capitulum vel is ad quem administratio pertinet uacāte sede eos absoluet quos absoluere posset episcopus:si viueret:nisi a sede apo.id fuerit interdictum. Edita fuit ad declarationem eorum que no. ō eo.his que: et reprobat quod tenebat gof.ō.c.ne se.va.illa.

De maioritate et obedientia.

Episcopali sede uacante potest capitulum : seu is ad quem episcopalis iurisditio tunc temporis noscitur pertinere : his quibus posset episcopus si uiueret:ab excommunicationis sententia siue iuris : siue hominis fuerit:absolutionis beneficium impartiri:nisi ei fuerit a sede apostolica specialiter interdicta potestas. Boni.viij.

b Vacante.idem si episcopus a paganis vel scismaticis captus esset:ut supra de supplen. neg.prela.si episcopus.

c Is ad queꝫ.puta usitator datus a papa:supra codē li.de elec.is cui: vl' ab archiepiscopo i casu:supra eodem li.de sup.neg.plela.c.vl.vel electus ad hoc per capitulum.

d Jurisditio. circa temporalia : et spiritualia: vel saltem circa spiritualia:ut supra de tē. ordi. cum nullus .e.li.

e Tunc temporis.vacāte sede.

f Iuris.a qualibet iuris excommunicatione absoluit episcopus:si absolutio non sit summo pontifici reseruata:ō de sen. ex.nuper: et dixi ō eo.li.de elec.sciāt cuncti.

g Hominis.puta ipsius episcopi mortui:vel sui vicarij uel delegati:quod dic vt supra de offi.delega.prudentiam:vel inferioris prelati:quod dic vt ō de offi.or.cum ab ecclesiarum.

h Impartiri. hoc tenebant hug.vincen.her.et ostien.sed gof.contra per.c.xi.q.iij.si episcopus ante dānati:vbi dicebatur qꝫ mortuo episcopo debebat successor excommunicatum a predecessore absoluere:vnde dicebat qꝫ capitulum id non poterat:sed falsum est:vt hic uides:ad hoc de hereti.ad abolendam:supra eodem cum olim supra eo.li.de sup.negli.prela.c.penul.et vltimo.j.de insti.c.ij.cum similibus ad illud.c.si episcopus dic qꝫ ibi dicitur:qꝫ successor poterit illum absoluere:sed non ibi dicitur qꝫ episcopus solum hoc facere debeat. et potest etiam dici capitulum visitator vel successor cum in iurisditione succedat:vt per iura superius allegata probatur.

i Ei.scilicet capitulo: vel iurisditionem epalem habenti.

k Se.apo.non credo inferiorē hoc posse: et facit quod dixi supra de supplen.negli.prela.c.vlti.et in auten.de defen.ciui.§.iterim col. .iij.et dixi.ō.ti.prox.c.i.

De pactis.

Pactū cū rectore pochial' ecclesie factū a uobis ne aliquos:ul' certos ipsius ecclesie parochianos recipiatis ad ecclīasticā sepulturā:omnino seruare debetis:quāqꝫ sepultura libera sit monasterio urō ab ap. sede indulta:et illi apud uos elegerint sepeliri:cum per dictum pactum indulto huiusmodi derogetur. Idem.

Quauis pactum patri factuꝫ a filia dum nuptui tradebatur: ut dote contenta nullū ad bona paterna regressum haberet: improbet lex ciuilis:si tamen iuramento non ui:nec dolo prestito firmatuꝫ fuerit ab eadem:omnino seruari debebit: cum non uergat in eterne salutis dispendium:nec redundet in alterius detrimentum. Idem.

Quia ex eo:qꝫ fratres pdicatores:et minores:et alij mendicātes compositiones:et pacta cuꝫ prelatis:capitulis:rectorib':et personis ecclesiarum:ciuitatum:castrorū:uillarum:et locorum:i quibus domus seu habitationes eorum existunt:super iuribus parochialibus: uel alijs quibuscunque articulis ab eis ul' eorum antecessorib' inita siue facta seruare recusant:et ea eo pretextu infrigere moliuntur: quia magistri aut ministri:uel prioris: generaliuꝫ:seu ꝓuincialium eorundem non affuit assensus in ipsis:nec approbata per ipsorum generalia:uel prouincialia capitula extiterunt:multa i diuersis mundi partibus insurgunt scādala: et ipsorum fratrum:quos decet puritatem omnimodam in suis obseruare actib':et ab his abstinere propensius: per que possit alijs exēpli pernicies generari:fame detrahitur plurimum et honori. Nos his occurrere patne sollicitudinis studio intendentes : presenti decreto sancimus compositiones et pacta huiusmodi cum prelatis : capitulis: et rectoribus et personis predictis ab ipsoruꝫ fratruꝫ cōuētualibus priorib' seu guardianis facta uel approbata de suorum conuentuum consilio:et assensu:dum tamen alias sint licita et honesta:debere ab ipsis fratribus in locis in quibus fuerint facta: perpetuo inuiolabiliter obseruari:non obstante qꝫ magistri uel ministri aut prioris generalium seu prouincialium predictorū non interuenerit i eisdem assensus nec ab ipsorum generalibus uel prouicialibus capitulis extiterit approbata:seu qꝫ sedes ap. in his que per predictos fratres minores facta fuerint: auctoritatem suam nō prestiterint uel assensum. Bonifa.viij.

a Pactum.monachi habentes liberam a sede apo. sepulturam si paciscuntur de non recipiendis aliquibus:vel certis parochianus ecclesie alicui' seruare compelluntur pactum:nec illos sepelire poterunt.licet apud eos elegerint sepeliri:cuꝫ per pactum priuilegio renunciauerint.Emanauit ad declarationeꝫ eorum que no.inno.et osti.de sepul. c.i.

b Pactum.quid sit pactum:habes ō de ver.sig.pactuꝫ.

c Certos.puta masculos:vel tales de tali domo.

d Libera.hoc inducebat dubitationem:ex quo enim habebant liberam:videbatur qꝫ omnes sepelire possent non ob.pacto:sed non est verum:sicut et ille qui liberam habet:non donat:vt ō de offic.vica.c.vltimo:et de electi.is cui cum similibus : et.C.de inoffi.testa. si quando in prin.et est ratio huius.c.quia per pactum priuilegio renūciauerunt:vt sequitur.

e Elegerint.quod poterant etiam si minus religiosus esset locus electus qꝫ dimissus:vt.j.de sepul.c.ij.in fi.sꝫ ex uirtute pacti huiusmodi electio predicta caret effectu. Et no.qꝫ licet tale pactum inter ecclesias initum valeat:non tamē valet pactum quod parochianus promittit vel obligat:vel iurat se sepulturam electurum uel electam non dimissurū.j.de sepul.c.i.ad hoc.ō.c.plerīqꝫ.

f Derogetur.si pactum secutum est priuilegium:non est dubium: qꝫ non obuiat priuilegium quo ad illa quibus derogatū est per pactuꝫ: et est casus ō ō prescrip.cum oliꝫ. si autem priuilegiū secutum fuerit compositionem nō valuit contra compositionem:ex quo i illo facta non fuit i de mentio:vt ō de deci.ex multiplici: omni ergo casu seruandū est pactum.

a Quauis.pactum factuꝫ patri a filia:dū tradebatur nuptui:qꝫ dote contenta nulluꝫ habebit ad bona paterna regressum:si iurauerit id ipsa filia ōnino seruare tenebitur.

b Quamuis.tolle lex ciuilis iprobet quod ē.j.

c Contenta. ipsa filia.

d Improbet.qꝫ ē de futura successione : que siue sit de succedendo:siue ō non succedendo:ñ ualet fm leges. C. de inof.testa.si qñ .§.i.C.de pac.l.pactum quod dotali et.l.vlti.C.de col.l. pactuꝫ dotali cū si.

e Lex ciuilis.predicta.C.de colla.l.pactum dotali.sed mirū quare fm leges non ualet tale pactū:cū fm eas hñ valeat pactum ne pater filio succedat.ff. si a parēte.l.i. §.si uel parens. So.non ita debetur patri hereditas filij:sicut patris filio.ff.de inoffi.testa.nam et si:vel uerius non vt pacti ibi repellitur:sed propter delictum:qꝫ precū emācipationis recepit:vt.C.de operis lib.l.si quam:vel alit' vt no.in predicta.l. pactū.

f Non vi.an iuramentum per metū extortum obliget?dic vt no. io.xxij.q.iiij.inter cetera et.xv.q.vi.auctoritatem: et her. ō ō iuiū . si vero: et ō qꝫ me.cau.abbas.ista littera et ō de iureiu.cū contingat: et .j.e.li.e.ti.lꝫ faciunt pro illa opiniōe qꝫ non obliget.

g Seruari debebit.approbata est ergo opinio pla.no.in predicta .l.pactum:qui hoc dicebat.sed accur.ibi ꝯtra per.l.C.de legi.et ꝯsti. non dubiū et.C.de nup.auten.qꝫ eis signata super.l.imperialis:sed de turpi iuramento loquitur.Qua āt rōne fm leges tenet cōtractus puberis:si iurauit:qui alias non tꝫ.C.si aduer.ven.auten.sacramenta:eadem rōne tenere dꝫ pactum istud iuratum: et idem in casu ō de iureiu.cum contingat. et vide quod ibi no.et.j.e.li.e.ti.lꝫ que cōcor. ad istā decre.non tñ multum faciūt: et compelli debebunt per cēsurā ec.iudices seculares ad hoc ius canonicū obseruandum per predictam decre.licet:ad idem de sen.ex.decernimus.

h Dispendium.tūc.n.seruandū non esset.xxij.q.iiij.per totum: et ō de iureiu.si vero ēt fm leges:vt in preal.auten.C.de nup. auten. qꝫ eis.ff.de le.i.si quis inquilinus in fi.

i Detrimentum.s.principale.secūdario.n.ibi posset detrimētū reperire filijs vel viro vel venientibus ab itestato:vel filibus personis.

a Quia ex eo.pacta inita per fratres predicatores:vel minores cum rectoribus parochialium ecclesiarum super parochialibus iuribus:si facta sunt per priores:vl' guardianos de suorum conuētuum ipsorum locorum consensu:licet auctoritas sedis ap.non interuenerit:vel licētia prioris:vel ministri generalis:aut magistri uel prouincialis ministri:vel capituli prouincialis:seruanda sunt: dūmodo alias sint licita et honesta.hoc dicit.

b Predicatores.hi preponuntur:quia antiquior ipsorū institutio:ad idē ō de excel. prela.nimis : ō de priui.i his ō.c.li.de ele. quorūdam:et ibi dixi.

c Mendicantes.vt sunt heremitani facti aug.uel guis alij.

d Habitatiōes.quas mutare vel alias de nouo acquirere non possūt:vel antiquas dimittere:vl' aliquo titulo in alios transferre sine speciali licentia se.ap.ut .j.de excel.prela.c.vno.

e Parochialibus.vt exhibitione sacramentorum: decimis:primicijs:oblationibus:iure funerandi : et his si.

f Alijs. extra iura parochialia prout multa potes exempla per te videre.

g Antecessoribus.ad que tenetur successor: sicut ipse predecessor : ad hoc de solu..c.i.

h Licita.alias non valēt: et facit ō de pac.c.vl.

De procuratoribus.

Non idiscrete iudex cēsetur egisse:procuratorē laicum ad agendū uel defēdendū in cāis spūalibus admittēdo:cū regulariter qui nō ꝓhibetur expresse ad exercendū procurationis officiū:idoneus debeat reputari. Licet aūt a ꝓcuratore post litem contesta.ab eo possit: cū

i Honesta.scilicet et possibilia:quia nullus ad iposibile obligari posset:ō eo. .c.vlti.et.j.de reg.iuris nemo pōt.

k Minores.de eis dixit quia de ipsorum exemptione constabat :uel quia dicebantur priuilegiati:qꝫ nulla ipsoruꝫ pactio ul' obligatio teneret facta sine licentia dñi pape.

a Non indiscrete.laicus pōt esse procurator ad agendum et defēdēdum in causis spiritualibus:procurator post litem cōte.potest dare alium procuratorem:ante non:nisi datus fuerit in rem suam: vl' a domino habuerit mādatū de substituendo:etiam non certaꝫ personā. procurator ad negocia potest dare alium procuratorem libere: et ēt qñcūqꝫ.

b Indiscrete.si.ō.e.non iniuste: et.j.de iura.ca.c.vlti.

c Laicum.intelligo qui nullum habeat ordinem:nec sit alias ecclesiastica persona.xij.q.i.duo.

d Spiritualibus.ꝯtra ō de iudi.c.ij. So.ibi loquitur de laicis qui tractāt causas spirituales suo nomine quasi ius in eis habentes: et sic non est contra. Ho.tamen her.ō de excep.apostolice:qꝫ quia nō potest agere pro se vel pro alio:pro eo qꝫ possidere non potest:sed in actibus spiritualibus tunc id posset locum habere. In iudicialibus autem super spiritualibus locum nō habet:vt hic uides: et super hoc uide quod no. ostien.in summa huius ti.§.qui dari ver.vlti.et guil.in spe.co.ti.§.i.ver.item qꝫ est laic': et quod no. ō de syndico.c.vno.

e Reputari.ff.de procura.l.inuitus.§.i.et ibi de hoc: et insti.per quas p. no. aqui.§.vl. et simile in teste.ff.de testi.l.i.et in contrahendo matrimonio .xxx.q.iiij.qui spiritualem:supra de spō.cum apud.cum ergo non reperiamus hunc expresse prohibitum:ergo erit admittendus:et ideo dixit expresse:quia tacite videbatur prohibitum secundum eum modum quem supra dixi secūdum her.

f Ab eo.scilicet procuratore.si ergo dominus contestatus litem dat pcuratorem postmodum ad litem:iste sic datus non substituit:vt hic probatur: licet videatur ar.contra.C.e.ti.nihil arbitramur iteresse:sed ibi loquitur de facultate dandi:non de facultate substituendi:vt ibi no. Et no.qꝫ approbatam puto opinionē io.quam ibi no.accur.s.qꝫ procurator datus post litem

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

noh fubſtituit: t gnll.in ſpe.bulua ti. §.i. ſ. quid ſi procurator interceſſerit. acour.dicebat q' ſone idem utrobiqu dix poterat p.l.C. de cólon. cuſt.li.xi.

g Una. e exponunt leguſle.t.inſtituere.vt. C. de inoffi.prop.randum. Fm non non per inſtitia. unde intelligimus propacio de inoffi. c.pe. t ic uidetur ſe tenuta in eum fomiada nó in dim: de quo dic uti ꝙ de.dec. querelam.

h Procurator. vt. C. eo.

L

Inulla t. l.pe. t. l. neqs in ſi. t. ff.c. in cáe t. ff. de ap. J ab executor. §. fi. t. ff. de doli. exep. ſi procurator a gt. §. t. boc uerus. Itelligo ubi fuerit ſimplr ꝓhibitus vel non exprſſe prohibit?: alo ſi conſtitutus fuerit uf q. ad litem cóte. t expreſſe prohibitus ne ultra poce dere ſe nec de quo dic ut no. inſ. c. ofh. ff. c. pentio: perſicar ergo dño per ſe uel per alium litem cptár: ad inſtar bauul dixit dño a yo q' delegauf ab alio q. a pe cpe poſt litem cote. dele gare poſſo? ſcém noo uidetur non verum: vt ff. de ap. cum cám: de boc ff. de re iudi. cum bertoldus. nec ſ facenda cóparatio: q' ff poſt litem cóte. ordinarius reuocat delegatam ſuum. ff. de iudi. l. iudicium: ſed procuratoꝛ non niſi cá cognitaꝛ. vl. cpaꝛi. t rdem querc. ff. c. ſi poſt litem.

i Pintea. l. cote.

k Non poſt. ſ. dari alio procuratoꝛ. ff. c. l. q' quio.

l In rem ſua. ut ſi mihi donationio eſſe ſit actionem mihi: t dare ſum procuratoꝛ ad eaꝛ intentá dao. ffe eſt cauſa. C. de dona. l. illam ſubitem.

m Subſtituit. tunc. n. ſubſtituatoꝛ uidetur uel datus ab ipſo procurator bod. ff. q' cuiuſq; nnuer. l. item eoium. ſ. fi bcurionee. ff. per hoc t alia ꝗdas iura ſolui qñm de delegato ab alio q' a panope qui ḃs ſpiale mandatus fubdelegando. c.q' fubdelegare poſſit: ad idem ſ de offi. dele. to eau: ubi de boc t. c. ubi. ſ. vicoo.

n Certa perſona. Jn ſrium videbatur: q' procuratoꝛ ds eſſe certus. ff. ec. ti. l. ij. ſcut t arbiter. ff. de ar. Item ſi unus. ſ. ſi in duoo: ſ de arbi. timotuit fcut t tuto. ff. de tefta. tu. tutoꝛ incertus t. l. duo ſunt tuti. t boc per predic ta iura tenebat ubertus de bobio: vt no. gual. in ſpe. n. t. ſ. tam nunc v. quid ſi in delegatione. t. acour. videtur idem tenere. ff. c. l. in glo. ſed illa glo. et .l. ii. c. ro. poſſunt intelligi de procuratoꝛe inerto fm modum illuo. l. duo ſit tuti. ff. de teſta. tu. quia plures ſit tuti: t ſcut tucum procuratoꝛem: non ap paret de quo ſenſerit.

o Negocia. t ad vnū ff negocium dari poſ. ff. c. l. t. de neg. ge. l. ij. ſ. nego cium: ad idem. ff. vl. bo. rap. li. ij. q' ait.

p Deputare. ff. man. ſi procuratoꝛ. Et ſic no. vnam differentiá inter procuratoꝛem ad negocia t ad indicia. aliam videbis. c. q' generaliter in fuꝛ tum ſ de rebꝰ. ex parte dicenti. ff. manda. ſi maidaſſe: q' quod bic tractur dic. nrum nifi in caſu ſ. c. ulti.

q Quinto. procuratoꝛ ante litem cote. t ſne ea renocari pōt poſt litez cote. non ſine rōnabili cā: ſño tñ poſſet adeſſe cāe cum ipſo pocuratoꝛe maxime ſi de collatione timeat.

r Conſtellatum. ut inſt. manda. ſ. pe. ff. manda. ſi fuero non. remunerandi .ff. ſi mandatoꝛ. C. manda. ſi pater. ff. de pocu. ante litem. de elect. eau ſio. ff. c. ex inſinuatione. Et ff ille cauſa quo penitere licet: quod bic ut dixi .ff. de reg. in. quod ſemel: que ff contra.

s Reuocari. ſed nunquid in boc cau renocatio peruenire debeat ad iudi cem vel adueꝛſariuꝫ: dic vt. ff. c. mandato. Et videtur q' nonnar. a cōtrario ſilnio bene. c. bo ibi tenent tan. t gof. ber. t inno. ibi. nemo tenetur contra. c. ſub audiunt matrimoꝛ: eoum reſpo ibi unde. t quil. in ſpe. c. n. §. i. ver. ut q' m. ff. datum. oſh. no. c. n. audiuꝛ q' renocatio tenet indefinite quo ad petendum renocatum. Si queratur de petendo indicio aduerſarij fi fit ante lit. cote. t inde vel aduerſarium certificatus fuit: vel certificari pōt de mandato: nō obeſt re nocatio: nifi ad alteꝛ puenit. ds. n. agnoſcitio probabilis eſſe excuſata: de de. ff. ma. ap. ſce. ff. iudi. fol. li. ſit: multominus valet poſt li. cote. nifi ad al teꝛum productoꝛ perueniat: quibus ſemel de mandato extitit facta fides: ſi c. mandato. ff. c. ſi procuratoꝛ. fed ſi fe celet procuratoꝛ: obligatur dño. ff. de dolo delegāt. ſ. pe. t ſi non eſt ſolutus: dotenetur aduerſarium ſi particeps fit delicti. ff. manda. ſi procuratoꝛ. §. i. ſi in alter fibi imputet qui talez elegit .ff. de mi. cum mādato in fi. vnde ſi renocato ad iudicem uel aduerſarium peruenuerit: ſuper quo concludum eſt non ſpedit: alia ſic: vt in predicta de

dominuo fit liño effectuoꝛdari aliuo procuratoꝛ: antea tamen nō poteſt: niſi in rem ſuā ſit datus uel a domi no fubſtitutoꝛ: alium etiam certa nō exꝓſſa ꝑſona fibi fieri poteſtꝰ ꝑtas. Procuratoꝛ uero datus ad nego cia poteſt libere q̄ando cunque ali um deputare. Idem.

Quāto procuratoꝛ poſſit ante litem cōteſtatā: etiā ſine cauſa libere a dño renocari capitolꝰ tame ipſo nolente nequibitur: niſi cum dño inimicum fieri: uel ſuſpectus: aut ad uerſario affinitate ꝓuigcui ei bere dem fieri: ſeu ingredi religiones: aut in longum peregrinari: uel eg ri tudi ne: aut unicubo detineri cōtigat: ſeu alia rationabilis cauſa fubſit: ꝙpꝛ quam ſit meritō renocādus. Cu rum ꝗdē nō ſit permittitur renoca ri nō poſſit: dominus tamē hic cau ſa una cū cōdem ꝓcuratoꝛe: maxi me ſi de collusione timeat: minime ꝓbideatur adeſſe. Idem.

d Poſtea. ſ. poſt litem cote. t inte ligas ab ipſo pocu. vt dixi. ff. c. pro ximo.

e Ipſo nolente. ſe cus ſi nolente: ſic poſſet ītelligi. ff. c. mādato. vt ibi no. quāuis ītā pocuratoꝛ ſdicat nō ꝓcedetur cū eo ꝑ nouationē: quoniā ſpe de cā renocationio cognitā fuerit: nō. n. dj ſe ligerere ꝓcuratoꝛ: ſi dj ſi fufficere p̄ fine ſuſpitionio nota remouearur. ff. c. l. que oia.

f Requibit. ſ. i. c. ſi quem. ſo. ibi.

g Ibi cum. boc cauſo qui ſequitur bōs. ff. c. ti. l. filius. §. fi. t. Ide quibus ago. ad l. fed ff. t. l. poſt litem ufq; ad l. que oia. ſ. i.

h Inimicū. q' inimicitie bic veniāt arbitrarbitur inde: ſcut q̄ di cimus de iudice t de teſte. ti. q. v. c. ti. de fimo. p tuor: t de accu. ci oponeat. Nō ſi dico q' requiratur capitale: t boc ſonat littera q dicit: ff ſuſpecti. ij. videatur. ff. c. l. filius ad fi. t. l. ſi poſt dati. Sq ſi ꝓcuratoꝛe .p. quo .ꝓmitt dño indicatū ſolui logum q. dpeſſit .p ſoꝛnili capitalez inimicie inimiſtrei: vel alie iuſte cāe de q̄b dicit ꝙ ſ lex. c. n. vt ex dño ſi logtur de cauſa nño ſi poſuit capitalez i teru.

i Duſpecti. t ſ ſuſpitio allegāda z probāda ſic ꝗ iudicē: ꝺ de ap. cū ſpiale: ſed boc ſpio q' ꝓpo igert in inuitū ſuſpectus. ff. c. t. l. ſi olaz: ſic ff ex ſta cā dño poterit ipſe renocare q̄ ſcindo ſuſpect erit: ſe licet ībi ſit dic. ff. de ſpō. ſed ꝓ dic vt no. acour. ff. c. t. l. q' ola q' aut ꝓcurato: ſolue refelte: t tunc pecdat: t fu ſi obiectu eau ad uerſariuꝫ. pcuratoꝛ z aduerſariuꝫ t tūc ſcuset: ſic ꝑdt intelligi .ff. pallegate: t bcere. ſta. fed t'a ſta ſolū dicit ſpō nolente. unde et poſtea dicit idē accur. bic eū ſuſpecti qualitercūq; nō ita q' remo ueat: ſi ſuſpect' e ītrīſbcdec cā t motiuū tractat: ff. ad. n. ad q̄ remotio nis cā tractaꝛi ff. vidocaꝛ. dño. Ad. vbi ꝑma ꝓlacuerꝫ appobare. k Aduocatuꝛ. c. ſ. bono ſpectandi. C. de exca. tu. z bilantiaꝛ.

l Ex. ſ. aduerſariuꝫ. t tūc ſic. pocuratoꝛ aduerſariuꝫ ēt poterit dicē Jrium eius q̄ ſpno petebat: ad boc. ff. q. vti. ſ. ꝓtia v. ſi ſ patreꝫ ad idem. ff. de poſtu. li. vl.

m Ingredi. ē non poſitendos: ſed ſolus ꝓbabationio cā: ad boc. J. de ſpo. cxd. religioſo. ij. ti. t. l. de regulaꝛ. c. ti. in ꝓn.

n Legā. arbitrio iudicis? credo mādāti bita ſtipulatiōe cāe t ruiq

o Vncialia. ꝓcedūm vel bodiū ꝓtate. ff. c. t. ītem ſi ſuſpectus.

ꝑ Alia rōnabilio. vt puta etaꝺ nimio decrepita ut nimio inuenitſit tūc rocaeard de fco. ff. c. ti. l. ſi' lid' ſi fi. vel q' latitat. ff. c. l. vl enim vel indicio publico ſi' tuato detinet: vt. ff. c. l. vl. videtur: t idē ſi fi.

q Poſſit. inuitus: vt ſ. vidāli.

r Collutione. fed nōne ex quo de collusōe timet: bz ex ſuſpectu: quare ergo nō renocatur ff. c. c. fo. ſimet boc fed' putare nō pōt: ad boc ff. q. vti. plerique: vel aliter: bic nō vult bilatare. poeſſus cūcq eſſet ſ cognōſce ſuſpitionio: vt ꝺixit. ꝓbatur. ff. c. l. ꝙ' ſit. n. an.

s Adeſſe. Sed q̄ ꝑdeni adeē ꝓpoderit q' poſſit tellos ꝛ ꝓbari onee t dicē ſic ff omittere: vel fale ff de ꝓducere teneb̄ntur nomia toe a dño. bñficiū. n. turne q̄s adeē poſſit interpandi ē later: t ut ali q̄d ꝓtet ff. lig. abbate t de boc ꝑ acour. ff. ſi ſeſtat. ſi ſuſpecta ſ ju.

t Q ꝙ procuratoꝛ bño mādatum ſubſtituendi ſubſtituit a ſe poſt mandatū ſuſceptum: t ſi eo non fit ſtuſe: renocare non pōt: niſi ꝑ ꝑtem habuit renocandi: aūt erat procuratoꝛ ab pla reo cā: t in alterā ſubſtitutiō: in alio remanet procuratoꝛ.

u Potestat. q: aliao non potest ſui in caſibus d.c.c.l.

v Subcepta. t. l. ꝺcerti ſe nolle ſuſcipere: ti dño in eadem volū tate m̄nente adhuc ſuſcipere potent: vt. ſ. ti.

d Vlao non fuerit. q: ergo dño renocet procuratoꝛem re integra: vt ante latum conſtellatum: mīb. manda. §. rcete t. ſ. c. ꝓpoſ. in ꝓn. cum ſatis concor. t ipſo facto fm id quod ꝺixerut. ſ. fi quem: ꝑ quem ꝓcu ratoꝛ ſi datus ad ſubſtituendū boc nō pōt poſt ſuſcep tum mādatum: nec in eo fanctuo ff. officio: t poſt no bic conſtituno a principali dño: quam ſubſtitutus a procuratoꝛe nōdū tuꝛpe ꝺixi ff. c. c. l. Apoſtolue. qa aliao non fubdele gat. C. de iudi. ta dice ff de offi. dele. poſtoalia. t. c. ul. de ap. cum cām. e Alias. l. q' fuo care poſſit ꝛequi ille aliue fuerit: et habeo boc. ff. c. li. q' ſupra. Sed quero quare aliud in delegato q̄ in procuratoꝛe?

Soo. credo q' ſit rōiq delegatus principi ꝑ ſua lege q' cōſtituere poſ ſit: t ſi ꝺoner uider fubdelegatus un ceperit: renocare poterit: vt in predicta decre. quāuis: ſed procuratoꝛ de quo bic loquitur bs̄ boc ab bominez: ſi committendo ſuſcepto mandato per procuratoꝛez factuo eſt officio fuoꝛ: t ſi amplius non renocat. Et no. q: ſi cōpro miſſarium datuo ad eligendū eligat: t electus renuat citeriore: ꝺpſ' non eligitur: quo factuo eſt officio ff. c. l. de elect. ſi cōponunſtruna .ſ. t. procuratoꝛ ſit ſubſtituendo non eſt factuo officio fuoꝛum: ſubſti tutuo mādatum ſuſcipiat: vt bic videz. t ſi aliud q̄ bic procuratoꝛ cām agere t ſubſtituere poteratibi ſolū elegere: t ei cuius illius ce t pirat officium. Et m̄ ſuperiuo dicta no. q: cum tuo cauſao ſint poſi ti. ff. c. l. in quibus procuratoꝛ ad iudicia ſubſtituit: bic de altero tā tum ꝺixi. t de eo qu mandatū bꝺnde de reliquis ſcmo credo: ei babeant poteſtatem nom ab boie fed a leger: t ſuperiuo ꝺixerut eo q' factuo eſt dño licet ved datuo in rem ſuam: aliao. n. quare non ſit de aliao expeditſſe: t facit de dec. ad audiuantiam: quod reatian fe bet de eo qui aut in ma. qui pol. per adul. c. vl. t de coniuge. ti. c. t.

h Illo. t ſubſtituatica dño ab ibi bita deſtinēcio qd bic. c. ꝓn.

i Renocā. ti. c. t. n. non expirat mandatuꝛe quo posea ei ꝓtao rem aut renocāde: t fact optime. ff. c. ti. l. delegatus de offi. dele.

k Omnes. poſt ergo conſtitui ad vnam t ad plures t ad oēo cāa pocuratoꝛes. ff. eo. l. i.

l Exercere. ſic: t adeē ſic de regulaꝛ. c. ti. in ꝓn.

m Ego. arbitrio iudicis? credo mādāti bita ſtipulatiōe cāe t ruiq

n Vncialia. ꝓcedūm vel bodiū ꝓtate. ff. c. t. item ſi ſuſpectus.

o Alia rōnabilio. vt puta etaꝺ nimio decrepita ut nimio inuenitſit tūc rocaeard de fco. ff. c. ti. l. ſi' lid' ſi fi. vel q' latitat. ff. c. l. vl enim vel indicio publico ſi' tuato detinet: vt. ff. c. l. vl. videtur: t idē ſi fi.

p Poſſit. inuitus: vt ſ. vidāli.

q Collutione. fed nōne ex quo de collusōe timet: bz ex ſuſpectu: quare ergo nō renocatur ff. c. c. fo. ſimet boc fed' putare nō pōt: ad boc ff. q. vti. plerique: vel aliter: bic nō vult bilatare. poeſſus cūcq eſſet ſ cognōſce ſuſpitionio: vt ꝺixit. ꝓbatur. ff. c. l. ꝙ' ſit. n. an.

r Adeſſe. Sed q̄ ꝑdeni adeē ꝓpoderit q' poſſit tellos ꝛ ꝓbari onee t dicē ſic ff omittere: vel fale ff de ꝓducere teneb̄ntur nomia toe a dño. bñficiū. n. turne q̄s adeē poſſit interpandi ē later: t ut ali q̄d ꝓtet ff. lig. abbate t de boc ꝑ acour. ff. ſi ſeſtat. ſi ſuſpecta ſ ju.

s Q ꝙ procuratoꝛ bño mādatum ſubſtituendi ſubſtituit a ſe poſt mandatū ſuſceptum: t ſi eo non fit ſtuſe: renocare non pōt: niſi ꝑ ꝑtem habuit renocandi: aūt erat procuratoꝛ ab pla reo cā: t in alterā ſubſtitutiō: in alio remanet procuratoꝛ.

t Potestat. q: aliao non potest ſui in caſibus d.c.c.l.

u Subcepta. t. l. ꝺcerti ſe nolle ſuſcipere: ti dño in eadem volū tate m̄nente adhuc ſuſcipere potent: vt. ſ. ti.

v Vlao non fuerit. q: ergo dño renocet procuratoꝛem re integra: vt ante latum conſtellatum: mīb. manda. §. rcete t. ſ. c. ꝓpoſ. in ꝓn. cum ſatis concor. t ipſo facto fm id quod ꝺixerut. ſ. fi quem: ꝑ quem ꝓcu ratoꝛ ſi datus ad ſubſtituendū boc nō pōt poſt ſuſcep tum mādatum: nec in eo fanctuo ff. officio: t poſt no bic conſtituno a principali dño: quam ſubſtitutus a procuratoꝛe nōdū tuꝛpe ꝺixi ff. c. c. l. Apoſtolue. qa aliao non ſubdele gat. C. de iudi. ta dice ff de offi. dele. poſtoalia. t. c. ul. de ap. cum cām. e Alias. l. q' fuo care poſſit ꝛequi ille aliue fuerit: et habeo boc. ff. c. li. q' ſupra. Sed quero quare aliud in delegato q̄ in procuratoꝛe?

Soo. credo q' ſit rōiq delegatus principi ꝑ ſua lege q' cōſtituere poſ ſit: t ſi ꝺoner uider fubdelegatus un ceperit: renocare poterit: vt in predicta decre. quāuis: ſed procuratoꝛ de quo bic loquitur bs̄ boc ab bominez: ſi committendo ſuſcepto mandato per procuratoꝛez factuo eſt officio fuoꝛ: t ſi amplius non renocat. Et no. q: ſi cōpro miſſarium datuo ad eligendū eligat: t electus renuat citeriore: ꝺpſ' non eligitur: quo factuo eſt officio

ar.l.insti.quibus mo.tes.infir.§.posteriore:vbi dr̄ q̄ fm testamentū rūpit primū:lz ex sc̄o testō aliqs heres factus nō sit:vel esse noluerit:sic ⁊ hic arg. predictorum iurium:⁊ hoc tractat guil.in spe.e.ti.§.rōne aūt.ver.sed cū da to secundo.

c Insolidum.aliquid operatur:sed nō per oia:qd̄ sonat:vt.j.p3.

insolidum deputetur:unus sine alte ro non debebit admitti. Sec' si sint insolidum cōstituti:sed tūc illius me lior erit cōditio qui per litis cōtesta tionem negociu3 primitus occupa bit. Post occupationē aūt huius modi alter se intromittere nequibit ulterius: cum ille litis dñs sit effect' nisi dictum in cōstitutione fuisset q̄ non fieret melior conditio occupā tis:tūc.n.si eū qui occupauit ifirma ri:mori:absentari: uel alias impedi ri contingat:aut si prosequi forte no lit:poterit alter suscipere:ac perfice re negocium ab alio incohoatū:du3 tamē ab alio nō fuerit alius substitu tus:nā si sit:is preferri debebit eidē. Ceteru3 ubi nullo substituto alter suscipit negocium prosequendū is qui occupauit primitus:ipsum resu mere postea impedimēto cessāte ne quibit:nisi forsan illum contingeret impediri. Sane i electionum:po stulationum:prouisionum: ⁊ aliorū

d Admitti. aliud i execu toribus vltime volūtatis: vt.j.de testa.c.vl.in fi.⁊ in procuratoribus datis ad iudicia spualium cāruz: ut .j.e.c. §.sane:⁊ in tutorib' .ff.de admi.tu.decreto in fi.⁊ in his de benignitate secus est receptum:vt ibi. Et ē rō dicti:q: hi duo cē sentur pro vno:ō co.li. de elec.c.pe.§.i. Est ergo hic necesse q̄ vtq3 admittat̄ sic̄ i iudicib' dat̄ sine clausula ō de of.dele.cā3 matrimo nij. Sed quid dices: ecce vnus cōfitetur:⁊ alter ne gat:quid erit? Super hoc fuit dissentio.dicūt quidā q̄ facta ē lit.conte.⁊ statur cōfessioni.quod sic proba tur.si dñs pñs esset:⁊ con fiteretur ⁊ negaret:staretur confessiōi que ɔ cum ē. ff. de inter.ac.de etate.§.i. er go idem in his qui perso nam dñi repñtant. Alij di cunt q̄ eligere pōt domin' vtrū stetur negationi vel cōfessioni:ar.ō de re iudi.duobus:⁊.ff.de re iudi. duo indices. Tertij dicūt ⁊ forte melius fm inno.q̄ per talem rñsionez nō fit litis conte.sed procedendum ē ɔ dñm tanq̄3 ɔ contumacē:pro eo q̄ non misit procuratores instructos:de iura.calū.in pertractandis.prima opinio placuit osti.ō.e.in nostra. Mihi placet vltima:q: cōfessio vel negatio vni us solius ēt altero non resistente non valet:vt ō in prin.multo minus altero resistente:ad hoc ō co.li.de elec.c.pe.§.si āt. Et propter euitāda hec dicebat her.ō.e.non iniuste:q̄ satis erat equū:q̄ siue adijceretur insolidu3 sine nō: semper iudex eligeret idoniorem:ad hoc.ff.de accu.si plures.ff.de admi. tu.si plures.sed non est verum nisi in casu.j.e.§.sane.vin.āt dicebat ob pre dictam cām procura.tales non admittendos. Sed vera est eius opi. i ca su ō co.li.de elec.c.pe.§.si āt:alias non:vt hic vides.

e Secus.s.q: tunc vnus admittetur sine altero.

f Lit.conte.q: tunc demum agere videtur.ff.rem ra.ha.l.āplius:ad hoc ō de offi.dele.relatum: ⁊ ō v.sin.ex parte.ij.⁊ concor.ff.e.l.pluribus. Inter dum aūt dicitur quis occupare:q: primo ad sñiam deuenit:vt in actio. de pecul.⁊ in noxali.ff.de pecul.si vero.ff.de noxal. si quis a multis:q: non presumitur quis astrictus:⁊ iō ibi ante sñiam nullus occupare videtur. ar. .C.de ac.⁊ ob.l.negantes. Et delegatus cum clausula:vos vel alter vestru3 occupat per quālibet inchoationē iudicialem:ō de offi.dele.cum plures.a liqñ nihil operatur occupatio.ff.de dā.infec.si finita.§.iulianus.ff.vt i pos. lega.l.is cui.§.qui prior.vbi oēs equaliter in possessionem mittuntur: licet partes sibi faciant per concursum.

g Occupabit.in bona significatione sic.vij.q.i.factus est cornelius.alibi i mal i:ō.e.li.de elec.generali:vbi de hoc.

h Dominus.ō eo.c.i.cum suis concor.

i Occupātis.⁊ nihilominus ɔ voluntatem dñi melior fiet ipsius occupā tis conditio:q: statum iuris immutare non potuit in totum:ad hoc ō de te sta.requisisti ⁊.c.tua.ff.de le.i.l.nemo.si ergo nō valet in totum:ut agit: va leat pro ea parte ⁊ eo modo quo valere pōt:ad idem.j.de despon.impu. c. .i.§.i.⁊ determinatum est hic q̄ dubie tractabat guil.in spe.e.ti.§.rōne autē v.quid si dictum fuit.

k Inchoatū.si.ō co.li.de offi.dele.cum plures.

l Preferri.est.n.constitutus ab eo qui potior est clausula non ob.vt ō vi disti.excludet ergo illū cū vices potioris gerat:ad hoc.xcij.di.c.vl.⁊.xciij. di.c.ij.de preben.hi qui.

m Substituto.ab occupante. Nunquid hūc reuocare possit? dic vt dixi ō .e.ti.is qui.

n Alter.collega datus cum eo insolidum.

o Ipsum.negocium.

p Cessāte. ar.ɔ.ō co.li.de elec.cupientes.§.q̄ si.⁊.j.de sen.ex.eos qui.vbi cessante impedimento tenetur quis ad hoc ad quod prius tenebatur.sed hic iam alius occupauit:⁊ eo casu quo potuit: unde nec virtus clausule hoc operatur:vt v.dcs.

spiritualiū negociorū cāis:cu3 talia celeriorem expeditione3 exigere di noscantur:uolumus spaliter obser uari:ut si plures procuratores siml' in eis fuerint non insolidu3 deputa ti:iudex ne propter eorū concursum negocia eadem intricari contingat: idoniorem ex ipsis eligere ualeat:et ille solūmō prosequtur: hēatq3 quic quid cū illo sic electo factum extite rit:plenam roboris firmitatem:nec ad prosequēdum alius admittatur postmodū:nisi prout eū qui nō oc cupat negocium:cēsuimus post oc cupationem factā ab alio superius admittendum. I Dem.

Licet is qui procurator consti tuitur ab absente dixerit pñta tum sibi suscipere nolle mandatu3: hoc tñ nequaquā obstante quādiu constituēs in eadē perstiterit uolun tate:ipsum acceptare poterit qñcun q3 placebit. I Dem.

q Impediri.⁊ tūc ille assumet:nec il le substitutu3 dare poterit: cum litem non fuerit contesta tus:ō.e.c.i.§.i.

r Causis. secus i negocijs ēt spuali bus:ut patet supra de elec.c.pe.§.si āt quod est contra:et ibi dixi.

s Celeriorem.de hoc vide quod di xi ō.e.li.de elec. c. ultimo.

t Specialit. ho. ergo q̄ fauor ali quid inducit cōtra ius positiuum qd̄ habuisti ō i pri.de ere. Et no.per hāc litteram reprobatā illam opi.que vid batur equa her. ō .e.non iniuste:q̄ si ue esset clausula in solidum siue non:iudex poterat eligere:sed non est veru3 nisi in spi ritualibus:vt hic uides.⁊ facit pro illa opi.ff.de ppla.acti.l.ij. s3 nō ob.q: ibi plus tangitur vniuersitas q̄3 priuata persona:⁊ iō fuit ele tio magistratus.

u Non insolidum.si.n.insolidum non esset speciale:quia omni ca su iudex eligeret:si ambo concurrerēt:⁊ simul occuparent:ad hoc ō de elec.c.pe.§.i.

x Intricari.vt ex ɔrijs responsionibus.parat igitur viam expediti oni negocij:prouidet dño absenti:occurrit partium laboribus ⁊ in utilibus expensis:ad que omnia tenetur iudex:ō.e.li.de offi.ordi. vt litigantes:de rescrip.statutum.

y Idoniorem.ff.de accu.si plures.ff.de admi.tu.si plures.⁊ vide idonior magis honestus:⁊ qui melius merita cause nouit:ō de iu ra.calū.in pertractandis.

z Admittendum.s.qñ non dedit substitutū:⁊ non potest vel nol vult prosequi.

a Licet.procurator qui renuit acceptare mandatū: penitere pōt q̄3diu constituens in eadem perseuerauerit volūtate.

b Procurator.ad iudicia vel negocia non curo:cū nō distiguat ⁊ eadem rō sit vtrobiq3.

c Absente.presens igitur ⁊ absens quis pōt constitui procurator vt hic ⁊.ff.e.l.i.ō de cōfir.vti.vel inuti.cum dilecta.

d Suscipere.q̄ si scienter illud sine protestatione recipit:dominum g pro eo debite cauerat super inclusis i procuratorio defendere co gitur ut in de.e.ti.c.i.

e Nolle.de nolle ⁊ velle quomodo alterum extensiuum:alterū n: uide quod no.ff.de v.ob.si quis stipulatus sit.

f Obstante.⁊ sic no.speciale contra regulam.j.de regu.iu. quod semel cum suis concor.

g Quādiu.si ergo mutasset voluntatem vel causam agēdo:vel aliū procuratorem dando:secus est: vt dixi ō.c.proximo i prin. ad hoc .j.c.proximo.

h Ipsum.mandatum.

i Placebit.ar.ɔ.ff.de suc.edic.l.i.§.qui semel:vbi si ille qui ē pri mi gradus dixerit se nolle succedere:statim ius deuoluitur ad eū: qui est secūdi gradus.sed ibi erat ad quem ex renūciatione ius de uoluebatur:hic ad nullum alium:q̄3 ad dominum ipsum procura torem constituentem:unde satis dici pōt:q̄ de quadam perseueran tia volūtatis ⁊ equitate ille uel non desinit esse procurator:uel si desi nit iure pmittente reassumere pōt:⁊ forte statutum fuit:ne contingat propter procuratoris defectum negocia protelari:ad hoc ō.e.prox. Credo tñ per predictam.l.⁊ per hāc litteram q̄3diu ⁊c.si dño dixis set:cōstituo talem: qui si renuerit:talem constituo:non hēre tūc lo cum hāc decre. Et no.ar.q̄ si electus pñtata sibi electione renuat cō sentire:adhuc electoribus in eadem volūtate manētibus poterit cō sentire:alias non. quod veru3 est:q: a principio renuūt ⁊ quasi initi trahū tur.viij.q.i.qui epi scopatū:⁊.c.i scrip turis. Jo.an.

SI quem sub ea forma quotiens te abesse contigerit : constitue ris procuratorem ad causa3:nō ideo licet tractes eam postmodu3 per te ipsum:procuratorem ipsum dinos ceris reuocare: quinimo procurator idem procuratoris assumet officium: quandocūq3 te cōtigerit absentare. Secus si simpliciter a te fuerit con stitutus.tunc enim siue ante lite3 co testatam: siue post ad causam ipsa3 uenias:nō ut ipsi procuratori assistas: sed ut causam tractes cande3:tractā do ipsam eum reuocare cēseris:nisi dicas expresse q̄ ipsum uis i officio procuratiōis hoc nō obstante ma nere:uel nisi q̄ nō animo reuocādi hoc facias:ex aliquibus appareat coniecturis:ut si forsan aliquis imi neat articulus i quo tu nosti melius ueritatem:aut si sit procurator ipse i firm':uel forsitā se absentet:seu qcqd aliud accidat:propter quod ipsi cāe tua sit pñtia opportuna. I Dē.

PRocurator non aliter cēsetur idoneus ad matrimoniū con trahendum:q̄3 si ad hoc mandatu3 habuerit spale. Et quāuis alias is qui cōstituitur ad negocia procu rator:alium dare possit:in hoc tñ ca su propter magnum quod ex facto tam arduo posset periculum immi nere:non poterit deputare aliu3: ni si hoc eidem specialiter sit cōmissū. Sane si procurator anteq̄3 contra xerit:a dño fuerit reuocatus cōtrac tum postmodum matrimoniu3 ab eodem:l3 tam ipse q̄3 ea cu3 qua cō traxit:reuocationem huiusmodi pe nitus ignorarent:nullius momenti existit:cum illius consensus defece rit:sine quo firmitatem habere neq uit. G Reg.x.in cōcil.gene.lugd.

De his que ui metus ue cā fiunt.

ABsolutionis beneficium ab excommunicationis

a Si que3 sub ea.dño dās procurator3 quo tiens contingit eu3 abesse:cām tractan do procuratorē n̄ itelligitur reuocare secus si simplr:nisi expresse protestet: q̄ ipsum reuocare non intendit:vel a lias hoc appareat ex probabilibus ɔ iecturis. Decre.ista approbat qd̄ no. per inno.⁊ ostiē. ō .e.c.petitio.⁊ vide qd̄ no.ff.māda. q mutuam.§.nō iō.

b Abesse. Sb hac ergo forma pōt dñs procuratorem dare.sic ⁊ delegatus pape subde legatum pape:ō de offi. dele.si delegatus eo.li.

c Assumet.si.C.de cura.furi.l.pe.ff.manda.qui mutuam. §.ñ iō. ioannes andree.

d Secus.s.quia non assumet:⁊.j.declarat quare.

e Ante litem.tunc reuocatur sine causa ⁊ inuitus:vt ō.e.c. ij. cum suis concor.

f Siue post.ad hoc ō eo.non iniuste.ff.e.l.pluribus.ff. manda. qui mutuam.§.non ideo minus.sed cōtra ō eo.c.ij.ubi post litē cō te.procurator non reuocatur. So.quidam dicunt hunc casum ad dēdum.s.q̄ procuratorem post litem conte.a se nō reuocat dñs : vt det alium procuratorem:sed si cām tractat bene. Sed ad hoc cōtra dicit finis ipsius decre.que dicit q̄ adesse pōt: sed non tractare:⁊ ē expressum.C.e.l.procuratoribus:vbi hēs q̄ post contestationem a procuratore factam non h3 dñs potestatem prosequēdi negocium. dic ergo ⁊ verius q̄ decre.ista ⁊ supradicta iura loquuntur quando dño post litem conte.non cōtradicitur litis assūptio:vt legitur ⁊ no. .ff.e.ti.l.que omnia:⁊ iō illa littera que est ō.e.ti.e.li.c.ij.ibi ipso no lente soluit ɔrium:⁊ ita ēt tenent predicti doctores in decre. petitio ō eo.si autem cōtradicitur:tunc locum habet decre. illa q̄ causa co gnita reuocabitur:alias non.

g Assistas.quod pōt eo inuito:ō eo.quāuis in fine.ff.e.l. paulus .ff.de inoffi.te.si suspecta.

h Manere.ad idem ō.e.si duo.⁊ ho.pro protestatione:quia hec saluat q̄ sine ipsa perderetur.de hoc ō de consti.cum.M.⁊ ō dec. cumana ⁊.xxviij.di.c.i.

i Veritatem.ff.e.l.si actor.j.de iudi.c.i.

k Accidat.puta q: vinculis detinetur:ō.e.quāuis.

l Opportuna.pon: procurator non habebat mandatum iurādi de calū.vnde oportuit venire dominum :⁊ iurare.j.de iuramen. ca lū.c.vltimo.

a PRocurator. Tria dicit. Primo q̄ procurator ad ɔhendu3 matrimonium d3 hēre spale mandatu3.secundo q̄ talis pro curator non substituit:nisi ad hoc mandatum habeat.tertio q̄ si ta lis procurator reuocatus ēt ignorāter contrahit:nō t3 matrimoniū.

b Idoneus.an per procuratorem possit contrahi matrimonium? de hoc nō dubitatur per canonem. xxxij.q.ij.honorantur:ō de cō uer.coniu.ex parte.ij.⁊ qui cleri.vel vo.c.veniens:ad ide3 de matri. contrac.c.ij.ff.de spon.sufficit ⁊.l.ul.⁊.ff.de ritu nup.l.mulierē. om nes.n.contractus qui consensu contrahuntur:inter absentes cōtra huntur.ff.de contrahē.em.l.i.§.est autem.sed contra ō de spon.du.c.i. ibi corde tñ ⁊ ore ⁊c. Sed dic q̄ satis dicitur ore consētire:qui per procuratorē cōsentit.j.de reg.iu.qui per aliu3. Sed an procurator ille debeat ad hoc hē re spale mandatum dubitabatur? dicebamus āt q̄ sic sicut ⁊ i alijs casibus quos notaui ō.e.li.⁊ ti.qui ad agendū.§.vl.⁊ ad hoc facit ō de despon. im pu.c.i.⁊ insti.de nup. §.i. ⁊ expressum erat.ff.de ritu nup.l.generale ⁊.l.mulie rem.

c Contrahendu3.nec ad cām matrimonialem agen dam:vt dixi ō.eo. qui ad agendum.§.vl.fm vin.sed ad hoc cōtra:ō.e.accedēs. sed sol.ut ibi no.her. in fi. vl.glo.

d Speciale.sed nunquid si habet generale cum qui husdam expressis clausula subsecuta:vt ō.co.lib. ⁊ ti. qui ad agendu3 contrahe re poterit? videtur q̄ sic p illud.c.sed contrarium cre do:vt ibi dixi.dico enim q̄ illa clausula generalis que sequitur:specialia expressa similia includit:sed non lō ge maiora:vt est in casu no stro: notabiliter enim tale concedi debet:⁊ hoc volu it hec littera:ad hoc.xij.di. nos consuetudinem:ō de rescrip.sedes.C.de diuer.rescrip.l.i.ff.ō vi.tri.⁊ oleo le.l.ul.in fi.⁊ ad hoc facit finis huius capituli:maxime cum requiratur speciale mandatum:⁊ de expressa persona:vt statim dicam:⁊ sic dubitatio non procedit. Sed quid dices:nunquid sufficit speciale mandatum ad contrahēdum:vel requiritur speciale de certa persona ⁊ expressa? ⁊ videtur q̄ nō requiratur expressa per sona:ar.ō.e c.i.ij.responso. Sed dic contra per.l.ff.de ritu.nup.l.generali ad hoc ō de arbi.innotuit cum suis concor.⁊ que no.xxix.q.i.in suma.

e Possit.libere et quandocunq3: supra eodem.c.i.in fine:⁊.ff.manda.si procurator.

f Deputare. ⁊ sic fallit illa regula : ad idem.ff.de ritu nupti. generali in principio.

g Commissum.concor.ō.e.c.i.ij.responso:ō de offic.dele.is cui:⁊.c. vlti. .§.vices quoq3.

h Sane.hoc quod dicitur hic notabat io.lxiij.di.tibi domino et.xxx. q. .v.nec illud.

i Contraxerit.matrimonium dicitur contrahi per mutuum consensū:⁊ est verum in hoc casu:secus in matrimonio spirituali:quia ex quo clerici elege rūt:licet adhuc non sit per mutuum electi consensum matrimonium spiritu ale cōtractum:tamen penitere non poterunt:ō de elec.publicato:⁊.c.cum in ter canonicos:⁊ facit ad hoc de transla.inter cor.

k Reuocatus.uel vetitus ne contraheret. Quid si iurauerat dominus nō reuocare vel penitere? Idem licet periururus sit:et de eo sibi debeat peniten tia imponi:de spon.sicut ⁊.c.si inter in fi.defuit.n.consensus:⁊ sic idē iuris cum eadem sit rō.ioannes andree.

l Ignorarent.speciale in hoc casu:cum alias reuocatio procuratoris ad ne gocia ad ipsum procuratorem venire debeat:de quo dic vt supra ō rescrip. ex parte decani. De reuocatione procuratoris ad iudicia dixi.ō.e.c.ij.

m Existit.ar.contra.ff.de diuor.l.si peniteat.reuocatum est ergo mandatū. licet mandatarius hoc ignoret:quāq3 agat ne sine culpa sua damno afficia tur.ff.manda.si vero non remunerādi:⁊.l.si mandassem.

n Nequiuit.xxvij.q.ij.c.i.⁊.ij.⁊ per totum de spon.cum locum ⁊.c.tua: et de desponsa.impu.c.i. Et est ratio quare furiosus non contrahit:quia non potest consentire.xxxvij.q.vij.neq3:⁊ supra de spon.dilectus.

a ABsolutionis.excommunicationis suspensionis vel iterdicti. Ab solutio vel reuocatio per vim extorta non tenet.secundo dicitur q̄ extorquens excommunicatus est ipso iure.huius decre.fuit dubi tatio:q: regulariter que per metū fiūt valēt ⁊ obligant:qd̄ dic vt no. xv.q. vi.auctoritatē:⁊ ō.e.c.abbas.fallit i casib' ibi no.ad quos adde istū:⁊ q: sic̄ iusta excōicatio ligat:sic videbatur de iusta absolutione:de pe.di.i.vbu3.

b Excommunicationis. ēt iniuste humiliter debebat enim absolutionem

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

petere:non per metum compellere:quia sententia pastoris siue iusta &c. xi.q. .iij.c.i.secundum guil. & gar.

c ¶ Reuocationem. differentiam facit inter absolutionem & reuocationem. Et pōt dici absolutio solennis que fit iuxta formam ecclesie. reuocatio vbalis sine solennitate. uel vbi tenuit excōicatio : locum habet absolutio : vbi non tenuit reuocatio uel refertur reuocatio ad absolutionem ad cautelam.

d ¶ Suspensionis. itelligo indistincte vt loquitur.i. ab officio siue a beneficio siue ab ingressu ecclesie.j.de se. ex.is cui.

e ¶ Interdicti.ista tria sunt paria:quia omnia sub ecclesiastica censura continentur:& secum trahunt executionem: vnde sequens appellatio non suspendit earum effectum:ō de appel. pastoralis:&.c.ad hec quoniam..j.de sen.ex.is cui:& in scriptis ferri debēt .j.de sen.ex.cum medicinalis.§.& hec eadem.

sententia:uel quācūqʒ reuocatiōeʒ ipsius aut suspensiōis:seu etiam interdicti per uim uel metum extorta psētis constitutionis auctoritate omnino uiribus uacuamus. ¶ Ne autē sine uindicta uiolentie crescat audacia:eos qui absolutionem seu reuocationeʒ huiusmodi ui uel metu extorserint:excōicationis sententie decernimus subiacere. G Reg.ix.

De restitutione in integrum.

Ecclesia que ad retractandā sententiam:uel contractum p beneficiuʒ restitutiōis i integrum postulat se admitti si quadriēnij spacium post sit lapsum:& negligenter omiserit:non est ad beneficium huiusmodi admittenda:nisi preuaricationis uel fraudis manifeste probetur super hoc interuenisse commentum:aut alia rationabilis causa subsit:que superiorem mouere debeat ad idem beneficium concedenduʒ. G Oni.viij.

Si aduersus confessionem in iudicio a se factaʒ lesa ecclesia beneficium restitutionis in integrum infra quadriēnium ab ipsius cōfessionis tempore cōputāduʒ petere negligenter omittat:nō est:nisi aliquid rationabile appareat: quod aliud suaserit faciendum:ad hoc petendū ulterius admittenda. ¶ Ubi uero per uiam communeʒ reuocationis erroris quem i facto pretendit:uult aduersus suam cōfessionem ecclesia se iuuare:hoc quandocūqʒ poterit dōec negociū sit finitū. B Oni.viij.

f ¶ Uim.uis est maioris rei impetus:cui non pōt resisti.ff.e.l.i.in fi.&.l.ij.& quot modis sumatur:& quot actiones uel interdicta iducat:no.ō eo. ad audientiam. Metus āt est trepidatio mentis instantis vel futuri periculi causa.ff.e.l.i.& exigitur q presens sit metus:licet futurū sit periculum.ff.e.l.metum.ij.Et quis metus excuset:no.ō eo.dilecti.

g ¶ Extorta.sic nec subditi electi a prelatis debent trāseūdi licentiam extorquere:ō.e.li.de elec.quorūdam io.an.

h ¶ Uacuamus.ipso iure hic vacuatur:quod fit per metū:alibi per actionē quod metus cā:alias per constitutionem principum:alias per iudicis officium:quod dic vt no.ō.e.cū dilecti. Quid in excōicatione per vi vel metū extorta?videtur q idem.s.q ipso iure non valeat:quia par ius ligandi & absoluendi dñs esse voluit:de pe.di.i.verbum:ad hoc.xi.q.iij.iniuste.sed dic ɔ sm guil.xi.q.iij.quattuor.pōt tñ per exceptionem elidi:vt ibi no.ar.ff.de fur.interdum.§.i.

i ¶ Crescat.nam si negligenter ea que male &c.xxxv.q.ix.loci:ō de vi.& ho. de.vt clericorum.

k ¶ Extorserint.si ergo metuʒ intulit:sed iudex absoluere noluit:non hʒ hec pena locum:quia verba &c.ō de cleri.non resi.relatum cum suis concor. et optime fact.ff.de in ius vo.l.quāuis.alias tñ punitur inferens pro qualitate delicti.ff ad.l.acquil.l.ita vulneratus.io.an.

l ¶ Excōicationis.no.excōicatum amplius excōicari:quod dic ut no.iij.q. .iiij.engeldrudam & de iudeis ita quorūdam.si āt non ipse excōicatus:sed alius metum inferat non excōicatus erit:& tūc non sumatur predictum arg. Sed nunquid hoc casu ipse excōicatus:interdictus:vel suspensus incurrit hanc penam?dic q sic:si mandauit:vel eius nomine factum ratum habuit: ō de elec.sciant.j.de sen.ex.cum quis.nec dicam istos penam euadere: licet absolutor postea ratum habeat illud:quod ab initio coactus fecerat:qr statim ab initio ligati fuerunt.absolui tamen poterūt per suum ordinariū:cum cōditor canonis sibi non retinuerit absolutionem.j.de sen.ex.nuper:& dixi ō.e.li.de elec.sciant.& in hanc penam incidit:qui per penam amissionis rerū ad hoc compellit ipsū excōicatorem:vt ō.e.c.abbas.

m ¶ Subiacere. Quid si compulit per vanū metū:de quo timere ñ debebat: nūquid tunc locum habet hec pena?dic q non sm gar.quia talis metus ñ inducit restitutionem:nec proprie appellatur metus.ff.e.l.metū cum.ll.sequentibus &.l.nec timorem. Et quis sit iustus metus no.ō.e.cuʒ dilecti.ille ergo metus qui putatur iustus ad reuocandum ea que per illum fiunt:ille penaʒ cōstitutionis iducit:alius non.

a ¶ Ecclesia que.ecclesia post quadriennīū nō admittitur ad petendū restitutionem contra sñiam vel contractum:nisi rōnabilis aliqua cā hoc suadeat. Olim extrauagabatur decre.ista.& quidam intitulabant eam alex.alij greg.ix.& eius fuit:vt hic video excepto fine qui super additus fuit:vt ibi dicam. Emanauit āt ad declarationem eorum que no.i glo.& oēs antiqui & moderni ō.e.c.i.

b ¶ Ecclesia.que fungitur iure minoris facti maioris:& iure reipublice:quod dic vt no.e.ti.c.i.

c ¶ Sñiam.C.si aduersus rem iu.l.i.& ō.e.tum ex litteris.

d ¶ Cōtractum.C.si aduersus ven.l.i.C. si aduersus do.l.i. Idem si aduersus confessionem.j.c.proxi.vel aduersus probationem omissā:ō.e.cum venissent &.c.auditis.an āt ɔ pscriptionem restituatur ecclia:dic vt ō .c.auditis in glo.antepe.vel contra lapsum temporis ex quo lesa est & tūc restituitur infra quadrienniū a tempore lesionis : sed ad idem tempus tñ quo lesa fuit:vt in de.e.ti.ab ecclesia. No.tamen q qñ ecclesia contra cōtractum restitutionem petit maius est suum preiudicium q̄ʒ minoris i hoc:qr si minor iurat non cōtrauenire ñ restituitur.C.si aduer.ven.autē.sacramenta puberū. Si āt prelatus iurat ñ repetere vel ɔuenire in cōtractu damnoso ecclesie: sic iurando deierauit:& ecclesia codeʒ petente:vel alio ex iudicis officio restituitur.xxxv.q.ix. quod quis de re. ec.non alie.si quis de iureiuran.sicut &.c.intellecto:de insti.cum venisset.

e ¶ Bñficiū restitutionis q: si per viā iuris cōis secus:vt si diceret sententiam nullam contractū nullū fuisse:vel in casu.j.c.proxi. Et scire debes q si prestetur restitutio:quilibet recuperat quod prius suum erat.ff.de mino.quod si minor.§.restitutio &.l.itra vtile.C.de repu. .l.vna:&.C.si aduersus usuca.l.vna.

f ¶ Quadriennij spaciū .qd datur minori facto maiori infra qd oʒ q assumat & finiat cām:qd dic vt dī in de.e.ti.ab ecclesia.C.de tēp. in ite.resti.l.petende &.l.finali.ff.de mino.l.pap.exuli.nisi per iudicē vel reum steterit:vt in dicta.l petēde in fi.& sic possēt intelligi ō. e. tū ex litteris:& ō de re.ec.non ali.ad nostram:vt.j. dicam.

g ¶ Negligēter.no.delictū prelati i omittendo preiudicare ecclesie:ut no.xvi.q vi.si epm.de hoc dicam.j.de reg.iu.delictum.

h ¶ Admittenda.reprobata est ergo opinio ala. guil.na.& gof. qui no.ō eo.c.i.& ipse gof.i sūma huius ti.§.fit computatio &.§.qñ āt q ēt indistincte post quadrienniū restituitur ecclesia.hoc probāt per decre.predictā ō.e.c.i.ibi semper debeat illesa &c.& per.c.ō.e.ti.tuʒ ex litteris & ō de re.ec.non alie.c.ad nostram. Approbata ē āt opinio vin.her.io.inno.& osti.& ab.qui omnes dixerūt ɔ. Ad iura in ɔriū allegata.rñ.vt in ipsis iuribus no.

i ¶ Preuaricationis.preuaricator ē qui corruptus i totū ab accusatione desistit.ff.ad turpil.l.i.ij.q.iij.§.notandū.sed hic nō proprie ponitur:qr de tali non loquitur:sed preuaricator quasi varicator:q ex vtraqʒ parte cōsistit quinimo ex altera.sic isti fingūt exterius se bene administrare:& tñ spoliant vel dāna inferūt.vel dic preuaricationis quo ad sñiam:fraudis quo ad contractū.

k ¶ Manifeste. i.euidentis:& sic est nomen & casus genitiui.vel est aduerbiū:& expone manifeste.i.clare.

l ¶ Probetur.quia q doluʒ allegat & cetera.ff.de proba.quotiens .§.qui dolo.

m ¶ Commentū.i.deceptionem vel occultū vel maliciosū tractatum: & hoc casu lʒ petens ecclesia restitutionem fuerit in culpa:ille ɔ queʒ petitur fuit in dolo:ne beneficium illud peteretur infra quadriennium:et dolus culpe preponderat.ff.ad.l.acquil. Item si obstetrix in fine.

n ¶ Aut alia.possibile ē q ista verba fuerunt greg.tñ in extrauagāti sua qua vtebamur nō erāt.vnde credo q addita fuerit per bonifa. & est si.de preben.dilectus filius.g.in fi.

o ¶ Causa.vt ō eo.ti.tuʒ ex litteris:vel vixit ille prelatus male contra bene tanto tempore:vnde tunc non currit prescriptio.xvi.q.iij.si sacerdotes:vt tenet innocen.in dicto.c.tum ex litteris.vel multas nouas mutatiōes prelatorum habuit ecclesia:vel eminentissimum fuit damnum ipsius.

a ¶ Si aduersus confessionem.ecclesia cōtra confessionem qua lesa fuit admittitur infra quadrienniū per beneficiū restitutionis i integrū:postea nō:nisi per viam iuris cōis. declarat qd no.inno. osti.& moderni:ō.e.ti.auditis.

b ¶ Confessionē.ergo contra confessionem datur restitutio.ff.de cōfes.certū. §.pe. Sed contra:aut confessa est veritatem cōtra quam non datur restitutio;aut falsitateʒ:& hoc probato non nocet ɔfessio vt.j.sequitur.non est ergo recurrendum ad extraordinariū:ex quo ordinarium competit.ff.de mino.in cāe.ij. So.dixit osti. q posset esse q falsitas confessa probari non possʒ:unde expedit restitutionē dari:vel dic q fuit cōfessa non per errorem:vel nō pōt error probari sed lesio:vel fuit confessa tēpore quo non debuit:vel lata est sententia:tñ est adhuc infra quadriennium a die confessionis: vt.j.dicam. Idem si ɔ sñiam vel ɔctū uel aliam lesioneʒ: ut dixi ō.c.prox.

c ¶ In iudicio.ideo dicit qr extra iudicium facta non noceret: quod dic ut ō de confes.c.ul.

d ¶ A se.vel a procuratore:ō de re iu di.suborta de confes.c.ulti.vel ab aduocato parte absēte:ō de ap.cuʒ cāʒ de censi.olim.

e ¶ Lesa.enormiter: qr pro leui lesione non datur restitutio:vt ō de re.ec. ñ alie.c.pe.ff.de i integrum resti.l.scio illud .ff. de mino . si ex cā.i.rñso in si.

f ¶ In integrū. qd operetur:dixi ō.c.proxi.

g ¶ Computandū.in hoc differt minor a maiore:qr ēt post sñiam infra quadriennium restituitur minor ɔ confessionem:maior non nisi ante sñiam & oñso de errore.

h ¶ Negligenter. secus si preuaricatione vel aduersarij fraude: ut ō .c.proximo.

i ¶ Rōnabile.vt dixi ō.c.proxi.

k ¶ Aliud.s.ɔrium.

l ¶ In facto.qui nemini nocet.ff.de iu.& fac.ig.l.error:dūmō probetur negocio nondum finito:ō de confes.c. ul.& hic.error āt iuris non excusat.ff.de iu.& fac.igno.l.ij.&.l.cum quis:et de hoc.j.de regu.iuris ignorantia.

m ¶ Iuuare.pōt ergo aliquis ɔ factum suum venire:hoc est rōne erroris:qr nil tam ɔrium ɔsēsui q̄ʒ error.ff.de iuris.om.iu.l.si per errorem:sic & in matrimonio:ō de coniu.seruo.c.ulti.

n ¶ Poterit.& sic una via admittitur ad id : a quo alia prohibetur: qr per formam iuris cōis admittitur ad id a quo prohibetur per restitutionis beneficium:sic interdum ecōuerso per formaʒ iuris cōis repellitur:& per bñficium restitution s admittitur:ō eo.ti.coraʒ.ubi de hoc:ad hoc contra.j.de reg.iuris cum quid cum suis concor. sʒ solue vt ibi dixi.

o ¶ Finitum.quocūqʒ modo:puta sñia uel transactione:quod dic vt dicam.j.de li.conte.c.exceptionis:& huic decre.concor.infra de ap. concertationi.

De arbitris

Si ex trib⁹ arbitris te duo i decē & ētiuſ in qnqʒ ɔdēnēt:debet sñia preualere duorum:licet cum unus in.xx.alius in. x.tertius uero in quinque pronunciant illius qui dixit de summa minori cum i illa omnes cōcordes existant:sententia efficax censeatur. I Dem.

Ut questionibus:que plerūqʒ propter arbitrorū uoluntariā seu maliciosam absentiam remanēt indecise:finis celeri⁹ imponatur:statuimus ut si ex tribus arbitris a partibus electis eorum aliquis ab aliis legitime requisitus ad examinādūʒ uel diffiniendum una cum eis negocium:super quo in ipos extitit compromissum:non curauerit cessante impedimento legitimo conuenire: duo psētes:penes quos: licet lex ciuilis aliud inuenire uideatur:totalē eo casu remanere decernim⁹ potestatem: possint maliciosa : seu uoluntaria illius absentia non obstante dictuʒ examinare negociū:et libere diffinire sicut possent illo presente: nec uolente cū eis in unā sñiaʒ ɔcordare:ut sic ipsius absētia psētia repleta diuina eum reputari faciat pro presente. ¶ Circa iudices uero antiqua

a ¶ Si ex tribus.si ex tribus arbitris duo concordant in summa tenet illoruʒ sententia.si omnes discordant tenet sententia de summa minori.

b ¶ Duorum.s.qui condēnauerunt in.x.& quidam dicebant ɔrium ar.eius quod statim sequitur:& hoc tenebat guil.in spe.e.ti.§. vlt.i prin.cuius hic reprobatur opinio:quia illud veruʒ cū omnes dicūt de dispari summa:& sic reprobatur quod no.accur.ff.e.ti.l.dieʒ. §.si plures:& approbatur opinio pla entini q̄ placuit guil.& qñ duo protestantur q non cōsentiunt in minori sūma. Et quod dicitur hic de tertio:q condēnat in minori summa:dicas idem & multo fortius si condēnaret in maiori:quia tunc minor ē dubitatio:vt ō dixi. Idē si absolueret uel nil pronūciaret:vt.j.c.proxi.& per hoc dicemus idē in termino solutionis faciende:vt si duo assignant tres menses : alius vnum tenet dilatio duorum.si omnes discordant:tenet minor.

c ¶ Licet cum vnus.hoc sumitur.ff.e.ti.diē.§.si plures.

d ¶ Minori.s.de.v. Et est rō que sequitur.plus enim semper i se cōtinet quod est minus:ad hoc.xxiij.q.i.si quis dederit &.j.de reg.iu . plus semper:ubi de hoc:&.ff.de regu. iuris.in eo q plus:& in obscuris minimū sequimur.j.de reg.iu.in obscuris:quod dic vt ibi. Quid si ille q condēnat in.xv.protestatur q ita condēnat in.xv.q non cōsentit in minoreʒ summā? lʒ quidam ɔrium dicant:satis credo adhuc tenere sñiam in.v.cum illa protestatio impossibilis videatur:& videatur sibi contrarius:de consti.cum . M.

a ¶ Ut qōnibus. Si ex tribus arbitris vn⁹ nolit examinando vel diffiniendo negocio interesse: duo procedere poterūt: ac si ille presens esset.circa iudices aūt antiqua iura seruentur.

b ¶ Maliciosaʒ.vt seruirēt .s.parti que eos elegerat: quam videbant succūbere. io.an.

c ¶ Imponatur.ad qd prouidere debet iudex:ō de dolo & contu.finem. ff.si cer. pe.l.quidā. Et nota q hic desideratur acceleratio:qd dic vt dixi ō de elec.c.vlti.

d ¶ Electis.simplr:qr si eēt ibi clausula vos:vel alī vestrum:vel q si non omnes nō procederet decre.dubitatio:sicut nec i iudicibus: sicut dicam in si.

e ¶ Legitime.per litteras suas uel nuncium litteratorie destinatum:vel per iuratum nunciū:quod dic vt ō de offi.dele.prudentiaʒ.

f ¶ Diffiniendum.cum scilicet conclusum est q non restat nisi ferre sñiam:ō de fide instru.cum dilectus.

g ¶ Impedimento.ergo tunc stabimus legi:cum habet impedimentum legitimum:quod rescribere debet collegis:vt in predicta decre.prudentiam de delegato dicimus.vel pars id coram eis probare debet.

h ¶ Quos.decernimus totalem potestatem &c.quod sequitur.

i ¶ Ciuilis.ff.e.ti.l.si in tres:alias est.§.sub.l. Item si vnus.& bona ēt fuit legis consideratio:que voluit q presentia & ɔdictio non noceret:sed sic absētia:qr forsan ille si psñs fuisset:traxisset alios in partem suam:& est si.cum dicimus q aliquis tenetur consiliū requirere & non sequi:vt no.ō.e.ti.cū oli. sic dicit decre.q in electionibus plus nocet contēptus q̄ʒ ɔdictio:ō de ele. venerabilem &.c.bone. Sed decre.ista voluit illum fingere psñtem & ɔdicentem:vt.j.sequitur:ex cōsideratione equitatis que ponitur in principio: et sic diuerso respectu utriusqʒ bona fuit cōsideratio &c.et est si quod no.ō de iureiuran.cum cōtingat:ō de prescrip.c.vl. Sed quid dices:nōqd seruabitur hec decre.in foro seculari?Dic q non in locis que non sūt in tpali iurisditione ecclesie:quod dic vt dixi.j.de reg. iu.c.ij.

k ¶ Potestatem.si compromittentes dixissent:quod si non omnes &c. hoc possent duo:& hec decre.supplet ac si ipsi dixissent.& est si.C.de rei vx.acti.l. vna circa prin.

l ¶ Libere.vnde si nolit interesse examinationi:non tenētur ipsum in sententia vocare per hanc litteram:ar.ad hoc.j.de dolo & contu.cum qui.sed dic eum ad omnia citandum:ar.eius quod ibi dicam.

m ¶ Diuina.ad hoc.C.de iudi.properandum.§.cum āt heremodiciuʒ:ō de dolo & cōtu.veritatis cū si.j.de eo qui mit.in pos.c.vno.

n ¶ Presente.per hoc dico q nō est idem in duobus arbitris:quod hic dicitur in tribus:qr si ex duobus vnus se absentat maliciose alter nō pōt procedere:qr in tribus duo sūt maior pars:ō.c.proximo. Preterea ille absēs habetur pro psñte & ɔdicente:vt hic video:ergo neutrius ualet sñia:ō de re iudi.c.vl.nam tunc valet sententia psñtium in hoc casu:qñ valeret eo ɔdicente:alias non.& per hoc dico ēt q si in compromisso hoc actum est q nō ualeat ipsorum trium arbitrorum sñia:nisi omnes cōcordent:q non habebit locum decre.ista eadem rōne.vnde tunc locum hʒ decre.cum simplr sunt assumpti:vt ō dixi.

o ¶ Circa iudices.protestatio quedam:vel tacite qōnis rñsio.circa eos ergo dicit:q aut sūt ordinarij:aut delegati.si ordinarij:aut qlibet per se & isolidū iurisditionem habet:& tūc pōt alter alterum preuenire:ō de fo.compe.c.pe. & no.ō.de ap.vt debitus:aut non insolidum et per se : sicut in capitulo uel

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

syndico:vel hi qui audiūt cām presbyteri:diaconi:ꝛ subdiaconi:in his casibus omnes citare debēt:.ꝛ si due partes sūt pñtes:sufficit.ff.ꝙ cuiusq3 universi.plane.de decre.ab ordi.faci.l.ij.nisi in predictis casibus:vbi certus requiritur numerus.xv.q.vij.si āt ꝛ.c.felix de re iudi.non pōt.aut sūt delegati:ꝛ tunc subdistingue:aut sūt dati simplr:ꝛ tunc vnus sine alio nō procedit:ō de of.del.:cām matrimonij:aut cum clausula:ꝛ tūc iterum subdistingue: quia aut cum clausula ista:vos vel alter vestrum:aut cum illa:ꝙ si non oēs.i primo casu tene quod habes ō.e.li.de offi.dele.cuz plures. In secūdo quod habes ō de offi.dele. prudentiam. Sed queres quare ius diuersum inter arbitros simpliciter datos:ꝛ delegatos simplr datos vt per superiora patuit? dic ꝙ ius quod minus dictum est a partibus supplet lex.sic alias.ff.e.ti. Itez si vn⁹.§. principaliter. Iudices āt maiori maturitate creantur:vt ō ō rescrip.statutu3:ꝛ iō ius in eis supplere non vult. Itez in iudicibus rigor attēditur:q2 clemētiores lege esse non debent:in auten.de iudi.§.oz colla.vi. arbitri autē prout visuz eis est:pronūciant:ꝛ plerūq3 eligūtur amici:ꝛ pñtiles cē:ꝛ iō ius mag⁹ circa illos puidere ꝛ pñderare voluit:vt ō i pn.decre.

iura nolum⁹ immutari.

Explicit liber primus. Incipit secūdus.de iudiciis rubrica.

Inno.iiij.in ge.conci.lugd.

Iuris esse ambiguum nō uidetur: iudicē delegatū q a sede apostolica mā datū ad hoc ñ recepit spāle iubere ñ posse alterutrā ptiū corā se psonaliter i iudicio cōparere:nisi cā fuerit criminalis:uel nisi pro ueritate dicenda uel pro iuramēto calumnie faciendo: uel alias iuris necessitas partes coram eo exegerit personaliter presentari. Bonifa.viij.

Mulieres quas uagari non conuenit:nec uirorum cetibus immisceri auctoritate litterarum sedis apostolice uel legatorū ipsius: aut alia quacunq3 ad iudiciu3 personaliter euocari uel trahi inuitas causa ferēdi testimoniū : aut alia qualibet que in iure nō exprimitur phibem⁹. Sed cū necessarium fuerit testimonium earundem iudex in expensis partis producētis easdē tabelliones aut aliam personam idoneā ad eas trāsmittat:uel si forte talis casus occurrerit quo iurꝭ prohibēte receptio testiū alteri cōmitti non possit:iudex tunc ppter hoc personalit ad illas accedat:aut si talis sit psone iudicantis conditio:ꝙ id per ipsum non deceat fieri uel nō possit:mittat ad eas prouiso ꝙ cāus huiusmōi uidelicet ut iudex uadat personaliter non fingatur nec fraus interueniat in hac parte. Alioquin fictor huiusmōi uel fraudator ipso facto sñiam excōicationis incurrat. Ceterum femine religiose presertim que debent sub clausura morari extra suum monasterium uel clausuram nō uocentur ad iudiciu3 uel trahātur ex quauis cā personaliter:ēt si ad hoc uolūtas accederet earūdez. Decernimus quoq3:ut ipo iure sit irritū ꝛ inane: si quid contra premissa cōtigerit attentari. Idem.

Si annum quartūdecimuz tue peregesti etatis in bñficialibus ꝛ aliis cāis spūalibus necnō ꝛ depēdentibus ab eisdē ac si maior. xxv. annis existeres ad agendū ꝛ defendendū per te uel per procuratorem quē ad hoc constituendu3 decreueris admitti debebis. Si uero infra quartūdecimum annum existas per te agere aut defendere non poteris super ipsis:sed uel per tuum epz uel per officialem eiusdem tibi curator dabitur ad lites huiusmodi exercendas: aut tuipse si maior ifante fueris cū auctoritate alterius eorūdez procuratorem ad eas poteris deputare. Delegatus ēt ap.se.ꝛ subdelegatus ab eo tibi si non habeas curatorem dare ualeant: uel auctoritatem cōstituendi procuratorem pstare ad illas cās uel lites dūtaxat que coram ipsis fuerint uentilande. In huiusmodi quoq3 litib⁹ siue causis q3q3 in ptate patris existas : nec alias absq3 ipsius assensu in iudicio regulariter esse possis:eius cum de his se itromittere nō hēat: nequaq3 requiri debebit assēsus. Inno.iiij.

De foro competenti.

Romana ecclia ꝛ īfra.nec appellatiōis articulo pretermisso:nec alias ēt cu3 minime appellatū extiterit remēsis archiepō uel eius officiales de causis clericorū tanq3 iudices:l3 in ipsos iijdem clerici de facto cōsentiant:absq3 diocesanoꝝ suoꝝ uoluntate cognoscant. Neq3 suffraganeorum remensis ecclesie subditos ipsorū delegationē suscipere

a ¶ Iuris esse ambiguum. Iudex delegatus non hñs ad hoc speciale mandatū a papa nō pōt compellere partem:vt personaliter coram eo cōpareat nisi ex rōnabili cā.
b ¶ Ambiguum. Ambiguum est:vbi opiniones sūt:ꝛ iura varia videntur:ō de sen.ex.inter alia.
c ¶ Non uidetur.nec est.ff.de ar.quesitum.
d ¶ Delegatum.a ɔ̄rio sensu videtur secus de ordinario. xxv.di.qualis de his que si.a prela.cum apostolica. Sed idem in ordinario fm ber.non.n. pōt compellere partes coram se venire personaliter nisi in sequentibus casibus.C.de procura.l.vlti.ꝛ iō de ipso dictum non fuit:q2 de ipso non dubitatur per predictā.l.sed de delegato pape dubitabatur qui videbatur posse idem quod papa quo ad illam causam.liberu3.n.est cuilibet per se vel procuratorem rūdere.C.de his qui ad eccle.confu.l.pñi.§.cum āt.ff. de pcu. .l.i.ī.de iura.calū.c.vlti.de procura.querelam. beneficium āt iuris nemini auferendum est:vt.xxvij.di.de his.ī.de reg.iuris indultum cum suis concor. Ar.contra ꝙ personaliter citatus personaliter venire teneatur: ō de dolo ꝛ contu.cum dilecti. Dic ꝙ illud obtinet in papa:vt ibi no. ꝛ sic ēt ō de ma.ꝛ obe.humilis.de dila.c.vlti.ꝛ habent hec locum in causis priuatoru3. In causis vero ecclesie collegij vel vniuersitatis de necessitate interuenit syndicus de iuramē.calū.in pertractandis ꝛ.c.se.fm ber.
e ¶ Speciale.quia tunc sicut papa id potest:ꝛ ipse similiter:ō de procura.c. pe.cum suis concor.
f ¶ Iudicio.de extra iudicium non dubitabatur.et est si.ō eo.li.de restitu. in integ.c.ij.
g ¶ Criminalis.intelligas criminaliter intentata.si enim de crimine agitur ciuiliter:bene interuenit procurator:ō de procu.tue:de accu.super his. vnde tunc personaliter venire compelli non poterit. Si autem criminaliter intentatur:procurator non interuenit nisi in casibus nota.ij. q.vi.si quando:ꝛ ō de accu.veniens. Sed querbat hic ber si admittatur procurator in cā criminali:an valeant que facta sūt cum eo. Et videtur ꝙ sic:si non opponitur exceptio.C.de procu.ita demum.ff.de procu.filiussa.§.veterani:ꝛ ea que fiunt cum falso procuratore valent per consensum.ff.de iudi.licet.ff.rem ra. ha. .l.ij.§.falsus. Sed contra videtur:quia contra legem actu3 est.ff.de publi. iudi.l.penul.§.ad crimen.ꝛ.v.q.iij.§.in criminalibus.dicebat ber.ꝙ ualet quod cum eo actum est per prima iura:ex quo non fuit obiectum. Iudex tamen talem procuratorem ex officio suo potest:ꝛ d3 repellere:ō ō excep.exceptionem cum suis concor.ꝛ.ī.de accu.cum.p.nec ob.si iudex debet repellere:ergo non valuit iudicium:vide instantiam in excōicato per predictam decre.exceptionem.ī.de excep.pia ꝛ cum ber.concordat guil.in spe.de procura.§.i.ver.sed pone ꝙ in cā tali.
h ¶ Dicenda.puta prestando iuramentum de veritate quod solum oli3 prestabatur in spūalibus:hodie secus.ī.de iura.calū.c.i.in fi.ꝛ differt i eo a iuramento calūnie:quia per illud rūdetur de eo quod credit et estimat.C.de iura.calū.l.ij.§.fin āt.per istud iuramentum de veritate rūdetur:vt littera sonat:ō de elec.dudum.ij.
i ¶ Calūnie.quod principales persone prestare debent. C.de iura. calū.autē.principales ꝛ.ī.de iura.calū.i pertractādis: quod verum est nisi procurator hēat ad id speciale mandatum.ī. de iura. calū.c.vlti.in quo casu dicam ꝙ delegatus principalem ad iurandum compellere non poterit cum ibi tunc nō sit iuris necessitas de qua sequitur : nisi forte principalis iussio: sit ꝙ procuratori:ꝛ natura cause hoc requirat vel sciat melius veritatē vt.C.de procura.l. vlti. ꝛ facit ad hoc ō de procu.si quez in fi.c.li.

a ¶ Mulieres quas.mulieres personaliter ad iudicium quacūq3 cā in iure non expressa inuite trahende non sūt:sed si necessarium sit ipsarum testimonium in causa:iudex expensis producentis interdū ibit:interdū mittet:et iudex fraudulenter uadens excōicat⁹ est. Mulieres religiose etiā uolētes extra monasterium suū ex aliq cā personaliter ad iudiciū trahi non pñt:quod ɔ̄ predicta fit est irritū. Ista decre.bonifa.extrauagans erat:quia edita ante compilationem huius.vi.libri.
b ¶ Immisceri.periculosa est.n.sexuū cōmixtio.xviij.q.ij. diffinim⁹.
c ¶ Litteraꝝ.generaliu3 intelligas:puta qb⁹ cā cōmittitur.si.n.spāliter expressum esset in litteris:ꝙ mulier trahi posset:secus:ad hoc ō .c.proximo.
d ¶ Legatorum.vel delegatorum multo magis:ad hoc supra de rescrip.statutum.
e ¶ Alia.puta ordinaria vel delegata ab eo.
f ¶ Inuitas.volentes ergo possunt:et in hoc differunt religiose: vt .ī.sequitur.
g ¶ Exprimitur.ō.c.proxi.
h ¶ Prohibemus.no.meliorem conditionem mulierum q3 marium: ad idem ō de senten.excommu.mulieres:ꝛ.c. ea noscitur:ō de pig. ex litteris. Interdum est deterior:quod dic vt no.ō de pe. ꝛ re.noua quedam ad hoc.ff.de reg.iu.l.ij. Interdū par utriusq3 cā:ꝛ de his no.in spe.de procu.§.i.
i ¶ Necessarium.q2 non sūt alij qui veritatem sciant:vel non ita bñ sciūt.xiiij.q.ij.quāq3.
k ¶ Producentis.iiij q.iij.uenturis:ō eo.lib. de rescrip. statutum: et.C.de testi.quoniam.sicut ergo producens tenetur expensas ministrare testi producto:ita ꝛ tabellioni uel iudici qui ad eas vadit: vt hic video.
l ¶ Idoneam.presbyterum vel alium virum honestum coram quo iurent:ꝛ ibi ēt erit tabellio:ꝛ citabitur pars aduersa:vt vadat visura eas iurare:vt ō de testi.c.ij.
m ¶ Iure prohibente.vt in criminali cr minaliter intentata:vt i autē. de testi.§.ꝛ quoniam.§.hec omnia:ꝛ.C.de fi.instrumen.autē.apud eloquentissimum.
n ¶ Accedat.expensis producentis:vt ō.non eni3 in hoc casu credo locum habere decre.ō.c.li.de rescrip.statutum.§.insuper.
o ¶ Persone.puta episcopus vel superior propter reuerentiam ipsius pontificalis officij ad mulierculam eos ire non decet:ad hoc ō de offi.or.c.i.eo.libro.
p ¶ Possit.puta ratione infirmitatis uel forte loci in quo morat mulier vel alia simili.
q ¶ Mittat.tabellionem vel personam idoneam:ut dictum est ō. Joannes andree.

r ¶ Fingatur.ut iudex posset dñam visitare faciebat eam nominari in testem.
s ¶ Incurrat.non reseruat absolutionem:ergo alijs concedit:de sē. excommu.nuper.
t ¶ Morari.vt.ī.de sta.reg.c.vno.
u ¶ Cā. vñ nec sua re tenentur decre. nicolai quo ad personalem comparitionem:vt ō.e.li. de elec.indēnitatibus .§.sed cu3 eas.
x ¶ Earūdez.no.ꝙ non pōt quis renūciare iuri suo : ad idem ō de fo.compe.si diligēti.ꝛ qð ibi no.ꝛ de sen.ex. contigit. Multos tales casus quere p accur.C.de pac. si quis in conscribendo ꝛ.ff.ō pac.l.pactu3 inter heredes: ꝛ per gof.de regu. ad apostolicam: sepe ēt pcurarēt moniales se ad iudiciu3 euocari:vt claustrū exirent:ad idē ō de sen.ex.relatū.
a ¶ Si annum: maior. xiiij. an.per se ꝛ procuratorem pōt agere ꝛ defendere causā spiritualem.minor.xiiij.per se non agit sed per procuratorē uel p curatorem datum auctoritate ordinarij ecclesiastici iudicis ꝛ ēt delegati dati ad cās illas.filiusfamilias sine patris assensu agit cām spūalem.hoc dicit. Emanauit hec decre.ad declarationem eorum q̄ no. ber.ō de resti.spol.ex parte ꝛ de eta.ꝛ qua.ex rōne.gof.inno.ꝛ osti. .c.ti.c.indecorum:ꝛ ō de procu.accedens.
b ¶ Quartūdecimum.in mare hoc intellige:in muliere.xij.ꝛ sic itellige predictā decre.de resti.spol.ex parte:ꝛ probatur ō eo.li.de elec. i dēnitatibus.i.rūso:ō de spon.impu.continebatur.io.an.
c ¶ Spūalibus.puta matrimonio ꝛ similibus.
d ¶ Dependētibus.ut dote que depēdet a matrimonio:de do.post di.resti.c.iij.
e ¶ Xxv.sine curatore:sicut maior.
f ¶ Debebis.in matrimonio hoc erat expressū in predicta decre. ex parte:sed quia quidam dicebant id spāle in carnali matrimonio:iō emanauit hec lata constitutio:sed ꝙ ide3 esset in spirituali probatur per decre.de elec.dudum.i.ꝛ de regula.postulasti.ꝛ hoc facit q2 huius voluminis compilatores de tutelis ꝛ curis non posuerūt tanq3 de materia nobis non multum necessaria:ꝛ aduerte:quia quod hic dicitur quidam tenebant indistincte.inno.dicebat ꝙ debebat dari curator secūdu3 ꝙ in ver .se.de minore.xiiij.dicitur.ostien.autē suo capite ꝛ quadam similitudine distinguebat inter maiores.xvij. an. vt tunc haberet locum prima opinio:quia talis prodire pōt i publicum.iij.q.vij.§.tria:ad hoc ō eo.li.de procu.qui generaliter in fi. vł xvij.secūdum ea que no.de offi.dele.cuz vicesimū:ꝛ minores. xvij. vt tunc habeat locum opinio inno.ꝛ hanc viam mediam dicebat tenendam:ar.de offi.dele.querenti.hec no.de eta.ꝛ quali. indecoruz et in sūma eiusdem ti.§.etas.s3 reprobatur hec opinio:vt hic video. Joannes andree.
g ¶ Non poteris.hoc tenet ber.de eta.ꝛ qua.ex rōne in glo.vl.
h ¶ Eiusdem.non enim sufficit:immo nec requiritur patris auctoritas.non enim de patrimonialibus tractamus in quibus id locum h3.C.de bo.que li.non oportet ꝛ.l.cum non solū ꝛ.ī.in fi.c.nec imperatoris vel alterius iudicis secularis:cum spiritualis ꝛ ecclesiastica sit cā.xcvi.di.bñ quidē:ō de iudi.at si ꝛ de ar.contingit:ar.ff.ad trebel.ille a quo.§.fi.ꝛ.l.se.

i ¶ Ad lites.ad hoc.C.de cura.in li.dan.per totū.C.de cura.furi.l.fi.ī pn.
k ¶ Huiusmodi.s.spūales quasi de tpalibus nō dependentibus se intromittere non debeat:ar.ī.proxi.respon.nisi forte rōne persone:puta si cleric⁹ eēt.
l ¶ Infante.i.in septēnio:ō de dspon.ipu.litteras ꝛ.c.accessit:minor.n.etas ignorat quid videat.C.de fal.mo.l.i.in fi. Sed dices quam causā spūalem pōt tractare minor ifante: matrimoniū.n. uł spōsalia ɔ̄here non pōt:vt in predictis iuribus: bñficiū ecclesiasticū hēre non pōt:vt no. ō de prebē.super inordinata.qualis ergo erit hec cā? forte dispensatiōe pape adeptus est bñficium de quo agit vel defendit : vel forte repetit:vel ab eo repetūtur usure.vel dicitur natus de illegitimo matrimonio:de or.co.tuam.vel his silia.
m ¶ Alterius.episcopi.s. vł officialis.
n ¶ Ab eo.delegato ordinarij non dicit quasi ordinarius hoc delegare ñ possit ad hoc.ff.de offi. procon. .l.nec quicq3.§.ubi decreto:ꝛ super hoc vide quod no.ō de resti.in inte.c. pe. ꝛ qð dixi ō de offi.vi.licet.
o ¶ Curatorē.forte generaliter vel specialiter ab ordinario datum.
p ¶ Procuratorem. cum ē maior septēnio:vt ō.ē.px.
q ¶ Uentilāde.delegata. n. eis cā:ꝛ oia delegata uidētur sine quibus cā ꝛc.de offi.dele.preterea.
r ¶ Huiusmodi.s.spūalibus ꝛ depēdentibus.
s ¶ Regulariter.ꝛ hoc h3 locum ēt i maiore.C.de bo.que li.cum oz ꝛ.l.cu3 nō solū:ꝛ est hoc verꝭ suo nomie:secus si sit alterius pcurator:ō eo.li.de pcu.q generalr.ij.rñ.ꝛ.ff.de mino.cū mandato. Ideo āt dixit regulaliter:qa casualiter ɔ̄:sicut in castrensi peculio:in quo ēt ɔ̄ patrem agit.ff.de iudi.lis nulla. Item cū ipetrat veniā etatis:dūmō sit maior.xx.C.de his q ve.eta. i pe.l.ij.ꝛ i momētanea possessiōe.C.q legi.pso.l.ul. Itē cu3 agit de toro violato.ff.de adul.si maritus.§.lex iulia:ꝛ interdicto de libero homine exhibēdo.ff.de li.ho.exhi.l.iij.§.si mulier. Item fm canoñ.videtur ꝙ indistincte cōqueratur filius de patre:ō de spō.nō ē.ij.q.vij.q̄ritur:vbi de hoc ꝛ.xxiij. .q.iiij.si ecclesie. Itē in casu.ff.de iudi.si lōg⁹. In his ꝛ similibus minor et in potestate constitutus agit.
t ¶ Hēat.h3.n.locum illa regula i patrimonialibus:vt ō dixi.
a ¶ Romana.ptermisso.l3 per ap.ad archiepm cā deuoluatur:ꝛ ō ea cognoscere possit:tñ de pricipali qōne cognoscere nō pōt:nisi prius de appellatione cognoscat ēt partibus cōsētientibus sine volūtate suffraganei quia in hoc casu perinde esset : ac si sine uoluntate suffraganei per simplicem querela3 cognosceret:quod non potest facere:ō.eo.li. de offi.or.c.i.ꝛ sic fraus fieret illi cōstitutioni:ꝛ hoc itellige cum appellatur añ sñiam. Nā qñ appellatur a sñia:iudex appellatiōis statim de principali cognoscat:de hoc ō de ap.vt debitus in glo.pe.ꝛ per hoc approbatur opi. osti.q no.ī.e.li.de ap.cordi:ꝙ illa dcre.locū h3 spāliter i papa.in archiepo .n.locū non h3:vt hic video.sic ēt soluitur in ɔ̄riu3 illius decre.ad istā.tamen uidetur ꝙ i quolibet iferiori a papa locum etiā hēat decre.illa qui p simplicem querelā possit adiri:ꝛ sic posset intelligi opi.inno.vt ibi dicam.
b ¶ Extiterit.ꝛ sic aditur per simplicem querelam.
c ¶ Remeñ.vel alius quilibet:de offi.or.c.i.ō.eo.li.
d ¶ Clericoꝝ.i laicis sec⁹:q2 puatoꝝ cōsēsus ꝛc.C.de iuris.om.iudi.puatoꝝ.
e ¶ Iudices.bñ dicit:q2 tanq3 arbitri hoc possent etiam sine episcoporu3 cōsensu sicut quilibet alij:cum hoc prohibitū non sit:ad hoc de ar.cum tempore ꝛ.c.dilecti.
f ¶ De facto.q2 de iure non pñt in iudicē non suum ēt ecclesiasticam personam: ꝛ si alias presit iurisditioni sine proprij epi consentire licentia:ō.c.significasti:vbi de hoc. Jo.an.
g ¶ Suscipere.bñ pōt archiepō cām vel executionem sñie delegare subditis

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

suffragatheop iuoprifs ad illa subiqbita alioo laitoo cppellere ꝑ pōtnes pōt cppellere eloo vt fer at tcſtmoniū in cāo ad ipſū ꝑ appellationē deducitur: nili in his casibus aliud iducat ſtatutū. q̄d ergo fiat mandatū ſuffraga neoꝝ tubditoꝝ cppellat ad tcſtmoniū ferendū ꝛ ei diuſcitat aliqs casibus: ꝛ de boc ſi de of.oꝝ pathoiatio. Idē ē i quolbet iudice vt ſi de alia cuitate petant teſtes: iudex cāe ad iudicē loci mittat: vt teſtes recipiat: ꝛ ad iudicē atteſta tionco remittat. C. de fi. in ſtru. Iudicof. Et nō q̄ nō ead ē iuriſdictiōne) vt ꝑbide ꝛ accelſorio q̄d ſ ꝓncipali: ſ illud q̄ ſubditoꝝ ſuffra ganeop iuriſdictiōne ſi by: vt in ſin. dcere, paſtoralibꝰ. Ꝺ Dūcepta. vt q̄ aliquē citari mādat ſibi ſimilia.

¶ Cōſuetudine. ofactado ergo in hoc iuriſdictiōne tri buit: ad idē ſ. cli. ſ of.oz. .c.i. de ſ. ōpe. cū ꝑſigat: ſ. d. de ſtat. c. ij. cum ſi.

h Officialeo. ij. n. ſ ſy in riſdictiones bēāt non tñ in officiali: vt. ſ. in fi. c. ij.

i Salariū. taxata erit oli ſta ſalaria per dcre. de po ſtulā. ꝑtcādiqua bodie nō bñmus: ꝛ de tbo ſalari bꝰ bēt. C. ſi ſuffra. Luna. C. māda. ſalaria. ꝛ q̄ aōle pe tātur. C. māda. l. i. ſ. fi. glo. .ff.e. ſalariū. in. fi.

m Ꝓdocuratoꝛ. ſ. pcura toꝛi officij ēs ꝛ? gratuit: ꝛ ſi aliq̄ ſ ꝓpiat. ſ bonoo moꝛo fac? redꝛpto: liu ē cōſil. C. de pcu. lites. C. māda. ſi. ſ liceū. ff. man. ſi vbi nō remunerandi. ſ. vl. ſed lego ille loquit? q̄ſi paoſoluit: vt bēat certā pē

cuio de quo ē q̄ōqb? dlicitū ſibi de ſalario loquit? q̄ datur ꝓo remune ratione labooꝝ: q̄ licitum eſt vbi dcr. ff. manda. l. falarium.

n Cāo. ſ. n. iuriſdictiōne bēant i cāoꝝ: nī ſi ꝓonas rone ſalariꝝ ipſoꝝ: q̄ alia ſit cāa: ſ. C. de iudi. ꝑcrādo. ſ. pculdubio: vbi oī q̄ ꝑter ſalari um actoꝛe: non ds cle ſtem bclatio: ſed illud in ordinario loquitur.

o Rñdere. nō ergo q̄ rone ſcīm non ſoluitur de foy. ſ. d. c. ex eā. ſili cōcoꝛ. So. hic de ſcīs loq̄tur iuxta in ciuitate ſuffraganeop̄ puta ciuꝝ bonoꝝ. q̄ appellauerat: ſeu ſuerit aduocatꝰ rañeam: ſic ſcīa rañe iuuitus nō fuerat. vel hic q̄ loci bꝰ q̄ſi ibi nō iuenitur. vel hic verius q̄ de ſcīs loq̄tur q̄ſque cēbatur ut viator: vt tūc ibi cōuenīri non poſſit. dun. n. effet vt quoꝝ cūq; loco nauiget vel debatus ſit rñdere teneatur. ff. de iudi. l. bꝛeo. ubiqua. ſ. ſi vbi ſe vocat: ꝛ bc vā rñſ. ſe ibi. ꝓmittetur ſolutoꝛes. tunc. n. ſubſpere cōpellerentur iudicium: ſi ibi ꝛ vbi domicilū bñt: ualeant cōuenīri. ff. de iudi. l. bꝛeo. ubiqua. ſ. ſi ſciendū. ſ. d. dicti. ibi. n. cōtrarſtle vī: vbi ſe ſolue re obligauit. ff. de acti. ꝛ obli. l. cōtrarſtle: ꝛ contractū nō vīgr eo loco intelli gitur quo negociū geſtum ē: ſed quo pecunia eſt ſolueuda. ff. de rebus auc. iudi. pol. l. ij. ꝛ bic reꝓbari videtur dne opi. dotoꝝ legū: quoniā quidā diuerſi q̄ rone ſcīm viatoꝛ rñdere cōpellūr: ſi cōuenīatur pauliſq; inde di ſcedat. Alij ibiꝛete dicerunt. ſ. q̄ cōuenīri non poſſet ꝓuiſq; ide ſolicitat? ſi poterit ſi illuc poſſet reuertarur. Ide opinīoo bic tollit̄ur: ſi dicatur idi ſtinate q̄ rñdere nō cogitur. nec ob. ff. de iudi. l. ij. ſ. oꝛo ꝛ. ſ. plane: vbi pa bari videtur ille opi. q̄ in roma ſpale eſt q̄ ibi dicitur q̄ cōſi ſi omnīs patria. ff. ad municip. roma: ꝛ. ſ. c. vl.

p Ꝺ Abrahoteo. dcrā bic bar. bar. glo. poſita ſ. d. c. cū ſcāt. ſuper ꝛbo Scīm ibi ſignidi fim q̄ dī? ibi. ſ. ꝛ bdiuſq; ſtū. ſ. an Scīm q̄ſ quis celebrat tangi do mitalij bñs: vt cū ꝓpergula bēt vel armariū: ſ. dicere. ſ. ſ. ꝓpri.

q Ꝺ Blaꝛ. de pouincia vel extra pouinciam.

r Ꝺ Iniuoo. dicebant. n. quidam q̄ remitti debebāt ſicut in criminibus: cū in boc paricentur in auten. vt eōs obediant iudi. col. v. in fa cola. In deli cto autem id ſeruatur: in auten. vt nulli iudi. ſ. ſi quis vero ꝛ. ſ. fi. cola. ix.

Alij biceb ant: q̄ ſi aberat latitandi animo: iudex vbi reperiebatur: tenebatur remittere: alioo bebent poſſideri bona: ꝛ expeditum eſt: ut bic vides.

s Ꝺ Soum. archiepi vel officialeo.

t Ꝺ Hoſtiaruar. ſpli cōrabentio. dicebant quidam q̄ nulla cauſa in dex boc decernere poterat: quoniā bic reꝓobatur opi. et de boc per oſtium, in ſumma eo. ti. ſ. .ij. ver. item ratiōe contractus.

u Ipſoum. archi epiſcopi ꝛ officia lio.

v Ꝺ Iacet. ad idem ff. e. pothalati.

w Ꝺ Ioo intendio. ēd ſi facēndo ved inꝓiendo.

x Ꝺ Recognoſcen dio. tangit conſue tudinē francie: vbi ſunt talia recogni tiones: ꝛ cōcoo. ad boc ē ſi iurepatro. relatum.

y Ꝺ Buiuſmodi. q̄ſ ſolicet inierit: ſ. ad recognouerunt eū tractum coꝛā illo.

z Ꝺ Officialeo. licet .n. idcs ſit conſilio rium epiſcopi: ꝛ of ficialio fuit. vī. l. de ap. romanarū: a men iuriſdictionem habet in officiales epiſcopi: vt ff. e. ſ. .ij. ſ. iij.

a Ꝺ Exalaeo in dcef. Iuoꝛe ſecularis qui vult dericis cōpellere ad debita ſt liquida ſolueda per eccleſiaſticū iudicē deſiſtere compellatur. fuit tracta ſi fine dcre. cūq̄ntia: q̄ inexpl ebat: q̄ z contingit.

b Ꝺ Nulla. obſeq̄nda. ſi. n. eſt ius neceſſitao nō auctoritao imperandi xcm. di. d. c. de conſti. eccleſia. ꝛ de re. ec. non alic. ſi. ſuo. ſ. ſi. ſ. ſi.

c Ꝺ Scōrū. tbeatoo. ſ. ſi ordinem clericalē non bēant ꝛ religioſi ſ cō uerſi. ſi. q. d. duo ſūt.

d Ꝺ Eo. ſecularibus indicibus.

e Ꝺ Earum. perſonarum eccleſiaſticaꝝ.

f Ꝺ Bindebi. q. d. ſ boc ſ. eccleſiaſticū libertatē. ſ. de imu. ec. c. vlt. ſ. pe.

g Ꝺ Copellant de facto. ſ. ell boc ſ. bonoſi. q̄ſ ibi ſtatutum: q̄ om nia contractus ſactus cum rectore eccleſie valeat: ꝛ q̄ poteſtas teneā tur illud exercere ibi mandare.

h Ꝺ Expeciēdos. .xcot. ſ. de iureiu. cl. ſ. ſ. ecc. ꝛ cōuinū.

i Ꝺ Ulm. C. laico. Nōe iuramenti laicoꝝ vt illud ſeruet coꝛā iudice eccleſiaſtico conuentus. Tracta fuit bec bere. de ex tranagātī clemētio. ſ. ſcipiebat ſua nobis nobilia vir bēcuo. eo. ti.

k Ꝺ Solutū. an fideiuſſoꝛ qui ſoluit ultra ſil alias a debitore repetat? Dic vt no. ff. de fideiuſſ. ſ. ſ. ante ſolutionem aga? fideiuſſoꝛ ſ bebi toꝛ: et ipſe a fideiuſſoꝛe abſoluat: ſatisfdo n ſ fideiuſſ. c. ſ. c. ſtituī.

l Ꝺ Obligaueras. olim erat ꝛ optione creditoꝛis q̄ vellet conuenire debitoꝛ vel fideiuſſoꝛ: bodie ſiq̄s dic vt ſi ꝛ fideiuſſ. c. ij. ſ. ſima glo.

m Ꝺ Iuidēm. ſ. ſic ſentiebat dāmus vnde patnium mercebatur: q̄s ofte non dꝛ: ſi de fideiuſſ. ci. vbi de boc.

n Ꝺ Iuramēti. xcij. q. i. c. ul. ſ. de iudi. nouit. ſ. poſtremo de clec. ame rabilem. ꝛ idem in alijs criminibus ecclaſticis: ſ. no. ſ. .e. in cauſ. ſi.

o Ꝺ Ꝑemiſſa. que ſiper cenſuram bꝰ ſecdere. ff. q. d. ſdigne. xxij. q. ij. ſc illicitas: de ſen. ex. ſacro.

p Ꝺ Tenetur. cr tribus tenebatur de iure cēſi ꝛ pacto ꝛ vinculo iura menti. ex vltimo coram eccla conuenitur: vt bic vides. Jo. an.

Ꝺ Ecceptionis. peremptoria ſi. contestationem non ſpediti ni ſi fit de re ſoncl hnita.

b Ꝺ Peremptorie. de ꝑēptoꝛia ꝛ dilatoꝛia dic vt no. ſ. de excep. fin. c. exceptiōnī ī pena. glo. Et eſt ꝓpriꝛia que intentiones agentis ꝓrimit: ut pactū de ꝑpetuo non ꝓtendo: ꝛ exceptio doli mali ꝛ iurmenti pe nō agendo ad accuſādo. ff. de ex cep. l. i. ſi. ſ. ſi ac cuſa. venīo. 10. an.

c Ꝺ Dcriſdo. dd feroniā facit ſer ceptionem ꝛ dēn fionē. pactas. n. de ſi pacto ſine iura mentū ipſo ſure tol lit nāles obligatio nē ſine iuramento ſed non cuilē ipſo iureſed ope excep tionis illam dilat .ff. de ſolu. ſtucū. ſ. ſ. ſ

.ij.in prin.ō.e.c.i.ꝛ.c.cum cām.ad hoc facit lex que dicit ꝙ procurator ante litem contes.prestare dꝫ cautionē de rato:ꝛ tunc si prestita non fuerit:postea nō prestabitur.ff.de procu.l.pompo.§.rati:sed ꝯtrium est vex:vt hic vides:ꝛ sic predictoꝝ doctorum cōprobatur opinio. Et de iuramento de veritate videbatur casus de iureiuran.ex litteris:ad hoc ō de fide instru.cuꝫ ioānes .v.vex ꝛ.j.de testi.pñitium:ad hoc.ff.de dam.infec.q bona.§.pe.nec.n.semper ordinem scripture seruamꝰ.ff.de solu.l.nec ordo:ꝛ ō de rescrip.cām que.ꝛ cum in totum tacite omittatur: vt.j.proxi.rñ.multo fortiꝰ us ad tpo.Ad ꝯria rñde verum esse id fieri debere.vt dicit hec littera:sed si nō fiat non propterea vitiatur q: alijs iuribus suffictur: vt dixi:ꝛ facit ꝙ no.ō de spon.du.tua in vl.glo.pre dicta lex pompo.§.rati in alio casu loqtur:ꝛ est illud q: per cōtestationem litis factus est procurator dñs litis:ō de procu.c.i.c.li.

Propter omissū quoqꝫ tacite in tota causa calumnie iuramentuꝫ iudicialis processus alias factus legitime non est nullus:nec etiam ānullādus. Quamuis i causis spiritualibꝰ in quibus debet de ueritate dicēda iurari:canones non indicant alicui calumnie iuramentum: nos tamen quia frequenter caluminiari uidemꝰ i ipsis:utile reputamus quod simul sicut plerīqꝫ obseruāt tā de ueritate dicenda: qꝫ de calumnia ut uia precludatur calumnijs iurari debeat in ei dem. Idem.

[I]n appellationis causa:quāqꝫ i principali iuratū fuerit:presta ri iubemus calumnie iuramentum. et idem in iuramento de ueritate dicenda uolumus obseruari. Pro

e Propter. declarat qꝺ no. ō de testi.tuis in ulti. glo.C.de iura.calū.l.ij.§.sed quia.Ioannes andree.

f Tacite.expresse uero remitti non potest.C.de iura.calū.l.ij.§.sed q::nec ualet consuetudo de ipso non prestādo:de iura.calū.ceterum.

g Tota cā.nedum in principio cāe:vt ō proxi.rñ.

h Legitime.puta libello dato li.conte.ꝛ iudice sententiāte in scriptis:seden do ꝛ per se recitando:quod dic vt ō de li.ob.c.i.j.de sen.ꝛ re iudi.c.vl.ꝛ nō die feriato:ō de ferijs.c.ul.Io.an.

i Annullandus.approbata est ergo opi.Ia.bal.io.cre.pilei.ꝛ sequacium qui hoc dixerant: quia tunc demum exactuꝫ prestari debebat.ff.de no.op. nunci.de pupillo.§.qui opus.ff.de iureiuran.iusiurandum.§.qui ius: ad hoc.ff.de procura.filiussa.§.veterani.C.e.ti.ita demum:ꝛ ad hoc ō de proba.quoniam contra:ubi de iuramento nil dixit. Et reprobata est opi.azo. ꝛ mar.quibus consentit osti.ō co.ceterum:ꝛ in predicta decre.tuis dicētes: ꝙ ēt si tacite omitteretur non valet iudicium.i.sñia.ij.q.vi.§.diffinitiua.C.ō sen.ꝛ inter.om.iudi.prolatam:quam intellige cum fuit exactum:ꝛ pro eis faciebat predicta decre.ceterum ꝛ predictus.§.sed quia:vbi videtur ꝙ ex dissimulatione etiam non possit omitti:sed expone ibi simulatione.s.cū simulāt se nō calūniose agere:vt ibi dicit accur.

k Iuramentum.ō co.ti.c.ij.Et erat ratio q: in spiritualibus presumebatur ꝙ semper esset deus in memoria:ꝛ sic non calūniarentur litigantes:ꝛ hoc ꝓbat littera sequens. Reddebat inno.in predicto.c.tres ratiōes. Prima q: rigor in spiritualibus non seruatur:de do.ꝛ contu.c.i. Secunda quia licet iuramentum non sit peccatū:tamen ex frequenti iuratione sepe sequitur peccatū:ō de iureiuran.ꝛ si christus maxime cum de credulitate sit hoc sacramētum. Tertia quia hoc iuramentum est a malo non credētis:de elec.significasti.sed parum valent he rationes:cum ꝛ in ciuilibus locum habeant:ut per te vides.

l In ipsis.ꝛ sic equum fuit ex quo cessabat cā:cessaret ꝛ constitutio: ō de ap.cum cessante cā si.

m Utile.i.necessariū.ff.quando ap.sit.l.i.ꝛ.ij.q.vi.biduuꝫ:vel dic proprie vt si iudex videat tales personas de quibus non sit aliqua calūnie suspitio: exiget solū veritatis sacramentū:primum tutius ꝛ verius reputo.

n Obseruant.obseruabat hoc dominus guil.ut no.in spec.co.ti.§.i.ver. quartum.no.hoc her.equum cē supra eo.c.ij.et in predicta decre.ex litteris de iureiuran.

o In eisdem.spualibus cāis. Nunquid in criminalibus iuretur de calumnia:dic ut no.C.e.l.i.ꝛ.ō.e.c.i.

a [I]n appellationis.in cā appellationis iurari debet de calūnia ꝛ veritate dicēda.hoc primo. Secūdo dicitur ꝙ procurator deputatus post iuramentum calūnie iurabit de calūnia. Tertio ꝙ iudex quotiens sibi videtur exigit iuramētum malicie:etiam si de calumnia uel veritate iuratum sit. Per primum dictum determinantur que no.per accur.C.eo.l.ij.in prin.et no.innocen.ꝛ ostien.pe.ꝛ ab.ō.eo.c.i.super uerbo quecunqꝫ causa.guil.in spe.eo.ti.§.ij.ver.quid de causa.bar.brix.in qōne veneriali:que incipit que

ritur utrum in cā. Et per predicta uidere potes ꝙ hic reprobaī opi. placen.ꝛ azo.qui dicebant ꝙ ex quo iuratū erat in principali:nō iu rabitur in cā appellationis: in auten.de his qui ingre.ad ap.§.si. colla.viij.ꝛ pro eis faciunt omnia iura per que probatur ꝙ cadē sit cā ap.cū prima.xvi.di.hēo.ij.q.vi.si quis i quacūqꝫ.C.vt in una et eadē cā.l.i.ff.de iudi.proponebatur.

[P]rocuratores quoqꝫ:qui post iuramentum calumnie deputātur:teneri uolumus:ut calumnia uitetur ab ipsis ad subeundum huiusmodi iuramētum:etiaꝫ si a suis dominis quid ponere aut respondere seu agere debeant sint istructi. In omnibus autem causis nedū ante:sed etiaꝫ post quaꝫ lis fuerit cōtestata:siue de ueritate:siue de calumnia sit iuratum in ipsis:potest iudex a partibus exigere iuramentum malicie quotiens uiderit expedire. Idem.

[N]ullaꝫ tibi iudex iniuriā fecisse censetur:qui procuratoreꝫ tui aduersarij constitutum ad causā habenteꝫ super hoc speciale mandatū admisit ad prestandum i ea calūnie

io.cre.bu.gof.ꝛ su pradicti doctores ꝯ quoꝝ hic approbatur opi.pro eis .vi.q.iiij.osiꝰ ꝛ.ij. .q.vi.si epus.C.de iudi.properandū: in auten.vt liti.iuī. in pri.ibi tñ accur. tenet primā.ff.de dā.infec.qui bona .§.penul.

b Iuratum.propter hoc erat dubitatio:q: non videbatur tūc debere iurari:ꝛ q: his iurādū non ē:ꝛ q: tunc superfluū uidebatur iuramentum quod faciendū non ē:de iureiuran.ꝛ si christus:de proba.c.ij.

c Iuramentum.sed de calūnia iurari debet statim post li.contesta. ut ō.c.prox.nō.ergo ar.ꝙ facienda ē li.conte.in cā appellatiōis:de hoc no.ō de testa.c.Raynaldus ꝟ.dilectus.io.an.

d Dicenda.si talis est causa in qua iuretur de ueritate vt in fine.c. dicitur.

e Procuratores.Emanauit iste ꝟ.ad declaratione glo.ꝑdictaruꝫ inno.osti.ꝛ guil.in spe.e.ti.§.sequitur in fi.ꝛ eius hic approbaī opi. ꝛ reprobatur opinio osti.qui tenebat ꝯrium.

f Post.hec erat dubitatio:quia non videbatur his iuranduꝫ.C. eo.ti.auten.hodie.

g Deputātur.ab ipsis principalibus uel a procuratoribus q post litis contestationē substituere poterūt:ō.e.li.de procu.c.i.

h Ab ipsis.nota ꝙ lꝫ procurator iuret in animā dñi.xvij.q.iiij.metuentes.c.di.optatū.lxiij.di.tibi dño:vbi de hoc:ꝛ ō.e.li.de elec.ꝑ curator:sacramentū tñ calūnie ꝛ in aīam dñi ꝛ in propriā prebet:ut hic vides:alias āt quare iuraret:ex quo dñs iurauerat:ꝛ in hoc casu nō est necessarium spāle mandatū.de syndico vero dic ut ō co.in pertractādis.

i Iuramentū.nota ad qōnem qua querītur an heres vel successor teneatur iurare:ex quo defūctus iurauerat. Et dic ꝙ sic per hāc litterā ꝛ per auten.C.e.ti.principales ꝛ per.l.ff.de dā.infec.qui bona .§.pe.potuit.n.defūctus hēre bonam fidē:ꝛ heres uel successor malam.ff.de accu.si cui.C.de re.cre.generaliter.i.rñ.lꝫ quidam ꝯ:quia heres ꝛ successor cadē persona cum defūcto cēsentur.in auten.iusiu. quod a moriente presta.§.ij.

k Instructi.in hoc casu recitabant predicti doctores nō debere ꝓcuratorem iurare:q: qui per alium ꝛc̄.de reg.iu.qui facit per aliuꝫ.

l In oibus.declaratur per hoc quod no.ō de resti.spoli.litteras in glo.antepe.ꝛ de probationibus.c.ij.ꝛ reprobatur quod no.de testi.pñitium in glo.iuramentū in fi.

m Malicie.lꝫ ergo ex quo iuratū est de calūnia āplius in eadē cā de calūnia iurandū non sit vt.C.e.auten.hodie ab eodem ꝛ ō ꝓxi. rñ.de malicia tñ hñ iuratur:puta cū suspicatur iudex ꝙ maliciose ꝓponatur exceptio:petatur dilatio:ad hoc de excep.pastoralis:de testi.ultra tertiam.C.de fi.instru.l.vl.xxx.q.v.iudicantem.

a [N]ullā tibi.procurator hñs spāle mandatum iurat de calumnia. Emanauit ad declarationem coꝝ que legūtur ꝛ no.C.e. ti.l.ij.§.si āt absuerit:ꝛ per her.ō.e.c.ij.ꝛ.c.ceteꝝ:ꝛ per inno.ꝛ osti. ō.e.cum cām:ꝛ per guil.in spe.e.ti.§.restat ꝟ.quid ergo.

b Iniuriā.quam si inferret:iudex non esset:ō de ꝟ.sig.forus in fi.

c Aduersarij.ꝛ sic erat procurator singularis persone.de syndico enim vniuersitatis uel collegij non dubitamus quin iuret:ō.co.in pertractandis ꝛ.c.se.

d Iuramētum.dicūt quidā ꝙ oli ꝓcuratores indifferēter iurabāt.ff.de dam.ifec.qui bona.§.pe.sed fuit postea statutū ꝙ solū principales persone iurent.ff.e.ti.l.ij.§.si āt ꝛ ō.e.ti.c.i.qꝺ veꝝ est:nisi procuratores hēant spāle mandatū:vt hic ꝛ.ff.de iureiu.l.iusiurandū qꝺ ad pecunias. Alij dicebāt ꝙ procurator priuati ēt cum spāli mādato ad iuranduꝫ nō admittitur per prima iura:sed qa ñ expedit iura corrigi:ut ō.co.lib.de elec.cuꝫ expediat: dic legeꝫ qui bona non cē correctā: sꝫ loqui i casu decre. istius.s.cum hēbat ꝓcurator spāle mādatū. Alij dicebāt ꝙ cū procurator ꝑ litis cōte.factus sit dñs litis:potat de calūnia iurare: qꝺ veꝝ non est nisi hēat ad hoc spāle: ut hic vides.

iuramētū. Inno.iiij.i cōci.lug.

De restitutione spoliatorum.

[F]requens et assidua nos querela circumstrepit: ꝙ spoliationis exceptō nōnunquaꝫ in iudicijs calūniose proposita causas ecclesiasticas impedit:et perturbat.dum enim exceptioni insistitur: appellationes interponi cōtingit:et sic intermittitur: et plerunqꝫ perimit cause cognitio principalis: et ꝓpterea nos qui uoluntarios labores appetimꝰ:ut quietem alijs preparemus:finem litibꝰ cupientes imponi:et calūnie materiam amputare:statuimus:ut in ciuilibus negocijs spoliationis obiectu que ab alio quā ab actore facta proponitur:iudex in principali ꝓcedere non postponat. Sed si in ciuilibꝰ ab actore:in criminalibus autem se spoliatum reus asserat a quocunqꝫ ifra.xv.dierum spacium post diem i quo proponitur:quod asserit ꝓprobabit:alioquin in expensis quas interim actor ob hoc fecerit iudicialiter taxatiōe prehabita cōdemnetur: alias si iudici equū uisū fuerit puniendus. Illū āt spoliatum itelligi

[II]uolumus i hoc casu:cū criminaliter accusatur qui tota sua substātia uel maiori parte ipsius se per uiolentiaꝫ destitutū affirmat ꝛ secundū hoc locum canones sano credenduꝫ est itellectu:q: nec nudi cōtendere:nec iermes inimicis opponere nos debemus.hꝫ.n.spoliatus priuilegium ut non possit exui iam nudatus. Solet eniꝫ iter scholasticos dubitari:si spoliatus a tio de spoliatione contra suum actorem excipiat:an ei tpo a iudice debeat idulgeri:ifra quod restitutionē iploret: ne forte sic uelit existere:ut ōneꝫ accusationē eludat: quod satis equitati ꝛ iuri consonuꝫ estimamus:ꝙ si ifra tempus idultū restitutionem nō petierit:ꝛ cām cuꝫ potuerit non ducat ad finē non obstante spoliationis exceptione deinceps poterit accusari. Ad hoc sācimus:ut rerum priuatarū spoliatio agenti super ecclesiasticis:uel econtrario nullatenus opponatur.

[B]onifacius octauus.

[A]d decimas quas canonici sancti nicolai se asserunt infra parochiā ecclie.B.clici possedisse

a [F]requēs. i ciuilibus nō admittitur spoliatiōis exceptō facta ab alio qꝫ actore. In criminalibus admittitur facta a tertio: dum mō sit de tota sba: vel maiori pte.exceptio ꝓbari dꝫ ifra .xv.dies: alias fit condēnatio expensarum. Excipiēs ō spoliatione facta a tertio ifra certū tpo a iudice statuendū dꝫ restitutionem petere:alias excusabitur exceptiōe non obstāte. Ultimo dicitur ꝙ agēti super rebus ecclesiasticis nō ob.exceptio spoliationis priuataꝝ reꝝ vel ecōuerso.hāc decre.quidā intitulabāt oli sub ti. de excep.alij sub titulo de restitutiōe spoliatoꝝ ꝛ hñ:vt hic vides.

b Frequēs.equū fuit ergo sup hoc ius prouisorium emanasse.ff. de legi.nam ad ea.

c Circūstrepit.id est pulsat vel ledit:ꝛ sumpta sūt hec verba ex canone.liiij.di.frequens.

d Calūniose.sic ō de do.ꝛ contu.finem.

e Exceptionis.spoliationis de qua ō dictum est.

f Intermittitur.id est differtur.

g Perimitur.de facto itelligas nō de iure:q: multi propter tot impedimēta ꝛ timore expensaꝝ litē dimittunt. Et sic expone fm her.qa exceptio spoliationis dilatoria est nō perēptoria:non ob.l.C. vnde vi si quis in tantā:q: lꝫ priuatio dñij insurgat cōditione ex illa lege non tñ ex interdicto vel exceptiōe:vt no.ō de cā pos.pastoralis.

h Labores.hec verba fuerūt sūpta de corpore aut.vt diuine. iussi. subscrip.ha.glo.questo.in prin.col.ix.ꝛ pro republica iperator noctes ducit isōnes:in auten.vt iudi.sine quoquo suf.in prin.colla.ij.ꝛ papa idē de se dicit ō in proe.huius li.

i Statuimus.hic fit iterpretatio canonum antiquorum de hac materia loquentium.

k Actore.hoc erat iniquū ꝙ reus exciperet ꝯ actorē de spoliatione facta a tertio:cū in hoc non deliquerit actor:ꝛ iō factuꝫ alterius sibi nō debebat obesse.C.de inoffi.testa.si quis suo ꝟius si. ꝛ.j.de reg. iu.non dꝫ:ꝛ peccata suos teneant auctores.C.de pe.sancimus:ō de his que fi.a ma.par.c.quesiuit.ꝛ recitat hic her.se non meminisse aliquē excipientē sic in ciuilibus.

l A quocūqꝫ.ecce differentiā iter criminalē cām ꝛ ciuilē:vt i ciuili non opponatur spoliatio facta ab alio qꝫ actore:i criminali sic cum moderatione que sequitur.ꝛ rōnes ifra sequētur.

m Xv.artatur tpo probandi:q: maliciose sepius proponebatur talis exceptio:vt ō dixit:sic in exceptione excommunicationis.viij. di

es sunt dati.j.de excep.pia.

n Proponitur.q: dies illa nō cōputabitur in.xv.sic dies in quo proponitur excōicationis exceptio.j.de excep.pia: sic dies in quo cautum promittitur:ꝛ i quo sisterei iudicio oꝫ nō cōputatur in vicena milia passuū.ff.si quis caut.l.i.sic ꝛ dies pñtationis litterarū:cū cōmittitur cā infra certum tpo decidēda:ō ō ap.super eo.ij. ubi de hoc:secus in.x. diebus qui dantur ad appellandū in quibus tpus sñie prolationis cōputatur.ij. .q.vi.biduum:vbi de hoc ō de re iudi.ad consultationem:ꝛ vltimo istoꝝ.xv.dierū probari poterit exceptio sic.ff.ad.l.iul.de adul.l.pri .§.sexaginta:ꝛ.l.is cuiꝰ.§. ex senatuscōsulto:ꝛ pōt petī bonoꝝ possessio ifra centesimum diem:ꝛ centesimꝰ i eo numero cōputatur.ff. de succes.edic.l.i.§.qꝺ dicimus:si.ff.de ꝟ.ob.l.q āte Calendas.

o Asserat.s.se spoliatū in ciuilibus ab actore:i criminalibus a quocūqꝫ.

p Alioquin.i.si ifra illud tpo nō probauerit.

q Taxatione.de qua dic ut ō qꝺ me.cā.c.vlti.i glo. que incipit ultra quā.her.

r Puniendus.pena arbitraria:ex quo nō statuitur hic certa pena:de offi.del. de cāis.ff.de iure deli.l.i.

s Substantia.iterpretaī ꝛ expōit hic papa canōes illos.iij.q.ij.oportet:ꝛ.ij. .q.ij.nullus:vbi sūt hec uerba. Ridiculū .n.videbatur ꝙ criminaliter accusatus accusatorem suū per exceptionē spoliationis rei modice ꝛ uilis ab accusatiōe repelleret.ꝛ est si.quod dicit lex ꝙ tutor a tutela excusari nō pōt rōne cōtrouersie que est inter ipsū ꝛ pupillū suum:nisi forte de oibꝰ bonis aut plurima parte bonoꝝ sit cōtrouersia.ff.de excu.tu.l.propter litem insti.eo. ti.§.itē propter litē:lꝫ illud iure auten.imutatū videatur:i auten.vt hi q.ob. se.ha.perhi.res mi.§.ij.iij.ꝛ.iiij.colla.vi.

t A tertio.i.ab alio qꝫ ab accusatore.iij.q.i.episcopi ꝛ.q.ij.cuꝫ ecclesie.

u Ipsis.arbitrariū ex quo certū non statuitur:vt ō dixi.

x Sic.s.spoliatus.

y Eludat.malicijs āt idulgendū non est:ō qui ma.accusa.possunt significāte cum suis concor.

z Quod.s.ꝙ iudex terminum statuat.

ꝛ Estimamus.ꝛ alij estimare debēt:ō de re iudi.i cāis:ꝛ sic compellitur aliquis agere:ad idem.C.de inge.ma.l.diffamari:sed non precise:sed hoc ut excipere possit:vt hic vides.io.an.

ꝯ Potuerit.alias non dꝫ sibi imputari:ō.e.li.de elec.commissa:ō de ap. ex insinuatione cum si.

ꝝ Opponatur.itelligit her.hoc qñ inter ecclesiasticas personas cā vertitur ne sit ꝯ:ō de or.cog.cum dilectus.vel dic ꝙ ibi de tpalibus contēdebatur: q̄ ꝓprie priuate dicūt:q: pñt a priuato possideri.res āt ecclesiastice vocātur hic que nō cadūt i laicū:vt decime ꝛ alia spualia.ff.de le.iij.l.hoc legatum. Et est rō huius dicti:q: agēs nomie ecclastico nō agit suo iure sed nomie ecclesie:vnde sicut procurator agēs nomie alieno de iure suo non excipit:sic nec hic:ad hoc.ff.de doli excep.si procurator. Item res ecclesiastice sunt publici iuris:sed de publico ad priuatum non fit compensatio.C.de compēsa. .l.i.ꝛ.iij.

a [A]d decimas. Ecclesia que petit restitutionē decimarum quas se dicit infra parochiam alterius possedisse:non auditur:nisi probet possessionem legitimam.

b Canonici.nomine ipsius ecclesie agentes:quod pñt:vt ō de proba.ex litteris:de cōces.preben.ex parte:vbi de hoc cum si.

c Asserūt.ex hoc isultat presūptio ꝯ eos q̄ eis uerisimilꝫ obstat:secꝰ si hoc ñ cōstaret ꝙ ille decime essēt i alterius parochia:ꝛ facit ad ea que dicam.j.eo.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

li.de prescrip.c.i.

d Eundem clericum.nota lia3:q2 hoc ius facit pro reo:7 ꝯ actorē.si āt spoliati essent a tertio:ius cōe l3 faceret ꝯ actorem:non tñ pro reo:unde tūc decre.locum hēre non puto:7 facit quod dixi.j.de prescrip.c.i.

e Occupasse.i.mala parte:alibi in bona.viij.q.i.factus:7 ō.e.li.de procu.si duo.

f Presumūtur.nō secundū opi.io.qui no.xiij.q.i.§.i.q laicus restitutionē decimarū petere non poterat per decre.ō d prescrip.cām.bar.brix.no.ꝯriu3:cū laici decimas iterdū possideant de facto.Ad decre.illā cām rñdebat:q decre.ipa dicit detinere:nō dicit possidere.satis puto hanc decre.facere pro io.ut nisi laicus probet se legitime assecutū:cū sit ꝯ eum presūptio non auditur.qui.n.restitutionē petit h3 duo probare:se possedisse:7 spoliatum fuisse:ō.e.c.olim.i.et .iij.Et aliud est possidere:7 aliud in possessione esse.ff.de acqui.pos.si quis āt 7 est si.ō.e.ex transmissa:7 qđ ibi no.hic ergo est presūptio ꝯ actorem:7 ius cōe pro reo.possessio ergo 7 spoliatio probate nō aduocant:vt fiat restitutio petitorio probato pro reo:ad hoc de cā pos.cum ecclesia 7.c.cum dilectus.ff.de rei ven.officiū.7 idē videtur ubicunq3 factū est pro reo notorium : de diuor.significasti.ꝓprietas igitur pro reo probata ipsum in possessione defendat:ad hoc.ff.de superfi.l.i.§.qđ ait.ff.deposi.l.bona fides in fi.

g Ostendatur.ut compositio:titulus prescriptionis : priuilegium: uel aliud simile:de dona.aplice.j.de his q fi.a prela.cū apostolica cu3 si.

h Ecclesiam.s.B.clerici.io.an.

aliquandiu:et eis per eundem clicū spoliatos fuisse:nequaq3 debent restitui:nisi euidēter docuerit:q earu3 possessione3 legitime assecuti fuissēt: quia eas occupasse iuste verisimiliter presumuntur:cu3 prouenient ex predictis infra alienā parochia3 cōstitutis. Sitq3 manifestū nisi aliud ostēdatur eas de iure cōmuni ad eādem ecclesiā ptinere. I Inno.iiij.

De dolo et contumacia.

Actor qui ad terminū uenire:ad quē citari aduersariū fecerat:nō curauit: uenienti reo in expensis ꝓpter hoc factis legitime ꝯdēnetur ad citationē aliā minime admittēd' nisi sufficiēter cauerit:q i termino fideliter debeat cōparere. B Oni.viij.

Cum qui a tua iterlocutoria:uel grauamine quod per te sibi ꝓponit illatū a tua presētia recedit appellans:cū protestari uideatur hoc ipso se nolle corā te de cetero litigare:citare ad alia q postea in iudicio facienda incumbunt:uel etia3 ad sententiam audiendā:nisi sponte appellationi sue renunciet:nō teneris. nec ideo minus q in eius absentia processeris:tuus ꝓcessus ualidus reputari debebit. I Inno.iiij.

De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande.

Cum qui super dignitate: personatu:uel beneficio ecclesiastico obtinendis

c Per te.loquitur iudici:sic ō de iureiuran.c.vl.

d Appellans.7 frustratorie:q2 si bene appellaret ex cā 7 forma: tūc ille a quo appellauerit iudex non esset:7 sic appellans cōtumax nō esset.De reuocatione attentato2 post appellationem habebis infra de ap.non solum.

e Protestari.nota q ius fingit protestationē hoc ipso appellando 7 recedendo.

f Sñia3.puta q2 lis erat cōtestata 7 liquet de cā:vel tal' est cā in qua sñiari pōt li.non contes. qđ dic ut ō ut lit.ñ conte.qñ:7 ō.eo.prout.

g Incūbunt.cōsiderato eo statu in quo tunc erat cā.

h Audienda3.si non esset cōtumax expsse citari d3 ad sñiam audienda3: alias nō ualeret sētentia parte absēte .ff.que sē.sine ap.rescin.l.i.§.item cum ex edicto:7 de hoc no.ō de offi.dele.consuluit.

i Renūciet.qđ pōt.ij.q.vi.si quis libellos.C.de ap.si quis:7 tacite ēt litigando corā iudice a quo appellauit appellationi renunciat: ō de offi.dele.gratū de testi.cū venisset.si tñ interest aduersarij ad ipsum iteresse tenetur:qđ dic ut no.ō de ap.interposita.§.ille deniq3.

k Non teneris.uidebatur ꝯrium per decre.ō de offi.dele.cū olim .i.ubi iudices citauerūt appellantē:quē putabāt frustratorie appellasse:ad idē ō ut li.nō cōte.accedēs.i.ubi ēt iudices citauerūt quem putabāt frustratorie appellasse:ad idem ō.eo.prout ubi mandat papa citari eū qui frustratorie appellarat. Sed dic q de necessitate citari nō d3 vt hic. Ad decre.cum olim 7 decre.accedens:dic q ibi factū narratur nō ius ponitur. Ad decre.prout dico q pro ista parte facit:cū ibi papa mandat citari ad maliciā conuincendā:ergo id de necessitate nō erat q.s.citaretur:7 de hoc consueuit recitari:d accu.accedens 7.c.ad petitionem. Sed quid dicemus de cōtumace:nunquid qui i uno actu iudicij fuit cōtumax:ad alios actus citabitur? Dic q sic:ut ō de testi.cū olim in fi.ubi citatur ꝯtumax ad sñia3 audiendā:q2 l3 in vno actu contumax sit:nō propterea protestari uidetur q in alijs cōtumax esse uelit:sed hoc malum contumacie sub colore boni.s.remedij appellatiōis defēdit:qđ simplr ꝯtumax nō fac.

l Processeris.alias de iure.

m Ualidus.Quid de iudicib' datis cū clausula q si nō oēs: oēs simul ñ ꝓnūciauerūt sed duo vnū:tertius vero aliud:illi duo uolūt procedere ad executionem sue sñie:queritur an possint tertio nō uocato?7 videtur tertium ipsū non debere vocari:ar.huius decre. 7 ō hoc li.de ar.c.i.7.ff.de re iudi.duo ex tribus.cu3 ergo ipso2 ualeat sñia:ergo 7 executio. Sed dic q uocandus est.nā l3 sñia duo2 teneat:tñ alius articulus qui emergit est oibus cōis:ita q ad illu3 duo tertio nō vocato procedere non pñt:ō de offi.dele.cām 7.c.prudentiā.§.adijcimus:als sequeretur q si in aliqua termini assignatione unus ab alijs discordaret:illi duo illo non requisito postea procedere possent:quod est absurdum.

a Actor qui. Actor cōtumax cōdēnatur in expensis:nec citatur ulterius ad sui petitionem reus:nisi cauet de ueniendo.

b Ad terminum.cū indistincte loquatur:de quolibet termino siue perēptorio siue nō intelligendū videtur:sicut 7 in reo dici solet:q pro qualibet cōtumacia ēt añ perēptoriū condēnatur in expēsis:l3 solū post perēptoriū possit excōicari:de hoc.lxxiij.di.honoratus.iij.q.v.in sūma:7 ō de ꝓcu.querelā.maior āt est contumacia actoris nō venientis q3 rei.iij.q.iij.c.i.

c Curauit.cum potuisset unde no.negligentiā uel contēptu3.ff.de re iudi.contumacia:ad idē ō ti.proxi.c.i.§.solet.

d Uenienti.ergo nō venienti nō condēnabitur:sed cōpensetur cōtumacia contumacie.ff.de dolo si duo.ff.de cōpen.si ābo. Si āt actor nō uenit:7 iudex fuit absens uel pñs:sed procedere non poterat:an fieri debeat condemnatio?dic ut no.in reo:ō.e.ti.c.ulti.

e Propter hoc.s.rōne cōtumacie:de ꝓcu.auditis.j.de excep.pia:ō.e.cu3 dilecti 7.c.finē.Et qualiter ꝯ cōtumaces ꝓcedi debeat:dic ut no.ō. c. ꝓut: 7.c.causam.

f Legitime.quod dic vt no.ij.q.i.in primis ō.e.ti.finem.

g Admittēdus.7 sic punietur i quo peccauit:ō de tē.or.lias i fi.io.an.

h Sufficienter.ut sic pignora vel fideiussores dētur.ff.manda . si mādato .§.vl.si āt hāc dare nō posset:det iuratoriā:de do. post diuor.resti.p uias: ubi de hoc:ad idē.C.de epi.7 cle.l.generalr.Dicit āt inno.q sufficit uerbo cauere:qđ pōt ue2 dicere seruata supradicta distinctione her.

i Termino.primo.s.ad hoc.ff.de v.ob. cum qui calendis.uel dic termio quocūq3 quo ad eius petitionē citabitur reus.hec est.n.idefinita legis: que eqpollet vniuersali:vt dixi ō.c.li.de elec.vt circa:sic 7 cautio prestatur de perseuerantia litis usq3 ad finē.C.de epi.7 cle.auten.generaliter.

k Fidelr.presumitur āt maliciose abeē:nisi ꝯriu3 probetur.s.q ipeditus fuerit:de re iudi.cum bertoldus:de procu.querela3:ubi de hoc.

a Cum qui.Judex appellantem 7 recedentē citare ulterius nō tenetur si vult in eā procedere:nisi forsitan appellatiōi renunciet:7 determiat notata per inno.de accu.ad petitionem per guil.in spe.de citatione. §. uiso de tempo2 v.quid si quis recesserit.

b Grauamine.hoc dicit ex eo q2 si appellaretur a diffinitiua:iā functus est iudex officio suo:de offi.dele.in litteris.ff.de re iudi.iudex. Sed 7 idem i illo videtur quo ad executionem:que post sententiā imminet facienda eadē ratione.

a Cum qui.Qñ agitur de bñficio eccliastico ob cōtumaciā rei nō fit missio in possessionē:sed ad sñiam lite nō ꝯtes. proceditur. Poīt hec decre.duos casus spalea ꝯ duas rlas.Regularit.n.qñ agitur reali ad cōtumacia3 rei fit missio i possessionē cā rei seruāde:fallit in hoc cāu.Itē regulariter nō ꝓceditur ad testiū receptionē uel diffinitiuam sñiam lite nō cōte.fallit in hoc casu.Et ē ad declarationē illo2 que no.ō de do.7 contu.contingit.

b Bñficio.quocūq3:ad hoc de prebē.maiorib':de v.sig.c.penul.

c Ecclesiastico.secus ergo si super tpali prebenda vel tpali bñficio agatur:q2 cum talia possint sine institutione canonica possideri: nō hēbit locum decre.

d Obtinēdis.Quid dicemus de obtentis:pone cōfirmatus ē qui agit:7 in possessionē iductus:7 tandem spoliatus ē:vt de cā pos.cū olim 7.c.cum super:vel petit q cōfirmatio de eo facta vel collatio sibi facta sortiatur effectum:de cōces.preben.post electione3:de ap.cōstitutis.ij.vel petit possessionē conditiōe ex canone reintegranda:vt ō de resti.spol.sepe. Nūquid in his casibus ob contumaciam rei sit missio?7 videtur q sic per hanc litteram:que dicit solū de obtinēdis. S3 dic q non fiet hec missio:tū q2 decre.huius rō adhuc locum h3:tu3 q2 ago de obtinendo: qđ non hēo.s.detentionē saltē q apud alium est.ff.de rei uen.officium. Ite3 missio in possessionē ē quoddā auxiliū extraordinariū qđ h3 locum solu3 vbi deficit ordinarium.ff.de mino.l cāe.ij.i prin.s3 hic procedi pōt ordinario iuris ordine li.non contesta.ut sequitur: 7 apertius hodie probatur p cle.de iudi.dispendiosam:ergo non h3 locū missio.7 l3 doctores sic teneāt:tñ ob.littera hic posita:que dicit ingressus nō dicit regressus quasi per id detur intelligi 7 per uerbū obtinendis.q in recuperandis non h3 locu3 decre.

cum aliquo litigat possessore : ob partis aduerse contumaciam causa rei seruande in ipsorum possessionem statuimus non mittendum. Nec per hoc ad ea ingressus patere ualeat uitiosus: sed liceat in hoc casu ꝯtumacis absētiā diuina replēte presentia etiam lite nō contestata diligenter examinato negocio ipsū fine debito terminare. B Oni.viij.

Ut lite pendente nihil innouetur.

Dispendijs que ꝓpter electiones diuersas ecclesie patiuntur interdū occurrere cupiētes statuimus: ut si aliquibus apud sedem apostolica3:uel alibi litigātibus super electionibus de se in discordia celebratis aliquē ipsoru3 mori uel suo iuri renunciare:aut a prosecutione ipsius contigerit quoquo mō excludi: ad electione3 aliā lite super electione supstitis electi pēdēte nullatenus ꝓcedat:alias attētata ꝯ hoc electio ipso iure uiribus nō subsistat. I De.

Si bi contra quos super dignitatibus personatibus uel alijs ecclesiasticis beneficijs que possidēt litigatur:lite pēdente cedāt:uel forte decedant:ne ꝓpter nouos aduersarios qui maliciose interdū petitorib' subrogantur:litigia in ecclesiarū dispendium ꝓrogari contingat:statuimus:ut dignitates personat' uel bñficia huiusmodi donec cōtra superstites lis finita fuerit alijs nullatenus conferantur:nec ad ea eligatur quispiam uel etiam presētetur q si secus actu3 fuerit eo ipso irritū habeatur. Sane si ad defēsionem ipsius litis aliqui quorū intererit petierit se admitti: eos in illo statu in quo ipsam

e Possessore.quid si nullus possidet: s3 duo:pone coelecti petūt? dic idem propter eandem rōem:ō de rescrip.inter ceteras.

f Ne per hoc.rō superioris dicti.

g Uitiosus.non.n.pñt ex possessiōe hēri:sed solū ex canonica institutione.ij. q.i.legū:de insti.ex frequētibus.j.de reg.iuris.c.i. ff.de decu.herenius Si vero non ageretur de ecclesia tāq3 de bñficio sed tanq3 de proprietate:tunc bñ hēret locū missio:vt ꝓbatur ō ut li. nō conte.c.ij.de eo qui mit.c.i.ō de ver.si.dilecto.

h Pñtia.C.de iudi.properādū.§.cū āt:ō.e.li.de ar.c.ij.in fi.

i Diligenter.hoc sēper ē faciendū.xxx.q.vi.iudicantem.

k Debito.vt si liq at:vl liqre possit de cā:procedatur ad sñia3 s3 ea que no.ō de do.7 contu.prout:7 est necesse q cōstet de iure actoris: ad hoc vt sibi adiudicetur:nec sufficit q cōstet possidentē ius nō habere:vt ō de rescrip.olim.C.de rei ven.l.vl.

a Dispendijs.si ex duobus litigātibus electis alter decedat renunciet vel a prosecutione cāe excludatur:si lite pendēte cum reliquo fuerit alia electio facta nō tenet.Emanauit ad declarationem eorum que no.inno.7 osti.ō de ar.ex parte:7 de elec.dudum.ij.7 de resti.in inte.c.ij.7 compost.de consti.cum.M. ad finem.

b Dispēdijs.dicitur dispendiū longū 7 inutile:compendiu3 breue 7 utile:de hoc de rescrip.dispendia.

c Statuimus.constitutio ista noua est:saltem in quantum dicit electionem nullam maxime non interueniēte aliqua inhibitione : ut ō de ar.ex parte. Sed dices.nonne secūda electio facta prima nō cassata cassatur:ō de elec.considerauimus. Item nonne secūda electio facta prima non cassata ualet interdum secūdum ea que no.ō d elc.auditis scilicet quando prima nulla erat:7 eligentes erāt priuati potestate eligendi. So.illa iura 7 que in illis no.locum habent: quando secunda electio sit prima nō cassata 7 nondum in litigium deducta:7 sic intelligantur no.ō eo.auditis. Istud.c.7 se.loquuntur quādo in litigium erat res deducta: vt tunc secunda electio ipso iure sit nulla.

d Alibi.videbatur osti.differentiam facere:ō de elec.dudum. ij.in glo.nunquid in hoc casu:inter causas que pendebāt i curia 7 extra curiam:ar.decre.de maio.7 obe.per tuas de ap.si duobus:sed quo ad casū nostrum nulla sit differentia:vt hic uideo.

e Litigantibus.litigiosa est res de cuius dño questio uertitur inter petitorem 7 possessorem contentione iudiciaria:vel precibus pricipi oblatis 7 iudici insinuatis:7 per eum futuro reo cognitis.C.de litig. auten.litigiosa. Dicunt tamen quidam rem litigiosam non esse nisi per li.contesta. facit pro eis ō de offi.dele.relatum:in auten.de litigiosis.§.omnem colla. iij. 7 optime ō de verbo.signi.ex parte.ij. Litis contestatio dicitur litis exordium:ō de offi. dele.sup qōnum.§.intentionis. Sed dic contra per supradicta3 auten.litigiosa:7 probatur ō de offi.dele.gratum:ut lite pendente.c.i.7 ex his q ibi no.osti.ō de testi.causā q.ij.C.quando libel.l.i. et .ij.Quid autē quo ad hūc ti.inducat litis pendentia: habes in clemen.codē ti.c.vno.

f Mori.ō de ar.ex pte.

g Renunciare.ō de resti. in inte.c.ij.

h Excludi.vt ō eo.lib.de elec.si forte:7. c.quāuis et .c.cupiētes.§.q si per.xx.7.§.sequentibus.

i Electi.7 in casu isto queritur de iure ipsius defuncti:vt sciatur de iure superstitis:ad hoc.ij.q.i.in pmis: licet.n.appareat defuncto amplius nō deberi:non propter hoc sequitur superstiti viuenti deberi:ad idē ō de rescrip.olim.

k Subsistat.quid si postea appareat illum superstitem ius nō habere:nunquid conualescit dignitas uel beneficium in isto?dic q non:quia quod ab inicio 7c.xvi.q.iij.§.potest:ō de elec.auditis.j.de reg.iu.non firmatur. S3 nunquid de nouo poterit eligi?credo q sic per decre.ō de elec.super eo.

a Si bi ꝯ quos.si beneficiatus cōtra quem super beneficio litigai cedit vel decedit:si alius lite penden.cum superstite fuerit electus non ualet electio:si vero aliqui quorum intersit ad defensionem litis velint admitti: in eo statu in quo erat causa admittētur.Emanauit hec decre propter eadē que supra proxi.

b Possident.ista ergo est diuersitas inter istū casum 7 precedentem:q2 in precedēti nondū erant bñficia adepti:sed de electione litigabant:hic beneficia iam erant adepti.

c Litigatur.expone vt dixi ō.c.proxi.

d Maliciose.hoc fiebat isto modo:litigabatur contra me super beneficio meo:cum ego non possem contra aduersarium me defendere:renunciaba3 ut bñficium cōferretur alicui potenti:qui litigantem iuria 7 iure vexaret.

e Huiusmodi.possessa scilicet per illum cedentem uel decedentē cōtra quē litigabatur.

f Finita.vt si apparuerit illos ius habere:nulla fiat electio:alias fiat electio uel presentatio post sñiam per eos ad quos pertinet.Et intelligo decre.istam:cū illi qui cōtra illos cedentes uel decedentes litigabant:ex eo litigabāt:q2 dicebant illas dignitates vel beneficia ad se spectare:alias nulla fieri haberet dilatio.pone.n.q clericus cōtra clericum agit petēs ipsum ab ecclesia remoueri:q2 crimiosus uel cōcubinarius:moritur clericus accusatus lite pen.cedat vel decedat:nūquid per hoc impedientur illi ad quos electio uel pñtatio pertinet:eligere vel pñtare?Dic q non:q2 statim illo cedente vel decedente finita est lis:7 sic nō h3 locum hec decre.que dicit expectādu3 finem litis cum superstite:7 crimina extinguuntur morte.xxij.di.quorūda3 cū suis concor. Si āt petit illu3 ab ecclesia remoueri:7 illā sibi assignari quā dicit ad se spectare:tūc locum h3 decre.ad hoc ō de rescrip.olim.

g Presētetur.nota differentiā esse inter collationē electione3 7 pñtationē: q2 hec tria hic ponuntur pro diuersis:habes hoc expressum.j.de preben.cum in illis.§.cum āt.

h Intererit.puta qui eligunt cedentem:vel presentauerunt:vel contulerūt: uel forte quia expectabant primam uacaturam:7 sic istud beneficiu3 uel ut modo cessiōe uel morte uacans sibi dicit deberi:vel similes persone.

i In illo statu.optima fuit prouisio:7 declarat que no.inno.7 ostien.de iudi.quia.v.ducebant.n.cām illi beneficiati usq3 ad finem:tēpore sententie cedebant:subrogabātur aduersarij:quos oportebat de nouo citari:7 iudiciū incipi:qui iteru3 producebant cām usq3 ad conclusionem:7 postea cedebāt

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Iterū veniebāt alij: ꝛ idē faciebant: ꝛ sic non erat litium finis. ꝛ idem fiebat olim de nouicijs electis uel p̄ntatis: sed de illis hodie sublata est dubitatio per hec uerba: ꝛ ꝯ hoc nō dabat ostī. aliud remediū: nisi ꝙ īterpellata sedes ap. super his prouideret: ꝛ veritatē inquireret. sed hic optimum datū est remedium: vt in eo statu admittantur ꝛc. ꝛ sic erit finis liti. ꝛ cōcordat ad hoc ē.c.li.de elec. ubi periculū .§.sane ꝛ.j.de excep.pia.

a Statuimus. circa positionū mās ꝙ nō hn̄tibus practicaȝ noua ꝛ ignota videt: scire debes primo ꝙ positio s.n gof.ē dictū loco interrogatiōis positu3: vt qđ olī iterrogatiue fiebat: fiat hodie positiue. pone in terminis. dicebat olim actor: querite dn̄e iudex: an sit heres: ꝛ ex qua parte. hodie di. pono te esse talis heredē. Itē pono te heredem ex asse. Sed hodie ēt fiūt iterrogatiōes ꝛ añ li.ꝯte. qđ dic vt no. de iura.calū.c.pe. ꝛ ēt pͦ li.ꝯte.ff. de iter.ac.ubicūq;: ēt si sit cōclusum ī cā: vt ē de fi.instru.cum ioānes. unde pōt dīscribi ꝙ positio ē breuis vboꝝ formula mentē proponentis continēs ad veritatē eliciendā cōcepta. Habuit āt hoc verbū ortum nō solum ex usu hominū diu in cāis insolito: sed ex antiqua lege.ff.de le.iij.offidius.§.ex diuerso ibi. pone igitur in credito ꝛc. ad idē ē ð li.conte.c.vno de elec.dudu3 .ij.ꝛ.j.de testi.c.pn̄tium. Fiunt āt positiones vt per cōfessionē aduersarij releuetur ponens ab onere probādi vt hic ꝛ.ff.de iureiu.cum qui.i.rn̄.nā ad hoc fiunt iterrogationes.ff.de inter.ac.l.ij.iij.ꝛ.iiij. Differūt āt positiones ꝛ interrogationes: qꝛ positiones assertiue fiūt: ille interrogatiue. positiones a parte: ille a iudice. Et dicunt quidam ꝙ positiōes tm̄ fiunt post li.cōte. interrogationes āte tm̄: quoꝝ vtrūq; falsū est. de interrogatiōibus ē dixi: de positionibus.j.dicā. Ad positiones āt rn̄dere d3 pars: non āt aduocatus: immo solent cauti iudices tunc rn̄dentes aduocatos expellere. Scire tamē debes ꝙ aduocatus qui docet clientulū falsum rn̄dere tenetur aduersario illius dāna resarcire: que ob hoc pertulit: puta ex onere probādi vel amissiōe cāe .l.di.sepe ē de iu.c.vl.ff.ad.l.acql.q occidit.§.vlti. unde solent aduocati dicere clientulis: si hoc confitearis cām perdes: nec dicūt si negaueris aīam perdes: de simo. mattheus in fi. Scire debes ꝙ positiones fiunt in cā: ꝛ ad eas rn̄detur per iura. calum. vel veritatis in cā prestitum. vnde videtur ꝙ solum post li. conte. fieri habeant: cū post li.conte. iuretur: ē eo.li.de iura.calū. c.i. Sed dic ꝙ qn̄cunq; faciende sunt probatiōes: fieri pn̄t positiones siue āte litis conte. siue post. nec ob. qđ de iuramento dictum est ē: qꝛ iudex ponētē ante li.conte. faciet iurare se credere ꝛ estimare veꝝ esse qđ ponit: ꝛ aduersarium ꝙ veꝝ rn̄debit. pn̄t.n. ante li.conte. exceptiōes opponi: super quibus facienda ē probatio: ad cuius releuationem fiant positiōes. pone.n. excipitur ꝙ actor excōicatus est: quia percussit clericum: ꝛ sic ab agēdo repellendus. ponet ipe reus: ꝛ hoc mō: pono ꝙ percussisti talē. itē ꝙ ī tali parte corporis. item ꝙ cū gladio. item ꝙ in tali loco. Itē ꝙ tali die. Itē ꝙ talibus pn̄tibus. Itē ꝙ turbatus ex tali cā percussisti illum. Itē ꝙ animo iuriādi. Itē ꝙ ille tunc erat clericus. Itē ꝙ erat in possessione clericatus. Itē ꝙ sciebas illū clericum esse. Itē ꝙ uidisti cū tonsurā ꝛ habitum clericalē deferentem. his per actorem cōfessatis probata est excōicatio: alias reus hoc pbet mutando verba ꝛ dicēdo intendit probare ꝛc. post li.cōte. pone ꝙ peto ab ecclesia aliquē quam contra iura retinet remoueri. dicam pono ego talis iuramento meo ꝙ talis h3: ꝛ possidet ecclīam sācti.p. Itē ꝙ h3 ꝛ possidet ecclesiā sancti marci. Itē ꝙ quelibet eaꝝ h3 curā aīaꝝ. Itē ꝙ eas post conciliu3 acquisiuit. hoc cōfessato succumbit reus: nisi dispensationem uel iustam cām ondat: ꝛ idem in similibus. Scias āt ꝙ positiones fieri debent super contentis in libello ꝛ ad ea pertinētibus vel pertinere valētibus ex parte actoris ad intentionem fundandam: ex parte rei ad extenuandā. iiij.q.iiij.c.i. Fieri āt debent de facto rei: qꝛ ad factum alterius nō cogitur rn̄dere.ff.pro suo.l.fi. Et sunt i scriptis offerende iudici: vt videat an sint ipertinentes ipossibiles captiose negatiue saluo eo qđ hic dicitur: ꝛ sic eas repellat: ꝛ de hoc dicā.j.c.proxi. quas si admittendas viderit in actis curie sibi scribi faciet: de proba.qm̄: ē.eo.li. de rescrip.cum in multis.ff.de re iudi.l.acta. ad illas postmodu3 faciat aduersariū rn̄dere vel de veritate vel credulitate hita distinctione an de veritate vel calūnia tm̄ sit iuratum.j.ti.proxi.c.ij. ꝛ rn̄siones scribi faciet sic: fatetur vl' negat: credit vel non credit. Cū āt ex iuramento de calūnia vel de veritate respondet: an possit dicere dubito: nota.ē de iura.cal.cum cā3 in.i.glo. Caueat āt ponens a positionibus sue intentioni ꝯrijs: vt si agat petitione hereditatis vel quoꝝ bonoꝝ: nō dicat se post mortem possedisse defūcti. si agat publiciana non ponat se emisse a uero dño. si agat vti possidetis: nō dicat aduersarium possidere: ꝛ idem in similibus. Est āt positiōis effectus ut is qui ponit: qđ ponit confiteri dicatur: vt.j.de iureiu.c.vl. vbi dicā de hoc ꝛ an positio vel rn̄sio ad eam reuocari possit.

b Negatiuas. Que est rō quare positio de negatiua que aliter probari non pōt: fieri non poterat? Breuis est solutio. negatiue quedā probari non pn̄t: super quo dic vt no.io.vi.q.vl.actor.her.ē de ele. bone.i. ꝛ accur.ff. de proba.l.ij.s3 positio in locum probatiōis venit: illud ergo in positiōe d3 admitti qđ admitteretur in probatione: ꝛ de h no. gof. ē de elec. dudū.ij. Itē positio negatiua probari d3: sed negatiua non pbatur: vt ē ergo ꝛc. Item negatiua positio non pōit sed remouet: ꝛ hoc siue sit negatiua explicita: puta ꝙ n̄ cognoui hertam: de frig.c.i. uel nō fui citatus: de elec.bone: siue iplicita: vt pono ꝙ in electione tm̄.iiij.canonici pn̄tes fuerunt de cā pos. cuj ecclesia. positiones ergo has negatiuas iuris rigor repellit: sed equitas eas admittit: si iudici videbitur: vt hic.

c Non pn̄t. pone: nego litteras ad lites de mandato dn̄i impetratas: vel nego pecuniam numeratā quam promiserā instrumēto solēni ꝛ spe future numerationis. hec ꝛ similia non pn̄t probari nisi per confessionem aduersarij.

d Aduersarij. dicebant quidā doctores antiqui negatiua3 positionē admittendam idistincte. Et quod dicitur ꝙ negatiua probari nō pōt: verum est per testes: per confessionem āt aduersarij bene: ꝛ probatur hoc ē de tem.or.dilectus: de eta.ꝛ qua.c.vl.io.an.

e Iudices. ordinarij delegati uel arbitri: ē de proba. quoniam.ff. de arbi.l.i.

f Possint. non quicquid iudicis potestati permittitur: iuris necessitati subijcitur.ff.de iudi.l.non quicquid: ad hoc.ff.de offi.presi.l. sepe ꝛ.l.se. per que videtur ꝙ optioni iudicis relinquatur. peccat tn̄ iudex reijciens: ex quo positio facit ad causam: ꝛ equitas suadet: cū equitas scripta rigori iuris preferatur. C.de iudi.placuit de furt. ꝛ f.cor.l.si quis seruo: ꝛ equitatē semper habere d3 p oculis: ut.iiij.q.iiij.c.i.ꝛ.j.de reꝝ permu.c.vno.ff.ꝙ cer.lo.l.ꝙ si ephesi: nec sit artanda probandi copia. xiiij.q.ij.quāq;.C.de proba.l.vl. fm ostiē. tenetur: ꝛ si nō admittat poterit appellari.

a Statuimus. &c. inuenerit: decernimus admittēdos.

Anno.iiij.i concilio lugdu.

De confessis.

Statuimus ut positiones negatiuas que pbari nō pn̄t nisi p confessionē aduersarij: iudices admitterē possint: si equitate suadente uiderit expedire.

Bonifacius.viij.

Si post prestitū ueritatis aut calūnie iuramētū: reus uel procurator ipsius positionibus ab aduersario sibi factis interrogatus iussusq; a iudice respondere absq; rationabili causa recuset: aut noluit: seu contumaciter se absētet: haberi debet super his de quibus in eisde3 positionib' interrogatus extitit: pro confesso. Uerum si anteq; respōdere sic iussus fuerit: cum contumaciter absentari contingat: tunc pro confesso nō debet haberi: sed est alias contra eū tanq; cōtra ꝯtumacē pcedendū. Gregorius nonus in concilio generali lugđ.

a Si post prestitum. Si reus iussus positionibus rn̄dere recusat: vel si ꝯtumaciter recedit: habebuntur pro confessatis. secus si priusq; sic iussus esset cōtumax fuerat: sed tunc procedetur ꝯ cū tanq; ꝯ cōtumacem. Tracta fuit hec decre. de extraua. alex. que incipiebat retulisti alias dilecto filio. io. an.

b Aut. quo ad spuales cās exponitur p ꝛ. ī eis.n.i utroq; iuratur: vt ē de iura.cal' c.i.§.ul. ꝛ sic est si.C.de ver.sig.cum quidam.

c Iuramentum. no. pro opione illa que h3 ꝙ solum post li. cōtes. fiant positiones. Sed dic vt dixi ē.c.proxi. et respicit quod communiter fieri solet.

d Reus. quid de actore uel eius procuratore? Dicunt quidā ꝙ cadit ab istituta actione: ē de iura.calū.c.vl. ꝛ.C.de iura.calū.l.ij.§.ꝙ si actor. Ad positiones.n. rn̄detur ex vi iuramenti: ꝛ iō pena iurare nolentis hic locum hēat: qđ non credo: sed dico vt dixi ē ī proxi. glo. ꝙ hic respicit qđ cōiter accidere solet siue pōt. s. qꝛ actores pbare hn̄t: ꝛ sic positiones facere: sed idem ecōuerso: cū actoris ꝛ rei sit equa conditio.j.de reg.iu.non l3 cum si.

e Procurator ipsius. nota procuratoris cōtumaciam post li.contesta. dño nocere: de hoc ē ut li non conte.c.i.i fi.

f Iussusq; a iudice. per hanc litteram bene uidetur terminata illa ātiqua altercatio: qua queritur: si iudex citat partem vt veniat rn̄dere positionibus: ꝛ citata venire non vult: an positiones habeantur pro confessatis. Et l3 quidā dixerunt ꝙ sic: puto ꝙ non: ecce.n. qđ textus dicit iussus a iudice: ꝛ ne credat aliquis ꝙ talis iussus factus per nunciu3 sufficeret: premittit iterrogatus. ille igitur l3 sit iussus per nuncium nō per iudicem: ꝛ hoc concesso: nō tn̄ est iterrogatus a iudice: quod requirit hec constitutio: vnde ꝛ.j. submittitur: verū si anteq; rn̄dere sit iussus: sic dixit.i.ab ipso iudice interrogatione pmissa. maiorem ergo reputauit contumaciam illius qui interrogatur a iudice: ꝛ ab eo iussus rn̄dere non vult: q; illius qui citatus per nuncium uel litteras ēt hoc expresso venire non vult.

g Rationabili cā. puta si positio superflua esset vel ipertinens que pbata non releuaret. C. de proba.l.ad probationem.xxx.q.vlti. indicantē: ibi ad rei ueritatē ꝛc. ē de offi.archidi. vt nostrū vl' obscura.iiij.di.erit de spon.de muliere.C.de transac.vt rn̄sum: vel generalis.ff.de le.ij.ticia.i.rn̄so. Itē si sit de sc̄o alieno: vt dixi ē.c.prox. itē si sit captiosa: puta que detegat periurium rn̄dentis: nō est admittenda: puta pa' cōuentus iurauit nil esse ī peculio: tutus est igitur exceptiōe iurisiurādi a parte delati nisi pro reb' postea q̄sitis postea i positione dicūt aliq̄ res fuisse i peculio tpe quo iurauit: p hāc detegitur periuriū eius: unde rn̄dere nō cogitur.ff.de iureiuran.l.duobus .§.fi. nulli.n. inijciēdus est laqueus.xxvij.q.i.de uiduis. Itē si sit multiplex ut pono ꝙ possides talē ecclesiam ad tale monasteriū pertinentē: vl' pono ꝙ titius filius.p.d3 mihi.x. uel his filia. posset.n. alterū eē uerū: alteꝝ falsū: ꝛ iō petitur explicari: vel ipse idē explicet dicēdo utrūq; falsū uel hoc verū: hoc falsū: vl' poterit simplicit' positionē negare: ēt si alterū verū sit.ff.de rebus du.si is qui ducenta.§.vtrū.iij.q.ix. pura.ix.di.si ad sacras. vnde videtur ꝙ ad multiplicem positionem hn̄ rn̄dere teneatur: cū hēat supradicta remedia. ad hoc optime.j.ti. proxi.pn̄tium. Consueuerūt āt aduocati dicere: pono hec: ꝛ si n̄ credis cōiunctim pono disiūcti: ad quā tn̄ rn̄dere non cōpellitur: vt q'busdam uidetur per iura supradicta: nō.n. ponit vt d3. Itē si positō sit iuris: vt pono ꝙ ipubes pōt condere testamentū vel his similia: ꝛ ad hoc nō cōpellitur rn̄dere. cu3.n. ius quis probare nō cogatur: sed factum: ergo nec ponere: cū succedat i locū probationis: ē.eo.c. proxi. ergo tanq; ad superflua nō cogitur rn̄dere. Itē si sit ipossibil' vel ꝯ naturā: vt si ponit virginem peperisse: vel patrē iuniorem filio .xxvi.q.ij.§.cū ergo: ad hoc ē de confes.c.vl. ꝛ qđ ibi no.ff. de iter. ac.l. cōfessiōibus ꝛ.l.se. Itē super crimine eius ꝯ quem fiunt nō admittūtur positiones de pe.di.i.nō tibi dico: he ergo ꝛ similes sint rōnabiles cāe propter quas rn̄dere nō teneatur. Itē si procuratori fiūt positiōes super aliquo emergenti de quo probabiliter nō imputetur dño: si nō instruxit procuratorē: hn̄ hēbit procurator iducias ad cōsulendū dñm: secus i principali super quo a pricipio istrui debuit: ē de iura.cal'. in pertractandis: vbi de hoc per inno. ꝛ ostien.

h Eisdē. s. quibus respōdere nō vult: ꝛ per hāc litterā dico ꝙ si q'busdā respōdebat: ꝛ postea alijs respondere noluit: ille quibus iam respōderat non hēbuntur pro cōfessatis si eas negauerit. pena.n. ulterius nō d3 extēdi ꝛc. de his que fi.a ma.par.ca.c.quesiuit.

i Pro cōfesso. nunquid ipso iure: aut per sn̄iam? uidetur ꝙ per sententiam: fm ea que no.ē de iura.calū.c.vl. dicebat tn̄. ꝙ tacens nō hēbatur pro confesso nec pro negante per regulā.ff.ð reg.iu. qui tacet: ꝛ.j.e.ti.is qui tacet: ibi dixi. quid ergo fiet? s3 cū cōpellitur rn̄dere per excōicationem in possessionē missionē captione3 pignoꝝ multā ꝛ his silia: ē ut li.non conte.tue ꝛ.c.qm̄.ff.de ven.īspi.l.i.§.igitur .ff.si quis iusdi.l. vna: ꝛ facit fm osti.de elec.bone ꝟ.ꝯ legati. Sed hodie pro cōfesso haberi d3: vt hic video: ad hoc.ff.de inter.act.de etate.§.qui tacuit: ꝛ idem iuris de obscure respondente: nisi declaret ut.e.l.§.nihil: ꝛ ꝙ hic dicit ꝙ habetur pro confesso: itellige si ꝯfessio est dānosa: alias si esset sibi vtilis hēretur pro negante: ut.ff.de interro.ac.l.non alienū ꝛ.l.de etate.§.i.usq; ad.vi. In interrogationib' procedat hoc: i positiōibus nō credo: in quibus satis sit ponenti ꝙ h3 intentum suum.

k Ratio dictauerit. quod dic vt no.ē de do. ꝛ cōtu. prout.

De testibus et attestationibus.

Mediatores per quos scel' simonie plerunq; comittitur ad testimonium cōtra sceleris eiusdem auctores in detestationem criminis admittuntur: si nō agatur criminaliter s3 ciuiliter et emolumētu3 exide nō fuerit assecuti.

Idem.

Presentiū auctōitate mādam': quatenus in causa que iter abbatem et conuentum sancti nicolai andegauen. ex una parte: et priores et conuentum de paldigen. lincon diocesis ex altera super eo: ꝙ ijdem abbas et conuentus se ab ipsis priore et conuētu de paldig. possessione subiectionis eiusde3 prioratus asserunt spoliatos: et super irritāda quadam cōpositione olim inita iter partes: et rebus alijs uertitur: ab eisde3

a Mediatores. socius in crimine simonie admittitur i teste3: si sit socius criminis tm̄: ꝛ agatur ciuiliter: alias nō. Ista decre. ꝛ sequens fuerūt gregorij: ꝛ deberent esse i ātiqua cōpilatione ultime i ti. ꝛ per hāc decre. moderationē recipiūt. glo. ille. Io. ꝛ her. .iiij.q.iij.§.itē in criminali v'.liberi in.i.glo. quā quidā nō hn̄t: ꝛ de testi. veniens.i.i glo.pe. qui indistincte dicebāt: ꝙ in hoc crimie socius criminis tm̄ admittebatur in testē: criminis vero ꝛ muneris non. distinctio.n. illa locum h3 cū solum agitur ciuiliter. si.n. criminaliter: socius ēt tm̄ criminis repellitur. ut hic vides: ad hoc ē co. testimonium.

b Mediatores. qui pro senete dicūtur: ꝛ salarium qđ eis datur dicitur prosenetiū.ff.prosenet.l.i.ꝛ.ij. Et si in spualibus salariu3 recipit: vel aliquā promissionē cōmodi tpalis simoniacus est: de simo. cū essent: ꝛ tunc non admittit: ēt si ciuiliter agatur: vt hic in si. ꝛ ē .e.veniens.i.infamis est .i.q.i.si quis epo ꝛ.q.iij.si quis prebēdas: ꝛ hn̄ficijs priuādus: ē de elec. per inquisitionem ꝛ deponēdus de confes.c.ij.de simo. nō fatis ibi uel ꝯsenserit.

c Per quos. i. quorū ministerio.

d Plerūq;. ergo nō semper: qꝛ iterdū sine mediatore it' se cōponunt simoniaci: de simo. de hoc ꝛ.c. veniens cum si.

e Ad testimoniū. nō ꝙ ad presūptione3 faciēdā bene admittetur: s3 nō ad pbationē.iiij.q.iij.§.itē i crimiali v'.liberi. qđ dic vt no.xv.q.iij.nemini: de ꝯfes.c.i.ð testi.veniēs.i. Et no. ꝙ dic testioniū: qꝛ circa accusationē nihil hic statuit: sed statur iuri antiquo.ij.q.i.i primis in si.xv.q.iij.sane de simo.tāta ꝛ.c.l3 heli.ꝛ.c.per tuas: ꝛ ei quod no.ij.q.vij.i sūma.

f Auctores. cū iterdum ēt per alios conuinci non possint: ad hoc ē de testi.co.c.vl. vbi ad detegendā cōiurationem iducūtur socij ꝛ iurati.

g Criminis. al' tāti criminis: ꝛ cōcor.i.q.vl.c.vl.ē de simo.tāta: ꝛ.c.l3 heli. ubi cū ad istar criminis ꝛc. ꝛ p hāc litterā credo hāc decre. itelligendā ēt de mediatore: q nō ē emēdatus de crimie: als qd esset spale i hoc: ut ē.c.testioniū. ul' pōt dici ð emdato debē itelligi: ꝛ hn̄ ē spale ꝙ mediatō admittat: vt.j.dicā.

h Criminaliter.ē.c.testimonium.

i Ciuiliter. Nō ꝙ regulare ē ꝙ i ciuilib' mediator de ꝯsensu ptiū admittatur ad testioniū: als nō: i auten. de testi.§.qm̄ vo col.vij. Et no.her.de testi. co.dilectoꝝ circa pri.glo. hic tamen admittitur ēt parte ꝯdicente: qđ itellige fm distinctionem decre. de simo.per tuas ꝛ.c.l3 heli.

k Assecuti. uides qd iuris i hoc excepto crimie. s. simonie. S3 qd de alijs exceptis? De crimie lese maiestatis dic ut.vi.q.i.§.veꝝ de ꝯfes.c.i. De crimine hēsis dic vt.j.de here.i fauore. S3 aduerte: mirabile.n.ē qđ dicit hec decre. ꝙ socius criminis repellai i crimiali: criminis ꝛ muneris i ciuili. si.n.q petit ipsū a testionio repelli: dicat soci' mihi i crimie fuisti: nō egem' vlteius teste: qꝛ ex hac cōfessiōe puniēdus ē: de cōfes.c.ij. nec pmittit canō vel lex ꝙ dicat hoc nō feci: qꝛ mēdaciū vel aliud peccatū nō pmittūt.xxij.q.iij.q peccat: ꝛ .ff.de tribu.illud.§.pe. S3 dic ꝙ pōt i genere dicē: nō potes testis eē: qꝛ cōmisisti hoc crimē qđ me offero pbatuꝝ: ꝛ sic repelletur: qꝛ par delictū repellit testē: ē.c.psonas: cū distinctiōe decre.de simo.l3 heli.ꝛ.c.p tuas. vl' dic p casē ꝙ exceptionē obijciēs nō fatei.j.de reg.iu.exceptionē: ꝛ ibi dicā. vl' pōt ꝙ opponat crimis simonie exceptio ꝯ testē: ꝛ ille q pduxit dixit cū q pbat fuisse sociū: ꝛ sic ꝯ se nil fatei: s3 f3 tene: qꝛ ꝛ hic vi' fateri testē suū simoniacū.

a Presētiū. hec decre. ē pratica: ꝛ p aduocatos optie sci': ꝛ pōit modu3 remissiōis curie: ꝛ dat modu3 super positionibus iurādi: ꝛ dicit per quem iurari debeat. dat modum respondendi: ꝛ modū testes probatorios reprobādi: ꝛ reprobatorios iterum reprobandi. hoc dicat.

b Conuentum. dic ut ē de rescrip. edoceri.

c Ex vna parte. ꝛ actores.

d Ex altera. ꝛ reos vt p3 per sequentia.

e Possessiōe. i. qi possessiōe: qꝛ de icorporalib' agebai.ff.ð usuc. seqē.§. fi. uiā: ꝛ ð h ē de so.cōp. ꝯq;stus. Et nō ꝙ hic agebai possessorio: ꝛ tn̄ iurat ð vitate: qđ ē ꝯ id qđ no.her.ē ð iur.ca.c.ij.i gl.i.i fi. ꝛ ē ð resti.spo. lias: s3 ñ phibet hic iurari: ꝛ hodie iurandum non est per id qđ hēs ē.e.li..c.ti.c.i.

f Compositione. si amicabilis fuerat: valere poterat. Secus si fuisset transactio: ē de transac. super eo de hoc de preben. nisi essent.

g Rebus alijs. cōmissio facta cum hac clausula non extēditur ad maiora

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

quod dic ut s de rescrip. sedes.

b Abbate priore et. utraque. n. pars petijt positionibus suis per eos qui princi pales erant: et melius veritatem nouerant responderi: et ideo super his scripsit papa rothomagen. ut sequitur: ad hoc s de iura. calu. in pertractandis. ff. de pro cura. si actor.

i Conuentuū. i. singulorū de cōuentu uel maioris p tis: q2 cōuent⁹ sicut vniuer sitas nō h3 aiam. j. de sen. ex. romana. §. ul. No. ius nouū ut p̄la⁹ iuret i ani mā suā et fratrū ul' maioris partis. olim solus p̄latus p̄stabat hoc iuramētū: et de hoc s de elec. dudū. ij. Et nō ex hac littera q' con fessio solius p̄lati nō no ceat ecclesie: q2 nec ēt ɔfessio minoris partis: cum hic dī cat uel maioris zc. et fac de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i.

k Ipsorum. ibidem residētiū fm ino. ad hoc. x. q. ij. hoc ius porrectū. osti. ɔ dicens absentes uocandos si pñt cōmode vocari: de elec. q2 propter facit pro eo. j. de p bē. cuz in ecclesijs: sed opi nionē ino. credo uerā per decre. s. c. li. de of. or. quā uis: ibi prout sūt in electio nis negocio zc. Si. n. i ōi bus tractatibus uocandi esset absentes nō uideo q̄re expressisset de negocio electionis plusq̄ de ali is tractatibus. speciale ergo uidetur in electionib⁹: et receptiōib⁹: et i casu isti⁹ decre. q̄uis q' debeant absētes uocari: al. nō. x. q. ij. hoc ius porrectum.

abbate et priore nomie suo: et i ani mas conuentuum eorundē: uel ma ioris et sanioris partis ipsorū recep to iuramēto de ueritate dicenda in iungas dictis abbati et priori: ut tam ponendo q̄3 respondēdo dicant ue ritatem quam super positionibus ti bi sub bulla nostra trāsmissis ipi sci unt et per illos intelligunt: in quorū animas iurauerunt. Preterea sigil latim sup quolibet articulo in qua libet positione contento facias par tibus sufficiēter adinuicē respōderi nulla prorsus ab eis super ipsis posi tionibus contradictione recepta. Sine iuramento autem a syndico utriusq3 partis: quid sciat de huius modi positionibus uel credat: inq ras. Testes etiam quos super ar ticulis sb eadē bulla trāsmissis pars dictorum prioris et cōuentus duxe rit producendos ad reprobandos testes partis alterius in causa princi pali ɔductos: quorū noia in eisdē articulis cōtinētur: usq3 ad calēdas nouembris ɔximo futuri examines scōm partis aduerse iterrogatoria: que tibi sub eadē bulla trāsmittim⁹ diligenter: primo tamen in personā cuiuslibet testis a predictis abbate et conuentu producti facta sigillatim specificatione criminū et aliorū ob iectoꝝ sibi in eisdem articulis cōten torum. Si uero dicti abbas et cō uentus aliquos testes coram te pro duxerint cōtra testes ab eisdē prio re et conuentu ɔducendos iuxta ar ticulos quos ipsi abbas et conuen tus tibi super reprobatione testium productorum prioris et conuentus in eadē ɔduxerint: recipere ac eos usq3 ad calendas februarij proxi futuri diligēter examinare ɔcures: simili specificatione criminū et alio rum que contra testes eorūdem pri oris et conuentus obiecta fuerit ob seruata: prius tamē p̄stito iuramē to a procuratore dictorū abbatis et

l Trāsmissis. qb⁹ nil oppōi potīt: cū sint examinate et approbate p papam xxxv. q. ix. aplice. C. de testa. oium: et hoc est qd. j. sequitur nulla prorsus zc.

m Ponendo. q2 ēt ponens ɔria periurus est. j. ti. proxi. c. ul.

n Illos. q2 tractabāt illas cū conuentu. si āt scia p̄lati est ɔria rñsioni con uentus: dicat ex parte cōuentus sic dico: sed sic ego credo vel dico: ad hoc . ff. de admi. tu. quotiens. §. sicut fm osti. Si āt esset in iudicio tanq̄ p̄la⁹ hēs de hoc s de postul. bone. ij. de p̄scrip. c. vl. liiij. di. generali. Sed i ca su pmisso cui rñsioni stabitur: dic q' rñsioni cōuentus cum p̄latus hoc rñ deat vt pars conuentus: et maiori parti sit standū: ut s dixi.

o Preterea. als postea: als pterea: q̄i dicat diximus q' rñdendū ē positiōi bus: volumus istruere iudicem quō hēat facere rñderi: et iō dixit preterea.

p Sigillatim. q2 positio hñs plura membra: i vno falsa i alio v̄a posset eē: et sic copulatiua posset negari: vt dixi s ti. proxi. c. vl. ff. d rebus du. si is qui ducenta. §. utrū: et ponens d3 ponere certum: et rñdens rñdere certū. ff. de cō fes. certū: et oīs disiūctiua est incerta. ff. de v⁹. ob. l. vbi. §. qui illud. ff. d iniur. pretor edixit. §. quid āt.

q Sufficienter. s. sigillatim et clare rñderi: et si rñdere nollent haberentur ɔ confessatio: s ti. prox. c. vl.

r Cōtradictione. rōnem dixi super verbo transmissis.

s Quid sciat. q' si titubat hēbit diem ad deliberandum. ff. de pe. here. si d bitor. et si p̄sūptio est de malicia pōt iudex exigere iuramentū ab eo q' ma liciose hoc non petit: s. c. li. de iura. calū. c. ij. in fi. si āt animum suū ad aliaz partem applicare nesciat: tūc poterit dicere nescio: vl' negatiue rñdere: vt si que ratur si talis viuat: dicat nō credo: nō seqtur propterea q2 credat ipsū mor tuum fm inno. et ostien. tunc. n. titubat non credēs hoc vel illud.

t Inquiras. Quid si syndicus confiteatur contrariū eius qd p̄latus cō fessus fuerat: l3 alij aliter dixerunt: dic fm ber. potius stādū cōfessioni p̄la ti et capituli q̄3 confessioni syndici qui non iurauit. si vero concordet cum p lato: eius confessio adiuuat.

u Articulis. articulus vocatur pars itentionis cōtinens id qd actor proba re intendit: et facit s de testi. veniens. ij.

x Producendos. iuratos tñ: alias testimoniū ipsoꝝ nō valeret: ēt si esset re ligiosi: s de testi. nuper: nisi iuramentū remitteretur a parte: vt s. c. tuis.

y Alterius. s. sancti nicolai.

z Productos. corā papa vel iudice ab eo dato. Et sic nō q' cōtestata erat lis: aliter regulariter non ualet testiū receptio: s ut li. nō conte. in rubro et ni gro. Et sic no. q' l3 statim post litē conte. iurandū sit de calūnia uel de ueritate dicenda fm q' requirit cā: et faciende positiōes ante pro bationes: si tū hoc omissū fuerit: adhuc post probationes fieri pote rit: ad hoc s. c. li. de iura. ca. c. i. hic. n. post testes receptos: et de veri tate iuratur: et fiunt positiones.

z Nomina. ne cē possit variatiōi lo c̄: s. c. li. d rescrip. c. ij. Et cōtinebā tur isto mō: Inten dit talis probare ta lem testē adulteruz pro eo q' tales vxo rem talis publice i suā tenuit concubi nā: et hoc probare vult per. a. b. c. Itē intēdit probare q' t. est periurus: q2 deierauit corrupt⁹ i tali cā: et hoc vult probare per. d. e. f. et sic de singulis: q2 vn⁹ testis nescit om nes articulos intē tionis: sed interdū alteruz tm̄: et si vel let alios q̄3 nomia tos inducē uel eos trāsponere: nō cre do q' possit secun dū osti. ar. ff. man da. l. diligenter et s de rescrip. cū dilecta. j. de preben. cui de non.

& Calendas. et non vltra: s de proba. l3. nec pñt isti delegati termi nos prorogare: nisi partes ambe in prorogationem termini cōsenti rent: s de offi. dele. de cāis.

ꝝ Interrogatoria. interrogatoria sūt que facit pars testibus produ ctis ɔ se: et dantur super articulis de quibus premissū est: et forman tur fm circūstantias cāe et personarum productarū: ut in dicto. c. l3 . §. i. s. c. cum cām. i. et c. per tuas: vnde datis articulis petit pars ter minū ad danda interrogatoria: qui terminus tam ex predictis iuri bus dari d3: q̄3 cōsuetudine generali que ē optia zc. ff. de legi. si de i terpretatiōe de cōsue. cū dilectus. Et fiunt iterrogatoria hoc mō: Si dixerit testis veꝝ esse qd i primo itentionis articulo cōtinetur: quera tur ab eo quō scit: et si ibi pñs erat: et ad quid ibi erat: et si vidit. potu it. n. pñs esse et non vidisse. Itē quo anno mense et die id fuit factū. Itē i quo loco: qua domo: qua parte domus: et an domus illa sit terranea vel i solario: et qui erāt ibi pñtes. Item si cognoscit illū de quo testificatur: et cuius est etatis stature et coloris et his similia fm q' faciunt ad factū. et hec interrogatoria de cōsuetudine et de iure non dantur parti aduerse: ne possit super his istruere testes suos: s3 iudex per se vel per assessorē examinat illa: et si qua reperit superflua ul' im pertinentia: illa resecat. hic āt non hēbit locum resecatio: cū fuit ap probata per papam: vt de articulis superius dixi.

a Specificatione. No. pro specificatione obiectoꝝ: ad idem s. c. li. de elec. ut circa.

b Et alioꝝ. forte obijciebātur aliquibus non crimina sed alia: per que impediebātur testes esse: puta q' erant vel fuerant aduocati uel procuratores in cā. j. c. proxi. uel q' erant minores. iiij. q. iij. c. i. vel his similia.

c Conuentus. originales actores.

d Producendos. ad reprobationem testiū ɔductoꝝ in pricipali.

e Proximo. intelligebatur si non fuisset appositū. ff. de ver. obli. cum qui calēdis.

f Examinare. fm interrogatoria prioris et conuentus spaldig. vt s in proxi. casu dictum est.

g Simili. de qua dictum est s prox. ꝟ.

h Obseruata. hos āt testes nō licebit ulterius priori et cōuentui re

i probare: vt s de testi. l3 dilectus.

Iuramēto. sed quare exigitur iuramentū a procuratore abbatis in hac reprobatione et non in prima reprobatione quam facit prior ɔtra principales testes abbatis? So. potius p̄sumitur: q' hoc fac̄ abbas ex malicia q̄3 prior q prior reprobauit testes super principali ɔductos: quasi prouocatus velit ulcisci: et iō propter illaz p̄sūptio nē hoc exigitur iuramentū: si. de resti. spo. litteras fm ber. sed dic q' hoc est in potestate iudicis per predictā decre. et per. c. de iura. calū. c. ij. in fi. s. eo. li. vn de et in prima pote rit exigere si sibi ui debit. et i sa omittē si sibi uidebit: iste āt necesse h3 māda tū pape seruare.

k Procedāt. ha bebant olim quidā hic pl⁹ d textu: qdā ñ. s. cetera nob sb si gillo tuo zc. io. an.

conuentus q' ad hoc ex malicia nō ɔcedant. I Inno. iiij. in generali cō cilio lugd.

R Omana ecclesia et infra. in ap pellationis causa is qui appel lantis procurator uel aduocatus in priori iudicio fuerat: nō recipiatur in testes. Neq3 indistincte ipsi ap pellanti presumptione faciente pro eo deferatur etiam iuramentum: sed tunc cum inspectis personarū et ipsi us cause circūstantijs id fuerit faciē dū. Nicolaus. iij.

a R Omana. Duo sunt huius decre. dicta et breuia: et iccirco eam non summo.

b Appellatiōis. fuit cā dubitatiōis q2 alia videbat cā ap. a pricipali pro pter alium iudicē et alium procurato rem et aduocatuz: qui frequenter i ip sa iteruenīūt: quia nō tenetur procu. uel aduocatus pri cipalis cāe defēde re cāz appellatiōis vt no. s de procu. non iiuste: et . ij. q. . vi. §. post secūdā: et facit qd dixi s d iura. ca. c. ij. i. rñso: sed non est alia: ul' licet sit alia quo ad gd: tñ procurator ul' aduocatus i pri cipali: i cā appella tionis non debent testimonium ferre: ne memores sui officij forte ɔ rium afferent veritatis: sicut et aduocatus nequit eē iudex: ne affec tionis sue memor zc. C. de asses. l. nemo. in fine. Et iudex in cā qua iudicauit non d3 esse testis. ij. q. vi. statuendum: vbi de hoc: qd itelli ge fm determinationem decre. s. c. dilecto et. c. cum a nobis. in vno ergo et eodem negocio quis duplici officio tā suspecto fūgi non d3: d de. ɔtu. diuersis. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuum. ij. q i. in pri mis: de v⁹. sig. fortius cum si. i testē ergo multo fortius non recipietur talis in principali per iura predicta.

c Fuerat. si ergo illū procuratorē cōstituit: sed non recipit mādatū testificari poterit: s. c. dilecto. Idem in aduocato: et de hoc etiam no. . ff. co. l. vlti.

d In testem. intelligas pro ipso appellāte. nam pro appellato bene recipietur fm ber. et modernos: tū q2 rō prohibitionis cessat: tū q2 ñ reperietur prohibitū et edictum de testibus prohibitorium est. ff. co. ti. l. i. et in isto casu qñ procurator uel aduocatus appellantis depōit pro appellato: dico q' deponet ēt pro appellāte: q2 iurat pro utraq3 parte dicere veritatem: ad hoc s. c. de testibus i. c. i. ij. et. iij. et. C. de q̄ stionibus. l. pridē: et dixi. j. de reg. iu. qd ob gratiā. quid de procura toribus ad negocia? dic fm osti. q' i negocio quod procurauit de cō sensu partiū pōt admitti: sicut et iste et sicut mediator in autē. de testi. . §. qm̄ vero colla. vij. in alijs admittetur ēt parte inuita: cum nec pro hibeatur. ff. e. l. i.

e Presūptione. puta q2 h3 vnū testem: s de procura. ex insinuatio ne. xxiij. q. iij. si hēs. ff. de do. p̄leg. l. teopompus.

f Personarum. et ipsius cause: quod dic vt no. supra de iureiu ran. c. vltimo.

De iureiurando.

C Ontigit i nōnullis eccle sijs de carū ɔsuetudine obseruari: q' ipsarū p̄la ti cū primo ad ecclesias ipsas accedunt: uel cū de recipiēdis ibidē nouis canonicis agitur: nec p lati admittūtur: nec canonici aliter recipiuntur in ipsis: nisi iurent statu ta et cōsuetudines ipsarū ecclesiarū scripta et nō scripta inuiolabilis ob seruare. Inter laicos etiam i mul tis ciuitatibus castris et terris in su is potestatibus rectoribus uel offici alibus assumēdis ɔsuetudinis mor bus irrepsit: q' potestates rectōes et officiales huiusmodi ad ptārias rec torias et officia eadē: nisi prius ser uaturos se statuta ipsoꝝ locoꝝ clau sa iurauerint: nullatenus admittāt. Quia uero i statutis et ɔsuetudini bus supradictis iterdū aliqua repe riuntur illicita seu impossibilia uel obuiātia ecclesiastice libertati: ne sō tali generalitate iurādi sic iurātibus peccadi occasio prebeatur: cū iura mētū nō fuerit ut esset iniquitatis ui culū institutū: hac generali constitu tione animaruz piculis obsistere cu pientes pcipimus a quibuscūq3 sci entibus contineri in pdictis ɔsuetu dinib⁹ et statutis illicita ipossibilia l libertati ecclesiastice obuiātia iura menta huiusmodi aliquatenus nō p̄stari. Et talia iuramenta ea inten tione facienda uel facta ut etiam il licita uel ipossibilia: seu ecclesiastice libertati obuiātia obseruētur: cū eti am sub tali intētione p̄stari nō pos sint: absq3 diuine maiestatis offensa decernimus in huiusmōi illicitis im possibilibus seu libertati ecclesiastice obuiantibus nō seruāda. quin poti us ɔ aiaꝝ salute: si sub forma pdic ta uel simili aliquos ignorantes p̄e dicta illicita seu ipossibilia l libertati ecclesiastice obuiātia iurare contige rit: ad obseruāda dūtaxat licita pos sibilia et nō obuiātia libertati eccles astice iurātium referri deb3 intētio. Declaram⁹ quoq3 iuramenta sub huiusmodi generalitate qualitercū q3 et sub q̄licunq3 uerborum forma p̄stita uel p̄standa ad licita possi bilia et libertati ecclesiastice non ob uiātia tantū extēdi: ipsosq3 iurātes ad alia p p̄statione iuramenti huius modi nō teneri. Bonifa. viij.

L Icet mulieres q̄ alienatiōibus

a C Ontingit. p̄lati canonici rectores et officiales locorum qui iurāt statuta et consuetudines loci uel ecclesie seruare: pretextu talis iura menti non obligātur ad illicita impossibilia uel obuiantia ecclesia stice libertati: nec ad ea d3 intentio sua referri. Jo. an.

b Cōsuetudines. ad hoc s. c. clericus.

c Accedunt. in quo acce⁹ su antiquas ecclesie cōsue tudines seruare debēt: ut s de prebē. dilecto.

d Recipiēdis. ad hoc vo cari debent absentes. j. de preben. cuz in ecclesijs: nisi consuetudo esset in contra rium: vt ibi.

e Scripta. potes singula singulis referre.

f Ciuitatibus. que muro rum ambitu terminantur . j. de sen. ex. si ciuitas.

g Potestatibus. qui gla dio vtuntur ad malefactoꝝ uindictam et laudem bono rum: de homicidio postu lasti de ma. et obe. solite: et tūc minister ē dei. vt. xxiij. . q. v. miles et. c. seqntibus.

h Clausa. in hoc erat mor bus: et si iurāt solum serua re statuta edita ad edenda sacramento non tenentur: vt. s. c. ti. c. pe.

i Libertati. Et ideo sta tutarij excommunicati sūt s. j. duos mēses ea d statu tis deleri ñ fecerit ut et q ta les ɔsuetudies ul statuta ser uare faciunt: vt s de se. ex. nouerit ad hoc. j. de imu. eccle. c. iij. iiij. et. v.

k Uinculum. s. c. quanto . xxij. q. iiij. inter cetera: ad hoc. j. de regu. iu. in malis et. c. non est obligatorium. Sed de appellationibus dicitur s de appel. ad no stram et. c. cum speciali. Joannes andree.

l Obsistere. ad hoc s. c. li. de cōsti. c. i. j. de sepul. c. i. cum si.

m Intētione. dicitur ergo iuramētū illicitū ex aio sic et sñia excōicationis: s de sen. ex. per tuas et. c. sacro: vbi de hoc. xi. q. iij. §. cum ergo.

n Impossibilia. ad hoc nullus pōt se obligare: s de pactis. c. vl. de condi. apo. c. vl. ff. de reg. iu. impossibiliū. j. de reg. iu. nemo pōt. Et itelligo ipossi bilia de iure vel de facto: vt dixi in predicta regula nemo pōt.

o Maiestatis. quā peius est offendere q̄3 tpales: ut s de here. uergentis: et . j. de immu. eccle. clericis. C. de hereti. manicheos.

p Declaramus. Declaratio igitur antiq iuris ē: et hoc ius no. her. s d his que fi. a ma. par. ca. c. i. in glo. vl. et osti. e. c. in glo. pe. unde dabat ibi cōsiliū osti. q' iurās sic diceret: iuro seruare statuta et ɔsuetudines iustas possibiles et honestas: q̄ de facto et iure seruari poterūt. et multiplex ē ipotentia: ut no. s de rescrip. solicitatus. posito tñ q' in genere iuret: sit tñ fm ius cōe iterpre tatio iuramēti: et probatur hoc satis per decre. s. c. ad nostrā. iij. et s de ver. sig. super quibusdā. dic ergo breuiter: q' aut quis expresse iurat statuta illici ta ipossibilia ihonesta: et tūc eoipso largo mō periurus ē: sic s. c. sicut nñs. aut generaliter iurat seruare consuetudines et statuta: et tunc distigue. aut tūc sciebat ibi statuta esse illicita: et illa se obligaturum seruare in mēte gerebat: et tūc idem quod s. aut nesciebat nec id in mente gerebat: et tunc non pecca uit: et solū ad licita obligatur: vt hic et in predictis iuribus: ad idem. ff. de trās ac. qui cū tutoribus. §. vl. ff. de condi. inde. si procurator quasi in fi. ff. de cō di. insti. conditiones et. l. se.

a L Icet. mulieres. per ecclesiasticum iudicem ordinariū loci compellitur iudex secularis ec. cen. ine canonicū: qd ad prouisionē aiarū statutū ē seruare. Et fuit tracta hec decre. per cōpositores huius libri de extrauagā ti: que incipiebat: q2 vero contingit.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Dohationi, de hiis dic ut ff. de dot. poſt binos. re.nupt.

c Propoſito, ſtiligo ſuæ iurent per ſe ſine per procuratorē: cui ad hoc ſpeciale mandatū dederint: ad boc.lxvij.di.ubi: vt hic de boc de iura. cal. cū p de procu. c. et. cum ſi.

d Non vi. ergo iuramentū meū cæterum non obligat: de quo dic vt ſ. q. mutuo cū abbate: & eo. ſi vero.

e Dolo, quem qui aliter gat probare dy ſalem ex p ſpicuo indiciſ. de pba. quatieno. ſ. qui dolo. l. dolo ff. ſi. de reuoca. c. ſi.

f Cautionē. vt ff. de. cō. ſtingat vbi de boſpeſonu ui dentur ſ ure cauiſ. ff. de fi. do. l. Ier tulia inſtr. quibus ab. ly vel nō in pun. C. de iu. ſtato. ad. l. uica. ſ. ſi.

g Secularem, qui i bac p te rōne peniarū cui ſtat dat te de foro ec. ō de iudi. no tū. ſ. i. d. le. fo. cōpe. c. vl.

h Obuiare. ff. c. p tor. cu. ſuis cōuoco.

i Canonicū. ff. ſi. ti. pro. c. ſi. i. de ſenté. ex. decerni' muoc ſtato ff. de. li. de pre. c. ſi. de fo. cōpe. c. ſi. ſi cſpa' pa tolliz legē ſ tquo ad lo' vbi ſtrulare de quo die vt dixi. i. de reg. iuris. ſ. ij. io. an.

k Cenſura eccleſiaſtica. quid ſonearat o' nomine bō ō de ver. ſig. ſ'ēti.

l Cōpellendos. ff. n. ſuperior eccleſiaſtica p tas: ꝛ ſi correxi ſeculares: ut .xxij.q. v. admiuiſtratores: ō de ma. t obe. ſolute qui ſi. ſuiſte per venerabile cum fi. ſ'aid beo ſi mulier iurauit non alienare dotē vel donationē propter nuptiaſonec alienationi cōſentire niſi ex rōnabili cā ſ auctoꝛitate iudi cis: ſi cōſenſerit reuocabi pro poſſe: poſtea iudice nō auctoꝛizāte conſēſit ꝛ iurauit nō cōtrauenire: quid ergi: Rñdc ſm ethicn. qui boc no. ff. ſi. eam con tingat q' p iuriū ſeruabit: ut boc ff. c. eam te ꝛ. c. itelleto ꝛ in auten. de nō ali. ſ. facultimoa. col. ſit. Sed ſ'ō. ex tua nō. ſic pimū iuramentū illici tum: ꝛ ſ'ō ſm pimo pauadicat: hic primum hoiumez ſi derogat ſecūdo.

m Cum ſ politonibus. Electus poſt iuramentū pmotus vel videns ꝑ Papā dereſe nō rēnabiliter excuſe: reſtat purus a ſbmiſſe repel limr. Ide ſi bo: fecerit procuratoꝛ ipſo mandante vel ratuꝫ habente nō ꝛ nouerante: boc dicit. bñit ostium boc dere. ex bis que no. eſt. ſi de fi. ſiltra. cū ioannes ſuper verbo vnica tñ vendito.

n Electionis. Idē videtur ſi agatur de iam obtenta: ſi periurium nō ſolū ſpectat: ſed ſi deiectantib. ecclia non tot. ſ. quærebit: de fidelit. peruent.

o Poſt iuramentū. qñ tunc faciende fiant poſtmodum ſi de conſt. c. ij. vbi dic vt. ſ. ti. q.

p Datio. Hoc ad q̄nem quam diſputationē per inſtrumētuꝫ poabetur crimen: ꝛ ſi de iuramēto. bic in. per ſcripturam actoꝛ apparet cū poſſuiſſe con trariari: hic periurū: nec bo: ſ de ma. ſ obe. am in eccleſijs: ꝛ per modernos de agenda ſuper bis ead. idem. ſ. de. ſ. fig. c. ij.

q Manifeſta. audiendo vel notoria. ſ. de ſ. fig. conſtitutionem.

r Periuro. peruri ſit infamis. vt. q. i. ſi mouere eccleſias regere non merē tur: ꝛ. quedammec ad teſtimoniam admittuntur ſi poſt penitentiā. xxij. q. v. paruli. de teſti. teſtimoniam.

s Iuſta cā. vt vnum ex ſnijs dictis multiplicitꝫ poſt intelligi: ſi de acca. cū dicit: nō probare valt ſe cerraſſe in altero de cōtrario: maxime vbi ponere tur vel nō deberet de facto alieno: vbi tolerabilis ſ error. ff. ppo. fac. l. vlt. ſi ſ conſt. ſ er parte ſi. d. de reſti. in integ. ſ. ſi. Sed quid ſi cōtra quod ꝓ no ſino vel rēſido ad ꝑſtā reuocari potent? Et videtur q' non. Tū volat emiſſus ſemel irreuocabile verbum. xlvij. di. ſ. vl. in fi. de pœna. per tanō. C. de non nu. pe. generali ita. Ecōra videtur q' reuocari poſſit. xxxij. q. i. apud. de pe. di. ſi. dimittamus de ver. ſig. ni. ꝛ ego. ff. de dinor. ſi. penitui. Dicit ō. de dec ſi data ſit poſtea ſ'ipatoꝛem poſt reuocet: alia poꝛad boc de dec. ſcripſi de cōſe. ex parte quod gul. abbas otē ſpe. ti. de poſſeſſoꝛio. ſ. vl. ſ. dic ſi pouenit: bicenq; ꝛ c. quo in iudicio propoſita ſ fine in ſcripto ſine nō reuo cari non potent per predictam decre. ex parte de hi. poc. c. vno de dec. budeꝫ. ſi. tuli. nocet ſi erroꝛes ſi dñi. Sanō videtur q' ſcut teſtis a periurio ex cuſatur: ſi in cominenti ſe cōrigit: vt ff. de teſti. co. paterea: hic ſ ponens ulte ſpondens eadem rōne.

d Nouiſſimo. de hac dic ut ff. de dot. poſt binos. re.nupt.

e Propoſito, ſtiligo ſuæ iurent per ſe ſine per procuratoꝛē: cui ad hoc ſpeciale mandatū dederint: ad boc.lxvij.di.ubi: vt hic de boc de iura. cal. cū p de procu. c. et. cum ſi.

f Non vi. ergo iuramentū meū cæterum non obligat: de quo dic vt ſ. q. mutuo cū abbate: & eo. ſi vero.

g Dolo, quem qui aliter gat probare dy ſalem ex p ſpicuo indiciſ. de pba. quatieno. ſ. qui dolo. l. dolo ff. ſi. de reuoca. c. ſi.

h Cautionē. vt ff. de. cō. ſtingat vbi de boſpeſonu ui dentur ſ ure cauiſ. ff. de fi. do. l. Ier tulia inſtr. quibus ab. ly vel nō in pun. C. de iu. ſtato. ad. l. uica. ſ. ſi.

i Secularem, qui i bac p te rōne peniarū cui ſtat dat te de foro ec. ō de iudi. no tū. ſ. i. d. le. fo. cōpe. c. vl.

k Obuiare. ff. c. p tor. cu. ſuis cōuoco.

l Canonicū. ff. ſi. ti. pro. c. ſi. i. de ſenté. ex. decerni' muoc ſtato ff. de. li. de pre. c. ſi. de fo. cōpe. c. ſi. ſi cſpa' pa tolliz legē ſ tquo ad lo' vbi ſtrulare de quo die vt dixi. i. de reg. iuris. ſ. ij. io. an.

m Cenſura eccleſiaſtica. quid ſonearat o' nomine bō ō de ver. ſig. ſ'ēti.

n Cōpellendos. ff. n. ſuperior eccleſiaſtica p tas: ꝛ ſi correxi ſeculares: ut .xxij.q. v. admiuiſtratores: ō de ma. t obe. ſolute qui ſi. ſuiſte per venerabile cum fi. ſ'aid beo ſi mulier iurauit non alienare dotē vel donationē propter nuptiaſonec alienationi cōſentire niſi ex rōnabili cā ſ auctoꝛizāte conſēſit ꝛ iurauit nō cōtrauenire: quid ergi: Rñdc ſm ethicn. qui boc no. ff. ſi. eam con tingat q' p iuriū ſeruabit: ut boc ff. c. eam te ꝛ. c. itelleto ꝛ in auten. de nō ali. ſ. facultimoa. col. ſit. Sed ſ'ō. ex tua nō. ſic pimū iuramentū illici tum: ꝛ ſ'ō ſm pimo pauadicat: hic primum hoiumez ſi derogat ſecūdo.

o Cum ſ politonibus. Electus poſt iuramentū pmotus vel videns ꝑ Papā dereſe nō rēnabiliter excuſe: reſtat purus a ſbmiſſe repel limr. Ide ſi bo: fecerit procuratoꝛ ipſo mandante vel ratuꝫ habente nō ꝛ nouerante: boc dicit. bñit ostium boc dere. ex bis que no. eſt. ſi de fi. ſiltra. cū ioannes ſuper verbo vnica tñ vendito.

p Electionis. Idē videtur ſi agatur de iam obtenta: ſi periurium nō ſolū ſpectat: ſed ſi deiectantib. ecclia non tot. ſ. quærebit: de fidelit. peruent.

q Poſt iuramentū. qñ tunc faciende fiant poſtmodum ſi de conſt. c. ij. vbi dic vt. ſ. ti. q.

r Datio. Hoc ad q̄nem quam diſputationē per inſtrumētuꝫ poabetur crimen: ꝛ ſi de iuramēto. bic in. per ſcripturam actoꝛ apparet cū poſſuiſſe con trariari: hic periurū: nec bo: ſ de ma. ſ obe. am in eccleſijs: ꝛ per modernos de agenda ſuper bis ead. idem. ſ. de. ſ. fig. c. ij.

s Manifeſta. audiendo vel notoria. ſ. de ſ. fig. conſtitutionem.

t Periuro. peruri ſit infamis. vt. q. i. ſi mouere eccleſias regere non merē tur: ꝛ. quedammec ad teſtimoniam admittuntur ſi poſt penitentiā. xxij. q. v. paruli. de teſti. teſtimoniam.

u Iuſta cā. vt vnum ex ſnijs dictis multiplicitꝫ poſt intelligi: ſi de acca. cū dicit: nō probare valt ſe cerraſſe in altero de cōtrario: maxime vbi ponere tur vel nō deberet de facto alieno: vbi tolerabilis ſ error. ff. ppo. fac. l. vlt. ſi ſ conſt. ſ er parte ſi. d. de reſti. in integ. ſ. ſi. Sed quid ſi cōtra quod ꝓ no ſino vel rēſido ad ꝑſtā reuocari potent? Et videtur q' non. Tū volat emiſſus ſemel irreuocabile verbum. xlvij. di. ſ. vl. in fi. de pœna. per tanō. C. de non nu. pe. generali ita. Ecōra videtur q' reuocari poſſit. xxxij. q. i. apud. de pe. di. ſi. dimittamus de ver. ſig. ni. ꝛ ego. ff. de dinor. ſi. penitui. Dicit ō. de dec ſi data ſit poſtea ſ'ipatoꝛem poſt reuocet: alia poꝛad boc de dec. ſcripſi de cōſe. ex parte quod gul. abbas otē ſpe. ti. de poſſeſſoꝛio. ſ. vl. ſ. dic ſi pouenit: bicenq; ꝛ c. quo in iudicio propoſita ſ fine in ſcripto ſine nō reuo cari non potent per predictam decre. ex parte de hi. poc. c. vno de dec. budeꝫ. ſi. tuli. nocet ſi erroꝛes ſi dñi. Sanō videtur q' ſcut teſtis a periurio ex cuſatur: ſi in cominenti ſe cōrigit: vt ff. de teſti. co. paterea: hic ſ ponens ulte ſpondens eadem rōne.

Dohationē, de hiis dic ut ff. de dot. poſt binos. re.nupt.

c Propoſito, ſtiligo ſuæ iurent per ſe ſine per procuratoꝛē: cui ad hoc ſpeciale mandatū dederint: ad boc.lxvij.di.ubi: vt hic de boc de iura. cal. cū p de procu. c. et. cum ſi.

d Non vi. ergo iuramentū meū cæterum non obligat: de quo dic vt ſ. q. mutuo cū abbate: & eo. ſi vero.

e Dolo, quem qui aliter gat probare dy ſalem ex p ſpicuo indiciſ. de pba. quatieno. ſ. qui dolo. l. dolo ff. ſi. de reuoca. c. ſi.

f Cautionē. vt ff. de. cō. ſtingat vbi de boſpeſonu ui dentur ſ ure cauiſ. ff. de fi. do. l. Ier tulia inſtr. quibus ab. ly vel nō in pun. C. de iu. ſtato. ad. l. uica. ſ. ſi.

g Secularem, qui i bac p te rōne peniarū cui ſtat dat te de foro ec. ō de iudi. no tū. ſ. i. d. le. fo. cōpe. c. vl.

h Obuiare. ff. c. p tor. cu. ſuis cōuoco.

i Canonicū. ff. ſi. ti. pro. c. ſi. i. de ſenté. ex. decerni' muoc ſtato ff. de. li. de pre. c. ſi. de fo. cōpe. c. ſi. ſi cſpa' pa tolliz legē ſ tquo ad lo' vbi ſtrulare de quo die vt dixi. i. de reg. iuris. ſ. ij. io. an.

k Cenſura eccleſiaſtica. quid ſonearat o' nomine bō ō de ver. ſig. ſ'ēti.

l Cōpellendos. ff. n. ſuperior eccleſiaſtica p tas: ꝛ ſi correxi ſeculares: ut .xxij.q. v. admiuiſtratores: ō de ma. t obe. ſolute qui ſi. ſuiſte per venerabile cum fi. ſ'aid beo ſi mulier iurauit non alienare dotē vel donationē propter nuptiaſonec alienationi cōſentire niſi ex rōnabili cā ſ auctoꝛizāte conſēſit ꝛ iurauit nō cōtrauenire: quid ergi: Rñdc ſm ethicn. qui boc no. ff. ſi. eam con tingat q' p iuriū ſeruabit: ut boc ff. c. eam te ꝛ. c. itelleto ꝛ in auten. de nō ali. ſ. facultimoa. col. ſit. Sed ſ'ō. ex tua nō. ſic pimū iuramentū illici tum: ꝛ ſ'ō ſm pimo pauadicat: hic primum hoiumez ſi derogat ſecūdo.

m Cum ſ politonibus. Electus poſt iuramentū pmotus vel videns ꝑ Papā dereſe nō rēnabiliter excuſe: reſtat purus a ſbmiſſe repel limr. Ide ſi bo: fecerit procuratoꝛ ipſo mandante vel ratuꝫ habente nō ꝛ nouerante: boc dicit. bñit ostium boc dere. ex bis que no. eſt. ſi de fi. ſiltra. cū ioannes ſuper verbo vnica tñ vendito.

n Electionis. Idē videtur ſi agatur de iam obtenta: ſi periurium nō ſolū ſpectat: ſed ſi deiectantib. ecclia non tot. ſ. quærebit: de fidelit. peruent.

o Poſt iuramentū. qñ tunc faciende fiant poſtmodum ſi de conſt. c. ij. vbi dic vt. ſ. ti. q.

p Datio. Hoc ad q̄nem quam diſputationē per inſtrumētuꝫ poabetur crimen: ꝛ ſi de iuramēto. bic in. per ſcripturam actoꝛ apparet cū poſſuiſſe con trariari: hic periurū: nec bo: ſ de ma. ſ obe. am in eccleſijs: ꝛ per modernos de agenda ſuper bis ead. idem. ſ. de. ſ. fig. c. ij.

q Manifeſta. audiendo vel notoria. ſ. de ſ. fig. conſtitutionem.

r Periuro. peruri ſit infamis. vt. q. i. ſi mouere eccleſias regere non merē tur: ꝛ. quedammec ad teſtimoniam admittuntur ſi poſt penitentiā. xxij. q. v. paruli. de teſti. teſtimoniam.

s Iuſta cā. vt vnum ex ſnijs dictis multiplicitꝫ poſt intelligi: ſi de acca. cū dicit: nō probare valt ſe cerraſſe in altero de cōtrario: maxime vbi ponere tur vel nō deberet de facto alieno: vbi tolerabilis ſ error. ff. ppo. fac. l. vlt. ſi ſ conſt. ſ er parte ſi. d. de reſti. in integ. ſ. ſi. Sed quid ſi cōtra quod ꝓ no ſino vel rēſido ad ꝑſtā reuocari potent? Et videtur q' non. Tū volat emiſſus ſemel irreuocabile verbum. xlvij. di. ſ. vl. in fi. de pœna. per tanō. C. de non nu. pe. generali ita. Ecōra videtur q' reuocari poſſit. xxxij. q. i. apud. de pe. di. ſi. dimittamus de ver. ſig. ni. ꝛ ego. ff. de dinor. ſi. penitui. Dicit ō. de dec ſi data ſit poſtea ſ'ipatoꝛem poſt reuocet: alia poꝛad boc de dec. ſcripſi de cōſe. ex parte quod gul. abbas otē ſpe. ti. de poſſeſſoꝛio. ſ. vl. ſ. dic ſi pouenit: bicenq; ꝛ c. quo in iudicio propoſita ſ fine in ſcripto ſine nō reuo cari non potent per predictam decre. ex parte de hi. poc. c. vno de dec. budeꝫ. ſi. tuli. nocet ſi erroꝛes ſi dñi. Sanō videtur q' ſcut teſtis a periurio ex cuſatur: ſi in cominenti ſe cōrigit: vt ff. de teſti. co. paterea: hic ſ ponens ulte ſpondens eadem rōne.

---

exposita ꝛ tacta, ſ. de ſonten. ex. eam quis: ꝛ de reg. iuris ſatisfacit oneri: vbi de boc.

a Nomine. alias ratum nō poſſet bere quod tso nomine factum non eſt. ſ. de reg. ia. ratum quis: vbi ſ. de boc.

b Pa conſideratione. Sec ſunt ducta banus bere. Primo potest arrogari tuo antiquum ꝛ conſtitutionis cauſa. Secundo dicit q' reuocat. contra actorem de excommunicatione exequtur: ipſum repellat ab agendo: de bbt ipſius excommunicationis ſpeciem ꝛ nomen excommunicatoris exprimere: ꝛ eā inſta octo dieb ꝓdecaſalua iudex procedet in cauſa: ꝛ in eam in ſenſu condemnabit. Tertio ſtatuitur ſi verum obiciatur ꝛ probetur eadez. vel alia excommunicatio adeo repellitur: ſed que acta fuit valebunt. Quarto q' vbi bona vicee boc excepto non opponatur niſi ex cauſa. Quinto q' ſi opponitur poſt rem iudicatā; impeditur executio ſententia nibilominus valet. Sexto dicitur q' iudex publi ce excommunicati reo non opponente ex ſuo officio debet ab aggo repellere.

c Conſideratione. quod duplicitꝫ infra ſequtur: bi vt ex boc rē.

d Statuit. ad eo. exceptiones.

e Dilatorio. arrogatorem ergo ipſius ſpecies: vt. ſ. ſtatuitur.

f Opposita. qñ fieri potest non obſtāte lapſu perēptoꝛij ad propo nēdas eductiones aſſignatuꝫ in. de. ſ. excōicatorio.

g Differat. Hō q̄ illa bere. locū bj ſolum ei opponitur excōicatio in vt dilatoꝛie ut. ſ. dicem.

h Eligentes. ſi boc eſt ſi defendet eos ꝛ de iudi. intelle rimus: ꝛ. ſ. ti. q. inter ea ſimilibus.

i Vt ex boc. aſſignat quattuor excōicationes illius iurio.

k Timeatur. ligatur. n. quio magis ex contēptu. xi. q. iij. ſ. ſi ergo ō de ſen. ex. per nos.

l Periculi quod eſt tam in excōicato q̄ in excōicante: de excō. ni. illud. ſ. ſi. ſi celebrat cum ſi.

m Cōmunicat. ob quam ſolam excōicatur aquis ab homic. xi. q. iij. nemo ep̄ſcoꝛus.

n Cōmunibus. olim erat duplex litterarū alia cinilibus: alia cum munibus. Et intelligas communibus non ſolum indicialibus: ſed etiam extraindicialibus: vbi de ipſorum vtilitate agatur. erunt igitur inter bonines: ꝛ etiam carentur ſuffragijs. C. de aposta. bi qui ſan etamen ſpiritualibus annum non eſt dubium eos repelli: quia ta lium capaceo non ſunt de cetꝛ ē qualita. cui bonc dicit. ecom. mi. poſtulatis cum ſimilibus: ꝛ boc ſecundum offen, innuit littera bic communibus: quaſi di. omnes actuſ qui aliqs hominibus ſunt communes: excōicatus ſint interdictis: ibi de ipſoꝛū querutur unlitatē: ꝛ ad de quod bona. ſ. de ſen. ex. decerni' muo.

o Malicia. que ſemper excſat. tit. q. i. olim. xx. q. iij. ꝓcdū'.

p Prouiſum. vlx. di. ij.

q Poꝛa. i. dilatoꝛie de boc ō de regu. in regu. conſulti in glo. ij.

r Ceſſatiuo. ꝛ tñ ēt p ciuilē iudices dy admun talio exceptio ꝛ fer nary forma que ſequitur: vt. ſ. de ſen. ex. decernimuo.

s Differri. ſi d ſi de boc. ſ. contu. finē .ff. ſi. cer. pcl. q das eſſe mauerint.

t Fuisari. cōtra id ē de apoſt. bebi tua ō. ſi. de offi. oꝛ. ut iniquantes.

u Irreplit. i. laten ter inuſit. C. ſi quis ſ de. exprima.

x Medicam. nō q' medicamia mor bio tē. ad boc. l. di. ut cōſtituerit: ō de iura. ca. cetep: in auten. hec conſti tuti. in o. pba. ſi. pn.

y Siquis. ved ſiq ff. de. ſig. li. ſ. i. vi ri ō. c. di. de elec. ge neral.

z Opponat. intel ligas i ei iudicare q̄s per ſuprioꝛa ꝛ ſteriora probatur. ſ. in. in vi p emptoꝛe poſſeſſoꝛium ſi dicatur dictus excōicatus excōicatio ma tonitael ab excōicato electus: tunc habitur cōpetens dilatoꝛie bz perit ius oppōnentis oppoſitāe nō probata ꝛ cōſueſcrbit: vt dilator tur nō petit: ad boc ō de pœna. ex ſtinuatione. Et die opponat cōzā quoq; iudice ordinario vel delegato excēlatiue vel ſeculari: ut ō tuit. ne lictigo dilationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

a Sēm. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q̄d ē de dē. ſ. ſi.

b Plene. ꝓpoſit ꝛ appellatiua: vt ſalte nomē bignitatiue: hic dicit ꝛcxp ſ talo crimle de dolo. l. nō oꝛs nagari. ff. de dolo. ſ. ſi. de dolo. ſ. ſi. ſ. i. l. ſi. Nomē ā ſi dy exprmi ſm bre. ex ſtatur. an ſit oꝛdinarius an delegatus: qz ſi delegatus: ē excōicatio illius exhibenda: ſine iurif dictionis delegationē: nō ſtatur tali excōicationi: de offi. bel. cē. ſi ita res ſi ordinario boc nō regnitur. Et p hāc litterā videtur q' nō ſuffi cat opponēs ꝑbare q' actoꝛ ſit ēxcōicatus excōicatus. Tū nō. offi. ō de offi. dele. prudentiā q' credit ſufficere ad excōicationē ꝓbādā: denūciationē. ſ. de ſen. ex. ſed. ſ. boc eſt la ſtra aperiuſſimis docuiſtis: ꝛ adde quod dicam. ſ. de ſen. ex. ſ. ij.

c Rem. ſ. excōicationem.

d Notionē. i. iudiciale noticiā. Nomē ſt notiōis ad eos ptinet q̄ iuriſdictionē nō bñt: ſi bit de quauo cā notionē ff. de re iudi. aut ſi tot i pn. Tñ nomie notiōis accipere poſſumus ꝛ cognitionē ē iuriſ dictionē. ff. de cognitionē. vñ expōe notionē. i. cognitionē: ē ſtpū ſuſt excōicatio. C. de ꝓba. ſolit dicēt. ber. q. vij. ſcant cuncti.

e Ato dicēt. li. n. ꝓbationū copia non debeat anguſtari. xxij. q. vj. q̄d ſi q̄ſtiō ſit illa exceptio malicioſe frequenter opponebatur: ēt odioſa ſto refringēda fuit potius q̄ laranda: ō de elec. tua in ſ. ſi. ſ. reg. in. odia ei ſuo concoꝛ. ad id ē. d. le. ſi. ſtpo. frequēt: ꝛ. l. de ſen. ex. ſolet. ſ. ergo nō bj probatiōne: tacuit. q. vj. vſ. plenq; ſi ſit ejus. m. q. ij. ſtin ꝛ. c. plaeut. Hoſtī ber. ſ. de ſ. ex. ſolet q' ſi ſine cā maioꝛ dilatio non debeat dari i boc caſu: ſi ei cognita maioꝛ dari poterit ex illa clauſula: ſiqua mihi tulta ſ ē. ff. ex qui. cau. ma. l. ij. ſ. ſed pnium veriuꝫ videtur q' maioꝛ cā nō pereat tuo adueſſariuꝫ. ē. ō pacta. ex ſtinuatione. Sed quereꝛ: Quare nō dātur bic. xv. dies ſi aut de reſti. ſpolia. frequenꝛ: Dic q' ſ dilationibus q̄ dantur a tare

f Dilatorio. qz ſemper excſat. tij. q. i. olim xx. q. iij. ꝓcdū'.

g Prouiſum. vlx. di. ij.

h Poꝛa. i. dilatoꝛie de boc ō de regu. in regu. conſulti in glo. ij.

i Ceſſatiuo. ꝛ tñ ēt p ciuilē iudices dy admun talio exceptio ꝛ fer nary forma que ſequitur: vt. ſ. de ſen. ex. decernimuo.

k Differri. ſi d ſi de boc. ſ. contu. finē .ff. ſi. cer. pcl. q das eſſe mauerint.

l Fuisari. cōtra id ē de apoſt. bebi tua ō. ſi. de offi. oꝛ. ut iniquantes.

m Irreplit. i. laten ter inuſit. C. ſi quis ſ de. exprima.

n Medicam. nō q' medicamia mor bio tē. ad boc. l. di. ut cōſtituerit: ō de iura. ca. cetep: in auten. hec conſti tuti. in o. pba. ſi. pn.

o Siquis. ved ſiq ff. de. ſig. li. ſ. i. vi ri ō. c. di. de elec. ge neral.

p Opponat. intel ligas i ei iudicare q̄s per ſuprioꝛa ꝛ ſteriora probatur. ſ. in. in vi p emptoꝛe poſſeſſoꝛium ſi dicatur dictus excōicatus excōicatio ma tonitael ab excōicato electus: tunc habitur cōpetens dilatoꝛie bz perit ius oppōnentis oppoſitāe nō probata ꝛ cōſueſcrbit: vt dilator tur nō petit: ad boc ō de pœna. ex ſtinuatione. Et die opponat cōzā quoq; iudice ordinario vel delegato excēlatiue vel ſeculari: ut ō tuit. ne lictigo dilationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

q Sēm. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q̄d ē de dē. ſ. ſi.

r Plene. ꝓpoſit ꝛ appellatiua: vt ſalte nomē bignitatiue: hic dicit ꝛcxp ſ talo crimle de dolo. l. nō oꝛs nagari. ff. de dolo. ſ. ſi. de dolo. ſ. ſi. ſ. i. l. ſi. Nomē ā ſi dy exprmi ſm bre. ex ſtatur. an ſit oꝛdinarius an delegatus: qz ſi delegatus: ē excōicatio illius exhibenda: ſine iurif dictionis delegationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. de refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

s Sēm. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q̄d ē de dē. ſ. ſi.

t Plene. ꝓpoſit ꝛ appellatiua: vt ſalte nomē bignitatiue: hic dicit ꝛcxp ſ talo crimle de dolo. l. nō oꝛs nagari. ff. de dolo. ſ. ſi. de dolo. ſ. ſi. ſ. i. l. ſi. Nomē ā ſi dy exprmi ſm bre. ex ſtatur. an ſit oꝛdinarius an delegatus: qz ſi delegatus: ē excōicatio illius exhibenda: ſine iurif dictionis delegationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. de refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

u Sēm. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q̄d ē de dē. ſ. ſi.

x Plene. ꝓpoſit ꝛ appellatiua: vt ſalte nomē bignitatiue: hic dicit ꝛcxp ſ talo crimle de dolo. l. nō oꝛs nagari. ff. de dolo. ſ. ſi. de dolo. ſ. ſi. ſ. i. l. ſi. Nomē ā ſi dy exprmi ſm bre. ex ſtatur. an ſit oꝛdinarius an delegatus: qz ſi delegatus: ē excōicatio illius exhibenda: ſine iurif dictionis delegationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. de refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

y Sēm. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q̄d ē de dē. ſ. ſi.

z Plene. ꝓpoſit ꝛ appellatiua: vt ſalte nomē bignitatiue: hic dicit ꝛcxp ſ talo crimle de dolo. l. nō oꝛs nagari. ff. de dolo. ſ. ſi. de dolo. ſ. ſi. ſ. i. l. ſi. Nomē ā ſi dy exprmi ſm bre. ex ſtatur. an ſit oꝛdinarius an delegatus: qz ſi delegatus: ē excōicatio illius exhibenda: ſine iurif dictionis delegationē' bnine dere. locū bere: ubi negatur iuriſ dictio: vt ſi dicatur ipſe rerū refrigit per excōicatiō: ē. d. le. de refrip. c. ſi. ubi. n. nō principalit de actoꝛis ploꝛa vt bic quæritur: ſi de iudice iuriſdictione: ſi ſic dicere. dilatio locum non bz.

II

nolitas ed ꝓpo rōne fic. n. poterat. tit. iiij. ſ. ed ē minus dare: ſ facit quod rezam ſoler ſi de reſcrip. ſi q̄ſ. ff. de leg. l. Non eſt. vel dic ſm oli. boc ſi ſtatutum fuiſſ. q̄ de excōicatione hominis ſoler ſ deber fieri inſtrumen tū. ſ. de fen. ex. ſi medicinalis ſed de ſpoliatione nō ſ. ideo non eſt mum ſi longior ibi data eſt dilatio: ad boc ff. de pignoꝛ. l. ꝓbatur in fi. Sēy qua re ſalte in excōicatione ut. non ſlatuebatur. ꝛc. dico de qua non fu nullrumētū: immo ē neceſſe probare fa cium? De feidum eu. y idem facti diuerſu mentia no metiri non dyt: quod de mo bunc de alio. ſic ligi di ſ. de cōſti. tradato: matum: ex cura principa le non ſat prouidentia ac tonivel de pœna ſi patuo dixi.

a Computato. ſi. ō co. li. de reſti. ſpolia. frequenoꝛa ibi ede concordantiae de boc.

b Apertiſſimis. i. indubi tato ē claris. C. de proba. ſcianti. q. vij. quiquis et ſ. c. ſciant.

c Doamēto. i. inſtrumēn tis aut teſtibus ō de te. co.

---

penuenit. ff. de ſi. inſtru. l. i.

d Quod. i. quam excōicationem.

e Actoꝛ. originalis.

f Debuo. ff. quibus ꝓpoſita fuit exceptio: quauſq; ꝓcedatur in ſo cipalisde ꝓcu. audno.

g Taxatione. iuramento ꝓemiſſo de boc de bis que vt meuo se ci. c. ul.

b Condēnano. intelligas boc nili error probabili excuſaretur: ut ō de. ſe. facto ē. d. le. de cle. c. i. in fi.

i Iudici. per ſententiam non finitiad differentiam eius quod ſequitur. ſi. ſed ſi poſt.

k Poſſem. boc ſi dixit q̄ duplex eſt excōicatio. altera ꝛ ab aggēdo repellit. i. manet. altera nō. ſ. minoꝛ. iij. q. iij. engeldrud. ō ſi ē. ex. ſi quē ubi de boc. nō ergo ſufficit ſ genez aliqd. ꝓponere: q̄ dqñ bet ſpēs generis illi nō ſeqtur effectꝰ ad qđ ꝓponitur: q̄ nō ſi ali alterius dāno i certo nagaꝛō. ē. d. le. de refrip. c. ſi. dic ut quis ſ. ff. de iiur. pactoꝛ edixit. ſeuo videt qñ ḡlibet generio ſpeo ſuſ ſicit. ff. de pe. bere. ut venuit. ſ. a quo. ff. ō admi. tu. q

a Excipiat hoc forte timide eccliastico expeday de qua dicit est §.
b Repellere. si dare[n]t iudicio. si et si fuit ab ecclesia non potest abstinere. § prox. refugit.
a Cum quidē exceptio rei iudicate per ecclesiā. si iudicem admisit ḡ foro seculari t econuerso,
b Cognitio. z petitorio: q; hz regulariter de qua re audit cognofat pronūciet .ff. de iudi. de qua re. de ea posf. cū superiori. & hoc ē glo. vl ti ferdum cognoscit q; non. Sz audiuit. & bene facit. ratiōnabiliter. Nā in causa .v.q.iij. bz odeci.iij.q. vi. accusatus ca fi.
c Cōsuetudine. Hoc. p. cō factudo dat iurisdictionem .te. q. iij. cōquestus. & de fo. compe. cū continḡat. & ad. de. offi. ordinarium. & de fo. cōpe. romana cau. fi.
d De iure. de iure cogor fuit ecclasticus iudex inter laicos ordi. bz. iudic. dānus. de iurciurā. venientes. l. de. vel mo. c. vl. Ita in matrimonialibus z fpualibus cāis. de ord. cog. tua. & q. fi. fuit. le. cānz. t ecclasticus crimīaliter vel mixtus. de fo. cōpe. cū fit. & ca. de constitu. Sz de cī delegatur per iudicē secularē. & rap. in archidiacha. Sz per rescōnentiā. ad. q. vii. cuius. i agendo. Sz iter laicos qui sit de facultatibus ecclē fm quoddā. lxxxv. di. indicatum. vel vbi laicus iudex est negligens. & fo. cōpe. ex. t ālīmilia. z. cl. ex. subscriptos. vbi de. Et q; dicit de iure. fapple vel priuilegio oīcello ab eo q; illud t cōcedere possit. dā. n. nta. ēg. p. quinter. c. di. contra motum. de offi. ordi. duo simul.
e Iurisdictio. q; papa pat non bz. vi. de imu. ec. c. vl.
f Si imitti. t vbi. vl. idē. corpus fuit eadem quātitas. idē. uo fuit eā. petens dicit. ea. de. cōdicto plonaḡ. t. ille qui absolutior possidet tpe litis. ad. n. exce pitio rei indicate nō obstat. ff. de excep. rei iudicā. quemur. z. l. fr. z. l. fi. rem mobi. t. de. a. ad. uerfarium. pōt proponi hoc exceptio. ait. licet. z. pōt. de. l. hoc. fi. conte. ca. ubi. de bo.
g Expellitur. fic. ff. q. prox. l. fi. de. fo. cōpe. c. di. j. de. fen. et. decernimus.
h Judicata. co. cala quo de cōtractu. ide. uo bz. ad. iudicem. fecularē eo quitto pertinebat. vt. fi. cā. fa. consecrto. iudici.
i Judicū. it. in bio. n. canon. tollit legē. de. pferip. cū. fi. prox. li.
k Superiorem. nō. compellantur per ipsos feculares. qui tuerūt litiam. q; minor. i. minorem. tē. xxi. di. inferiores de ma. t. de. odore. xxi. di. tempe rator. Joannes an.
l Debita. arbitraria. ex. quo certa nō ftatuitur. de offi. dele. de. cāis. ff. de iure delibe. l. i.

a Episcopū. In pferipitōibus sufficit bona fide. uobi una cōe vel pfessionē nō ē ḡ pferibentē. alias ḡ allegari titulus. z probari. nisi fit pferiptio. vnius contrarij non exiftat memoria. hoc bic.
Tracta fut hec dere. de quadā extrauagāti greḡ. ḡ incipebat. ūmerabilis: de qua fuit mentione. ber. de pferip. fi deligens in ul. glo. in fi. ad. cuius declarationē ēt emanauit ē extra. q; dre. uo. modernū.
b Ecclesias. quo ad prospectatē z tura epalia.
c Decimas. i. quartam decimarū quē debebat epūs. ē. de quarta. vel pro quē ē. de. deo. qui.
d Regnū. alteri. ḡo. logitur vt ps per sequentia.
e Proponit. per exceptionē pferiptionis non fit licito contestatio. quod dic vt. bic. ff. co. li. de li. contr. ec. fi.
f Cōstitute. tīc. tūc cōe fuit pro actore. xvi. q. vij. cōe. bastlicet. ē. de quar tate. de dec. duobus.
g Legitime. ḡ spacio. xl. annoꝝ. Nō uno. n. non curris cōra ecclesiam. xvi. q. iij. quato actionis. ē. de quarta.
h Possessor. necessitate ipositā. ad idem. iij. q. ix. non oponet. vbi. bone statem. denotet. xxv. q. i. ca. vbi de boc.
i Titulum. cra allegationē z probationē titli fuerūt opiniones antiquo rū: z talen. pmo dixit Jo. cura. exceptio prescrte ēt allegari z. pbari titulū: fed nō cura. sospostia. Sed. Bdcit fibi dere. fi. bilig. ēt vbi no. ad dere. bndū de dec. rīdebat ēt vt ibi no. Alij dixerūt iter. cōpositiones. quas bit cōmuā cām ē ḡ nō. vt i pmis. ñ regrarur titulus fed i fcūdis. fic. z. ad. no. ff. li. fcruitus vē. ē. ḡ. quotumo. Alij. dixerūt aut quas agit ex pactōpōsito aut exapti. Sz agit. ut. xvi. q. iij. §. pōt. t. C. de pe scrip. xxx. an. ñ qp ōptionē. prescrte. bz titulus. pbare. Sī exceptor. ē. de pac. t. de. l. fi. fic. ff. de. fo. cōpe. li. vi. Sz nō. ñ. regrirur q; fit ius titulus vel tol q; dñiū trībuat. ad boc. ē. z. nemīnē ḡ meā ēt ē. z una cā te. de. li. finību. i ter odectoꝝ. de. ali qualis titulus. dat cām pferibēdi: z quo bc. ut. ff. co. li. diligenti.
l Titulū. ēt. dixerunt. z. bec fuit opinio gosfre. in summa bonau. ti. q; nō ēt necesse. pbari titulū. nīi ḡ pofficiat. p. bec. ad. p. pol. fol. xxc. C. de pe. bere. cog. vel. nīi fit pscriptio. ḡ pofficiat. C. de. p. ba. fine pofficiente. nīi fit ad boc. ordinatus. vel. ī. de proba. licet in boc cafu iudiq; bit. ē. ḡ. dec. dnā. Alij. dicebāt. q. oī. fufficiebat bona fide re. de. ē. ad. ordinādū. de. regrebatur. titulus. ē. ēt. dalgēt. bn. obtin. opīonibus relcatis tanc. qđ. ad. ber. ē. moderni. ñ. ē. bn. dalgētiq; ḡ. bic. approbabāt. opīo. Sz. objcio. ḡ. bere. tīa. z. cius. dñi. cio. potuus. fit de. vbo. ḡ. de. recip. ēē. nō. ḡ. dñi. cio. li. de. elec. cōmīsa. ḡ. poss. fm. boc. n. ōi. cafu. nec. fit. ecc. titulū. pbari. cui. ḡ. pscriptio. ḡ. per. fit. z. nec. fit. ḡ. pscriptio. ḡ. per. fit. z. nec. fit. ḡ. pscriptio. ḡ. per. fit. z. nec. fit

pena. ℣ſ.ſ. fin cõſtam ſimpli indicare dyſſed ſtomare ds cd fs allegata t̃ poſtate de boc.ti.q.vij. iudicet ꝺ de offi.ddc.paſtoralis. ℣.q. vero.

1 ¶ In gramen.cce tenũ quod regnitur et ſoum bẽat pena.

2 ¶ In iudaio.gd de arbore nõ aqua.I hec pena locũ in apoſ bẽeficiũ ſcõs gof. ſ. ber. q. nõpt de ordinãe ꝙ delegato ducti cantarit: ſ. hec pena: ſ. ſic poſſeſſionẽ ſ. reg.iu. ordi t.c. ſi pentecoſtẽ ſ. erit fm offi. ſi fit arbit cõpromiſſarii uocẽ cau ſi locũ audiat. ſi ſtatuta ſua ſ. legan ſuccedat. ad boc ſ. de offi. ddc.ad arbitrium et cadẽ róne dint offi. q. nõ ordẽ bac pena t audiore ud i mero executor locus bẽcesis ſ. bi ſi fint ut ſuccẽſſi de offi. ddc.ſup q̃ñam .ſ. i.c. ſuum.

3 ¶ Cũ per fozdeo. boc eſt quarum q̃ regnitur: vt lo cũ bat pena bec. Et dicit ſcrip fozdeo. ſi fec preoo timore vel odio nõ ſ. cor rupto fit. ſi cõ de bis ſunt ſuperius mentionem.

4 ¶ Officij. gd de bificio/ dixit offi. q. ꝙ pene fuit re ſtringẽdi boc ad bificia ſi cuiddã. ſi. papa boc re ſuſſici ſi expoſſet de dec. ad audiẽtã. in ſuſpẽſione ãt bonis poſſet bẽe locum q̃ ſuſpẽſus ab officio t a bẽficio. ſed dicit no. ſeium ℣. xxij. ti. poſſe bocez fact q̃ ſon ſ. o. li. de dec. q. ſpect q̃ no. ſ. ap. paſtoali ſi ſ. plenius i ſ. de pc. capitulo.

5 ¶ Annũ. ctanc indoabi dict. ſ. de dec. capitlo. ſ. cetrum. Quid ſi ãnno fuerit bibemũ/ dic ut no. ſ. de. ſ. ſ. de ſ. fig. quẽſuit.

6 ¶ Condẽnãdus. C. be pe. in. qui ma. iudi. vl. ſ. ſtamio eſt ut dic. ff. ſi iudi. ſi ſiluiſſa. ſ. ture auctũcp cõdẽnatur i tu ſiſti cuiuſ ſi cauſa criminalis pu nitur i cõſilianẽ. ꝓpte ſubſtãtiez: i cuiuſ nutturam: aut. uti. in. extr. li. iuriſ. ſ. ſigo it. Sũ ãt per ignorãtiã iudex male iudicauerit: tenetur ei ſiſ malefic in quãti bonis ꝛ equum iuſti iudicii. ff. de aa. ſ. extract. cog. ad. iuſt. de ebꝛ. que ex cauſa delic. in pain.

7 ¶ Equinio. officio: nec dixit de beneficio ſm offi.

8 ¶ Irregularitatio. de qua dicetur. ſ. de ſen. ex. cum medicinalio.

9 ¶ Et qa. irregularitate: aliaſ a quo. ſ. ſlaquco.

10 ¶ Per ſimũ. ct. n. de casibus reſeruationez. vi. q. iij. ſi quis ẽpo dãnatus ꝛ. de. de ſen. ex. cum illoꝝ. de boc de. de. ex. mandatis.

11 ¶ Si ſingũl. nec minoriu ſi de vno delicto plurez penas volumus irrogari: dignũ ſ. n. cõ. ꝛ. ita cõtinuat: facit q̃ no. de iudi. at ſi clericis in glo. pe.

12 ¶ Tot. I. in bcũ iuſticiã officij debiti humanam naturãq; ſ. pnormis eſt corrupture: ſi nec deus; timet: nec bominẽ reueretur: facit ſ. de cri. fal. c. i.

13 ¶ Dubitabit. ſ. ſi ſit appobata illoy diuoy decoꝛ: legas opiõ: qua diee bant i preallegatio. I. omnes penas bobere locum.

14 ¶ De apobatice. Dicere boc põt dui din quattuoꝛ ꝓncipaliez partez.

15 ¶ In prima pnemit diſſenõe: ſi erat iter ecclam ſ. federũ ſi cleroꝝ: ſ. obſeruãdo per ecclẽã ſibi factaz. In ſecunda ſi ſequit ibi: ſed ſi dicit offa. q. ꝙ pene fuit re ſtringẽdi boc ad bificia ſi cuiddã. ſi. papa boc re ſuſſici ſi expoſſet de dec. ad audiẽtã. in ſuſpẽſione ãt bonis poſſet bẽe locum q̃ ſuſpẽſus ab officio t a bẽficio. ſed dicit no. ſeium ℣. xxij. ti. poſſe bocez fact q̃ ſon ſ. o. li. de dec. q. ſpect q̃ no. ſ. ap. paſtoali ſi ſ. plenius i ſ. de pc. capitulo.

16 ¶ Annũ. ctanc indoabi dict. ſ. de dec. capitlo. ſ. cetrum. Quid ſi ãnno fuerit bibemũ/ dic ut no. ſ. de. ſ. ſ. de ſ. fig. quẽſuit.

17 ¶ Condẽnãdus. C. be pe. in. qui ma. iudi. vl. ſ. ſtamio eſt ut dic. ff. ſi iudi. ſi ſiluiſſa. ſ. ture auctũcp cõdẽnatur i tu ſiſti cuiuſ ſi cauſa criminalis pu nitur i cõſilianẽ. ꝓpte ſubſtãtiez: i cuiuſ nutturam: aut. uti. in. extr. li. iuriſ. ſ. ſigo it. Sũ ãt per ignorãtiã iudex male iudicauerit: tenetur ei ſiſ malefic in quãti bonis ꝛ equum iuſti iudicii. ff. de aa. ſ. extract. cog. ad. iuſt. de ebꝛ. que ex cauſa delic. in pain.

18 ¶ Equinio. officio: nec dixit de beneficio ſm offi.

19 ¶ Irregularitatio. de qua dicetur. ſ. de ſen. ex. cum medicinalio.

20 ¶ Et qa. irregularitate: aliaſ a quo. ſ. ſlaquco.

21 ¶ Per ſimũ. ct. n. de casibus reſeruationez. vi. q. iij. ſi quis ẽpo dãnatus ꝛ. de. de ſen. ex. cum illoꝝ. de boc de. de. ex. mandatis.

22 ¶ Singũl. nec minoriu ſi de vno delicto plurez penas volumus irrogari: dignũ ſ. n. cõ. ꝛ. ita cõtinuat: facit q̃ no. de iudi. at ſi clericis in glo. pe.

23 ¶ Tot. I. in bcũ iuſticiã officij debiti humanam naturãq; ſ. pnormis eſt corrupture: ſi nec deus; timet: nec bominẽ reueretur: facit ſ. de cri. fal. c. i.

24 ¶ Dubitabit. ſ. ſi ſit appobata illoy diuoy decoꝛ: legas opiõ: qua diee bant i preallegatio. I. omnes penas bobere locum.

25 ¶ De apobatice. Dicere boc põt dui din quattuoꝛ ꝓncipaliez partez.

26 ¶ In prima pnemit diſſenõe: ſi erat iter ecclam ſ. federũ ſi cleroꝝ: ſ. obſeruãdo per ecclẽã ſibi factaz. In ſecunda ſi ſequit ibi: ſed ſi dicit obla tiõe nõ ſuffe receptio q̃ cũ: quattuoꝛ ſi facie bat ad depoſitionẽ eius cui merat: ꝙ nõ ſũ bacibat ad ꝓuationẽ regni ſuciæ. In tria ſi ſequit ibi: non tam ꝓpte ꝓpoñ ab ꝓpoſitũ de ab ſolutiõ fauctez excõicat: ad licẽtã dicẽtis tibus dignũ ſ. excelſorum. etiamo ꝓtectũtur ſe ꝓnuſſurũ regno ſciæ. Et nota primo q̃ ſuperſtitiõe dicitur ſacro pãte cõcilio ad memoriã ſempit tãtoꝝ dnt de cõcilio ꝓtuo eſt ad bonẽſtate q̃ ad neceſſitate ꝛ fine ſine ui lẽcntia cõcilij ſuia pape ſufficeret ſ. imperatoꝛ ſ. quẽcũq; alius. xv. q. vi. ali nauibi nõ dicitur q. in cõcilio facta fuerit bepoſitio: ſpe. in. pleniudinem pſtatio. ij. q. vi. de. ceteroꝝ de ciuſpal. ad bonoẽ. ſ. ſ. fieroꝝ ex pedan qui audi core bebeni fm canonez: ꝓtiam ſuoꝝ bẽe debeant clericoꝝ. xv. q. vi. ꝙ

nullius de bis que ſ. a preda. nouiti: nil eſt cõſtactũ. Priaũ. c. li. de conſue. c. ij. papa vero nõ ſubiuntur canonibus: nec ab eis auctoritatẽ bybet contra ſ. de cle. ſ. ſ. ſ

bine ē q papa nō pōt eligerecūiꝰ fuo dīoc admoneatꝰ ꝺ ꝺce. venerabilē, qō nō eſt ecclēſie; q̄buo fiuc fint cathedralen ſue ſiersoeo ſtatuta ſ̄ ipſi ſi ꝺe ec. ne.p ꝺefenſo ꝺce. ſ̄ꝑb. c. ſi, unde tempoie lapſus ſuffiat q̄qua ſtatuta tē. ſi ꝺe loca. c. ꝓcuat. to. an.

[1] Abate fane ſ̄ infra. Zibbas ō bonefac. poſ ſe ē conuictu ſuo ꝓponēs loci ꝺe rofelī. ꝺe pdictꝰ mo naſteri iure ꝺiui uel q̄ꝛ. ē cui fuus ſini bus er largnīoc regio aragonie ad ipſū mōaſteriuꝫ ꝓtiere: pertipit adiudi cari ede monaſterio locus ipſumꝫ uoꝫ eunde amouer. ℣. Allegabat ip ꝑ parte ueſtra q̄ facta uobio do natio ꝺe pdictis nalida cxiſtebatqꝫ uio illa ſub ſarracenoꝫ tuc exiſtenti pſtatequ nō limplicit ſ̄ ſub cōdino ne fuere ꝺonata: uideſ ſi ad manuo fideli ꝺeuenuer. Zn quo caſu con ceſſio poterat ꝛ ꝺebebat here uigo reꝫ ipſi ꝺonationi reꝫ ꝺonatar. na tura uel qualitas ſi obſtabatꝛ ſalu

ꝙpte. ſ̄. notandum uer. alie. ſ̄. ſ. c. in ſi. ℣. Allꝫ ut tan. ꝺicit ꝙ ally fubulatas cuidā. ꝙ libellus alternatiuus nō reꝛpuatur non eſt ſtādū fm canonicam quātatem ad boc ſ̄. in ſi. c. ſi ſe nūdū ꝺicit ꝺe in tog. reſt. confitutione. ubi ꝺe boc ꝑ tinno. ſ̄. oſtī. ꝑ ꝓtī. ꝺe elec. ℣. relā. ℣. Allꝫ ꝺicunt ꝙ hic ſ̄ ſimulbino nō fuit obiectiū: bene fuiſſet repulſa talio petiō ꝓoper rōnes alle gatas ꝑ tan. glo. ſ̄ ſic intelligunt predi cam bene. conſti tuue. ℣. Allꝫ ꝺicunt ꝙ ubi actoꝛ iterrupt eſt ex facto alꝛ noſ tri ſilis ꝑbt impu tantis: a tmittitur alternatiuus libel lus. ſ̄. quoꝛ lega. ſ. l. ſ. q. ſi nōnun qs alias nonꝛ ſic ſoluit Sica. Ran fre. ſ̄ tmnodi aute q̄ubicūq; quis ꝑ babuiter ꝺubitat: non ſolum rōne a lieñ facultedē ꝑ poſ poſiti in eod libello plures ꝓponere actiones nec cogitur ꝺigere ē ſi fic nō ꝑtātur; ſ̄. ſic intelligatur dece. cōſtitutionalis ſi non eſt probabile bubaūdigere cogitur. ff. de tribu. q. i bereꝺē. ſ. ꝺigere: nbi plene ſ̄ boc: ꝛ adde quod ꝺicit ō co. li. ꝺe elec. ꝛ q̄ua ꝺuab. ℣. Allꝫ ꝺicunt ꝙ ly ſtle libellus uideatur ſ̄ua: nō eſſet; rei vendi. ē publicana non fut ſ̄ua fed ꝺuarū acti ad eundem finē ꝺebent eſſe ꝺuarū ad ſi actiū fuit mebe bebet eſſe ꝺuarū ſ̄ ꝺebent eſſe ꝺuarū ſ̄ ꝺebent eſſe ꝺuarū ſ̄ ꝺebent

fuerūt proposita diligēter auditis ac utriusq̄ȝ partis meritis equa iusticie lance discussis prudenter attēdit id: quod predicti abbas τ conuentus de bonefac.proposuerūt:intentionē uidelicet actoris ex his que post litē conte.accidunt posse fundari: eaq̄ȝ debere in iudicium deueire tunc locum habere:sicut cōgrue allegatuȝ ē supra:uidelicet quando ex certa τ expressa causa spaliter nō ē actum. Ex his.n.que post inchoatum iudicium eueniūt:quando causa fuit exposita specialis : nec debet nec pōt iudicis animus ad proferendaȝ sententiam iformari.quia cū certe cause facta ē mentio:utpote donationis uel uenditiōis aut alterius specialis oportet in cepti iudicij tempus attē'di:ut liquido cognoscatur:an tunc interfuerit actoris propter illa que specialem comitantur causam:τ neces'sario adesse debent ueluti locus τ tēpus τ huiusmōi que sunt solicite attēdenda:τ sine quibus causa uacua τ inualida censeretur.Sed cum ē in genere absq̄ȝ alicuius cause declaratione petitum:non sic oportet accepti iudicij tempus inspici:quia nō requiruntur:nec sūt opportuna:nec attendi possunt huiusmodi comitātia in hoc casu.Et licet aliquibus curiosis qui de his que non multum ex

L

pediunt sepe disceptant: aliter forsā appareat quando actum est causa aliqua non expressa:utilius tamen uidetur negocia tali expediri compendio: q̄ȝ per quandam exactam subtilitatem longo dispēdio prorogari : presertiȝ cuȝ nonnulla pro utilitate communi contra iuris asperitatem ex equitatis mansuetudine tolerari noscātur:unde idem cardinalis considerans q' ipsi abbas τ conuentus de bonefac.nō probauerūt largitionem super his regiam legitime sibi factā ex qua specialiter uos impetere uidebantur: ab huiusmodi eorundem abbatis et cōuentus impetitiōe de mandato nostro prehabito fratrum nostrorum consilio uos duxit sententialiter absoluen'dos. Nos igitur cardinalis eiusdem sententiam ratam habētes cā auctoritate apostolica ꝯfirmamus.

Bonifacius octauus.

Cum ab uno arbitrorum : uel iudicum alijs presentibus et mandantibus scripta sententia recitatur:habetur perinde ac si simul esset ab omnibus recitata . Oportet tamen ut is qui recitat : non utatur uerbis singularis numeri : sed pluralis:ut dicat:Nos tales iudices ul' arbitri ꝓnūciam' seu statuim' i hūc modū:lȝ sec' i electiōe seruet i q ut censeatur euidentius vnica:τ cōmunis:ē ab vno uice oium:siue per cōpromissū:siue per scrutiniuȝ ꝓcedatur:electionis ꝓnūtiatio per verba singularis numeri facienda.

II

I Dem.

Et si sentētia diffinitiua postq̄ȝ scripta fuerit: debeat a iudice non ab alio de scripti recitatōe ꝓferri:alias nec nomen sententie mereatur habere:nec ab ea sit appellar' necesse:episcopo tamen: quem ꝓpter dignitatis prerogatiuam ampliori conuenit honore fulgere:sententiaȝ ab eo ferendaȝ licebit ad instar illustrium personaruȝ per alium recitare. Sententia quam scriptam edi a iudice litigatoribus non recitari: vel quam ab ipso stando non sedē do proferri contingit:nullius est penitus momenti.

I Nno. quartus in concilio lugdunensi.

De appellationibus.

Ordi nobis ē lites minuere:τ a laborib' releuare subiectos.Sācimus igit vt siqs i iudicio vel extra

---

f Diligenter.xxx.q.v.c.ul.

t Lance.ō.c.ti.c.i.

u Attendit.repetit quasdam ex allegationibus.

x Specialis.ut in casu nostro.

y Tempus τ locus.hoc vult dicere:si peto rem ex causa donatiōis:licet de tempore τ loco non adiecerim:quia cum donationeȝ necessario comitātur tem'pus τ locus:mihi nō prodest:si post li.contesta. mihi donetur eadem res:cuȝ de certa donatione oportuerit intelligi certis loco τ tēpore facta. Si autem rem peto iure dominij vel quasi:hic etiam si post li.cōte. ius acquiro:fertur pro me sententia.ff.de rei vendi.si autem.i.responso τ.§.i. cū enim nullas specialis dominij causas expresserim: non sunt ibi cōcomitantie certorum loci τ temporis: τ ideo non est uis quo loco uel tempore dominium ante sententiam peruenerit ad me.

a Censeretur. scilicet donatio uel uenditio uel alia causa expressa merito censetur inualida:quia in dubiis regulariter pronunciatur ꝯtra actorem: supra de probatio. ex litteris : cum enim non sit probata uenditio certis loco τ tempore facta:τ sic sit dubium an ante li.contesta.uel post fuerit facta:succumbet:τ sic inualidum est probare actori causam sine tempore.Et nota per hanc litteram q' tabellio in instrumento debet apponere locum cōtractus. Quidam tamen dicunt locum solum de consuetudine apponi: cuȝ de iure cautum non sit. Sed dic contra per hanc litteram τ per decre.supra de probatio.quoniam:ibi:loca designando τ certa:ad hoc.ij.q.vij.libellorum.C.de contrahen.τ committen.stipul.l.optimam:ō de testi.ex tenore: supra qui fi.sint legi.per tuas.video q' testis deponit de loco:supra de testi. cum causam.i.τ in iuribus superius allegatis:sed par est probatio instrumentorum τ testium:de fide instrumen.cum ioannes.C.eo.ti.in exercendis: ergo τ tabellio conscribere debet locum.preterea forte conficeat instrumentum i loco in quo non potuit.

b Comitantia.s.locus τ tempus.

c Disceptant.quod faciendū nō est:ō.e.li.de renun.c.i.ī. de here.c.ij.C. de sum.tri.l.nemo.

d Expressa.scilicet quod est quando actum est causa expressa:ut ueniāt cōcomitantia tempus τ locus:et licet forte de iure stricto id verum esset:de equitate dicamus contrariuȝ.ff.ad.l.acquil.ita vulneratus ad fi.τ equitas scripta rigori prefertur.C.de iudi.placuit ar.bo.de simo.licet heli.et.c.per tuas. Joannes andree.

e Prorogari.ad hoc ō.e.li.de offi.dele.si is cui.io.an.

f Noscātur.pone exemplū.ī.de re.permu.c.uno τc.

g Huiusmodi.q.di.si ex alia causa agant rei iudicate non obstabit sententia:ō de iudi.examiata.C.de peti.here.hereditas.ff.de excep.rei iudi.si mater.§.i.τ.l.τ an eadem.

h Nos igitur.vi.pars.

a Cum ab uno.si ex pluribus iudicibus uel arbitris unus alijs presentibus τ mandantibus per uerba pluralis numeri ferat sententiam: tenet sententia:electio autem pronuncianda est per uerba singularia.hoc dic. Dubitatio decre.huius fuit:ex eo qd dicit lex:q' ex pluribus arbitris aut omnes debent sententiam dicere:aut nullus.ff.de arbi.l. item si unus i.§. item si plures.sed satis omnes uidentur dicere:cum unus alijs presentibus τ mandantibus per uerba pluralis numeri sententiā dicit.hoc ideȝ tenebat accur.ff.de ar.l.sicuti.Jo.an.

b Judicum.ordinariorū uel delegatorum:sit igitur hec equiparatio inter iudices τ arbitros:ad idem de offi.dele.uno delegatorum: licet interdum sit grandis differentia:ō.e.ti.c.vl.supra eo.li.de ar.c.ij.cū similibus.

c Et mādantib'. ergo si alij presētes essent:sed non mādarent secus:τ sufficit ita eē scriptuȝ .ff.qui τ a quibus .l.prosperit.vi. q. .iij.scriptum est: et sic taciturnitas nō habetur hic ꝑ mādato:τ fac.ī.de re. iuris is qui tacet: τ qd ibi dixi : nec .n.i sētētijs ꝓcedit ratihabitio : sicut i alijs actibus:de h .ix.q.ij.c.i.ō d his que fi.a prela.cum uos:caute ergo facit is pro quo lata ē sñia ab vno solo recitata:si de mandato aliorum possit fidē facere sicut de sñia:τ facit qd no. ō de offi.dele.cum in iure.

d Scripta.quod dic ut.ī.c.proxi.

e Oportet.necessitatē iportat : alias .n.si per uerba singularis numeri ꝓnūciaret hēret locū ille.§.itē si plures: quod uex itelligas nisi college:qui tñ hoc possēt:cōmisissent illi uices suas:nō solū in recitando:sȝ ēt i ꝓnūciādo:tūc.n.ille uerbis singularis numeri utere.Interdū tñ uerbū oȝ hōestatē designat.xxv.q.i.c.i.vbi de hoc.

f Statuimus.per hoc.n.verbum statuo hñ ꝓfertur diffinitiua sententia:ō de v.sig.in his.

g Electiōe.de hoc dic ut ō dixi de elec.sicut cū.e.li.Sed quid dices cōpromissū fuit i tres vt deberēt eligere:q secedētes i ptē postea redierūt dicētes:q' cōcordauerunt τ cōmiserunt vni electionem τ ꝓnūciationē illius de quo cōcordauerāt:q eligit ticiū:alij duo resistūt dicētes q' nō de illo:sȝ de seio fuerat cōcordatū:Querit an debeat illis duob' credi?Et osti.q hāc qōneȝ dicit fuisse d' sēo i eccla lugd'. plene eā tractauit:ō de ꝓba.ȝnio:τ dixit ibi se iter cardiales obtinuisse credēdū eē illis duobus:tū q: magis credendū ē duob' q̄ȝ uni: τ q: duob' credit donec ȝriū ꝓbetur:τ ut fraus euitet:al'q pronūciaret:sēper posset ius suū subtrahere illi i quē cōiter cōcordassēt:τ q: facultas probationū nō est angustāda:ō ut li.non cōte.qm:τ q: impossibile ē alio mō probari i quo casu ēt iterdū heretico creditur.C. de here.qm multi in fi.τ cōspiratori:ō de testi.co.c.vl.Jtē cū de cō'scia alicuius queritur:creditur uni soli.s.q: alit' probari non pōt:de homi.significasti v.fi.τ ad hoc bñ facit ipsa decre.tertio : τ sic dixit intelligendā decre.cū dilecti de elec.vt illi tres uel duo deponāt:τ dꝯfessibus aliorum τ de ꝓprijs.Jn ȝriū uidebatur.i.q' credendū eēt tertio tāq̄ȝ a duob' ad id officiū deputato:ar.ff.si mēs.fal.mo.di.l.i.ō de testi.co.ꝑterea:nec vī credendū duobus:cū uideātur i suis testionijs singulares.iij.q.ix.pura de elec.cū dilecti:ō accu.cū dilecti.Jtē uidētur illi testificari de ꝓprio fēo:τ sic nō sīt testes idonei.C.ō testi..l.oib'.iiij.q.iij.§.itē i cimiali v.itē nullus idone' : sȝ negari ñ pōt qn isti duo possint ꝓbare saltē dissensū tertij.s.q' ipse ȝnius ꝓnūciās nō cōsenserat i illū:nec de illo fuerat ordinatū:cōsiliū tñ ē tutum 'ad has fraudes euitādas:q' ipi cōpromissarij hēāt tabellionē:τ scribi faciant publicum instrumentum quomodo deliberant:τ ordinant de tali eligendo:τ cōmittunt illi socio:vt eligat τ ꝓnunciet:aut ipsi idem scribant τ sigilla apponant:vt scriptura τ sigillū obuiēt ꝯtrarium asserenti.i.q.vij.saluberrimum.xxvij.q.i.oēs femine. C.ō non nu.pe.aut ꝯtra qui ꝓpiā.Querebat ēt ibi osti.an ipsi cōpromissarij:ex quo dliberassent τ consensissent in aliquem: possēt mutare volūtateȝ: Et dixit q' non q: viceȝ capituli tales obtinēt vnde talis cōsensus habet saltēȝ vim scrutinij publicati: supra de elec. publicato.

b Singlari. Nota ad qōnem que fuit de facto Episcopus cōpromissarius ad eligenduȝ abbatem ratiōe dignitatis sic locutus ē in plurali.Nos talis episcopus bonohieñ.compromissarius τ ē. opponebatur q' non valebat electio:q: facta per verba pluralis numeri:ñ credo hoc nocerē hic q: vere ē vnica τ cōmunis ex quo fit p vnum solū:nec habet locuȝ hec decre.vt per te video.Quid dices i collatōibus:habebit ne in illis locum hec decre.vt si ad plures spectat collatio:necesse sit eam fieri ab vno:τ per verba singularis nūeri?non credo:dico enim vt dixi.ō.d elec.sicut cū:τ vbi ñ hȝ locū decre.q: ꝓpter non hēbit hec locum:sed in collationibus non habet locū decre.q: ꝓpter: ergo nec ista:ad idem.ī.de ꝑben.cum in illis τ qd dixi.ō.de elec.c.vlti.Joannes an.

a Et si sententia diffinitiua. Nō.q' secus de interlocutoria:sed huic contra.ō.de ꝓbat.qm contra falsam. So. interlocutoria bene debet redigi in scriptis:vt ibi:sed non ē necesse q' ꝓferatur vel recitetur de scripto:poterit ergo iudex interloqui:τ postea interlocutoriam illam tabellio rediget in scriptis:nec ē etiam de necessitate q' redigatur in scriptis sed alias nō creditur iudici:nisi id pateat per scripta actorum vt ibi.

b Proferri.Quid si iudex nouiter excecatus ē vl nescit legere:cuȝ tales iudicare possint.ff.de iudi.cecus vbi de hoc.C.de iudici.l.certi?So.vel deleget cause diffinitionē alteri:vel faciat per alium legi petitionem τ allegationes partium:τ per seipsum ab alio instructus ꝓferat verba diffinitionis cause.s.condemno vel absoluo:vt faciūt potestates italie:qd tamen osti.non approbat in summa.e.ti.§.qualiter.Judices tamen debent eē litterati τ habere peritiam canonum ō.de consang.τ affi.c.i.

c Necesse.ij.q.i.in ꝓmis in fi.τ.l.statutis.C.ō sen.ex peri.re.l.i. ij. τ.iij.ff.de ar.l.non distinguemus.§.q' si.ō.e.ti.c.i.nec confirmaret talis sñia per ap.nec ob.ff.rem ra.habe .l.iij.§.falsus quod dic vt nō.ō.c.i.

d Conuenit.ō.de offi.dele.sane.ij.ō.e.li.e.ti.c.ij.ī.de here.inquisitores τ.c.vlti.ī.de priuile.c.vlt.ī.de sente.excom.quia periculosum cum simi.

e Illustrium.C.de sen.ex peri.reci.l.ij.τ in auten.de illustri. τ qui super eos sunt.§.sancimus igitur collatione.v.habes ergo casum i quo iudex non recitat per se sententiam . Sunt τ casus in quibus valet sententia sine scripto:vt cum breues sunt cause τ maxime viliū personarum.Et breuis poterit dici duorum aureorum.ff.de do.l.idest τ.l.prece.in fi.Jnspiciatur autem qualitas personaruȝ:τ relinquatur iudicis arbitrio.ff.de iure.deli.l.i.ō.de offi.delega. de causis:vel inspiciatur consuetudo loci vel fori.xi.di.cōsuetudinis.Jteȝ cum episcopus de causa ciuili iudicat inter clericos suos.xi.q.i.siqs cum clerico:τ hoc habes.C.de sen.ex peri.re.aut.nisi. Jtem i casu .s.cum preses deposito officio coueniatur vt reddat administrationē in auten.vt iudices sine quoquo suffra.§. necessitatem . Jtem cum papa per se ꝓnunciat:valet enim sententia licet nō tulerit eam i scriptis:ipse enim solutus ē legibus. C.ō legi.digna vox: τ quia eius ꝓsentia omnem supplet solennitatem . C.de testa.l.omnium. Jtem secundum quosdam valet sententia lata in cā matrimoniali sine scripto per decre.ō.de testi.albericus τ hoc videntur ibi tenere her . io. gof.τ inno. sed osti . intelligit q' ibi bene fuerit sentētia lata in scriptis : sed non publicis.τ hoc teneas per cle.de ver.signi.sepe circa fi.de hoc in spec. de sen.prola.§.iux.ver.non valet.vel dic distinguendum:an iudex ꝓcedat ex officio an in figura iudicij:ut primo casu teneat sentētia sine scriptura: in scđo non:uel an ꝓcedat in figura iudicij vtraq̄ȝ parte presente:an altera cōtumaciter absente:vt in primo ualeat:in secundo nō: τ hoc dixit verissimum: allegat.ō.vt lit' non cōtesta. c.i.τ.c.quoniam . Jtē fm Jo.τ lau.qui hoc no.ij.q. i.in primis in fi de consensu partium pōt sentētia ferri sine scripto:sed her. τ osti.contra:vt.ō.de of . dele. de causis: fatetur tamē ibi osti.q' partes bene possent iudiciario ordini renunciare : ita q' nec locus esset libello:nec ꝓlationi sentētie τ de plano iquireretur veritas τ mandata sua darȝ vel aliter ut sibi videretur ordinaret.ff.de offi.procon.nec quicq̄ȝ.§.de plano τ.C.de tem.ap.l.fi. sed q' iudicando τ ꝓnunciando omittatur scriptura dicit fieri nō posse.Et dāt doctores consilium:q' iudex in ipsa sententia dicat in his scriptis.C. de testa.aut.hoc iure.C.de fi.instru.contractus . Et dicunt quidem aliter latam sententiam non ualere.C.de sen.ex peri.re.l.ij.τ vl.quod non est verū:sufficit enim q' i scriptis feratur vt hic:ar.C.ō testa.l.cū antiqtas.§.fi.

f Edi.non curo si aperta sit:vel clausa:τ habes hoc.C.de sen.ex pi.reci.l.i.ar.ꝯtra.ī.ti.ꝓri.appellatio ibi soluitur.io.an.

g Stando.in casibus in quibus ꝓceditur simpliciter τ de plano sine strepitu τ figura iudicij:dic ut in cle.de ver.sig.sepe circa fi.glo.

h Sedendo.sedere enim debent iudices non solum cum diffinitiue ꝓnunciant:sed etiam cum res que agitur plenam cognitionem desiderat.ff.quis or.in bo.pos.f.l.ij.§.dies in aut.vt ab illustri.τ qui super eos sunt.§. facimus igitur colloc.v.i aut.de iudi.§.sedebunt coll.vi.xxiij.q.i. paratus ibi sedeo me iudicare τc.iij.q.iij.v.a ꝓcedente.Quid si sedebat in alta turri vl palatio:τ partes erant inferius?Dic q' ualet sententia::potuit enim tutiōem sibi loci ꝓuidere:si forte timebat:ar.ō.de spon.cum locum de elec.bone. i. ff.de acquir.pos.l.q' meo.§.si uenditorē τ ar.C.ubi sena.uel cla. l.iij . ante medium ad hoc.ō.e.li.de of.dele.c.statuimus τ.ī.de heret.c.ul.τ idē possumus dicere d' eo qui super equū sedendo tulit sentētiam.s.q' sentētia ualeat:licet enim non videatur sedere uidetur tamē quasi sedere.ff.de f.rus. predi.l.q sella.de homici.dilectus τ.c.significasti. Alij cōtra.C.de sen.τ iterlocu.ꝓlatam.ij.q.vi.§.diffinitiua in ꝓn.talis.n.non uidetur sedere sȝ baiulari.C.de of.eius cui man.ē iurisditi.l.honorati.Et nota quod di' de sedēdo intelligūt doctores q' iudex in sede sua sedere dbeat τ nō stare:unde quid si in culo doleret q' sedere nō posset:Jtem quid si i ipsa sede nec sederet nec staret sed iaceret?satis forte fuit de mente iuris q' sedere intelligatur: si sit in sede sua de plano iudicādo:quocūq̄ȝ modo ibi moretur:tamē ꝓmum tene quia minime sūt mutāda:que interꝑtationem certaȝ semper habuerunt. ff. de legi.l.minime.io.an.

i Momenti.ita q' nec ē appellare necesse.ō.ꝓri.Rñ.

a Ordi nobis.appellans ad papam i iudicio vel extra appellare dȝ in scriptis:τ causam exꝑmere τ apostolos petere:si vult τ petit appellatus ꝓncipales p se uel p ꝓcuratores instructos sup ꝓncipali accedere debent ad papam:in appellationibus a sententia diffinitiua interpositis nil mutatur.demum appellāti τ appellato cōstitutionem non seruātibus imponitur pena.Et pōt diuidi decre.i.iiij. partes.Jn quarum ꝓma ponitur constitutionis cā.Jn scđa constitutio.Jn tertia ipsius declaratio.Jn quarta non seruātium pena.

b Minuere.sic.ff.si cer.pe.quidam estimauerunt in fi.de rescrip. nōnulli de do.τ contu.finem cum suis concor.

c Subiectos.ō.in ꝓemio hui' libri τ de offi.le.c ij.τ de of.or.ut litigātes.

d Vel extra.hoc debet intelligi qñ extra iudicium appellatur tñ a iudice quod patet per id:quod de aplis sequitur fm inno.ad hoc.ī.v.his que in appellationibus:ibi enim excipitur:sed alias non eēt vera exceptio si non includeretur sub ꝓcedētibus.ff.de penu.le.l.nam q'.§. fi.τ fm hoc qd.ī.dicit interlocutoria:ad actū iudicialem referas:q' dicit grauamine:ad actum extraiudicialem referas:tamen per iudices illatum. Sed alij contra dicentes cum appellatur extra iudicium etiam si non a iudice seruari debere:ar. ī.c.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

concertationi.ad id quod dicitur de aplis: Rñdetur id locum habere quã do in iudicio appellatur:ad id quod dicitur de. v̄. his que rñdetur q̄ illa non ē exceptio:immo determinatio uel ꝓtestatio quedam: ꝛ hoc ē tutius: ꝛ tenet hoc ber. ō. de elec. cōsiderauimus in ꝑma glo.

e Interlocutoria. Nō ius nouum: appellātem ab interlocutoria debere in scriptis appellare: ꝛ equiparatur appellationi interposite a diffinitiua ex interuallo vsq; ad. x. dies tunc enim est appellandum in scriptis: sed si in continenti appelletur: sufficit viua uoce appellari. ff. de ap. l. ij. ꝛ ij. q. vi. ad si. sed ab interlocutoria in continenti: ꝛ ex interuallo appellandum ē in script̄ vt hic. Et dixit gof. ꝛ ostien. post eum: q̄ aliud etiam ius nouum hic inducitur: q̄ qui appellat: cām cur appellat debet exprimere in appellatione: sed per uetera iura sufficiebat dicere appello ab iniqua interlocutoria: sicut in diffinitiuis: ꝛ induxerunt ad hoc ō. de elec. cū dilecti ꝺ testi. significauerūt v. mādanius. ō. e. dilecto ꝛ. c. dilecti ꝛ. c. ex parte. Sed ber. cōtra dicens hoc nouum non esse: dicens q̄ i illis decre. bñ exprimebatur cā appellandi: ꝛ cum ber. credo per decre. ō. e. ut debitus. Item dixit gof. q̄ olim extra iudicium nō compellebatur quis causam exprimere: vnde ꝛ quo ad hoc istud ius nouum dixit. Sed ber. contra dicens: q̄ sm antiqua iura bene tenebatur: qui extra iudiciū appellabat cām exprimere: ꝛ de hoc no. ō. e. cum causam in glo. vl ꝛ. c. se. in vnica glo. Istud ergo solum dicit ber. hic quo ad hoc ius nouū induci q̄ in scriptis appelletur i iudicio ꝛ extra. Causa āt ideo exprimitur: ut uideat iudex cui porrigitur appellatō: an iusta fuerit ut sic appellantē admittat uel repellat: vnde semp papa in cōmittendo appellationes a grauamine interpositas scribit: si ē ita.

f Ad nos. maxime sm quosdas sm ostien. in his que de nouo inducit hec ꝯstitutio locum non habet: nisi in appellationibus interpositis ad papam cū hoc hic exprimatur: ꝛ cum sit penalis ꝛ sic restringenda ꝛ q̄ solum de appellationibus interpositis ad papam intelligatur: satis ꝓbatur per decre. ō. de fo. compe. romana. i. Rñ. ubi hēs q̄ archiep̄us de consensu partium n̄ pōt de causa cognoscere appellationis articulo ꝑtermisso: ergo necesse ē dicere q̄ decre. ista loquatur in papa. Sed sm ꝑmam opinionem posset dici idez in quolibet alio iudice ordinario qui per simplicē querelā cognoscere possit ut legatus ut. c. i. de offi. leg. sed archiep̄us per querelā cognoscere non pōt ꝛ ideo ꝑmo ē sibi uidēdum: an appellatio deuoluat.

g Appellandum. v̄bo: q̄ adhuc hodie sm ostien. poterit facto appellare: ut. ō. e. meminimus ꝛ. c. suggestum ꝛ. c. hec sicut ꝺ hoc. ō. de ap. ut debitus.

h In scriptis. istud speciale in appellatione ad papam interposita. Alij cōtra: ꝛ facit ꝓ eis. ō. de ꝓbat. qm̄ contra. Ad qd̄ dicit ostien. q̄ licet nō fuerit in scriptis redactum: poterit fides fieri. Sed nunquid quelibet scriptura sufficiat? Dicit inno. q̄ sic: satis enim ē q̄ forma qua appellatū ē in scriptis ꝓbari possit. Expeditius tamē ē ꝛ melius q̄ scriptura sit publica: uel autenticum sigillum. ō. de fi. instru. c. ij. ꝛ facit. ō. eo. li. de elec. ut circa.

i Deproperet. i. festinet uel ualde ꝓperet: prepositio de hic auget: sic. C. de iudi. ꝓperandum.

k Petat aplos. instanter ꝛ. j. xxx. dies. j. e. ab eo ut in de. q̄uis. e. ti. ꝛ nō intelligas de aplis petro ꝛ paulo: sed de litteris dimissorijs. ff. de li. dimis. l. una. ff. de v̄. si. l. dimissorie.

l Exhiberi. q̄ si nō exhibeantur ꝛ postea iudex in cā ꝓcedat: nisi appellationi renunciatū eēt: inualidus ē ꝓcessus. j. e. ut super. quod ē uer̄ si debitis loco modo ꝛ tp̄e requisitus: eos expresse denegat: uel. j. debituz tempus negligēter uel malitiose tradere ꝑtermittit. j. e. ab eo. ij. Rñ. Et nō. q̄ iudex tradendo aplos uidetur appellationi deferre. ō. e. ti. dilectis ad si. quod uerū est qñ tradit dimissorios vel reuerētiales secus si refutatorios: ut seqtur sic nec termini delatio hz vim delatōis: ut dicā. j. e. ti. cū appellatōibus.

m Appellationis. admittende uel non: ꝛ tūc sequentia ueniunt expositiue ad causam ob quā appellatum fuit.

n Superioris. nō dixit pape: ꝛ sic no. ꝓ his q̄. ō. dixi.

o Delatum. solet fieri in dubio cum dubitatur de ueritate appellationis:

super interlocutoria vel grauamine aliquo ad nos duxerit appellandū causam appellationis in scriptis assignare deproperet: petat apostolos quos ei precipimus exhiberi. In quibus appellatōnis causam exprimat ꝛ cur appellatio non sit admissa: vel si appellationi forsan ex superioris reuerentia sit delatum. Post hoc appellatori scd̄m locorum distantiam personaruz ꝛ negocij qualitatem tempore prosecutōnis indulto: si voluerit appellatus ꝛ petierit: principales persone per se vel per ꝓcuratores instructos cum mandato ad agendū: ꝛ cum rationibus ꝛ munimentis ad causam spectantibus accedant ad se. ap. sic parati: vt si nobis visum fuerit expedire finito appellationis articulo uel de partium voluntate omisso: procedatur in negocio principali: quantum de iure poterit ꝛ debebit: his que in appellatōibus a diffinitiuis sentētijs interpositis antiquitas statuit non mutatis. Nō si appellator que ꝑmissa sūt non obseruet: reputabitur non appellans: ꝛ ad prioris iudicis redibit examē in expensis legitimis condēnandus. Si āt appellatus cōtēpserit hoc statutū: i cū tanq̄ in contumacem tā i expēsis q̄z i causa: quā tum a iure permittitur: procedatur. Iustum est equidem: ut in eum iura insurgāt: qui ius ꝛ iudicem ꝛ partem eludit. Idem in eodem.

alias caueat penam. ō. ti. ꝓxi. c. i. io. an.

p Indulto. a iudice a quo ē appellatū: de quo dic ut. ō. eo. ti. cum sit romana.

q Petierit. quia nō sufficit. q̄ hoc gerat in mente: nisi hoc exprimat ore. ff. de v̄. ob. l. quicqd astringende. Et nō. q̄ sm iura uetera aut recipiebatur appellatio a iudice: vel a parte aut non: nec statuebat̄ termin̄. In secundo casu sufficit mittere procuratorez ad impetrandum ꝛ contradicendum. In primo dz mittere procuratorem ad ꝓsequendam causam appellatōis: sed de ꝑncipali nil dicebatur per antiqua iura: hodie āt si hoc petit appellatus: tenetur mittere nō solum ad ꝓsequēdā cām appellationis sed etiam ꝑncipalē ut hic uides: si huius constitutionis penas euitare voluerit: ꝛ sic addit solum ista constitutio ꝛ non derogat. Sed contra. ō. e. qua fronte vbi hoc uidetur esse in optione appellantis. So. quidam exponunt ibi si maluerit aduersarius. s. appellatus. Alij dicunt illud correctū per istud. Alij q̄ decre. illa dat optionem appellanti ad quē appellare uelit: nō an uelit principalem causam ad iudicem appellationis deferri. vel dic q̄ ibi datur optio an uelit coram eo ad quem appellauit litigare, vl̄ delegatum impetrare: ꝛ hoc cum appellatus non ꝯdixit: ut hic.

r Per se. non datur optio: vt personam trahere possit: sed causam vnde istud uel quod seqtur: non refertur ad potestatem appellati: sz appellantis. io. an.

s Munimentis. i. priuilegijs ꝛ instrumentis ꝛ omnibus his: per que potest causa muniri: supra de do. ꝛ contu. c. si. de electi. cupiētes supra eo. li.

a Finito. p approbationem uel cassationē appellationis: quod est officium iudicis ap. ij. q. vi. ad si. Io. an.

b Omisso. quod non posset archiepiscopus: supra de fo. compe. romana. i. rñso.

c Antiquitas. reuerenda. ō. de trāsla. quanto.

d Statuit. s. q̄ appellans in eis appellationis causam non teneatur exprimere: sed sufficiat dicere appello ab illa iniqua sententia. et iudex debet appellationi deferre: ꝛ potest statuere terminum appellanti ad appellatōem ꝓsequendam. e. t. cū sit.

e Premissa sunt. id est si causam appellatōnis non expressit i scriptis: ꝛ apostolos non petijt. ꝛ instructus non venit ut hic dicitur.

f Condemnandus. non dixit condemnatus. Unde dixit ostieñ. q̄ iudex principalis cause habet condēnationem facē. Sed dic: q̄ ēt iudex appellationis ipam pōt facere. j. e. cum appellationibus. i. rñ. in si.

g Contempserit. Quare hoc dicit: cum in voluntate appellantis resideat ire uel non ire? Hoc intelligitur secūdum ber. cum appellatus hoc approbauit scilicet cū volebat coram superiore causam prosequi. Si igitur postea nō seruauerit hoc statutū. i. si n̄ ueniat instructus vt debet: contra ipsum tanq̄ contra contumacem procedetur tam in expensis q̄z in causa. Et qualiter procedatur cōtra contumacem reum uel actorem lit. cont̄. uel non cont̄. uel quasi cont̄. plene no. ō. de do. ꝛ contu. ꝑut.

h Procedatur. per illum ad quem est appellatum. ō. e. sepe et. c. per tuas: nec est mirandum si tales taliter puniuntur: iustum est et cetera.

i Ius. ō. e. in principio.

k Iudicē. qui appellationem recepit: ꝛ terminum assignauit.

l Partem. que venit instructa coram papa.

m Eludit. qd̄ reprobat̄. ō. de ali. mu. iudi. ca. fa. c. i. de postu. prela. bone. ij. §. nec nocebat. ff. de iudi. si pretor.

n Legitima. iudex qui recusatur: statuit competens tempus arbitris ad finiendam causam: quo elapso si finita non fuerit: i ꝑncipali ꝓcedit. Emanauit ad suppletionem decre. ō. de offi. dele. suspitionis. io. an.

o Legitima. de veritate cause non dubitatur: quin habeat arbiter cognoscere. Sed quis cognoscet: an causa sit legitima? dic: q̄ idem arbit̄: vt nō. ō. e. cū speciali in. iij. glo.

p Iudicem uel ordinarium vel delegatuz a papa. ō. e. cum speciali de offi. dele. suspicionis. Si autem eēt delegatus episcopi: uel eius officialis: vel eēnt plures delegati cum clausula: q̄ si non oēs: ꝛ vnus ex his recusetur: tē non itur ad arbitros: qd̄ dic ut no. ō. e. li. de of. dele. si contra vnum: ꝛ coram ipso iudice q recusatur: dandus ē libellus recusatorius. ō. e. secūdo requiris. C. de iudicijs apertissimi.

Legitima suspitionis causa cōtra iudicē assignata: ꝛ arbitris a partibus scd̄m formam iuris electis: qui de ipsa cognoscant: sepe cōtingit: q̄ ipsis in idem conuenire nolētibus nec tertiū aduocātibus: cuz quo ambo vel alter eorum ꝓcedat ad decisionem ipsius negocij vt tenentur: iudex ꝓferat excōmunicationis sententiam cōtra ipsos: quam ipsi tum ꝓpter odiuz tum ꝓpter fauorem partium diutius vilipēdunt quare causa ipsa plus debito prorogata: non ꝓceditur ad cognitionez negocij principalis. Volētes igitur morbo huiusmodi necessariam adhibere medelaz: statuimus: vt ipsis arbitris per iudicē competēs terminus prefigatur: infra quem i idez conueniant: vel tertiuz concorditer aduocent: cum quo ambo vel alter eorum eiusdem suspicionis negocium terminare ꝓcurēt. Alioquin iudex ex tunc in principali negocio procedere non omittat. Idem.

Romana ecclesia: ꝛ infra. Cum suffraganeoꝝ remeñ. ecclesie suorumq; officialiū qui gnāliter de causis ad ipsoꝝ forū ptinētibus eorū vices supplēdo cognoscunt: vnū ꝛ idē consistoriū siue auditorium sit censēdū: ab ipis officialib᷒ n̄ ad dictos suffraganeos: ne ab eisdē ad se ipsos iterponi appellatio videatur: sed ꝺ iure ad remeñ. ē curiam appellādū. Ab archidiacōis vero alijsq; inferioribus ꝑlatis suffraganeis subiectis eisdem: ꝛ coꝝ officialibus ad suffraganeos ipsos debet ꝛ non ad eandem curiam omissis dictis suffraganeis appellari: nisi aliud remenēsis ecclesie de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad prefatam curiam ab eorundem suffraganeorum vel suorum officialium audientia fuerit appellatum: remeñ. archiepiscopus qui pro tempore fuerit: uel officiales ipsius nullatenus in appellationis cā interposite ante diffinitiuā sentētiā

q Formam iuris. ō. e. cum speciali: ꝛ non debent eē laici tales arbitri: q̄ cum habeant testes compellere: ꝛ alia facere que ptinent ad hunc articulum: talis spiritualis iurisdictio non caderet in eos sm ber. ad hoc. xcvi. di. bene qdem de iudi. discernimus. Item non debent eē suspecti: alias possent sicut iudices recusari. Item nec debēt eē multum remoti. ō. e. scd̄o requiris ꝛ. c. cum speciali. Item debent esse in locis competentibus: vbi possit haberi copia peritorum. ō. eo. li. de rescriptis. statutum.

r Cognoscant. ꝛ pronunciēt. ff. de iudi. de qua re. ō. de causa pos. cum super: ꝛ infra patet. io. an.

s Proferat. quod pōt. ō. de of. dele. suspicionis.

t Odiuz. caueant tales arbitri iuris a pena. ō. ti. ꝓxi. c. i. licet arbitri cōpromissarij illā timere non hēant: vt ibi dixi.

u Uilipendunt. ꝛ ex eo magis ligantur. ō. de sen. ex. per tuas.

x Ipsa. s. recusationis.

y Morbo. ō. e. li. de excep. pia.

z Per iudicē. ipm recusatū ordiariū vel delegatū. Cōtra. ō. de of. dele. suspicionis. So. ista corrigit illaz sm ber. ꝛ sic. o. reuolauit ad a. id ē hoc extremum ius ad illud qd̄ olim erat ante decre. suspitionis. Sed dic: q̄ decre. ista non corrigit illā. Illa enim decre. loquit̄ in termino partibus assignando ad ꝓbādum. i. parti que suspicōez vult ꝓbare: quem nō qui recusatur: sed arbitri assignare debent: vt ibi. Ista loqtur in termino assignato arbitris ad causam finiēdam: quē non arbiter sed iudex recusatus debet statuere. io. an.

ꝛ Competēs. q̄ si minus competētem terminū assignaret: locus esset appellationi. ō. de dilat̄. c. i. io. an.

ꝯ Alioqn. s. si elapso termino nōdū sit p ipsos negociū terminatū.

ꝝ Omittat. videtur q̄ ꝯstitutio ista sit iniqua: sic ꝓbo. Pone q̄ iudex in veritate sit suspectus suspicione que ꝓponitur ꝯtra ipm: arbitri fauore partium vel partis nō finiunt negocium in termino iudex ꝓcedit in ꝑncipali: ꝛ sic inutiliter ꝓponitur recusatio. Quomodo ergo fiet cum hic compellatur coram iudice suspecto reus litigare? Dicunt quidam: q̄ pars petet a iudice: vt scd̄m acta coram arbitris negocium finiat: ad hoc. ō. de testi. ꝑtata: ꝛ si male ꝓnunciauerit: appellet. vel dic: q̄ si arbitri nolūt ꝓnunciare: vel male ꝓnunciāt appellādum ē ad papam. ō. e. li. de of. dele. ab arbitris. io. an.

a Romana. Huius decre. xi. sūt partes: sicut ꝛ sunt. xi. eius dicta. Primum q̄ de officiali episcopi non ad episcopū: sed ad archiepiscopum appellatur. Secūdum: q̄ de subdito episcopi ad ipsum n̄ ad archiepiscopum appellatur: nisi aliud esset de consuetudine. Tertium q̄ archiep̄us causam appellationis ad episcopum iterposite non debet cōmittere: vel partes citare: nisi in appellationibus probabilis causa sit expressa. Quartum: q̄ si negetur per ap. negocium deuolutum: non inhibebit archiepiscopus iudicē ꝑncipalis cause procedere: nisi prius de deuolutione constiterit. Quintum: q̄ si dicitur: ex iniusta causa appellatum i hiberi non potest nisi ꝑus recepta ap. vt ꝓbabili: incipiat cognoscere ꝺ cause veritate. Sextum: q̄ licet dicatur appellatum a diffinitiua: in casu ꝓhibito a iur: ex quo de hoc cognoscere ceperit: potest inhibere: ne sententia executioni mādetur. Septimum: q̄ archiepiscopus in tertiam personam post inhibitionem suam in causa per ap. delata ad ipsum aliquid innouātem iurisditionem exercere non potest. Octauum: q̄ archiepiscopus appellātē in alijs causis a iurisditione episcopi non potest eximere. Nono dicitur: q̄ ab episcopis in quibus caus̄ iurisditionem temporalem habent: de iure debet ad archiepiscopum appellari nisi speciale ius aliud inducat. Decimo: q̄ censuram ecclesiasticam in appellantem prolatam per episcopum archiepiscopus reuocare non potest: nisi partibus vocatis ꝛ de causa legitime cognito. Undecimo ꝛ vltimo dicitur: q̄ ex quo archiepiscopus pronunciauerit male appellatū ante sniam: statiz debet cām ad suffraganeū remittere.

b Generaliter. Nota per hanc litteram: q̄ officialis est ordinarius non ꝺlegatus: ꝛ sic est reprobata opinio gof. qui no. in summa de off. vi. §. Item dubitari: q̄ officialis episcopi delegatus ē n̄ ordinarius: ꝛ ob hoc dicebat de ipso ad episcopum esse appellandum: ꝛ hoc idē videbatur tenere ber. ō. ne prela. vi. su. c. ij. in glo. ij. vbi dicit: q̄ episcopus non potest de iure ordiarium dare: sed solum princeps uel lex. Sed dici posset: q̄ per hoc nō negat officialem esse ordinarium: quia dici posset: q̄ habet a lege. Unde ipe ber. hic ꝛ innocen. ꝛ osti. ꝛ omnes no. officialem ordinarium esse. quod ex hoc dicto necessario concluditur hic: ꝛ proba hoc: ut dixi. ō. de of. vicar. licet ad hoc. ō. de of. vica. sua in aut̄. de iudi. circa ꝑncipium colla. vi. ꝛc̄.

c Idem. non tamen per omnia: ut. ō. de of. dele. si ꝯtra vnū. §. vltimo.

d Suffraganeos: ēt si ꝯsuetudo eēt: q̄ appellari posset ad eos: vt. ō. de cō sue. c. ij. e. li. ꝛ vide qd̄ ibi dixi.

e Ad seipsos. quod esse non potest. Appellatio enim est de minori ad maiorē ꝛ cetera. Si autem appellatur de officiali ad episcopum: non appellatur de minori ad maiorem: immo de eodem ad eundem: ꝛ sic non potest dici appellatio.

f De iure. q. d. de ꝯsuetudine posset secus induci: ad hoc. j. e. ꝓxi. ꝛ hoc tenēt moderni: qd̄ ē falsū: vt. ō. de ꝯsue. c. ij. vbi de hoc.

g Curiam. nisi appellare vellet ad papam: ad quem omisso medio appellatur. ij. q. vi. ad romanā ꝛ. c. qsquis: ꝛ idem in legato de of. lega. c. i. vbi de hoc ꝛ. ij. q. vi. c. iij. secus sm. l. ff. de ap. l. impatores.

h Prelatis. qui iurisditionem habent: quod dic: vt. ō. de of. or. cum ab ecclesiarum.

i Curiam. remeñ. de qua. ō. dixi.

k Consuetudine. que dat iurisditionem. ō. de fo. compe. cum cōtingat. ō. e. li. e. ti. romana de of. or. romana ꝛ i hoc cāu possumus itelligere. ō. de ꝑbē. referente de no. op. nū. significātibus. Idē si de ꝑuilegio cum ista sint paria ix. q. iij. ꝯquestus. ō. de of. or. duo sil. in. §. dz.

l Qui pro tempore. q. d. istud non est ius speciale ꝛ personale quod extinguatur cū ꝑsona: imo ꝑpetuū ē. ō. de trāsact. de cetero. ꝛ in alijs archiep̄is ēt seruādum ē. ō. de of. or. romana ad si.

m Diffinitiuam. quia in appellationibus a diffinitiua non est necesse cām

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

exprimere:vt dixi.s.e. cordi.τ sic ibi non haberet locum quod sequitur.

n ¶ Citent. τ si citauerint impune nō paretur.ff.de iurisdi.o.iudi.l.vl. τ hoc intelligas:vbicūq; quis citatur ab aliquo:τ constat q citatus nō ē de iurisditione citantis:non tenetur comparere:nisi cā talis i citatorio exprimatur: per quā appareat illum iurisditionē habere:si vera sit illa cā.ff.qui satisdare co.l.si vero.ff.d fer.l.i. In dubio melius ē comparere. xxiij.q.i.quis culpatur.ff. de iudi.siquis ex aliena:et adde qd no.iij.q.ij.si eps de accu.veniens.

o ¶ Expssa.dupliciter pōt itelligi.s.q archiepiscopus nisi videat in appellatione expssam pbabilem causaʒ nec citabit nec cōmittet: uel dic expressa in citatorio ul cōmissione:q2 in cōmissiōe vl citatōe exprimet pbabilem cām:ob quā sit appellatum. Sed contra.s.e.ti. si duobus:vbi archieps cām in citatione non expsit:τ tamen tenuit citatio:sʒ illud per istud supplenduʒ ē:vel citare non debet:vt h si citauerit expressione nō facta tenet: vt ibi quia multa fieri ꝛc.fm osti.

p ¶ Interlocutoriam. ergo interlocutoria transit i rem iudicataʒ:nisi ab ipsa.j. x. dies fuerit appellatum: s. de elect.cum dilecti i fi.qd vex ē quo ad ptē sʒ ñ quo ad iudiceʒ:quod dic:vt.s. e.ti.cū cessante τ.j.e.c.vlti.

q ¶ Simile.vt si dicatur appellationi renunciatum tacite vel expresse : s.de of.dele.gratum vel dicatur ex pbabili cā nō appellatum.j.proxi. Rñ.vel dicatur non appellatum in scriptis:eo casu quo dbuit in scriptis appellari:s.e.c.i.añ ergo q de his ɔstiterit porum iudicum ñ impediet officium io.an.

citent partes:nec etiam aliis illaʒ cōmittant appellationis eiusdem causa pbabili seu legitima non expssa. ¶ Si vero vocatis partibus vel nullatenus aut non infra.x.dies post interlocutoriam vel diffinitiuam sententiā appellatum fuisse:seu aliquid aliud simile:sicq; non eē per appellationem ad eundem archiepum: vel eius officialem deuolutū negocium proponatur:iidem nisi pus ipsis constiterit : causam ipsaʒ ad eos totaliter fuisse delatam : prohibere ne in illa uel ne ad executioneʒ procedatur sententie non presumant. Nō si obiiciatur:ex iniusta cā seu minus legitima ante sententiam appellationem interpositam extitisse: τ ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam:nequeunt p dicti archiepiscopus vel eius officialis prohibere:ne procedatur in cā nisi pus appellatione recepta velut emissa ex causa pbabili cognoscere incipiant de cā huiusmodi an sit vera. Si āt post sententiam in casibus a iure prohibitis utpote a sententia super manifesto τ notorio crimine vel de quo quis in iure cōfessus extitit pmulgata:vel consimilibus appellatum fuisse dicatur:possunt: ne sententia executōni mandetur:post q̄ʒ cognoscere ceperint: vtrum sit recipienda uel non appellatio ab eo interposita:ibibere. ¶ In aliū quoq; qui circa rem de qua inter appellantem τ appellatum controuersia vertitur:aliquid post eorum inhibitionem attentat:non valent occasione huiusmodi iurisditōnem aliquā vendicare. ¶ Cum vero is qui ad remeñsem curiam super aliqua causa vocem appellatōnis emittit nihilominus i causis alius ordinarii sui iurisditiōi subiciatur:remeñ. archiepiscopus vel officialis ipsius neq; iurisditionem ipsam in alios ipedant:ut ab eiusdem ordinarii potestate totaliter eximāt taliter appellantes. ¶ Debet āt ad eos ab epis pfate puincie super cāis in quibus tpalem iurisditionem exercent : nisi forte de consuetudine aut puilegio siue iure alio spāli sit appelladū ad aliū:appellari. ¶ Sñias quoq; iterdicti vel suspēsiōis seu excōmunicatōnis i appellātem ab eo a quo appellatum pponitur pmulgatas:nullatenus nisi vocatis ptibus de appellatōe legitime cognito reuocent aut

f ¶ In iure . alias ñ piudicaret cōfessio si crimie. s. d ɔfess .c. vlti .saluo eo q habes de excef. p la . q sit graue.

g ¶ Cōsimilib9. puta si appelletur ne testamtum apiatur vl ne scriptus hēs in possessioneʒ mittat.ff.d ap. recipiēdis vl nō.l.p.τ vl. s.e.constitutis.ij. vel p ɔtumacē i nō veniēdo: vt. xxiij. q.iij.de illicita.

h ¶ Mandetur. ergo notorius criminosus τ confessus in iure auditur appellans ɔ iura supius signata ¶ Potest dici: q notori9 criminosus appellare pōt:sʒ iudex ñ tenetur appellatōi deferre:vt in cōtrariis:ad idem.s.de ap.pastoralis: nisi exprimeret causam rationabileʒ: puta se timore tormentorum confessum: ut superius dixi:vel p errorem.ff.de ɔfes.l.vlt.τ penult.als ergo anq̄ʒ supior de appellatione cognoscat τ inhibeat:pōt iudex sniam exeq postea nō.j.e.non solum.

r ¶ Totaliter.i.talē fuisse appellationem:que deuoluat negocium licet forte causa sit falsa.

s ¶ Illa.s.qñ appellatū ē añ sniam.

t ¶ Sētētie . s.qñ ē appellatū a diffinitiua.

u ¶ Presumant. Primo enim debet de iurisditione constare: τ cognito an sit iudex exercitiū iurisditionis precedere:s. de rescri.super lris ad fi.inno.

x ¶ Minus legitima.cum cā non est in iure expressa.ff.de leg.non possunt s.e.pastoralis in prin.τ hoc arbitrabitur primo iudex an legitima causa sit τ si male arbitraretur appellari poterit.ff.qui satisda.co.l.arbitrio τ.l.seq.si āt cāʒ in iure expressam negaret esse legitimam non audietur.ff.de probat. ab ea parte.

a ¶ Prohibere. partibus vel iudici a quo fuit appellatū vel forte tertio dputato forte ad executōem sniaꝝ.

b ¶ Vera.licet enim quo ad commissionem faciendam sufficiat:q pbabilis sit causa vt.s.§.cum autem:probari tamen habet veritas cause ap.nisi se offerēs pbaturum coram iudice a quo appellauit:non fuerit admissus: vt.s. e.interposita:τ dic vt ibi.

c ¶ Prohibit.multo ergo fortius hoc i ñ phibit locū hēbit.ar.a mīori.s.d elec. cum in cunctis.

d ¶ Notorio.i quo ñ admittit ap.s.e.cū sit romana τ.c.puenit τ.c. ɔsuluit. τ dic notorio p euidētiā rei:vt differat ab eo notorio iuris p ɔfessionem de quo sequitur.

e ¶ Vel de quo. Nō alternatiuā.nā videtur:q tria ɔcurrere debeāt ad hoc vt in crimine ñ debeat appellari.s.q sit ɔfessus testibus ɔuictus τ argumētis supatus.ij.q.vi.§.sunt quoꝝ.v.nullus.C.quoꝝ ap.nō re. l. ij.τ dixit dñs Azo.q nisi oia ista tria ɔcurrant:refuatur ɔdēnato beneficium appellādi. Alij dicūt τ forte bene:q ɔfessus in iure nō auditur appellās:si tñ ita sit cōfessus:q standū sit ɔfessioni ñ tormētoꝝ formidine territus: τ hoc taʒ in ciuili q̄ʒ in criminali:nisi uellet allegare se sic errore facti confessuʒ. In quo casu posset appellare:vt suum corrigeret errorem.ff.ad turpill.l.i.§. vlt.τ hec opinio p hanc lram satis pbatur q̄ disiunctiue loquit:nec posset negari crimen p ɔfessionem fore notorium:s.de cohab. cle. via:τ in notorio non admittitur appellatio:vt in pxi.glo.τ nō. io. τ archi.ij.q.vi. gēūq;.τ.ij.q.i.in pmis.

i ¶ Alium.ab appellāte appellato τ iudice.iste.n. alius non transtulit ad archiepʒ cām suā:τ ideo simplr pōt aduersariū corā suo iudice ɔuenire:τ non corā archiepiscopo cū nullam hēat potestatem in ipsuʒ:de of.or.pastoralis.s.e.romana in pnc.ad hoc.s. co.cum teneamur:tales ergo citare non pōt:quod verum ē:nisi iurisditionem suam impedirent.j.de penis romana.

k ¶ Huiusmodi.cum casus iste non sit expressus in iure:s. de offic. or.pastoralis.

l ¶ Aliqua causa.in qua tantum exemptus ē appellans a iurisditōe sui iudicis:archieps ergo i aliis causis i qb9 remanet i iurisditōne ordinarii:nullā hēt potestatē:vt hic dicit:ad hoc.s.eo.pposuit:vbi de hoc.licet enim ipse subditus appellans fortassis posset illum recusare vt suspectum:vt.s.e.ad hoc si i vna:archieps tñ de hoc se i tromittere nō hēt:vt hic.

m ¶ Eos.s.archiepiscopos.

n ¶ Temporalem.quam in criminibus p alios exercent:quod dic: ut.j.e.li.ne cle.vel mo.c.vl.τ hoc quod hic dicitur pbabamus oliʒ p dec.s.d delic.pu.c.ij.vbi de hoc.s.de ma.τ obe.solute τ ibi etiā d hoc τ uide qd no.osti.in sūma.e.ti.§.de quo ad quē τ.v.sed pōe τ v.sequē.

o ¶ Consuetudine.pscripta:alias ñ valeret:s.de consue.c.vlt.

p ¶ Alio.puta i cā feudi:s.d fo.cōpe.ex trāsmissa τ.c.verum de ma. τ obe.solite.

q ¶ Excōmunicatōis.i hoc sūt ista paria:ad hoc.j.d sē.ex.is cui i fi.

r ¶ Vocat ptibus.s.e.c.§.si uero nā merita causarum ꝛc.C.si p vim vel alio mō.l.vlt.τ ɔcor.ad hoc.s.de of.or.cum ab eccliaꝝ.

s ¶ Reuocent.vel absoluant:τ intelligo hoc vex:vbi periculum non ē in mora:q2 tūc bene possent absoluere:τ si nō posset nullas nunciare vel reuocare:ad hoc.s.e.qua fronte.§.i.de sen.excō. sacro : ibi absq; periculo ꝛc.

t ¶ Ante sētētiam.q2 aliud si a sentētia: quia ibi aggreditur iudex statim cognitionem pncipalis negocij:quod dic:vt nō.s.e. vt debitus in glo.p. Quis āt hēat exequi sniam latam per iudicem ap. vide qd nō.s.de of.dele.pastoralis.§.pterea.

u ¶ Cognito.legitime.s.ptibus psentibus vel altera p ɔtumaciā absēte:s.e. interposita.

x ¶ Rationabileʒ: vt quia pcēm fuit i dec. cordi:vel in d cre.vt debitus: uel causa non ē repta vera.

y ¶ Remittere. qd de attentatis: vide his.j.e.non soluʒ.

a ¶ Ut super. Si iudex requisitus non tradit apostolos τ postea pcedit in causa nō valet pcessus : nisi renūciatum fuisset appellatōni. Huius de dic.in duas partes.in quarū pma ponit ius antiquū in secunda penam iudicis non seruātis τ emanauit suppletorie ad dec.s.co. cordi.

b ¶ Causa.debʒ. n. in apostolis cā appellationis exprimi:τ cā delationis vel repulsionis:s.e.c.i.

c ¶ Facilior.ɔcor.s.e.li.de elec.cupiētes.§.ad hec.

d ¶ Ille iudex.s.qñ extra iudiciū appellatur:ɔsueuit appellans dicē τ aplos peto si sit q ipsos dare possit τ debeat.

e ¶ Edite.s.e.ti.cordi

f ¶ Requisitus.cū debita istantia:loco τ tēpore cōgruo. alias pena sequens locū non hʒ.j.e.ti.ab eo.ij. Rñ.

g ¶ Extunc.i.ex quo negauit expsse:vel infra tps debitum negligenter vel maliciose non tradidit.j.e.t.ab eo in fi.

h ¶ Renūciatū.tacite vel expsse:s.d of.dele.gratū d test.cū venisset.

i ¶ Irritus.posito q alias valeret de iure:puta quia frustratoria essʒ appellatio:cui deferendum nō ē.j.e.pxi.

k ¶ Cum appellatōibus. Iudex ap.inique appellātē añ sniam remittere debet ad iudicē pncipalem:τ i expēsis ɔdēnare:τ hoc si pncipalis iudex nō detulerat appellationi:sed si detulit: nō fiet remissio d necessitate. In appellatōib9 iterposit a diffinitiua antiqua iura seruētur.

l ¶ Deferēdum.hʒ enim iudex iustitiam imitari:de.v.sig.forus in fi. τ merito nō ē deferēdum ap.friuole.nō.n.fuit inuēta: vt eēt iniquitatis defensio sed innocētie remediū:s.e.ad nostram τ.c.cū speciali.§. porro:sic τ iuramētum non fuit inuentum:vt eēt vinculum iniquitatis:s.e.li.de iureiur.c.i.cum suis cōcor.

m ¶ Inferior.a quo appellatū fuit añ sniam.

n ¶ Admittat.tradē tñ apostolos ñ ē deferre:vt dixi:s.e.cordi.

o ¶ Canonicas.s.e.vt debitus τ.c.romana i fi.hoc verū: nisi iudex deferat:ut.j.co.c.ij.i fi.

p ¶ Eadē die.ea.n.que sniaʒ ɔcomitantur eadē die qua pncipale expediri debēt:sicut fruct τ expēse.ff.de re iudi.l.paulus d hoc.xxxv. q.ix.§.q2 ergo:alias incipit:his ita:τ dicam.j.de regu.iur.ɔ cum.

q ¶ Eandem.s.friuolā appellatōem.

r ¶ In se. No.p his que no.s.de renun.qd i dubijs τ.c.vlt.i gl. ij.

s ¶ Refutari.p hanc litterā dico: q si iudex detulit appellationi frustratorie:τ superior ad quē appellatum fuit remisit:eo non ob.q d tulerat:q ipse cognoscit ex pori iurisditione ordinaria vel delegata quā hēbat:τ non ex noua demandatōe. Si enim ille refutat delationem:ergo ille remāet iudex:qualis erat.hec vera nisi superior hoc expresse ageret.s.q delegatū eū ad cām daret:qd posset:cuʒ ipsius cause sit iudex:vt seqtur.

denuciēt eē nullas. ¶ Cū auteʒ ad remeñ.archiepm ab audiētia suffraganei sui sup aliqua causa fuerit añ sentētiam appellatum. Idem archiepiscopus postq̄ʒ de appellatōe cognito constiterit eam minus ratiōabilem extitisse:causam ad eundem suffraganeum remittere nō postponat.

Idem.

Ut super appellatione ac eius causa instructio facilior ualeat i processu haberi:districte pcipim9: q ille a quo appellatur apostolos appellanti iuxta tenorem constitutionis nostre super hoc edite tribuat requisitus. ¶ Si vero non exhibuerit:extunc si forte in cā pcedat: nisi appellatōni renūciatum fuerit:eius inualidus τ irritus sit processus.

Clemens.iiij.

Cum appellationibus friuolis nec iustitia deferat:nec sit a iudice deferendum:si iudex inferior appellationem minus legitimam ñ admittat:eam appellatore nihilominus psequente: superior de ipsa cognoscens:causam ad priorem iudicem iuxta sanctiones canonicas sine difficultate remittat : eadem die condēnationem faciens expensaꝝ. ¶ Si vero iudex admittat eandeʒ: licet tam appellatio q̄ʒ ipsius iudicis delatio a superiore valeāt refutari: quia tamen iudex ipse quantum in se fuit: a se iurisditionem abdicauit eandem: appellationi deferens minus iuste:totius cause decisio in superioris est potestate transfusa: nec est illi causa de necessitate vlterius remittenda:Saluis his que sup appellationibus post sententiam interpositis sunt statuta.

¶ Boni.viij.

Ab eo qui appellat:infra.xxx. dies instanter apostoli peti debent: et eidem infra dictum tempus a iudice exhiberi : alias presumitur appellationi sue renunciare appellans: si eos ifra idē tps petere

t ¶ Deferens:τ male.τ talis reatus merito debuit ab ipsa honorem excludere iudicandi.C.vbi sena.uel cla.l.i.de necessitate ergo non fiet ad ipsum remissio.ff.lo.ma.si ab hostibus.§.i.ff.de pac.l.tres fratres.

u ¶ Remittenda.ad ipsum iudicem qui detulit : uoluntarie autem posset ipse iudex superior remittere si uellet:τ est si.de renun.c. vlt. Et no.per hanc litteram terminatam questiōneʒ qua queritur:an termini assignatio quā fac iudex a quo appellatum est habeat vim delationis . vides enim:q si detulit:non reassumit iurisditionem:ēt si frustratoria fuerit appellatio : sed elapso termino assignato τ appellatore neglīgēte reassumit iudex iurisditionem:s.e.sepe: vl satis posset dici: q dec . ista locum habet:cū appellās prosequit.si enim ñ prosequeretur: tunc non obstā. delatione reassumet iudex iurisditionem per iura predicta : τ per hanc litteram que dicit supra appellator nihilominus ꝛc.τ ad hoc facit:quod no.her.de ma. contrac.contra inter.eccle. c.ij.in.iiij.glo . sed probat id optime per decre. s.co. oblate.in pnci. vbi deferre τ terminum ad prosequendum assignare: ponuntur vt diuersa. Iteʒ uidetur:q aliter dbeat mittere appellans quando delatū est:τ aliter quando solus terminus est prefixus:quod dic:vt no.s.de renun.veniens in glo. sed nō vidtur. Item si contrarium diceretur:iam sequeretur:q omni appellatōni dferretur a iure : cum ab ipso iure ipsi prosequenti statutus sit terminus . ij. q. vi.ei qui.s.e.cum sit.τ.c.ex ratione:sicut ergo ius terminum simpliciter statuendo non detulit:τ sic de iudice eadem ratione est dicendum uide archi. ij.q.vi.appellatione.

x ¶ Statuta. Est autem ratio quare illud in appellationibus a diffinitiua interpositis:quia iuste potuit iudicare iudex.s.scdm allegata τ probata: τ iuste posset ipsius contrarium iudex appellatōnis pronunciare prope nouas probationes.C.de temp.ap.per hanc de testi.fraternitatis.s.de fi.instru.cū io.τ ideo deferendo appellationi a diffinitiua interiecte:non potuit incerpari iudex:sed secus in appellatione ante diffinitiuam interposita:quia ibi fit querela tm de iniqtate iudicantis:ad hoc.s.e.interposita.§.vlt. An autem si iudex ap. pnunciet bene iudicatum τ male appellatum:ipse idē vel prim9 iudex hēat exequi sniam no.s.de of.dele.pastoralis.§.pterea in glo. ult. io.an.

a ¶ Ab eo qui appellat.si appellans.j.xxx.dies instanter nō petit apostolos:appellationi renunciat:si iudex mō debito requisitus illos non tradit:sed postea pcedit:ñ ualet eius pcessus.

b ¶ Xxx.dies.ij.q.vi.post ap.τ.§.ult.in fi.τ.C.d ap.iudicibus. olim dabāt solum.v.dies.ij.q.vi.ab eo:τ currunt isti dies a die sentētie: ut i pd.§.τ pd. l.iudicibus:qd uerū intelligo:qñ ē appellatū.j.x.dies:cum enim nō teneatur quis appellare nisi a tpe scientie:ad hoc.j.e.ɔcertatōi:pone:q post.xxx.dies appelletur:tunc impossibile fuit tempora a die sententie cōputari : τ tē puto illos.xxx.dies a die scientie computari:ad hoc.C.de tēp.ap.l.i.

c ¶ Instanter.sic.c.di.pasca:s.de renun.quidam. Quid si quis dicat apostolos peto:τ iterum peto.τ cum instantia peto:nunquid dicetur instanter petiuisse:videtur q iterationes ille habeantur solum pro vna petitione : sicē cum quis dicat appello appello vnica est appellatio.xxxi.q.ij.lotharius cōsuetudo que est optima legum interpres:s.de consue.cum dilectus: interptatur talem petitionem instantem dici:quod tenet guil.in specu.ti.de appellationibus.§.sequitur ad fi.dicens:q hoc nunq̄ʒ uidit opponi:τ q satisfac qui instanter in ipso actu appellandi illos petit:tu dic:q debʒ illos iterum petere:cū textus dicat eos instanter τ sepius petendos.ij.q.vi. post.ap. τ.j. dicit cum debita instātia:τ ad hoc.j.de sen.ex.constitutionem.in fi . hodie dic ut in cle e.t.quāuis.i. Rñ.iudex tamen etiā non petenti apostolos dare debet.C.de ap.quoniam.ij.q.vi.ab eo. Sed licet tunc non det:non habet

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

hoc pmisa: de qua. j. ij. Rñi.

d Uadat. Sed nonne uter arreptum habetur. p ap.ñ. c. dilecti filij. j. forte illud bodie contenum ē per decr. vt debuus de appel. vt lucy bēat. p appel latione cum tamen appellatum ē verbo non habetur. p apostolop penūcie. ut hic. e fuit hoc statutum et facilior influencio per aplos habeatur. ff. vt fi per simile et vbi non fuit ut statum quia requiritur uerbum. ff. de decc. ecclesia vestra.

e Decreuit. ff. c. fap. Jo. and.

f Loco. quia non cum eq tatuit per vi pergit. x. q dicit tempore. i. infra dictos .xxx. dies. qd non de nocte vel cum ē in pdicto. vel i mitia.

g Expedit. hoc ē aperta uel manifesta rebellio: ad idem. j. de fen. ex. venerabi libus. ñ. fecuo.

b Negligenter. hic bolat e negligenta equiparatur ē facit ad ea que dicū. ñ. de clec. ñ. compoñ affarmo. Jo. an.

i Non solum. Innoua tio per iudicem post diffinitam sententiam: a qua appellatum extitit: re nocatur ftatim per iudicem ap. etiam ñ ante appellationem facrint ñnoya ta. attenuata vero post appellationem ante diffinitiuam: non reuocatur nili primo de uritate confiterit nili post inhibitionem debito modo facta ante tata fuillent. Quinam habeat illa decre.ex hoc quenonno. c. ñ. ē. c. bōe. de ord. de. pfbo talis. ñ. plene de excep. bolcen de clec. dudū. ij. c. plenepr ge. hic. decc. cupiētes. ñ. penult. in fi.

k Diffinitiua. diſtinguit igitur hoc decre. inter. appel. a diffinitiua: et ab interlocutoria interpōitam ut etiam predicti doctores dicebant: tratio. j. patebit.

l Calibus. ut quia cōtumax fuit in non veniendo ad iuſticia latro uel cri minoſus notoriusq; boc. ē. c. romana. ñ. ñ autem. ñ. eo. appellauit. xxiij. q. iij. de diffatas: idem in alijs calibus quoo habeo. ij. q. vi. ñ. tunt quoq;. C. quoq; ap. nō. e. l. l. tij. ij. iij. v. c. vi. ff. de ap. rec. nd. nō. l. penult. t. vlt. ff. c. cū ſtatuto. j. in bis calibus eſt intquitas: q appellato executionem fiue impe dire cum tali appellationi non ſit deferendum ut in pdicto innoua. Qz quid dicoo pro appellata dicit eaſum talem eſſem quo appellari non po tuit: t eo talio appellationis obtenti reuocationem fieri non debere. per modum attentam: appellano cōtra dicit: pone in termino: dicit eum fuiſſe nre contumacem i nō uenirē: oappellano negat: qđ erit in dubio: ſiet ne reuocatio? Dicit in hac queſtione gar: fore diſtinguendum: t virum paro appellata uel in continenti. pbare illam contumaciam dicēne bodie ſtat ē. an dilatione longioreq; expetat. In ſimo caſu non fiet reuocatio. Jn ſe cundo aut boc. ff. ad exhi. l. iij. ſi dubiū re nelli. ſpo. Jdan. ē. c. li. be excep. pia. ñ. de teſti. uenien. ij. ff. ut in pol. le. ſi te. a quo cum ſi alio ſemper cōtu mat negauit te pmaueē: t dic ī ſtatum.

m Rule cita. c. ſic non expectabitur cuentus litis: ut in. p.r. cal. Sciao tū q de boc pmo ſtatu necdū ē. ſi q fuerit diffinitum ꝛ appellatum ꝛ poſt ate tatum. vnde videz q. ñ. ſonat. p conſtant. Lq; ſint innouata. Sed contra dicit dec. ff. de ap. cum ex eā que dicitur extunc reuocabitur. quod factum ē poſt appellationem cum appellato nō poſſit ſonſtitum meruntur ob tinere ergo non ante. Sō. ibi non negatur: quin etiā ante reuocari poſſit: quod concedit̄ per alias legeo. ff. nil innouari ap. pen. in rubro ē nigro: ſ fic ngcat ibi ar. a contrario ſcat ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. l. pacificali.

n Dxendum. ſecuo ñ poſſ quia tunc non teneri appellationē nec ipſum p rem ſuum fieret attentatarum reuocatio: ñ. c. romana. ſ. ñ. vero. Sunt autem ibi duo ardua a principio: in. q. rio ſ. c. continuat: ſi tu plop cōputano ñ mo intio ad mōitū: qđ dicit: ſi plene no. ij. q. vi. anteiop ſc.

o Innouari. hic repete debent ante ola per ap. iudicem penitus reuoca ri ac ſi. ſc.

p Innouata fuiſſent. ſ. nō: quia ſicut poſt appellationem a diffinitiua nil attentari debet. ut. ñ. Rñi. hic nec pendente iure quod competit condēna to ad appellandū. ſ. eſq; ad. x. dico. Jndultum enim a iure beneficij non tē. de regu. iur. in. vlt. in. xxvij. de. bo bis. tunc enim propric dicitur indicatum: quando. ſ. illud appellari non poteſt: ñ. de re iu di. q. ad conſultationem: t an boc bēat locum in cauſa excōmunicati onis: vide quod dixi. ſ. de len. ex. venerabilibus. ſ. ponro: t notabi tur quod bic dicit ff. nil inno. ap. pe. l. in fi. in prima glo. ff. de. ē. vig. ſi. pena circa medium. an.

q Diffinitiuas. ſ. ab interlocutorias: Jgraumine. buius modi autem dicit ē tunc quia cauſa illa appellato de bet interponi expe ſa cauſa probabili nec ſuffcit cām ēē probabilem: nili ſit ueraē. c. interpoſ in tu pnia. Et ſigſ neceſſe ē pnias eſt ſtat de veritate. Jn euentum ergo limi ſitetur: an attenta ta veritate reuocā damnenter ē fi. ñ. de fruſ. fraternitat nec eſt boc ius no ſtrum: imo pbobatur expreſſe per abtiqua iura: nōne. ñ. ſep papa ſi appellatibus ali ſnām interiectio mādat: ſi ē ita reuocato in irritū ꝛ. ñ. de refcrip. ſignificante t puob̄. c. ſi. ñ. de indi. exbibita. ñ. eo. ſignificantibus ei multo ſi.

r Nili dicit. ponit eum caſū exceptū a. prio gnlli dicto: alij ea ſum poſſeo addere qñ. ſ. audex ipſe detulerat appellationi. ſ. cum appellationibus. xo. an.

s Diffinitiua. diſtinguit igitur hoc decre. inter. appel. a diffinitiua: et ab interlocutoria interpoſitam ut etiam predicti doctores dicebant: tratio. j. patebit.

t Calibus. ut quia cōtumax fuit in non veniendo ad iuſticia latro uel cri minoſus notoriusq; boc. ē. c. romana. ſ. ñ autem. ñ. eo. appellauit. xxiij. q. iij. de diffatas: idem in alijs calibus quoo habeo. ij. q. vi. ñ. tunt quoq;. C. quoq; ap. nō. e. l. l. tij. ij. iij. v. c. vi. ff. de ap. rec. nd. nō. l. penult. t. vlt. ff. c. cū ſtatuto. j. in bis calibus eſt intquitas: q appellato executionem fiue impe dire cum tali appellationi non ſit deferendum ut in pdicto innoua. Qz quid dicoo pro appellata dicit eaſum talem eſſem quo appellari non po tuit: t eo talio appellationis obtenti reuocationem fieri non debere. per modum attentam: appellano cōtra dicit: pone in termino: dicit eum fuiſſe nre contumacem i nō uenirē: oappellano negat: qđ erit in dubio: ſiet ne reuocatio? Dicit in hac queſtione gar: fore diſtinguendum: t virum paro appellata uel in continenti. pbare illam contumaciam dicēne bodie ſtat ē. an dilatione longioreq; expetat. In ſimo caſu non fiet reuocatio. Jn ſe cundo aut boc. ff. ad exhi. l. iij. ſi dubiū re nelli. ſpo. Jdan. ē. c. li. be excep. pia. ñ. de teſti. uenien. ij. ff. ut in pol. le. ſi te. a quo cum ſi alio ſemper cōtu mat negauit te pmaueē: t dic ī ſtatum.

u Cauſa. ꝑpter qui appellati.

v Redacendum. ſi dicas: qđ ſupra loquitur in bis que ſunt attentata per iu dicem: t boc apparet ex eoq; dicit inibet̄ canonice inde. ſ. ñ. ſi aliquid attentaretur a tertio. i. qui non fuit parte vel tudex: in cauſa illa attentata non reuocantur per modum attentati a iudice ad quē fuit appellatum: ſed ſ. fuiſ. ppium iudicem cognito de cauſa ſeruato tamen ordine. ñ. c. t romana. ſ. m alium. ff. de rei. ven. ſic a quo: non enim peonabat aliqs reo inter aloos actas: ñ. de re. iudi. ſpina. quod ē verum: niſi ille tertius per attentationem illam iurisdictionem iudi cio impedret: de qñ. c. t. nō ob. ñ. c. bonc: ubi videtur attentati o tertio reuocari p modum attentati: ibi enim fuit generaliter appella tum: que ſuper poſſeſſione ſ. t. ideo molestano non potuit dici tertius: ſed potius pars appellata. Elij dicunt q illud reducitur in ꝑbium ſtatum per interdictum unde unono per modū attentati: fm boc non ob. idem ſ. per eadem ratione intelligi: ſi tertius aliquid attentat late relatione vel conſultatione pendente. bec tamen ola de tali tertio intelligas quū pars uel iudex nibil attentat illicitum nec ab eo cām equi habere: aliasq; fecuo: ñ. de conſult. cum. ASt. ſi. vt lit. pē. ecclia. ñ. Si autem aliquid attentarit ꝑ tertium illud de na tura fua ē irreuocabile aut reuocabile. Si irreuocabile: puta pendē te aq; uel lite inter duos fup ſponſalibus eoq; cum ea per uerba de ꝑſin contrarit ēē poſt inhibitionem: non fiet reuocatio: q ex futuro cuentu patebit an ualeat matrimonium: vel non. ſ. cum perpetuum impedimentum poſſit nocuiſſe: dene fiet ad ſtipoſ ſepato: t alia pe nitentia uel pena imponitur: ñ. de ma. contract. contra inter. t. c. t. et ul. Si vero reuocabile ſit: diſtinguo: an ſit licitum uel illicitū. Si illicitū: et qua ap. pen. po ſoolat parte: reuocatur per modū attēn nde ap. bone. ñ. de edil. edic. ediū. ſ. Item ſecundum. ſi ſit talis reuocatio: t refticutio ex ſolo iudicio officio: ut lit. pen. c. t. t. p totū. Tenetur tū duo ꝑbare: q innouatum fuerit: q. lit. pen. uel ap. ut ſi. pen. per totum. Si uero aliqd attētetur: quod alias effet licitum: ut ſi quis facit que de iure cēſ tibi ꝑ pennit ut puta ap. pen. . colligium eli gat: uel bis ſimilia ſi extraiudicialiter ſi appellato talia attentata non reno cantur per modum attentationis pēdēt ex euentu futuro: ñ. de dec. oſt. inter. t. c. conſideratum. C. de rei ven. ſi fin dum. Sō. autem in iudicio fuerat inter poſita: bic fuerunt opiniones no. de l inſt. reſt. c. ij. ō uſſ patron. ex litteris. Nec ſi fm gar. q ſi lit. ñ. ad ap. pen. quis vtitur poſſeſſione eo modo quo attenti in houano dilatum ñ. ad ſolum in iudicium partie: non habet locū revocatio p modum attentati: cum ñ innouari videatur. vij. q. iij. nōne: imo cēſa ipſum ſuerit innouatio quod ꝑbibuū ē uel i ꝑdicto iudicio. Sō ſi dicat aduerſarius aliquid immutatum fuiſſe: ꝑbet boc. ē. c. bone. de iure patro. ex Jlio: alias pendēt ex futuro euentu de reſtit. in int. c. ij. niſi ꝑbibitio iudicio ex cauſa interpoſita aliud inducat: ñ. de ꝑben. inter cetera. ñ. de deſpon. impu. ad diſſoluēdū. ff. ne quid in loco. pu. l. ul. vnde vnum ſciato: q ſi po appellano ali quid dicitum attentat: cuplo indignam ſeſeeit appellationis bone fidei: ꝑ predit inter a quo appellatum eſt pendē ac ſi non fuiſſet appellatum: ſ. ut ſi fm caſum innoc. ñ. Sed redeāt ad textum queroſ: inter appellationis ſtatim reuocat attentata: poſtea penū ciet male appellatum: niquid ſit a reuocata reſumunt uigorem ipſo iure? Rñdeo nonnquia illa reuocatio legitime facta ē ad tollendem appellationis: cum proceſſus in ſpius appellationis cōtempti fac tus fuerit: ideo tanq; legitime factaſirma ē Rñdeo perſeueret. C. ſi adulē. gracian. Item illa reuocatio fuit quaſi interlocutoria ꝑ ſe ſic cum ab eo non fuerit appellatum tranſiuit in rem iudicatam: ſ. de dec. cum dilecti de ri. ꝑ. q. ad conſultationem. Cū igitur talio re uocatio non pendeat ex euentu ap. fed fola dependentia appellatio nis ad reuocationem ſufficiat: vt bic: ñ. ſtatuerur. veniendo. quie quid de appellatione contingat factum ꝑ pendente: fuit legitime reuocati. pnunciata igitur ap. allegiima: de nouo iter procedatur: ō acerſ. cualiter ſ. qñ. ſi.

C Oncertationi. qui appellat extra iudiciū: infra. x. dico: er quo ſciat grauamen appellare debet: poſtea q remedia iur cōo audierunt̄ fed non per appellationis remedium. Emanauit boc de cre. ad declarationē eius quod no. Jo. ā. q. vi. bidoum. c. oſtenſum de ap. ad ſolum. ſ. Jnno. ñ. c. bone. Dño Jo. an.

b Extra iudicii. fiue fiat a iudice fiue a ꝑte. ſ. ñ. c. d.

c Affi. liber. Nota q. c. pere. ñ. ſ. locum habet in ap. interpoſita a gra namine tam illatoſ ecclia ſi ab inferendo: tam ex probabili cauſa ſic tue ſ. interpoſitur appellationis: vnde aduerte q infra. x. dico appelli dum ſit a grauamine extra iudicium: allegabatur talio ratione: ap pellatum fuit ab eo tam ratione ꝑ. q. ſi. ñ. de ꝑben. ordinario. Poderesa ſi quis vela dicere decretum legitime nō creatum: non audiatur niſi infra legitimū tempus ꝑdictū. ſ. de tēpo. impatozes. ſ. fi. t. ſi. ad tēpus. ſ. quod appellandum ſ. arg. C. de q. aui ciuilia t. l. nolationes. ñ. q. vi. ſ. diffinitiua. vi. nolationes. qđ enim tempus in ſuis attentatur attendi debet t ut bis in quo ñ. ꝑtur ſententia ñ. qđ ap. ſ. l. ſ. t in ſenteiis. t. q. vi. bidoum. Dicebat dē oñ. in dece. ut debitum ad ſtd de ap. q in electionibus ordinē abſtardum poſt. x. dico poterit appellari ſed boc mōqz ſi ex legitima cauſa in terpoſitur appellatione: ſic electio nulet: t ē cauſa irritabil electō poſtea ſabſecutā: ſi de eo. ꝑſideraūimus ꝑ. ñ. c. conſtituto. q. alias nō reuocabitur vt. ñ. dici. c. pti. poſt electionem t ante ſirmationē appella tur ē poſt. x. dico ne fat cumulatione: t ſic poſſet intelligi quod no. inoc. in bone. bone. q. extra iudicii appellat ꝑ. x. dico: eum extra iudicialiſ appellatio nō ſit aliud qđ ad ea pronuncio. ñ. c. ſi fin ſcat ſolus ofticio ꝑte ledentem ad iudicii vocari facere: ſic eum pōt. puocare ad eām extra iudi cium appellandō: nō enis trāſit grauame in re iudica tam ſcat finia: vt. ñ. eo. ro mana. ſ. ñ vero. Jn iudicio alib̄ ab aūt? Qñ neceſſ ē j. x. dico appellari: ſ. ſic in telligitur leges ſua uidu cleſiaſtquitur. n.in electio nibus i ſigure diſcretion ē canonum qđ ſi quis ind. cialeuad ꝑdicio interpoſi ad boc. ꝑdicta. ſ. ſi. ſ. ſi. ſ. ſi

de reden. non. quilquis: ueritas enim cause appellationis probanda e. et. q. iiii. c. romana. .c. eam appellationibus. ergo non coram uob iudice ap. vi. ē. romana. .c. eam appellationibus. ergo non coram uob iudice ap. vi. ē. c

receperint non faciunt illas suas: ⁊ idem de distributionibus que dantur ꝓ anniuersarijs defunctorum: ⁊ probatur huius decre. dictum in fi. per decre. ṡ de pben. licet.

b ¶ Distributiones. ṡ. de pben. licet.

c ¶ Manualia. ut. ṡ. de. v. si. olim.

d ¶ Victualia. ṡ. eo. de cetero.

e ¶ Presentes. quid enim prodest presentia in loco ex quo diuinis non adsūt propter que sunt beneficia constituta.

f ¶ Improbantes. licet igitur de consuetudine corpus pbende deberi possit absentibus: qui diuinis non intersunt: ṡ de consti. cum omnes: secus in distributionibus quotidianis ut hic.

g ¶ Ipsarum. cathedralium uel collegiatarum.

h ¶ Affuerint. No. q si qs impetrat q in absentia percipiat prouentus suos ac si presens esset: dispensatio hec facit eum reputari pro pñte: sed non pro interessente diuinis officijs: sed si presens esset ⁊ officijs non interesset: has distributiones nō perciperet: ut hic: ergo nec dispensationis vigore percipet: sed si diceretur in gratia: q reciperet ac si presens esset ⁊ diuinis officijs interesset: tunc secus ratione predicta: sit igitur impetrans in hoc cautus: ut secūdum hanc formam impetret si potest.

beneficiati seu clerici cathedralium ⁊ aliarum collegiatarum ecclesiarū distributiones quotidianas: que alias manualia beneficia seu victualia nuncupantur: ⁊ tantum residētibus tribuuntur: qualitercunq; in ciuitatibus seu alijs locis in quibus ipse consistunt ecclesie: sint presentes: licet diuinis officijs non intersint: ex integro participant: ac si continue ipsis ecclesijs in eisdem officijs deseruirēt penitus improbantes statuimus: ut distributiones ipse quotidiane in quibuscunq; rebus consistant: canonicis ac alijs beneficiatis ⁊ clericis ecclesiarum ipsarum: qui eisdem officijs in ipsis ecclesijs affuerint: tribuantur iuxta ecclesie cuiuslibet ordinationem rationabilem iam factam seu etiam faciēdam. ¶ Qui vero aliter de distributionibus ipsis quicq; receperit: exceptis illis quos infirmitas seu iusta ⁊ rationabilis corporalis necessitas aut euidens ecclesie utilitas excusaret: rerum sic receptarum dominium non acquirat: nec faciat eas suas: imo ad omnium restitutionem: que contra huiusmodi nostram constitutionē receperit: teneatur. ¶ De distributionibus etiam pro defunctorum āniuersarijs largiendis idem decernimus obseruandum. ¶ Le. iiii.

¶ De prebendis ⁊ dignitatibus.

Usceptī regiminis nos cura sollicitat: ut utilitatibus subiectorum in illis pcipue per quas aiarum saluti consulitur: nunc nouorum editione iurium nunc antiquorum innouatione sollicite prouidere curemus. ¶ Sane fuit olim per se. ap. prouide constitutū: ut diocesani locorum ad presentationem religiosorum nullum ad aliquam ecclesiam recipiant: nisi tantum ei de prouentibus ipsius ecclesie coram eis fuerit assignatū: unde iura episcopalia possint soluere: ⁊ congruā sustentationem habere. ¶ Uerum sicut nobis querela multorum frequens insinuat: religiosi exempti ⁊ prouentibus parochialium ecclesiarum: in quibus ius obtinent patronatus: seu rectorum presentatio pertinet ad eosdem: tantum percipiunt annuatim: q rectores ecclesiarum ipsarum non possunt de residuo cōmode sustentari ⁊ episcopalia iura

a grossa locū habeat hec decreta. ⁊ ita fuit consultum i ecclesia boñ. ⁊ hoc sonat uerbum quotidiane: ⁊. ṡ. dum dixit que tantū residentibus ⁊c. Sed quid dices ordinatio ē in ecclesia qui vadit ad talem horam tantū habebit ⁊c. uadit canonicꝰ ad horas principaliter pro denario: nunquid simoniā cōmittit? uidetur q sic ar. de simo. suā nobis ⁊. c. sicut ꝓ certo. Contra. ṡ. de pben. significatū. So. dic secundū osti. qui hoc no. de ver. si. olim: q tales non cōmittunt ueram simoniam cū nulla expressa pactio intercedat: peccant tamen grauiter ⁊ mentalem simoniam cōmittunt: ⁊ ꝑ penitentiam satisfaciunt: ṡ. de si. tuā nos. ⁊. c. vl.

granis absētibus ut in pdic. decre. olim: q uerus ē decre. intellectus: alias nulla sibi eēt decre. rō nisi quia ita placuit pape: ⁊ ad hoc facit quod no. hen. i pdicta decre. licet de pben. plus dico q in ecclesijs in quibus sunt distincte pbende: ⁊ postea ē mensa communis grossa: et postea distributiōes: solum in his distributōnibꝰ: ⁊ non in illa mensa grossa locū habeat hec decreta.

i ¶ Ordinationem. vtputa q tantū detur ei q intererit in missa ⁊ tantum ei q intererit in matutino ⁊ sic de singulis horis.

k ¶ Infirmitas. que a celebratione diuinorū excusat: ut. ṡ. de pben. significatum. alias clerici ad oēs horas tenentur: quod dic ut. ṡ. de cele. mis. c. i.

l ¶ Utilitas. hec duo solēt dispensationem inducere: ṡ de pben. exposuisti. Et signatur huic contra: ṡ. eo. li. de elec. cum non deceat ubi illi qui prosequūtur vtilitatem ecclesie ⁊ distributiones nō percipiunt. So. canonici non tenentur eas talibus concedere ut ibi: tamen si concesserint illi non tenētur ad restitutionē ut hic. Alij dicūt hoc loqui i pñtibus: illud i absētibꝰ: vt presētes q ꝓsequūtur utilitatē ecclesie distributōnes pcipiant: absentes non ut ibi: pmum credo.

m ¶ Suas. de his ergo nō pōt fieri elemosyna: quod dic ut no. xiiij. q. v. in summa ⁊. ṡ. de deci. ex transmissa. Quid si illi quorū lucro pdicta cedebant remittant: nūquid ē canonicus absolutus? satis videtur q sic: insti. de re. di. §. per traditionem cum hic nō sit additum remissionē non pdesse: ut. ṡ. de rescrip. statutū. §. añpenul. ⁊. i. de censi. exigit in si.

n ¶ Receperit. dicunt quidam etiam in pteritum: ut sic constitutio ista pterita comphendat: maxime cūm videatur ius antiquum: ṡ. de pben. licet. Sed contrarium credo: tum ex eo q. ṡ. dixit statuimus: tū ex eo qd dicit hic post hanc nr̄am constitutionem ⁊c. Sed qui ante hanc constitutionem recepit. contra hanc constitutionem non recepit: quia pena legis ex tempore legis. xxxij. q. iiij. dixit sara. pterea licet statutum eēt has distributiones solū his qui diuinis intersunt officijs dari non tamen erat expresse statutum consuetudinem contrariam non ualere. Item nec pena addita qd facit constitutio hec. Sed quid dices de ecclesijs que non habent aliquo modo distinctas pbendas: sed tantum singulis diebus dantur cuilibet pro victu tot libre panis tot mensure vini: ⁊ sic de singulis? Credo q de illis non loquatur decre. cū ille potius sint pbende q̄ distributiones: alias eēt canonica sine pbēda i talibꝰ ecclesijs: quod esse non debet. i. q. iij. siquis. ṡ. de preben. relatum ⁊ hꝰ optime pbat iudicio meo decre. de. v. si. olim: certum enim ē q quotidiane distributiones non dantur absētibus etiam in theologia studentibus uel priuilegiatis: ut in pdicta decreta. licet: ⁊ tñ in talibus ecclesijs dātur tales pbende

o ¶ Idem. s. q hi qui non intersunt nil habeant ⁊ consuetudo cōtraria non ualeat: ⁊ recipientes sine iusta causa ad restitutionem teneantur.

a ¶ Usceptī. ad pñtationem religiosorum ēt exemptorum non debent in ecclesijs ipsorum rectores institui: nisi primo tātū eisdem assignetur: vnde incūbentia onera subire possint et congrue sustentari: nec ualet contraria consuetudo. Et diuid in .iiij. partes. In pma arengat. In secunda antiquam constitutionē recitat. In tertia ipsius iuris transgressionem. In quarta ponit renouationem ⁊ extensionem ipsius ⁊ contrariā cōsuetudinē dānat.

b ¶ Animarum. ṡ. c. li. de consti. c. ij. i. de sepul. c. i.

c ¶ Innouatione. nunc antiquorum declaratione. ṡ. in proemio huius li. ad fi. exordij.

d ¶ Religiosorum de monachis statutum fuerat. ṡ. eo. de monachis de alijs religiosis eadem ratione idem dicebamus per decre. ṡ. eo. auaricie. ⁊. c. in lateranensi.

e ¶ Assignatum. quod per eos diuinum augeri uel diminui nō potest: dicit archid. ṡ. c. auaricie: ⁊ habent circa hec prouidere diocesani etiam quo ad exemptos ut in cle. ḋ sup. ne. pela. quia regulares.

f ¶ Soluere. hospitalitatem tenere ut in pdicta decre. de monachis ⁊ dic ut ibi: ⁊. xxxi. q. i. c. i.

g ¶ Exempti. ecclesia tamen cum populo non erat ibi exempta: alias non intromitteret se epus: ṡ. de pulegijs. qm̄ ⁊ de sup. ne. p. sic hodie secus ut in cle. c. ti. quia regulares.

h ¶ Sustentari. forte dimittebant quartam quarte idest sextamdecimam decimarum: ṡ. eo. t. extirpande. in prin. nolebant q eis generarentur podagre: de conse. di. v. legimus quosdam. notauerunt authentem tan. ⁊ gof. ⁊ ber. ṡ. c. de monachis: q si monachi hanc portōes assignare nollent: elapsis sex mensibus episcopus ordinaret ecclaꝫ: allegant decre. de sup. ne. pla. sicut. hodie diocesanus ad hanc assignationem faciendam statuet eis terminum infra quem si non fiat: pñtatum admittet: ⁊ postea faciet hanc assignatōnē in qua taxāda in pluri: uel minori non debet excedere: quod dic ut in clemen. de

iurepatronatus: vt constitutio.

i ¶ Onera. hospitum receptionis nunciorū ap. sedis: ⁊ similia. Joan nes andree.

k ¶ Animarum. quarum regimen est ars artium: ṡ. de eta. ⁊ quali. cum sit: ē enim anima preciosior corpore. xij. q. i. pcipim⁹. Joā. an.

l ¶ Alios. clericos intelligo: quia laici nihil percipiunt: ṡ. de iurepatronatus preterea: ⁊ sic etiā intelligitur ṡ. eo. t. extirpande in pn. Joannes andre.

m ¶ Consuetudine cuꝫ enim animabꝰ sit periculosa: vt. ṡ. probatuꝫ est: ergo extirpanda: ṡ. eo. extirpande de consue. c. vl. ⁊ de hoc ibi plene. Joannes andree.

persolueř: ac alia īcumbentia eis onera supportare: propter quod sepe contingit q non inueniuntur persone idonee que huiusmodi ecclesias uelint recipere: Sicq; frequēter minus idonei conferuntur: ex quo pericula imminent animarū. ¶ Nos itaq; volentes super hoc salubre remedium adhibere: presenti decreto statuimus: ⁊ mandamus constitutionem huiusmodi quo ad omnes patronos ecclesiarum religiosos tā exemptos q̄ nō exemptos: ⁊ alios inuiolabiliter obseruari: cōsuetudine cōtraria non obstante.

Idem.

a ¶ Licet ecclesiarum. benefi cia vacantia in curia alius q̄ papa conferre non pōt: quod si fecerit irrita ē collatio.

b ¶ Dignitatū. qd de episcopatibus: nūquid cōprehen dūtur hac constitutione? Satis videtur q non: quia ea que speciali nota sit digna nisi specialiť notentur neglecta intelliguntur. ff. de iniur. Item apud §. hoc dictum. i. c. ti. quamuis. i. de

Licet ecclesiarum personatuū dignitatum aliorumq; beneficiorum ecclesiasticorū plenaria dispositio ad romanum noscatur pōtificem pertinere: ita q non solum ipsa cum vacant: potest de iure conferre: verum etiam ius in ipsis tribuere vacaturis: collationem tamen ecclesiarum personatuū dignitatū ⁊ beneficiorum apud sedem apo. vacantium specialius ceteris antiqua consuetudo romanis pontificibus reseruauit. ¶ Nos itaq; laudabilem reputantes huiusmodi consuetudinem: ⁊ eam auctoritate ap. approbantes: ac nihilominus volentes ipsam inuiolabiliter obseruari eadem auctoritate statuimus: vt ecclesias dignitates personatus et beneficia: que apud sedem ipsam de incepo vacare contigerit: aliquis preter romanum pontificem quacunq; super hoc sit auctoritate munitus: siue iure ordinarie potestatis ipsorum electio prouiso seu collatō ad eum pertineat: siue litteras super aliquorum prouisione generales vel etiam speciales sub quacunq; forma verborum receperit: nisi ei sit super conferendis eisdem in curia romana uacantibus specialis ⁊ expressa ab ipso pontifice summo auctoritas attributa: conferre alicui seu aliquibus non presumat. ¶ Nos enim si secus actum seu attentatum fuerit decernimus irritum et inane. ¶ Gregorius. x. in cōcilio generali lugdu.

Statutum felicis recordatōis clementis pape predecessoris nostri de dignitatibus et beneficijs in curia romana vacantibus nequaq̄ per aliū quam per romanuꝫ pōtificem conferendis decernimus taliter moderandum: vt hi ad quos eorundem beneficiorum et dignitatum spectat collatio statuto non obstante predicto: demum post mēseꝫ a die quo dignitates seu beneficia ipsa vacauerint numeranduꝫ ea cōferre ualeāt tantummodo per seipsos: uel ipsis agentibus in remotis p suos vicarios generales in eorū

sen. ex. quia periculosum eē si. ⁊ facit. ṡ. de pcur. c. ul. ⁊ quod ibi dixi: ṡ. de fil. presby. c. i. ē enim n dignitas sꝫ dignitatum culmen: ṡ. c. venerabilis: ⁊ c. cum olim: ⁊ hoc seruat curia: que reseruationes in his cum vacant facere consueuit: quod etiam interdum in abbatijs facit: vt sic per istam conprehendantur solum pursa per conci. lat. nō per generale: ṡ. de elec. ne pro defectu ad hoc. ṡ. de concel. p ben. dilectus. Jo. an.

c ¶ Pertinere. xxxij. di. oēs: ⁊ vide quod dixi. ṡ. c. li. de elec. q̄sq̄s. Dñs Joannes andree.

d ¶ Uacaturis. quod alius non pōt: vt. ṡ. de concel. pben. c. ij. etiaꝫ legatus de latere pape: vt. ṡ. c. t. dilectus filius. t.

e ¶ Apud sedeꝫ. que dicantur apud sedem ipsam uacare: dicetur. i. eo presenti.

f ¶ Consuetudo. patet ex facto. ṡ. de accus. accedens.

g ¶ Statuimus. sit ergo de speciali consuetudine ius cōmune sic. ṡ. de clandes. despon. cum inhibitio: ⁊ ē si. de fideins. q quibusdam ḋ priuil. q nonnullis: allegatur tñ ro. ec. consuetudo pro iure: ṡ. de consti. ex litteris.

h ¶ Sedem ipsam. non uacantem alias parochiales ecclesie conferuntur per illos ad quos collatio pertinet: quod dic vt. i. eo. si apostolica.

i ¶ Uacare. an beneficium dicatur in curia vacare: cum duobus ibi super eo sibi collato litigantibus alter moritur vel vterq;: dic ut in cle. vt lit. pen. si duobus.

k ¶ Collatio. nil dixit de presentatione: vnde sepius reperitur receptum i curia: papā per hoc non cōferre beneficia: que pertinēt ad presentationem laicorū. Sed eadem ratione non conferret que ptinent ad presentationem ecclesiarum vel monasteriorum vel monachorū: ṡ. c. pri. p hac pte facit. i. c. ti. cum in illis. §. cum autem ad hoc. ṡ. de iurepa. cum dilectus: sed per litteram que. ṡ. dicit quacunq; auctoritate ⁊ p id quod dicit pursa satis uidetur cōphendi pdicta.

l ¶ Expressa. Nota vnum casum in quo vacat prebenda in ecclesia: ⁊ ille ad quem spectat prima vacatura: non consequitur illam: alium habes. i. de rerum permu. c. vno.

m ¶ Conferre. infra mēsem a die vacationis numerandum quia post illum possunt ea conferre. quod dic vt. i. c. pri.

a ¶ Statutum. Si papa beneficia vacantia i curia non conferat. i. mensem a die vacatōnis illi ad quos collatio pertinebat poterunt illa conferre.

b ¶ Statutum. ṡ. c. proximo.

c ¶ Curia. ⁊ sic idem ē dicere in curia: quod apud se. ap. vt. ṡ. c. primo: ⁊ quando ibi vacare dicant: vide his. i. c. presenti.

d ¶ Moderandum. hoc artationē respicit: non augmentum: ṡ. de ver. signi. c. vl.

e ¶ Mensem. de huiusmodi computatione dicitur. ṡ. e. li. de elec. q̄s sit.

f ¶ Numerandū. Est ergo expressum istud tēpus nō a tēpore scientie sed vacationis currere: licet videaŧ contra de cōcel. preben. q diuersitateꝫ ad fi. ṡ. ḋ sup. ne. pela. licet: is enim qui nescit potestatem experiendi non habet. ij. q. vi. biduum. ff. de calū. l. annꝰ ⁊ hoc tenuit hic guil. Sed cōtrarium credo secunduꝫ gar. quia hoc statutum fuit in fauorem ecclesiarum ne ꝯtingeret beneficia diu vacare: non āt in odiū summi pontificis negligentis: quia tunc non nisi a tempore sciētie curreret prescriptio: vt in contrarijs. Item per hanc reditur ad ius cōmune extēdenda ē igitur vt de facili ad suam naturam redeat. xxxv. di. ab exordio. ff. ḋ pac. si vnus: psertim vbi statuens cōtra se statuit: alias. n. quare nō sic expressisset a tpe scientie de deci. ad audientiam: ad hoc. i. de re. iuř. contra eū q. Unū scias licet istud tempus currat ignoranti: nō tñ sedi vacanti quod satꝫ pbaŧ i. c. si apostolica: si enim ibi specialis ē casus: ergo ipsius contrarium est regulare: ⁊ ē rō quia hoc reperimus expssum: sed illud non. Et sic nota speci alia in hoc casu. Primum q cū in alijs detur maius tempus: ṡ. de ꝯcel. preben. c. ij. hic datur solum mēsis. Secūdū q istud tēpꝰ currit ignoranti. Tertiū q n sit computatio de momento ad momētum: sed dies vacationis non cōputatur in mense: ⁊ hoc patet dū dicit a die ⁊c. ⁊ si. ṡ. de excep. pia de resti. spol. frequens. Quartum q cum alias cōmuniter potestas deferatur ad superiorem: hic redit ad inferiorem: ⁊ hoc facit impossibilitas casus: ad hoc ṡ. de elec. licet in si. ⁊. ṡ. e. li. ⁊. c. ti. indēnitatibus in si.

g ¶ Per seipsos. habebant episcopi ante ꝯstitutōem clemēť pcuratores in curia: q statim cū vacabant beneficia conferebant illa ⁊ sic pueniebāt papā: vnde motus clemens promulgauit constitutionem. ṡ. c. pri. demū gregoriꝰ q: multū pīudicialis erat constitutio illa: in ꝯcil. lug. moderatus ē eam. Sed ne adhuc exercerent illas malicias: scilicet q haberent pcuratorem in curia qui statim mense elapso illa conferret: idcirco hoc addidit. papa. n. ēt post mensem posset conferre: si vellet dūmodo pūētus n esset: ṡ. c. pri. i pñ. Sed lr̄a ista dicit per seipsos: nunquid si presentes sunt: per alios cōferre poterit? Dic q per alios conferre nō poterunt: nisi in casu qui sequitur: potuit enim papa rei sue conditionem ⁊ modum apponere ⁊ legem quam voluit. xviij. q. ij. eleuterius. ff. de pact. traditionibus de condi. ap. verum.

h ¶ Remotis. sic. ṡ. de temp. or. cum nullus. §. episcopo: ⁊ dixerunt quidam per hanc litteram: q quis extra suam dioc. existens beneficia conferre non

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

poterat:sed hoc est falsum:licet in hoc casu posset concedi: et probabat hoc olim: ṡ. de conces. preben. post electionem in parte decisa: et hoc no. Joa. et ber. ṡ. de offi. lega. c. nouit.

i Id canonice. dicebant olim quidam id. s. vicaria: nam eo ipso quod vicarius generalis erat: beneficia conferre poterat: sed hoc est falsum: ut ṡ. de of. vica. cum in generali. In talium ergo collatione per ordinarium facienda requiritur quod mensis elapsus sit: quod per se ipsos conferant: si presentes sunt: vel quod per generales vicarios non speciales: et quod habeant speciale mandatum beneficia conferendi: et sic expone id. s. beneficia conferre.

a Quanuis. In beneficijs vel in impetrationibus ad beneficia per prouisionem vsque ad certam summam pensio non debetur. per ecclesias ciuitatis vel diocesis non comprehenditur cathedralis: sed per ecclesias prouincie metropol. et cathedrales relique includuntur. fuit tracta de extrauaganti hec ui responso et. c. licet in beneficijs. Et emanauit ad declarationem eorum que no. .t. et ber. et moderni. ṡ. de eta. et quali. accepimus in fi. de preben. pro illorum in princi. ber. compos. de rescrip. capitulum sancte crucis in glo. q2 questiones. §. Item queritur de hac forma et §. sequen.

diocesibus existens: quibus id canonice sit commissum. Bonifacius. viij.

Quanuis plenissima sit alias in beneficijs interpretatio facienda: littere tamen super obtinendis beneficijs impetrate debent cum sint ambiciose restringi. Et ideo si alicui vsque ad certam summam prouideri mandamus ei non in pensione: sed in beneficijs ecclesiasticis tantum volumus prouideri: nisi de pensione in nostris litteris mentio habeatur expressa. Quamquam sub nomine ecclesiarum ciuitatis comprehendatur alias ecclesia cathedralis: cum tamen alicui de beneficio mandamus in aliqua ecclesiarum ciuitatis vel diocesis prouideri ad cathedralem ecclesiam: quam propter ipsius honorem sub hac generalitate nolumus hoc casu includi: se mandatum huiusmodi non extendit. Secus est cum mandamus in aliqua ecclesiarum prouincie prouideri: tunc enim et metropolitana:

b Plenissima. ṡ. de dona. cum dilecti in fi. ṡ. de ver. sig. olim. ff. de consti. prin. beneficium: et debent esse mansura. j. de re. iur. decet cum suis concor.

c Restringi. sic. ṡ. e. li. de fi. presby. c. i. et ij.

d Vsque ad certam. aliud puta cum papa scribit vt prouideatur impetranti vsque ad talem summam aliud dum papa scribit vt prouideatur ei de prebenda tanti valoris vel summe: quia in primo casu potest prouideri de minori: sed non de maiori: in secundo vero de maiori: sed non de minori: quia forma mandati est seruanda. j. e. ti. cui de non. Et cum istud vsque ponitur in litteris: intelligo quod veniat ascensiue: quasi papa scribendo quod prouideatur vsque ad summam c. librarum: velit quod prouideatur de summa. j. lx. vsque ad. c. sed non vltra id: ṡ. e. li. de ar. c. i. cum suis concor.

e Pensione. papa videtur mandasse ei prouideri de eo quod prouidens per se non poterit retinere sicut beneficia: quia licet ibi sit liberalitas non tamen est in collatione: sed in eo quod magis isti quam illi confertur quod dic vt. ṡ. de preben. resatum: probatur hoc. j. de instit. c. vlt. et licet in fauorem eius hoc dictum videatur: non tamen illi fauori renunciat propter intentionem pape que talis fuit: et propter formam mandati que seruanda est. j. eo. titu. cui de non.

f Alias. vt. c. di. pallium. de auctoritate et vsu pal. c. i. de testa. requisisti: ad hoc de ver. sig. cum tibi: imo etiam interdum solum cathedralis comprehendunt: ut de ver. sig. cum clerici. Jo. an.

g Includi. si. j. de sen. ex. quia periculosum et hoc tenebat compost. in supradicta glo. Sed ber. et. t. videbantur tenere contrarium in predicta decre. accepimus in glo. penult. Sed forte bonum habuerunt intellectum: si ad casum decre. se retulerunt. s. in his qui primo erant obligati prouidere obligauerat enim se episcopus ordines conferendo: ut. ṡ. eo. cum secundum apostolum ad finem prouidere uel in cathedrali vel alia. littere igitur ibi impetrate fuerunt littere iustitie: sed hic de litteris gratie loquimur: vnde in hoc casu per communem formam in cathedrali vel alijs prouidere tenebitur: et sic decre. illa loquatur in suo casu: nec sit correcta per istam: ad hoc. ṡ. e. li. de elec. cum expediat.

h Extendit. quid si mandetur sub hac forma: nunquid in cappellania uel mansionaria maioris ecclesie cathedralis poterit prouideri? et uidetur papa solum canonicos: et ipsorum excepisse prebendas: ad hoc. ṡ. vbi dicit propter ipsius honorem ad hoc. ṡ. de rescrip. statutum et. ṡ. de v. sig. cum clerici. Sanius credo cum hec littera sic indistincte loquatur: quod in nullo beneficio cathedralis ecclesie poterit prouideri: non enim dicit quod non includatur canonicatus

ecclesie cathedralis: sed quod non includatur ecclesia: ergo nullum ipsius ecclesie beneficium includetur: ad hoc optime. j. de priui. per exemptionem et. ṡ. i. Rñ. Sed pone impetraui prouideri mihi in ecclesia sancti petri bon. non est alia sancti petri ecclesia quam cathedralis nunquid in ea prouidebitur mihi? videtur propter stilum curie gratiam surrepticiam: quia in cathedralibus ecclesijs non solet exprimi nomen sancti: sed in inferioribus sic: quod credo nisi aliter per litteras appareret papam de cathedrali intellexisse per illud. c.

i Prouincie. et in hoc casu loquitur decre. ṡ. e. ti. pro illorum: vnde non aduertebant qui dicer. illam allegabant: quod per litteras quibus prouideri mandabatur in aliqua ecclesia ciuitatis potest prouideri in cathedrali: cum ibi archiepiscopo de ecclesijs sue prouincie scriberet.

k Vberiorem. si ergo queratur diuersitatis ratio: sufficiat ista licet ad metropolitanam ecclesiam non multum efficax videatur: sed sufficit sic per papam declaratum: de re iudi. in causis.

& cetere cathedrales ecclesie includuntur sub tali mandato: cum vberiorem hoc casu quam alio impetranti gratiam facere videamur. Idem

Um de beneficio ecclesiastico consueto clericis secularibus assignari prouideri mandatur: de illo debet intelligi: quod tanto tempore ab vno vel pluribus secularibus clericis institutis in eo rectoribus extitit continue ac pacifice gubernatum ut prescriptio legitima sit completa: etiam si ante vel post religiosi quandoque ministrauerint in eodem. Quando vero scribitur ut prouideatur de aliquo prioratu alicui clerico seculari prouideri non potest de prioratu qui per religiosos iuxta modum premissum est solitus gubernari nisi hoc in litteris caueatur expresse. Idem.

Uper eo quod prebendas quibus parochiales ecclesie sunt annexe: in quibus spiritualem iuris

a Cum de beneficio. vno. No. pro his que no. ber. ṡ. de causa pos. et propri. cum ecclesia sutrina in glo. ex hoc videtur.

b Institutis. ergo si de facto tantum occupatum esset per eos non haberet locum prescriptio: uel si ibi non ut rectores: sed ut uicarij uel conducti cum seculares clerici rexissent. Jo. an.

c Legitima. s. xl. annorum: de prescrip. de quarta de causa pos. cum ecclesia de consue. c. vlti.

d Ante inceptam prescriptionem: sed secus si post inceptam et ante completam: et ideo dixit. ṡ. continue.

e Post. non tamen continue et pacifice spacio. xl. an. et ideo dic quod si quis. illa igitur administratio precedentis temporis tollitur per prescriptionem sequentem: administratio autem prescriptionem sequens illam non tollit: nisi alia interuenirent quam ius aliorum haberent perimere.

f Prioratu. prioratus est generale verbum quod ad prioratum secularem vel regularem potest extendi: sed ratione persone impetrantis qui clericus secularis est sibi regularis prioratus conferri non potuit: ut artetur id solum ad seculares: nam graue est in expertos et c. xix. q. iij. monasterijs. ṡ. de elec. cum ad nostram et c. officij.

g Seculari. Quid si tempore impetrationis secularis erat impetrans modo factus est regularis: nunquid de tali prioratu sibi poterit prouideri? Credo quod non per decreta. ṡ. eo. li. de electi. si eo tempore.

h Modum premissum. ṡ. proxi. Rñ. s. per. xl. annos continue et pacifice ab vno uel pluribus institutis in ipso. Dominus Joannes andree.

a Super eo. habere personatum cum cura: et prebendam cui annexa est parochialis ecclesia: non est contra concilium generale: et reprobatur per istam decre. opi. ber. ṡ. e. t. extirpande. §. qui uero: cui fauebat guil. in spe. t. de legato. §. videndum. v. quid si habeo: et approbatur opi. inno. et ost.

b Annexe. in quibus deseruire debet per vicarium perpetuum: ut in pd. §. sed an ipse uicarius uel ipse prebendarius curam animarum illius parochie habeat: de hoc fuerunt opiniones diuerse ut sequitur. uicarius. n. curam animarum habet: quod probatur. ṡ. de of. vi. ex parte: sed ut uicarius vt ibi no. ber. cum ergo rector spiritualem iurisditionem ibi habeat et super vicarium existat: quia excommunicare potest et similia facere ergo quin curam

habeat negari non potest: ṡ. de elec. dudum. ij.

c Personatibus. et sic videtur quod vnus possit plures personatus et prebendam etiam cum parochiali annexam in vna ecclesia obtinere sine dispensatione pape: vnde contradicit aperte: ṡ. e. li. de consuetudine. c. i. Sed hic papa pluribus loquitur: vt uideo. j. vbi dicit obtineat vnde pluribus canonicis eiusdem ecclesie de hoc querentibus consultus papa respondit: et sic non est contra.

d In eadem ecclesia. idem et multo fortius si in diuersis ad hoc. ṡ. de conces. preben. litteras.

e Concilio. ṡ. e. de multa.

f Non obuiet. cum enim accessorium habeat sequi naturam principalis: ṡ. e. li. de of. del. si gratia. j. de re. iur. accessorium. cum suis concor. et de prebenda non est cautum quod vacet: ergo nec vacabit capella accessoria ad prebendam: ad hoc ff. de r. rus. p. l. vna est via. ff. quemad. serui. amit. si commun. ad hoc. j. c. quia sepe preterea cessat ratio prohibitionis. quia in ecclesia annexa prebende non tenetur residere: vt. ṡ. e. extirpande. ergo constitutio de multa hic locum non habeat.

g Dispensatio. intelligo pape: de qua loquitur concilium de quo mentionem fecit: alias in prebenda et dignitate non requiritur dispensatio episcopi: nisi consuetudo ecclesie vel aliud induceret: vt illa sine dispensatione possint simul de iure teneri: ad hoc. ṡ. e. li. de rescrip. gratia: et quod ibi dixi: dicebant ergo inno. et ost. ṡ. e. extirpande hunc esse casum in quo de iure communi: vel saltim de cuiuslibet superioris dispensatione secundum diuersas opiniones: quas no. ṡ. e. t. cum iam dudum: quis plures curas habebat.

a Cum cui. in impetratione beneficiorum inspicitur data: non presentatio vel receptio. emanauit ad declarationem omnium que no. ṡ. de rescrip. caplm et reprobatur communis opinio.

b Collatio. longe diuersum est conferre et mandare conferri: ad hoc. ṡ. e. li. de rescrip. tibi qui et. c. duobus.

c Preferendum. nisi in casu. j. e. si clericus. §. verum ad hoc. ṡ. e. li. de rescrip. tibi qui in fi.

d Simil. io dixit: quia secus si maior: puta quod omnibus prioribus preferatur: vt. j. de conces. preben. auctoritate ad idem in casu. j. e. q2 sepe.

e Isti. posteriores impetrantes.

f Primo. approbatur ergo illa lectura decre. caplm: quod ibi prius sit nomen non aduerbium: et certe satis erat absurdum dicere: quod per curium tuum me preuenires in iure iam mihi acquisito et scire debes: quod sicut primo impetrans preferetur omnibus secundo impetrantibus in hoc casu: sic preferetur omnibus prebenda vacans etiam ab ignorantibus conferetur postea: vt. j. eo. si postquam.

a Si pro clericis. per litteras ap. non facientes de defectu ordinis mentionem potest impetranti de curato beneficio prouideri: ad ordines tamen se faciet proximis temporibus promoueri. tracta fuit de extrauaganti que incipiebat venerabilibus fratribus al. sup prouisione: et fuit alexandri.

b Alijs. hoc fuit non sine mysterio decretum: quia constitutio alex. solum de pauperibus loquebatur: vnde multi dicebant secus in alijs: et declarat hic quod no. compost. de rescrip. capitulum in glo. q2 questiones. §. item queritur an collatio. Et no. quod quattuor requiruntur in promouendo scientia mores etas et ordo. in primis tribus patiens defectum auctoritate litterarum se. ap. non promoueri: nisi fiat mentio: ṡ. de eta. et quali. cum te et. c. ei. in quarto sicut hic uideo et sic caute decre. illa quartum omiserat.

ditionem secundum ecclesie vestre consuetudinem approbatam: et sic secundum aliquorum interpretationem curam animarum habentis: simul cum personatibus quorum aliquibus cura imminet animarum: in eadem ecclesia obtinetis: uobis: cum hoc generali concilio non obuiet: dispensatio necessaria non existit. Idem.

Um cui canonicatus alicuius ecclesie a sede apostolica est collatus: licet nondum sit in ea receptus decernimus in assecutione prebende iuxta sue prouisionis ordinem omnibus preferendum: quibus postmodum in ipsa ecclesia similis gratia est concessa: licet isti primo suas litteras presentauerint: et primo recepti fuerint in eadem. Idem.

Si pro clericis pauperibus vel alijs nostras litteras vt eis de beneficijs prouideas: etiam si animarum cura sit annexa eisdem: recipere te contingat: ipsis: licet nec in sacris sint constituti: ordinibus: nec de defectu ordinum in eisdem litteris mentio habeatur: poteris de beneficijs curam habentibus licite prouidere nec pretextu dicti defectus tua

c Animarum cura. alias etiam nisi hoc esset expressum de curato prouideri non posset: ṡ. de preben. c. vl. j. e. t. cum in illis.

d Defectu ordinum. secus in defectu etatis: ṡ. e. li. de rescrip. si eo tempore: et no. quia hic probat ista littera et inferior que idem repetit quod promouendus ad curam: si non est in sacris defectum patitur: et facit ad id quod dicam. j. glo. px.

poterit prouiso impugnari. Oportet tamen ut ipsi ad ordines quos requirunt collata eis beneficia se faciant in proximis statutis a iure temporibus promoueri. Idem.

Si cum super cuius prouisione ap. sedis legatus in certa ecclesia suas litteras quibus obtemperatum non fuerat destinarat: mandemus auctoritate nostra in ipsa ecclesia in canonicum recipi et in fratrem: sibique prouideri de prebenda iuxta ipsius legati continentiam litterarum talis receptus huiusmodi nostri auctoritate mandati non legati sed nostra intelligitur esse auctoritate receptus et ideo est in assecutione prebende omnibus post eum eadem auctoritate receptis in dicta ecclesia preferendus. Idem

Mandato nostro sub ea forma tibi directo ut alicui prouideas de beneficio ad collationem tuam vel alterius pertinente: de beneficio quod primo vacabit: siue ad tuam siue ad illius collationem pertinuerit: ei pro quo scribitur prouidere debebis. Si vero plura beneficia ad tuam et illius collationem forsan spectantia simul vacent: tunc scripture ordinem

e Prouidere. olim de iure com. tales ad talia beneficia non poterant assumi: ṡ. de eta. et quali. preterea: hodie dicunt quidam indistincte quod possunt: ad hoc. ṡ. de ele. cum ex eo. j. de instit. c. ij. et hic: sed non sum ausus corrigere decre. preterea: et dico ab ea recedendum solum in casibus in quibus hoc expressum inuenio: vt hic et j. de instit. c. ij. in alijs salua maneat: et secundum hoc intelligo decre. cum ex eo.

f Oportebit. vnde solet exprimi in litteris secundum stilum curie: ita tamen quod idem clericus se faciat statutis a iure et c. et personaliter et c.

g Requirunt de iure communi consuetudine vel statuto ecclesie ad hoc quod dixi. ṡ. de fil. presby. c. i. Rñ.

h A iure. vt in quattuor temporibus anni: et in sabbato sancto vel sabbato medie quadragesime: ṡ. de temp. or. c. ij. et iij. minores autem conferri possunt in festiuis diebus ut ibi. et. c. t. c. i.

i Promoueri. quod si moniti non fecerint: poterunt eisdem priuari: ṡ. de elec. cum in cunctis. hodie imponitur noua pena seruatis antiquis penis: ut in de. de eta. et quali. ut hic qui. ij. Rñ. Si autem beneficium sit curatum: priuatus est ipso iure: nisi sacerdos fuerit. j. annum: ṡ. eo. li. de elec. licet canon: nisi esset ecclesia collegiata vt. ṡ. e. t. statutum vel habuerit iustum impedimentum. eo. ti. commissa. §. i. vel secum fuerit dispensatum. e. t. cum ex eo.

a Si cum super. tracta fuit de extrauaganti: que incipiebat dilectus filius emanauit ad declarationem eorum que no. compost. ṡ. de rescrip. capitulum in glo. quia questiones sed pone quod prior et guil. in spe. t. de legato §. nunc tractemus. v. quid si p.

b Litteras. reseruationis. nam legatus uacaturam non confert: ut. ṡ. c. ti. dilectus filius. t. sed bene reseruat collationi sue: et super ea conferenda cum uacabit dat executores: ut. ṡ. e. li. de of. le. c. iij. et iiij. et. j. e. t. si aplice.

c Auctoritate nostra. littere igitur gratiose sic misse facient illum censeri auctoritate ap. receptum: ex quo sic exprimitur: ad hoc. ṡ. de rescrip. cum aliquibus in fi.

d Receptus. post impartitam enim auctoritatem a papa talis gratia papalis intelligitur. j. eo. si apostolice. et. C. de ueteri iure enu. l. i. ante medium

e Eadem. nam si minori preferetur et prioribus: vt. j. e. hi qui.

a Mandato. hec decre. satis plane tracta fuit de extrauaganti alex. iiij. que incipiebat sua nobis. et emanauit ad declarationem eorum que no. compost. ṡ. de rescrip. capitulum in glo. q2 questiones. §. sed quid si in hac forma.

b Collationem. de illo igitur quod pertinet solum ad presentationem vel institutionem non poterit talis prouidere nec econuerso. j. e. t. cum in ill. §. cum aut.

c Vacabit. intelligo sine fraude per decre. ṡ. e. li. de renun. c. ij.

d Illius. est ratio quia de primo prouidendum est: alias eadem ratione de centesimo: ad hoc. ff. de ver. ob. cum qui calendis. de illo igitur prouideatur ne videatur extingui gratia: ṡ. eo. cum cui et. j. e. c. px. quod verum est nisi in litteris esset clausula: quod duxerit acceptandum. j. de conces. preben. quia in cunctis et c. ne captande.

e Simul. pone mortuus vel promotus est clericus qui habebat illa duo beneficia: vel duo clerici simul mortui uel promoti: vel renunciauerunt nec apparere potest quis primo: ad hoc. ṡ. e. li. de rescrip. duobus.

f Ordinem. et est si. ṡ. eo. de elec. si quis iusto. §. i. in fi. xliij. di. sit rector in fi.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

ff. be vfufruc. l. quod. i. ff. ad hoc facit quod dici. f. re. fac. in alteratiõ uiõ c. fac. ff. be. l. ij. eam pater. ff. vl. c. ff. ad trebell. l. bereden. f. ñ. t vide q5 no. ff. de referip. cum dilecta.

g Zel te. aliqo effe in potestate illius cui ferebatur fe excusare: dico ñ q3 idem effet tunc in ordine consurso. f. quando ferebatur ad alteram vel tuq; te. quia tunc etiam li simul unanim pronuciebat be prec. ferunt be tpe. ut in. alteratiõ uiõ c. fac. ff. be. l. ij. eam pater. ff. vl. c. ff. ad trebell. l. bereden. f. ñ. t vide q5 no. ff. de referip. cum dilecta.

Si clericus pro quo a fede ap. recepiti mandatum ut ei de p̃benda p̃roximo uacatura in certa ecclesia p̃ouideret: cumq; postea in canonicum ipsius ecclesie recipi faceret: t in fraterm: p̃bendam fibi debitaq; quando uacat: petere ne ghigenter omittat: t aliam postmo dum in ipsa ecclesia uacaturam ne quibit p̃tereto dicti mandati petere: reinec tu de ipsa fibi poterio p̃uideri: cum facta ei gratia per ipsius negligentiam fit extincta d. Ueruq; si p̃fatus clericꝰ fuiflet auctoritate ap. effectus ab initio canonicus in ecclesia prelibata: tunc cum remaneret in ea canonicus: dicta negligen tia non obstante ac per consequens ratione canonicatus fit in alia p̃bendam nulli alij de iure debita ceteris p̃ferendus: petere poterit p̃bendaq; aliam proxime vacaturaq; dummodo non fint aliqui eadem auctoritate p̃bendam in ipsa ecclesia expectan tes: t eidem de ipsa non per tceum mandatum non fuscepto: super il la fed per cum ad quem spectati ea dem ecclesia p̃bendarum collatõ pouideri debebit: aliao facta ó pe benda huiusmodi alteri collatio in illius preiudicium ex ipsis viribus non fubfiftat.

Dem.

Ng qui auctoritate ap. i aliqua ecclesia in canonico fuit recp tibedent in p̃bendarum affecam one ceteris anteferri legatorum ud aliorum quorumcunq; auctoritate receptio antea in eadem. Cum quoqs qui ad mandatum legati vel alterius auctoritate ap. fibi specialiter in hac parte concessa fungemo receptur auctoritate ap. recepturn esse dubium non existit.

Dem.

Debebit. dicen diebant olim quidã in casu be re. ff. c. li. de of. d. le. si fuerit be uxo. In. a.

Subfiftat. intelligo nifi etiam negligeno effet in ipfa petenda: quia t tunc perderet ius in ilia scut t in superioribus calibus dixi eft. Hota igitur q plenior é grata fecundi refcripti q3 primi. Secũ duo ergo negligeno in p̃benda non p̃pterea amittit canonicatũ quem tam habuerat fed amittit potiorem in p̃benda refpectu apoftolicorum qui duplici iure unantur: non autem refpectu alio rum vt multis.

Ji qui. dicere. ista emanauit ad declarationem eorum que nõ. Innocen. 7 oth. 7 moderni. ff. c. relatum ber. compoft. ñ. ó. re ferip. capitulum in glo. magna. ñ. Item si vnus primo. 7 p̃babatur hoc olim per dicre. de accu. accedeno in parte decisa: 7 sic pondere de spof. p̃ben.

Anta. Hota q regula illa qui prior eft tempore: potior eft iure: locum habet in bis: quor̃ causa non habet locum regula ut hic. hinc é q lex dicit priuilegia confideran: non tam er tempore q3 ex causa. ff. de fuul. cred. l. priuilegia t eodem tenatio pertinet quibuldã ecclesiarum etiam antecessibus nõ tamen filiis ex priori matrimo nio: qui agunt de bote materna. C. qui po. in pig. ba. l. nil. vbi 5 b ff

Specialiter. auctoritate ergo huius speciali mandati fingitur potuo delegatus q3 legatus: t fic delegantio auctoritate videtur ee receptus. Sed tempoze alexandri quidam contrarium dicebant: dicentes q3 speciale mandatum legato directum non inducit nouã auctoritatem pape fed auctoris potestatem legati p̃ouisionem: ar. ff. de preca. fed si mandatum inde prima fcepcus tali auctoritate lega ti prouzgata receptua uidetur: unde postpontiar fecundo receptio auctoritate papet: hoc videbatur dicere conftituto alexandri ere crabilio. Sed contrarium eft verum: ut hic videonec ob. lex fed fi manente: que loquitur cum prima t fecunda concesso fint eiufde natur: t fomeiled hic potestas legationis eft per fe: potestas pro uidendi ed conferendi auctoritate apoftolica poftea concessa eo dem modo per fe: gratiofa data uel fauoze legatis: t eiuo pio quo ferbitur, conftituto excrabilio uel loquebatur in fuo casu specia lecum fcliect prouidit ultra quatuornam numerum: ut in legato cardinali q3 eoferebat tunc legationio: nõ fit concefa. ñ. in fi. premij buiuo libri.

a Poſtꝫ. Si poſt gratiam mibi factam a papa de canonicatu t p̃benda bonoñ. canonici hoc ignozantes. t ignozãs p̃bẽdã ferunt poſt vacationem: fit tenet collatio. Hota ergo q fiuit impetui tempus date quo ad fecundũ impetrantẽ a papa: ficeſt infpicãt quo ad illi q poſtmodũ recepit a capitulo ẽt ignozanter.

b Columnus. qd ſi non potuit fed cõ ferat mandauit: de vt. l. de concef. pre ben. ſi capitulo t c. ſi ſoli.

c Poſtmodum. Quid ſi tunc tem pozis uacabat pe bẽda que poſtmo dus fuit collata: vi detur q3 tenetur col latio: quia manda batur de ſpãa va catura pouideri: ſed dla ſi vacabat ergo non debemus: vt. c. ſi clericus li. ó. t. t ideo é ſtluus cunc: ſpẽdam ſi qua vacabat: t3 q3 primo vacaturi: t. ff. Sed credo idẽ per rationem que ſ. loquitur: nam co ipſo tẽ. ad hoc ſ. c. ſi biſticia. Jo. an.

d Dotu ppio. quia ſecus ſi contulſſent expreſſim ad ztotate papalis ó. c. pr.

Vacaturam. mſ to fotuue ergo ua cantem: quo poſſi cito tuo conſtituui in vacatura q3 in uacante: ſ. de con ſeq. preben. nulla. ó c. t. dilectus filꝰ. t.

Requiuit. ille ta men cui fic collati fuerat: ſi dimiſit ali quod beneficium propter illud habẽs duꝫ recuperat illo: ſi fine difficultate cognito ſpẽdam illi deberi eam ſibi dimiſerit: alias nõ. f. c. ſi beneficia.

Vdum vene rabili. Si papa dat licentiam legato ſuo recipiẽ di auctoritate apoſtolica reſignatõs beneficio: legationis fue libe re in manibus ſuo factas: t beneficia conferendi: Secundo pa pa de ſpẽdita poteſtate non babita mentõne canonicatuum t ſpẽdaꝝ ſi vacat vel quam ſimo nacauerit aliqua ecclesia legatõio mibi ſpe rat: Tertio canonicus ipſius ecclie reniſcere legat̃ eius ignozãs collationem mibi factam confert mbi ſpendam ſuã tam non tenet collatio legatiſed mbi ſibẽda debetur.

b Auctoritate nfa. hoc ſonificabat dubiũ ẽſſet quo auctoritate a poſtolica hoc faciebat in ſeculo mandato ab illa ſma poteſtate mẽ no fieri deberet: aliao. n. ſi poteſtate ordinaria hoc faceret: fatis ui debatur dubium terminatum: ſi. c. t. c. pr.

c Beneficia. ſumitur hic beneficium large: tam ad beneficia eccleſiarum ea thedralii cerũ damus: ut per inferiora patet: ut an. ſ. ñ. de relig. dom.

d Libere. nõ. n. papa to vel eondino in bus locum by: ñ. de tranſac. fup to t facit de elec. cum inter. R. t q5 tbi nõ.

e Jdonea. c. ſi hoc puerus vel aliqs beneficiatiõ. ñ. de fup̃ indonita. ſ. c. ti to cui Jo.

f Poteſtate. hãc poteſta tem legatus non deman dare ſc. t eſt caſus á quo poteſt quis per ſe quod ſi per alum: ut. ñ. de offi. le. c. penult. in fi. t ē ratio: ne detur via ad vacatura: ut dx Jo. an.

g Canonicatum. t fic affe cta erat ſpẽdã primo ua cans fine alio decreto: ut ñ. c. pr. t. i. fequitur.

h Cãc. le cõ. eccleſia tẽ Joan. an.

i Jllo. ſ. gallicanio.

k Eidem. ſ. canonicata t ſpẽdã.

l Zalos. ſ. canonicalis: t nulli alij ẽ ure debita.

m Predicta. facta a lega to ipſi guilelmo paſalli.

n Poſtorter. ẽ. paſalli.

o Poteſtate. ſi igitur ſibẽ da bẽt certum ordinẽ an nexus: non tenebatur ſe ta cere pnomoueri. ñ. c. li. de c lcc. commuſſa. ſ. i. c.

p Eadem. eſt maior. t ea dem ratio de reſpectu.

q Procuratorum. ſ. fic. ñ de procura. non inuiſe. ñ. c. li. c. o. ñ. ſi tuo. t de offi. dele. ñ. plures.

r Sanctiõe. ñ. de reſcrip. ca. t. c. poſtnobis. ñ. de of. legã. ſtudiali. ſ. de. t. nulli genere: t ibi vide ó b: t. ff. de re. iur. non eſt dubium: co cõ. ſ. c. quemadmodum. c. t. ij. Rñ.

s De ipſa. ſ. poteſtate. ſi a tu legationem ergo ihe re cum non ſit talis vertat tacta: qua expreſſa nibilo minus litteras babuiſſet: ñ. co. in. ſuper litteris: licet bon de litteris: ad bonificia imperatoris generaliter non ſit verum: ut. ſ. c. ti. ſi nota t cetera.

t Absurdum. Hota bo nam modum argumenti di ex ſegla abſurdatur ſic

ñ. de excep. cum inter ſotem.

u Poſtea. quia non bz deber ſufficiam ſuam negligere: qui aloo in ſua ſuffi tia fouet: vt. ſ. de imm. ec. qñ.

x Jncerto. licet ſi ferebatur alicui pouideri de beneficio quod primo ea cabat in ciuitate: ed quod primo uacabat in prouincia: ut. ñ. eo. quãe: inter tum eſt q3 beneficium imperatus ſit babituru: ſi ſit certum eſt de cano nica lexoñ.

y Acceptandi. vt. ſ. de concef. ſpẽd. q. ſi cui to. ne captãde tẽ.

z Reuocaſſe. licet eum eandem retinuerit poſtea tem: t tamẽ maioem. ſ. renocandi ẽ tantum: ut bic nideo.

a Lucro. de dano enim cuius nõ agitur quia ſi dimiſit pota biſticia ſuipat

illa secundum formam decre. j. c. si beneficia.

p ¶ Ad instar. coadiuuat primam rationem per duo legalia argumenta: sic j. de concess. pben. q: cunctis de sen. ex. si laicus.

a ¶ Serui. habes hoc. ff. si cer. pe. l. eius qui in puincia: hic enim non agit de damno serui: et sic ab ignorante seruo potestas reuocatur. sic inducit ad propositum.

b ¶ Calendario. i. nominibus faciendis. ff. de le. iij. q filium.

c ¶ Non facit. debitorez tñ soluentem sibi et hoc ignorantez liberat: vt in. p. l. ei qui et. ff. de solutio. siquis seruo et. l. cum quis. §. i.

d ¶ Reuocans. sic. ō. c. li. d rescript. si gratiose. i. Rñ. vbi d h. j. ne se. va. c. vno i fi. ff. loc. l. iiij. insti. manda. §. recte.

e ¶ Et domini. repete ad instar. et habes hoc. ff. de pecul. l. non statim. ff. d opt. lega. apud aufidium. Et ē hoc casu quoddam speciale contra regulam: ō. d re. iur. c. i. ff. c. l. nihil. quia peculium re non tñ verbis ꝯstituitur. ff. de pecul. peculium. §. si verbis noia: et tñ verbis tollitur vt hic: et i p dicta. l. non statim Jo.

f ¶ Premissa. semper enim pcedere debet. xij. q. ij. idigne. ō. de sen. ex. sacro cuz simi.

a ¶ Quia sepe. secundus qui ipetrauit dignitatem et prebendaz preferetur priori qui solum pbendam ipetrauerat: si pbēda dignitati ē annexa al' non. Emanauit autē hec decre. ad declarationem et correctionem eoꝝ que no. Inn. et ostiē. ō. c. ti. c. vlt. et. ō. de ma. et obe. statuimus: et cō post. de rescrip. capitulum in glo. magna. §. vnū casū. Et reprobata ē opinio ino cē. et compost. qui dicebāt licet prebenda nō esset annexa dignitatem habentē preferri: et sic dicebat compost. se de mandato pape pnunciasse i boñ. ecclesia: in dignitate archipsbyterali: approbata ē āt opi. osti.

b ¶ Dubitatur. et merito fuit declaratō eorum facienda: sic. ō. c. li. de elec. q: sepe. ō. vt lit. non cont. quoniam. Dubitabatur autem propter varias opiniones quas supra vidisti: et fuit etiam hec dubitatio nostris temporibus i boñ. ecclesia.

c ¶ Prebenda tantum.

d ¶ Officio. perpetuo in ecclesia: vt. ō. de ꝯsuc. c. i.

e ¶ Vacat. morte renuntiatōne vel pmotione illius qui dignitatem hēbat et prebendam.

f ¶ Declaramus. Nō q: ius nouum nō facit sed vetus declarat: fac qd dixi ō. ti. px. c. uno.

g ¶ Anterior. et sic ē iure potior: q: ex quo pbenda nō ē ānexa: vtriusq; quo ad hoc ē par cā: secus cū ē ānexa: et facit qd dixi. ō. c. hi qui.

h ¶ Preiudicari. gia. n. scdo fca itelligit fieri sine alieni iuris piudicio: ō. eo. li. de rescrip. q̄uis.

i ¶ Apparet. q: tūc sec. j. c. c. penl. et. j. d ꝯcess. pben. auctoritate.

k ¶ Annexa. ex quo. n. hz vnū cōnexoꝝ 2 reliquū habere dz: de consti. translato ad hoc. ō. c. ti. super eo. habes igitur vnū casū i quo secūdus ipetrans

tum agitur et non d preiudicio episcopi memorati: ab ignorante potuit reuocari: nec post reuocationem huiusmodi ius per eum in aliū etiā ignorantem in re reuocata trāsferri ad instar etiaz serui calendario prepositi: qui post mortem domini preponentis mutuatas pecunias accipientis nō facit: licet inter contrahētes mors domini ppositus reuocās fuerit ignorata: et domini qui peculium quod pprio seruo concesserat statim perimit cum in eo suaz mutauerit voluntatem: discretioni vestre mandamus: quatenus pfatum presbyterum monitiōe premissa: per cēsuram ecclesiasticam compellatis: vt collatiōe de canonicatu et pbēda predictis per dictum episcopum sibi facta: que nulla extitit: non obstāte dicto camerario prebendam ipsā omnino dimittat: et cum super ea d inceps nullatenus inquietet.

I Dem.

Quia sepe dubitatur a multis: si canonicatus alicuius ecclesie sit collatus a sede ap. successiue duobus: fueritq; mandatum pmo de prebenda secundo vero de pbenda et dignitate personatu uel officio cū se facultas obtulerit: puidēri: quis ipsorum i prebenda que cum dignitate personatu uel officio vacat ibi postmodum debeat de iure preferri. ¶ Nos dubitationez huiusmodi sopire volentes presenti declaramus edicto: primum cum sit tempore anterior: cui per mandatum secundum preiudicari aut ius ipsius absorberi non debz: ex quo de intētione mandantis contraria: nō apparet preferendum esse in dicta prebenda: nisi uacanti dignitati persōa tui vel officio sit annexa: nam si eēt

pmo ipetranti pfertur. aliū hūisti. ō. c. si clericus: alium. j. c. c. p. aliū de ꝯcess. p. c. p. Interdū hēs q vacat pbenda: et ille qui expectat primam: illam nō ꝯsequitur: vnū casū hēs. ō. c. ti. c. ij. i fi. aliū. j. eo. cum i ecclesia: tertiū. j. c. t. ei cui: quartū. j. de re. p. c. vno. qntum. ō. de renun. c. ij. et alium hēs i de. gie. de rescrip.

L

annexa: secundus cui dbetur dignitas personatus uel officium preferetur in ipsa. I Dem.

Cum in illis: quibus beneficia curam animarum habentia committuntur: maior q̄z in his qui ad alia promouentur idoneitas requiratur: intentionis nostre neq̄q̄z existit: ut cum aliquibus d ecclesijs personatibus dignitatibus vel alijs beneficiis quibuscunq; de animaꝝ cura mentione non habita: prouidēri mandamus ipsis de his quibus huiusmodi cura imminet: possit aut debeat prouideri. ¶ Illis vero p quibus scribimus: vt prouideatur eisdem de personatibus vel dignitatibus ēt si curam habeant animaꝝ ad collationem prouisionem presētatōnem vel dispositionem spectantib' quorūcūq; prouideri nequibit d prelaturis personatibus vl' dignitatibus ad quos seu quas per electionem hi qui eis habent prefici assumuntur. ¶ Cum āt inter collationem presentationem et institutionez differētia magna esse noscatur: sicut de beneficio ad alicuius collatōnē spectante prouideri mandetur: de illo quod ad eius presentationem ul' institutionem pertinet prouideri nō poterit: nec etiam econuerso. expresso enim vno casuum predictorum mandatum super hoc factum: qd dbet de sui natura restringi: ad alios extendi non debet. ¶ Si vero d beneficio ad aliquorum collationem uel presētationem spectāte non adiecto communiter vel diuisim prouisio iniungitur facienda: in beneficio qd ad collationem vel presentationem alterius ipsoꝝ tantuz pertinet adimplere non potest. ¶ Sicuti si de beneficio spectante ad colla

a ¶ Cum in illis. Declarātur hic q̄ no. p her. Inno. et osti. ō. c. c. ul. p compost. ō. de rescrip. caplm i glo. magna. §. sed qd i his.

b ¶ Requirat. Est enim ars artiū regimē animaruz: ō. d eta. et quali. c. penl. ad hoc. ō. c. graue. et. c. se. et. ō. c. c. i.

c ¶ Intentōnis. ad quā recurrendū ē: ut. ō. c. c. vl. et. ō. de deci. ex multiplici vbi de hoc. Illa āt itentio et rō que fuit delegantis dz cē et delegati: ō. de rescrip. sup lris i fi.

d ¶ Cura. ēt si in litteris puideri mandetur q aiarū cura non negligatur: si qua imminz dignitati. quod dic vt in de. eo. ti. si dignitatem. i. Rñ.

e ¶ Prouideri. hic est q cum patientibus defectum in etate dispensant epi in dignitatibus ñ curatis: sed in curatis non: ō. eo. li. de eta. et quali. c. uno: et est etiā si. de fi. psbyte. c. i. et est hoc propter beneficiorum impetrationē que dicitur ambitiosa et restringenda ō. eo. q̄uis: cum a alias nomine beneficij dignitates et beneficia includantur: vt. ō. de ver. sig. c. penult. Quid si simpliciter mandat prouideri de beneficio: nunquid poterit executor de tali beneficio puidere: qd requirat sacrum ordinem? videtur q non: arg. huius. c. ad hoc. ō. c. li. de fi. psby. c. i. Sed dic contra. j. c. ei cui ad idem. ō. c. si pro clericis: nisi pateretur in etate defectum: ita q ad illum ordinē promoueri non posset: ut ibi et. ō. eo. li. de rescrip. si eo tempore.

f ¶ Electōem. electio igitur non concludit sub verbo puisionis uel dispōis: cum inter ista tria sit differentia: et facit q statim sequitur: et ē si. ō. c. li. de of. le. deliberatōe. Rñ. i. et facit qd dixi. ō. c. li. de elec. c. vl. et. j. c. pxi. ij. Rñ. in glo. sed nōne.

g ¶ Eis. s. platuris psonatibus vel dignitatibus.

h ¶ Assumūtur. ēt si inhibeatur in litteris ne elec. eligant: ut i de. c. t. si dignitatem. ij. Rñ.

i ¶ Noscatur. hinc est q capitulū vacāte sede non confert beneficia: q̄ spectāt ad collatōez epi: ō. ne se. va. c. ij. et. j. c. li. c. t. c. vno. et tñ tūc istituit istituēdos ab epo. j. c. li. de isti. c. i. ō. de ma. et obe. cū olim. et idē vides i gnāli vicario: ō. de isti. ex frequētib'. ō. c. li. d of. vi. c. vlt.

k ¶ Adiecto. ex quo papa hoc non adijcit: alterum tantum grauare

non intendit: et hoc intellige secūdum determinationem quam habebis. j. c. t. c. vlt. et fuit hoc sumptum ex quadam extrauaganti que incipiebat contingit interdum sicut te etc.

l ¶ Alio. absurdum enim esset illum grauari de quo papa non intellexit. In contrarium videbatur: quia ad collationem suam spectat: licet et alterius: naz et qui iurat suum ñ esse: iurat et sibi cōmune non esse. ff. de verb. sig. pupillus. §. vlti. et qui legat seruos suos et qui in totū et qui i parte sui sunt: uidetur legasse. ff. de le. iij. l. si quis seruos sed hoc facit contraria intentio pape: idem est ergo dicere ad collatōez talis: et solius talis

III

tionem vnius puisio iniūcta fuisset ipleri ñ potuisset i bñficio: cui' collatio ad eū sil' cū alio ptineret.

I Dem.

Si tibi absenti per tuuz episcopum conferatur beneficium: licet per collationez huiusmodi donec eam ratam habueris ius in ipso beneficio vt tuum dici ualeat: non acquiras ipse tamen episcopus uel quicunq; alius de ipso beneficio nisi consentire recuses: in personam alterius ordinare nequibit: quod si fecerit: eius ordinatio facta de beneficio non libero: viribus non subsistet. ¶ Sed si episcopus notificata tibi collatione ad consentiendum terminum competentem assignet: nisi consenseris: poterit eo lapso beneficium libere cui viderit expedire conferre. ¶ Anteq̄z tamez ipsum contulerit tuum poteris nō obstante q lapsus sit terminus prestare consensum: et extunc de ipso non poterit aliter ordinari. I Dem.

Eumqui beneficiuz cui animarum cura imminet vi occupat seu se scienter iniuste intrudit in eo: decernimus ipso iure fore priuatuz beneficio: quod cum cura simili pmitus obtinebat: non enim decet: ut stultus melioris q̄z peritus conditionis existat: uel q inuasor eo q iuste ingreditur priuilegio gaudeat potiori. ¶ Insuper ut violenti qui auctoritate uel verius temeritate ppria occupare dignitates personatus aut alia quecunq; ecclesiastica beneficia non verentur: et si non virtutis amore pene saltem formidine

a ¶ Si tibi absēti. bñficium mihi collatuz ante dissensum meum alteri conferri nō potest: nisi terminus mihi datus ad cōsentiendum esset elapsus: et tūc etiam post terminum anteq̄z alteri cōferatur potero consentire. Emanauit hec decre. ad declarationem et approbationem eorum que nō. Inno. et osti. et moderni: ō. eo. accedens. et osti. in summa de insti. §. quis institui. sciebamus eniz q absenti poterat beneficium conferri: et absens inuestiri: vt ibi: sed dubitabat an medio tempore posset collatio reuocari: quod hic terminatur. et q dicit absenti idem et multo fortius si presenti: qui forte deliberare velle se dixit.

b ¶ Episcopum. factū ponit nō ius: q: idem si p aliū.

c ¶ Habueris. acceptando vel consentiendo vel ratum habendo: si negociorum gestor uel procurator generalis fuerat inuestitus de ipso: sed si specialis statim dici debuit suum: quod dic vt no. c. accedens ad hoc. ff. de neg. ge. si ego. ff. de sol. ratum. ff. de acqre. poss. qui absenti.

d ¶ Acquiras. secus in legato spēi: quia tunc acquiritur dominium legatario ignoranti: licet cōmutabiliter. ff. de le. ij. cuz pater. §. surdo facit. ff. de condi. et demon. l. legata per que iura dicebant quidam quod hic dicitur. item per id quod habes. ō. de elec. cum inter cāonicos et. c. publicato ad hoc. j. de re. iur. quod semel cum suis concor. Alij dicebant q si secundo prius fieret traditio: vel prius cōsentiret bene tenebat collatio per. l. C. de rei ven. l. quotiens in prin. et in fi. vbi dicitur: q si res uendita fuerit duobus ille potior est cui prius fuerit tradita: et vide quod dixi. j. d re. iur. qui prior. Tertia opinio erat: q aut secundus scienter recipiebat beneficium aut ignoranter: in primo casu non tenebat collatio: in secundo sic: tenetur tamen cōferens puidere primo in equiualenti bñficio: ad hoc. ō. c. inter cetera. j. de iure pa. pastoralis: facit ad hanc distinctionē. j. de concess. pben. q: cūctis. ff. de usufruc. l. sticho.

e ¶ Alius. puta legatus de latere qui confert beneficia uacātia: ō. de of. lega. c. ij. istud āt ꝯferre nō poterit: qd licet vacet tamē nō ē libeꝝ vt. j. sequitur.

f ¶ Personam. sed nunqud poterit alteri sub conditione conferre scilicet si ille non acceptauerit? nō. ō. eo. li. de elec. c. ij. et. j. de re. iur. actus: sicut beneficium non vacans non confertur cum conditione quando uacabit: ō. de concess. pben. c. ij. ad hoc. ō. de rescrip. pastoralis. Sed nunquid potest de illo ordinare non conferendo persone: sed alias puta vniendo uel religiosum locum constituendo? nō nisi sicut posset post acceptatōem: cum eadem sit ratio: ō. de ec. edi. ad audiētiā. ij. ō. c. exposuisti. xij. q. ij. c. antepenl. et ēt tūc secundario fit ordinatio i psonam.

g ¶ Terminum. sed nonne statut' est terminus a iure infra quem cōsentire debet. s. vnus mēsis: ō. c. li. de elec. q̄z sit: nec videtur q de beneficio iur. possit episcopus diminuere. j. de re. iur. indultum cuz suis concor. Dic decre. illam loqui in electis: qui adhuc habent confirmationem petere: istam in his quibus fit collatio: in his autem non est statutum certum tempus et facit. ō. c. pxi. probatur et hoc per id quod sequitur: nam in decre. q̄z sit lapso termino priuatus ē ipso iure: nec potest vlterius consentire: hic autem etiam post terminum cōsensit dummodo res sit integra vt sequitur.

h ¶ Lapso. qua' i dissensisse videatur. sic. ō. c. li. d ap. ab eo. vbi etiam ista ponūtur ut paria. Et per hāc litteram videtur idem dicendum si dissenserint scilicet q adhuc re integra possit consentire: quod verum ē conferente in eadem volūtate manente: ad hoc. ō. de procura. licz vbi de hoc dixi. Joā. an.

i ¶ Consensum. ad hoc. ff. d op. le. l. mancipioꝝ.

a ¶ Eum qui. qui vi vel iniuste occupat secundum beneficium curatum: priuatus est primo: qui āt vi beneficium aliquod occupat: ē ipso iure priuatus iure: quod in illo vel ad illd habebat. Emanauit hec decre. ad approbationem et declarationem eoꝝ que nō. inno. et ost. ō. c. ti. de multa.

b ¶ Cura. alias non haberet locum pena decre. ō. c. de multa: si ergo habet ecclesiam curatam: et postea violenter occupet simplex beneficium nō vacat primum: sed perdit ius: si quod habebat in secundo: vt. j. proxi. Rñ. Sed quid si habet curatam ecclesiam: et vi occupat prebendam uel simplex beneficium cui ē annexa ecclesia curata: nunquid vacat prima? Dic q non: sed locum habebit sequens Responsio: hoc dico per decre. ō. c. ti. super eo vbi ergo esset priuatus primo per iustam receptionem secundi: erit etiam priuatus per iniustam alias non: et ē si. quod dicimus de bigamia que inducitur per matrimonium: quod non tenet eo casu quo icurreretur: si matrimoniuz teneret: alias nō: ō. de biga. nup. Jo. an.

c ¶ Sciēter. ignorāter igit nō tenebit pēa: ad hoc. j. c. ti. si beneficia: quod de ignorantia facti verū intelligo secus in ignorantia iuris. j. de re. iur. ignorantia cū suis ꝯcor.

d ¶ Obtinebat. eadem ratione que hic ponitur in pena decre. de multa: dicam idem de dcre. cum in cunctis. ō. de elec. s. q si aliquis scienter et iniuste se faciat in episcopum consecrari: puta lit. penden. q vacent pora beneficia sua: ac si canonice consecratus fuisset: et sic etiam iam audiui in curia fore factum: propter rationem que sequitur et eadem ratōne videtur: q si aliquis iniuste detinens beneficium impetrat aliud beneficium non facta mentione d illo beneficio quod occupatum tenebat: q littere non valeant: ne sit melioris conditionis etc. vt hic: ad hoc. ō. c. q̄uis et sic intelligatur. j. c. si motu: et idem etiam secundum id dici potest de decre. non potest. j. c. s. q si aliquis habebat plura beneficia: ex quibus vnum erat occupatum: et tacito de illo super alijs impetrauit dispensationem: dispensatio nō ualet.

e ¶ Existat. xvi. q. i. legi epistolam in princi. ff. quod vi aut clam. l. nam et seruus. ff. d iur. et fac. igno. l. regula. §. antepenult. nec ex delicto quis facit conditionem suam meliorem. ff. de donat. inter vi. et vx. l. iij. §. i. de sen. ex. si vere: nec melior esse debet contumacium q̄z obedientiuz cōditio: ō. de postul. c. i. de do. et cōtu. contingit.

f ¶ Violenti. Nota q latius loquitur pars prima q̄z hec secunda: quia loquitur hic solum in uiolento: non in alio se iniuste intrudente: vt in prima parte et innititur iste. §. rigori illius legis. C. unde vi. l. siquis in tantam et. xvi. q. vi. placuit.

g ¶ Verentur. vereri deberent: cum sine iusto titulo illa detinere nō possint: nec eos iuuat ātiqua possessio. j. de re. iu. c. i. cū suis cōcor.

h ¶ Formidine. lxij. di. docendus de elec. cum in cunctis. de vi. et ho. cleri. ut clericoruz ad idem. C. d emē. propin. l. vna: accedat quod dicitur oderūt peccare etc. et vocatur talis timor seruilis qui per se premium non habet nisi quia solet inducere filialem: et est timor seruilis secunduz greg. in quo viuit peccandi voluntas: et sequeretur opus si speraretur impunitas et pertinet ad seruum. Inicialis respicit amissionem premij: et pertinet ad mercenarium: filialis respicit offensā et ppe ad filium ptinet.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

c Talter. si violenter. facit. p eo quod. ff. dixi ff.

b Ad ea. dicit. non videtur. Ie. de pof. phen. c. ult.

a Si cui concedatur. appropatur bic opi. offi. quam no. ff. eo. tit. c. ult. in fi. t reprobatur opinio inno. ibi no. t compoſt. no. ff. de reſcrip. cum alio in fi. t fuit de facto in me diotali. archiepiſcopo bec quæſtio fuit dicti.

b Alonſo. ſi non appo natur hoc idem intelligo: ff. de elec. cauſam que. ff. de reſcrip. cum adeo ad boc de ſimpho. c. ult.

c Suffocino. ergo ſi non eſt ſufficiens ſcuus eſt ad hoc. ff. de reſcrip. poſtulat fi. Quid autem veniat in hac ſufficientia no. per Jo. xxii. q. i. c. t. per bet. ff. eo. tit. de monachis.

d Ioh. poteſt. confirmii notabant de ii bonefacio. t moabundat illa ratione: quia hoc caſu non habet gratia. pallo ſed poſſidet. nec poterat ſecundum eos pouallo hoc caſu am bitioſio dicit: cum ad fui ſtantiam nil fuerit obtentū ff. eo. quia. i. eo. ſi motu. Sed contrarium eſt verū: quia beneficiato idoneſt non eſt. eo. ſuper motu nata: t ire communi biſi ciatus beneficiari non mā datur. ff. eo. ti. quia in tan tum.

e Dimitrat. ſi ergo dimit tat tunc ibi poterit poſtu rare: in hoc eſt differentia i ter illum formam z illam:

quam in principio imperauit illecui prouidetur: quia in illa non ſufficit modo beneficium ponum dimittere: ſi tunc tacuit. i. eo. ſi motu hic ſufficit nunc dimittere: ſed poſſione gratie nibil fuit datum.

f Tunc. ff. Hic interpretatione ſtbata ad tit. ff. de cauſa in illa

g De cura. ſi igitur vtrunq; ad alterum ſit curatum: tali non poterit prouidere. ff. nota q pluralis elocutio non eſt vagatiuamo potius ad certū genda. ſit ergo contenta buoſum numero. ff. de regu. iur. pluralis cum ſuis concor.

b Subſiſtat. poterit igitur illud beneficium alteri conferri. ff. ſi ille poſſidet non poterit fine cognitione cauſe. de poſſeſſione expelli. f. c. ſi. dot.

a Si beneficia. Si quis ignorando recipiat beneficium plura reſtituatur vel alteri collatum per papam: ſi ex quo ſciat: illud fine difficultate dimittit recuperat poſa bilicia pp illud dimiſſa: alio nō. bec dicere. fame in mul cgtatur iuſte ignorantie. poſidet.

b Sedē. ap. ad ſi plus. q. ſterre poſſ. puta p legatū. f. c. ti. fa fede. quia non pot ſed factum.

c Ab bus. ſecundbus ad ignorantibus non curo: nide ſi bene adueret: bec dicere. non requirit ignorantiam in ſpecie: ſed ſolus ſi eo qui ſperitur. Dice ſimul ſi ignorātia mulis. ybetur ſcientia. f. de re. iur. ſi plumi: quod intelligo: ut ibi dici.

d Dimiſſa. ad iuris neceſſitate ad ignorantia ad ſola volūtate. Joannes andree.

e Affligitari. nihil ergo ſotine recuperabit: ſi adbuc non fuit aliqs aſſigna tus. ff. c. ſi ibi ti ff.

f Culpa. ſic deberent eſſe pene. de conſti. cognoſcenter. f. de regu. iur. ſine culpa ſi ergo ſimiliter fuiſſent in culpa: ſic tali punitegio non vtitur.

g Certocco. ſic cubbet referuari credere non tenētur de ſi. per tuao. ii. ſed nō debet ſe dicere debitare vbi certus eſt debet: de reſcrip. cum ſingat: ſi ſe. ti. ſi. ibi. debuiſſe in ſin.

b Alonſo aliqs. boc fuit dicere beneficia ithao. a. fuerūt collata. b. ffe. b. dimiſit que pauo habebat: t fuerunt collata. c. cuiuo. c. poſa biſilicia fuerūt collata. d. aggra. a contra. b. qui ſi dimittat in pace aget contra. c. q etiam ſi ſine difficultate dimittit repetet a. d. t ſic de ſingulis.

Ioh. poteſt. Emanuit hec decre. ad declarationem coram ſi no. Inno. ſi de elec. Inno. ſi. bic no. intellige in ſi. t que ibi no. oſti. t de reſcrip. poſtulatis: t de ſpien. ſup modūnata in ſi. t compoſt. i decret. capitali. ſi reſcrip. ad ſi. gl. magne. v. Item quæritur ſi bacr. t. eo. nofira t glo. penul. t gar. ſi. ō off. or. ordinarij in ſi. t qui. in ſpe. ti. de lega. ſi. uiden dum. v. illud cum ſequēs ad ſi.

b Modicum. ſi enim ſimperanbe boe locum habet: ſi. de reſcrip. ſi. pponente. f. ſi mo tu: multo fortius ſi diſpenſatione locū debet habere certum etiam ipſe diſpēſat tionem ſuā ambitiō ſe t reſtringendēs ſi. de fi. ſpby. c. ij. quia autem ſuper pluralitate beneficiō oiā diſpenſare poſ ſit unde ter. de. ſtan. ſi. ſi. ſi

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliana Brescia.

eſpus q dam pmiſit auctoritate ſibi papet vſ hic papa etate t. ñ. pr. ſcr.

b Vacantibus. adem eadem ratione puto quando ſeruberatur de pma va
canare nec ſimul vacarent tria q nostra ſmo.

c Iuerit. quia ſi mortuus fuiſſet expſſiſſet quam dari voluiſſet. Io. an.

d Tel prebenda. non ſut ifta verba literarum: ſed mandauit de dignita
tate. puelet: z plus dignitateo vacant: vl mandauit de prenda z plureo vacat ſpenſe. Io. an.

e Motu proprio. quod ſi intelligitur nihil in gratia expimatur: vt. ñ. c. pri. li. ſi illud enim omni casu lo cum habet z generaliter loquitur.

f Ad motum. maiorias eſſ ſtitui: multiplicauit bic vt. ñ. de teſt. ſuper co. li. 2. no. ñ. de reſcrip. ſedeo bic auste inſpici nihil mirandum: ita loqꝫ ſit enim q clerici b magiſtr cquirit ñ. de clerī. non refert: quia nonnulli. ñ. eo. auaricie: execcantur ergo auaricie vt. ñ. eo. l. de elec. auaricie cecitas.

g Mouens. non ergo curvit ignorantiſſimi nec decidium datum ad appellan dum. ñ. l. de appel. con certationi ſi. ñ. pcef. ſpben. quia diuerſitatem.

h Alteri. Aduc vis ſit: vel alteriue vt. ñ. c. pri.

i Iuri. ñ. c. q. 2. no. con pot. Io.

k Dionoſio. l. de re. iur. in obſcuris. ñ. de cenſi. et pari. ff. de li. q. manumiſ.

l Elegerit. tunc ergo det quam vult z ſit liberatus: vt. ff. manda. l. dilectiſſimi. ff. de. l. 1. ſiquis a filio. ſ. ſiquis plures. C. ō bonat. ſiquis argentum ſ. 1. C. no. q in illo caſu z. ñ. primo reſeruatur opio: tunc ſolum quando eſt equalitas: vt tunc in primo caſu eligat ſo pao quo ſeruatur: in ſecundo in qui conferre habet: unde non puto q in primo caſu quando ſ inequali tas poſſit conferri minor: non in ſecundo maior per indecentia eſt ei primo caſu papa expreſſiſſet de maiori: ſecundo vero de minori: ſicut ergo ſi expſſ ſum eſſet matur non poſſet. l. eo. cui de nomina: nec bic cum habeatur pio expreſſo p hac declaratiõm Io. an.

m Datum tipus. l. r. dicp.

n Elegent. l. ñ. de reſcrip. puobus.

o Dioclauiar. ſi. ñ. c. li. de plur. c. el. in fi.

p Cum in eccliã. appobatur quod no. oſt. ñ. ō concel. preben. poſſit aſſiſtu in fi. z ponit terminos in eccliã. ebacdunen. habeo bic caſu quo vacat prebenda: non debetur pima expectanti: z de hoc ꝫm. ñ. eo. q. ſupra in. Io. an.

q Prebendarũ. ſi ergo i eccliã ipo iterdum repre maiorum numer; ſibi dap
gi canonicoꝝ: vt bic. ñ. de magiſtris. c. pueruli.

r Confuetudine. valet talis ſtuctudo: vt in ſdicta decre. poſtulaſtis. ñ. eo. li. de ap. a collatione.

s Dictam confuetudinem. No. ar. ad queſtiones mediolañ. Confuetudo eſt mdiolañ. ap archiepiſcopus confert benficia omnium clericoꝝ vacã tiũ per vrosnationem vel interlocutionem ipſoꝝ clericoꝝ: nec ſtm eſt conſue tudo in aliqua eccliã q canonicus electus in ẽpm conferat canonicatum ſuum z prebendam: z expectans auctoritate apoſtolica vrosatur vel interſtitiur clericus: vt in primo caſu: vel. p mouetur canonicus in epiſcopum: vt i ſecundo: z recusatus confert expectanti prebendam archiepiſcopus vel epſus confert: quatenus quia ſit potnz: vt videtur q papa non intendat derogare confuetudini vt bic: ſic non valet recusatio ad boc. ñ. de conſti. c. i. Sed certe ſano credo q valeat: quia papa intendit iſt prouideri de pti ma vacante: ad quem inqꝫ ſpectat collatio ſue iure ſue confuetudine ſue pmilegio: quod probatur. ñ. c. dudum. v. i. c. quia tibi: bic aduo concurrebant quia infringebatur confuctudo z augebatur numerus: z ro

nisi adeptum beneficium se non compateretur cum prima gratia: si iam haberet effectum ut in duobus curatis: ō. e. de multa: cum enim in eo casu periret ius in re multo fortius ad rem. ĩ. de conces. pben. c. vlt. ꝛ hoc approbat dc. de rescriptis gratie.

b Prouidere. talis forma etiam in litteris gratie non extenditur ad hospitalia uel loca similia: ut in dc. e. ti. per litteras.

c Causa mandati. ꝛ si cessabit effect': ꝛ que erat cā: quia nullus habebat bñficium: ꝛ sic causa institie potius q̃ gratie: ut. ō. dixi cō coꝛ. de appel. cum cessante cuꝫ si. Sed quid dicens pone: est illi prouisuꝫ de uicaria nunquid per id expirabit mandatuꝫ? So. si vicaria est temporalis: pone in terminis. ō. e. li. de elec. cū ex eo. in fi. ꝛ ĩ. ō regula. beneficium. ō. de ap. peruenit. ij. tunc non expirabit mandatum: quia beneficia tus non est: cum beneficia sint perpetua sed si vicaria est ppetua: vt. ō. e. extirpande: tunc secus: ō. ō rescrip. postulasti.

a Si a sede apostolica vel legato. intelligas ō latere: quia alij beneficia conferre non possunt: nisi haberent specialem super hoc potestatem: ō. de of. lega. c. i. Quid dices si papa contulit vni ꝛ legatus alteri? Dic idem quod. ĩ. sequitur in papa: uel legato ex vna parte ꝛ ordinario ex altera: quia eadem rō. Idem dico si papa vni legatus alteri ordinarius tertio contulerit. in archiepisco autem ꝛ episcopo ꝛ suis subditis dubitatio non procedit quia ad alterum solū pertinebat collatio: ꝛ illa sola valuit.

anteq̃ sit prouisum eidem beneficium fuerit assecutus: prouidere sibi episcopus: cum cesset causa mandati: de cetero non tenetur. Idē.

Si a sede apostolica uel legato ipsius vni ꝛ ab ordinario alteri eodem die idem beneficium conferatur: nec appareat que collatō fuerit primo facta: erit pocior conditō possidētis. Si vero neuter possideat is cui sedes ipsa contulit uel legatus propter conferentis ampliorem prerogatiuam erit alteri preferendus. Idem.

Cum singula officia sint singulis committenda personis: et dissolutionis ac euagationis materia sit religiosis pre ceteris auferēda presenti prohibemus edicto: ne aliqui monachi uel religiosi alijs pluribus prioratibus vel ecclesijs curā habentibus animarum: etiam si eadem cura non per ipsos sed per presbyteros ad eorum presētationem per episcopos institutos habeat exerceri: absq̃ sedis apostolice auctoritate preesse presumant: nisi forte vnus ex eis ab alio dependeat uel adiuicem sint annexi: Statuentes ut quicunq̃ ipsorum prioratum uel ecclesiam talem obtinens alium receperit: primum: quo sit ipso iure priuatus: statim omnino dimittere teneatur: per eum ad quem pertinuerit libere alteri conferendum quod nisi fecerit extunc eoipso efficiatur ineligibilis: ꝛ tanq̃ ambitiosus ab vtroq̃ penitus repellatur. Circa eos autem qui plures prioratus uel ecclesias huiusmodi nunc detinent ꝑuidemus: ut infra mensem: postq̃ presens constitutio peruenerit ad eosdem: vnum ex ipsis quem retinere voluerint reliquis dimissis eligere teneantur: alioquin extunc penis subiaceant supradictis. Prohibemus insuper ne prioratus uel ecclesie aut administrationes seu officia vnius monasterii consueta per eiusdem monachos gubernari cōmittantur deinceps absq̃ auctoritate sedis eiusdem alterius monasterij monachis gubernanda: nec hactenus commissa dimittantur eisdeꝫ sed per eos ad quos pertinent libere ordinentur cum illis non liceat habere locum in diuersis monasterijs: quorum vnum ab alio non dependet: nec aliorum monasterioꝝ nisi canonice transferantur ad ipsa prioratus ecclesias administratōes uel officia gubernare. Qui vero contra prohibitionem presentem ꝑdicta de cetero alienis monachis

d Prioratibus. potest dici etiam non curatis: ꝛ quod. ĩ. dicitur ō cura referatur ad proxime dictum de ecclesijs per decre. ō. eo. ō multa ō de elec. dudum. ij. ꝛ hoc approbat conci. vieñ. ō sup. ne. p̃lati quia regulares in fi. in casu autem est dissimulitudo if personatus et parochiales ecclesias: quā hēs. ĩ. ne cleri. vel mo. c. i.

e Absq̃ se. apo. No. argu. pro illa opi. q in duobus curatis solus papa dispensat: ad idem ō. e. ti. non potest.

f Annexi. in his casibus nullius dispensatio est necessaria: cum hec duo pro uno reputētur ō. de elec. dudum. ii. ubi de hoc. ō. e. titu. super eo ꝛ. c. extirpande. §. qui uero.

g Teneat. in quātum possidet de facto: quia de iure ꝑuatus ē.

h Libere. ō. eo. licet episcopus.

i Non fecerit. i. si statim omnino ñ dimiserit.

k Ineligibilis. ad idem. ō. de elec. qsquis ꝛ. ĩ. in fi. c. ex aggerat igitur pēa in religiosis ꝛ merito: ut. ō. in prin. ad hoc. xvi. q. i. alia ē causa. Sed nūqd hoc erat statutum per decre. de multa? Dicebat ibi osti. q in prioratibus conuentualibus uel curatis bene habebat locum decre. de multa: ut religiosos respiceret: in his a quibus ad voluntatem abbatis remouentur: videtur q plures possent habere: cum potius quasi custodes essent q̃ priores. indistincte autem intelligo hanc decre. etiam in omnibus prioratibus ꝑut indistincte loquitur: ꝛ approbatum est hoc hodie per conci. vieñ. ō sup. ne. prela. quia regulares in fi. ꝛ hoc non erat ita clare statutum per decr. de multa ꝛ pene etiam sunt addite ut hic vides. Jo.

b Appareat. si enim posset apparere que fuerit primo facta ille obtinebit: ut si probetur per testes de hora: uel in ipsis litteris dicitur de hora ꝛ facit quod dixi. ō. de rescrip. duobus ubi idem vbum habes.

c Possidentis. magnum ergo est possessionis commodum. C. de rei uen. l. res alienas insti. de interdic. §. retinende. ĩ. de regu. iur. in pari. cum suis concor.

d Neuter. vel uterq̃: hec apparet quis tunc primo: idē iur. ō. de rescrip. duobus. ij. Rñ. i pn.

e Prerogatiuam. sic. ō. de ma. ꝛ obe. per tuas.

f Alteri. cui ꝯtulit ordinarius.

a c Cum singula. Religiosus habens prioratum uel ecclesiam curatam: si recipit secundum sine licentia pape: ipso iure uacat primum: quod si statim non dimiserit efficitur ineligibilis: ꝛ priuatur vtroq̃. Eadem est pena in his qui habebāt ante hanc constitutionem: nisi infra mensem alterū elegerint ꝛ alterum dimiserint. Prioratus ecclesie uel administrationes vnius monasterij solite per ipsius monachos gubernari: absq̃ se. ap. licentia alterius monasterij monachis non committantur: nec commissa dimittātur. qui contra fecerint sint priuati potestate ordinandi predicta ea vice: ꝛ defertur ad diocesanum in non exemptis ꝛ ad papam in exemptis: recipiētes uel eligentes sūt ineligibiles ipso iure. Emanauit ad delcaratōem coꝝ que nō. osti. ō. e. de multa.

b Personis. lxxxix. di. c. i. in princi. sicut singula membra corporis singulos actus habent: ut ibi ad idem. xvi. q. i. presbyteros. ō. e. ti. quia in tantuꝫ C. de asses. l. nemo.

c Auferenda. ad hoc. ō. eo. li. de elec. si religiosus. i. Rñ. ꝛ. c. quorundam ꝛ. c. indemnitatibus. §. sed cum eas. ĩ. de sta. regu. c. uno. ĩ. ne cleri. uel mona. c. ij. monasterium enim est eis quasi carcer. xvi. q. i. placuit. ij. de sen. ex. ut fame.

l Mensem. quomodo huiusmodi fiet mensis computatio dixi de elec. q̃ sit.

m Peruenerit. ꝛ sic si perueniat ante duos mēses a tempore publicationis: statim incipit eis tempus currere: ꝛ si non peruenerit. ĩ. duos menses: adhuc tempus non currit: ꝛ sic placuit pape in hoc casu religiosos astringi cum alias constitutio principis ex quo fuerit publicata post duos menses omnes astringat: in auth. vt fac. no. ꝯsti. circa prin. ad hoc. ō. de postulati. c. i. ꝛ dicam in fi. huius libri sup data. Jo. an.

n Eligere. ad idem. ō. e. referente ꝛ. c. ꝑterea.

o Extunc. i. post mensem.

p Supradictis. ut. s. fiant ineligibiles: ꝛ tanquā ambitiosi repellātur ab vtroq̃.

q Gubernanda. Quid si in ipso monasterio non est aliquis idōeus? tunc satis credo q aliūde posset assumi: ad hoc. ō. de elec. ne ꝑ defectu ꝛ. c. idemnitatibus in fi. ꝛ. ō. de ver. sig. si abbate. in fi. sat tamen tutum esset auctoritatē pape requiri per superiorē liam.

r Monasterijs. ō. de reli. do. c. vlt. in fi. sicut nec diuersoꝝ mōasteriorꝫ abbas eē: vt ibi. ꝛ. xx. q. iiij. monachū: uel preesse monasterio ꝛ ecclesie seculari. xvi. q. i. ꝑsbyteros.

s Dependet. nec ad inuicē sunt cōnexa: vt. ō.

t Canonice. vt si transeant ad strictioreꝫ religioneꝫ sufficiat licētiaꝫ sui prelati requirere etiam si non obtineatur: ō. de regula. licet sed si transiret ad laxiorem sine causa: solus papa dispensat: cum sit contra iura: ō. de conces. preben. proposuit: si ad parem ex causa transire poterit de licentia abbatis: ꝛ conuentus. xix. q. iij. statuimus: et ñ ob. ō. de elec. si religiosus. ij. Rñ. quia illud locum habet cuꝫ trāsit ad rectoriam: ꝛ ibi de filio fit pater ꝛ ideo ibi sufficiet abbatis licētia.

t Ea uice. idest in prima ordinatione ō. de elec. cum i cūctis ꝛ. c. cum uinto ñ.

u Sedem ap. vel legatum de latere: si sit in prouincia ad hoc. ō. eo. li. de elec. si abbatem. i. ꝛ. ij. Rñ. Jo.

x Ipso iure. ꝛ collatio non tenet: ut ō. eo. ibi ꝛ per eos ad quos pertinet et cetera.

commiserint uel dimiserint iam cōmissa: ea vice ordinandi ō ipsis sint potestate priuati: ꝛ de eis per diocesanos si exempta ñ fuerint alioquin per se. ap. ordinentur. Hi autem qui ea suscipere uel suscepta presūpserint detinere reddantur ineligibiles ipso iure. Idem.

Cum in ecclesijs canonicorum receptio: aut prebendarum vel beneficiorum collatio imminet facienda: absentes canonici: si commode fieri ualeat: sunt vocandi: nisi cōsuetudo habeat: eos ad talia nō vocari. Alioquin quod in eorum absētia fieri contigerit eis instātibus irritari debebit. Idem.

Presenti declaramus edicto: statutum felicis recordationis clementis pape predecessoris nostri de beneficijs apud se. ap. vacantib' per alium q̃ per romanum pontificeꝫ minime conferendis: locum habere in beneficijs que legati aut nūcij sedis eiusdem vel quiuis alii ad romanam curiam venientes vel etiam recedentes ab ipsa obtinere noscuntur: si eos in locis vicinis ipi curie mori contingat: quemadmodū si in loco ubi eadeꝫ curia residet moreretur. Idem est si aliquis curialis etiam ecclesia romana vacante peregrinationis infirmitatis aut recreationis seu alia quauis causa ad locum curie vicinum secedens: i huiusmodi loco vicino decedat: dummodo ibi etiam si erat ab ipsam curiam reuersurus eius domicilium seu domus propria non existat. Loca uero intelligantur vicina eidem curie in pemissis que remota vltra duas dietas legales quas hoc casu sic specialiter volumus computari a loco vbi moratur ipsa curia: non existunt. Sane siquis in loco vbi degit curia sue originis domum habens diē claudat extremū in ea: ipsius beneficia sub predicto non aliter includantur statuto: q̃ si curialis esset antea: ꝛ ibidem occasione curie moraretur. Porro cū curiam de loco ad locum transferri contingit: si curiales in itinere: dum curiam sequuntur eandeꝫ: uel in loco vnde recedit ipsa curia: forsitan remanentes infirmi rebus inibi eximantur humanis: premissum statutum: quantumcunq̃ locus vbi decedunt ab ipsa curia sit remotus ad illorum beneficia se extendit. Idem.

Si apostolica sede vacāte aliquas parochiales ecclesias uacare de cetero contigerit apud ipsā statuimus vt de eis ne ipsarum uacatio diutina periculum valeat animabus afferre: per eos ad quos ptinet: possit libere ordinari: constitutione felicis recordationis clemētis pape ꝑdecessoris nostri de bñficiis apud sedem ipsam vacantibus per alium q̃ per romanum pontificem minime conferendis: ul' alia quauis contraria super hoc edita nō obstāte. Idem volumus ꝛ de illis que ibidem ipso romano pontifice viuēte vacabunt: si de ipsis p eū ante ipsius obituꝫ non fuerit ordinatum. Idem.

Si cui nulla personarum facta

d Recedētes. dicebat Gar. q cum appellatione vrbis vrbs tantum ꝛ suburbia intelligantur. ff. de. v. sig. l. ij. ꝛ nomine curie tātum locuꝫ vbi curia habitat cum suis suburbijs intelligere debeamus ni his: qui nondum curiaꝫ itrauerant vel illi cenciati recesserant: i alijs secus.

e Vicinis. dicitur pñs ille qui ē in oris. ff. de procura. l. pñs: vel qui est in prouincia. C. de prescripti. lon. temp. l. vl. ĩ. determinabit que intelliguntur loca vicina.

f Decedat. hoc dicebat guil. si recesserat animo cito redeundi: ut de. pe. di. i. diuortium.

g Domicilium. quod in pluribus locis haberi pōt ff. ad munici. assūptio: ō. ō rescrip. dilectus. ij. de fo. compe. ex pte.

h Domus propria. ergo licet sola domus possessio in ciuitate comparata non faciat quem municipem. ff ad mūic. libertus. §. sola: tamē quantum ad hoc eq̃parantur domus ꝛ domicilium. Quid dices si ē in domo sibi ꝛ alijs communi: Idem credo ac si esset i domo solum ꝑpria. ad hoc ō de postulatio. c. i. Et res cōmunis omnium illorum ē ff. de ritu nupt. illud ꝛ qui iurat suum non esse: iurat ꝛ sibi cōe nō eē. ff. de. v. si. si pupillus. §. vlt. ꝛ cum qs legat seruos suos ꝛc. ꝛ q i toto ꝛ qui in parte sui sunt legati intelliguntur. ff. ō le. iij. siquis seruos suos: nec ob. xij. q. ij. q māumittit ꝛ ff. ō i ius uo. l. sꝫ si hac. §. q māumittit q ibi erat cōe pluribꝰ vt collegio: ꝑbat hec solutio. ff. eo. t. l. cōis libertus. non ob. xij. q. i. §. vlt. quia ibi soluitur.

i Legales. secundum q̃s xx. miliaria computantur pro die. ff. siquis cautio. l. vicena milia: ꝛ si modicū ēt supesset non includerel sub loco. ff. ō. v. sig. l. uj. Joan. and.

a c Cum in ecclesijs. Emanauit ad declarationem eorū que nō. her. ꝛ moderni. ō. de re. iudi. cum oli in fine.

b Facienda. de electione eorum per quorum mortem est ecclesia uiduata tantum habebamus in decr. quia propter. Sed per predictam decre. cum olim in fi. ibi plena omnium qui presentes fuerint. ꝛc. dicebant quidam in minoribus beneficijs non uocandos absentes: quod hic reprobatur: vnde intelligimus ibi presentes qui sunt i loco: vnde debent vocari. C. de ꝑscrip. lon. temp. l. vlt. ō. de ma. et obed. c. vlt. uel ibi consuetudo erat: absentes ad talia non vocari ut sequit.

c Commode. sic. ō. de elec. quia propter siue ergo sint in prouincia siue extra prouinciaꝫ si commode vocari possunt vocabuntur: alias non: de hoc. ō. de elec. coram. sed ō q̃ remoto loco vocentur: statur consuetudini. eo. t. in genesi Et dicebant quidam q an vocarentur vel non: non stabitur consuetudini: quod non est verum vt hic patꝫ Sed posses dicere: q hic non loquitur de elec. prelatorum ꝛ dicit littera ad talia ꝛc. sed dico q consuetudo dat ius eligendi: ꝛ ita pōt intelligi de causa pos. cum ecclesia. Item dat iurisditionem iudicandi: ergo ꝛ sine absentibus eligendi: de fo. compe. cum contingat cū si. Item vocatio absentium non est de substantialibus forme: ō. de elec. ecclesia. ij. Sed nunquid in alienatione ꝛ alijs tractatibus vocari debent absentes? Credo q non. x. q. ij. hoc ius porrectum: vbi de hoc: ꝛ per decre. ō. e. li. de of. or. quāuis: ubi dixi de hoc ꝛ. ō. de testi. presentium.

d Instantibus. poterunt ergo contemptum prosequi: ꝛ collatōem illam facere cassari: ratificare etiam poterunt: si volent: ō. de elec. q sicut.

a Presenti. Emanauit ad declarationem coꝝ que nō. Guil. et Gar. ō. e. ti. statutū. Joan. an.

b Statutum. ō. e. t. c. ij.

c Alij. curiales vel non.

k Specialiter. si hoc ē speciale: ergo ipsius contrariū ē generale: ꝛ facit ad ea que no. ō. de rescrip. nonnulli ꝛ que dixi. ō. e. li. de rescrip. statutū. §. cum āt de elec. cupientes. i. Rñ. Jo. an.

l Originis. certe sat idē puto: si ibi hꝫ continuū domicilium: licet inde nō sit oriundus: ad hoc. x. di. si in adiutorium: ꝛ optime. ō. de elec. fūdamenta §. vlti. de tem. or. c. iij. i. Rñ. ff. ad munici. eius. §. vlt. C. vbi sena. uel cla. l. senatores. nec rationem diuersitat uideo: ꝛ idem dico in oriūdo qui ibi ꝑpriam nō haberet domum: sed forte conductam: cū eadē sit ratio: ad hoc. ff. de legi. non pūt vnde q dicit originis sue domū: ꝛ de domo propria ꝛ de domo hitationis pōt intelligi.

m Moraretur. al' enim graue preiudicium iferretur loco vbi degit curia: si oia bñficia tūc ibi vacantia hērent solū ꝯferri p papam.

a Si apostolica se. parochiales. speciale fit i eis pp curā. i alijs ergo ius antiquū remāet. ad idē. ō. e. li. de elec. nemo: ꝛ per hoc sat patet q in alijs ñ currit mēsis sede vacante: currit tñ ignorāti: vt. ō. e. statutū dixi.

b Ne ipsaꝝ. ratione hic ponit. ꝛ ē si. ō. e. li. de of. dele. si is cui ꝛ. ĩ. ne se. va. c. vno. in fi.

c Afferre. ō. e. ti. c. i.

d Alia. vt. ō. e. statutum ꝛ. ō. e. pr.

e Obitum. s. cū decessit. ĩ. mensem: al's nō eēt questio: ō. e. statutū.

a Si cui nulla. Gratia alicui concessa ut ꝑuidere possit personis idoneis

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

L

expssione sit gratiose concessa facultas: vt auctoritate apostolica possit aliquibus personis idoneis i certa eccia prouidere: uel beneficia: quorum collatio ē ad sedem apostolicā legitime deuoluta: conferre: contra dictores eadem auctoritate per censuraz ec. compescendo huiusmodi concessio: quam cum specialez gratiam contineat: decet esse mansurā non expirat etiaz re integra per obitum concedentis. ¶ Secus si sup prouisione certe persōe facienda sit data potestas eidem: non ob suā sz eius cui prouideri mandatur gratiā uel fauorem illa quidem expirat oino: si concedens re integra moriat. Idem.

S I episcopus cui nullis personis expressis i genere cōmisisti: vt vice tua ordines in tua diocesi celebraret: ad sacros ordines pmouerit quempiam titulum non habētem: ei cum in culpa fuerit taliter ordinando eundem: tenebitur vite necessaria ministrare: donec sibi per eum vel per alium de competenti beneficio sit prouisum. ¶ Si vero certas commisisti eidem ordinare persōas: tu qui preuidere hoc casu an haberent titulum debuisti: taliter ordinato ad predicta donec per te beneficiatus fuerit obligatus existis. ¶ Eis autem quibus a diocesanis datur licentia: vt possint a quo voluerint episcopo: ad omnes sacros ordines promoueri: non qui ordinant: sed qui tribuunt licentiam: cū eam dare non debeant titulum nō habenti: ad premissa si titulum non habeant obligātur. Idem.

in certa ecclesia personis non expressis: non expirat re integra obitu concedentis secus si persone essent expresse.
b ¶ Expssioē. mltū g opat expssio psoē: z fac. i. c. pxi. z. s. d of. dl. is cui. c. li.
c ¶ Idoneis. vt. s. e. ti. super inordinata z. c. is cui. c. li.
d ¶ Legitime. s. scdm statuta lat. vel generalis pcilij. s. de concess. pben. c. ij. z d elec. ne p dfectu. Et talia beneficia legati de latere q sunt in prouincia: conferre pñt: s. c. venerabilis.
e ¶ Decet. i. de re. iur. decet cuz suis pconcor.
f ¶ Suam. qsi. ergo ē gratia eius cui scribitur: n expirat ut. s. secus qñ alterius puta p quo scribitur vt hic.
g ¶ Moriatur. vel renūciet s. de renunc. c. i. eo. li. ad hunc finem expresse cōtradicit. s. e. li. de of. dle. si super gratia: vbi dicit q executoꝝ potestas datorū sup gratia alicuius: nō expirat re integra: sicut nec gratia: cum sit accessoria ad gratiam hic contrarium dicitur so. facti diuersitas soluit cōtrariuz: ibi loquitur d gratia iam facta: hic de facienda p executores: vnde ibi dicit textus gratia facta zc hic dicit prouisione facienda. si ergo papa concedat canonicatuz: z prebendam: si vacat uel que pmo vacauerit: nulli alij de iure debitam: z super hac gratia per se facta dat executores: habet locum decre. illa: quia cum iam sit canonicus: z iam sit facta gratia: potestas executorum velut accessoria non expirat: sed si papa nō fac gratiam sed mandet fieri: puta prouideri mihi de beneficio: hic potestas executoris principalis est z expirat re integra. Sed quare non expirat in. s. pxi. casu: cum etiam adhuc sit prouisio facienda? So. ibi etiam iam erat facta gratia: cum respiceret eum qui prouidere debebat: non eum cui debebat prouideri.
a ¶ Si epo cui. Emanauit ad declaratōem decre. s. e. nō liceat z. c. epo si. z. c. cum scdm apostolum.
b ¶ Commisisti. quod alias sine pena facere non posset: vt. s. eo. li. de temp. or. c. ij.
c ¶ Ad sacros. ideo dixit quia pro ordinatis ad minores nō scribit ecclesia ut ordinatores cōpellat: vt no. s. e. t. c. ij.
d ¶ Titulum. saltem patrimonij. vnum scias q Jo. gof. z innoc. tenent. s. e. episcopus: q qūtūcunqz clericus habeat patrimonium: nisi expresse ordinetur ad titulum patrimonij sui habet actionem contra ordinantem ad ea que dicantur. i. Tan. z osti. contra dicentes eum si patrimonium habet tacite ad titulum patrimonij ordinatum: ita q deficiet actio: quibus ego consentio per predictam decre. episcopus si. alias illud nisi quod ibi ponitur: nec proprie nec exceptiue veniret: z per decre. tuis. eo. t. z de hoc habes per osti. de rescrip. postulasti.
e ¶ In culpa. z sic esse debet in pena: vt. xxxviij. di. quia ea z. xxxviij. di. quia sunt. Joannes andree.
f ¶ Taliter. s. sine certo titulo.
g ¶ Ministrare. videbatur q puniri deberet ille qui mandauit: z imputare sibi debuit: q talem elegit: z per alium fecit: vnde idem ac si per seipsum elegisset: de re. iur. qui per alium. Sed hec vera: vbi mandauit de certo: vt statim sequitur: z facit. s. de elec. si cōpromissarius.
h ¶ Aliū. No. p his q dixi. s. e. ti. si paup.
i ¶ Certas. z expressas itelligo. quia si commisisset ei ordinare clericos talis ville vel loci: adhuc est hic genus z non species: vnde locum habebunt superiora: aliud ē enim certum: aliud certum z expressum: facit. i. d concess. preben. ne captande.
k ¶ Predicta. s. vite necessaria.
l ¶ Per te. uel per alium. s. prox. Rñ. nec poterat sibi indignitatē beneficij obijcere: ex quo illū dignū ad ordines reputauit: s. de eta. z qualit. accepimus quod dic vt ibi.
m ¶ Quo voluerint. dum tamen catholica: z in aperta se. ap. rebellione non fuerit: s. d pscrip. venies.
n ¶ Ad premissa. s. vite necessaria: donec eis de competenti beneficio sit prouisum: z transit talis obligatio ad successorem: vt. s. eo. ti. cum secundum apostolum. Quid dices si clericus ordinatus sine titulo ad sacros promisit episcopo: q cum super his non inquietaret nunquid tali renūciatōne non obstāte agere poterit? videtur q non ex q renūciauit. vij. q. i. q periculosum de elec. cum inter. R. Econtra: qr istud videtur ius publicum: quod remitti non potest: de so. compe. si diligenti de sen. ex. contigit z beneficio qd nōdum habebat rnūciare non potuit: sicut nec hereditati nonduz delate. ff. de acquir. here. l. q superstitis: z alimēta pacto alimētarij non tolluntur. ff. d transactio. cum hi. dixit da. q valz pactum. her. hax. dixit hoc veruz: si p' ordinationem iteruenit: sed in ordinatione vterqz simoniacus esset z deponendus: s. de simo. c. penult. in questione venerali: que incipit esto q episcop' ordinet.

Q Uamuis tibi nuper in genere potestatem dederimus: beneficia sex clericorum tuorum cedentium vel decedentiū auctoritate nr̄a psonis idōeis cōferēdi canonicatū tamen z prebendam: quos i tua ecclesia: in qua post predictam gratiā tibi factā mādauim' cuidā spāliter puideri obtiebat qdā ex eisdē tuis clericis nunc defunctis: conferre n poteris: cū illi p quo scripsimus debeantur. nam prime generali gratie tibi facte derogat posterior specialis licet de illa non fecerit mentionem. ¶ Simili ratione si post facultatem tibi concessam a nobis conferendi beneficia tue diocesis: quorum collatio est ad se. ap. deuoluta: nos eorum aliquod anteqz tu conferas conferamus specialiter alicui vl cōferri mandemus: de concessione tibi facta non habita mentione: facta per nos collatio canonica est censēda. Idem.

a ¶ Quamuis tibi. si primo loco papa dat licentiam conferendi beneficia certo modo vacantia uel ad papam deuoluta: secūdo aliquod de his conferat specialiter: uel conferri mandet: species generi derogat: ita q secundo beneficium debetur. ad hanc decre. concor. e. t. dudum.
b ¶ In genere. si autem in specie dedisset licentiam: puta archid. bon cum vacabit: tunc secus quia vtrumqz speciale: z sic valeret primum nisi de primo fieret mentio in secundo: z idem ē si ante secūdam specialem gratiam iam erat descensum ad spēm ex virtute pme gnālis ad hoc. s. de fil. psby. ex tua de of. dele. ex pte. i.
c ¶ Tuorum. qui dicantur sui clerici hoc casu z similibus habes. i. d ver. sig. c. vlt.
d ¶ Decedentium. ista duo sunt diuersa: maxime in impetrationib' uel gratijs: ut proba: ut. s. de rescrip. susceptum. ij. Rñ. Sed nunquid si clericus suus cēdit vel decedit in curia romana: poterit eius beneficium conferre? Dic q non nisi haberet ad hoc mandatum expressum: vt. s. e. c. i. ij. in fi. Sed quid dices: ille cui facta ē talis gratia vult conferre beneficia: que vacant per vxorationem clerici sui: vl p adeptionem episcopatus: vel secundi beneficij curati: nūquid poterit? Et videtur q sic: iaz enim tacite ipso facto renunciasse videtur ad hoc. s. de his que fi. a ma. par ca. ex ore de of. dele. gratum. Credo q cum tales indulgentie restringātur: s. e. is cui z. c. qūuis: q talia beneficia conferre non poterit: cum potius priuatione iuris qz renunciatione uacent: quod patet ex eo q compelluntur ad illa dimittenda: vt. s. de cleri. coniu. c. i. s. e. de multa: z licet episcopus. z. c. cum singula: ad hoc facit predicta decre. susceptum. nā similiter posset dici: q cedens esset mortuus quo ad beneficiuz: cui cessit. vij. q. i. §. ecce in quibus. xxxij. q. ij. §. i. Sed pone: iaz contulit beneficia v. clericorum: moriuntur duo sui clerici simul: quorum alter hēbat pinguius beneficium altero: vult pinguius conferre: nunquid poterit? videtur distinguendum: aut papa pprio motu dedit hanc gratiam: aut non: vt primo casu possit pinguius conferre: secundo non: vt. s. e. si pluribus. Sed dic q illud posset locum habere: si posset cōferre beneficia sex priorum clericorum suorum decedentiuz: sed hic de primis clericis non est dictum: vnde quod beneficiuz voluerit cōferre poterit. dñs Jo. an.
e ¶ Idoneis. s. e. is cui.
f ¶ Post. alias si fuisset tāta questio et quo primū mandatum speciale genus pcessisset. Jo. an.
g ¶ Derogat. vt. i. de re. iur. generi cū suis pcor. Jo.
h ¶ Conferam'. penes papā. n. remansit eadē potestas z maior ēt in pdictis: vnde ex quo ipse preoccupauit: melior ē ipsius cōditio: vt s. e. dudum.

S I is cui de canonicatu prebēda z dignitate personatu vel officio per felicis recordationis nicolai uel celestini predecessorum nostrorum litteras gratia in aliqua ecclesia facta erat: constitutionis nostre reuocatorie tempore canonicatum z prebendam dignitati personatui vel officio alicui non annexam erat adeptus: licet dignitate persōatum seu officium inibi expectaret: ppter expectationem huiusmodi puatus non intelligitur iure: quod in canonicatu z prebenda fuerat canonice assecutus: ius tamen quod ad dignitatem personatum uel officiū competebat eidem iuxta verba dicte reuocationis intelligitur reuocatum. ¶ Non sic autem: si canonicatum cum dignitate personatu aut officio conferri tantū canonico cōsuetis: fuerat assecutus sub expectatione prebende: cum ius magis dignum quod iste in dignitate personatu seu officio huiusmodi iam habebat: ius minus dignuz canonicatus retineat cuius canonicatus ratione idē ius eidē saluuz remāet ad prebendam nulli alij debitam apostolica ante ipsum auctoritate receptus. ¶ Sed z si ex episcopi uel alterius cuiuscunqz collatione vel prouisione adeptus fuerat in eadem ecclesia dignitatem personatum siue officium conferri tantuz canonico consueta prefatus qui canonicatū auctoritate ap. iam habebat: idez erit censendum. Idē

a ¶ Si is cui. habuit ortū ex constitutōnibus reuocatorijs: quas fecit bonifacius stati post promotionez suam de gratijs factis a nicolao. iiij. z celes. v. per quas ius quesitum erat ad rem non in re. Reuocatoria gratiarum nicolai sic incipiebat: pridem ad apicem: illa vero celestini icipit: dudū circa promotionis z de his etiam constitutionib' tractat. i. c. pxi. z. i. de concess. pben. c. vlt. plenius.
b ¶ Nicolai. qrti.
c ¶ Celestini quinti.
d ¶ Annexā. quasi in annexis secus: s. e. ti. super eo z. c. quia sepe. z. i. pr. R.
e ¶ Verba. quoruz mentē hēs. i. de cōcess. pben. c. vlt. sed ad liam erant hec: oēs collationes puisiones reseruatōnes sup canonicatibus dignitatibus personatibus pbēdis officijs dignitatibus portiōibus pstionijs ecclesijs parochialibus ruralib' vel alijs nec non sup quibuscūqz beneficijs ecclesiasticis vacaturis cū cura vel sine cura: i quibus non sit ius quesitū i re licz ad rem per dictū antecessorē nrm: seu ei' auctoritate factas: cōcessas seu cōmissas: z ea q ab ipso sup his vl circa ea quōlibet pcesserūt aplica auctoritate: i fratrū nostrorum pñtia. vi. calendas ianuarij: cū adhuc sic pmitti essemus Neapoli: oino cassauim' irritauim' z vacuauimus: cassas irritas et vacuas nūciauim': nulli' ēt decernimus fore firmitatis: z qd extūc scus a quoqz sciēt vl ignorāter ptigerit attentari zc. iō igitur dixit ista vba: qr p vba illa cassat ius qsitū ad rē sz n i re: n sic itelligit reuocatū
f ¶ Cōsuet. p hoc reuocat gra ē. n. eque: q pp ius i re fuaret ius ad rem i hoc casu q pp ius ad rē extinguetetur ius i re z mētem cōstitutōnis.
g ¶ Magis dignū. s. de cōsc. eccle vl al. q in dubijs cū suis cōcor.
h ¶ Et si. tolle qd ē. i. pfatus q canonicatū auctoritate ap. iā habebat adept' fuerat in eadem ecclesia ex episcopi zc. Jo.
i ¶ Cuiuscūqz. ad quē ptinebat collatio: vel forte legati.
k ¶ Idē. s. q canonicatū retineat: z canonicatus rōne pbēdā.

III

Q Uodā per litteras felicis recordationis nicolai pape predecessoris nostri canonicatum sub expectatiōe vacature prebende i certa ecclesia obtinēte: successor eius celestinus cuidam alteri similē in eadem ecclesia gratiam fecit: quem oibus ēt ante ipsum auctoritate apostolica uel quauis alia in ecclesia ipsa receptis voluit anteferri: cum iterpositione decreti: priusqz tamen ad primum z eius executores secunde gratie notitia peruenisset: vacans pbenda eidē primo per suos fuit executores collata: post huiusmodi autem z ante factam secundo collationem ipsius prebende nostra constitutio reuocatoria emanauit: z quoniam quis eorum ius habeat in prebenda huiusmodi dubitatur: nos neutrum illorum decernimus ius habere in eadem. prima enim collatio post: z contra decretum a dicto celestino interpositum facta licet ab ignorantibus z etiam ignoranti non obtinet firmitatem. ¶ Ius vero qd secūdo ad prebēdaz non i prebenda huiusmodi competebat: cum nostram reuocationem eius collatio non precesserit: per eā penitus est sublatum. Idem.

M Andatuz apostolicū tibi directum: ut. T. clerico de beneficio spectāte ad collationē narboñ. capituli prouideres: beneficia eiusdem capituli: siue dētur in cōmuni per ipsum: siue per canonicos eiusdem ecclesie singulares vice ac auctoritate capituli aut ex iure ipsius de psuetudine uel statuto merito pprehendit: ad bñficia tñ rōne dignitatū personatuū vel officioꝝ: q nonnulli ex eisdem canonicis obtinent i ipsa ecclesia: ad eorūdem collationē spectātia mādatū huiusmodi minime se extēdit. ¶ Idē ēē censemus si ratione pbendaꝝ suaꝝ ad ipsos canonicos collatio dictoꝝ bñficioꝝ singulariter ptinere noscat: nisi ptineat forsitan i mandato: q eidē clerico prouideas de beneficio ad collatiōem narboñ. capituli ptinente pmuniter vel diuisim: tūc. n. de bñficijs q ad ipsorum collatōnez ptinent ratione huiusmodi pbendarum: poteris prouidere. ¶ Bo. octauus.

¶ De clerico egrotante. R.

a ¶ Quodam. alias hoc erat de iure cōi: s. e. ti. hi qui.
b ¶ Anteferri. ad idem. i. d pces. pbē. auctoritate.
c ¶ Cōstitutio. reuocatoria d q vidisti. s. pr. c.
d ¶ Ignorāti. s. e. si postqz z. c. duduz z. c. si beneficia zc.
e ¶ Collatio. qr si pcessisset collatio: ius habuisset nō ad rē sed i re: z sic nō fuissz reuocatū p pstitutōem reuocatoriā: s. e. pxi. i. de pces. pbē. c. vlt. z sic nō. q quis ipedit aliū in eo qd per se nō psequtur: ad idē. i. de cōces. pben. auctoritate: sz ibi aliquid consequitur: quia habet secūdā pbendam: q alias solum habiturus eēt tertiam. Jo. an.
a ¶ Mandatū. decre. vēit declaratiue ad decr. s. e. cum in illis in fi.
b ¶ Beneficio. de curato n puidebitur: s. e. ti. cum in illis in fi. nec de dignitate: s. e. t. c. vlt.
c ¶ Collationē. de spectante ad pñtationem institutiōez uel electionem non poterit puideri: s. e. cū i illis. §. cū autem.
d ¶ Capituli. idem. n. ē facere per aliū quod p se. i. de re. iur. q per aliū cū suis concor. ff. qd cuiusqz vniuer. Item eorum. §. si decuriones.
e ¶ Statuto. est forte cōsuetudo vel statutum. q bñficia vacantia primo mense ptinentia ad collationem capituli: conferat pmus canonicus: vacātia secundo secūdus. tertio tertius: z sic de singulis. vl q beneficia familiarū suoꝝ spectantia ad collationem capituli vacantia canonici conferant: tales consuetudines z statuta sunt in multis ecclesijs gallicanis.
f ¶ Extendit. quia papa nō intendebat grauare alterā dignitatē capituli: sed totū capitulū: s. e. cū i ill' ad fi.
g ¶ Singulariter. qsi nō vice capituli: vt i pmo respōso. Jo. an.
h ¶ Prebendarum. uel dignitatum vl officiorum ipsius ecclesie: ut in secundo Rñ. z no. q dicit ratione huiusmodi prebendarum. q. d. si ptineret ob aliam causam: puta pp alia beneficia que habet in alia ecclesia: mandatum tunc nō cōprehendit illa.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

a P Astoralis. Emanauit ad declarationē decre.ō.eo.ex pte i fi. ⁊ eo rum que ibi no.osti. ⁊.e.ti.de rectoribus in fi. ⁊ hoc dicit.datio coadiutorꝫ episcoporꝫ ⁊ suorꝫ superiorꝫ ē de maioribus causis: ⁊ spectat ad solum papam: pōt tñ epūs senio vel infirmitate perpetua impeditus de consensu capituli sui: vel maioris partis sibi auctoritate ap. vnū vel duos coadiutores assumere: ⁊ si demēs fuerit: capitulū aut due ipsius partes hoc facient. Sed si episcopus ɔdicit: tūc nil innouabit capitulum: sed episcopi ⁊ ecclesie conditionem q̄cito poterit intimabit pape: et coadiutōes illi sūptus moderatos habebūt de ꝓuentibus prelatorum ipsorū.

b Maioribus. connumeretur ergo inter alias quas habes notatas.ō.de translatio.c.i.de off.lega.q̃ trāslationem de excess.prelato. sicut vnire.

c Non obstante. Nota. per hanc litteraꝫ q̃ contra roma.ec.non currit ꝑscriptio: in his que sibi in signū specialis priuilegij reseruauit: sicut nec contra priuilegium prelationis: de hoc. ō.de prescrip. cum nobis.

d Tātummodo.sic. ō. e. li.de sup.ne.prela.ecclesie: ergo nō ab archiepiscopo uel patriarcha vel legato: q: in generali legatione talia non transeunt in predicta decre.q̃ translationem Ad decre.ō. eo. ex parte in fi. Respondetur q̃ illō fuit de speciali auctoritate ul' mandato domini pape ⁊ q̃ ita esset per antiqua iura probabatur per cañ.vij. q. i.c.i.⁊.c.q̄uis triste cum multis capitulis eiusdem questionis: ad idem decre. superius allegate ⁊ de regula.licet ver. illa semper de renunci.nisi ad finem.

P Astoralis officij debitū exequentes declaramus atq; statuimus: coadiutorum episcoporum ⁊ superiorum prelatorum dationem intelligendam esse de causis maioribꝰ ⁊ referendam ad se.ap.ac ab ea consuetudine non obstante cōtraria tātummodo postulādam. Veruꝫ ne hoc pretextu ecclesie existentes ꝑcipue in remotis: dispendia patiātur: nos earum in hac parte indēnitatibus precauere uolentes hac generali constitutione sancimus: ut episcopus senio aut valitudine corporali grauatus vel etiam alias a deo impeditus perpetuo: ut officiū suum nequeat exercere possit de sui consilio ⁊ assensu capituli uel maioris partis ipsius vnū uel duos auctoritate ap. coadiutores assumere ad dictum officium exequendum. Si vero episcopus demens fuerit: ⁊ quid uelit aut nolit exprimere nesciat uel non possit: tunc eius capitulum uel due ipsius partes eadē auctoritate vnum aut duos coadiutores assumant idoneos: qui eius officium exequantur. Si autem episcopus senio aut incurabili morbo grauatus: vel perpetuo impedimento detentus: ad sui executioneꝫ officij reddatur inutilis ⁊ coadiutorem assumere vel habere noluerit: licet a capitulo requisitus proprio:

L

se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc nil per capitulū innouetur: sed hoc casu ⁊ etiaꝫ proximo idem capitulum episcopi et ecclesie sue conditionem ⁊ statum ac facti circunstantias vniuersas: q̄ꝫ cito poterit: fideliter ⁊ explicite referat ad noticiam dicte sedis: receptu ri humiliter ⁊ efficaciter impleturi: quod super hoc p sedeꝫ ipsam contigerit ordinari. Presenti quoq; adijcimus sanctōni: ut coadiutores huiusmodi de prouentibus prelatorum in quorum assumentur auxilium: sumptus recipiāt moderatos: ab alienatione qualibet de bonis ecclesiasticis prelatorum ipsorū uel ecclesiarum suarum quomodolibet facienda penitus abstinentes rationem non solum in districto examine: sed ⁊ prelatis eisdem si sane mentis extiterint ac capitulis eorū dem: seu etiam ipsorum prelatoruꝫ successoribus: si hoc antea non fecerint: plenariam reddituri. Cete rum quod de episcopis premittitur ad superiores etiam prelatos eē volumus ⁊ intelligimus referendum

Bonifacius octauus.

De institutionibus. R.

E Tsi capitulum sede uacāte beneficia que ad collationem episcopi pertinent ɔferre ñ possit: ꝑsentatos tāmen a patronis potest admittere: si sint idonei: ⁊ eos instituere in beneficijs ad que fuerint presentati: licet ad episcopum si superesset admissio ⁊ institutio huiusmodi pertineret. Idem in codeꝫ.

S I is ad quem rectoris presentatio i aliqua parochiali ecclesia noscitur pertinere quempiam ñ constitutum in sacris presentet ad eam: ipsum dummō alias sit idoneus: ⁊ infra tempus a iure statutum ad ordines: quos ipsius ecclesie cura requirit: valeat promoueri: decernimus admittendum.

III Innocentius quartus dilecto filio andree capellano nostro.

De concessione prebēde ⁊ ecclesie non vacantis. R.

Q Uia cunctis ⁊ infra. proponebatur itaq; ꝓ parte tua: q̃ cum predicta ꝑpositura dum vacabat tibi per eum qui cōferre potuit ipsā collata fuisset: collatio huiusmodi cāonica existebat: maxime cum nulla p priorem ipsum: que illam impedire posset: inhibitio pcessisset. Dicebat autem pars altera q̃ cum premisse littere sede carnoteñ. vacante: fuissent in capitulo publicate: ac ꝑfatus episcopus tunc de capitulo ipo esset: ibiq; presens existeret: ignorare non potuit mandatum apostoli cum super conferenda memorato D. prebenda ul' dignitate sine cura quam ipse duceret acceptandam: cum primo i ecclesia ipsa ꝑdicta uacaret: alij fuisse directuꝫ: ⁊ sic per cōsequens facultatem sibi esse sublatā conferendi huiusmodi dignitatem propter quod videbatur: q̃ nec per se nec per alium prefatam prepositurā curam non habenteꝫ animarum annexam: que primo post mādatum ipsuꝫ in ecclesia predicta uacauit: potuerit alicui persone conferre: presertim cum iam dictus prior eodem publicato mandato mox ꝑ fato. D. prebendam uel dignitatem curam huiusmodi non habentem: quam primo in eadem ecclesia uacare contingeret: contulisset: nec alias etiam prout allegabatur prodesse poterat ipsius episcopi ignorātia in hac parte: nam si alicui a sede apostolica concedatur: q̃ excommunicari ñ possit: licet id forsitan suus ignoret episcopus: nō tamen propter hoc eius ligatur sententia: siquā proferat in eundem. Similiter si alicui conferendi prebendam aliquā tribuatur a sede ap. potestas: ex hoc ipso videtur: q̃ sit episcopo conferendi tunc eam penitus interdicta facultas. Nec obstarꝫ si forte obijceretur q̃ lex seu constitutio uel mandatum nullos astringunt: nisi postq̄ꝫ ad noticiaꝫ peruenerint eorundeꝫ: aut nisi post tempus īfra quod ignorare minime debuissent quia in priuilegijs ⁊ īdulgentijs seu cōcessionibus specialibus secus existit: in quibus sufficit: q̃ ad illorum quibus conceduntur noticiam perueniant: vt patet cum indulgetur alicui q̃ excōmunicari non possit: sicut superius est expressum: ⁊ quidē cum tribuitur alicui potestas conferendi ꝑbēdā: videt ꝓculdubio ei cōcedi aliqd speciale. Adijciebat insup q̃ cū snīa stati arcet ēt ignorātē qm̄ si cōtra ꝑlatum aliquem absēte

m Officiuꝫ. est ergo coadiutoris officium ea facere q̄ pertinent ad officium eius cui deputatus ē.

n Noluerit. non est ergo idem tacere quod contradicere: quia si contradicit capitulum coadiutorem non dat: si tacet secus: ut i proxi. casu: ad hoc facit.ī.de reg. iur. is qui tacet: vbi dicam de hoc. Et nota argu. ad hoc: quia coadiutor non datur inuito: ad hoc.vij. q.i. scripsi ⁊.c. qualiter ⁊.c. q̄uis.§. ecce. sed hoc est falsum quia inuito datur ad hoc de ec. edi. ad audientiam. i. in fi. ⁊ nō. ō.eo.ex parte. in vlt̃. glo. Et iura illa non in coadiutore sed in substituto loquuntur qui non datur inuito: coadiutor autem in casu isto per capitulum inuito episcopo non datur: alias autem per eum ad quem pertinet bene datur inuito: ut dixi: sed hic ap.auctoritate datur: sed hoc casu non dabitur: quia capitulum in hoc casu mandatum non habet a papa ad quem datio eius pertinet: ut in princi.

hoc motus esse ex eo: q̃ coadiutores ō bent sumptus habere ab ecclesia: ut.ī.eo.§.presenti: stemus ergo scripture: quia papa si de pluribus uoluisset sic expressisset: de deca.ad audientiam: ⁊ sufficit ita scriptum esse.vi.q.iij.scriptum.ff.qui ⁊ a quibus.l.prospexit: cuꝫ ēt isti non ordinaria sed delegata potestate fungantur: vnde habent seruare metas mādati: ō.titu.proxi. cui de non.ō.de rescrip.cum dilecta.

e Remotis. his enim precipue prouidendum fuit: ad hoc.ō.de elec. nihil est ad finem.

f Perpetuo. ⁊ sic no. q̃ licet egrotans laboret infirmitate incurabili: nō remouetur sed datur coadiutor: ad idem.ō.e.ti.ex parte: ⁊ sic reprobatur opi. hos.de qua no.ō.e.tua.

g Maiores. regulariter enim tenet quod facit maior pars: de his que fi.a ma.p ca.c.i. ⁊ dicit totum capitulum fecisse.lvi.di.apostolica.cum si.sꝫ hoc fallit.ī.in proxi.casu.

h Auctoritate apostolica. sunt igitur isti delegati pape in hac parte: ⁊ concor.ō.de of.or.irrefragabili.ō.de here.ad abolendam in fi.⁊.ī.de sta. re. c. vno. ⁊ in cle.q: regulares de sup.ne.ꝑ.

i Demens. de suc.ab inte.cum dilectus.iij.q.ix.indicas: ⁊ est si.q̃ dicit lex q̃ quando pater est furiosus filius datur curator patri C.de cu.fu.si pater. ff.eo.ti.l.ij.alias autem erubescit lex filios esse castigatores parentum in auten.de nupt̃.§.si q̃ sanctum colla.iiij.de ma.⁊ obe.cum inferior: hinc est q̃ ipsi inuito coadiutorem nō dabūt: vt ī se. Rñ.

k Due partes. ⁊ sic non sufficit maior pars: ⁊ est speciale: ab idem.ō. de elec.licet ibi in electione.ro.pon.requiruntur ad minus due partes: ad ideꝫ ō.e.ti.scriptum: vbi in postulatione que concurrit cum electione: due partes etiam requiruntur ad idem.ō.e.li.de elec.si quando ⁊.c.indemnitatibus.§ i.licet autem hoc sit speciale: q̃ due partes debent consentire: regulariter est q̃ due ptes collegij uel vniuersitatis debent eē p̄ntes.ff.q̃ cuiusq; vniuer.l. plane.ff.de decre.ab or.fa.l.iij.

l Aut duos. hanc litteram quam.ō.habueras hic videas repetitam: per quam litterā credo: q̃ si plures dare vellent: non possent: ⁊ potuit papa ad

o Proximo. scilicet quando demens ē episcopus ⁊ nescit uel non potest exprimere quid velit.

p Circunstantijs. aliter enim ad veritatem peruenire ñ posset.xxiij. q.viij.occidit.ō.de testi.cū causam.

q Moderatos. ad idem.ō.eo.titu.de rectoribus et.c.se.non eniꝫ coguntur proprijs militare stipendijs.x. q.ij.precarie.xij.q.ij.charitatem.

r Abstinentes. ad idem.ō.de elec.nihil est ⁊ eo.li.eo.titu.is cui.et c.indemnitatibus.§.si vero: ⁊ intellige de alienatione immobilium uel mobilium preciosorum: alias mobilia que seruando seruari nō possunt alienare poterunt ad instar tutoruꝫ.C.de admi.tu.lex que tutores Joannes andree.

a E Tsi capitulum. Emanauit ad declarationem eorum que no.ō.de ma.⁊ obe.his que ⁊.c.cū olim.

b Episcopi. solus.qō dic vt.ī.ne se.ua.c.vno.

c Non possit.ut.ō.ne se.va.c.illa. Sed obijcies: si pōt confirmare quod ē plus: quare nō conferre? So. ē falsum q̃ cōfirmare sit plus q: qui confirmat non donat: de si.instru.inter: sed qui confert dōat ō.e.li.de of.vi.c.vlt.

d Presētatos. quid de electis p clericos ad quos electio spectat? dic idem: sed de illis erat expressum in predicta decre.cum olim de ma.⁊ obe.ideo de presentatis solum hic dixit: ⁊ poterat de ꝑsentatis dubitari quasi ꝑsentatio inniteretur gratie: ⁊ non iuri communi: ut sic potestas huius gratie vacāte sede in capitulū non transiret.

e Idonei. intelligitur si non sit appositum: de elec. causam que.

f Episcopum. solum ea enim que sunt iurisdictionis transeunt i capitulum vacante sede: ut in iuribus superius allegatis: ad idē ō de here.ad abolendam.quod verꝫ itelligas: nisi interdictū eēt eis a papa ut.ō.e.li.de ma. et obe.c.vno.

a S I is ad quē. quod in decre.ō.de eta.⁊ quali.preterea ō dispēsatōe olim fieri poterat: est hic hodie ius commune: qō verum intelligo in hoc suo casu.s. cuꝫ presētatur quis ad rectoriā ecclesie parochialis p patronum. Hic autē ut dixi.ō. de preben. si pro clericis pauperibus.

b Statutum.ō.ō elec.licet canon.

a Q Uia. si mandetur alicui.p uideri ō dignitate uacatura quaꝫ duxerit acceptandam ⁊ vacat dignitas quam ante acceptationem ordinarius confert: tenet ipsius collatio: etiā si executor impetrantis ante acceptationeꝫ fecerit reseruatōem inhibitionem ⁊ ꝓcessus super prima uacāte. Cōtra hūc casum stilus curie clausulam adinuenit: qua statuit terminum acceptādi inhibens.ī. illū collationem fieri cum decreto: quod dic ut in de.eo.ti. cum ei quem.ij. Rñ.

b Et.ī.sub hoc.ī.intelligas factum.s.q̃ Inno. dedit gratiam draconi super prima prebenda uel dignitate sine cura: que uacarꝫ in ecclesia carnoteñ.quam duceret acceptandam: dato sibi priore quodā in executorem: ⁊ in litteris suis erat decretum. prior ille accessit ad ecclesiam carnoteñ.que tunc vacabat: ⁊ ibi in capitulo in quo erat subdecanus: gratiam publicauit ⁊ contulit ibidem illi.d. dignitatē sine cura uel prebendā que ibi primo uacaret quam duceret acceptandam: inhibens ne quis ueniret contra suam collationem: ⁊ pronuncians irritum secus factum. Post hoc prepositus normanie in ultramarinis partibus decessit prius electo ⁊ confirmato subdecāo ipsius ecclesie carnoteñ.in episcopum carnoteñ.prepositura autem illa erat dignitas sine cura i ecclesia carnoteñ.g.sācti Eustachij. cardinalis in partibus illis legatus supplicauit episcopo: ut dignitatē illaꝫ conferret andree nepoti domini pape: episcopus ille ɔmisit illi cardinali: ut conferret: quod factum ē: prior auteꝫ ille executor draconis audiens dignitatem illam uacasse: cōmisit cuidam archipresbytero: q̃ illum draconem qui ipsam dignitatē acceptauit: deberet de ipsa inuestire: quod factum est modo iter.d.⁊.a. super hac dignitate questione suborta: partes fuerunt coram papa: ⁊ primo allegauit.a.ut sequitur: hec patent in decisa: ⁊ ex his que sequentur.ī. Et diuide in .vj. partes. In prima que durat usq; ibi dicebat autem: ponitur an.petitio. In secunda que durat vsq; ibi ex parte ponitur .d.defensio. In tertia que durat usq; ibi sed extitit: ponuntur replicationes an. In quarta que durat usq; ibi econuerso: ponuntur duplicationes draconis. In quinta que durat usq; ad.§.nos itaq;: ponuntur triplicationes an. In sexta ꝓ an.snīa fertur.

c Predicta. in decisa sic.ī.de rebus ec.nō ali.dudum.

d Uacabat. notabat factum partis alterius: quasi diceret illi.d.fuit collata ꝑbenda per executorem suū anteq̄ꝫ vacaret sed mihi uacans collata fuit.

e Potuit. scilicet per episcopum seu eius auctoritate: ut.ō.dixi.interdum etiā solus episcopus talia confert interdū cū capitulo secundum diuersas consuetudines: quod dic: ut no. de elec. cum ecclesia uulterana.ī.ne se.ua.c. vno: et bene dixit qui poterat: q: alias collatio non ualuissꝫ quia pro non dato habet: quod ab illo datur ⁊c̃. de iurepa.quod autem: ibi ō hoc.

f Priorem. qui fuerat executor draconis: ut dixi supra.

g Posset. No. q̃ aliqua precesserat: sed non talis q̄ impedire posset: ⁊ erat ratio: quia fuerat facta ante acceptationem: ut patet. ī. ver. subiunctum.

h Premisse. in decisa impetrate per illum.d.ad priorem executoreꝫ suum. Joannes an.

i Publicate. vnde p hoc uidebatur dignitas affecta: ut.ī.e. si capitulo: sed ñ est verum hoc casu ut ibi dicam.

k Esset. sic. ō. de rescrip. eam te: ⁊ licet hoc nō ignoraret non tamē ignorabat collationem per priorem factam ante uacationem et acceptationē non ualere: ⁊ ideo iste allegationes ignorantie parꝫ ꝓsunt.

l Sine cura. ⁊ si hoc non fuisset adiectum de tali intelligēdū erat: vt.ō.eo. li.de ꝑbē.cū in illis.i. Rñ.

m Uidebatur. male itelligentibus subtiliter autem intuentibus hoc non videbatur: ō.de translat̃.inter corporalia.§.i.

n Allegabatur. pro parte ipsius.d.ad corroborandam exceptionem uel defensionem suam.

o Non possit. ut.ī.de priuile.uolētes talia tñ ꝑuilegia nō extendūt ad sententias ordinariorꝫ: nisi in casibꝰ ut.ī.e.ti.ne aliqui.

p Similiter. parum ualet hec similitudo: quia alia ratio reformat pactum ut patet.ī.§.ex parte.

q Tēpus. qō ē duorum mensium a tempore publicationis: postea vero ñ ualebit ignorātiam allegare: ut in aut̃.ut facte no.constit̃.circa pri. ⁊. ō.ne ele.l'mo.sup speciā. ⁊ hic adde qō dixi in fi.sup data in vltima glo. Jo.an.

r Priuilegijs. hec allegatio intelligitur secundum responsionem aduersepartis.ī.e.§.ex parte. ⁊ poterat esse ratio: quia constitutiones sunt penales et sic ex se odiose: priuilegia gratiosa: ⁊ sic fauorabilia: ad hoc.ī. de re. iur. odia.sed licet hoc probabile uideatur secundū predictum.§. debet intelligi.

s Speciale. quasi secundum intentionem allegantis littera pro.d. directa priuilegium est censenda: ⁊ sic non requiratur episcopi scientia: sed non est ita ut sequitur Joannes andree

t Absentem. contumaciter alias contra.iij.q.ix.per totum

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

u Depositionis. idem i inhibitione suspensione vel excommunicatone videtur: ad hoc de do. et contu. veritatis in fi.

x Valebat. hoc verum esset si de certa prebenda vel dignitate mandatum fuisset: vel in casu isto post acceptationem: et hoc non aduertit allegator.

s Vim suam habent. priuilegium enim datum alicui statim vim suam habet cum peruenerit ad illum cui conceditur: ad hoc facit lex dicens: quod si scripsi seruo meo vt in libertate moretur: non statim liber est: sed tunc cum littera ad ipsum peruenerit. ff. de acquir. pos. l. quod absenti seruo in prin. sed non sic cum datur alicui potestas conferendi prebendam: ut i. v. n. sic aute etc.

b Certam. expressam vel non expressam: puta primam que vacauerit.

c Incertam. sicut cum dicitur prebendam conferas quam duxerit acceptandam: ut in casu nostro.

d Adimatur. s. de preben. dilectus. ij.

e Et irritum. no. quod executor qui habet potestatem conferendi: potest interdicere collationem ei ad quem pertinet de iure: et reseruare sibi collationem et decernere irritum quod postea fieret sicut et legatus: de iurepa. cum dilectus: et no. de hoc de preben. c. vlt. et sic habes hic tres casus: in quibus prebenda afficitur: de his videbis. i. e. si capitulo et c si soli. Jo. an.

f Quia cum illi. optima responsio: et secundum Inno. papa. n. prebendas omnes et dignitates conferre potest: s. de preben. c. ij. et tamen illi ad quos collatio spectat: possunt illas conferre: nisi prius papa insinuet illis quod non conferant cum decreto: sic per talem potestatem datam executori: non aufertur ei ad quem pertinet conferendi potestas nisi in litteris id dicatur. s. quod conferre non possit.

g Illi. executotori.

h Ab ipso ro. po. Joan. an.

i Subiunctum. pro parte ipsius an. cui scribitur.

k Post acceptationem. i. intelligitur autem acceptare petendo per executorem suum sibi conferri beneficium quod poterat acceptare: vel recipiendo illud sibi presenti collatum: vt in de. co. ti. cum ei quem. iij. Rn.

l Acceptaret. No. quod quando scribitur sub hac forma quam duxerit acceptandam: decernentes irritum et inane: executor ante illam acceptationem nil potest facere: et si fecerit non ualebit: tanquam super icerto prolatum: ar. ff. quod cuiusque vniuer. l. item eorum. §. i. Si vero papa mandet alicui prouideri de prebenda quam duxerit acceptandam sine clausula illa decernentes: tunc tenebit collatio illius ad quem de iure pertinet: antequam ei nuncietur de acceptatione. Si autem papa mandat alicui prouideri de prebenda quam acceptauerit cum clausula decernentes tunc acceptatione facta statim executor interponit auctoritatem suam prohibendo ne contra prohibitionem suam aliquid disponatur de illa prebenda: decernendo irritum et inane quicquid postea duxerit faciendum: cum hoc per illam formam sit ei concessum: nec valebit prouisio tunc facta ab eo ad quem pertinet illius prebende collatio: etiam ignorante huiusmodi acceptationem et decretum. her.

depositionis sententia proferatur: contractus quos iniuit ignoranter postea ut prelatus nullum robur obtinent firmitatis: et in supradictis litteris irritum decernimus et inane: quicquid super huiusmodi prebenda uel dignitate contra nostrum contigerit attentari mandatum: collatio quam idem episcopus post tale nostrum decretum: siue illud ignorauerit siue non: de prefata prepositura per se vel per alium fecerat: non valebat. Ex parte vero tua extitit replicatum: quod hoc de illis priuilegiis et indulgentiis equitate suadente debet intelligi que vim suam habent: mox cum ad illos quibus conceduntur peruenient: ex quorum tenore liquido nosci potest: quod talis circa ea fuerit intentio concedentis: vtpote cum alicui conceditur quod excommunicari non possit: ex hoc enim euidenter apparet: aliis ipsum excommunicandi ademptam esse penitus facultatem: non sic autem si alicui conferendi prebendam siue certam siue incertam tribuatur potestas: non enim tunc esse videtur tribuentis intentio: vt per hoc ei ad cuius donationem prebenda ipsa pertinet conferendi possibilitas adimatur: nisi prius ille sibi notificet: quod eam uelit per huiusmodi potestatem conferre: aut ei collationem interdicat illius: uel postquam ipsi notificauerit talem potestatem fore sibi concessam: vacuum decernat et irritum si secus de ipsa presumat: quia cum illi non amplior detur potestas: quam ipse roman⁹ pontifex habeat in hac parte: sicut per eam quam obtinet ipse romanus pontifex facultas conferendi beneficium vel prebendam nisi suam insinuet voluntatem: alicui non aufertur: similiter et per eam quam taliter illi ab ipso conceditur: ei ad quem ipsius prebende spectat collatio: priusquam insinuet ille sibi quod uelit eam concedere: vel etiam conferat si forte vacet: potestas non tollitur conferendi: nisi forsan quod ipsam conferre non possit: exprimatur in concessione huiusmodi potestatis: tunc enim licet talem concessionem fortassis ignoret: sua tamen collatio: si p⁹

U

modum prebendam ipsam conferat: nihil valet: cuius satis super hoc concedentis intentio agnoscatur: sicut cum indulgetur alicui: quod excommunicari non valeat: ut in superioribus est premissum. Subiunctum etiam extitit: quod cum memorato priori per prefatas litteras mandauissemus: ut memorato. D. prebendam vel dignitatem sine cura quam acceptandam duceret: si vacaret tunc: vel quamprimo vacare contingeret in ecclesia predicta conferret: idem prior prouidendi ei de prebenda vel dignitate ipsa nisi post acceptationem ipsius non habebat aliquam potestatem: vnde cum sepedicta prepositura fuerit tibi: antequam illam idem. D. acceptaret prefati episcopi auctoritate collata huiusmodi collatio talis mandati nisi pretextu etiam si prius illud episcopus ipse sciuisset non poterat vacuari: nostrum autem in hac parte decretum ad prebendam seu dignitatem quam predictus. D. acceptaret referri debebat: alioquin super incerto fuisset editum: nec aliquem astrinxisset. Sed extitit ex aduerso responsum quod et si prefatus prior iam dicto. D. prebendam vel dignitatem huiusmodi cum vacaret ante huiusmodi acceptationem conferre nequiret: Idem tamen. D. prebendam uel dignitatem talem licite posset et libere acceptare: quare predictus episcopus prefatam preposituram: cum non prius eum requisierit: an acceptare vellet eandem: cuique conferre non potuit: quinimo ipsius collatio cum idem. D. preposituram ipsam postmodum acceptarit: irritari debet: et concessio per iam dictum archipresbyterum sibi facta debet stabilis permanere sicut cum legatur alicui vnus ex seruis quem elegerit uel optauerit: et heres ante optionem vel electionem illius manumittit aliquem vel alienat ex illis: profecto manumissio vel alienatio irritatur: ceditque ille legatario cum duxerit eligendum. Econtra uero pro parte tua propositum extitit: quod id in vltimis voluntatibus tenet: nec premissa in legatis futuris quemadmodum in ex

m Talis. s. quam duxerit acceptandam.

n Referri. licet igitur dicatur in litteris: decernentes etc. nihil operatur decretum priusquam fiat acceptatio: alias decretum esset super incerto: prout sequitur. papa enim non vult quod statim afficiat illud decretum suum vigorem: sed tunc cum acceptauerit tunc ualet: etiam si ille ad quem pertinet collationem ignorauerit acceptationem: quia tunc decretum sumit vigorem et ligat ignorantes: ut hic et s. de preben. dudum secus enim est in casu uel decreto: quod prohibet aliquid fieri: et quod contra factum fuerit cassat quoad stati ligat. xxv. q. iij. contradicimus. s. de elec. quia propter. §. aliter etc. quando non apponitur clausula illa decernentes: sepe locum habet regula illa multa fieri prohibentur: facta tamen tenent: de regula. ad aplicationem secundum her.

o Astrinxisset. co. de. co. t. cum ei quem. ij. Rn.

p Ex aduerso. s. ex parte draconis

q Archipresbyterum. cui prior qui erat executor draconis commiserat collationem prepositure ut patet in integra: et dixi i prin.

r Legatur. ponit tenorem legis. ff. de op. lega. si cum optio. Jo. an.

f Ceditque ille. s. seruus manumissus vel alienatus antequam legatarius elegerit: legatarius ergo poterit illum seruum manumissum vel alienatum vendicare si voluerit: forsitan seruus ille aliis seruis melior erat: et heres legatario electionem auferre non potuit: eodem modo videbatur quod episcop⁹ non potuerit auferre electionem isti draconi: et sic collatio archipresbyteri valere debebat. hoc intendit hec allegatio: sed non est vera. her.

t Ultimis. communis responsio aduocatorum nostri temporis ad l. infortiati: speciale in vltimis voluntatibus. Sed dicant quare: vnde admirando dicebat ost. Domine dno noster etc. si in vltimis voluntatibus hoc locum habeat: multo fortius in beneficiis in quibus est adhuc plenior interpretatio facienda: s. de donati. cum dilectus. Sed non aduertit quod ista non sunt talia beneficia: que sic large sunt interpretanda: ut notauerat de elec. dudum: et habes s. de preben. quamuis. i.

u Futuris. vt lego ticio vnum fetum nasciturum de grege quem eligere voluerit. et fuit huius mandati forma similis huic legato: dum dicit que primo vacauerit: quam duxerit acceptandam legatum de presenti est: lego tibi vnum de seruis meis quem elegeris. in his a tempore adite hereditatis intelligatur rei legate dominium fuisse legatarii: vnde nec seruum legatum sub conditione heres manumittendo facit liberum. ff. de manumis. l. seruum.

x Illis. legatis de futuro ibi non potest ad eligendum terminus assignari vt sequitur: sed in legatis de presenti bene assignatur termin⁹ legatario ad eligendum. assignabit. n. pretor sibi terminum vt eligat: quod si non fecerit heres poterit seruos vendere. ff. de opt. le. l. mancipiorum et l. si tibi i prin. et l. si opto. §. vlt. ad hoc facit de resti. spolia. frequens.

tantibus habent locum: quia nec est ad optandum seu eligendum ex illis sicut ex istis potest termin⁹ assignari et grauis inesset conditio: quoddam quod incongruum videretur: siquando mandaretur alicui de beneficio quod duceret acceptandum in aliqua prouincia: quamprimo illud vacare contingeret: prouideri: oporteret ipsum in singulis beneficiis postmodum inibi vacantibus prorogata non absque periculo forsitan ipsorum collatione requiri: vnde cum sepe prefato priori fuisset iniunctum: vt dicto. D. prebendam uel dignitatem quam acceptandam duceret si vacaret i ecclesia memorata: vel quam cito contingeret eam vacare: sibi auctoritate ap. conferret et ita eidem. D. circa futuras siue vacaturas prebendas vel dignitates tales ipsius ecclesie optio data esset non poterat per hoc memorati episcopi in illis quando vacarent collatio impediri: nisi forsan cum aliquam ex eis vacare contingeret: illam ipse. D. priusquam eam conferret episcopus acceptaret: uel etiam nisi ante vacationem alicuius ipsarum vacaturarum ex his primam uel ea omissa ex aliqua causa vlteriorem duceret acceptandam: quia taliter acceptatam episcopus postmodum conferre non valeret. Nos itaque tam tuis quam prefati D. rationibus plenius intellectis: quia sepe dictam preposituram ad te nouimus pertinere: ipsam tibi ha

III

bito fratrum nostrorum consilio adiudicare curauimus: ipsi. D. super ea perpetuum silentium imponentes. Bonifacius octauus.

Detestanda iniquorum peruersitas abstinere nesciens a vetitis nec gaudere debito modo concessis: digne plerunque officium excitat presidentis: ad ea que iusta fuerant consideratione concessa: cum in abusum ea vergere circunspicit: discretione preuia reuocanda. Sane licet olim fuerit canonica constitutione decretum: quod hi qui promittunt aliquibus de beneficiis ecclesiasticis: cum poterunt vel cum facultas se obtulerit: prouidere: promissiones suas facultate se offerente debeant adimplere: quia tamen sicut experientia docuit: per promissiones huiusmodi que per importunitatem nimiam per quam non concedenda multotiens conceduntur et per ambitionem improbam ut plurimum extorquentur: aperitur via sub tali palliatone uerborum ad promittenda damnabiliter contra lat. concil. beneficia vacatura: mortis aliene votum ingeritur: et ecclesiis ac prelatis et personis ecclesiasticis grauamina plurima inferuntur. Nos malis huiusmodi et animarum periculis occurrere cupientes promissiones easdem et alias quascunque sub quouis modo aut forma verborum de cetero faciendas: per quas directe uel indirecte aperiri

a Incongruum. i. co. executor.

b Periculo. in beneficiis ergo leditur respublica: in legatis priuata in quibus et testator quam vult legem sine alicuius iuria potest iponere C. de sacrosan. ec. l. i. Jo. an.

c Tales. s. sine cura.

d Acceptaret. No. quod ille pro quo scribitur sub hac forma: potest acceptando sine presentia et collatione executoris impedire collationem episcopi. quod est verum: si est ibi clausula decernentes etc. vt superius dictum est. sit ergo vigil ille pro quo sic scribitur: ut ordinarium in acceptando preueniat: ad idem. i. e. ne captande. in fi. et. ff. de his que i frau. cre. l. pupillus in fi.

e Causa. ergo sine causa non potest: ut dixi. i. e. ne captande: et vna acceptata non poterit aliam acceptare. ff. de opt. lega. l. apud aufidium: nisi fuisset deceptus: ut quod debebatur alii et ignorabat: vel pro dignitate simplex beneficium acceptauit.

f Nouimus. ipsum ergo mouit iusticia non carnalitas: et est hoc contra quosdam hypocritas: qui ut videantur iusti pronunciant contra suos.

g Curauimus. quia collatio tibi facta preuenit acceptationem draconis.

a Detestanda. omnis promissio per quam datur via ad beneficia vacatura est reprobata. Emanauit hec decre. ad correctionem decre. s. e. accedens: et ad declarationem et approbationem eorum que ibi tangebant Inno. et osti.

b Concessis. fuerunt hec verba sumpta de canone. xlvij. di. virum catholicum: ibi dicit mens auida potentie nec abstinere nouit a vetitis: nec gaudere concessis: nec adhibere pietati consensum: nam et ut dicit canon: mens cupiditati alligata cito deuiat a vero. lxxxiij. di. nihil et. xcvj. di. bene quidem: et alibi: omnium malorum radix est cupiditas. xlvij. di. bonorum. de pe. di. ij. quia radix ad hoc de consti. c. nam concupiscentiam.

c Reuocanda. ad hoc optime. lxiij. di. §. verum. s. de consang. et affi. non debet: de deci. suggestum: vbi et priuilegium reuocatur cum tendit ad noxam.

d Decretum. s. eo. t. accedens.

e Facultas. antiquis iuribus generalior visa fuit hec forma: quam illa cum vacabit quia multis casibus potest se facultas offerre: quod non est mors canonici expectanda: sed ut dicebat osti. in decre. accedens etiam potest beneficium preter mortem vacare: puta renunciatone depositione prebendarum diuisione et similibus modis: vnde utrobique videbatur mala intentio esse posse unde voluit dicere quod voluntas ibi erat pro ratione: sed hec littera supra posita: iusta fuerunt consideratione etc. dicit contrarium: unde oportet dici quod ratione generalitatis licebat olim: quod specialiter et expresse non licebat: ad hoc de of. or. si sacerdos: et quod ibi no. et. xxiij di. quamquam et. i. c. prox.

f Experientia. que est efficax magistra rerum: de elec. quam sit cum suis concor.

g Conceduntur. s. de rescrip. c. vlt. e. li. et. s. de pur. ca. cum in iuuentute. i. de rdi. do. c. i. C. de pe. bo. subla. l. i. li. x. et est ibi importunitas ambitiosa et non ambitiosa: ut dixi de rescrip. c. ulti.

h Lat. s. e. c. ij.

i Forma uerborum. puta cum in genere promittitur ecclesiasticum beneficium vt no. s. eo. accedens.

k De cetero. ad preterita ergo non extenditur hec constitutio: tum quia non est iuris veteris declaratio: immo correctio: tum quia de preteritis non cauetur in ea: ad hoc. s. e. li. de consue. c. i. de of. lega. c. penul. ad fi. ad hoc. xxxii. q. iiij. dixit sara. de consti. c. ij.

l Indirecte. nunquid omnia indistincte reuocata dicentur per que uia paret ad vacaturas: sicut receptiones canonicorum: et sic sit reuocata decre. s. de preben. relatum de conces. preben. cum super: et reseruationes: de iurepa. cum dilectus? Dico quod non: vnde breuiter dic: quod aut recipitur quis in canonicum simpliciter: aut recipitur et promittitur sibi de prebenda cum se facultas obtulerit prouideri: aut non recipitur: sed solum promittitur sibi de prebenda prouideri: cum primo vacabit: aut promittitur prouideri de prebenda cum primo se facultas obtulerit vel cum poterit: vel simpliciter. in primo casu ualet receptio: ex cuius virtute debet habere prebendam: quod est verum nisi sit ibi expectans auctoritate pape: s. de preben. hi qui: et secundo casu etiam debet habere prebendam non ex virtute promissionis sed ex virtute receptionis: et sic intelligantur contraria: relatum et cum super. In tertio casu. s. cum non recipitur: sed simpliciter prouideri promittitur de prebenda cum vacabit: non tenet promissio: ut. s. e. ex tenore et. c. ij. Si vero non recipitur sed promittitur prouideri de prebenda: cum poterit promittens secundum iura antiqua obligatus erat secundum hec noua non: vt hic uides. Et quod per hoc verbum indirecte non sit reuocata expectantium receptorum prouisio: probatur ex eo: quia uitanda est quantum fieri potest iurium correctio: s. e. li. de elec. cum expediat. cum

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

fuio .ꝑcor. hic autem nil de expectationibus sed solum de ꝓmissionibus dicitur: quod etiam quadruplicatum est in textu: t sic hoc uno correctorum ſi habilitemus. Secundo quia hodie videmus confirmationes receptorū emanare a curia licet olim licet a quibusdam audiuerim q; tales confirmationes non concedi cancellaria per formam usitatam: cui papa cōcedat per formam gratie. Sꝫ certe bie rationibus ꝛ per formam usitate talem indirecte concedi videremus. Cui dua solarie inane canonica. Certio quia eadem ratio fequeretur reformatōne le gatorum fublatae: quod ē falsum: ō. c. li. de of. lega. c. ij. t. iij. cōdudo ergo hac interpretatiue sola .ꝓmissio quia expectatiua non valeta nisi vt videtur vbi ec re capione uel reformatōe fe cunq; ut ꝓdicitur nrōb: quia casus ibiq; non tāgit hoc decre.

m ¶ Eao. f. ꝓmissiones.

n ¶ Ecclesiastice, habeuit litteraſ ap. ſedis fup ꝓmo beneficio dignitate vel ꝓbenda quod curarit ac cepta dum: ꝛ certum acceptare non potest: sed ꝓmum quod incabitualiter ea causa fcia dat: nel alterius pote nit acceptare: reformatiuo ꝓcessu: ō decreta contra hoc facta non valent. Et fuit tracta hec decre. de de cre. extraiuagant. c. ñ. que inabitet: alias audi nimus: ꝛ. licet in genere additus ē: emanauit hec decre. ad declarationem ō cre. ō. quia cuncto. §. pe nult. in fi. t. cetum que ibi no. Jnno. ꝛ oth. ꝛ que no. compoſt. de refcrip. capita lium verſus finē in. §. Item quoniam qualiter fiat. §. ſi fiat acceptato. Joannco andree.

b ¶ Tribuatur. contra conclusum fal. ꝛ contra decretalem ꝓxymam. ō. Jo annco andree.

c ¶ Dicm. f. perſonatum. al. qua ſolicet ꝑbendam vel dignitatem.

d ¶ Dicd. f. beneficium.

e ¶ Executoribus. hoc ad ꝓuidendum siue ad compellendum nō eurs: licet alias ꝓllungantur. f. c. ꝓmuo.

f ¶ In genere. ſi licet in genere quod non licet in ſpecie: t intendū ē ecclesiaſ ſocaſi dic ut. ō. de of. ord. i. facer. doo. xxij. di. quāqs.

g ¶ Causa fubſit. Nota ergo q; alle ꝓo quo ſubitur de ꝓbēda acceptanda pōt ꝑnari acceptare: ſed non alterioꝝ: niſi ex cā ut. ō. e. quia cuncto ad fi. ī. c. ꝓo. Sed que poteſt eſſe cauſa? Certe puta q; debeat alicui ſubuta tur in debeatur ad hoc. tuiq. a. quid culpatur ad ſi.

h ¶ Larcant. Vñ casum in quo ſuia excōmunicationio non ligat. alios uiſi bio. ī. ſi. fen. ꝛc ꝑcipit.

i ¶ Talter. f. cerū ꝛ expreſſū ul ſcīm ul vlteriore ſine cauſa. Jo. an.

k ¶ Jn ſup. ꝓpter hoc unde quod habuiſti. ō. de ꝓbē. ſi in cur. ꝛc. ſequenti. ſi. co. eſt.

l ¶ Dnouderi. non ergo neceſſe habet expectare q; ille acceptet nel ſibi ſimi num ad hoc ꝓcedere: ut. ō. ꝛc. q; cuncta. §. ꝓpenſi.

a ¶ Executor. fuit tracta hec decre. de extrauaganti. que incipiebat. e. t. ſicut ꝑ carte: ꝛ. §. poteſt tamen ad datus fuit. ē emanauit ad declarationes cotum que poꝛrima.

b ¶ Prouisiua. adeo puto de cuiate hoc. ad eccleſia ꝓpter eandē ratiōnem ad. hoc. ō. e. c. ꝓ. ſi. f. ꝓ. Sed dic ꝓpriaut hoc uerbum ſtenuo etiam repetitum aliq. d operatur .ō. ō. dcm. ad audientiam. ī. de fuit. ſ. ꝓpa

§. i. t in fi. ad idem. ō. c. qua cuncto. §. penult. nec eſt eadem ratio cum gratiua ſit totam .ꝓmicam impediti: ꝙ hoc. ad eccleſia. vt. q. iij. facere: ad hoc. ō. eo. t. ō. he dēben. quātus. t. ij. ¶ Ch.

c ¶ Expreſſe. ratione ergo expreſſionis hoc ſic potest: ad hoc. ō. de of. del. c. vlt. ſ. uicco ī de ꝓcura. c. i. t ult. Jo. an.

d ¶ Duiusmodi. f. generalis: de qua ō. ī terat.

e ¶ Dem. ſi ꝓcea lem: de qua ī ꝓri. ꝛ. Rñ. nam qñ fieret .ꝓra genera lem ualeret: cū illa non tenetur. ō. di xit ad hoc. ō. c. ꝓpo nno.

a ¶ Si capitulo. hic ſi ternat bere. ō. e. ꝓpoſun: t consigt opinio glo. ibi no. in glo. que incipit Jnno. in fi. in qua glo. dicat ber. q; celeſtinꝰ illi ſcit iniuriam: cum collatō ꝓbē de per capitulum ſibi ſacta nulter: ꝓ tuit tamen id facer de pleuitudine po teſtatis. Jppoſita tur autem opinio Jnnocabi nitis. et qui ibi tenatur oſt. ꝛ opi. pe. de ſamp. ꝛ abb. qui poſuerit in illo. c. cuius ſcti dum ſtbat. c. t ō poſt. etiam diceba tur hanc veram. uid lectū. ō. de refcrip. capitulum in glo. magna. ver. ſi vero ordinario. Et hoc dicit bere. bre i ſti ma. Sꝫ mandetur bap impedito aliꝙ procedere non poſſunt: ō. de off. de. mag. ſi. ſ. ar bi. ſi in tres ī. f. lequen. ad hoc facit ex quę dicit: q; ſufficit denūcia tio facta vni ex illis qui habent bonum cōmunem. ff. de no. op. nū ci. l. de papillo. §. ſi plurium reo.

b ¶ Conferendo. licet ſi fuiſſet ſcriptum de eo quod duceret accep tandum per cauſam. c. ne cupiendo. Jo.

c ¶ Affectum. licet ſit affectum non tamen habet uim in dignitate vel ꝑbenda aut archidiaconus uel ꝑbendarius dici poſſet: ſed ba bet uim ad eam: nde ē renocatoria ibi locum habeat. f. co. tita. c. vlt. Joan. an.

d ¶ Firmitatē. Contra. ō. c. li. de ſcrip. tibi qui. ī. Rñ. in fi. tbi non ſembebatur capitulo: de ſoli executori qui etiam partis erat ad com pellendum partem ad. ꝓuidendum: hic autē ſembebatur capitulo ꝛ executori ad .ꝓuidendum: t ō plus opatur hic ēi ibi ſimpler pacte tatio litterarum. Jo. an.

k ¶ Competentem. alias poſſet appellari iur. ō. de dilatio. c. i. t ſic nota executorem poſſe ꝛeprobare terminum ſi. ō. de ꝓben. ſi. Rñ. inditti.

l ¶ Poterit. ex emanu recipiant in canonici ci poterit ꝓuidebit de ꝓbenda.

m ¶ Extunc. extremum tempus deſignat. ff. de condītio. t demō. l. ſi ita. §. cum ita. t hoc intelligo de executore qui hoc habebat in māda tis ut capitulo neglignte exequeretur. Sꝫ aute; ſimpliciter eſſet data tus papa quia ſoli executori ci ſcripti ſūc non habenti neceſſe ne gligentiam exequtare: t facit q; dicit ſ. c. ꝓmo.

n ¶ Cleonāse. hoc tenebat compoſitum predicta glo. ſi. ſed quid ſi ꝓ ci executor. Et licet de canonicatu hoc dato nidcretur: tamen de ꝓ

ꝓsentari: hoc videtur ſenſiſſe compoſt. in. ſ. ſuꝑadicto c. ꝑ. ſe.

c ¶ Capitulo. Jo. quia ſi ſit ꝓrelentatio litterarum capitulo: t poſtea vacet vel tunc auctadat: ꝓbenda tam ē affecta: ēt anteq; executorib⁹ fue littere ꝓtententur: hoc ſonat hec littera.

d ¶ Factam. quero quomodo fiat hec ꝓsentatio capitulo ? requirat illum qui habet cō uocare capitulum: ut ſpium conuocet uel ꝑ conas ꝑ ſonas ꝑ ſonas ꝑ modum in cedulis ſolum. ſi autē ſe inducerent uel in pedirent: ne fieret ꝓsentatio peride ēt acti ꝓsentatio eſſet facta ad ſitar eius qui latitat uel impedit ꝙ citari ſi poſſit: ō. ut. ſi. non cont. qñ. ſi. ꝓpoz. potent enim eos pelli per executoꝛē alle qui habet con nocare capitulum ut ſpium conuocet uel ꝑ con

dic:ut ibi dixi:hoc cum appareat:quis primo impetrauit. Si autem nō apparet ex data uel alio modo:quis primo impetrauerit:aut alter preuenit in presentando:aut ambo concurrunt:si alter preuenit ille prefertur: si autem ambo concurrunt:ille uel illi vel ipsorum maior pars:ad quos collatio et receptio spectat:alterum eligere tenentur:z ille solus admittetur uel alteri pferetur:nisi papa vtrisq3 voluerit prouidere:ut.ſ. de rescrip.duobus.ij. Rñ. si autez neutri collatus sit canonicatus: sed vtrisq3 conferri mandatur: aut cōstat quis primo impetrauit aut non. Si non constat:tūc dic ut.ſ. p̄xi.dixi:qn vtrisq3 collatus erat per decre.de rescrip.duobus.ij.Rñ.si constat:aut mandatur vtrisq3 pure cōferri: aut alteri sub conditione:alteri pure:aut vtrisq3 sub conditione. Si constat quis pmo z mandatur vtrisq3 pure conferri datis executoribus ad puidendum:si pmus primo psentauit: z primus receptus fuit:hic nulla questio: si vero secūdus pmo psentauit: z pmo fuit receptus adhuc indistincte in pbenda uacante post receptionem pmi:uel etiam ante si adhuc non erat collata secundo prefertur pmus impetrans:de rescrip.tibi qui.i.Rñ.si āt tempore receptionis primi iam erat prebenda collata secundo:aut in litteris primi erat decretum: z tunc indistincte pbenda illa primo debetur:ſ.eo.lib. de rescrip.tibi qui.§.quinimo. Aut non erat decretum in litteris: z tunc aut executor insinuauit reseruauit z inhibuit maxime cum decreto:aut non. In primo casu prebenda vacans post reseruationem z insinuationem collata secūdo:pmo z non secundo impetranti debetur:vt.c.e.§.idem quoq3.in secundo casu potietur prebenda sibi collata secundo impetrās:primo presentans ut.c.t.tibi qui.i.Rñ.in fi.Quod autem dixi primo impetrantem preterq3 hoc ultimo casu preferri:intelligas sane:vt etiam pferatur secūdus i casibus quos.ſ.px.parte notaui. Si vero mandatur alteri sub cōditione alteri pure conferri: si pma est pura secunda conditionalis:idem quod.ſ.si vero pma gratia est conditionalis:puta vt puideatur si accesserit consensus capituli:si secundus pure impetrans priusq3 consensus accedat a papa uel executore suo obtineat canonicatum:prefertur primo:alias pferetur primus:ſ de rescrip.si pro te. Si vero vtrisq3 mandatur sub conditione conferri:puto in hoc casu q3 q primo ad prouisionem z conditionem peruenerit: ille pferatur in assecutione prebende tunc vel post vacantis:ar.predicte decre.si pte.iam enim dies date ad diem conditionis refertur:ad hoc.ſ.de ap. preterea de uoto licet de conditio.ap.super eo. Si uero non appareat quis primo adeo nditionem peruenerit:satis esset seruandum quod dicitur.ſ.de rescrip.c.penult. Si autem canonicatus alteri collatus ē: alteri conferri mandatur:aut primo impetranti collatus est:secundo vero conferri mandatur: aut econuerso:aut ignoratur quis primo impetrauit: in primo autem casu dubium non ē primo impetrantem preferri:de pben.cum cui. In secundo adhuc primus impetrans prefertur secundo:ſ.de rescrip.tibi qui de pben. si apostolice ad fi.quod verum puto:nisi in casu in quo.ſ.dixi ex duobus quibus mandatur conferri secundum primo preferri:de rescrip. tibi qui.i. Rñ.in fi.si autem nec ex data nec alio modo apparet quis primo impetrauerit indistincte tunc preferi cui collatus est canonicatus:ſ.de rescrip.duobus.i.Rñ.si vero alter tantum ap.auctoritate expectat:iste siue sit primus siue secundus prefertur inferiorum legatorum vel quorumcunq3 auctoritate receptis uel expectantibus:ſ.c.li.de preben. hi qui. si autem aliquis esset receptus auctoritate legati habentis speciale mandatum a papa auctoritate pape receptus intelligitur vt ibi.ij.Rñ.interdum etiam recepti per litteras facultatis:intelliguntur recepti auctoritate ap. quod dic:ut.ſ.c.li.de rescrip. cum aliquibus. Si autem aliquis expectat auctoritate legati:secundus vo auctoritate pape:demum impetret pmus confirmationem z executores a papa:adhuc prefertur secundus:sed ille primus pfertur omnibus post suā confirmationem impetrantibus a papa:ſ.de pben.si apostolice z.c. si cum si uero neuter expectet auctoritate apostolica:aut uterq3 ex reseruatione legati:aut vterq3 ex receptione capituli:aut vnus ex receptōe capituli:alter ex reseruatione legati.prima dubitatō hodie non procedit:quia aut vnus z idē legatus fecit reseruationem: z tunc non ualz secunda nec eius pcessus z decreta:vt.ſ.de offi.lega.presenti.§. ceterum:aut predecessor fecit primā:successor secundam: z adhuc non procedit questio:quia ex quo ad collationem iam uacantium processum non erat:expirant reseruationes z decreta finito legatōnis officio:ut.c.c.i.Rñ.si vterq3 auctoritate capituli expectat de eqtate deberetur primo prebenda:si tamen capitulum eam secundo uel neutri: sed alteri tertio conferat:tenet collatio:quia capitulum ius ad primaz uacaturam dare non potuit:sed papa solus:ſ.c.c.j.z de hoc.ſ.de preben. relatum per Inno.z osti.z dicunt quidam q3 tales receptiones non ualent hodie per decre.ſ.eo.detestanda:quod non credo ut ibi dixi.si vero unus expectat ex receptione capituli alter ex reseruatione legati:puto q3 siue sit primus siue secundus:illi pro quo reseruata est a legato debetur quia cuz potuerit reseruare prebendam nulli debitam:ut.ſ. de iure patro.cum dilectus.ista autem nulli esset debita:quia ut dixi capitulum ius ad uacaturam nulli conferre potuit:ergo super ipsa tenuit rseruatio legati. Et si contra illam inhibitionem reseruationem : z decretum alteri conferatur non valeat:ut i predic. decre. cum dilectus.ſ.de of.le.presenti.i.Rñ. Uidendum est de secundo scilicet que gratie prebendas afficiant: z dic breuiter:q3 si papa contulit canonicatum:statim affecta est prebenda que tunc vacabat:uel que primo uacabit nulli alij de iure debita:ſ.de preben.si postq3 z.c.dudum:ita q3 si etiam ab ignorantibus z ignoranti conferatur: nō ualet collatio ut ibi:si autem non contulit canonicatum statim : sz mādauit conferri:aut mandauit conferri primam quaz acceptaret: aut primā que vacaret:in primo casu non est affecta prebenda: quantūcunq3 fiant inhibitiones reseruationes z decreta:nisi primo fiat acceptatio:uel ipsius uacantis uel prime uacature:uel ex causa secunde uel ulterioris:ut.ſ.eo.quia cunctis.§.pe.ad fi. certam autem et expressam anteq3 uacet talis acceptare non potest:ut.ſ.eo.ti.ne captande: z si talem acceptet:per talem acceptatōnem prebenda non afficitur:ut ibi. Si autem de canonicatu z prebenda siqua vacat : uel que primo uacabit prouideri mandauit:aut mandat solum illi ad quem pertinet collatio:aut solum executori ut compellat: aut illi et executori ut compellat:aut illi z executori ut prouideat:aut soli executori vt puideat:in primis tribus casibus per presentationem litterarum non afficitur prebenda:nisi in tribus casibus uel altero ipsorum. Primo si in gratia erat decretum:tunc enim statim per presentationem litterarum est affecta prebenda ut hic. Item si non erat decretum:si auctoritate illius gratie in canonicum fuerit receptus: tūc per receptionem affecta est prebenda:ut hic in fi. Item cum executor insinuauerit et interdixerit maxie cum decreto : z hos casus habes hic: z sic intelligant decreta.de preben.dilectus.ij.et.iij. in casu quarto scilicet quando scribitur illi ad quez pertinet collatio dato executore : ut prouideat: hic per presentationem litterarum factam collatori afficitur prebenda : ita q3 collatio postea alteri facta non tenet : ſ.c.proximo.et sic intelligi dbet.ſ.c.proposuit: quod quidā uerum putant nisi executor ille pronunciasset se executorem non esse per decretalem.ſ.de preben. dilectus.iij.quod verum non puto. nam affectio prebende que per presentationem erat inducta tolli non potest in preiudicium impetrantis per executoris iniquā pronunciationem : vnde ibi secundam opinionem teneo ulti. glose si executor datus fuerat ad prouidendum:ut.ſ.c.proximo. dico tamen tutum impetranti: q3 ab illa pronunciatione appellet: in quinto casu:quando soli executori scribitur ut prouideat:hic per solam insinuationem executoris : z notificationem eius q3 uult prebendam per illam potestatem conferre: etiam si non interdicat : puto affici prebendam : ſ. eo . quia cunctis . §.ex parte : et sic erit ista differentia quando scribitur soli executori ad compellendum : et quando soli ad prouidendum : quia primus ut afficiatur prebenda habet insinuare et interdicere ut hic : secundo sufficit si insinuet ut in pre.§.rationem diuersitatis collige ex his que dixi.ſ.c.prox. in glo.ij.

a Auctoritate martini. Pulcher casus istius decreta. similis illi quem habuisti supra de preben.c.penul.z emanauit ad declarationem et correctionem eorum que nota.compost. ſ. de rescrip.capitulum in glosa magna.§. Item si duo recepti sūt:et hec uitet dicit capitulū:q3 si tres expectātes sunt in vna ecclesia:vnus auctoritate martini: alter auctoritate bonifacij: tertius eiusdem auctoritate cum prerogatiua : ut preferatur omnibus receptis non auctoritate bonifacij:prebendas hi consequentur hoc ordine: quia pmam habebit secundus:secundam tertius: tertiaz pmus quod probatur ar.legali.

b Martini.ita forte fuerat de facto uel studiose hoc dixit:quia in expectantibus auctoritate Nicolai uel celesti.non procedebat dubitatio propter reuocatoriam bonifacij:de qua dicitur.j.c.px.z.ſ.d pben.c.pe.z antepl.

aliquam non haberet. Idem.

L III

Auctoritate martini pape predecessoris nostri quodam ad prebendam primo in parmensi ecclesia vacaturam nulli alij de iure debitam in eiusdem ecclesie canonicū recepto: z alio a nobis in eadem ecclesia similem gratiam adepto secūdo:tertius deīde auctoritate nostra in ipsa parmensi ecclesia in canonicum z in fratrem recipitur cum prerogatiua gratie:q3 omnibus predecessorum nostroruz auctoritate nō autem nostra receptis in assecutiōe prebende debeat anteferri:post hec autem quedam uacat prebenda in ecclesia memorata:queritur quis eorum alteri preferatur: z secdz quē ordinem prebendas assequi debeant tres predicti. Cum igitur ex tenore gratie tertio a nobis concesse appareat euidenter nos uoluisse prio tertium: z secūdum tertio anteferri: decernimus q3 primaz secundus secundam tertius : z tertiam primus debet obtinere prebendam: alias forma mandati minime seruaretur licet enim ex persona sua secundus primam obtinere non posset:ex persona tamen tertij qui primum superat illaz habet:sicut contingit in successione illius qui ab intestato relictis patre in adoptiua familia constituto matre atq3 fratre decedit: i qua successiōe pater ex se matrem excludit:sed quoniam talem patrē agnatus materq3 vincit agnatum:mater patri non ex semetipsa:sed agnati psona i successione huiusmodi afifertur. Idem

Quoniam ex constitutione nostra per quam paulo post promotionē nostram ad summi pontificatus apicem:omnes collationes prouisiones reseruationes z concessiones super canonicatibus dignitatibus personatibus prebendis officijs portionibus prestimonijs ecclesijs parochialibus ruralibus z alijs quibuscunq3 beneficijs ecclesiasticis vacaturis:quocunq3 nomine censerentur:ac etiam super canonicatibus sub expectatione dignitatum l aliorum quorumcunq3 beneficiorum: quibus ius non esset quesitum in re licet ad rem:a felicis recordationis nicolao papa.iiij. z celestio.v.predecessoribus nostris factas siue cōcessas auctoritate ap.in fratruz nostrorum presentia omnino cassauimus irritauimus z vacuauimus cassas irritas z uacuas nunciauimus: z nullius fore decreuimus firmitatis: multe dubitatōnes insurgunt:ut vñ prefate constitutionis reuocatorie processit editio: interpretatio eius quoq3 procedat:presenti declarandum duximus sanctione q3 in illis qui editionis tempore supradicte ultra statutuz numerum erant per eosdē predecessores canonici sub expectatione prebendarum vel etiam portionum:eadez constitutio locum hēt. Si autem huiusmodi recepti vltra numerum distributiones z alia ut canonici de numero existētes sic tempore dicte reuocationis hēbāt q3 per cessionez vel decessum illoꝝ qui erant intra numerum ex vigore prioris gratie nil amplius assequi expectabant nisi distributionuz seu partium suarum augmentum:cum forsan esset ecclesia i qua canonicorum non autem portionum numerus vel prebendarum distinctio habebatur:quantoq3 inter pauciores cuiusuis ecclesie diuiduntur prouetus:tanto maiores fieri psit singloꝝ

c Similem.cum nulla prerogatiua:vt patet per inferiora.

d Preferatur.in illa prebenda.

e Voluisse.voluntas igitur ipsius seruanda est z mandatum:de pben.cui de non.cum si.

f Primam.secundus. contrariuz dicebat compost.in preō.loco i simili uel eadē questione que talis ē: pmus receptus fuit per litteras generales secundus per speciales:tertius p speciales cum hac clausula:q3 deberz preferri omnibus receptis in ecclesia auctoritate generalium litterarum: q rebat secundū quē ordinem deberent predicti prebēdas assequi : z dicebat compost.q3 tertius excludebat pmum sed quia pmus excludebat secundū qui secundus postponebat tertiuz ex persona ipsius secundi : z si non ex sua:pmus dbebat habere primam secundus secundam tertius tertiaz secūdum regulā: si vinco vincentem zc.ff de diuer. z tempē. pscrip.d accessionibus ad hoc.ſ. de offi.lega.dilectus: sed hoc ē falsū:vt h vdes z sat id patet per consideratōnem intentōnis pape: ut dicit littera:i tentō enim eius fuit secundum pferri tertio: z tertium primo : z sic seruetur ordo: z sic etiaz fallit z locum habz regula illa:si vinco zc.de qua nō.xxiij q.i.rogamus: z fallit etiam illa regula in casu.l.i.posite.ff.ad tertullia.equissimum.§.si ex filio.C de na.li.aut.licet in aut.de equalitate do.§.his.ff.qui po.i pigno.ha.l.claudius felix.

g Seruaret. que tamen diligenter ē seruāda:ſ.c.li.de pben. cui d non cum suis concor.

h Contingit.ponit casum legis.ff.ad tertull.l.ij.§.obijcitur. v.sed si sit agnatus.al.ē ibi.§.

i Patre.carnali : sed adoptato ut sequitur.

k Fratre. non constitutis in adoptiua familia z de carnalibus intellige.

l Pater. carnalis constitutus in adoptiua familia:vnde desit esse agnatus.

m Agnatus.scilicet frater. Tres ergo ponit regulas. Prima q3 pater carnalis adoptatus excludit matrem carnalem. Secunda q3 mater excludit agnatum:quod hodie secundum iura.C.z auten.locum non habet. Tertia q3 agnatus excludit patrem carnalem in adoptiua familia constitutum:pone ergo patrem primum impetrantem:matrem secundum:agnatum tertium cuz prerogatia: z sic intelliges: z sic nota q3 in assecutiōe prime prebende tertius nocet primo z sibi quo ad illam nō prodest:tamen sibi prodest in hoc:quia citius suam consequitur: z est simile vxor legitima excludit naturales ñ legitimos:quia alias si non esset proles uel vxor legitima succederēt in duabus vncijs: z tamen ipsa vxor excluditur ab agnatis.C.vnde vir z vxor. l.i. sed si ipsa non superesset naturales excludunt agnatos in duabus vncijs: hec probantur.C.de na.li.aut.licet z in aut.quibus mo.na.effi.le.§.siquis autem colla.vi.Jo.

a Quoniam. Emanauit declaratorie ad reuocatorias : de quibus dixi.ſ.d preben.c.pe.z antepenult.

b Constitutione. a principio dum erat neapoli forte vnica fuit constitutio postmodum fuerunt due : vna super gratijs nicol. alia super gratijs celesti.ut dixi d pbē.si is cui.

c Post.s.sexta calendas ianuarij:ut ibi dixi.i.quinto die exeunte decembri: z super hoc vide quod dixi in fi.huius libri super data.

d Apicez. sic.ſ.i pemio huius li.§.sane z.xl.di.nō nos.

e Procedat.xi.q.i.§.ex his de sen.ex.inter alia.C. de legi.l.vlt.z de multiplici interpretatione habes i pre.§.ex his z d postla.c.i.

f Locū habet.habes igit primum casum declaratorium.s.in his receptis vltra numerum expectantibus portiones vel prebendas.

g Huiusmodi.s.auctoritate nicolai vel celestini.

h Decessum. uel depositionem uel iuris priuatōem de elec.cū in cunctis. d do. z contu.veritatis.

i Distinctio. nunquid impetrans in tali ecclesia ut sibi prouideatur de canonicatu z prebenda si vacat vl q3primo uacauerit: vel se facultas obtulerit:in tali ecclesia recipietur p has litteras? z dicunt quidam q3 non:quia conditio non est extitura:quia ibi pbenda non vacat nec vacare potest:de preben.dilecto:quia etiam talia rescripta ut ambitiosa sunt restringenda:de elec.dudum.ſ.de preben.quis.i. Alij dicunt q3 si simpliciter scribatur ut recipiatur: non obstante certo canonicoruz numero:sz ñ adijciatur q3 prouideatur sibi de prebenda si vacat vl q3primo vacauerit tunc statim recipietur etiam si numerus canonicorum ibi statutus non esset:quia illud non ob.non minuit:sed addit.s. q3 statiz recipiatur:licet ibi certus sit numerus : sed ex quo adijcitur de prebenda si vacat zc.patet q3 de tali ecclesia nō potest intelligi ut superius dictum est. Tertij dicunt:q3 si non ē distinctus numerus canonicorum nec prebendarum:tali impetranti nō prouidebitur:sed si numerus canonicorum statutus est ut in questione pposita z in casu nostro:per consequens statutus intelligitur certus numerus portionum:ad hoc de constit.translato. z idem dicunt econuerso.hoc poteris videre per Inno.ſ.c.t.ex parte z per compost.d rescrip. capitulum in glo.magna.§.item quid si papa mandat aliquem.ost.autem in decre.pre. ex pte dicit indistincte:q3 et si nō sit certus numerus canonicorum nec prebendarum:etiam si in rescripto caueatur:q3 assignetur prebēda uacans vel q3primum se facultas obtulerit: z non ob.certo cañ.zc.ualet rescriptum.sequitur enim secundum eum:q3 si papa intendat prouidere in ecclesia in qua certus numerus ē:qd ē minus impetrabile:q3 mlto fortius in ecclesia in qua ñ est certus qd magis ē impetrabile:allegat.ſ.de dci.ex parte.iij.qui si. sint le.per venerabilem de transla.c.ult.z in de.litteri d rscrip.

m

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

in glo. ſi nec ob. q. talis ſtatim canonicatum ꝛ prebendam habebit : ꝛ quia ſi hoc duram ſit obediendum eſt: de reſcrip. ſi quando:nec ob. q. non exta but condno ſi vacat: qa illud ſi vacat non fuit appoſitum vt recipiendum cõ dutionalem reddat:vel ut impedimentum inducat:facit. de. reſcrip. conſt tutus:ſed ut impedimentum removeat:ſi quod eſſet: q̃ cauſa dubitatio nis tollende in reſcripto i ſeruntur nus eiuo non le dant:nec mandatus impe dient.ff.mdata.qua ſi mus tua.ff.de mil.teſt. ſi mileo nec ambitiosum eſt pauper rem clericum ſibi beneficia impetrare:de eta. ꝛ qual. dam non obſtet.ex par te ꝛ dcre. dilectoqua lex in tali eccleſia:in qua nullꝰ eſt numerus laterã.concilium locum non habeat: ut ibi: positio tamen pa paſſoci by.ad.ff.ita.q.ij cuncta per mandam ꝛ.c.p principalem ; fatetur tamẽ q obſtabit impetranti pe nuria eccleſie ſi tanta ſit: nõ ſufficiat pluribus ſi qualitercunq; fed q quilibet bonoſte de fua poſtõe viuere poſſit ſecundum cõ ſtactudinem prouincie uel in eadem eccleſia antiqui tus obſeruatur.ſi.ô iuſtif. c.ſi.ſi.

b Dominõe. de conſtitu. cum. Ma. in ſn.

c Ihoa. talea qd per ea canonem nil recipiant niſi portionem augmentay.

d Pelatus.ſuperdam enim eſt ut canonicus:de concef. prebẽ. poſſulatio de prebẽ. cum in eccleſia de appellatio.a collatione. ô. eodem libro.

e Singulariter. boc dicit. qa. epiſcopus vnius:nel collegii excommunicari non debet.i. per ſen.ex.romana.ſ. in vniuerſitatem.

f Maionio.ſi.n. minoris eligẽ poſſ ſentie.de.ex.. mi. ſi celebrat. Sulpẽ ſi autem ud maio ri excommunicatõ ne ligan. nõ eligũt nec dignitarium de clericum inter ꝛ ô confue.cum dilect vbi de boc.

b Eſtefa. boc dixit compoſt.eſſe ô ſiue communi in tpũ prebendis ea thedralio eccleſie: ut nota.ô.de dict. cum eccleſia nulle rana. Dere debeo q̃ cum eccleſia poſſit ſuis canonicis ꝛ.x. conſentiant nõ ua tet collatio qua ſi habet maiozem pe tem capitulũ: ſed ſi baberet voce in capitulo ut canoni cus tunc dicerẽtur facta ab.ſi. ꝛ ſic a maiori parte capi tulide conſet. pe ben.poſtulatio. Inter iſta autem duo ſaliet conſilium ꝛ aſſenſum eſt magna differentia:quod dicit nõ.ô.de arbi.cum olim de elec. cum in nectu.

c Mã.tñ.ad nõ nemẽ exceptiue ꝛ ſuſpenſo.

d Jn mona. ſi ergo ſitin mona bene poterit ſe intromittere capitu lum. Sed queroinnanquid capitulum boc caſu canonicas ſtatim ex quo epiſcopus fuerit in mona poſſit conferre uel an poſt monam pe tendi fere menſes debeat expectare?ꝛ videtur q̃ ex quo ſuit in mona potendi abſolutionem bonum poſt fex menſes ꝛ non ante conferre poſſit:quia autegꝫ fuerit in mona non currit tempus poſſeſſe inepti currere de conſet.preben. quia diuerſitatem de elec.c.eſſe. ſi epiſco pus ſimpliciter ſine conſenſu capituli baberet conferre locum habe ret quod.ô.dixiſſet boc de conſenſu capituli habet conferre : unde videtur a contrario ſenſu illius littere:q̃ ſtatim ex quo fuit in mona capitulum poſſit conferre. Sed cum bic equipere conſilium ꝛ con ſenſum verum puto quod puno dixi.ſed quando dicitur eſſe i mo ra:boc ipſo q̃ ignoto poſſeſſori licentiam non petiit.ff.ad tertull.l. ij. ſ. conſeſtim. non tamen amara facenda eſt interpretatio.ff.de bona no.inter virum ꝛ vxo.ſi id quod.ſ.ſiquis ſecundum operas : nec ẽ calumnioſa:ff.de pauli.in bio.ff.ad exbil. penul. arbitrabitur ergo bic bonus iudex.ff.de inf. bell.l.i. Bs autem malitioſe impedita tur ne petere poſſit ſubauctur ei quia non eſt in mora:de concef. preben.poſtulatio.Item ſi epiſcopus boc poterat.ff.ſiquis caut.l.ij.ſ.vl. de of.dele.poteſtatis.ſ.ſi.

f Abi vero.facti ad ea que no.ofti.de elec.c.vlt.in fi. ꝛ Vincen.ꝛ cõpoſt.de inſtit.c.vlt.in fi.

m Cum conſilio. Quid ſi cum conſenſu. Idem videtur:cum eadẽ fit ratio vacationis diutine in boc caſu:ꝛ ad boc.ô.de prebẽ.ſi apo ſtolicam:ſi aliquando conſilium ponitur pro conſenſu:boc ef. delega. ponendubio de ſo.compe.c.i. Contrarium credo quia cum bec eſt gere de conſenſu:non ſic liberam habet poteſtatem:ſicut cum de cõ ſilio.vnde minus habet expectare boc caſu q̃ in illo:dico tamen q̃ non curret bic tempus:nec non poſſit eligere de conſet.preben.q̃ diuerſitates de elec.c.ult. patereq ponamus in requiſitione conſilij abſentiam pro cõſideratione.ad boc de arbi.c.ij.c.ſi. quod ſi conſe ſu eſſe non poſſet facti pro bac parte quod dixi de reſcrip. ſi.p.ꝛ in glo. ſed pone.

n Medico. i. de bac vita: ꝛ exponẽ ut dicitur.xxij.q. iij. boc autem uta q̃ quã dicitur me dia vbi nõ.

o Ab eo.ſimile ô reſcrip. ſi gratiose.

p Remotio. arbitrarius eſt boc ter minare ſecundum conſideratõẽ tem pono que ſequitur infra.

q Imminere bõo ſimilem cauſam. ô. de of.dele. ſi ea cui eo.di.ꝛ nõ. q̃ diffi cultas poſſeſſionis ſiddi obligationes diutine:contra id ff. de re. iud. ſi ſtatuit. Item nec ſemel ſõma que ſerat eol lationi : ergo non valet quod agitur ff.de arbi.l.parti. So. licet in contrarium grauis ne impoſſibilꝫ modus ad conſtituendum vicariũ contrarium ſcuso in ſpiritualibus.ô. de conditionibus ap.c.ult.rejetur ergo ſecundum quosdam reddit. Ité periculum nacionis que imminet immutat tuo q̃ aliud effet fuã ſum ſic.i.de teſta.c.ij.c.ſi. de of.dele.ſi to cui.

o Vdum. perpetua alienato facta de rebus eccleſie vacan tuo ꝛ non precedente tractatu ꝛ ſine iuſta cã nõ valet.

b Vt.l.ſi pecten.q̃ gdã rector canſidit eccleſie bioce. dulmeñ. petebat bibi ꝛ eccleſie ſue reſtitui ꝛ adiudicari decimas quas archi diaconus dulmeñ. percipiebat in ſua parochia que ẽ iure ꝛ conſue tudine antiqua pertinebãt ad ipſã eccliam:dictuo vero cõ.

c Adiuerſo. ad petitionẽ ipſius rectoris.

d Radix.ſectãdo luc ꝛ fac q̃ſ bon de let.cond.c.ij.

e Non debere. nec adiudicari ut in decaſibꝰ dixi ut patet in ſi. ná ſiſa. ſi de eo.cog.ſi tribus.

f Proferens.archidiacõ.exopidũ ſi intentionẽ actoris.

g Jn medium.i.i indicium nbi ẽ mediũ inter actoꝛ ꝛ reum.

h Capituli. per boc videbatur valere:de bis que h.a.fia.c.ij.c.iij. ſed boc non ſufficit:ex quo diligano ſoma feruata non fuit: nec cã fuberat ꝛ vacabat eccleſia ut ſequitur.

i Cenuos. iuſta videbatur cauſa:ſed non apparuit nera ut dicitur in ſi.ſed nunquid bicco ſtam inſtam cauſam indultucte ſi alias fu iſſet tunc nera:certe ſi.de.ſ. de peben expoſuiſti.nam eam capellas poſſet annectere ob banc cauſam ut ſi dicitur:epiſcopus enim de conſenſu capituli ſui poteſt eccleſiam ꝛ tres inde ex iuſta ꝛ honeſta cauſa alteri dare:de bis que ſi.a.pacta.c.iij.c.ſ.paſtoralis ; ſed non tradunt expoſſe.xvi.q.i.eccleſie vbi dicitur quia antique eccleſie de ciuus pauari non bonebant:ut nouis oratorijs tribuantur.per quod .c.indultuose dicebat Hugo q̃ epiſcopus multo facer dotc non po terat de ure nino eccleſie alteri dare. Sed non eſt ucrũ:ut ibi nõ. ꝛ boc per Ber. de relig. domi. conſtitutuo. Dic ergo q̃.ecclud loquitur quando iuſta cauſa non fuberi:ut poteſt loqui quando ipſa eccleſia in nullo ſibi ebundat:ut boc.ô.de preben.cum cauſa ꝛ ſita parte facti ſi ec.eſt.ad audiẽtã.i.ꝛ.c.nua.

k Onera. faliet congrue tractantibus archidiacõ.bofpitalitatitis et epiſcopalium iurũ.ô.de pben.de mõachis.

l In cõeſſione bumiliandi.facta.ſ.de ſponſis eccle tẽ vacãtis: ſcꝫ ſi concederetur uel mureur ipſa eccleſia vacans:quod nõ:et in de.c. ſi.ſi.ma.

m Eccleſia que agebat. ꝛ nota q̃ non ſolum in cathedrali eccleſia locum habet q̃ fede vacante ſi.fed etiam in minoribus eccleſijs:de offi. ordi.cum noo.

n Defenſore. ſi iuſtar eccleſia caret pida:to:debet epiſcopus ſibi alium depu tare:de ſupponda.ſi quando:cum duobus ſeq. ſi.ſi.ſi. ſi.ſi. ſi.ſi.

c ¶ Universos. et feminas cōprehendit: de hoc dixi. s. de elec. generali.
d ¶ Immobilia. hec igit. ꝓhibitio ad mobilia: in quibus nō consueverūt tales fieri submissiones: non extenditur: licet tā mobilia q̄ȝ immobilia ꝓhibeantur alienari: s. eo. c. i. nisi que servando servari nō possint. C. de admi. tu. lex que. Querit hic gar. nunquid clericus beneficiatus faciat fruct⁹ suos et testari et donare possit: dixi de hoc. s. de of. or. presenti.
e ¶ Iura. Nō. iura vel icorporalia poni inter immobilia bona: hic enī in vtroq3 idē ius statuitur: ad h. C. de lon. tē. prescrip. l. ul. icorporalia enī prescribi hñt: vt i mobilia: ut ibi ad idē. C. de sac. sanc. ecc. iubem⁹. ij. §. i.
f ¶ Ipsarum. s. ecclesiarū: et sic nō. bonorū ecclesiasticorū dominiū penes ecclesiam esse: de quo dic vt nō. xvi. q. i. c. ulti. xij. q. i. expedit de ver. signi. causa.
g ¶ Supponer. p codē ponūtur: vel singulis singula referas.
h ¶ Consensu. iste requiritur regulariter in alienatiōe: et etiā pter hāc cōstitutionem reqrebat i hoc casu.
i ¶ Speciali. nō sufficit hoc casu generalis et hoc ē ius nouū et statutū: q2 in talib⁹ submissionibus maius periculū vertit: et ideo cautius q̄3 in alijs alienationibus est agendum. xlij. di. quiescamus de elec. vbi periculū ff. ad carbo. l. i. et q2 quedā servit⁹ erat: et vt laici q sepe vexabāt vel vexari permittebāt ecclesias: vt eis fieret tales submissiones: videntes illas vlterius fieri non posse desistant a talib⁹: ad h⁹. s. de ꝯcess. pbē. detestāda.

edicto universos et singulos prelatos ecclesias sibi cōmissas bona immobilia seu iura ipsarum laicis submittere subijcere seu suppōere absq3 capituli sui consensu et ap. sedis licentia speciali: non concedendo bona ipsa iura in emphiteosim seu alias alienando in forma et casibus a iure permissis: sed constituendo vel recognoscendo seu profitendo ab illis ea tanq3 a superioribus se tenere seu ab ipsis eadem aduocando prout in quibusdam partibus vulgariter dicitur auoyer: vel ipsos patronos vel aduocatos ecclesiarum seu bonorum ipsaru3 perpetuo aut ad tempus non modicu3 statuēdo ¶ Contractus autem omnes etia3 iuramenti pene vel alterius cuiuslibet firmitatis adiectione vallatos: quos de talibus alienatiōibus sine huiusmodi licentia et consensu contigerit celebrari: et quicquid ex eis secutū fuerit: decernimus adeo viribus omnino carere: vt nec ius aliquod tribuant: nec prescribendi etiam causam parent. ¶ Et nihilominus prelatos qui secus fecerint ipso facto ab officio et administratione: clericos etiam qui scientes contra ihibitionem predictam aliquid esse presumptum id superiori denunciare neglexerint a pceptione beneficioru3 que in ecclesia obtinent sic grauata triennio statuimus esse suspensos. ¶ Laici vero qui prelatos vel capitula ecclesiarum seu alias personas ecclesiasticas ad submissiones huiusmodi faciendas hactenus cōpulerunt: nisi post competente3 monitionem remissa submissione qua3 per vim vel metum exegerant: ecclesias et bona ecclesiastica eis submissa taliter in sua libertate dimittant. ¶ Illi vero qui de cetero prelatos vel personas easdem ad talia facienda compulerint cuiuscunq3 sint cōditōis aut stat⁹: excōmunicatōis sint sententia innodati. ¶ Ex contractibus preterea super premissis huiusmodi licentia et consensu interuenientibus hactenus initis: vel quos in futurum iniri contigerit: seu occasione illorum laici vltra id quod ex natura cōtractuū ipsoꝝ vel adhibita in illis lege pmittit: aliqd ñ usurpēt. Qui vero secus egerit: nisi legitime moniti ab huiusmodi usurpatōe destiterint: restituēdo etiā q̄ taliter usurparant: eo ipso sententiam excōmunicationis incurrant: et extunc ad supponendum terram ipsorum: si opus fuerit: ecclesiastico interdicto libere procedatur. Bonifacius octauus.

k ¶ Non cōcedendo. qdā3 male intelligentes dicunt hic prohiberi emphitheosim et alios contractus a iure permissos: sed nō ē verū et. j. est posita disiunctiua: sed huic intellectui ꝯ dicit: nec est presumendu3 et c. s. de elec. ecclesia vra. ij. s. e. li. e. ti. cū expediat. hoc ergo sonat littera q̄ ñ ꝓhibet papa bona ipsa alienari forma et casibus alias a iure permissis: sed ꝓhibet submissiones fieri. Jo. an.
l ¶ Alienando. vendendo permutando.
m ¶ Casibus. casus habes notatos. xij. q. ij. in summa.
n ¶ Aduocando. idest tanquā ab aduocatis recognoscēdo.
o ¶ Partibus. gallicanis.
p ¶ Non modicū. ad modicū ergo tēp⁹ possunt vocari in patronos vel defēsores: quia tunc in modico tempore non est periculum. ff. de iudi. si debitori. Potest autem dici modicū tēpus. j. x. an. vel fm guil. et gar. relinquitur iudicis arbitrio: ex quo hic nō determinatur inspecto statu ecclesie: et imminēti periculo et conditione personarum: vt. s. de offi. dele. de causis. ff. de iure deli. l. i. in fine.
q ¶ Iuramēti. nō enī de3 esse vinculum iniqtat: s. de iureiur. c. i. cū suis ꝯcor.
r ¶ Secutū. j. de reg. iur. accessoriū cū suis cōcor.
s ¶ Prescribendi. C. de agri. et cen. quēadmodū in fine li. xi. et est hoc speciale cum alias ex inutili ꝯtu transferatur dominiu3: et minus iustus titulus det cām pscribēdi: et de hoc nō. de pscriptio. si diligenti. ff. de dolo et eleganter et. C. de suffra. l. vna.
t ¶ Officio. i. officij sui executione: et dic gar. q̄ et a beneficio est suspensus: de appellatio. pastoralis: vbi de hoc.
u ¶ Administratōe. tēporaliū: de sol. si quorūdā.
x ¶ Denunciare. sūptū fuit ex canone. ij. q. vij. quapropter in aut. coll. ij. de non alie. aut permu. re. eccle. §. ij. qui incipit iconomū: clericus ergo uidens prelatum in hoc delinquere denunciare debet: qd si non fecerit punitur vt hic: et si iurasset non accusare: nihilominus denunciat: s. de iuriur. quemadmodum in fi. et non obstante ꝓmissione obedientie accusat de accusa. ex parte.
y ¶ Sic grauata. ad idem. s. e. li. de elec. cupientes. §. ceterum et. e. si compromissarius in fi.

a ¶ Triennio. hoc referas tam ad suspensionem prelatorum q̄3 clericorum
b ¶ Hactenus. ide3 secundum guil. et gar. si post istā constitutionem ifra duos mēses a tempore publicationis: i aut. ut facte no. cōstitu. in Rubrica i pn. titu. quod uer puto nisi prius h⁹ sciuerint: ad hoc. s. eo. li. de preben. cū singula.
c ¶ Competentem. s. trinam. xxiiij. q. iij. de illicita de se. ex. sacro: nisi facti necessitas aliō suaderet. j. de sen. ex. constitutionem.
d ¶ Dimittant. tolle quod est. j. excōmunicationis et c. In isto igitur casu necessaria est monitio: sed in sequenti non.
e ¶ Ex contractib⁹. nūquid debeat observari in contractibus licite factis annectit.
f ¶ Lege. ut si lex vel pactum fuit appositum in contractu illud servetur: alias fiat quod exigit natura contractus: et sic contractus ex conventione legem accipiunt. j. de regulis iur. cōtractus cū suis concor.
g ¶ Secus. vsurpando ꝯ naturā vel pactū appositum.
h ¶ Restituendo. et sic non sufficit a grauaminib⁹ abstinere nisi vsurpata restituant. xiiij. q. vi. c. i. j. de re. iur. peccatū.

De rerum permutatione.

Licet in tua diocesi aliqui auctōitate apostolica beneficia proximo vacatura expectent: illos tamen qui secundū formā iuris sua bñficia in eadem diocesi ad tuā collatiōem spectantia permutare volentes libere ac sine fraude in manibus tuis ipsa resignant: nolumus occasione pmissa equitatem preferentes in hac parte rigori: circa faciendam pmutationem beneficiorum huiusmodi que alias minime resignassent: vllatenus impediri. Bonifacius octauus.

a ¶ Licet. non obstantibus expectationibus beneficiorum pmutatio fieri potest. Nota q̄ qui expectat primam vacantem: pmam consequi debet. fallit hic et in casibus quos dixi. s. de preben. q2 sepe: et de concess. pben. si soli.
b ¶ Diocesi. non excludit immo includit ciuitatem ad ide3. lxiij. di. sanctorum. s. e. li. de tem. or. cum nullus. i. Rñ. de of. or. cum epus ad hoc. ff. de ser. expor. pacto. cui nō ob. de rescrip. rodulphus: qa in rescriptis ad lites loquitur que sunt odiosa: et includatur ēt ecclesia cathedralis: ad hoc. s. de ver. sig. cum clerici non obstat. s. de pben. q̄uis. i. q2 ibi ē ambitio.
c ¶ Auctoritate ap. idem puto: et multo fortius si expectat auctoritate reseruationis legatoꝝ vel receptionis capituli.
d ¶ Proximo. idem et multo fortius puto: si expectarent quā ducerent acceptandam. nam plus afficitur prebenda p istam gratiā q̄3 p illā: ut dixi. s. de concess. pben. si soli ad fi.
e ¶ Iuris. s. e. quesitum.
f ¶ Beneficia. hic large intellige: ut minora et maiora bñficia dignitates et pbendas etiam comphendat. i. q. iij. siquis dator. s. de ꝯcess. pben. c. ij. s. de ver. sig. tua. quod optime etiam probatur. j. de regul iur. c. i. vbi dixi de hoc.
g ¶ Collationem. Quid si non spectant ad collationem sed ad cōfirmationē tantum: item quid si pertinent ad collationem sui et alteri⁹ vel sint illa in diuersis diocesibus: in his questionibus primo uidetur q̄ non habeat locum hec decre. ratio quia per permutationem non possumus negare: quin vacent beneficia. deberentur ergo expectanti primam vacaturam de rigore et veritate iuris: sed hec equitas scripta vult q̄ non debeantur. Est ergo tenenda regula nisi i ea parte qua vitiata reperitur. C. de ap. pcipimus: et sic nō videt a littera recedendum: et nisi casus mutetur: regla non vitietur: ad h⁹ faciat: s. de prebē. cum in illis: vbi aliud ē dicere ad collationem: aliud ad cōfirmationem: ad idem. e. c. in fi. et c. t. c. ult. vbi aliō ē dicere ad collationē tuam aliud tuam et alterius. Satis potest dici contrarium et de hoc dictu3 fuit: quia sic fuit quesitum: vnde per illa verba potius factu3 videtur narrari: q̄3 iuris diuersitas poni. in prima igitur questione impeditur expectans: sed ad hoc ut teneat permutatō: erit necesse q̄ interueniat illoꝝ consensus qui habēt eligere: ad hoc de of. archid. ad hoc in fi. In secundo casu fiat in māibus vtriusq3 libera resignatio: vel quilibet in manibus sui episcopi: vel alter alteri cōmittet qd melius uidetur: ad hoc de sen. ex. cum illorum: nec video quare aliud in casibus istis q̄3 in expresso. Inspiciamus ergo solum an licite fiat permutatio: ut per expectationes non impediatur: hoc dicat decre. ad hoc facit finis huius capituli.
h ¶ Libere. ut simonia vitetur: de pac. cū pdem.
i ¶ Fraude. pōe in terminis p decre. s. e. li. de renūci. c. ij. s. cū pmutatur bñficiū: qd sperabat in ꝓximo vacaturu3: ut precludatur via expectanti.
k ¶ Resignāt. et si resignata conferantur alijs q̄3 pmutare volentibus nō valet collatio: ut i de. e. ti. c. vno.
l ¶ Rigori. sic. C. de iudi. placuit. C. de furt. et s. cor. l. siquis seruo: de hoc. s. de transac. c. ult.
m ¶ Minime. istud facit p eo quod. s. dixi: nam inspicit papa q̄ nil deperit expectanti: quia alias nō resignasset.

De testamentis et vltimis voluntatibus Rubrica.

III

Si pater filium et filia3 habens impuberes et vxorē filiam in re certa: filiū vero in ceteris bonis suis vniuersalem heredem instituit: et vxori aliqua i suo testamēto legauit adijciēs: ut si decederet filia sine liberis eidem filio: et si ipse absq3 liberis obiret filius: prefate filie moreretur christi pauperes instituendo heredes: si vtrūq3 sine liberis mori con

a ¶ Si pater. tracta fuit hec decre. de extrauaganti Inn. iiij. que incipit: Joannes frangiapani: et forte nimis fuit decisa: et sic pone casum. Joānes fran. habebat vxorem nomine sarracenam: et ex ea filium et filiam impuberes petrum et philippam: i extremis positus condidit testamentum: et filiam sibi heredem instituit i certa pecunie quantitate: filium uero i ceteris bōis suis: et vxori vsūfructum quorundam bonoru3 suorū sub certo tenore reliquit: et adiecit: ut si decederet filia sine liberis moreretur filio suo et si filius sine liberis decederet: moreretur filie: si autem vterq3 sine liberis dcederet: pauperes heredes instituit: et executores testamento reliquit. Mortuus est ioannes ipse testator: demum mortuus est petrus filius suus adhuc impubes: et demum filia etiam impubes: ipsa scilicet matre superstite: contra quam agebant executores: et ab illa dña vel eius ꝓcuratore petebant coram papa bona que fuerant testatoris et filie sub quibus et bona filij comprehendebant: dicebat procur. domine q̄ substitutio facta de filio ad filiam: et de filia ad pauperes fuerat fideicōmissaria vnde in substitutōe filie ad filiu3 debebat deducere tertiam iure nature debitam filio: et quartam trebellianicā Item in substitutione pauperum ad filiam pro residuo nomie filie easdem tertiam et quartam habebat: pro parte vero executorum allegabatur q̄ substitutio fuerat directa et pupillaris: et conueniebat tal substitutio personis et uerbis: vnde non habebat locum quartaru3 deductio. Item q̄ pater in testamento quod faciebat impuberi filio matrem portiōe iure nature debita pvare poterat: licet filius id suo testamento facere non posset. Per has ultimas allegationes ꝓnūciauit papa bona illa deferri pauperibus absq3 aliqua deductiōe tertie vel quarte partis: hoc dicit: vnde sic summa. In fideicōmissariis substitutionibus locum habet quartarū deductio: in directis nō et substitutiones interpretari debemus directas: dummodo conueniant verbis et personis institut.
b ¶ Impuberes. scilicet filiam minorem. xij. an. filium minore3. xiiij. ānis. ff. de v. sig. pupillus. C. quādo tu. vel cu. esse desijt. l. i. decorum. et insti. qui. mo. si. tu. in prin. licet quo ad matrimonium non inspiciamus solu3 annos s3 etatē qua pubescere possit: quod dic vt. s. de spon. impu. puberes.
c ¶ Vxorem. puberem intelligas et matrem ipsorum filioru3 alias dubitatio ñ ꝓcessisset et hoc p3 in fi.
d ¶ Certa re. instituit quod est. j. quod si non fecisset egisset filia de inofficioso. nunc aute3 non posset agere nisi ad supplementum: si aliquid deesset portioni iur nature debite. C. de in off. testa. l. omnimodo et l. se. et l. quoniam nouella et l. siquando et de hoc. s. eo. raynuntius. in prin. Scir debes q̄ in certa re institut⁹ habetur loco legatarij: ita q̄ creditoribus non tenet. C. de here. insti. l. quotiens et hoc cū ē alius vniuersaliter istitutus: si enim nullus alius institutus ē i totū succedit heres. ff. de here. insti. l. i. §. si ex fundo: et l. si itaq3 quis heres. Si autem plures instituti sunt in certis rebus: et nullus alius vniuersaliter: pro viribus erunt heredes: nisi in casu vbi duo sunt instituti ꝯiūcti et alt diuisi3 ff. de here. isti. si alterius et l. se.
e ¶ Instituit. nunquid quo ad filiam sufficeret legasse: de hoc fuerunt opiniones tacte. s. e. raynuntius. in prin. Et dicunt quidam q̄ tutius ē q̄ necessaria sit institutio: in aut. ut cum de ap. cog. §. aliud quoq3 et. §. hec autem. colla. viij. et. C. de ioff. testa. non liceat: dicentes. l. C. de inoffi. testa. l. omnimodo et l. cum queritur aut. nouissima per aut. illam posteriorem esse correctas alij contra per predictas. l. et per decre. raynuntius: ubi nihil dicitur q̄ alterocha fuerit instituta. Azo distinxit an testator voluerit solenniter testari: ut quia uocauit testes. vij. signacula et subscriptiones rogauit: et tunc est necesse q̄ in aliquo instituat: ut in aut. cum de ap. cog. colla. vij. aut non solenniter: sed nuncupatiue: et tunc sufficit quocunq3 relinquat titulo ut in antiquis. l. vnde dicūt alij: q̄ si relinquat in testamēto: necesse ē iure institutionis relinqui: si in codicill. sufficit quocunq3 relinquat titulo: et de hoc nota. C. de iof. testa. aut. nouissima. Alij dicunt q̄ scdm canones sufficit quocūq3 relinquat titulo: ut in decre. raynuntius: secus scdm. l. et hoc ibi tenet osti. ut talis pnitiosa subtilitas euitet. Alij distinguunt: q̄ aut testator iter filios tātum testat: aut inter extraneos et filios simul mixtos. In primo casu sufficit quocūq3 relinquat titulo: ut in antiquis. l. quia et inter ipsos imperfecta simplex et plana voluntas sufficit: dūmodo de ipsa appareat. C. e. ti. hac consultissima. §. ex imperfecto. et. C. fa. her. l. fi. et auten. ibi signata. In secundo casu. s. cum extraneos instituit non sufficit quocunq3 relinquere titulo: nisi siat institutio: et sic intelligitur aut. vt cum de ap. cog. Sed ut. s. dixi pmum tutius: et iō tenendum videt: de pe. di. vij. nullus: et verbum illud relinquit in decre. raynuntius non videtur poni ꝓprie: ut patet etiam ex institutione adiecte. idem i decre. raynaldus.
f ¶ Legauit. de facto. ut dixi in casu: legauerat vsūfructum quorundam bonoꝝ: et altero solum superstite ex filijs augebat in testamento legatum: et nemine supstite adhuc augebat: et ex hoc ēt ut patet i integra allegabat p pauperes: q̄ patebat: q̄ itentio testatoris fuerit vxori filiā anteferri.
g ¶ Eidem filio. moreretur quod ē. j. Sed contra ista filia nec exheredata erat nec instituta: quia in certa re vt. s. dictum ē: ergo nec ei pupillariter pōt substitui: ut instit. de pupill. substi. §. non solum. ff. de vulg. substi. l. sed si plures. So. licet hec pupilla non fuerit instituta heres in pmo gradu: tamē fuit instituta in secundo. s. post mortem filij: et sic ei pupillariter substitui potuit: vel dic q̄ si ex liberis vnus ē ex certa re: alter vniuersaliter institutus: vterq3 ē heres: licet alter non teneatur ad credita vel legata: et sic intelligatur hic et. s. e. raynuntius: secus si non ex liberis: quia tūc institutus in certa re habebitur loco legatarij: ut. s. dixi et. C. de here. insti. l. quotiens: vel hic ñ queritur an tenuerit substitutio de filia ad filium: sed ecōuerso: q2 de scō prius decessit filius.
h ¶ Liberis. sufficit vnus. ff. de v. sig. l. nō ē sine liberis. C. de ꝯdit. inf. l. i. et sup hoc vide qd nō. de ꝓbat. in psentia in. i. glo.
i ¶ Filie moreretur. i. ad opus filie. quasi di. q̄ hereditas filij directe et immediate ad filiam perueniat: et econtra: si vero in successione mater esset media iam non filie: sed primo matri moreretur: sic allegabatur ꝓ parte pauperū.
k ¶ Pauperes. licet certa persona heres institui debeat et nomen specificari: tamen pauperum institutio valet: et de pauperibus loci proprij domicilij sefisse intelligitur: ubi fomentum viuens consolatōes et seruitia a mult recipit

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

C.de episcopis ꝛ de.siquis ad declinandam ꝛ.l.nulli licere.de hoc dic: ut s.e.ti.cum tibi.

l ❡ Mortuo.executoribus relictis qui petebant bona testatoris postmodũ ab uxore:ut dixi in casu.

m ❡ Absqȝ deductione.hic decidit questionem. Dicebat autẽ mater q̄ habebat tertiam ꝛ quartam i bonis testatoris ex persõa filij:ꝛ sic sola dimidia restituenda fuerat filie. Item in alia dimidia habebat etiã tertiam ꝛ quartam ex psõa filie:ꝛ sic dimidiam ꝛ sic facta computatione videbat secundum eam restitutõ facienda pauperibus solum in tribus vncijs eius part: in qua fuerat filius institutus:ꝛ in dimidia eius partis in qua fuerat instituta filia:ꝛ probabat hoc ex eo quia dicebat q̄ substitutio de filia ad filium: ꝛ d pauperibus ad illam erat fideicommissaria: ꝛ hoc probabat tali modo: directa substitutio fit per hec verba:ei heres esto:vel ille ei sit heres:indirecta per uerba:rogo volo uel mando ut restituas ꝛc.sed per ista verba alteri moreretur non põt dici directa ꝛ pupillaris substitutio:immo videtur itellectus fuisse:q̄ mater filio ab intestato succederet:ꝛ ab itestato hereditatem restitueret substituto. Item dicẽdo sine liberis:apparebat testatorẽ puberi substituere uoluisse:vnde fideicõmissarie non pupillares intelligi debeant substitutiões ꝛ de filijs ad inuicem:ꝛ de pauperibus ad eos. Respondebatur pro parte executorum ꝛ pauperum:quod.s.dixi in glo.de facto.ꝛ glo.i.ꝛ quod. i. sequitur. Ad clariorem autem intellectum nota:q̄ substitutionum alia directa alia indirecta siue obliqua. Directarũ alia vulgaris alia pupillaris alia exemplaris alia breuiloquia: d qua pone exemplum.ff.de vulg.substi.iaȝ hoc iure scilicet cum testator dicit duos impuberes filios mihi heredes instituo : ꝛ eos inuicem substituo:habent enim hec breuia vba in psonas cuiusqȝ duas substitutiones vulgarem ꝛ pupillarem:alia compẽdiosa:de his ꝓsequere ut nota.s.e.raynuntius.circa pn. Sed ad ultimam ꝛ ad ꝓpositũ veniamus. Compendiosa que fit his verbis: quandocũqȝ filius meus decesserit uel sine liberis decesserit:filia sit heres hec si fiat a milite siue fiat puberi siue pupillo iure directo:ualet quandocũqȝ decedat istitut' sicut verba sonant.ff.de mi.tes.l.in fraudem.§.miles ꝛ.l.miles ita heredẽ.§.i.C.de tes.mi.l.in testamẽto.hoc verum nisi miles hanc substitutionem filio fecerit:cuius mater ẽ in medio quo casu ualebit iure fideicõmissi:si iam factus pubes filius decedat.C.de impu.ꝛ al.substi.l.precibus. Si ãt paganus eam p superiora fecerit uerba:ꝛ pupillus ille institutus in pupillari etate decesserit iure directo admittitur substituta.ubi autem iam pubes factus moritur substitutio omnino extinguitur:ꝛ uenientes ab intestato succedunt in totum.ff.d uulg. substi.l.his vbis ꝛ.l.in pupillari ꝛ.l.centurio. Si ãt testator sic dixisset:quandocunqȝ decesserit filius:uel sine liberis decesserit:filiam substituo uel uolo q̄ ei filia succedat:tunc licet directe non valeat:ualet tamen indirecte iure fideicommissi.ff.ad trebell.sceuola.ꝛ.l.heredibus.C.de insti. ꝛ sub. generaliter.§.vlt.hoc uiso satis patet:q̄ hec substitutio:que forte compendiosa dici potest:admittit substitutos iure directo:ex quo instituti decesserunt in pupillari etate.si p' pubertatem decessissent:tunc potuissent locum habẽ matris allegationes.

n ❡ Trebellianice.ergo quia substituti veniunt iure directo:nõ fideicõmissarios:non habet locum deductio trebelliane:argue per contrarium: q̄ si loc' esset fideicõmissarie substitutioni:bene detraheretur trebellianica : licet esset pauperes substituti:licet ergo cesset falcidia in his que legantur pauperibus uel ad pias causas.C.de epi.ꝛ cleri.sigs ad declinandã ꝛ.C.ad.l.falci.aut. similiter.secus videtur in trebellianica per hanc litteram ad hoc. ff.ad.l.falci.l.i.§.ad municipium:si enim conditor legis in trebelliana id voluisset: sicut expressit de falcidia:ita de trebellianica expressisset:de deci.ad audientiam ad hoc.i.de priuile.si papa:ꝛ quod non ẽ sanctorum patrũ decreto ꝛc. de transla.c.ij.ff.de publi.l.de precio. In contrariũ videtur in auf.de ec.ti.§.si autem heres ibi omni falcidia uacante colla.ix. Sed dixit Azo in sũ.d here.ꝛ fal.q̄ trebelliana continetur sub nomine falcidie : ergo nec trebelliana detrahi poterit:nam nil excipit qui omnia dicit:de ma.ꝛ obe.solite:ꝛ satis videtur terminari per dictum.§.si coniungatur cũ.§.siquis in nomine: ubi dicit hereditatem uel legatum:nec occurrit inter ista ratio diuersitatis:vnde idem ius censebitur:s.de transla.c.ij.s.de rescrip.inter ceteras.ff.de legi.si

possunt adhoc facit quod nõ.ala.her.ꝛ alij.s.de sepul.c.ij.ubi nõ. de relicto pauperibus non detrahi canonicam.ꝓ pma parte q̄ pla cet facit:quia legitima per pauperum institutionẽ filij nõ ꝑuantur: nam qui vult exheredato filio ecclesiam heredem facere alium q̄rat q̄ augustinũ:ꝛ deo ꝓpicio neminẽ inueniet.xvij.q.vl.c.vl.ꝛ sic etiã nota.accur.in.l.si quis ad declinandam. Item in ipsa l.siquis ad dclinãdam: non erat qs institutus qui trebellianicam detrahere posset:nec est per omnia eadem ratio in vtraqȝ: qa si rogatus restituer non dtrahit trebellianicam i vanum fuit heres: sed si testator fecit multa legata:ꝛ inter alia q̄dam ad pias causas:ꝛ si non detrahat de legatis ad pias:detrahit de alijs:ꝛ sic non erit hẽs in vanum.

L.

nis cõueniat institutis:ut substitutõ directa intelligatur potius q̄ obliq̃ quanqȝ directa interduȝ ad fideicõ missũ ex cã trahatur. ❡ Licet autẽ filius testamento suo matrem porti one iure nature debita priuare non possit:pater tamen in testamẽto qd filio impuberi facit potest. naȝ testamentuȝ huiusmodi pupillare pater num uel paterni pars potius est cẽ sendum. I Dem.

Religiosus executor ab aliquo in sua uolũtate ultima deputa

o ❡ Debite.de his quartis dic ut nõ.s.e.raynuntius in glo. nota. q̄ quartarum.

p ❡ Econtra.s.de filia ad filium.

q ❡ Pupillares.que expresse fit per hec uerba si filius meus decesserit.i.tẽpora pubertatis filia sit heres:instit'.de pupill.sub.i. Rñ. ꝛ expirat statim cum ad pubertatem peruenerit:ut ibi. Fuit autem inuẽta hec substitutio:quia cũ multum prosit heredeȝ habere:ꝛ pupillus testari non possit: utile fuit pupillis modum inuenire:ne decederent intestati:ut in pre.l.insti.de pupill.sub.in pn. Ideȝ dicim' de exemplari licet exemplaris differat a pupillari in hoc:quia in ca necesse est certas personas substitui.C.de impu. ꝛ ali. substi.l. humanitatis.

r ❡ Facienda.vide quod ẽ infra ut substitutio ꝛc.postea uideas dũ modo et cetera.

s ❡ Verbis. dixit testator:si sine liberis decedat alteri moriatur : sed istud verbum sine liberis certum ẽ q̄ non designat certam etatem: nam ꝛ ante pubertatẽ ꝛ p' filius ꝛ filia sine liberis mori possunt : g̃ patet q̄ substitutioni pupillari bene conueniunt uerba: imo maxie pupillari:cum tunc liberos habere nõ possit:ꝛ uide q̄ expressa vulgaris hȝ tacitam pupillarem:dũmodo psõis ꝯueniat.ff.de vul. sub sti.l.iij.multo potius vba q̃ sapiunt pupillarẽ:ut hic:ad pupillarẽ sũt referenda:ꝛ sic reprobatur qd nõ.accur.C.de impu.ꝛ ali.sub.l. ꝑibus. in glo.penul.

t ❡ Personis.quia vterqȝ ipubes erat:ꝛ ante pubertatis tempora d cessit:ut.s.vidisti.

u ❡ Obliqua.s.indirecta uel fideicõmissaria.

x ❡ Interdũ.ut.ff.ad trebel.l.sceuola.ff. de vul.sub.l.cẽturio.§. verbis.C.de ipu.ꝛ ali.sub.l.ꝑbus.

y ❡ Licet ãt. Rñdet obiectioni que fieri posset ex eo q̄ filius nõ põt matrem priuare debita portione:ergo portio illa matri debetur nõ substituto.

z ❡ Possit.C.ad tertul'. l.matri : sed illud locum habet vbi filius testatur uel decedit ab intestato : hic istis filijs non succedebant pauperes ex testamento suo:sed potius ex paterno:ut seqtur.

ꝛ ❡ Potest.ẽ expressum.ff.de inoff.testa.l.papinianus.§.i.vbi dicitur:q̄ mater non impugnat testamentum quod pater filio fecit que rela iofficiosi.

ꝯ ❡ Censendũ.ut in pre.l.ꝛ insti.de pu.sub.§.liberis.ff.de vul. ꝛ pu pi.substi.l.qui plures liberos in si.

a ❡ Religiosus.emanauit ad declarationem decre.s.e. tua.ꝛ eorũ que plene.nota.guil in spe.de instru.edi.§.nunc vero.v.sepe etiam queritur.

b ❡ Religiosus.intelligam indistincte siue sit monachus uel regularis canonicus mẽdicans uel non:ꝛ de claustralibus intelligo i qui bus sequens ratio locum habet. Sed quid de minore.xxv. an.uel de muliere:nũquid pñt deputari executores:ꝛ q̄ maior.xvij. ãnis potest ꝓcurare negocia:s.e.li.de ꝓcu.q generaliter in si.videtur q̄ possit esse executor. Contra:q̄ non habet personã standi i iudicio.

C.de ꝓcu.exigendi ad hoc.s.de etate ꝛ quali.c.indecorum.C. d le gi.tu.l.vlt. Idem de femina.ff.de ꝓcu.l.neqȝ femina.C.eo.l.alienã ff.de reg.iur.l.ij.iij.q.vij.§.tria. Quicquid sit de iure. consuetudo optima interpres legum habet q̄ tales exequi possint:ad hoc facit hec decre. Ioan.an.

c ❡ Aliquo. clerico uel laico.

d ❡ Nõ habebat.s de elec.quorundã ꝛ.c. si religiosus. xij.q.i.non dicatis ifra ti.ꝓximo.c. vltimo.

e ❡ Officiuȝ.hodie rationem huius officij ordinarius loci exigit a religiosis etiam exemptis ꝛ si circa id deliq̃ rint illos punit: ut in cle.eo.ti. religiosus.

f ❡ Obtenta. ergo tunc põt:misericordie enim ẽ tale officium.lxxxvi. di.si satis: sed uidebat cõtra per.c. xvj.q. i.monachi. de postulã.c. i.ubi dicit duo requiri.s.q̄ exposcat utilitas monasterij:ꝛ q̄ abbas impet.pro ista parte faciebat decreta. tua.s.eo.ti.ꝛ extrauagans Jo.frangipani:de qua fuit tracta proxi.decre.ubi quidam frater predicator fuit executor: hoc expeditum est.

tus non potest:cum uelle uel nolle non habeat:huiusmodi officiuȝ suscipere ul'exequi nisi a superiore suo petita super hoc licentia ꝛ obtenta. ❡ Sane pluribus a testatore simpliciter executoribus deputatis uno eorum mortuo uel in remotis agente aut id exequi forte nolente:ne uolũtatem testatoris impediri uel nimiũ differri contingat:poterit alius: nisi testator aliud expresserit:officiuȝ executionis iniuncte libere adimplere. Bonifacius octauus.

❡ De sepulturis.

Animaruȝ periculis ꝛ scãdalis que frequenter exhis proueniunt:obuiare uolentes:uniuersis religiosis ꝛ secularibus clericis:cuiuscũqȝ status uel conditionis existant: i uirtute sancte obediẽtie ac sub intminatione maledictionis eterne districtissime prohibemus:ne aliquos ad vouendum iurandum vel fide i terposita seu alias promittenduȝ inducant:ut apud eorum ecclesias sepulturam eligant:vel iam electaȝ vlterius non immutent. ❡ Nos eniȝ si secus actum fuerit electionem talẽ

III

decernimus nullius penitus existere firmitatis. ❡ Statuentes vt hi qui sic elegerint nec apud sic electas ecclesias vllatenus sepeliri nec alibi ne cõtra votum iuramentum aut ꝓmissum huiusmodi a se factum materiaȝ habeant veniendi:possint eligere sepulturam:sed contradictõne quacunqȝ cessante sepeliantur omnino apud illas ecclesias : apud quas sepeliendi d iure fuissent:si alias sepultura non electa forsitan decessissent:si vero ijdem religiosi vel clerici predictos in suis ecclesijs vel cimiterijs presumpserint sepelire:ad restitutionem tam sepultorum corporum:si petantur q̄ etiam omniũ que occasione sepulture illoruȝ peruenerint quõlibet ad eosdem: infra decendium integraliter faciendam ipsos obligatos esse censemus:quã nisi fecerint ecclesie ipse apud quas sepulti fuerint: necnon ꝛ cimiteria earundem extunc eoipso sint: ꝛ tandiu maneãt ecclesiastico supposita iterdicto:dõec ab eis facta fuerit restitutio plẽaria oiuȝ ꝑdictoȝ. Dẽ.

Cum qs cuius maiores sũt soliti ab ãtiq' i aliq̃ eccl'ia sepeliri:

a ❡ Animarum periculis. Emanauit ad suppletioneȝ decre. s.de pac. pleriqȝ:ꝛ propter ea que ibi in si.nota.osti.dicens:quot ꝛ quãtoruȝ animas cõstitutio hec astringit:nã quasi omnes sibi talia attrahunt ꝛ tales alliciũt : ut infirmitati qua contingit medicos qui sanare debuerant infirmari.

b ❡ Volentes.ad hoc.s.d off.lega.officij.

c ❡ Eterne. hodie trangressores excõmunicati sunt ipso iure:nec absoluũtur ab aliquo q̄ a papa:nisi i mõtis articulo per cle. de penis cupientes in si.que reseruat etiam penas.i. positas.

d ❡ Promittendum. non enim facit deus differentiam inter ista.xxij.q.v.iuramenti.

e ❡ Sepulturam.cum eniȝ hoc sit spirituale:pactio interuenire non debet. i.q.ij q̄ pio de pac. pactiones. Sumitur autem sepultura multis modis : quod dic ut nota.xiij.q.ij.§. Item q̃ritur ꝛ.s.e.c.pe.

f ❡ Veniendi. licet hoc teneat principale:tenet accessorium quo ad quid: ꝛ est speciale:ad ideȝ de iuriur. debitores:ubi de hoc ꝛ.c. ti.cũ contingat.

g ❡ Eligere.punitur ergo i quo deliquit:de temp. or. litteras de his que fiunt a ma.par.c.quesiuit.

b ❡ Apud quas.scilicet vbi sunt maiorum suorum sepulchra.xiij.q.ij.ebrõ. cum.c.se.ꝛ.s.eo.c.i.in princi.quod de intestato debet intelligi. Quid si ecclesia ista de qua promiserat sit illa in qua ab intestato sepeliri debebat : declarari debuisset:quia si dicamus q̄ ibi non debeat sepeliri:vbi ergo sepelietur: ꝛ littera dicit:non apud illas ꝛc.vnde posset dici: q̄ ibi sepelietur non obligatione promissionis:sed potestate iuris:sicut cum ex duabus seruitutibus remittitur altera:altera remanet:ad hoc de vsupal.ex tuarum.ff.de seruit.ur.pre.si domus tua. In contrarium videtur quod . s. dixit: nec apud electas ecclesias vllatenus sepeliri.preterea secundum hoc semper illi apd quos est sepulchrum maiorum etiam ex electione uel promissione: qua priuati erunt potestate eligendi:habebunt obtentuȝ:quod esse non dȝ. xxxiij. q.v.hec imago.s.de ꝓcur.tue.i.de re.iur.cum quid.

i ❡ Predictos.quos sic induxerunt:nõ ergo ꝓhibet decre.quin possit eligere:sȝ ꝓhibet iductões ꝛ ꝓmissiones.

k ❡ Corporum.s.e.ex parte.

l ❡ Decendium.istud decendium in restitutione corporis currit ex quo petitum fuerit:sed in restitutione rerum credo q̄ statim currat:ꝛ ideo in rebus non fuit additum:si petantur:ista enim constitutio non intendit minuere:sȝ addere ad decr.pleriqȝ:sed ibi sine aliqua petitione dicebat eos obligatos ad restitutionẽ:ista imponit tempus ꝛ penã.

m ❡ Faciendam.non dicit cui ecclesie:credo q̄ ecclesie cui facta est iniuria videlicet apud quam sepeliri debebat.parochialis ecclesia iam habuit suam canonicam:ꝛ sic non ob.i.e.proxi.que in alio casu loquitur.si ergo ipsa eadem fuerat ecclesia dimissa cu soluetur pena:vnde extincta uidetur actio: sicut cum creditor succedit debitori.ff.de solu.stich'.§.a diuo.

n ❡ Interdicto.ergo propter trangressionem vnius fratris ecclesia tota ꝛ cimiterium punitur:sufficit ita scriptum esse:ꝛ potest esse ratio:quia ex quo illum sciebant suum non esse inuestigare debebant diligenter qua ratione ad eos deuenerit:ad hoc.C.unde vi.cũ q̃rebatur.

a ❡ Cum quis.primum dictum huius decre.emanauit ad declarationem eorum que nota.her.ꝛ moderni.s.eo.de his:ꝛ approbatur opi.ino. ꝛ reprobatur opinio hu.ꝛ her.

b ❡ Sepeliri.unde si intestatus decessisset ibi sepeliri debuisset:ut dixi.s.c.proximo.ꝛ.s.e.ti.c.i.

g ❡ Sane.hoc tractabat idem guil'.in.e.§.v.sed si alter cũ v.se.

h ❡ Simpliciter.sine clausula:ut ips uel eorum alter uel q̄ si nõ omnes:alias nõ eẽt questio.

i ❡ Mortuo. Nõ ex littera q̄ mortuo executore eius officium non transit in heredem:uidetur enim industria ꝛ amicicia eius electa:ad hoc.s.de offi.deleg.c.ult.ff.pro socio.l.actione.§.morte.ff.man. l. mandatum in si.quidam dicebant tale officium transire in heredeȝ executoris per.l.ff.de ali.ꝛ ci.lega.l.cum vnus ꝛ.l.a filio.in prin.et l.alimenta in princ. Alij distinguebant:an res esset integra uel nõ sicut.s.de elec.in causis.C.man.l.mandatum. Quod autem dixi non trãsire i heredẽ:veruȝ ẽ nisi testator expresserit:sicut ꝛ de cõpromisso dicimus:s.de arbi.c.ult.quid autem tunc fiet:dixi in glosa: ut quia.

k ❡ In remotis. Si ergo non multum distat uocabitur:ꝛ si in termino assignato non uenerit procedet socius sine illo: si autem remot' est nec uocabitur:sic ꝛ in electionibus.de elec.quia propter ꝛ.c. cũ inter vniuersas ꝛ.c.q̄ sicut.

l ❡ Contingat.si.s.ne se.va.c.vnq.ad si.de off.dele.si is cui.

m ❡ Expresserit.ut quia vetuit:ne alter sine altero procederet. Aliud est ergo tacere:aliud expresse uetare:ad hoc de bap.maiores.i . de re.iur.is qui tacet. Quid ergo tunc fiet ex quo alter non vult exequi uel mortuus ẽ : Si testator sibi ꝓuidet illud seruabitur: alioquin episcopus exequatur:s.eo.si heredes ꝛ.c.tua. Quid si abbas sancti proculi datus est executor ꝛ mortuus ẽ:nunquid hoc officium transibit ad successorem : videtur distinguendum : an fuerit proprium nomẽ expressum necne:s.de off.dele.quoniã.quod satis posset dici in extraneo:sed in ꝓpinquo videtur q̄ licet nomen non fuerit expressum:tamẽ affectione psone hoc factũ fuerit: unde non transeat ad successorẽ:ad hoc.xii.q.iij.põtifices de testa.requisisti.

n ❡ Adimplere.est si.s.eo.li.de procura.si duo. §.sane ꝛ. ff. de admi.tu.decreto. §.ulti.ꝛ est in his spãle fauore testantium causarum et pupillorum.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

pena. Vñs. h. fm. cõsiliũ simplr iudicare d̃s[ed] hõmare ds cũ fs allegata ꝛ probata de boc.ii.q.vij. iudicet: de offi. de.de.pastoralis. §. q. vero.

g (Iñ grauamen. ecce ternũ quod registrat: vt louum bñat pena.

r (Iñ iudicio. qd de arbitrio nũquã bñ pena loci in ꝑ bẽ debẽt die ꝛcõs gos. t. ber. qr nõqz de ordinario ꝛ delegato bñ in cautelis. ꝛ bẽ pena: sic non ꝑhandabit ꝑ. de. ii. pend. d. v. q. iij. odia. 2.c. i spẽtãgo ꝛ verũ fm ofti. si fit arbit cõpromissarius cele brãs ꝛ locũ ordiarij vl de legan facedãs ad boc ꝛ de offi. de. ab arbitrorũ ꝛ de rõne dare dotꝫ. nõ credit bãc pena ꝛ auditore ad i mero excessũ loci. bẽ cit ꝛ bi ꝛ in fine ad fi. de offi. de. c. p. quoniã. §. i. ꝛ. fi. nouis.

p (Ad per fondeo. boc est quartum q̃ registrat: vt ea ẽ bẽ pena boc. Et dicit ferip fondeo: si pce pcõia timore vel odio iudex eat supino fac ꝛ id de bẽ fieri supernũ mentionem.

p (Officiã. qd de bñficio: dixit oth. q. qi pene fit ꝛ stringẽdi: boc ad bñficia ꝛ cruciãdi. si. papa boc vo ꝛ iussit ꝛ explẽdit de dc. ad audiẽtiã. in suspitione de bñficio pollet bẽe loqui ꝛ suspẽdio ab officio ꝛ a beneficio. hoc dicere no. Item. Jo. xxii. di. prter. boc. fauit qd dcs ꝛ ff. ad. de dec. qi. per. q. qd no. si op. pastoralis in fi. plenius i de. de pc. cupientes.

a (Annũ. exnunc indoabi dño. ꝛ. de. clc. cupiẽtes. ẽ. extrum. Quid si ãnus fuerit bicetalis: dic ut no. de. ti. c. si. ꝛ de. ẽ. fig. quefuit.

b (Condẽnãdus. C. be. pe. in. qui ma. iudi. vl. ꝛ ffamio. eſt ut dñi. ff. si filius. ꝛ ure auctũcp. cõdẽnatur i tryũli. cuilo. ſi cã si criminalis pa nitur i cõſiteãtẽ ꝑpe ſubſtãtiã: i cuiꝰ mittitur in aut. ut. li. in exor. li. iurãt. ſ. fine. ãt. Si at per ipandentiã: inde male iudicaueritꝫ tenetur ex ſili malefitio in quãti bonꝫ ẽ equum ualꝫ fuerat iudici. ff. de. aa. ꝛ extraor. cog. l. ad. iuſti. de. ebũ. que ex equi. dc. in pin.

c (Examinio. officiãe. nec dicit de bñficio fm oſti.

d (Irregularitatis. de qua dicetur. ſ. de ſen. ex. cum medicinalio.

e (Et qua. irregularitate: aliaꝰ a quo. ſlaqueo.

q (Dei ſimũ. eſt. n. de caſibus reſeruatis: vt. xi. q. iij. ſi quis epo dãnatus ꝛ. de. de. ſen. ex. cum ſit. ſi. de. de. cle. ex. dilecte.

q (Si ſigiſt. nec mireris ſi ſe vno delicto plures penas volumus irrogari: dignũ ẽ. n. ſẽ. ꝛ ita cõtinuat: facit qñ no. de iudi. at ſi clerici in glo. pe.

b (Et. ot. Iñ uoli inſticiã efficij debuit humanam naturã qꝫ ꝑ normã eſt corruptuꝫ: ſic nec deus timet nec hominẽ reuereturꝫ facit ſi de cr. fal. c. i.

d (Multiplici. ꝛ ſic ſit appropbata illoꝝ diuoꝝ doctoꝝ legis opio: qui dicẽt bant ꝑ malegatiõe. l. omnes penas habere locum.

a (Apoſtolice. Dicere. boc ꝑt dandũ quantum ꝑtẽpales ꝑtes. Item. Ja penas permitit diſſentiẽ: q̃ erat iter eoſdem ꝛ ſedẽtes ꝛ operatoſ: ꝛ obtinẽtes per eccleſiã ſibi factaꝫ. Jñ ſecunda q̃ ſequit tñ ibi: ſed ſi dcta tñcẽ nõ fuiſſe receptas ꝑ cũ: quatinuꝰ q̃ faciebat ad depoſitionẽ eiuſ eum mentat: ꝛ quib q̃ſ facibat ad ꝑuationẽ regni ſicilie. Jñ tria q̃ ſequit ibi: nec nisi tanq̃ ipſi ꝑpoſit ab ipſo ſedẽ ad abſolutiõẽ excõicat: ad licẽtã dcti rebus eligendi ſucceſſorem. etiamo poteſtatiue ꝛ ꝓuiſorij regno ſicilie. Et nota primo q̃ ſuperſcripte dicitur ſacro ꝑite cõcilio ad memoriã ſẽpti nãq̃ dicit de cõcilio potius eſt ad bonẽſtatẽ q̃ ad neceſſitatẽ ꝛ ſine illa ad licentia cõcilij fuit pape ſufficere ꝑ imperatoſẽ ꝛ quẽcũq; alios. xv. q. vi. ali ua ubi nõ dicitur q̃ in cõcilio facta fuerit depoſitio ꝛpſe. n. bs plenius dcm ꝑtatu. ij. q. vi. de cetero: ſi de ſuſpal. ad bonoꝝ. ſi ſeruoꝝ. pedati qui unde tare debent fin canones: ꝑtitum fuoꝝ bẽe debeant clericoꝝ. xv. q. vij. epo

nullius de bis que ſi a pcta. nouit: nil eſſet cõſuctudo Sria: ff. de. li. de conſue. c. iij. papa vero nõ ſubiuntur canonibus: nec ab eis auctoritate ſibi ſed cõtra: ff. de. cc. ligũdis actibꝰ: ergo omnes iudicat: ꝛ nullus ipſi. xxi. di. omnes. et. q. iij. ſi ſola. ꝛ. c. nemo. Quod ãt dicit de memoria ſpiritus ſancti: ff. boc ꝑlat eſt: quo ſina eſt ꝓpria: ꝛ fortun ad rei memoriãm: et inſtrumẽta ad boc fiunt. ſ. q. vij. ſalubriter. xxv. q. i. ſi ſcis. ꝛ. c. ſi. de. ſen. ex. ſi. de. ſen. ex. ſi. de. ſen. ex

⁊ in nouallibus pretextu talis indulti tantundem habebunt. dñs Joã. an.
n ¶ Cõgrue. quod dic: vt. s. de pben. ꝺ mõachis. xxi. q. i. c. i.
o ¶ Illarum. decimarum parochie sue.
p ¶ Onera. legatorum nũciorum sc. ap. collectarum ⁊ similium: ad idem. s. eo. li. de preben. c. i.
q ¶ Assensu. laicus hẽbat decimas quas religiosis donare volebat: fingebat se per instrumentum ab illis habere in feudũ: vt sic quasi restitueret ipsas eisdẽ sine consẽsu episcopi: sed talis fictio non proderit: ut hic uides.
r ¶ Lateranẽ. de priuile. cum ⁊ plantare.
f ¶ Perpetuo. secus si ad tẽpus ⁊ concor. ꝺ his que fi. a prela. cum apostolica i fi. Jo. an.
t ¶ Exemptis. id est ꝺ ipsis decimis: vel ꝺcimis exẽptorum pdiorum.
u ¶ Jure. s. e. ex pte. i.
x ¶ Earundẽ. sicut. n. ipsi laico nõ accrescebant noualia: ut. s. eo. tua. i. sic nec ipsis religiosis q a laicis perceperunt: ad idem. s. e. cũ contingat. Argu. contra. i de usurpa. c. i. So. ibi res a laico donata mutat naturam in nullius preiudiciũ hic fieret preiudicium ecclesie parochiali: ad hoc. s. §. i. in fi.
a Is qui. si minor. xiiij. an. ingreditur religionem in. xv. anno. liber erit: nisi in ipso. xv. anno professionem fecerit vel habitum pfessorum receperit: uel expresse ratam hũerit pfessionem prius a se factam: si autem per totũ. xv. an. portat habitum: ubi non est distinctus intelligitur pfessus: nisi tanta sit indistinctio: q viuentes cum eis simili habitu induantur. Si maior. xiiij. an. ingreditur si portat habitum p annum quantumcũq sit indistinctus intelligitur pfessus. In fine declarat qui sint habitus indistincti.

rectores de ipsarum redditibus cõgrue sustẽtari ⁊ cõmode iura episcopalia exhibere non possunt: prouideatur per locorum ordinarios: ⁊ ordinetur taliter: q eisdem rectoribus tantum de illarum relinquatur prouentibus: q exinde competentem sustentationem habere ⁊ episcopalia iura soluere valeãt aliaq onera debita supportare. ¶ Sane quãuis forte a religiosis exemptis ⁊ alijs fiant infeudationes de decimis detẽtis a laicis: ⁊ ijdem laici q illas ab ipsis religiosis in feudum teneãt recognoscant: non tamen licet religiosis eisdem post talem infeudatiõem uel recognitionem sic de facto psũptam huiusmodi decimas de manibus laicorum ipsorum acquirere vel recipere absq diocesanorum episcoporum assensu. ¶ Illas autem decimas intelligimus posse taliter a religiosis de manibus laicorum recipi uel acquiri: que ante lateranẽ. concil. ipsis laicis in feudum perpetuo fuere concesse. ¶ Diocesani uero parochialium ecclesiarum ad reqsitionem rectorum earundem de ipsis religiosis super decimis: quas habent vel eos habere continget: que quidem alias ad ipsas spectauerunt ecclesias: nisi de rebus exemptis agatur exhibeant iustitie complemẽtum. ¶ Ceterum ijdem religiosi tam exempti q non exempti de terris ⁊ possessionibus acquisitis hactenus ⁊ ãmodo acquirendis decimas integre soluant illis ecclesijs: quib' eedẽ possessiones ⁊ terre prius fuerant decimales nisi super hoc speciali iure vel priuilegio sint muniti. ¶ Nec propterea: q forte in aliquibus parochijs omnes maiores decimas seu partẽ illarum acquirunt de manibus laicorum: possunt pro eadem uel simili portione: si de nouo postmodum fiant noualia in eisdem petere uel percipere noualium decimas earundẽ nisi alia ratõabilis p quam hoc facere ualeant causa subsit. Innoce. iiij.

¶ De regularibus ⁊ transeuntibus ad religionem.

b ¶ Annum. consũmatum: quia non sufficit incepisse: quod dic ut. s. eo. ad nostram.
c ¶ Ingreditur. hic tolle qꝺ c. i. libere põt.
d ¶ Sequenti. s. in. xv. sic. xx. q. i. illud.
e ¶ Vel. fpete eo completo ⁊c. Jo. an.
f ¶ Prius. s. an. xiiij. annum.
g ¶ Expresse. ⁊ sic reprobatum est quod Joan. hõ. xx. q. i. illud: ⁊ ber. s. eo. significatum: qui dicebant q si professionem fecerat an. xiij. ãnum tacite ibi moram trahẽdo post. xiiij. annum videt eam ratam habere: argu. de ꝺspon. impu. litteras ⁊. c. accessit. ost. autem qui hanc uidit decre. i ꝺcre. significatũ tenebat quod hic dicitur.
h ¶ Sequentem. s. xx. etatis sue.

i ¶ Videtur. ecce ergo quartum casum. post. xiiij. annum: ergo bene hꝫ ratam pfessionem factam ante illud: sed non eo ipso. sed tunc ꝺmum cum lapsus fuerit annus. xv. ⁊ in ipo portauerit hitum distictũ.
k ¶ Cõmunem. ut seruientes capellani ⁊ seculares clerici: ⁊ si habitus ille religiosus non esset: sed forte secularium clericorum id esset per episcopum corrigẽdum: de testa. c. ij. s. e. sicut tuus. Sꝫ nunquid compelli tur talis profiteri? nõ pelse sed cãtiue ut vel pfiteat: vel exeat: ut. s. de elec. cum causam in fi. ad h'. s. eo. ut clerici.

Is qui monasterium ante quartumdecimum annum: ut monachus efficiatur: ingredit: nisi eo cõpleto professionem faciat in sequenti uel habitum religionis suscipiat: qui dari profitentibus cõsueuit seu professionem a se prius factam ratam expresse habeat: libere potest infra ipsum sequentem annum ad seculum remeare. ¶ Quod si per totum sequentem annum in monasterio permanserit: vbi professorum ⁊ nouitiorum sunt habitus indistincti professionem per hoc fecisse vel siquam prius fecerat ratam habuisse videtur: nisi tanta idistinctiõ ibi habitus habeatur: q ⁊ professi ⁊ nouitij: ac etiam alij communem vitam cum eis ducentes: simili penitus habitu induantur. ¶ Qui vero post quartumdecimum annum habitum religionis assumpserit si per annum illum gestauerit: extunc religionem assumptam presumitur uer aciter esse professus: vbi professi a nouitijs dissimilitudie habitus minime distinguuntur: etiam si alij degentes cum eis similibus vestibus coutãtur: quoniam cum iam hic ad discretõnis annos peruenerit quid agat agnoscit: ac ideo susceptum discretionis tempore ordinem: postq hunc anni probauerit spacio: intelligitur firmiter approbasse. ¶ Secus autem in illo qui ante discretionis annos habitum induit regularem: cum eorum que tunc agit plenum non habeat intellectum. ¶ Distinctos quoq seu dissimiles itelligim' esse habitus: siue nouitijs siue professis dissimiles vestes dentur: siue benedicantur cum profitentibus cõ ceduntur siue etiã aliquid aliud fiat: p quod nouitiorum a professorum habitu discernatur. ¶ Alexan. iiij. fratribus predicatoribus et minorib'.

Non solum: ⁊ infra. licet zelum animarum habentes eas lucrari domino solicite cupiatis: quia tamen decet ⁊ expedit ut conscientie puritati non desit iudicium ratõis ne unde spiritualis profectus queri

l ¶ Annum. ad idẽ. s. e. ex parte.
m ¶ Dissimilitudie. patẽti i colore sassura vel forma sec' q ad hũc casũ ꝺ alia latenti: de qua loquitur hic finis: ut in cle. c. ti. eos q: ⁊ ui de quod ibi nõ. in gl. ij. ⁊ gl. licꝫ ergo.
n ¶ Distiguũt. Sꝫ nõne ibi recipiẽdo hitum q datur pfessis: videtur tacite pfessus ut. s.? illõ verum est qñ distict' ẽ hitus: vbi vero est non distinctus sec' ut hic video: ⁊ sic intelligas sane quod nõ. ber. s. e. ex pte i vl. glo. ad fi. ⁊ pbatur idem. s. eo. statuimus.
o ¶ Etiã si. pp hoc aduersat illud qui vero qꝺ in prin. §. positum ẽ.
p ¶ Agnoscit. idest agnoscere debꝫ.
q ¶ Plenum. maior septẽnio ipubes itellctũ hꝫ: sꝫ ñ plenum ut hic vides minor at septennio ignorat qd videat C. de fal. mo. l. i.
r ¶ Aliud. ut q dẽtur a certis persõis uel in certis dieb' uel formis.
a ¶ Non solũ. pdicatores ⁊ minores. i. ãnum pbatiõis queq ad sui ordinis pfessio hẽ recipẽ nõ pñt: qꝺ si fecerint recep' alligat' ñ ẽ eorum ordini. ⁊ ipsi a receptõe pfessiõis aliorum sũt suspẽsi: ⁊ pñiẽdi pẽa q̃ p grauiorib' culpis eis ꝯsueuit ifligi. excipit ꝺcre. ista a rla quã hũisti. s. e. ad aplicã
b ¶ Et. i. decisũ hoc fuit: q hẽbat. s. e. ad aplicã ⁊. c. statuimus.
c ¶ Zelum. q̃si dilectõis feruorẽ: ad idẽ. s. e. li. de re iudi. ad apostolice in princi.
d ¶ Expedit. de bap. maiores. s. e. li. de elec. cum expediat: ⁊. c. cum non deceat.
e ¶ Rationis. ratio enim que a discretione procedit non debet

deesse: ẽ enim omnium virtutum mater discretio. i. q. v. presentium. s. de of. custo. c. i.
f ¶ Subsequatur. ad idẽ de decimis: q̃uis de here. cũ ex iiũcto.
g ¶ Pena. ꝯtra faciens non erit pter hoc excõicatus: ut. s. de iure pa. relatum quod dic ut nõ. lxiij. di. salonitane. de simo. sicut. ij. de sagit. c. vno.
h ¶ Annum. iterdũ inẽitur de biennio infdũ de triẽnio: ⁊ de hoc dic: ut nõ. xvij. q. i. consaldus s. e. ad apostolicã.
i ¶ Recipere presumatis. quod ẽ i fi.
k ¶ Transeat seque batur i antiqua sic de sua volũtate ⁊c. quod ẽ ifra. iste igitur. v. qui sequitur usq ibi sicut. additus ẽ per cõpilatores huius li. ⁊ hoc ne aliqui crederent q talis non posset redire ad seculum: quia solum diceba tur ad religionem ⁊ cetera.
l ¶ Quod tamẽ. ad declarationem eius quod habeo. s. e. consulti. ⁊. c. statuimus.
m ¶ Indicijs. ut si beneficio renunciauit: vel de bonis p prijs verbo ⁊ re disposuit vel similib' modis.

tur: salutis dispendiũ subsequatur: uobis de fratrũ nostrorum consilio i virtute obedientie ⁊ sub pena excõicationis auctoritate presentium districtius ihibemus ne an ãnum pbatõnis elapsum: qui ẽ maxie in subsidium fragilitatis humãe regulariter institutus: quẽq ad pfessionẽ vestri ordinis seu renunciationẽ seclo faciendã recipere: nec ꝯstitutũ infra huiusmodi annum aliquatenus ipedire: quo minus ifra ipsum ad aliam religionem quam maluerit trãseat: uel nisi maior quatuordecim annis extiterit professus sit tacite ul' expresse: aut euidenter ꝯstet illum vitam voluisse mutare: quod tamen non presumitur: nisi clara probatione ul' competentibus indicijs ostendatur: omnino ad seculum redeat: sicut de sua voluntate processerit: psumatis. ¶ Quod si forte cõtra hanc nostrã phibitionem quẽq recipere psumpseritis: decernimus eum qui taliter receptus fuerit nullatenus vestro esse ordini alligatum: uosq a receptõne quorumlibet ad professionẽ eiusdem ordinis fore ipso facto suspensos ⁊ insuper pene subijciendos: q fratribus ipsius ordinis pro culpis infligi grauioribus consueuit.

Bonifacius octauus.

Constitutionem inocentianam que phibet conuersorum pfessionem recipi ante ãnum pbatõnis elapsum: pie memorie alexander papa quartus pdecessor noster ad fratrum pdicatorum ⁊ minorum ordines dumtaxat declarauit extẽdi: vnde nos paris similitudine rationis iducti: declarationem eandem ad aliorum mẽdicantium ordines prorogamus. ¶ In alijs autem religionibus pfessio expresse uel tacite fieri potest licite infra annum: sed expresse emissa etiam seculari habitu non mutato illi religioni precise obligat quã profitens ẽ professus: tacite vero facta infra probationis annum per susceptionem habitus: qui profitentibus tantũ datur: non illi speciali ter cuius habitus ẽ susceptus: sed generaliter religioni alicui recipientem obligat: si etatis apte sit: si sciẽs ⁊ voluntarius ac triduo perseuerꝫ.

Idem parisieñ. capitulo.

Beneficium illius qui religionem ingreditur: non est infra probationis annum alicui conferẽdum nisi ad id accedat assensus aut

i ¶ Habitus. hoc vbi non distincti sunt habitus professorum a nouicijs: ut s. eo. c. i. dixi.
k ¶ Obligat. quo ad hanc obligationem ex tacita non dicam differentiam inter mendicantes ⁊ nõ mendicantes: ut. s. eo. c. pxi. sed sic in expressa: qa illa obligat illi religioni in non mendicantib': i mendicantibus solum religioni i genere: ut ibi ⁊ hic.
l ¶ Etatis. maior. xiiij. i mare. xij. in femina.
m ¶ Sciens. secus si non itelligens: ut si furore laborat: s. eo. sicut tenor.
n ¶ Voluntarius. secus si i uitus. xx. q. iij. pñs. s. e. cũ virum.
o ¶ Triduo. terminata sũt varie nõta. s. e. titu. ad nostram. quidam dicebant q illud dispensatiue loquebatur: alij quod illud speciale propter illectionem: alij q quinq ibi concurrebant propter que penitentia tridui locum habuit: pmum: q sine deliberatõne intrauit: secundum q illectus: tertium quia sine pbatione suscepit habitum pfessorum: quartum quia p pe pueritiam: quintum qa i. triduum penituit: ⁊ hoc tenet ibi gof. ⁊ recitat ostiẽ. Video q hodie ius esse commune declaratur. s. q per pfessionem tacitam factam per receptõnem habitus professorum. i. annum probationis quis nõ obligatur: nisi triduo perseueret similis dilatio temporis. C. de erro. aduo. l. vlt.

n ¶ Recipere. s. ad pfessionem. i. ãnũ pbationis.
o ¶ Vestro ordini. Nõ. q pfessio tacite uel expresse facta. i. ãnum pbationis ñ obligat ordini: tñ obligat religioni ut. s.
p ¶ Suspensos. dixit ost. q supior qui nõ peccauit põt ipm absoluere arg. de sen. ex. nuper.
q ¶ Et insuper. Nõ. q quis multiplici pẽa punit: rõ: quia altera p se nõ sufficiebat: vt nõ. s. de iudi. at si clerici in fi.
r ¶ Consueuit. ipsa consuetudine inspecta vel ordinationibus: q̃ sunt secundum regulam.
a ¶ Constitutionẽ. s. e. pxi.
b ¶ Declarauit. eius declarationem hodie nõ hẽmus.
c ¶ Induci. s. ꝺ transla. inꝰ cor. de rescrip. iter ceteras. C. ad. l. fal. l. ul.
d ¶ Prorogamus. pma facie ista decre. videtur facẽ ad questionem: qua queritur: an constitutio super cathedram extrauagans bonifacij: que habetur in cle. de sepul. dudum: extendatur ad alios mendicantes q̃ predicatores ⁊ minores: ⁊ videtur q sic per hanc lr̃am Sed contrarium pronunciaui: ut dixi. i. de re. iur. que a iure ⁊ ibi vide: ⁊ decre. ista facit pro hac parte. Dico enim q hic bonifacius non dixit declaramus: sed dixit prorogamus: vnde licet eadem ratio esset in alijs mendicãtibus: que in predicatoribus ⁊ minoribus tamen constitutio illa non extenderetur ad illos: nisi hic per bonifa. prorogata fuisset: vnde alexan. declarauit: sed bonifacius prorogauit: ut vides. regule ergo ⁊ antiquo iuri standum ẽ: nisi in quantum reprimus recessũ: ut in pre. regula dixi.
e ¶ Religionib'. s. non mendicantium.
f ¶ Licite. in mendicantibus etiam potest fieri: sed nõ licite vt. s. c. proximo dixi.
g ¶ Mutato. ad idem. s. e. sicut nobis: hitus. n. nõ facit mõachum: sed pfessio regule: s. e. ti. porrectũ.
h ¶ Infra probationis. ergo de illa tacita que fit per lapsum anni ñ loqt hic de q. s. e. c. i. §. qui vero ⁊. s. e. ex parte: in illa ergo non licebit infra triduum penitere: ut in ista quia non reperitur de illa hic statutum.

a ¶ Beneficium. Emanauit ad declarationem decre. s. de renun. ex transmissa: ⁊ eorum que nõ. her. ⁊ moderni. s. e. statuimus: ⁊ Jo. xxvij. q. ij. desponsatam ⁊. xvij. q. i. consaldus: ⁊ ponit hec decreta. regulam: ⁊. iiij. casus exceptos.
b ¶ Probationis ãnum. per hanc litteram credo q si minor. xiiij. an. ingrediatur religionem q ante finem. xv. anni beneficium suum non poterit conferri: quia. xv. annus ẽ ãnus pbationis in illo: s. e. c. i. quod verum est: nisi post ãnum. xiiij. aliquod de his que sequũtur interueniat: beneficio autem nil deperit: cum de prouentibus illi deseruiatur: ut dicit in fine.
c ¶ Conferendum. Contra ut in pre. decre. s. de renun. ex transmissa: vbi tenuit collatio facta. i. ãnum pbationis: sed dic secundum osti. q ibi cum recuperauerat bona sua: renunciauerat beneficio suo expresse in ingressu uel ante ingressum: quod satis videtur: alias quare decre. illa poneretur sub titulo de renun. vel dic q illa intelligitur secundum primum casum inferius exceptum. Secundum alios non potest intelligi: quia papa non mandassꝫ postea illum de nouo recipi. si igitur beneficium tale non est conferendum: ergo tempus non currit ei: ad quem spectat conferre: de concess. preben. qa diuersitatem de elec. c. vlt. ⁊ merito cum adhuc non vacet effectualiter non currit tempus: cum non nisi a vacatione currat: s. de elec. ne p defectu ꝺ cõcess. preben. c. ij. Sed quid dices si non habebat ius in re sed ad rem: nũqd perit. i. pbationis annum ius illud? Credo eadem ratione q non: ⁊ i decr. de conces. preben. c. vlt. illud fuit propter reuocatoriam ⁊ eius verba: ad idẽ de preben. c. antepenul. Sed nunquid constituto i pbatione poterit conferri beneficium? Puto q non: quia dubius ẽ status: ⁊ iam fingitur ibi religiosus quo ad priuilegium imunitatis. i. de sen. ex. religioso. ij. Rñ. ⁊ status dubius non promouetur ad militiam. ff. de re. mili. qui status. ff. de li. causa qui de libertate: ⁊ iam per hoc induceretur ad religionem dimittendam quod esse non debet: s. de elec. quorundam. xij. q. ij. bone rei. nam plantar religionem: ⁊ plantatam fouere debemus: s. de priuile. cum ⁊ plantare: ⁊ h' intelligo de beneficio quod per regulares possideri non possit: ad eparum autem in seculari ⁊ regulari ecclesia talis eligi potest: s. e. li. de elec. nullus. Sed nunquid canonicus ecclesie cathedralis qui est in pbatione hitus ⁊

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

regule in aliquo monasterio vocari debet ad electionē episcopi: que sic intelligenda: dicamus monasterium esse in loco vicino: de quo aliqui vocari debeant: q̄ non apparet illum eis voluisse mutare: t̄ videtur q̄ sic per illam decre. retinet enim beneficii fauorem q̄ tunc erat: et ponemus tunc enim et eo q̄ ad bonum afpirat: t̄ vitam religiosam ꝓbat debet eum eō dutio fieri. Deterior. xvi. q. i.

Item nonnulli. Item video q̄ contrahit matrimoniū cū mulierib⁹ q̄ carnaliter egit cū spirituale. S bene ꝓtest: licet enim de iure ad religionē transeat: ꝓpter hoc tñ non debet ei dari. Ex. de spō. ad aliquos. Item si aliquis ingrediens religionē: ꝓfitendo: ꝓfessionē emittat: ꝓ ea tñ non dicit⁹ q̄ ipse ꝓfessus sit mortuus: ꝓ ut dicit. xxvii. q. ii

possint cõmode: tamen possent abbas penuria. iam enim dico: q canoni cus bonoñ. de cẽtum florenis nõ possẽt cõmode sustentari: tamen ñ. xxv. sustentarentur abbas penuria. Idem dico de mẽsprionum in illa cõmoditate inspectur sfactudo regionis: qualitas perso. Unde licet nõ possis pone bet in se sustentam indigẽ tiam: defectũ necessario hoc ergo voluit constituto qꝛ cõstituẽs in monasterio non mendicãtiũ: non ha berent necesse mẽdicare. pp necessariꝫ defectum. Si autem considerato atquo statu monasterij uel alijs mõasterijs cuitatis: si pot sint cõmode sustentari: ñ possint abbas penuria: one bit recipio. hoc enim nõ nouũ: quod receptionẽ vi tiat: extendendas nõ efficat obtinui.

q Sustentari. de iust. c. i. t. c. auctoritatem de et bo. deri. quoniam ut uit.

r Veritam. hoc speciale dicam uidetur in talib' mo nasterijs feminarum: cum puto i monasterijs uirorũ. licet enim i eis aliqua sit sustentari possunt: reqꝛis ri tibeant: si tamen fuerint re ceptiendebitaquia z homini num cenbue se milcere et stibi uite necessaria aggere possint: ẽ eos. de. magnã

s Temporali. in ecclesiasti co enim fecundꝫ: qꝛ ille de ne cessitate alias per ꝑcur.ad hoc faciendum admittere debet. l. c. 5. epiꝰ.

t Homagium. Contra. ñ de re. iur. c. ult. Sed. p ipsi ritualibus non ꝓstat hõ magium: qꝛ illud est simo nia. de. simo. ex diligenti ꝑ. pro temporalibus iurẽ dũmodo' sed fundibus bis ꝓstatur: z ꝛc intelligitur hoc ad hoc. xvii. di. si quis copas t. ẽ. co. li. de ap. ro mana. ẽ. debet in aut. quo modo op. epoo. ẽ. illad.

u Prebet. z fc iuratur p poratorum ut. xvii. di. si bi dominos: ubi de hoc.

x Ut. nõs ꝓhalem.

a Societate. habebit ecum duas vel plures ex antiquis monachab' t ca pellanos suos: t cedat bonefic. Jo. an.

b Euchgio. t. statum ad finem.

c Fraudem. fic. ñ. de iudi. malieres: ed ibi pena excõicationis imponi tur: sic non. forte ratio fuit iudicialis auctoritas: propter qꝛ ibi magis deli quitur. Joan. an.

d Parthuo. anglicanũ t normanorum: t uolebãt forte qꝛ licet possent per ꝓcuratorem aggre: tamen illoo habentem constituerem pitia iudicio t rede nare t cauere. Jo. an.

e Inducat. merito igitur potuit papa fuper hoc legam dare. ad idẽ supa de fo. compe. c. ult. t de iurisur. duct. i. de fen. ex. decernimus. Jo. an.

f Tractari. Sed nonne hoc est ius commune omnium mulierum: qꝛ per sonaliter non trabantur ad iudicium: ñ. de iudicis. mulieres? fic qꝛ non tra bantur mute: sed ille non debent eam uolentes trahi: ut ibi in. 5. cete rum et hic.

g Domandarent. ñ. co. li. de elec. ubi periculum. ẽ. paterea t. ff. ñ orig. iur. i. ẽ. 5. poñ originem.

b Permanbuo. Ita sunt nola diuersa: tamẽ idem ẽ officiũ. xcix. di. ci. Joannes an.

i Sua auctorate. quod ẽ i. Jo. an.

k Claulura. faciendã quod ẽ i. Jo. an.

l Declario. xxiij. q. v. pio deffi: t ex bibebitur non ad prauidendam: ẽ ad ea que deo fut placita exequẽdus ẽ. de offi. ordi. c. t. ꝓ fundit ad hoc compelli. xxiij. q. v admiñdratoꝛe.

m Per hoc. ꝓo teſtatio quedaꝫ fi. supra. c. li. de elec. ubi periculum. § fi tera t. ẽ. de bered. ad abolendam in fi. faluo eo quod babeo in de. co. ñ. attendentes in fin Jo. and.

n Ehgionus. In parua p te repetenda fus antquam: ꝛ dinco mendicãtes inuentos post con aliam non confir mato ꝑ ipsum: inquãtum procẽsse runt de facto reuocat. In fecũda par te que incipit ibi confirmatoꝛ ap probatis pouidit qꝛ ꝑfessoes illoꝝ possint in ipsa re manere nullaꝫ ad ꝓfessiones nouas ꝓhibendo: loca nouaꝫ fi emendo t retenta fi mendendo fine licẽtia apostolice fedi irritanto contra facẽtes tum: excommuni cans facientes con tra tum. In tertia parte: que incipit ibi fane: conſtitutiõ nem dicit ad prediẽ catoꝛes t minoꝛes non ettendi ꝓpter euidentem utilitatem ipsoꝝm: nec ad carmeli tas uel bernardinas: qua ecclam ꝓcefferit. In quarta pte ꝙ supa dic. ad hoc: pecule plenie singularibus ordinũ ad quos ꝓtinuto re tendatur: ut possint trãire ad ordinee approbatos: ecd ñ ꝓtẽue ad conẽtum sine licentia pape. Jo. an.

o Plenam. pene nil immemor tum bonum: in auten. ut determinatus fit nu. deri. in pina. colla. t. nec in multitudine sacrificiorum ꝓpe ciatur deus. xxiij. q. v. scriptum de confera. di. nõ mediocriter: t melius eſt paucos bonos. q. multos malos habere minuſtros tia pa de ea. t quali. c. penul. ad idem supa. eo. li. de refcrip. c. ij. cum suis concoꝛ.

p Conalum. ẽ. c. ti. c. ult.

q Impoznna. ẽ. co. li. de refcrip. c. ul. de concef. ꝑben. detẽtibꝰ. ẽ pen. di. i tẽpoꝛibus in aut. ut. ff. iud. un. pn. ẽ.

r Prefumptuoſa. reos eni; uiolate legis habetur qui contra legẽ autoꝛ fuerit ꝑcare quod licitum non ẽt. C. de. pc. do. lab. li. i. ſin. contra legem aut ẽ. abſq; licentia ſpecialis nouum oꝛdinem ad' col legium inſtituere et ipse. c. t. ẽ. c. ult. C. de coll. illi. l. i. t. xij. Jo. an.

s Repetita. lic. C. ꝺ epi. t cle. ꝓpetita. C. ñ. ẽnd. iuſti. co. li. i. medio.

t Habitum. boc utrũque in plenibus ſimul t eodem collegio bibi bitur t eandem religionem ꝓfitentibus: alias ſingularis perſona

III

petentium inhibitio illarus poſtmo dum multiplicationem exroſit: ve rum etiam aliquoties preſumptuo ſa temeritas diuerſoꝝm odinum pecipue mendicantium quoꝝ nõ dum approbatõnio meruere pnci pium: etfrenatas quaſi multitudiñ adimuenit: repetita conſtitutione di ſtricti ſimi inhibentes ne aliquis de ce tero nouum oꝛdinem aut religionẽ adinueniat: vel habitum noue reli ligionis aſſumat. Cunctoo affatim religioneo t odineo mendicantes poſt bitum conciliu adiuentoo: qui nullam confirmationem ſedis ap. meruerunt: perpetue ꝓbibitio ni ſubijcimus: t quatenus ꝓcesſe rant reuocamus. t Confirmatoo autem per fedem eandem: poſt idos tantem conciliũ inſtitutoo: quibus ad congruam ſuſtentationẽ reddi tus aut poſſeſſiones habere ꝓpoſ ſus ſiue regula quelibet interdicuit ſed per quelibet publicum tribuere uictus ſolet incerta mendicitas: mo do decernimus ſubſiſtere inſtrarip tum ſedis ꝓdictoꝝ odinum eoꝝ dem odinis ita licet in illis rema nere ſi uelint: q nullus deincepo ad eoꝝ ꝓfeſſionem admittant: nec de nouo domum vel aliquem locũ aquirant: nec domoo ſeu locoaque habent aliquatenus valeant fine ſcdo ciuſde licentia ſpeciali. u Hoo. n. ea diſpoſitionis fedis ap. reſeruamus: in terre tancte ſubdidium vel paupe rum vel alioo pioo vſuo per locoꝝ ordinariꝰ vl eoꝝ quibus ſedes ꝓpria ſa commiſerit conuertenda. v Si vero ſecus peſumptum fuerit: nec perſonarum recipiones domoꝝ vel locoum acquiſitiõ: aut ipſoꝝ ceterorumq; bonoꝝ alienatõ va leat: t nibilominus contrarium fa cientes ſententiam excommunicati onis incurrant. w Perſonis quo qꝫ ipſoꝝm odinum omnino inter dicimus quo ad extraneoꝝ pedica tionis t audiende confeſſionis offi cium aut etiam ꝓpultayas. x Dãc ad pedicatoꝝum t minoꝝ odineo quos eudẽ ex eis viritim ecclie vniuerſali pouiemus perhibet ap ꝓbatoo ꝓfentem non patiuntur conſtitutionem extendi. y Cete; beremitarũ ſacti auguſtini z carme litarum odineoꝝquoꝝm inſtituto dictum conciliũ generale ꝓeſſis ſ ſoluto ſtatu voluminis permanere Ad hoc perpetuo oꝛdinum ad quod conſtitutio paſſeo extẽditur tranſeri di ad reliquoo odineo approbatoꝝ licẽtiam cõcedimus generalem: ita q nullus eodo ad aliũ vel eouen tuo ad conuentum ſe ac locũ ta taliter trãſferat: ſedio eiuſdem ſuper hoc permiſſione ſpeciali: non ob tenta. z Inſtitucuo octauuo.

De capello monachoꝝ Rubrica.

Rehyteri: qui ad curaz populi per monachoo i coum eccleſie ꝓfentã tur epiꝰ z iſtituit: ab ipis eus debeant eſſe perpetui ꝓiectudc

religioũ etiam non mendicãtiũ ordinibus: aut animarũ ſalus t eoꝝm ſtatui expedire videbimus ꝓuidere. boc ẽ decaſum. t diecbantur q; gregio. nolebat aliquem mendicantiũ dimittere nili ꝓdicatoꝛes t minoꝛes de nõ mendicãtibus ꝛeos: aſſeruit. t odinẽ nigroꝝm: t de templariis z hoſpita larijs eum odinem facere.

a Et hoc ideſt poter bec.

b Totaliter. nota nõ idem in toto quo ad totũ quod ih parte quo ad par tem. tamen ergo odo facoꝛ vel potius ipsum odinem ad eum odi nẽ quod ꝓuenit ſe trãſferre ꝓ potent. Jo. an.

c Ppoſitoꝛi. Emanauit ad declarationem beere. ñ. c. i. t. 1. tuno quod ibi nõ. Jnno. t. ell.

d Pedicantiũ. prefentationee tales fieri debent a prelato t cõuen tu de iure communi: cõſentado tamen ꝓ contrarium indicere: ut ſupa ẽ ibi que fiunt a parla. ca noſtitur.

e Epiſio. ſalutet epiſcopũ: t ſic non pleno iure habent illud: cum ad eos nõ ſpectet inſtitutio: de ꝓiudic. cum t plantare.

f Ppoſitoꝝ. de eum bonefacia bantur ad tempus. lx. diſt. parcepta. lxv. di. conſecratus t. de bec de ſi. pueſy. nemine licet enim matrimonii carna le ad tempus nõ cõrabantur: ſic nec ſpiritualia de cõdi. ap. c. ali. nec legimi autoꝛ recipiunt diem. f. de reg. iur. actus: nec monibus noſtris expedit tem poralee habere filioo. ff. de adop. queſtum. papa tamen poteſt dare pala turaa ad tempus: vt. vij. q. i. ꝑ altoraliis. ſimatat enim ſubſtãtialia rei: ñ ꝓcl. preben. proꝓoſit.

g Conſuetudine. ꝓrarium nota. Jnno. t. oſtien. in pc. decre. qui dicebant: q; ex conſuetudine ꝓcipta abbas talos ꝓfectꝰ remouere. t nota q; ꝓfectudo reuocat ſtatuta: ſed non ſualegia: unde boc bodie facere poterunt: qui boc

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Missirini. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia

habent expiandi ea pacificat de humiliatis fertur.

¶ Episcopo. inuidiagz removen p epos; quado p vicarios suos ad' boc mandatum habetes removerint qui per delegatos.ꝫ. de off.vi. licet. f. re. tur. qui per aliam.

g ¶ Ranonabili. xvi.q.vi. iuentum. lvi.di. satis peruersum: p̄o leui culpa non debet removeri ut in pac.c. inuentum. t. lxvij. di.c.i.

vel statuto quouis cōtrario non obstante ab eisdem nequeunt ecclesiis nisi per episcopos t ex causa ratio nabili amoueri. ¶ Innocauo. viij.

De iure patronatus.

S Laicus ius patronatus ecclesie sibi competens eidem uel alteri ecclesie seu loco ligioso duxerit conferendum buiusmodi collatio: quia abbas affens episcop facta fu erit efficiat t confirma. ¶ Per pe fatam tamen collationem ius epi copi qui eidem affensum ſ̄ prebuit nolum' in aliquo derogan. ¶ Cle rum licet patronus laicus ad preſe tandum tempus habeat quadrime stre dumtaxat ecclesia tamen vi mo nasterium cui facta est a laico iuris collatio patronatus tempus babet semestre: omisso quātum ad pſe tationem pertinet: non ut patronus laicus: seu ut patron' debet ecclesia ſ̄ reputari. ¶ Innocent' q̄rtus.

De cessibus exactionibus et pro cura. Rubrica.

Omana ecclesia t infra. ſtatuimus ut quilibet ar chiepiscopus suā voleo visitare. puinciam suā ecclesie suc capitulum ac ciuitatem: t diocesim propriam plene visitare procuret: nec ſit solum erga maiores ecclesiam minorum ecclesiarum nec circa clericos tantum sed etiā po pulorum visitationem intentus.

¶ Et si commode vel absq; difficul tate accedere ad vnāquāq; non po terit de plurimis locio ad vnū con gruum clericos t laicos diocesi cā uocare ne in illis visitatio posſpōa tur. ¶ Deinde liceat ei per totas p uinciam uel eius partem visitatōis officium exercere: ciuitates t dioce ses suffraganeos suos t eorum sub ditos cathedralium t aliarum eccle siarum capitula t monasteria eccle siaꝝ t alia religiosa t pia loca clerof t populos libere visitando: ac pcu rationem a loco tantum recipere vi sitatio. Et quo tamen aliqua de ip sis diocesibus visitare cuperit: non quam posſea fiue totam siue parte eiuo visitaturi: reuertatur causa vi sitationio ad illam: ꝑsilgs omneo re

Ublique ipsius puincie diocesco in to to vel in parte quao secure visitare poterit: t ea denuo fuerint visitate.

¶ Quoo si forte eadem diocesio vel aliqua ibi ecclesia plao aliqs indigna erit visitatiūne: ita ut alarum visitatōne intermissa redeat ad eandem: ſi a lo ci diocesano requisitus exterius: uel de omnium aut maioꝝ partio epſi coporum cuiusc puincie: pcelleri consilio t affensu: ad quod ipsum le ꝓnos exhibēdā: ne animarum ꝓfec tus aliquatenus negligatur. Si ve ro malitiose in his difficultatem ad hiberit: uel archiepiscopus licentias ſuper hoc a se.ap. posſulet: confidē ter. ¶ Posthis autē semel omnes puincie sue diocesos visitauerit: lici tum sit ei posteaꝑ piuo tamen fuffra ganeorum suoꝝ requisito consilio t ꝑdicto diffinitiōne ſuper hoc bita coram eisque in scriptis redigi vo lumue: vt posſint aliqs ex eis notā visita tionem p eandem reiterare puinci am iuxta modum superius annota tum: eam ſi non interuenisset in hoc ſuffraganeorum ipsorum affensus: illam tempoꝝ proudentiam adhibē do: ut in posterioribus visitationibꝫ illao ecclesiao eosq; clero t popu lop piuo vsuerint non fuerant ab eo ꝑpositano visitatōnis magio ſit alio visitationis officium opponu num. ¶ Sane buiusmodi inpensu ruo officium propositio vobis dei q rat de vita t conuersatōne minuſtra tius in ecclesijs: t loco aliqo duino cultui deputatis: ac ceterus que ad officium ipsum ꝑspectant ablqs eoae none t cessatione quolibet tpe tuam ti ad ipsorum emendationem per ſa lubria monita nūc leuia nunc aſpa ritia datam sibi a deo prudentiam diligenter intendendo. ¶ Quod ſi si aliquibus ota fuerit infamia clerico

De cessibus exactionibus et procurationibus.

¶ Requisitus. ergo non aliter cum per ceitum remuneranerit visita tionn illius annn: nili in casu qui sequil. si aute maior? pars episcopo rum .paucior consentret ipsum reuerm: t hoc. episcopus cōtradice ret: adhuc reuertetur archidiacon: ut sequitur.

¶ Ne annuo. q allegat fraudem p bare debet illas. ff. de. ꝓba. quotiens ſ. qui oolo. fed eo q indigentia t no toria fraus ꝓsumit ad hoc. ff. de renū. c. ſi.

¶ Conſtitio. in con filio quod annua fiat facere debet: de acusa. fiat uti: nec dicat bic ō affe ſiant. ff. ꝓxi. refpo ſo:quia fiue cōco dent fiue dissoadet hoc diffinire ad ꝑ fum ꝓnet vt legit ad hoc de arbi. cū olim.

¶ Ipsius. t archi episcopi.

¶ Diffinitione. di ct innocen. q hoc modo fiet diffini tio: diffinimus ꝑ nos ꝓcedendam ad visitatorem ꝑ nūcie nostre: t dc xt q̄ a tali diffini tōne cum ſit ſuper executōe officij fui non ꝓtorit appel lari: de offi. ordi. cū ſit grauabili.

¶ In scripī. No ta casum q̄ scripturā fquintur. Alī uo: eis querituꝝ ō antiquissimo facto quod testibus ꝓpo bari nō ꝓtest. ff. ꝓbation. cessus de ꝓbatiōib. audienti am de ꝓoba. cum cautā. Terminꝰ ſ̄ ille. d. de prudē. ponto. Quartus in diffinitoaje. lex. di. extranco. Quintus i redei te ab bereſi. t. q. vij. ſaluberrimā. Sextus in ꝓtente. xxvij. q. i. oēs femine. Septimus in electione. de elec. q; ꝓpter. Octauus in em ꝓbitos. C. de iur. emꝑb. l. Nouo in alienatione rei ecclesiastice xij. q. ij. fine. t. q. ij. hoc tao de bis que ſa ꝓla. c. i. Decimus qua do appellatur ab interlocutoria: t. C. de ap. cog. Undecim' qui quis variat circa ꝓcuratorem constitutū. ſ. de procura. c. i. Duodecimus quādo hoc agatur ut non valeat cōtractus: nisi in scriptis re dactus sit. ſ. de pac. c. ij. C. ſi ſi. ſtru. cōtractus. ſ. de re. ūi. contract'. Tertiusdecimus in actua cercumuntatōis. Quartusdecim' in regulione transitꝰ sentiie excommunicatois. ſ. c. li. de fen. excō. cū medicinalis. Quintusdecim' in casu. ſ. c. li. ſ. decuat cera. Sexta fusdecimus in casu. ſ. de of. ꝑ. canonica c. li. Decimusseptimus in casu. ſ. de. li. de dec. fundamenta. Decimusoctauus i donatōe que excedā gaganoo aureoo. C. de donati. ſiquis argētū. Decimusnō nus ſm quosdam i fideussor. C. de fideiuſ. l. pe. Decimus i mio ac iuranteſe maiorem. C. ſi minor. le ma. diuul. ij. Quesimus primus ſi pactum fuit cū adiacato de re imobili sibi dando. C. de

fuſ. l. ma. ſi. rnio. Tertꝰ ſi ſolutōe debui i instrumēto publico ꝑti C. de teſti. l. rethū aut. rogan. Tertius quasi caut de obuo ſiertipeo ex cā aūcdēt. t vſ ꝓbare. C. de ma. ꝓui. vna. Xxvi. in libello criminali vt cudit. ſ. de libel. obla. c. i. ij. q. i. legum. Xxvij. in vi. casu. ſ. o. tempo. oc. c. ij. q. i. legū. Xxviij. dñ finimus: ſ. de. c. ſ. de re. iudi. c. vlt. Et hoc in ſupradicti regni ſcripturaꝝ: ſi in de ne cessitate i oibus: aliao aute regulanter iſtrumēto. t te libꝰ ꝓobatꝰ pōt. de. fi. ſtru. cū tonāto. ſi ſi ꝓba to lenue facile t ſecuꝝ ꝓ ſcripturā. ff. de pig. l. cōtra bitur.

¶ Ciuitati. ꝑsimili. n. ma gio ldigere: t ſi ſit ꝑsimꝰ vſtiandi. ſ. ſ. q. ſi forte.

¶ Coactione. a ꝓncipio ſi exigetur tur amēti ꝑ quod occultum. ꝑdere ꝑtringat et quod in lue tur amento re ferit aliqua cōtrapicta: ꝓ tenet inſtigio fuꝑ bis exigere iuramentū.

¶ Aliquibus. ō ꝑbua in terrogan de plano nō di cunt: t tunc denunciabunt epiſcopus aut inquisitōr ſm formam decre. de accuſa. q̄ later. ij.

¶ Negligentiā. xvij. di. p nent.

¶ Debuā. ſ. flatutum i tu re nili ex cā fieret cōmuta tio: alias arbitraria infuga tur. ſ. de. ol. ſle. de cauſio.

¶ Canonibus. x. q. ij. re latum. ſ. cum apoſtolus. ſ. de ꝓpri. c. cum ſuper.

¶ Officij. ſcriptoꝝ ſigilla tatoꝝ t ſimiliū officioꝝ.

¶ Libert. additur pena: i. c. ꝓrio.

¶ Aliqs. ſ. archidiaconꝰ ꝓlebanioꝝ. c. ſi apoſtol'.

¶ Saluſ. ad hoc. ſ. ſi ſla. mōacho. in ſingulis.

Egāt peruerſorum. Biula Bere. ino. xiij. ſ. ꝓ. nō bene ſeruabat in

illo. c. quo ꝓcceperat ꝓcurationes in ꝓtualibus non in ꝓpria recipi t non recip numera nec eiam ꝓcurationes in ꝓtualibus a loco non vi tatiois illā cōfirmat penas adiacno. t bene dixi: exigit q̄ magna ratio sua det ob malicia pena ſolua. ff. de fideiuſ. ſi a reo. ſ. id quod. t fuerūt ſump tabe obs ex aut. de ꝓpo. ſ. fed ne p bāc colli.

¶ Audacia. i mala pe ꝓbē fi. mi. di. fatis. C. de ſpul. vi. ſi. ꝓpegit audacia quando q̄ ꝓnitur in bona: ut. vij. q. i. audacter. C. de indu. rem non no tum in ſi.

¶ Imponamus. ut quos dei timor. ſ. de. vi. t. de. oc. in. clericoꝝ. li. ſexti. di. plurimos. Et dūc papa cobibeāt denecpe manus temerarie ſoꝛmidie vino pio quos dei nō ꝑ nia reuerēia ſi correct. i. ſi. pe clerico. ſ. i. ſimplio.

¶ Cōtinuone. ſ. c. p. n. ſ. c. ſ. ſ. ꝓcurationes. ubi tria ſtatuta erāt que bē ꝑsimātur appoſita ꝑ. ſimā. q̄ ꝓcurationes recipiatur ſolū a loco viſitato. ſ. q̄ ſolus i vctualib'. terniū q̄ viſitates vl familiares nūcra ſi recipiāt.

¶ Poſterior. maledictionis penam ibi appoſitam non curantes nec cessā tur q̄ multi: qua ſi minus ardebāt q̄ ſi multo ardebāt. ij. q. i. multi in ſi.

¶ Statuentes. quod. ſ. c. ꝓx. in archiepiscopo dicti erat bic ad omnes extendatur quibus competit vſitare.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Missirini. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

n Q Testimonio, in alijs ergo prerationibus que debentur legati vel nũ
cijo aplice sedis: uel que debẽtur rõe consuetudinis uel ratõe pacti in fauã
tionẽ uel cõseruatione appellãtis non biit locum de cete. de quibus habeo
ã.c.quanto t.c. prerationes t.c.ii super t.xvii.q.ii.eleuberuus.
o Exigere. Lab unto eroxquere.ff. de le.ii. fideicommissa. s.fi rem.
p Q Pecuniam. fcõn ino.
offi. qui. t gar. pro vectura
ferrariũ equoruꝫ sui in
digentia: pecuniam exigere
possunt.
q Q Dicente quod dic ut
i.c.p.ri. Nota casum speci
alem in quo parificantur
ilta duo cure t a nolente
recipẽte supra de referip.
Statutum. ꝙ. iuspaper cũ. ꝙ.
se. fic. C. in. ꝙ. publice lec
tie uel confulum nimca. i.
una in fi. cum alias scripsus
sit locutus recepere quod ꝑ
licet exigere. xvii. di. de ea
logia de fimo. ddecimo. ff.
de vsur. extraordi. cogni.
Li. s. fi quidem.
r Q Munera. conflate cast
vsitatus fi ab omni mune
re se abstinet. t.q.i. sunt nõ
multi supra c.ti.c. primo
ꝙ. pe. rede tamen gar. q
fi modicũ dcalitum vsq
cutentus recipiat q fi ut re
ridmile q aliquem moue
at uel bonantem pauperi
osem facat: non by locum
penaz. de fimo. t fi que
stionis ff. de offi. pedi. l.
plebisito: quia talia non
trabuntur ad munera. ff. ꝺ
of. peon. l. solent ad fi. ad
boc. ff. de bona. inter. vi. et
vx. c. ult. ff. de. de referip.
flatum. ꝙ iuspaper.
s Q Officio. ꝙ qualit ecer
ceri debeat collig tur. x. q. i. placuit. ff. c. primo. ꝙ fane.
t Q Si ipenso. ille cui ex oadinaria potestate cõpet visitare ipedit ꝙ alij visi
tet ꝑs: t ille visitão. peaabat si ille q ꝓmitat ꝙ dic ut. ã. ff. ol. li. epũ. c. li.
u Q Illud. xiii. q. ii. plerique be fimo. intantum.
x Q Expõi. xxii. q. i. mitare. xvii. di. q. iii. a. q. i. pafficnio t. li. frequenti.
y Q Tenetur. faluo eo quod dicit. f. c. pri. t tenetur ei familia de eo qđ p
cepit: t ipse episcopus tenet de facto ipsoꝑ. lxxxvi. di. an puratio. ã. eo. li. de
clic. generali. ꝙ. ult.
z Q Emue. elapso mense.
a Q Interdicti. nouerunt. qđ ē. f. a tali pena incipit cũ tibio maiozibus: ut. ã.
c. li. de off. nede. c. fi. t tenantur interdicto ubi monitur. nõ speelunture ei
nuteroꝛ: t interim celebrent i ecclia in suo officio sicut ꝑus irregulares essi
cũtur: ut. ꝙ. fen. ex. to cui.
b Q Inferiozes. c. fic magis pũtur minozes ꝙ maiozes: de quo dic ut. xl. di. bõ
christianus. t. ã. de iure. li. cũ. q. dam.
c Q Dispenfeo. ã. interim celebrent ut ꝑus sunt irregulares: nec poterũt ab
alio ꝙ a papa absolui. ã. de re iudi. cũ etenu. i. de fen. ex. cum medicinalis.
d Q Doofsip. ergo facta restitutione flatum sit absolum sine alia huia. lxxxi. di.
siqui cũ suis. ꝙ. de fpon. nõ ē.
e Q Ualtura. No. casũ vbi ē mea uel mihi debitam remittere nõ possũ: li
cet nil sit tam naturale qꝫ voluntate nihil re fuam in alii trãsferri: tñ. ꝛ rerum
di. ꝙ. p. tradimonẽ: t de hoc dic ut dixi. ã. c. li. de reseripto flatuti. ꝙ. li qđ ãt.
f Q Dient. omi. biũt ab bio ꝙ. no. qui. ã. c. pri. ubi dicebat se a bño greg.
indimisse de mẽte sua fuisse qđ bic flatuitur.
g Q Angdun. ã. c. pri.
h Q Alloqui. fino. iij. in archiepõ pbibueat ꝑncipalit t demum ad omnes
extendeat. ã. c. t.
i Q Exigere. circa boc nil corrigitur vel mutatur.
k Q Uolente. boc ē ꝙ ifra recipit mutationem.

b Q Experientia. fic. ã. c. li. de elec. ꝙ. fi. cũ fuis ꝙ. co.
c Q Dilpendia. presbyter ruralis q nõ by nili vnũ gaufape: sotte fine
manutergio t vnicũ lectulum quỗ. peuraba t bolpitabat ẽpm: cum
nec sotte domus fufficiat spolio q abundanter reliquat: ẽpo qđ
vna bono macbat, vel ergo sui hec pbtinuit ꝙ bolpitat bo dispẽdia.
k Q Conedimul. o
reuolant ad. a. i.
extremitas ad ꝙn
cipium. xxxv. di.
ab exordio. Olim
enim ab bis qua
curationẽ victuali
um parare ebebãt
inuito. pcurato in
pecunia exigi non
poterat. t. q. i. reda
tarẽd a volentibus
bene poterat in pe
cunia recipi t certa
summa taxari. t. q.
iii. relatum. idem ē
bodie per bane de
cre. t equiffimus:
ut dixi in. pri. glo.
l Q Officio. fac boc
puto locũ habere
non ſolũ in ordina
rio officio sed etiã
delegatorio cũ. vtrobiqs eadẽ fit
ratio. nõ ob. quod
ſ. dicitur perſona
liter: q; ſ; intelligo: q; ꝑ
ſi perſonaliter nõ
tam ꝓ fuio victuali
bus a visitatie pe
cuniam recipiãt cũ
ãt per aliou nõ ipſi
fed illi victualia ut
pecuniam ꝓ eis re
cipiant. ã. c. de of.
ot. ſi epus.
m Q Perſonãdũ. ſ.
alio. n. poſſet totam ciuitatẽ vna die visitare: t ot pcurationes re
cipere quot ibi ecñt ecclesie: q; ẽt absurdũ: nñq; ꝓ curatõnũ
ſi excedat numeꝝ diez. ã. c. pcuratões.
n Q Tetera. no. Circa ereatões flatuta t circa pcuratões. ꝙ. t victa
alib; nõ recipiẽdo a loco ſi visitatur: circa munera ſi recipienda a
visitatis nõ est famulo ei penso fupuno flatuto.
o Q Uamã. ſi vniuersitas eſſingularis perſõa ecclĩa t ecclesiaſti
cap perſonas compulsari poterit ꝓ quibus ad quidagia ut ec
actionis ꝓo rebus suis quas causa negociationis non deferũt vel
ꝓo perſonis singularis ſit excommunicati t vniuersitas interdicta
tamen plebẽ contraria conſulendo. C. li. hoc addit. q; discẽsi qui
bus conſtat aliquos bao ſententiao incidiſſe illos publicare debẽt
t ipſos ſolũ facere obſeruari. e. ñ. plenti.
b Q Pedagogo. qđ ſint guidagia t qđ pedagia: uide. ã. de per. fig.
ſuper quibuſdam.
c Q Canonico. ꝑdicta decre. ſup gbuldã.
d Q Quod. C. noua. nec inſtu. non poſſ. l. ab eccleſia. C. de sacroſanc.
ec. l. placet.
e Q Maiozis. t. ſi ſi exigãtur a laico.
f Q Ipſarum. t. ecclesiarum t ecclesiaſticarum perſonarum. nam reꝝ
dericorum eodẽ; paudegio gaudent quo reo ecclesiarum: ut. xv. q
i. ſimiliter. t ranonem ibi no. to. t. de. ſ. de. ꝓ. ec. litterio i glo. pe
nẽ ẽ illud vniuerſaliter verũ: ut. no. xv. q. iii. c. ſi.
g Q Humano. potiuꝰ ut dictum ẽ ſ.
h Q Nuuno. legitur. genesi. xlvi. ultra mediũ: fubiecit iosepb omnes
terram egypti pharaoni: t cunctos popolos eius a nouiſſimis ter
minis egypti uſq; ad finos eius pater terram facerdotum: t ſcgtur
ſic ex eo tempoꝛe ꝓ ſa in pcelentem diem i vniuerſa terra egypti: qa
ta pare regibus ſoluitur: t factum ẽ qualẽ in legem pater terram

facer dotalem que libera ab bac conditione fuit. Ité eſdre. vij. ultra
medium: vbi dcnit rex ad agaq; fuis miniſtris: nobis quoq; notum
facimus ꝺ vniuerſis facerdotibus t leuitis cantoribus ꝛ tanitoribꝰ
t miniſtris domus dei: ut nec ingal t tributum t ãnonas non babe
ant poteſtatem ſpondẽi ſuper eos: t cõcd. ad boc. ff. de immu. ec.
non munus.
i Q Conſtitutiones,
qua babes ſ. i. de i
mu. ec. ci. t. ꝙ par
te eius mentẽ vide
bis ꝓ eclam.
k Q Negociãti. ad
boc ff. vt. tbo. cle.
c. ult. Et no. in bis
que negociationis
causa ꝓcuratur fi
leus tranſmittit. Q Clericus ꝓpter
multorum inſolentiam t abuſum
pene adminiculo adiuuare: adiici
mus diſtinctius inbibẽdo cõtraria
conſuetudine quoũcũqs: que dicẽ
da ẽ corruptela veriuo non obſtan
tẽ ut nec colligium nec vniuerſitas
nec aliqua etiam ſingularis perſõa
cuiuſcunqs ſit dignitatis condicõis
aut ſtatus a pretatio ecclesiaſtico aut
perſonio ꝓo perſõis ipſius aut reb
predicto talia exigat uel extorque
at per ſe vel per alium ſuo nomine
uel etiã alieno aut eao ad buiuſmo
di perſoluẽdã compellat. Q Aut
uero contra fecerit: ſi perſone fuerit
ſingularis excommunicatõnibꝰ ſit
collegium vel vniuerſitas ciuitatio
cabꝫ feu loci alteriuo ciuitatenqꝫ:
ipſa ciuitas cabꝫ aut locus inter
dicti ſentẽcias ipſo facto incurrant:
nec ab excõmunicatione huiuſmo
abſolutionem uel interdicti relaxa
tionẽs obtineant: donec exacta ple
narie reſtitutione: t de trangreſſione
ſatiſfecerint cõpetenter. Q Ec
Perpetuo declaramus edicto
archiepiſcopum poſſe ſcõm
tenorem conſtitutionis edicto recoc
quinẽ ſuperãt: no. nedicẽdi eccleſiaſticos ecclesiaſtica
ſentẽtia. ã. ſi ſit ſupa textũ pẽe cum ſagaca bõ interpbetatõne bui
ẽ facẽda recolendatio: q; extra eccleſiã uidẽ ſactum. Sed quid ſi factum
vr ibi occadatur: nũquid reconciliatur eccleſia: vtrũq; q; ſic: q; in diſtincte
tura loquuntur: t feleratuie ẽ iuſtum t tanctum occidere ꝙ iuſtũ. xxii. q.
v. ſi non licet. in contrariam uidetur cum eccleſia ſanctificata ſit nõ polluta
ſed boc verum ẽ ex ſagnato eſſuſo paſſionaliter expiato eſſuſi acciõe bene
polluitur: mauta illud ano duplicatur paſſio grata fuit: unde panem tenean
locũ tamẽ ſagnatio nõ lanabit.
d Semino. bumani non cauam: t intelligunt bic quidam de ſemine fo
nicario: unde ſi vir cognoſcat vxoꝛem in eccleſia non reconciliabitur: boc
tenybug. cuius glosa polsit ioannes de conſe. diſt. i. in eccleſie. vincen. t
gandolphus. Sed ipſe ioannes contra quod verum puto. allegabat. ff. de
fun. t. ꝙ. dicẽs: et ib no. xxxi. di. q. iii. In eccleſijs. xxvi. q. iii. apoſto
lus. nã nulla lcata ex loco fit illicita. ti. q. vi. acuſatio de imu. ecle. c. i.
e Cõgnum. ꝓtigua dicitur quoꝛum extrema ſe contingunt.
f Q Pollutum. conſci. de ſenten. excom. ſi cuiuis. ubi idem de eccleſia ſit
dicta diſtinguitur.
g Q Pollato. ſagnato vel ſeminis effuſione cut. ã. ut. qđ ibi fuit aliquis exco
municatus ſepultus. a. e. conſulatti.
h Q Maiuo. ad. ſi trabere uideatur: quod ẽ ſi trãſ: t boc eſſe non debet
ſupa eo. q. in dubijs ubi de boc: ad idem ſupa eo. loco ſit dictum. ante
penultimo.
i Q Principale. quod ẽ nõ obſtãtibus potius contrariis. ſ. de regu. tur. ac
ceſſorium cum ſuis concor.
k Q Parete. parce. ſignat diuiſionem inducãt ad idẽ. ꝙ. eo. lib. de elec. ubi

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliana Brescia.

periculum, ſ. in eodem.

¶ Violatum. Nota q̄ licet acceſſorium ſequatur principale contingit ꝺ̄ cōtra ſtuatur acceſſorium etiam contingnum ut bicmullo ergo minus ꝑ̄ cipiale ſequetur acceſſorium: ut ff. ꝑxt. rifio.

a ¶ Gregorius. ſcḋa. xij. apoſtoloꝝ. xiij. euangeliſtarum. t. iiij. doctoꝝ eccleſiaſticoꝝ. Et ſic ſunt. xxxvij. ſcḋi. Nota q̄ ſcḋm Gregoriū ſcḋi ſunt. xxxvij. ſcḋm Auguſtinū. xxxviij. ſcḋm Ambroſij. xxxix. ſcḋm Hieronymū. xl. ſcḋm officia duplicia debent ſolẽ niter celebrari.

b ¶ Ducdecimo. hoc dicit propter paulum. t illos q̄ non ſuerunt de numero: hi autem ſunt. iij. petrus ioannes iacobus. ſ. ſcḋi andreas philippus. ſ. bar tholomeus matheus iacobus alphei ſimon iudas iacobi: t matheus q̄ fuit in locum iude ſcariothi.

c ¶ Quatuor. marci. t ioannem.

d ¶ Scḋis. ſolus papa ꝺ̄ bet non ſolum certos de ſanctis per alios extolleꝛe: ſed etiam coꝺ canonizare multiplici ratione. Primo quia ſibi eſt vna de maioꝛi bus cauſis que inter eccl ſiaſticos ꝺ̄bent ad ſedem ap. referenda. xxiij. q. i. quoꝺ cuꝺ. Tertio quia ad papam ſpectat ꝺclarare ꝺ bia ſcripturarum: qui ſi. ſint legi.ꝑ̄ uenerabiliter: multo ſoꝝmo ꝺubia ſanctitatis: quia circa maioꝛa maioꝛ periculum ꝺ̄untur ꝺ̄ cto. ſ. ſupra ꝺ̄ ꝺcto. ſ. ſcḋi periculum. Quarto ne ꝑ̄ ter multoꝝum epiſcoꝑ̄oꝝ ſ. cipi contingat. ſ. ꝺ. cō. tin. c. a. t. i. ij. Quinto ne in ſi nitum contingat ſanctoꝝ multiplicari: et ſic ꝺuoꝝi onem refrigeſcere: ſ. ſancti tatem vilefcre. lxxc. ꝺiſt. epiſcopi: dicitur tamē ad id contra. ſ. ꝺ. ferije. c. ul. ꝺe conſe. ꝺ. iij. c. i. ubi vi ſitur q̄ epiſcopi hoc poſſint ſed ꝺḋ. intelligitur ꝺ ſacto tam canonizatio: non cum omnium ſeꝛta ubiq; coluntur: hoc autem conſequitur ſanctus ꝑ̄ ea nonizationem: q̄ eccleſia ꝑ̄ eo ſolemniter t ꝑ̄ alios ꝺ̄ bet ſolemniter ꝺḋ officium ut ꝺic. ſ. Item inter alios ſanctos in letanie nominatur t nuncuaꝺ: ſi eccleſia in canonizatione erraꝛet quod non eſt credendum: hoc aconſeꝛ poſſet: ꝺe fen. ex. a nobis. ij. nihilominus ꝑ̄ceus in bonoꝝm talio acceꝑ̄ te grate ſunt. ꝑ̄ fides enim chriſti omnia purgantur: ꝺe coha. ꝺe. i. mul. ve ſtra. Et ſcḋo q̄ueritur canonizationis ꝺeficiat non ꝺefectu fꝺei: ꝺe bap. ꝺe bonis ꝺ̄ paſſby. non bap. c. ij. t. ij. Dicimus enis q̄ qui ꝺubitat licet ſi ſecreto ali cui ꝺeſuncto quem ſanctum credit poſſeꝛ poꝛrigere: ut ꝑ̄o ipſo ad ꝺum interecat: licet ſolemnes preces publice emittere nel ſolenne officiū publice ꝺicere nequeat: ut ꝺixerunt iuno. ſ. oſt. ſ. ꝺe. tin. Ad cano nizandum autem tanꝺoꝝ inquirendum eſt an illi de quoꝝ canonizi ꝺo quemaꝺ ꝑ̄oꝝ vita teſtimonijs ꝑ̄beat. ꝓ laboꝝbus multis mo riḃus cultus acceſſus ſtrenuis. lxi. ꝺi. miraꝛnur. Opoꝛtet enim boc ꝑ̄ſenti teſtificatōe ꝑ̄ꝺicare: t ꝺe ſic ꝑ̄ceꝑ̄o non tace ri. xvi. q. ij. quatuoꝛ. t maxime queri ſi ꝺet ꝺe ſimplicitate t humilitate: quia ſuꝑ bello ꝺeo reſiſtit: humilibus aũt ꝺat gratiam. ite. ſi ꝺet quem in tuta ꝑ̄ſecutione ꝑ̄ ſuo fuerit. vij. q. i. omnis qui t. c. ibi aꝺunat: t an pal ſus fuerit ec cbari tate. i. q. i. ſi. tales. Ꝺeꝛemonium etiaꝫ eſt ꝺe miraculis fa cto in uita t poſt mortē. Et quantū aꝺ boc q̄ ſit mira culum quantum ꝺ̄ tre quiritur. Primū q̄ ex ꝺeo nō ꝺ̄ at te contingat: nec ex ꝺiabolo. naꝫ mira cula quāꝺoq; fiūt ꝑ malos. i. q. i. ſene amus. c. ꝓ. ꝑ̄ꝺicta uit: necneſcit ẽ enis martyres a ꝺeo im peraſſe q̄ mꝺant ꝺi. ſiquis. ꝓpoſitora. Secunꝺi q̄ ſit cōtra naturam: ſicut ꝺe virga moy ſi mutata ſ. colubꝛi t ꝺe aſina loquēte aꝺ balaam: ō. ſ. ꝺe. ꝺ. ꝺe. ſ. tinuato. Tertio q̄ ſit ꝺe ri verboꝝ: ſi. boſo mento ꝺ̄ contigat nam panis t vinū poſſetlle t virtute verboꝝ tranſubſtã tiantur in corꝑ̄ o t ſanguinem. ꝺ. ꝺe. ecle. miſſa. cuꝫ mat. ꝺe. ſ. quoꝺuiſti.

Quartus q̄ ſit aꝺ conoboꝝtatione ſi ꝺeiſcerba enij mi nuſterio ꝺominus tranſit in eꝛrum: fꝺ boc nil aꝺ coꝛroboꝛationē ſ ꝺci.

reputabiliur violatum. ¶ Oniſaci uo octauuo.

¶ De reliquijs t veneratōne ſanctoꝝ.

Gloſoſus ꝺeus in ſanc tis ſuis: t in maieſtate mirabilis: cuius ineſtabi lis altitudo prudentie nō ꝺat potentibus aꝺmiꝺabilia ꝺubitaꝺubia ꝺcta ꝺeclaraꝺ: ꝓfundis quoqꝫ ac ꝺe cocis illoꝝm ſermonibus ampla ipſius eccleſie fabrica velut gemio vernantibus rutilat: et verboꝝm elegantia ſingulari gloſoſius ſubſtã tiata conſtat. ¶ Ideoq; circūſpe cta prudentia ꝺicte ſedis que acti buo intenta faluḃriuo et oꝑeribuſ exꝑoſita pꝛcatio libenter et ſolerter exequitur que ſunt ꝺeo ꝑ̄miſſa ſol licite ꝺiligeꝛo conſideraꝛo et ꝺebita meꝺitatione ꝑ̄luſtraꝛo aꝺ ſuũi nominis honoꝝm et gloziam cra tationem catholice fꝺei ſalutemq; fꝺelium meruio cenſuit: ruteqs ꝓo uidit: apoſtoloꝝ euangeliſtaꝝ t cō feſſoꝝo coḋem in vniuerſali ecle ſia honoꝝificare potioꝝ inſtituꝺi ſi attollendoo: ut ab ea tanto ꝓo pēſius honoꝝi ſi ſentiant: quan to ipſam pꝛeceꝑ̄tis excellentiuꝫ il luſtraꝛunt. ¶ Noo itaqs ꝑ̄ꝺe ꝺuc ni conſilio ꝺignitaꝫ ſtuḋio creꝺitati: nonnullos pꝛeꝺeceſſoꝝ noſtroꝝ romanoꝝ pontificum ꝑ̄ſecutiꝫ ſuꝑ ſpeciā lio ꝺeuotionio ꝑ̄ſpexiſſe memo ꝛatos ſolemnitatis ꝺiem

peham excommunicatiõis quasi a gremio ecclesie expellentem.

p ¶ Abstinere.hec est vera penitentia:de peni.dist.iij.c.i.

a ¶ Clericis.in prima parte ponit excessus laicorũ qui clericis collectas talias ⁊ onera imponebant: ⁊ excessus clericorum qui talibus consentiebant.secundo ibi nos igitur:precepit personas ecclesiasticas ꝓ rebus suis uel ecclesiaruꝫ nil laicis soluere debẽ absqꝫ liña apo.se.sub quocũqꝫ colore mutui subuẽtiõis doni l'alio quolibet:vt ẽt ipi laici talia si exigãt vl' recipiãt: nec occupẽt quocũquemodo deposita ecclia℞ vl' psona℞ ecclesiastica℞:singulares ꝯ facientes excõicat:vniuersitates iterdicit.q̃ pene locum hẽant i ꝓmissiõib' fact' etiã añ hãc ꝯstitutõnem.si postmodũ soluanł vl' recipianł ⁊ ab his sẽtentijs solus papa absoluit pterq̃ in mortis articulo.tertio i.v. non obstãtib' oĩa ꝑuilegia drogantia huic ꝯstitutioni cassat ⁊ irritat.

b ¶ Oppido.i. ualde.

c ¶ Antiquitas.ij. q.vij.laicos ⁊.c.laici: ⁊ antiquitati credulitas ⁊ reuerentia debetur.xi.di.catholica ⁊. c. ecclesiasticarum.ŏ.de transla.quanto.

d ¶ Tempus.ŏ.de censi.felicis ⁊ de elec. fundamẽta.

e ¶ Cõtenti.⁊ male.xiij.q.i. c.i.de sepul.c.i.ĩ.de priuil. c.i.

f ¶ Potestas.xcvi.di.bñ quidem de consti.ecclia sãcte marie.

g ¶ Ditioni.ut peioris ꝯditõnis sit sacerdotium q̃ꝫ fuerit sub pharaone:ŏ.c. nõ minus.

h ¶ Non ẽ.de rescrip.cũ cõtingat de simo.⁊ si q̃stõnes C.de fi.instru.l.vlt. ad fi. ioannes an.

i ¶ Pacẽ.huius seculi.

k ¶ Eternam.⁊ male:cũ potius contrarium facẽ debeant:ŏ.de hereti. vergẽtis cũ suis ꝯcor.faciãt plati ecclesia℞ q' sit imitatores nabathe qui vineã suã cruore d fendit.iij.regum.xxi. capitulo ⁊.xxiij.q.viij.ꝯuenior ⁊ imitenł ãbrosiũ idẽ dicẽtem:Si vultis corp' occidre occurrã: vltis i vincula rapere vultis i mortem:volũtas ẽ mihi ꝓ altarib' gratis immolabor persecutionem tñ fugere poterit seruata distinctione quã habes vij.q.i.§.hoc tunc: ⁊ recitari solet de renũcia. nisi. §. ꝓpter maliciam.

l ¶ Colore.q nõ excusat: ŏ. c.li.de elec.auaritie.xiiij.q iij.pleriqꝫ de simo.i tantũ.

m ¶ Sedis.eiusdem.Nun

propositio deliberauerint abstinere.

Bonifacius octauus.

Clericis laicos infestos oppido tradit antiquitas: quod et presentium experimenta tempo℞ manifeste declarant:dum suis finibus non contenti nituntur in uetitũ ad illicita frena relaxant:nec prudẽter attendũt: q̃ꝫ sit eis in clericos ecclesiasticas ve personas et bona interdicta potestas:ecclesiarum prelatis ecclesijs ecclesiasticisqꝫ personis regularibus et secularibus iponũt onera grauia: ipsosqꝫ taliant et eis collectas imponunt:ab ipsis suo℞ prouentuum vel bono℞ dimidiã decimam seu vicesimam vel q̃ꝫuis aliam portionem aut quotam exigunt et extorquent:eosqꝫ moliũtur multifarie subijcere seruituti: sueqꝫ submittere ditioni: et quod dolẽter referimus: nonnulli ecclesiaruꝫ prelati ecclesiasticeqꝫ persone trepidantes:vbi trepidandum non est:transitoriam pacem querentes plus timẽtes maiestatem temporalem offendre q̃ꝫ eternam:talium abusibus nõ tam temerarie q̃ꝫ inprouide acquiescunt se.ap.auctoritate seu licentia non obtenta. ¶ Nos igitur talib' iniquis actibus obuiare volentes d fratrum nostrorum consilio ap. auctoritate statuimus:q' quincũqꝫ prelati ecclesiasticeqꝫ persone religiose vel seculares quorumcunqꝫ ordinũ conditionis seu status collectas vel talias decimam vicesimam seu centesimam suo℞ et ecclesiarum ꝓuentuum vel bonorum laicis soluerint vel promiserint vel se soluturos consenserint aut q̃ꝫuis aliam quantitatem portionem aut quotam ipsorũ prouentuuꝫ vel bonorum estimatõnis vel valoris ipsorum sub adiutorij mutui subuentionis subsidij vel doni nomine seu quouis alio titulo modo vel quesito colore absqꝫ auctoritate sedis eiusdeꝫ:necnon imperatores reges seu principes duces comites vel barones potestates capitanei vel officiales vel rectores quocunqꝫ nomine censeantur ciuitatuꝫ castrorum seu quorumcunqꝫ locorum constitutorum vbilibet ⁊ quis alij cuiuscunqꝫ preeminentie cõditionis et status qui talia imposuerint exegerint vl' receperint aut apd edes sacras deposita ecclesiarum vl' ecclesiasticarum personarum vbilibet arrestauerint saisiuerint seu occupare presumpserint vel arrestari saisiri aut occupari mandauerint aut occupata saisita seu arrestata receperint:necnon omnes qui scienter dederint in predictis auxilium consili

quid correcta ẽ dcre.ŏ.c.ñ minus q̃ pmittebat epõ ⁊ clero i'spicienti necessitates l'vtilitates laico℞ eis spõte subsidiũ cõferre:dic q' dcre. illa moderationẽ ⁊ determinatõem recepat p decre.eo.titu. auersus vbi statutum fuit q' ẽt illo casu id facere nõ possẽt preter licentiã ap. se.non ergo corrigit ista sed penam adijcit.

um vel fauorem publice vel occulte eo ipso sententiam excommunicationis icurrãt. ¶ Uniuersitates quoqꝫ que in his culpabiles fuerint:ecclesiastico supponimus interdicto. ¶ Prelatis ⁊ psonis ecclesiasticis supradictis i virtute obediẽtie ⁊ sub d positionis pena districte mãdantes ut talib' absqꝫ expressa licentia dicte sedis nullatenus acqelscãt: qqꝫ p textu cuiuscũqꝫ obligationis,ꝓmissionis ⁊ ꝓfessionis facta℞ hactenus vel faciendarum in antea:ꝑusq̃ huiusmodi constitutio ꝓhibitio seu pceptum ad noticiam ipso℞ peruenerit:nihil soluant:nec supradicti seculares quoquo modo recipiant: ⁊ si soluerint vel predicti receperint in excommunicationis sñiam incidunt ipso facto. ¶ A supradictis autem excommunicationum ⁊ iterdicti sententijs nullus absolui valeat:pterq̃ in mortis articulo absqꝫ se.ap. auctoritate ⁊ licentia speciali cum nostre intentionis existat: tam horrendum secularium potestatuꝫ abusum nullatenus sub dissimulatione transire: non obstantibus quib' cunqꝫ priuilegijs sub quibuscunqꝫ tenorib' formis seu modis aut verborum conceptione concessis impatoribus regibus ⁊ alijs supradictis que contra premissa in nullo uolumus alicui vel aliquibus suffragari

Idem.

Quoniam vt intelleximus quorũdam iusticiario℞ balliuo℞ iudicumue secularium ac tẽporalium dño℞ i quibusdaꝫ ptibus ꝑsumptuosa temeritas sic excreuit: vt i terris eorum siue districtibus litteras apostolicas impetrantes uel ad iudices ordinarios ecclesiasticos recurrẽtes super causis negocijs seu questionibus: que ratione personarum aut rerum de iure aut antiqua consuetudine ad forum ecclesiasticum pertinent:obtinere non possunt in eis p eosdem ordinarios iudices vel ap. litteras iusticie complementũ:quin potius super illis recurrere ad iudicium seculare:vl'a lite causa seu q̃stione desistere compellũtur. ¶ Nos iusticiam nostram ⁊ ecclesie sponse nostre nolentes negligere:qui alios in sua iusticia cõfouemus: statuim' districtius inhibendo: ne quis iperatores litterarum nostrarum ul' alios i foro ecclesiastico dlegato seu ordinario litigãtes seu litigare volẽtes:siue ambe partes hoc voluerint siue vna:super causis ecclesiasticis: siue que ad forum ecclesiasticum ratione personarum negotiorum uel re℞ de iure vel de antiq̃ ꝯsuetudine

n ¶ Nomine.sic.ŏ.c.li.de elec.fũdamẽta.

o ¶ Interdicto. i vniuersitatẽ ñ feri sñia excõicatõis:ut.ĩ.d se.ex.romana.§.in vniuersitateꝫ.

p ¶ Prelat'. hucusqꝫ dixit de his qui post ꝯstitutõeꝫ istã ꝓmiserũt ⁊ soluerũt: nunc dicit de his q ante ꝯstitutionẽ ul' eius noticiam promiserũt ⁊ post constitutionẽ soluerũt ⁊ post eius noticiã

q ¶ Articulo:iste sẽper excipiũ:ut.xvij. q.iiij.siquis suadẽte.

r ¶ Dissimulatõne. Dissimulatõ ẽ peccatũ mortale i plato. xliij.di.sit rectõ ⁊.c.ephesijs ⁊. xlvij. dist.c.vlti.⁊. ŏ. de of. or. irrefragabili io.an.

s ¶ Nõ obstãtib'. papa ergo potest tollere ⁊ moderari priuilegia p se data:ut.ĩ.de sen.ex.c ulti.in fi.de ꝑuile. ne aliqui:⁊ sic regula illa decet concessum ⁊c.ĩ. de regu. iur.nõ habet locũ in ipso ꝑncipe: ut ibi dixi.

a ¶ Quoniam.excõicati sunt q ipediunt sup causis q̃ ad fo℞ ecclesiasticum d iure vl' d consuetudie ptinẽt lias a se.ap. impetrari: vel sup ipsis corã ordinarijs uel delegat' ecclesiasticis litigari.

b ¶ Partib'.sic oli erat in ciuitate pisana:ŏ.d sen. ex.grauem.

c ¶ Cõsuetudine. q̃ dat iurisditõeꝫ. ix. q.iij. ꝯquestus de foro cõpe.cũ cõtingat ad idẽ.ŏ.c. li. d excep.c. vltimo.

d ¶ Ecclesiasticũ. d secularibus non itromittit se ecclesiasticus iudex:nisi in casibus.ŏ.de fo.compe.licꝫ ex suscepto.

e ¶ Confouemus.sic.ŏ.de supplen.negligen.pla.licet.nam ⁊ ordinata caritas a se ipsa incipit.xxiij.q.v.si ñ licet de vsupallij.nisi special'.

f ¶ Propinquorum. Nota casum in quo laico iniurians excõicat' ẽ.sic.ŏ.c.li.de elec.sciant.ĩ.de sen.excom.quicũqꝫ.

g ¶ Satisfactuꝫ. ergo non sufficit cautio:immo debet pcedere satisfactio:sicut cum quis excõmunicatus ẽ ꝑ manifesta offensa:ŏ.d ver.sig.ex parte.i. ⁊.c.se.uel pro mãifesta cõtumacia:ut ĩ.de sen.ex.venerabilibus.§.secus.

h ¶ Absoluał.tunc demum poterit ab ordinario absolui: ex quo papa sibi ñ reseruauit: de sen. ex.nuper.

i ¶ Eos qui.contra hos ꝯtra quos hic ꝓuidet: arguebat her.de ꝑuile.quanto i glo. i.in fi.

k ¶ Subditis.licet solis subditis imperarent:tñ clericis competebat actõ d dolo ad suum dãnum consequẽdũ que competit quotienscunqꝫ aliquid dolo fit:⁊ alia actõ deficit.ff. d do.l.i.

l ¶ Libertatis.isti licet quo ad vba nõ viderẽtur infringẽ libertatem:tamen infringebãt quo ad mentem faciendo fraudem de psona ad personam: de quo dic ut.xiiij.q.iij.pleriqꝫ.ŏ.de ꝑuile.quãto.ff.de legi.l. contra. ĩ.de reg.iur.c.vlt.⁊ ꝯtra tales hẽbas ꝓuisũ.ŏ.de sen.excõ.grauem.

pertinẽ noscunł:p se uel per aliũ ad desistendũ uel i foro seculari de qõnib' huiusmodi litigãdũ p eorũdeꝫ iudiciũ ecclesiastico℞ uel ipetrantiũ aut litigãtiũ seu uolẽtiũ litigare aut ꝓpinquo℞ iporũ seu rerũ illorũ aut ecclesia℞ suarũ etiã captionẽ mõis uc alijs quibuscũqꝫ cõpellat:seu cõpelli faciat ul' ꝓcuret:nec per se alios ue impediat: quo minus corã iudicib' ecclesiasticis delegatis seu ordinarijs querelãtes de causis: que ut pmissũ est ad cognitõnẽ ptinẽt eorũdẽ:possint libere iusticiã obtinẽ:nec ad predicta facienda det auxiliũ cõsiliũ uel fauorem. ¶ Siquis uero ꝯtra presumpserit:excõicatiõi se ipso facto nouerit subiacere:a qua nisi tã iudici cuius cognitõ fuerit ipedita l' iurisditio usurpata:q̃ꝫ parti que turbata in prosecutõne fuerit sui iuris: de iniuria dãnis expensis et interesse prius per eundem itegre fuerit satisfactum:nullatẽus absoluał. Idẽ.

Eos qui temporale dominiuꝫ obtinentes suis subditis ne platis aut clericis seu personis ecclesiasticis quicq̃ uẽdãt aut emãt aliqd ab eisdem:neqꝫ ipis bladum molãt coquant panem aut alia obsequia exhibere presumãt : aliquãdo interdicunt:cũ talia in derogationẽ libertatis ecclesiastice presumãtur: eoipso excõicationis sententie decernim' subiacere. Bonifa.viij.

Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se imisceant.

Statutum felicis recordationis honorij pape . iij. predecessoris nostri : qd decanis archidiaconis ppositis plebanis cantoribus ⁊ alijs clericis habentibus personatus audire leges vel physicam interdicit: ad eos qui parochiales ecclesias obtinere noscũtur:pie memorie clementis pape . iiij . predecessoris nostri vestigijs inherentes: declaram' presentis constitutionis oraculo ratione ecclesiarum huiusmodi nõ extendi:nisi eedem ecclesie fuerint plebanie sub se capellas habẽtes:i quibus instituantur clerici perpetui nequeuntes ab ipsis absqꝫ causa rationabili amoueri. Idem.

Ut periculosa religiosis euagãdi materia subtrahatur districtius inhibemus:ne d cetero aliquis quamcũqꝫ religionem tacite vel expresse professus in scholis vel alibi temere habitum religionis sue dimittat nec accedat ad queuis studia litterarum:nisi a suo prelato cũ consilio sui conuentus vel maioris partis eiusdem sibi eundi ad studiũ licẽtia primitus sit concessa.. ¶ Siquis autem horũ temerarius violator extiterit: excõicationis incurrat sententiaꝫ ipso facto. ¶ Doctores quoqꝫ siue magistri qui religiosos habitu suo dimisso legẽ vel physicã audientes : scienter docere aut in scholis suis presumpserint retinere:

ti ex ordine nõ ex cura cõphẽduntur constitutõne honorij: ⁊ interdũ de necessitate nõ habent fieri sacerdotes rectores parochialiũ ecclesiarum : ut.ŏ. c.li.de elec.statutũ:vel pone q' annus nõ ẽ elapsus uel pone secũ dispensatum per decre.ŏ.de elec.cum ex eo.

t ¶ Ratione.q.di.si haberent dispensatiue vel alio modo psonatũ cũ illis ecclesijs bene tenẽtur ꝯstitutione:vel si essẽt pśbyteri : tenẽtur non ratione ecclesie: sed ordinis:ut.ŏ. dixi.

u ¶ Capellas . Quid si vnicam hꝫ capellã.si arguam' a verbis saltẽ due debẽt eẽ ad hoc.ĩ.de regu.iur. pluralis cũ suis concor.ad h' de deci.ad audientiam:tutius videtur ꝯrium tenere: ad hoc.ff.vi.bo.rap. l. ait pretor. §. homines insti. eo.ti.in prin.ad idem.ŏ.c. li.de elec.c.penult. i. Rñ. ŏ.de priuile.ut priuilegia. ibi aperiantur ecclesie.i. ecclesia.i.di.omnes leges cuꝫ suis concor.⁊.ij.q.i.i ꝑmis nec ob.ar.a vbis:quia nõ dicit hoc:nisi fuerit plebabania hñs capellas:sed dicitur i plurali plabanie habentes capellas : ⁊ pluralitatem capellaruꝫ ad pluralitatem plebaniarũ referã ar.ꝑdi. decre. ut ꝑuilegia.

x ¶ Perpetui.ŏ. de capel. mo.c.vno.

y ¶ Ab ipsis.s.plebanijs l' capellis ⁊ melius.

z ¶ Absqꝫ cã rationabili.d capel.mo.c.vno ubi d h'.

a ¶ Ut periculosa. tracta fuit de extrauaganti grauis ⁊ dolore nõ vacua.

b ¶ Quãcũqꝫ. dũ tñ approbatã:ŏ.de vo.c. vno.eo.li.

c ¶ Uel expsse.ŏ.c.li. de regula.c.i.⁊.iij.et in casu isto inter expressam ꝓfessiõem ⁊ tacitã ñ ẽ differentia:sicut alibi ẽ:ŏ.de elec.nullus ⁊.c.idẽnitatibus.

m ¶ Subiacere.in statutarijs potestatibus consulibus ⁊ scriptorib' statuto℞ q̃ sũt ꝯ libertatẽ ecclesie:dic ut.ŏ.de sen.excom.nouerint.

n ¶ Statutum.ŏ.eo.super specula.

o ¶ Plebanis.quod intellige ut dicitur.

p ¶ Leges.si.n.debẽt velle videri secularium uel forensiũ disceptationum periti.C.de epi.⁊ cleri repetita.

q ¶ Physicam.ñ debet hoc facere sub specie languentium curãdo rum fratrũ:ŏ.e.non magno.

r ¶ Clemẽtis.quã nõ hẽmus: sed eius mẽteꝫ hic inserit ⁊ incipiebat habito cũ fratribus nostris consilio.

s ¶ Declaramus. No.approbatã opi.gof.qui hoc dicebat i sũma huius ti.in fi.⁊ ꝯcor.pe.de lam.⁊ abbas.⁊ ẽ ratio:q: constitutõ illa penalis erat: ⁊ iõ restringẽda.ĩ.de reg.iur.in penis cũ suis concor. nõ ob.de elec.dudũ.ij.vbi dicit q' idẽ iudiciũ ⁊c.quia illud habet locum in casu ipsius decre.s.quo ad pluralitatem.itẽ quo ad ordines videos.n.q' archidiacon' nõ cogił nisi quo ad diaconatum : d elec. cũ in cũctis:ergo nec hẽns curã animarũ:sed hoc ẽ falsũ:ut ŏ.c.lib. de elec.licet canon. Reprobata ẽ ãt opi. her. inno. fm quosdam libros ⁊ osti. qui dicebant ꝯtrarium ꝓpter dictã decre.dudũ. Itẽ ex eo q' quis hꝫ curã sacerdos fieri debet:sed sacerdotes ꝓhibentur p ipsã decre.honorij:ergo ⁊ curã habentes. Item ex eo q' constitutio fauorabilis erat: ⁊ sic amplianda.ĩ.de reg.iur.odia . Item ex eo q' ꝑdicare tenel: ⁊ sic debet eẽ sacerdos.xvi.q.i.adijcimus: sed ꝑsbyte

d ¶ Professus.nã ꝓfessus ñ põt redire ad seculũ:qd dic ut.ŏ.d reg.ꝯsulti.

e ¶ Temere.ex cã.n.licet habitũ transformare si iusta sit puta timor:ŏ.de vi.⁊ ho.cleri.clerici.

f ¶ Conuẽtus.alibi dat platus licentiam sine requisitõe conuẽtus:ŏ.c.li.de elec.si religiosus.ij.respõso:sed illud fauore ecclesiarum vacãtiũ ad idẽ.ŏ.d sta.c.ultio: ⁊ illd fauore vltima℞ volũtatũ: ⁊ q: piũ executõis testamẽto℞ on'.

g ¶ Licẽtia.⁊ tũc põt oia sine qbus in studio cõmode esse non possẽt:quod dic ut no.ij.q.vij.cũ pastoralis de accusa.ex parte.

h ¶ Ho℞.s.q' apostatat dimittẽdo hitũ:vel quia vadit ad studiũ sine licẽtia

i ¶ Ipso facto.speciale in religioso apostata:quia alias apostata non est excõmunicatus sed excõicãdus fm q' no.io.⁊ her.xxxij.di.sigs ex clericis d vi.⁊ ho.de.sigs ex clericis de aposta.c.iij.

k ¶ Dimisso.quid si non dimiserit habitum:videtur q' tunc doctores ñ sint excõicati:quia hec pena non ẽ amplianda.ĩ.de reg.iu.in penis.dic contra quia cõmunicant in crimine: ⁊ sic eadẽ ⁊ non minori excõicatõe ligantur:d sen.ex.nuper.⁊.c.si concubine: ⁊ in hoc poterit dici hoc potius venire ad dclarationem iuris veteris q̃ꝫ nouũ casũ ponere.

l ¶ Scienter.vbi incederent i habitu nõ hẽꝫ locũ ignorantia:sed vbi dimiserãt habitũ:ꝓbabiliter poterant ignorare.

m ¶ Retinẽ. No.officium doctoris scholarem de scholis expellere.⁊ per id q' dicit retinere:dicas q' licet doctor sciat monachum habentem domũ iuxta scholas doctoris in domo propria audire:excommunicatus non ẽ.iam enim inhibere non possꝫ quin stet in domo propria: ⁊ facit quod dixi.ĩ.de re.iu.locupletari.Quid si monachus nõ vult exire scholas:videtur p hãc

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

litteram q licite vi possit expelli: ad hoc de sen. excom. veniens: z hoc maxime si vera esset opinio: q excommunicatus non gauderet priuilegio canonis quod non est verum secundum io. z ber. z osti. qui de hoc no. xvij. q. iiij. si quis deinceps de sen. excom. contingit. i. Quid si non potest expelli: exeat scholas doctor ad instar eius: quod dicimus cum excommunicatus intrat ecclesiam: ut no. xi. q. iij. sicut apostoli: z per moderno. ṡ. de sen. excō. nuper.

n ¶ Simili. quia communicāt in crimine ut dixi: z qz cōditor sibi non reseruauit absolutionem: alijs indulsisse videtur: ṡ. de sen. ex. nuper z fac quod nō. ṡ. c. super specula.

o ¶ Episcopus. emanauit ad declarationez eorum que no. ber. inno. et moderni supra. c. clericis vbi uidebatur glo. z ostiē. sentire: q generalem vicarium uel baliuū posset dare ad talia: sed non speciales. Sed ex uerbis ipsorū oliz tenebam contrarium. nam dicunt q si appelletur i tali causa: debet appellari ad ipsum prelatum z ipse alij delegabit: ergo etiam secūdum eos specialiter pōtat delegare. Quid ergo iurisdictio de prelatis temporalem iurisditōnē habentibus hēs hic: z quomodo eam committere possint. Quid iuris de clericis iniuriam passis z quomodo de ipsa cōgnosci possunt habes. j. de homici. prelatis.

L

simili coipso sint sententia inodati.

Idem.

Episcopus seu quicunqz alius prelatus vel clericus iurisditōnem obtinens temporalez: si homicidio aut alio maleficio ab aliquibus in iurisditōne sua commisso: baliuo suo aut alij cuicunqz iniungat: ut super hoc veritatez inquirens iusticie debitum exequatur: irregularis cēseri nō debet: qz uis ipse baliuus uel alius contra malefactores ad penā sanguinis processerit iusticia mediāte. nam licet clericis causas sanguinis agitare non liceat: eas tamen cū iurisditionem obtinent temporalez debent z possunt metu irregularitatis cessante alijs delegare. Bonifacius octauus.

Explicit liber tertius icipit quartus. De sponsalibus z matrimonijs.

Ex sponsalibus purijs et certis etiam si cōsāguinitatis affinitatis frigiditatis religionis aut alia quauis ratione sint nulla: dummodo non sint nulla ex defectu consensus: oritur efficax ad impediendum z dirimendum sequentia sponsalia vel matrimonia non autem ad precedentia dissoluēdum impedimentum iusticie publice honestatis. ¶ Quare ille qui spōsalia pure ac determinate cum aliq̄ muliere contraxit: z postmodū cuz secunda prioris consanguinea idez fecit: ex priorum sponsaliorūz vigore: quibus per publice honestatis iusticiam ex secundis sponsalibus subsecutam minime derogatur: ad matrimonium contrahendum cuz prima remanet obligatus. ¶ Ille vero qui sponsalia cum aliqua muliere sub conditione contraxerit: si postmodum ante conditionis euētum cum alia prioris consanguinea per verba contraxerit de presenti: cum secunda remanere debebit: cū ex sponsalibus conditionalibus ante conditionem extantem sicuti ex consensum non habentibus z incertis nulla publice honestatis iusticia oriatur. Bonifacius octauus.

p ¶ Hoc maleficio. ergo z specialiter committit. dicit osti. ṡ. c. clericis: q sibi placeret: q aut daretur clericis licentia tales causas iudicādi per seipsos: aut talium causarum potestas ipsis clericis tolleretur: cum cōmissio sit cōtra ius ff. d of. cui man. ē iur. l. i.

q ¶ Iusticia mediante. Quid si cōtra iusticiam: dic idē. nam episcopus qui mandauit iusticiam fieri non ē in culpa si iusticiarius delinquat: z absit q ea que propter licitum z bonum fiūt. xxiij. q. v. de occidendis. non ob. j. de homi. is qui mandat: quia ibi culpa precessit: z casus qui culpam sequitur bene imputatur: de hoc plene de homici. sicut dignum: hic nulla culpa precessit.

r ¶ Liceat. supra. c. clericis z. c. sententiam.

s ¶ Possunt. ergo pōt qs p alium qd n̄ per se: de hoc dixi. j. de re. iu. pōt qs.

a ¶ Ex sponsalibus. Emanauit ad declarationē eorū que no. xxvij. q. ij. siquis desponsauerit. ij. ṡ. e. ti. ad audientiam.

b ¶ Purijs. cōditionalia non inducūt publice honestatis iusticiam ut dicitur in fi.

c ¶ Certis. ut si pmisit ducere bertam filiā ticij. incerta sūt qñ pmisit ducere vnā ex filiabus ticij. ad hoc. ṡ. e. c. ex litteris. ij.

d ¶ Consanguinitatis. s. infra gradum quartum: ṡ. de cōsang. non debet: z iste erat casus ṡ. e. ad audientiam.

e ¶ Affinitatis. in pmo genere z quarto gradu vel citeriori: ṡ. de cōsangui. et affi. nō dz: z cum talis affinitas ānullat matrimonium qñ pcessit: secus si secuta fuerit: de eo qui cogno. consangui. vxo. sue discretionem.

f ¶ Frigiditatis. ṡ. de frigi. per totum.

g ¶ Religionis. pcedentis: qz tūc nullum ē matrimoniū uel spōsalia: si seqt tūc dissoluit sponsalia: ut. ṡ. de cōuer. cōiu. ex publico z. c. ij.

h ¶ Alia. sicut dicebat pdictus canon. xxvij. q. ij. siquis desponsauerit: z multe alie cause repeniūtur: puta votū solēne cognatio spiritualis z legalis z reliq̄ impedimēta: ut dixi in summa. iiij. li.

i ¶ Consensus. puta cōtracta ab infante uel furioso: ṡ. e. dilectus de dēsponsa. impube. litteras z. c. accessit.

k ¶ Dissoluendūz. bene ergo dicebant hug. z io. z sui sequaces qui dicebāt monachum sacerdotem frigidum z similes personas contrahendo cū aliq̄ impedire oēs consanguineos cōtrahere cum eadem: ut no. in pdicto. c. siquis desponsauerit.

l ¶ Publice honestatis. ṡ. e. spōsam. publice enim honestum est ex quo consanguineus meus consenserit in bertam: q ego illam habere non possum.

m ¶ Idem fecit. s. quia sponsalia contraxerit: sponsalia vero sunt futurarum nuptiarū promissio. ff. eo. ti. l. i. xxx. q. v. nostrates: vnd aduerte: si cum prima cōtraxerit de futuro: z postmodum cuz secunda cōsāguinea in prohibito gradu eodem mōdo cōtraxit: z secūdam cognouit: nec primam habēi poterit propter affinitatem superuenientem: que soluit spōsalia de futuro: ut ṡ. d eo qui cog. cō sang. vx. sue veniēs z. c. ex litteris: secundam habere n̄ poterit: quia publice honestatis iusticia illum contractū impedit z dirimit: ut. ṡ. rñ. pximo.

n ¶ Derogat. No. q licet superueniēs affinitas dissoluat spōsalia de futuro: superueniēs tamē iusticia publice honestatis ipsa non dissoluit z merito. secunda enim sponsalia tollunt per publice honestatis iusticiam ex primis inductā. non ergo ex secundis pōt eē honestas q̄ tollat pmā: z ē si. lvij. di. siquis.

o ¶ Obligatus. nisi cum alia non ipsius consanguinea contraherz per uerba de presenti: ṡ. eō. si inter uel superueniret aliquod de his impedimentis que dixi in sūmula circa prin.

p ¶ Ille vero. reprobatur opi. inno. no. de spon. duorum. c. i. ubi dicebat q per sponsalia sub conditione contracta inducitur publice honestatis iusticia. ost. ṡ. ṡ. e. ad audientiam.

q ¶ Ante. secus si post: quia tunc non deesset consensus sed esset per inde ac si a pncipio pure contraxisset.

r ¶ Presenti. quid si contrahit per verba de futuro: nunquid soluta sunt pma sponsalia cōditionalia: credo q sic. si enim pria sponsalia inducunt publice honestatis iusticiam: per iusticiā publice honestatis superuenientez ex secundis non soluuntur: ut. j. pxi. Rñ. sed si per primam non inducitur iusticia: puta q per iusticiam superuenientem ex secundis bene soluantur prima licet in veritate pma sponsalia dicenda non sint: ex quo consensus defecerat: ut hic: sic eniz ē in alijs impedimentis: ṡ. de eo qui cogno. consang. vx. sue veniens cū si. vnde si post secundum contractum superueniat conditio: dico q pmum matrimonium consūmare non potest. publica eni honestas non insurgit a die contractus sed a die conditionis: z ideo publica honestas que preuenit conditionem habet matrimonium impedire z dirimere: ut. ṡ. i. responso: cum per hoc reddatur inhabilis prime de iureiur. quemadmodum.

s ¶ Conditionem. hec vera intelligas: nisi interueniat carnis copula: quia tunc receditur a conditione: de condi. ap. de illis: z sic esset ibi consensus z matrimonium: vnde tum propter affinitatem: tū ppter iusticiam non teneret matrimonium postea cum consanguinea contractum. z intellige de conditione honesta: non de tali que habeat pro non adiecta: ṡ. de condi. ap. c. vlt. quia illa inducerent publicaz honestatem: ac si pure contracta fuissent. z no. osti. ṡ. eo. ad audientiam q si quis sub tali conditione contrahat cum aliqua: pmitto q te ducam in vxorem si deo z ecclesie placuerit: postea compto impedimento z solutis sponsalibus contrahat cum consanguinea illius tenet contractus: z licet hec conditio itelligatur ēt si non apponatur tamen quādo nō exprimitur consēsus purus remāet: cōditiōes eniz tacite nō faciunt obligationē conditionalem. ff. de condi. z demon. l. conditiones extrinsecus: z no. d iureiur. quēadmodum: tacitū tamen si exprimatur facit rem cōditionalem. ff. d le. i. si ita legatuz. §. i. vbi conditio si uolet posita in persōa legatarij facit conditionale legatum z expressa nocēt q̄ nō expressa nō nocent. ff. de reg. iur. expressa.

IIII

De desponsatione ipuberum.

Si ifantes adinuicem uel vnus maior septennio z alter minor sponsalia cōtraxerint: ipsi uel parētes pro eis: nisi per cohabitationē coniūctam seu alias uerbo uel facto ipsorū liquido appareat: eosdem in eadē uoluntate factos maiores septēnio perdurare: spōsalia huiusmodi: que ab initio nulla erant: p lapsū dicti tēporis minime cōualescunt: z ideo cū sint nulla ratiōe defectus consensus: publice honestatis iusticiam non inducunt. ¶ Idem quoqz si pubes z impubes vel duo ipuberes non proximi pubertati: et in quibus etatem malicia non supplebat: per verba cōtraxerint de presenti. sponsalia enim illa que iuris interpretatione tantum fuerunt sponsalia de futuro: licet uerba consensum exprimentia de presenti haberent z matrimonium contrahere intenderent contrahentes: per aduentū pubertatis in matrimonium non transeunt de presenti: nec matrimoniuz quod ut matrimonium etate non tenuit prohibente per lapsum dicti tēporis conualescit: nisi per carnis copulam subsecutam: vel aliquez modum alium contrahentes eosdem cum eiusdem perseuerantia voluntatis ad pubertatis tempora peruenisse constiterit euidenter: per dictū tamen contractum: qui valuit vt potuit non sicut agebatur: publice honestatis iusticia est inducta. ¶ Porro ex sponsalibus que parentes p filijs puberibus vel impuberibus plerunqz contrahunt: ipsi filij si expresse consenserint vel tacite: vt si presentes fuerint nec cōtradixerint: obligantur: z ex eis oritur iusticia publice honestatis. ¶ Et est idem si filij tempore sponsaliorum absentes et etiam ignorantes eadem sponsalia post scientes ratificauerunt tacite vel expresse: alias ex sponsalibus contractis a parentibus pro filijs nec ipsi filij obligantur nec publice honestatis iusticia inde surgit. Bonifacius octauus.

De cognatione spirituali.

Nedum inter baptizatum z illum qui eum suscepit de baptismo ac inter eūdem baptizatum z suscipientis filios z vxorem ante susceptionem carnaliter cognitam ab eodem: immo ēt inter suscipientez patrēqz baptizati z matrē cognatiōez spirituales in baptismo cōtrahi iure constat: que cognatio z contraben

a ¶ Si infantes. hi spōsalia contrahere nō possunt: cū etas illa qd uideat ignoret. C. de fal. mo. l. i. ad hoc. ṡ. e. li. de tempo. or. nullus. C. d iur. deli. si infanti.

b ¶ Septēnio. Nota q licet quo ad pubertatez sit in sexu differentia i numero annorum: ṡ. e. puberes z. c. continebat quo ad ifātiam secus: qz vterqz infās minor septēnio: ut hic z. ṡ. e. litteras z. c. accessit.

c ¶ Eis. ignorātibus vel scientibus non curo sz aliter i maioribus: ut. j. §. porro.

d ¶ Uerbo. qz post septēnium adinuicez uocant se sponsos.

e ¶ Uel facto. vt qa post septēnium secū iacet vel eā osculatur: ut spōsus uel his si. z sic non refert: an quid fiat verbo uel facto: de ap. dilecti z. c. ut nostrum z ad hoc cōcor. de resti. spo. ex parte.

f ¶ Conualescunt. j. de re. iur. non firmatur: z intellige per hoc. c. solutionem quam dixi. j. de regu. iur. nō firmatur. eo. li. scilicet q solo temporis contractu non firmatur quod a pncipio nō valebat: sz non subsequenti consensu interdum tacito interdum expresso bene: hic video: z ibi plenius dixi.

g ¶ Inducunt. ṡ. e. c. pximo.

h ¶ Supplebat. ṡ. de spon. veniēs z. c. ad id quod. ṡ. e. puberes z. c. de illis. Et sic no. q si malicia suppleat etatem cōtrahere poterūt matrimonium: z pcor. ṡ. e. c. vlt. z. c. d illis: z ē hoc cōtra opi. tan. z osti. qui dixerūt in p. decre. de ill: q ad hoc ut teneat matrimonium cōtractum inter minores i quibus malicia supplet etatē requiritur q iuicē se cognouerint: cū de hoc aliter cōstare non possit ex quo sunt minores: sed gof. ibi cōtra: cui concor. ber. inno. z abbas: z hoc verum: et hic approbatur. Quid si puer minor. xiiij. an. multas mulieres cognouit: z mulier minor. xij. an. a pluribus ē cognita: hi contrahunt matrimonium: qs hebes diceret tale matrimonū preter carnalē ad inuicem copulam non tenere.

i ¶ De futuro. approbat qd no. ala. tan. ber. gof. inno. z ost. ṡ. e. a nobis z pbatur olim hoc per decre. ṡ. e. attestationes z. c. vlt. z. ṡ. de condi. ap. super eo. sepe enim extra id quod agitur tacita nascit obligatio. ff. cōmoda. si is cui cōmodatum. §. vlt.

k ¶ Matrimonium. z nō sponsalia: vnde nō uidebantur sponsalia: ad hoc. ṡ. de of. delega. cum sup. ff. de sponsa. quesitū. C. siquis alteri uel sibi. l. multū interest. nec matrimonium: quia etas phibebat: sed pmū falsū vt hic video. z sic nota illud generale si ñ ualet ut ago ualeat ut ualere potest: ṡ. e. a nobis.

l ¶ Modum alium. ut quia simul cohabitauerunt: uel se coniuges nominabant z amplexabantur: ut coniuges.

m ¶ Pubertatis. statim ergo fugere debet q̄citō potest: quod dic: ut. ṡ. de spon. ad id quod z reprobatur opinio pe. de samp. no. ṡ. eo. titu. c. vltimo per abbatem.

n ¶ Porro. declarat notata per inno. z osti. ṡ. de resti. spo. ex pte.

o ¶ Pro filijs. non eis mādantibus: quia tunc idem est: ac si ipsi contraherent: ṡ. e. li. de pcu. c. ult.

p ¶ Contradixerint. ergo q tacet hoc casu non consētit j. de regu. iur. qui tacet cuz suis concor.

q ¶ Sponsalia. contracta per parentes: z idem eadē ratione intelligas de quolibet alio: ṡ. de spon. ad id quod z. ṡ. de ma. contrac. contra interdic. ec. c. i. qd huic bene cōcor. z hoc ibi tenet osti. sed inno. ibi no. contrarium dicens speciale in patre: ut nomine filie presentis z non contradicētis possit sponsalia contrahere. ff. d spon. sed que patris z. l. se. C. d nup. vidue. secus in tutore. ff. de spon. si puelle: z non ob. de spō. ad id quod: quia ibi interuēit carnalis copula: alias secus scdm eum. sed verius videtur quod dicit ost. licz hernā. videatur ibi tenere opinionez inno. z q dere. illa non loquatur de expsso consensu pbatur: quia q̄re posuisset papa ibi vba q̄ sapiunt tacitū cōsensuz. Item non inuenimus q paternus consensus aliqd i contractu matrimoniali ipuberis operet alias q̄s in pcedentibus casibus.

r ¶ Surgit. reprobat opi. rai. in sūma de spō. §. pone quod z pe. de samp. z ab. ṡ. eo. ti. c. i. qui per illud. c. dicebant: cum ibi dicatur q pater filium non adultum potest cui vult matrimonio tradere: q ex sponsalibus contractis a patre etiam filio non consentiente oriebatur iusticia: z nitebantur idem pbare per decre. supra. eo. accessit ad si. que non facit ut ibi no. Approbatur tñ opinio inno. z osti. qui hoc ibi no. z erat casus expressus. xxvij. q. ij. lex diuina. palea est.

a ¶ Nedum inter baptizatum. cognatiōem spūalem z c. qd ē. j.

b ¶ Uxorē. nunquid de concubina leuantis pus cognita: dic hoc. xxx. q. iiij. siquis in suo in ult. glo.

c ¶ Cognitam. secus si post fiat vxor: uel si pus erat vxor. post z non prius carnaliter sit cognita: quia per vnionez carnis sequentem non potest transire i vnionez spiritus precedentē. xxx. q. iiij. post vxoris: vir ergo z vxor sibi communicant actiones spirituales. xxx. q. iij. siquis vnus supra. eo. t. martinus licet non passiones: vnde si filius alterius tantum leuetur de sacro fonte leuans alteri cuius filius non est compater nō ē: ut infra probatur: quod dic ut no. supra eo. martinus z. xxx. q. iiij. in summa. Et dicebat gof. q illud quod agit pars corporis equum ē: ut alteri parti communicetur: sed nō sic cōmunicatur alteri quod in persona filij alterius tantum agitur: z ista sit rō uel dic q satis ē leuanti habere cōmatrem matrem ipsius leuati. Et nō. q si leuans primo cognouerat vxorem non esse curandum an post compaternitatem cognouerit vel ñ: licet gratianus ṡ. xxx. q. iiij. §. notandū.

d ¶ Suscipientem. supple z vxorem eius pus carnaliter cognitaz. xxx. q. iiij. siquis vnus z. ṡ. e. ti. martinus.

e ¶ Et matrē. Nō nō dixit patrem baptizati z eius vxorē: imo dixit matrem si igit de pma vxore vel cōcubina vir pcreet filium ille qui leuat filium est cōpater cōcubine z viri sed nō eius vxoris vt. ṡ. dixi.

f ¶ Spiritualem. que dignior ē q̄s carnalis. xxx. q. iij. c. i. ij. iij. Et est cognatio spiritualis attinentia proueniens ex sacramenti datōe uel ad id detentōne: ē etiam cognatio carnalis z legalis de quibus nil ad ppositum.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

g ¶ Contractum. si igitur leuans ⁊ leuatus: vel leuatus ⁊ filius leuātis vel leuatus ⁊ vxor leuantis ante cognita: vel leuans ⁊ parētes leuati cōtrahunt: non tenet matrimonium. Scire debes q pater spiritualis si copuletur sorori filie spiritualis bene tenet matrimonium. xxx. q. iii. c. vlt. ⁊ ut ibi no. io. bene pōt pater sumere filiam spiritualem filij carnalis: quia licet cognatio spiritualis de patre ad filios descendat: vt. s. eo. c. i. ⁊ c. super eo: non tamen ascendit cum cautum nō reperiatur: ⁊ edictū d matrimonio ꝓhibitorium ē: s. de spon. cum apud.

dum matrimonium impedit ⁊ dirimit post ꝯtractum. ¶ Et eadē que d suscipiente sunt dicta: sunt etiam de baptizāte censenda. ¶ Ex confirmatiōne quoq seu frontis chrismatione spiritualis cognatio eisdē modis cōtrahitur: matrimonia similiter impediens contrahenda et dirimens post contracta. Idem.

PEr cathecismū qui ꝓcedit baptismum sacramētorum fundamētū ⁊ ianuā aliquoꝝ cognatō spūalis contrahitur: p quā contrahendum matrimoniū impeditur: ut ex ꝓdecessoris nostri clemētis pape. iij. decretali colligitur euidēter. ¶ Dicēdo enim q talis reus uix cōtrahendo matrimonio impedimētū afferret: uelle uidet q afferat: nam q uix sit fieri tamen dubiū non existit: per illam tamē cognationem matrimoniū post eā cōtractū minime separatur. Idem.

QUamuis non plures q̄ unus uir uel una mulier accedē debeāt ad suscipiendū d baptismo infantē iuxta sacrorum canonum instituta: si tamē plures accesserit: spiritualis cognatio ide contrahitur: matrimonia contrahenda impediens et etiā post contracta dissoluens. ¶ De cōfirmatione insuper quantum ad hoc idē iudicium est habendum. ¶ Ex datione uero aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaq oritur: que matrimoniū impediat uel dissoluat. Bonifacius octauus.

h ¶ Eadem. ut. s. si baptizās ⁊ baptizatus: uel baptizās ⁊ filij baptizantis: uel baptizatus ⁊ vxor baptizantis prius cognita: vel baptizās et parētes baptizati matrimoniū cōtraxerit nō teneat: ad hoc s. e. ti. c. ult. ⁊ non ē ita i eo qui recipitur ad penitentiā vt ibi no. ⁊ xxx. q. i. omnes quos: ⁊ ē expressum infra e. c. ultimo in fi. ioan. an.

i ¶ Frontis. hoc fit a solo episcopo: de cōse. di. v. manus supra de consue. quāto. in vertice āt chrismant presbyteri: de conse. di. iiij. presbyteris. Sine sacramento confirmatiōis non dicit quis verus christianus: d conse. di. v. c. i.

k ¶ Eisdem modis. scilicet inter confirmatū ⁊ suscipiētem: ⁊ ꝯfirmatum ⁊ filium suscipientis: ⁊ confirmatum ⁊ vxorem suscipientis prius cognitam ⁊ suscipientem ⁊ parētes confirmati: parētes confirmati ⁊ vxorem suscipientis ꝓus cognitam. Item inter ipsum confirmantē ⁊ confirmatum: ⁊ ꝯfirmatū ⁊ filios cōfirmātis: ⁊ eius vxorē ꝓus cognitam: ⁊ ipsum confirmantem ⁊ parētes confirmati: hoc vult dicere eisdem modis: vnde. xx. sunt casus ꝓhibiti ex hac cognatione quos numeraui in sūmula quarti li.

l ¶ Per cathecismum. terminātur no. xxx. q. i. c. i. ⁊ s. e. ti. cōtracto. Et dicit i sūma: q compaternitas per cathecismū ꝯtracta ipedit matrimonium: sed non dirimit. Cathecismus dicitur a catezizo: quod ē idē q instruo vnde ante baptismum instrui debent baptizandi in fide adulti precipue: de conse. di. iiij. añ. xx.

m ¶ Et ianuam. xxxij. di. §. ver. s. de presby. non bap. c. veniens.

n ¶ Decretali. s. eo. contracto.

o ¶ Reus. s. cōpaternitas in cathecismis ꝯtracta.

p ¶ Existit. ff. de iudi. l. vix certis ex causis: ad idē. xv. q. i. merito queritur.

q ¶ Separatur. ad idem supra eo. li. de uo. c. vno supra de iureiuran. quemadmodum cum simi.

r ¶ Quamuis. Nota. hoc osti. supra. e. martinus.

s ¶ Unus. imo si vrgerz necessitas in cathecismo ⁊ baptismo ⁊ ꝯfirmatione vnus pōt eē patrinus: licet hoc non habeat consuetudo romana: de conse. di. iiij. in cathecismo.

t ¶ Instituta. de conse. di. iiij. non plures: ⁊ potuit eē ratio que reddit i adoptione uel cognatōe legali que imitatur naturā: sic ⁊ spiritualis cognatio hēt imitari naturā uel cognationem carnalem: ut. s. vnus solus sit i sacramento patrinus. sed contra. xxx. q. iiij. qd āt. so. ut ibi no. ⁊. s. e. ti. c. ult.

u ¶ Contrahitur. s. cum omnibus: ⁊ sic multa fieri prohibentur que facta tenent: s. c. proximo.

x ¶ Idem. s. vt plures in confirmatione tenere nō debeāt: tñ si teneāt: oēs sūt compatres uel compatrini.

y ¶ Sacramentorum. scilicet penitentie corporis christi extreme vnctionis ordinis ⁊ coniugij. Renascimur enim in baptismo: ⁊ chrismatio frontis illam confirmat: quod non est in alijs sacramentis: ⁊ ideo per ista spiritualis ꝯhitur cōpaternitas ñ per illa. ⁊ hoc no. xxx. q. i. oēs ⁊. s. e. c. ultimo.

Incipit liber quintus. De accusationibus inquisitionibus et denuntiationibus Rubrica.

POstq̄ coraz eo qui cōtra te sup certis criminib inquisitor fuerat deputatus: eadē crimina fuisti ꝯfessus: frustra cōfessionem tuam: quo minus puniaris ex ea ꝓut iusticia suadebit: eo ꝑ textu impugnare contendis: q sup eisdem criminibus non fueras ante a diffamatus: uel q per eundem inquisitorem capitula sup quibus cōtra te uolebat inquirere tibi tradita non fuerunt. Idem.

SI is cui contra te commissa fuerat simpliciter iquisitio super certis criminibus facieda ꝓcesserit te presente nec reclamante aut quicquam super hoc excipiente infamie inquisitōne omissa ad veritatem eorundem criminū inquirēdā: ꝓcessū huiusmōi ex eo q ñ fuit de isamia ꝑmissa inquisitū: ulteri impugnare nequibis.

a ¶ Postq̄. decre. ista ⁊ sequens emanauerūt ad declaratiōnē decre. s. eo. qualiter. i. ⁊ ij. ⁊ c. cum oporteat ⁊ c. ad petitōnē ibi iudiciarium ⁊c. ⁊ corrigūtur opiniōes osti. nota. in. c. qualiter. i. i. glo. ultra vnam colūnā uer. qd si inquisitor. ⁊ in. ij. glo. ⁊ quod no. i. c. cū oporteat super uerbo subito ver. queritur si inquisitor. similiter ⁊ in secundo qualiē sup verbo fuerit et super verbo legitime: ⁊ fac quod notat guil. in spe. ti. d inquisiti. §. nūc tractemus versi. quid si inquisitor pmixtim. ioan. an.

b ¶ Confessus. nulle igitur sunt ptes iudicis: nisi ut ferat sententiā. quid. n. queremus de infamia uel capitulis ex quo claret d crimine. xxiij. q. iiij. ecce de elec. per inquisitionem de cōfess. si super. ff. d iudi. si debitori. Iam enim est notorium crimen: de cohabi. cleri. ⁊ muli. vestra ⁊ c. fi.

c ¶ Iusticia. scilicet iponendo penam a iure statutam uel arbitrariam si nulla pena est statuta: supra de offi. dele. de causis. io. an.

d ¶ Fuerunt. si infamatus non erat: ad inquisitionem procedi non debuit veritatis ut in predictis iuribus. sed ille debuit appellare et non respondere: vnde imputet sibi: idem dico de capitulis que tradi debuerunt: supra eo. qualiter. ij. §. debet: si petita non fuerunt: et confessus est crimen sibi imputet. potuit enim iuri pro se introducto renunciare: ⁊ tunc tacite renūciat: ad hoc. ff. de procura. pompon. §. rati. Sed osti. contra in predicta decre. qualiter. i. per. l. ff. de procura. filius. §. inuitus. ⁊ hunc dicebat casum ipsius decre. eo. titu. ad petitionem. nam ibi presente ⁊ non contradicente illo: cōtra quē inquirebatur: non fuerat seruatus ordo qui debuerat seruari: vnde processus cassari mādatur: sed de alio ordine itelligatur.

e ¶ Si is cui. fuerat. ad petitionem alicuius: quia si papa proprio motu committit inquisitionem criminum alicuius: iam illum approbat infamatum: cum episcopus ⁊ metropolitanus procedant: etiam ad inquisitionem omisso tali articulo. ij. q. v. omnibus supra eo. titu. sicut olim: sed si ad petitionem alterius commiserit tunc prius inquiret inquisitor de infamia: hoc tenet innocen supra eo. titu. cum oporteat. Quid si ille qui litteras inquisitionis impetrat sit excommunicatus: dixi supra de rescriptis. c. i. ⁊ cetera.

f ¶ Reclamante. dicebat ostien. in supradictis glo. q taciturnitas habebatur hic pro dissensu et contradictione: quod non est uerum ut hic video. immo tacendo tacite iuri suo renunciat: infra de regu. iur. qui tacet: et dixi de hoc eo. titu. is qui tacet. Reclamare igitur debuit: et petere prius inquiri super inquisitione infamie: et si hoc non fieret debuit appellare: vt dixi supra. c. proximo.

g ¶ Primitus. id est antequam queretur d veritate. ioannes an.

h ¶ Nequibus. non ergo ordo iste ita ē d substantia q ei renunciare non possit: facit supra de fer. c. ult. ⁊ quod no. s. de offi. delega. de causis.

Gregorius nonus remensi archiepiscopo ⁊ suffraganeis suis.

¶ De hereticis.

QUoniam episcoporū numerus ad degradatōem clericoꝝ a canonibus cōstitutus non pōt de facili conuenire: concedimus ut sacerdotem vel alium clericum i sacris ordinibus constitutum: cū pro heresi fuerit seculari curie relinquendus aut perpetuo imurandus: ꝯuocatis abbatibus alijsq platis ⁊ religiosis ꝑsonis ac litteratis sue diocesis de quibus expedire videbitur: suus solus possit epūs degradare. Alexā. iiij.

QUicunq hereticos credentes receptatores defensores vel fautores eorum scienter presumpserint ecclesiastice tradere sepulture: vsq ad satisfactionem idoneam excōmunicationis sententie se nouerit subiacere: nec absolutionis beneficium mereātur: nisi proprijs manib publice extumulēt: ⁊ ꝓijciant huiusmodi corpora damnatorum: ⁊ locus ille ppetua careat sepultura. ¶ Inhibemus quoq ne cuiq laice ꝑsōe liceat publice vel priuatī de fide catholica disputare: qui vero contrafecerit excōicationis laqueo innodet. ¶ Heretici autem credentes receptatores defensores ⁊ fautores eorum: ipsorumq filij vsq ad secundā generationem ad nullum ecclesiasticū beneficiū seu officiū publicum admittātur: quod si secus actum fuerit decernimus irritum ⁊ inane. ¶ Ad hec quoscunq viros ecclesiasticos: qui ad preces huiusmodi pestilētium personarū dignitates personatus et quecūq alia ecclesiastica bñficia sūt adepti: ex nunc priuamus taliter acquisitis: volentes q tales ⁊ habitis careant perpetuo: ⁊ si receperūt illa scienter: ad alia uel similia nequaq in posterum admittātur. ¶ Illorum autem filiorum emancipationem: quorum parentes post emancipationem etiam huiusmodi apparuerit ante ipsam a via veritatis ad heretice superstitionis inuium declinasse nullius volumus esse momēti velut factam de hominibus sui iuris: cum dignum sit: ut propter tanti atrocitatem delicti filij esse in parētum hereticorum desierint potestate. De inquisitoribus heretice prauitatis.

FIlij vl heredes illorum qui dū in egritudinis lecto decūberēt petierunt hereticos consolatos: ut ab eis per manus impositionē cōsolationē reciperēt scdm pessimā ꝯsuetudinem eorundem: sicq viam fuerūt vniuerse carnis ingressi: ad probandum q ipsi defūcti cōsolatōem illam: imo verius desolationem nō sane mentis effecti susceperint: ul p perditam iā loquelam: cum tamen moris sit ut dicitur apud eos: q nullum taliter consolentur: qui non sit sane mētis ⁊ memoriam habeat ordinatam: admitti non debent: si dū uiuebant diffamati erāt de heresi vl suspecti aut legitime ꝯstiterit: q sane mētis existētes huiusmōi hereticos petierūt: alioquin admitti poterunt ꝓdicti filij l hēdes ad ꝓbādū ꝓmissa nō tñ per vxores ⁊ filios familiares vel d suis aliquos: sed p testes alios fide dignos: ⁊ specialiter fidei zelatores. Idem eisdem.

a ¶ Quoniam. incipiebat ⁊ si contra ⁊ bene de medietate decurtata est.

b ¶ Canonibus. xv. q. vij. siquis timidus ⁊ duobus. c. se. et debent eē. vi. i degradatione presbyteri: tres in degradatōe diaconi: ⁊ ita de subdiacono videl: ut. s. de ser. nō or. miramur.

c ¶ Facili. bene est possibile sed nō faciale: lex enim nō dz eē ipossibilis. iiij. di. erit autem.

d ¶ Pro heresi. in alijs igitur criminibus si imineret degradatio facienda: seruentur antiqua iura: quia in hoc crimine hoc introductum ē speciale: ad idem. j. e. in fidei.

e ¶ Relinquendus. quod dic ut. s. de ver. sig. nouimus ⁊ j. de penis. c. ij.

f ¶ Immurādus. s. eo. excōicamus. ij.

g ¶ Solus epūs. excludit epos: ñ capitulum suum: ad idē xv. q. vij. si autem: ⁊. §. se. ⁊ c. epūs. xviij. q. ij. c. nullā.

a ¶ Quicunq.

b ¶ Scienter. ignorantia ergo ꝓbabilis bene illos excusat: s. de cle. ex. mi. apostolice.

c ¶ Sepulture. sic ⁊ māifesti vsurarij ñ traduntur sepulture: s. de vsur. quia i oībus ⁊ qui moriuntur in torneamētis: s. de tor. c. i. et de hoc de sepul. ex parte in vlt. glo. Dicitur autē sepultura multis modis ut nō. xiij. q. ij. §. item queritur ⁊. s. de sepul. c. penult.

d ¶ Usq. hic licet satisfaciant: sequi debet absolutio: ut patet per id quod sequitur.

e ¶ Proprijs manibus. Nō. casum quo possum per me qd ñ possū per aliū: de hoc dixi. j. de reg. iur. pōt. sicut enim exhibuerūt mēbra sua seruire iniquitati ad iniquitatem: sic exhibere debēt illa seruire iusticie ad iusticiam: sicut dicit apostolus. i. ad ro. vi. c. ⁊ sunt hec verba in canone. xlvij. di. oēs huius.

f ¶ Publice. q2 que publice peccāt publice emēdent: de pe. ⁊ re. c. i.

g ¶ Extumulent. hoc verum intelligo: quando ossa ipsorum possent ab ossibus aliorum discerni: alias secus: s. de sepul. sacris. ioan. an.

h ¶ Locus. punitur res inanimata: sic. s. de penis in quibusdam. s. de elec. ubi periculū. §. ciuitas ⁊ infra de pe. c. vlt. i fi. xv. q. i. mulier.

i ¶ Laice. forte intellexerūt de laico ad modum ultramontanorum q illitteratos laicos vocant ⁊ litteratos clericos vocant. quid enim ē dicere q ruralis clericus disputando de fide non incidat in hanc penam: ⁊ doctor decretorū laicus incidat: tamen sufficit ita eē scriptum: ⁊ solum duo sunt christianoꝝ genera clerici ⁊ laici. xij. q. i. duo sunt: ⁊ concor. ad hoc. C. de sū. tri. l. penult.

k ¶ Innodetur. nunquid per sententiam vel ipso iure: ⁊ videtur q ipso iure per id q dicit laqueo: quasi ipsum factū dānatum illaqueet in contrarium videt: quia in penis benigna fieri debet interpretatō ut. j. de reg. iur. in penis cum suis concor. ē igitur benignius ut intelligamus canonem eē ferende sententie q̄ iam late: ergo ē hec pars amplectenda: ut ibi ad hoc. ix. di. sana quippe. Preterea si voluisset q eēt canō late sentētie dixisset sit inodatus uel eo ipso vel similia uerba.

l ¶ Filij. Nota casum in quo ꝓ delicto paterno punitur filius. Hoc etiam ꝓcedit i crimine lese maiestatis: quod ē minus hoc crimine: quo leditur eterna maiestas: s. eo. vergentis: ⁊ si contra homines illate blasphemie impunite non transeunt: multomagis q ipm dñm blasphemat dignus ē supplicia sustinere: in auc. ut non lux. con. na. i. responso ⁊. §. i. colla. vi. nec debemus illius opprobrium inultum dimittere: qui nostra ꝓbra deleuit: s. de iudeis in nonnullis. Qd enim in religione diuina cōmittitur in oīū fertur iniuriam. C. de heret. manicheos: ad idem. xvij. q. iiij. sicut. alias regulariter pena temporali non punitur vnus pro alterius delicto: qd dic ut no. i. q. iiij. in sūma ⁊. xxiiij. q. iij. in sūma: ⁊ intelligas hoc de filijs non infectis. Illi enim punirētur: ut ipsi ex ꝓprio delicto non ex alieno.

m ¶ Secundā. hoc itellige secundum determinatōem decre. infra eo. ti. statutum ij.

n ¶ Beneficiū. large sumit: de hoc dixi. j. d re. iur. c. i.

o ¶ Publicum. ut indicat notaria ⁊ his similia: ad idem infra de penis felicis §. q siquis in ꝓn.

p ¶ Dignitates. nunquid ⁊ pontificalis dignitas includitur: ꝓ ⁊ contra infra de pen. felicis. §. q siquis in ꝓncipio.

q ¶ Priuamus. No. speciale: q2 alias non refert per quem ꝓces offerātur. C. de ꝓci. spe. of. l. vniuersis.

r ¶ Sciēter. s. sciendo illos qui ꝓces offerebant eē tales.

s ¶ Etiam. q2 maior ē dubitatio q̄ si ante emācipatōem hoc apparuisset.

t ¶ Desierint. No. ergo q crimen heresis paternum ēt anteq̄ p ecclesiam fuerit declaratum liberat a patria potestate filiū: ⁊ sic iterdū pēnū odiū iterdum filij fauor tale vinculū soluit. liij. di. si seruus: s. qui fi. sint le. per venerabilem.

a ¶ Filij vel heredes. decurtata ē de narratione facti. ⁊ icipiebat olim ex parte. ⁊ dic filij: licet heredes non sint. interest enim eorum: ut. s. c. proximo: heredes etiam si filij uel ꝓpinqui non sint ⁊ istorum interest propter vitandā confiscationem bonorū: ut. s. de here. vergentis. j. e. t. cū sm leges.

b ¶ Non sane. vñ qd tūc faciebant: eis ñ debet iputari: quia nullū maleficiū sine consensu. xiiij. q. v. siquid. xv. q. vi. c. i. in fi. sz furiosus nō hz consensum ut. s. de spon. dilectus. xv. q. i. illud. s. de suc. ab inte. cum dilectus.

c ¶ Uiuebant. illi parētes vel testatores consolati.

d ¶ Legitime. igitur nota casum in quo probatio non admittit probationē in contrarium.

e ¶ Alioquin. i. si hoc legitime non constat: nec ipsi dum viuebant infamati erant uel suspecti.

f ¶ Premissa. s. q tūc non erant sane mētis uel loquelā perdiderant: nec habebāt ordinatam memoriam.

g ¶ Fide dignos. hec clā que olim erat obscura et dubia cum deliberatione fuit imutata et bene.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

b Super eo. terminatur que no. s. e. ti. ad abolendã. §. illos et c. pe. §. sig.
i Legitur. xxiij. q. iiij. duo et C. de sũ. tri. l. vlt. ad fi.
k Redeũti vel redeũdi. hic e q oibus dicit liberalis: s. e. de rescrip. sedes.
l Quodqz. repete et sup eo quod scriptũ legit q hi qui post.
m Relinquẽdi. ut in pdicta decre. ad abolendã. §. illos

U

Super eo quod scriptuz legit: ecclesia nulli claudit gremium redeunti: quodqz hi qui post abiurationem erroris vel postqz se. ppriis antistitis examinatione purgauerit si deprehensi fuerint in abiuratã heresim recidisse seculari decernuntur iudicio sine vlla penitus audientia relinquendi: cuz scripture huiusmodi videãtur sibi inuicem aduersari: quid tenendum sit per sedem edoceri apostolicam postulastis. Nos itaqz inquisitioni vestre de fratrum nostrorum cõsilio respondemus: q taliter deprehensis etiam si ut dictũ e: sine vlla penitus audiẽtia relinquẽdi sint iudicio seculari: si tamen post modũ peniteant: et penitentie signa in eis apparuerint manifesta: nequaqz sunt humiliter petita sacramenta penitentie ac eucharistie denegãda. Idem eisdem.

In fidei fauorem concedimus ut in negocio inquisitionis heretice prauitatis excommunicati et participes vel socij criminis ad testimonium admittantur: psertim in pbationum aliarum defectum cõtra hereticos credentes fautores receptatores et dfensores eorum: si ex verisimilibus cõiecturis et ex numero testium aut personarum tam deponentium qz eorũ contra quos dponitur qualitate ac alijs circunstãtijs sic testificantes falsa non dicere presumantur. Idem eisdẽ.

Presidentes regimini alicuius regni prouincie siue loci: licet excõmunicati uel d facto tantum et non de iure iurisditionem habẽtes: ac eorũ officiales ad requisitionem ordinariorum vel delegatoruz ipsorum aut inquisitorum heretice prauitatis nõ valentiũ sine more dispẽdio uel negocij periculo recursum habere ad superiores qui legitime iurisditionem habẽt: eorum iussionibus et mandatis ad uitandum ... locis ipsis possint iusticiam exequi: possunt et debẽt cõtra hereticos credentes fautores receptatores et defẽsores eorum iusticiam et suũ officiũ exercere: nec requirentes huiusmõi excõicatos propter hoc sententiaz excõicationis incurrũt. Non tñ presidentibus prelibatis vel officialibus eorundem ppterea in alijs casibus intelligatur cõcessum aliquid vel permissum. Idem eisdez.

Cum cõtumacia in causa presertim fidei suspicioni psumpti onem adijciat vehementẽ: si suspectus de heresi vocatus a vobis ut de fide respondeat: excõmunicationis vinculo p eo q parere subterfugit: aut contumaciter se absentat: p vos fuerit innodatus: quam per annum animo sustineat pertinaci: extunc velut hereticus cõdemnetur. Idez eisdem.

Accusatus de heresi vel suspectus contra quez de hoc crimine magna et vehemẽs suspicio orta erat: si heresim i iudicio abiurauit et postea cõmittit in ipsa: censeri dbet quadam iuris fictõe relapsus: licet ante abiurationẽ suã heresis crimẽ plene probatũ non fuerit contra ipsum. Si autem leuis et modica suspicio illa fuerit: quãqz ex hoc sit grauius puniẽdus: non tamẽ debet in heresim relapsorũ pena puniri. Eum vero qui in vna heresis specie vel secta commisit: aut i vno fidei articlo seu ecclesie sacramento errauit: et postmodum heresim simpliciter vl generaliter abiurauit: si ex tũc in aliam etiam heresis speciem siue sectam aut alio articulo seu sacramẽto cõmittat: volumus ut relapsum i heresim iudicari. Ille quoqz d cuius lapsu in heresim ante abiurationem constiterat vel nunc constat si post illaz hereticos receptet: dducat visitet siue associet aut dona uel munera eis donet uel mittat: seu fauorem eis impendat: qui excusari non possit etiam sine adoratione: ut verbis vestris vtamur: merito dbet iudicari relapsus: cum illum ex approbati a se prius erroris consequẽtia non sit dubium id fecisse. Licet vero periuri a testimonio etiam post penitentiaz repellantur: si tamẽ hi qui coram inquisitoribus iurantes tã de se qz d alijs super facto heresis dicere veritatem eam celando dierent: et postmodum velint corrigere dictum suum cõtra se ac alios suos complices dponendo: cuz crimen huiusmodi sit exceptum: si ex manifestis indicijs apparuerit tales non animi leuitate aut odij fomite seu corruptione pecunie sed zelo fidei orthodoxe dictum suũ velle corrigere: ac modo que pus tacuerant reuelare in fauorem fidei: nisi aliud obsistat: stari debet tam contra se qz contra reliquos attestationibus eorundẽ. Sane cum negocium fidei: quod sũme priuilegiatũ existit: per occupatõnes alias non debeat impediri: pestis inquisitores heretice a se. ap. deputati: de diuinatõibus aut sortilegijs: nisi heresim saperent manifeste intromittere se non dbẽt: nec punire talia exercentes: sed eos reliquere suis iudicibus puniẽdos. De questionibus preterea vsurarum mouis: et contra illos quibus restitutionem vsurarum in penitentia pro heresis crimine iniunxerũt ac illi se et sua ad hoc faciendum in iudicio ecclesie obligarunt: intromittere se nõ possunt: ne per causas huiusmodi offendiculũ negocio si V dei preparetur. Si vero p his q in heresi receptando vel defendẽdo hereticos seu eis fauendo: nõ tamẽ existens hereticus quis cõmiserit: sub obligatione bonorum suorum inquisitoribus se astrinxit ad recipiendam ab eis penitentiã et complẽdam et ea licet iniuncta non tamen peracta decessit: si p huiusmodi penitentiam onus ipositum fuerit proficiens ad salutem: in bõis eius temporalibus exequendũ: ad cõplemẽtum ipsius p inquisitores cogi dbẽt heredes uel alij: ad quos cum suo onere bona huiusmodi deuenerũt. Porro si ppter huiusmodi hereticorum receptationẽ defensionem seu fauorem quis ad faciendaz penitentiam: quã inquisitores ipsi iniungere vellent: bona sua obligauerit eisdem: et anteqz ei penitentia iniungeretur decesserit: eius heredibus si est satisfactio pro extincto iaz crimine iniungenda. In eo vero casu quo heredes ad successionem non debent ob heresim sui auctoris admitti: nõ obstante q auctore ipso viuente hoc nõ fuerit interueniente ipsius morte per sententiaz declaratũ ad confiscationem bonoꝝ post mõtem eiusdem nihilominus pcedat. Sacerdotes insuper et alij clerici qui negocium inquisitionis istruendo citatos hereticos vel eorum credentes de celanda veritate vel dicẽda falsitate seu eos indebite liberando inuenti fuerint ipedire: cum non sit dubium: eos ipsa facere in fauorem heretice prauitatis: per iquisitores a talibus compesci possũt: et pena debita castigari: tam per captionem personarum qz alias: put culpa exegerit delinquentis. Religiosi etiam sunt imurationis pena uel alia grauius puniendi: qz seclares si inuenti fuerint in heresi uel cõsimilibus deliquisse. Rbanus quartus.

n Sedem. ad quã in talibus recurrẽdum e: ut. s. q si. sint le. per uenerabilem.
o Denegãda. qd ergo dicit prima auctoritas intelligitur in salute aie. secunda in corporali pena.
p In fidei. decurtata e de narratione facti: que olim incipiebat cõsuluit.
q Inquisitionis. quid si non pcedat per modum inquisitionis: sed accusatõnis uel exceptionis: nũqd admittẽtur tales testes? vid tur q sic: q eadem ratio. s. fidei fauor et odium crimis versatur utrobiqz: ergo et idem ius: de rescrip. inter ceteras cum si. contrarium credo: quia ab illo iure regulari quo cauetur tales p sonas ad testimonium admitti non debere non recedam: nisi in quantum iuenitur permissum: qui ergo accusat vel excipit habeat pbationes idoneas: nec e accusatio fauorabilis ut inquisitio: ad hoc. ij. q. vij. si quis ... Et verbuz istd debet aliquid operari: alis quare fuisset expressum: ad hoc de deci. ad audientiaz cũ suis concor. et j. de pui. si papa. i. rñ. in fi.
r Excõicati. si. j. c. pxi. tales alias non admittũtur: immo et iudices seculares cẽsura ecclesiastica cõpellũt tales a testimonio i suis foris repellere. j. de sen. ex. d cernimus.
s Participes. qd d alijs exceptis criminibus an. s. tales admittãt: dic ut. s. e. li. de testi. c. i. s. d cõfes. c. i. et vi. q. i. §. verũ. quid de periuris: habebis. j. e. accusatus. §. licet.
t Coniecturis. quas ipse iudex examinans melius scire poterit. ff. d testi. l. iij. et põe exeplũ. s. de psũp. lĩas et pcor. j. e. accusatus. §. licet.
u Deponitur. vt facilius credat ipis deponẽtibus ptra ifamatum vel suspectum de hẽsi: qz ptra non infamatũ nec suspectũ: ad idẽ. s. e. filij.
a P Residẽtes. decurtata de narratiõe facti: que incipiebat quesiuisti.
b Excõmunicati. maiori excõmunicatione et publice: ut sit maior dubitatio: ad hoc de re. iudi. ad probandum.
c Officiales. nunquid officialis excõicati iudicare possit: dic ut supra de sup. ne. pre. romana.
d Dispendio. qñ ergo sine more dispẽdio hec possunt: tũc essent excõicati eos requirendo: q cõicans cum excõmunicato: excõmunicatus est seruata distictõe: de sen. excom. nuper. fallit hic: vbi ergo non e casus iste: ergo nec fallit regula.
e Excõicationis. minoris: et si itelligeres q isti eẽnt excõicati: q iurisditionem illã exercebãt: tunc q cõicarũt illis in iurisditõe excõicati eẽnt excõmunicatõne maiori: s. de sen. excõ. nup et c. si concubine sed hoc spãle e: quia illam penam euitant: et sic dicamus excõicationis. s. et maioris vel minoris: et facit quod dixi. s. de sup. ne. pre. romana.

f Prelibatis. s. excõicatis vel tamen de facto iurisditõnem habentibus: et e similis pcestatio. s. e. li. de sta. reg. c. vno.
g Cum contumacia. olim incipiebat consultationi.
h Vehemẽtẽ. No. ex hac decre. suspicionẽ vehemẽtẽ psumptionẽ violẽtam. ppter suspicionem citatur: ut veniat responsurus: si ptumax e: iã dicit vehemẽter suspect et excõicatus: si per ãnum i illa psistit: iaz ista que erat vehemens presũptio transit in violentã vnde ex tunc ut hereticus cõdẽnatur: ut hic. Inde est q no. her. s. de psũp. lĩas in glo. penult. q non vehemens psũptõ sed violẽta cõdẽnatõem iduc et est si. ad hoc qd nota. de simo. in sinuatũ in vlt. glo.
i Respondeat. ergo ut habeat locuz hec decre. requirit q hoc expressuz sit i citatõe: ut. s. de fi de veniat responsurus: sicut et in sentẽtia requiritur: q citata fuerit pars ut veniat auditura sẽtentiam: alias sine ap. rescinditur. ff. que sẽ. sine ap. res. l. i. §. item cum ex eo.
k Hereticus. sic et i alijs criminib ex cõicatus: q nõ venit responsurus de crimine si i excõicatione stat per annũ post annũ habetur p puicto. xi. q. iij. rursus et c. qcũqz.
a A Ccusat de hẽsi. diuid dere. in. iij. partes. In q rum prima ponuntur tres casus qb quis dicitur relapsus: et durat vsqz ad. §. licet vero. Ibi secũda i qua dicit q piurus in cã heresis certis casib testimoniũ pbibz: et durat usqz ibi sane. Ibi tertia i qua ponuntur. vi. casus olim dubitati: an ad officium inquisitoꝝ spectarent: vsqz ad. §. religiosi. Ibi quarta in qua d religiosos i heresi delinquẽtes grauius alijs puniendos.
b Vehemens. non violenta: de psump. c. litteras: et facit quod di xi. s. c. proximo.
c Fictõe. ideo dicit: quia vere non põt dici relapsus de quo si pstat an fuerit lapsus: sicut dicit canon q nõ põt dici renatus q pus non fuit natus: de conse. d. iiij. qui in maternis: neqz enim dici in euz regeneratio põt quem generatio nõ pcessit: ut ibi dicitur. ppter uehementẽ ergo suspicionem fingit lapsus: ita q post abiurationem redi ens fingitur relapsus. sepe. n. iura talia fingũt: de hoc. l. di. ferrum.
d Ex hoc. s. q post abiurationẽ repitur lapsus.
e Grauius. s. qz si nũqz abiurasset.
f Pena. s. e. ad abolẽdã. §. illos quoqz et s. e. super eo.
g Secta. mlias potes videre. xxiiij. q. iij. c. pe.
h Articulo. quos hẽs explicatos: s. de sũ. tri. firmiter.
i Simpliciter. per hec verba puto q si abiurasset solum in illo capitulo: licet laberetur in alio: nõ diceret relapsus. Et no. q idefinita equipollet vniuersali: ad idem de priuile. quia circa: et nunquid de vno articulo infamatus se teneatur de oibus expurgare no. de con se. di. ij. ego berẽgarius: et puto hãc litteram p illa parte facere q ñ teneatur: tamẽ si id faciat valet: et habebit postmodum locum pena relapsorum ut sequitur.
k Iudicari. ptra. C. de transac. si de certa. ff. de trãsact. qui cum tutoribus §. i. vbi generalis transactio restrigit ad id de quo speciãliter actuz erat. so lu. illa locum habent in non connexis: sed hic omnes hereses sunt connexe: q habent caudas ad inuicez colligatas: et de vanitate cõueniũt i id ipm. s. eo. excõicamus. i. et ij. vnde si querimus an sit relapsus in illã hẽsiz in quam prius fuerat lapsus: sed querimus an fuerit relapsus in heresim. Semel ergo laps in heresim post abiurationem iterum lapsus: licet in alia secta: dicitur relapsus.
l Munera. dĩa e iter donũ et mun. munus enim ex cã datur: donuz ex cã et sine causa. ff. de ver. sig. iter donũ.
m Nõ possit. puta ppter necessitatẽ famis. xlij. di. quiescam. lxxxvi. di. non satis uel ignorabat illos hẽticos et sic per ignorantiam excusatur. j. de reg. iur. ignorãtia.
h Verbis vestris. si. s. de re. ec. non ali. hoc consuluissimo.
o Id. s. receptare deducere visitar associare donare mittere vel fauorem impendere
p Repellantur. vi. q. i. quicunqz et. s. de testi. testimonium.
q Celando. duplex est forma iurandi: quod dic ut. s. de accusatio. qualiter. ij.
r Postea. ex interuallo: ut sit hoc speciale fauore catholice fidei: alias nil esset hic fauoris: ut. s. de testi. co. pterea.
s Indicijs. sic. s. e. in fidei: et sic per indicia statur pbationi: et d h s. q si. sint le. transmisse
t Aliud obsistat. s. qz predictum periurium: vnde si de falso redarguerentur non stabitur eorum dicto: de testi. ex tenore.
u Priuilegiatum. Nota magis priuilegiatum anteponi: s. de off. lega. volentes. xxi. di. deniqz. ff. de offi. pcon. l. ult.
x Apostolica. multo minus alij.
y Saperent. sicut est circa aras idolorum nefarias preces emittere sacrificia offerre demones consulere: eoruz responsa suscipere. xxvi. q. ij. hi qui et. q. iiij. igitur: uel associant sibi propter sortes exercendas hereticos. vel faciunt predicta cum corpore uel sanguine christi uel i sortibus: ut possint habẽ responsa: puerũ rebaptizant vel his similia.
z Manifeste. in dubio ergo hoc casu non habent iurisditionem: et licet alias iudex agnoscat an sua sit iurisditio: et in dubio dicatur iurisditionem habere. ff. de iudi. siquis ex aliena: que in ordinario loquitur: hic tamen nisi id manifeste appareat se non intromittit: et est si. s. eo. li. de censi. c. i. §. notoria et j. de pen. c. i. s. de offi. de le. c. vlt.
& Et cõtra illos. q. d. multo minus si ptra alios.
p Offendiculum. pluribus intentus minor est ad singula sensus: et sepe qui ad vtrũqz festinat neutrum bene peragit. xvi. q. i. presbyteros et C. d asses. nemo.
a Hereticos. contra. s. e. titu. c. penult. vbi defensores et fautores hereticorũ heretici sunt. solu. non in fauente et defendente sed in credente loquitur ibi.
b Ad salutem. ut puta ut fundaret uel edificaret ecclesiam: hospitale vel aliũ pium locum uel faceret simile pium opus: ut i aut. de ec. titu. §. siquis edificationem colla. ix.
c Temporalibus. hoc dicit: quia secus si ieiunio vigilijs orationibus vel similibus constiterit illa penitẽtia: idem eẽt si non posset illud iniunctũ: licet salutiferum expleri p aliũ: sicut esset theologiam audire vl similia.
d Heredes. xij. q. ij. epus q filios de sepul. c. vlt. de rap. i litteris.
e Onere. xv. q. i. siqs laic d dei. pastoralis et c. cũ nõ sit. C. d hui. et aq. l. et i puincial. s. d pig. ex litteris.
f Extincto. crimina extiguntur morte: ut. xxiij. dist. quorũdam. xxxiij. q. ij. admonere. ff. de his q mor. si. psci. l. vlt. ex quo igitur extinctum est crimen: et penitentia non est imposita p crimine iã extincto: ñ iponat vlterius.
g Casu. quia nõ fuit reincorporatus vnitati ecclesie.
h Post mortẽ. xxiij. q. ij. sane. ij. et C. ad. l. iul. maies. l. vl. et intellige hoc vsqz ad xl. ãnos: nã postea abdicari non poterũt et a romana ecclesia a filijs catholicis: qui illa tãto tempore bona fide possederũt. qd veruz e si parẽtes catholici putabãtur: ut. s. e. li. de pscrip. c. vlt.
i Impedire. mãifeste vl nõ mãifeste: dũmõ hoc pstare possit.
k Castigari. sic. j. de penis romana.
l Delinquẽt. nã graui delictũ e grauius vindicãdũ. xxiij. q. i. si afferam: s. d ex. pla. tãta et i eqlib delictis eqles sint pene. j. ti. pxi. c. vno in si.
m Religiosi. isti si reperiãtur heretici nõ sũt dicẽdi religiosi sed religionis obumbratione fuscati: s. e. ti. ad abolendam. §. i. et c.
n Immurationis. s. e. ti. c. penult.
o Seculares. s. clerici vel laici: et peor. optime. s. ne cle. uel mo. c. sed nec.
p Cõsimilib. de qbus vidisti. s. pxi. §.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Statutum ciuitatis castri ville uel alterius loci: per quod negocium inquisitionis heretice prauitatis directe vel indirecte: ne in eo libere procedi valeat: contigerit impediri: vel quõlibet retardari: nullius existere firmitatis: ipsiusq̃ ciuitatis vel loci dominum potestatem capitaneũ consules vl' rectores: per quẽ vel quos eadez ciuitas seu locus regitur: quocunq̃ nomine censeãtur: ad statutum huiusmodi loci diocesano vel eius vicario aut inquisitori seu inquisitoribus labis pꝛefate: sine more dispendio exhibendũ: ꝛ si tale inuentum fuerit reuocandũ omnino: vel saltem catenus moderãdũ q̃ per illud inquisitionis pcessus ñ impediãtur: vl' aliquatenus retardẽtur per censuram ecclesiasticam decernimus cõpellendos. Clemẽs quartus iqsitoribus heretice prauitatis.

Ne aliqui dubitationem sollicitam excitantes in dubium reuocent: an officiũ inquisitionis heretice prauitatis sollicitudini vestre infra certos limites ab ap. sede commissum expiret per mortẽ ro. pon. qui cõmisit pꝛesenti d̃claramus edicto: ipsum officium nõ solum quo ad negocia viuẽte mãdatore incepta: immo etiaz quo ad integra ꝛ nõ cepta: ꝛ quod plus est: quantum ad ea que tunc nequaq̃ emerserant in fauorem fidei post cõmittentis obitum perdurare. Idem eisdez.

Ut officium inquisitionis contra hereticos in puincia i qua vobis idem officium est cõmissum auctoritate ap. possitis efficacius adimplere: discretiõi vestre per apostolica scripta mãdamus: quaten⁹ vbiq̃ in pꝛefata prouincia simul vel separatim aut singulariter: put negocij vtilitas suadebit: contra hereticos credentes receptatores fautores ꝛ defensores eorum necnon contra infamatos de heresi vel suspectos iux̃ sanctiones canonicas hominum metu diuino timori postposito pcedatis. Si vero aliquis ex predictis heretica labe p̃mitus abiurata: redire voluerit ad ecclesie vnitatem: ei iuxta formã ecclesie absolutõnis beneficium impendatis ꝛ iniũgatis eidem: quod iniũgi talibus consueuit prouiso solerter: ne simulata conuersione redeant fraudulenter: ꝛ vos immo seipsos fallentes sub agni specie lupum gerant. Uerum quia in tam graui crimine cum multa oportet cautela procedi: ut in reos sine vllo pferatur errore dure ac digne seueritas vltionis: volumus et mandamus: ut in examinatione testium: quos recipi super crimine p̃dicto ipmq̃ contingentibus oportuerit: adhibeatis duas religiosas ꝛ discretas personas: in quarum pñtia per publicam si cõmode potestis habere personam aut per duos viros idoneos fideliter eorundem depositiones testium conscribantur. Ad conscribendas quoq̃ huiusmodi depositiones testium ꝛ ad faciendum omnia que in cõmisso uobis officio ad scriniarij seu tabellionis officium pertinent teneri districte pcipimus cum per vos fuerint requisiti omnes ꝛ singulos vestri ordinis fratres: qui dum ẽent in seculo tabellionatus officium habuisse et exercuisse noscuntur: ꝛ illos etiaz quibus idem tabellionatus officiũ ratiõne pꝛefati negocij fidei fuit ab ap. se. cõmissum ꝛ in posterum cõmittetur: concedẽtes huiusmodi fratrib⁹ necnon ꝛ alijs religiosis quibuslibz qui similiter dũ ẽent i seculõ tabellionatus officium habuerũt: et exercuerunt: quibusuis etiã clericis secularibus officium ipsũ habẽtibus: ẽt si ijdez fratres religiosi et clerici sint in sacris ordinibus constituti: excedi libere officiũ ipsũ q̃ ad p̃missa non obstante statuto aliquo contrario canonis vel ordinis quocunq̃ vallato munimie potestatẽ. Cõpescẽdi preterea monitione p̃missa per censuram ecclesiasticam appellatione postposita predicatores questuarios vbi contigerit pro inquisitionis seu fidei negocio cõgregatõez fieri vel alias eidem negocio quõlibet ex hoc impedimentũ aliquod afferri: a predicatõnis officio: quod ad ipsos nullatenus pertinet: quoz interest tantum caritatiua subsidia suppliciter petere: ac indulgentiam si forte habẽt exponere: liberam uobis ꝛ singulis vestrum concedimus auctoritate pꝛesentium facultatem. Deniq̃ ut circa p̃missa plene vobis et singulis uestrum coertionis expedita ꝛ iuiolabilis adsit auctoritas: volumus vt ea õnia viriliter exequamini si opus fuerit inuocato auxilio brachij secularis: contradictores per censurã ecclesiasticaz appellatione postposita cõpescendo: non obstantibus aliquibus priuilegijs: uel indulgentijs quibuscunq̃ personis cuiusuis conditionis dignitatis uel gradus religiõis uel ordinis comitatibus vel vniuersitatibus ciuitatum et locorum specialiter uel generaliter sub quacunq̃ verborum expressione uel forma a memorata sede concessis vel in posterum concedẽdis: cum ex huiusmodi vel alijs p̃uilegijs et indulgentijs nullum vobis in tante pietatis negocio velimus obstaculũ interponi: ꝛ constitutõne de duabus dietis edita in conci. ge. Statuimus insuper ut potestas capitaneus seu rector vl' consules seu quiuis alij qui ciuitati pꝛesunt vl' loco alteri ad pꝛesens aut pꝛeerint i futurum: ad requisitionem diocesanorum vel vicariorum suoruz seu iquisitorum heretice pꝛauitatis iurent p̃cise attendere iuiolabiliter ꝛ obseruare ac facere a suis subditis obseruari toto tempore sui regiminis in terris sue iurisditioni regimine subiectis constitutiones contra hereticos credẽtes receptatores fautores et defensores eorum ipsorumq̃ filios ꝛ nepotes a sede ap. promulgatas ac etiam approbatas: que qui iurare noluerit et seruare: ut ifamis et tanq̃ hereticorum fautor ac de fide suspectus officio et honore sui regiminis spolietur: nec vlterius potestas capitaneus consul vel rector habeatur in aliquo: aut de cetero i aliquam dignitatem vel officiũ publicum vlterius assumatur: ꝛ que ut potestas balliuus consul vel rector fecerit: nullam obtineant firmitatez. Bonifacius. viij. inquisitorib⁹ heretice prauitatis.

Ut commissi vobis officij debitum vtilius et vberius exeq̃mini: sancte memorie innocẽ. alex. ꝛ clementis predecessorum nostrorum vestigijs inherentes vobis et vestrum singulis cõmittendi citationes ꝛ denunciationes sententiarum quas in quoslibet hereticos credentes receptatores defensores et fautores eorum tuleritis: aduocandi quoq̃ prout expedierit peritos quoslibet: vt uobis asistant: ꝛ in huiusmodi ferendis sententijs pꝛebeãt consilium opportunum: ac eis q̃ sup his vobis humiliter pareant in virtute obedientie iniungendi: conuocãdi etiam clerum ꝛ populum ciuitatum castrorum aliorumq̃ locorum: put dicto negocio fidei videritis expedire ꝛ contra illos quos in puincia i qua vobis inquisitionis officium ẽ cõmissum: hereseos crimen constiterit cõmisisse: licet ad alias partes se transferendos duxerint procedẽdi necnon faciendi a quibuslibet assignari vobis libros seu quaternos: et alia scripta: in quibus inquisitiones facte ac processus per quoscũq̃ auctoritate se. ap. vel legatorum eius habiti contra hereticos continẽtur: ꝛ illorum qui nostris mãdatis obedientes humiliter stant propter heresim in carcere uel muro reclusi: penam vna cũ pꝛelatis quorum iurisditioni subsunt mitigandi vel mutãdi: cum videritis expedire: priuandi preterea vel priuatos nunciandi dignitatib⁹ ac alijs beneficijs ecclesiasticis de diocesanorum vel eis absẽtibus vicariorum suorum consilio: ꝛ officijs publicis ac honoribus q̃buscunq̃ eosdem hereticos credentes receptatores ꝛ defẽsores ipsorũ eorumq̃ filios et nepotes plenã cõcedimus facultatem. Sunt aũt

a Statutum. directe: puta ne aliquis ciuis illius loci accusari possit: vel cõtra eum inquiri sup crimine heresis: vel q̃ nullus contra alium de crimine hẽsis audeat testificari uel his similia.

b Indirecte. puta ut nullus possit de aliquo crimine puniri ab aliquo q̃ᷓ a potestate: uel ut nullus alius q̃ᷓ pꝛas possit aliquẽ capere uel capi facere: vl' ut nullus nisi sit de familia potestatis possit arma portare uel his similia.

c Retardari. Nõ ↄtra generale illud: quod differri non auferri. xiiij. q. vi. c. i.

d Nomine. ẽ. de elec. fundamenta.

e More. nota morã vitandam: de hoc dixi. ẽ. d̃ elec. c. vlt.

f Tale. s. q̃ directe uel indirecte impediat uel retardz.

g Retardentur. vnde statuto de non portandis armis excipietur inqsitorum familia ꝛ his similia: nõ tamen debent inqsitores abuti concessione portatõnis armorum: ut in de. eo. ti. c. nolentes.

h Compellendos. sic. ẽ. d̃ iureiuran. c. licet de excep. c. ult. j. de sen. ex. decernim⁹ io. an.

i Ne aliqui. sicut officium legati non expirat re integra mortuo papa ut. ẽ. de offi. lega. c. ij. sic et officiũ iqsitoris hẽtice prauitatis i fauorẽ fidei re integra nõ expirat: ut hic.

k Expiret. sic pꝛas d̃legatorum datorum ad cãs: ẽ. d̃ off. dele. licet vndiq̃ ꝛ. c. gratũ ꝛ. c. relatum.

l Incepta. de qbus ñ dubitabat p iura p̃mo inducta. ꝛ no. icepta: q̃ p quez libet iudicialẽ actum ẽt preter citationẽ iurisditio ppetuatur: ut dici solet i decre. de of. le. licz ibi uti ceperit.

m Nõ cepta. Nõ quia si hoc esset spãle fauore fidei catholice: ut. j. dicit: ergo ubi ñ ẽ fauor eius ↄriũ ẽ regulare: ꝛ sic nota terminatam questionẽ no. ẽ. d̃ of. dele. lz: qua q̃ritur: an ppetuatõ facta in vno articulo perpetuet in alijs p easdẽ litteras delegato cõmissis: ad idẽ. ẽ. c. li. de of. dele. c. ult. §. officiũ. ꝛ ẽ i hoc differẽtia iter istũ iqsitorẽ ꝛ ↄseruatorẽ: ut ibi patet.

n Emerserant. ut si tpe mortis pape nõ erat ticius hereticus: postea lapsus senserit heresim: de hoc poterit cognoscere inquisitor.

o Fauorẽ. sic. ẽ. eo. in fidei fauorẽ ꝛ. ẽ. c. accusatus. §. licz cũ si. i hoc ti.

á Ut officium. diuido decre. i tres ptes. In p̃ma informat iqsitores ad deũ: ut eius timorẽ hoĩũ metui ãteponãt i procedẽdo simul uel separatim cõtra hereticos ꝛ suos fautores: ꝛ ẽt in eos asoluendo cũ uere redierint ꝛ durat usq̃ ibi vez q̃. Ibi secũda pars in qua eos instruit i modo examinationis testiũ: ꝛ in personis q̃ testificata scribere d̃beant usq̃ ad. §. cõpescẽdi. Ibi incipit tertia pars in qua eos instruit circa personas: per quas impediri posset uel differri inquisitionis negociũ.

b Prouincia. inspicit factũ: quia idẽ si in ciuitate dioceƒ uel alio certo loco

c Ubiq̃. sic ꝛ ordinari⁹ in qualibet pte dioc. sue põt causas audire: ꝛ p tribunali sederẽ: ẽ. c. li. de of. or. cũ ep̃us ad idẽ de of. le. nouit.

d Separatim. regulariter cõtra: nisi ex forma cõmissionis id hẽat ẽ. de of. dele. cãm ꝛ. c. cum plures. ẽ. c. li. Sed ẽ hoc speciale fauore fidei: ut efficatius: ut. ẽ. dixi. ꝛ equiparantur in hac pte ordinarijs quorum quilibet per se pcedere põt. ff. de of. pcon. l. i. quod de ordinarijs intellige qui in solidum iurisditionẽ habent sicut est i scholaribus episcopis magistris ꝛ doctoribus. C. ne fil. pro patre aut. habita secus in his qui ñ habẽt insolidũ: si sicut ẽ cum capitlm cognoscit: quia tũc quilibet singularis per se non ẽ iudex: ad hoc quod no. xv. q. vij. episcopus nullius: ꝛ d̃ of. or. irrefragabili ꝛ coram ad hãc decre. j. e. p hoc. ioã. an.

e Diuino. xi. q. iij. iulianus: sic. ẽ. c. li. de imu. ec. clericis ad idem: ẽ. eo. uergentis.

f Procedatis. hodie restricta ẽ potestas inquisitorum in quibusdam per clemenẽ. ẽ. c. c. multorum.

g Labe. generaliter uel simpliciter: vel dic ea de qua suspectus uel cõuictus erat: d̃ hoc dixi. ẽ. c. accusatus. §. i. io. an.

h Ecclesie. q̃ gremium non claudit ẽ. c. super eo.

i Formam. xi. q. iij. cum aliquis. ẽ. de sen. ex. cum desideres.

k Consueuit. i. q. vij. quotiens cõdis ꝛ. c. saluberrimum de conse. di. ij. ego berẽgarius.

l Simulata. xxvij. di. q̃ interrogasti. i. q. i. sic ficti. xxij. q. v. cauete. Est tamen interdum vtilis simulatio. xxij. q. ij. vtilem: ꝛ dic de hoc ut ibi ꝛ. xxiiij. q. i. officij.

m Fallentes. mentiri deo possũt: fallere ãt ipsũ nõ possunt: d̃ cõse. di. ij. panem de altari.

n Lupum. ẽ. de renunt. in fi. §. pter maliciã.

o Duas. integrum enim est iudicium: quod plurimorum sententijs confirmatur: supra de offi: delega. prudentiam ad idem. xx. di. de quibus.

p Discretas. sẽp. n. qui graues causas ecclesiasticas audiũt debent ẽẽ discreti: ẽ. de ↄlãg. ꝛ affi. c. i.

q Idoneos. sic supra de proba. quoniam contra falsã: ꝛ dic vt ibi.

r Ad premissa. per hanc litteram bene patet: q̃ tabellio factus monachus non potest exercere quo ad alia tabellionatus officium: et hoc ẽt bene patet ex extrauaganti bonifa. debent superioribus de of. or. circa medium decre. ꝛ idem probabam⁹ olim per decre. ẽ. ne de. uel mo. sicut per. l. C. de sac. san. ec. l. antepenulti. xvi. q. i. §. nodꝫ. C. de episcopis ꝛ de. l. placet. notat tamen guil. in spe. d̃ sta. mo. ver. xxvij. q̃ veteres rogationes complebit: sed nouas non assumet. ff. fam. herc. l. alienationes. ff. de postula. l. i. §. casum. ff. de nego. gest. nam et seruus. §. si vno: ad idem. ẽ. de iudeis iudei de ciuitate cũ si.

o Canonis. ẽ. ne cleri. vel mo. sicut te.

t Premissa. hoc ẽ regulare ut dixi: ut. xij. q. ij. c. indigne de sẽ. ex. sacro. ioan. an.

u Postposita. qd hoc operetur hẽs ẽ. de ap. pastoralis et no. eo. titu. ut debitus. ioannes andree.

x Ipsos. scilicz q̃stuarios.

y Facultatez. hoc vlt dicere: q̃ si facta per inquisitores ↄgregatione pro negocio fidei veniant aliqui de rũgiualli uel alij questuarij: ꝛ velint ibi predicare: possunt compelli per censuram ec. desistere.

z Auxilio. xxiij. q. v. pdest de offi. or. c. i.

& Duabus. ẽ. de rescrip. nõnulli. qd dicemus de noua decre. ẽ. eo. li. statutum de rescrip. ui deo q̃ ista decreta. fuit clement: ꝛ sic quo ad hoc videt ista decre. per illaz correcta cum sit posterior: ad idem. ẽ. c. li. d̃ consti. c. i. cũ suis concor. ↄrium dico: q̃ decre. illa locum habet in litteris impetratis a parte contra ptem licet in conseruatoribus locũ habeat ut. ẽ. eo. li. de of. d̃ le. c. ult. §. cõseruatores: sed istud est quoddã speciale in fidei fauore quod ñ tollitur per generalem cõstitutionem: licz postea subsecutam: ad hoc. j. de regu. iur. generi et quod ibi dixi. io. an.

ɔ Subiectis. q̃ extra territoriũ ius dicẽti impune nõ paret: de consti. c. ij. ẽ. c. li. ff. de iurisdic. om. iu. l. ult. ꝛ hoc quod hic dicit hẽbamus. ẽ. c. excõicamus. ij. §. moueãt.

ꝛ Approbatas. oĩa enim nostra facim⁹: qbus auctoritatem nr̃am inptimur. C. d̃ u. e. iu. e. l. i. §. sed neq̃.

a Publicum. sic. j. de penis. felicis ꝛ. j. c. pxi.

á Ut cõmissi. Hic incipiunt decre. bonifacij: ꝛ habent quidã hic rubricam de inquisitoribus heretice prauitatis: sed nõ debet hic esset rubrica: ꝛ fuit error scribentium ex superscriptione prouenient qui putauerunt q̃ bonifa. viij. esset supscriptio residuum eẽt rubrica. Et cõphendit ista decre. plura vtilia p expediendo officio inquisitorum: dat enim eis potestatem cõmittenti citationes ꝛ sẽtentiarum denunciationes: dat potestatem vocandi pitos clerum ꝛ populum ut eis asistant: dat potestatem pcedẽdi contra illos qui de sua in aliam puinciam se transtulerunt dat potestatez repetendi libros ꝛ processus cõmutadi et mitigandi penas: priuandi ꝛ priuatos nunciandi officijs ꝛ honoribus hereticos fautores ꝛ defensores eorum: ita tamẽ q̃ hoc fiat d̃ diocesanorũ uel in eorum absentia vicariorum suorum consilio nisi ijdem scienter talibus beneficia contulissent. hoc dicit.

c Vestigijs. in diuersis cõmissionibus quas suis temporibus fecerant inquisitoribus heretice prauitatis. ioã. an.

d Singulis. possunt. n. procedere simul ꝛ diuisum ẽ. c. pxi. i pn.

e Sententiaruz. has etiã cõmittunt conseruatores. sed de inquisitoribus maior erat dubitatio: quia illorum ministerium videt electuz: supra de offi. dele. c. ultimo.

f Tuleritis. vide infra circa fi. capituli plenam cõcedimus facultatem: ꝛ hoc idem repetas in fi. cuiuslibet uersiculi.

g Expedierit. sic. ẽ. c. i. ꝛ. c. proxi. §. verum ꝛ. j. e. c. ult. io. an.

h Procedendi. quid i casu ↄuerso i eo. s. q alibi crimen heresis cõmisit: ꝛ modo ẽ in puincia huius inqsitõis: dic q̃ poterit cognoscere: quia vbi inuenitur ↄuenitur quis de crimine. C vbi de cri. agi. op. l. i. ꝛ sic fm hoc esset reperire: q̃ interdum duo inquisitões cognoscerent: pone peccauit in rauenati ꝛ transiuit ad mediolanum secunduz hoc rauenas ꝛ mediolanẽsis poterit cognoscere: nec ẽ mirum: ut. j. eo. c. p hoc.

i Quibuslibet. siue sint ipsi scribẽtes uel alij ad quos quõcũq̃ deuenerint dicta scripta.

k Vel mutãdi. regulariter contra. ff. de re. iu. l. paulus ꝛ. l. acta. §. i. ꝛ. ẽ. de offi. dele. in litteris: functus est enim iudex officio suo iudicando hñ vel male: ut ibi.

l Honoribus. Nota in ea parte qua priuat uel puatos denunciat dignitatibus ecclesiasticis et ecclesiasticis beneficijs requiritur consilium diocesani uel eo absente eius vicarij: quia sicut institutio fit eis auctorizantibus: sic etiam debet fieri destitutio: de insti. ex frequentibus de heretic. cum ex iniũcto in fi. sed cum priuat officijs publicis ꝛ honoribus non requiĩ consilium

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

cotum:ut patet ex ordinatione illius literre: et ꝺ qꝫ ceſſat illius ſupioꝛ ratio.

m Dicentes. ſi. ꝺ. c. ꝛ. ſ. ad hoc ꝛ. ſ. c. decacuit? poſſemꝰnus ignoꝛare: nili ꝑbentur fere. ſ. de re. tur. plumitur. ff. de. ꝓba. verius: quod fane intelligo ut no. ꝺ data regula ꝓmuntur.

n Damnẽdoo. ꝛ vide debetur pena non erit ꝓnium. ff. de. l. ſi. ſi ꝛuus plarium. ſ. qui autem. xvi. q. 1. legi. cum ſi.

Quoꝛa chriſtianoꝝ, redorum. ſotte pœna faꝛant inde: poſtea facti ſunt chriſtiani:illi ducitur redire. bi qui nũqꝫ faꝛant inde: ſed ſemp chriſtiani: illi dicuntur reſtituere. io. an. ꝓ Infanto. ſi. minoꝛ ſup tũnoꝛnde: nideꝫtur non obligati ad fidem: qꝫ etas illa ignoꝛat: quid videat. C. de fal. mo. l. i. vide nec ſpoſdalia tale? Bene ꝓtuli e. d. de ſponſa. c. mo. fed ſi rium ſi verum: qꝫ tali facta mento obligant ſunt etiam ignoꝛantes: ſupza de bap. maioꝛes de conſe. bi. iiij. ſi ruiſſent ꝓmitti: ſi igno ranter reſpꝛopꝛiatus. c. ꝺi. qui bis. c. ſi.

o Abſolute. ergo abſolute coactus nõ ꝛecipit facta mentis bapſmi: ſed ꝓdñs nalitet: i mea mente eos cum bene. ſic. nõ. ſi. videt ñ. de bap. maioꝛes ſcoacta enim voluntas voluitas ẽ. xv. q. 1. merito queꝛi. Eſt ait abſoluta coactio: ubi qꝫ rendẽ inuitus ꝛ reclamãs fertur ad finem ꝛ eli ꝺ obop plationẽ intergitur: ꝛ ſi. l. ſi. ſi. ꝓbyſteros. ff. qꝺ metus cã facto.

r Jadeo. nõ ergo poſſit iſti ſe iuuare per poſteſſionẽ qꝫ ꝛeſpeꝛit. C. de apoſta. l. bi q fantas: licet alias ſi ꝺicto nõ ꝛecipiat ad teſtimoniũm. ff. de teſ. c. i. toan. an.

e Dꝰnoꝺendum. erit ne ꝑ ſtud capñs canon ille correctus. c. q. iij. inde: ubi q. bonus iudex. ꝺ. ſi ſuſtinet ad catholicos filios: ſed bona beremo rum ſint cõfiſcata. ſ. c. ſi. fm. qua. correctio iuris ẽ tri ꝺa: ꝺicendum ꝓfecto q. nõ: ut ſtud. ꝺ. loq̃tur de pena ꝓpinalitcnon de ꝺinatione bonoꝝ: materꝫ q: hec nona iura q̃ cozigere intendãt hoc exparnunti: ſi. de. ſect. ꝑbẽ. c. ij. i. de. fen. excõ. c. vii. ſi videt cñ aperte dicat coꝝ pumlcõs: aut beretico: ergo ipſoꝝ bona nõ ꝺenoluntur ad filios. i. c. cum hõmꝫ: ſi tamen uꝺetur. nec nocẽſt ut nona ſet cozigenꝺ procedentem ꝺe illa facta mentionem. ꝺ. co. ſi. de conſt. c. 1. toan. an.

q Deuenit. in cõmiſſionibus per cum factis ſup hõnea ꝓnutate.

u Confiſcari. ut ſic mulier marito. ſio non graueniat. ſi. de reg. iuꝛ. li. ꝺ. cum ſuo ꝛcot. q. nec vꝛor. ꝓ marito cõuenitur. C. ne vx. ꝓ ma. ꝓ totũ nili in cauſa ꝓmꝺi. cã. quo ca. ꝓq. ud. hꝛpo. contra. l. ſtatuta.

x Tunc. ſcꝫ. ſctum: ergo ſi tic ꝛeꝓnobant: licet poſtea ſuuerint? bẽ lo cum pena ut ſic inſpiratur inuitum: ñ. de emp. ꝛ ven. ci. bilem. ſ. mutatur. ſi ignoranciali. ꝑbetur fere. ff. de. ꝓba. verius: de. bo. c. ſi. q. 1. infra ꝺ reg. iu. ꝓmuntur. io. an.

a Tatum. innocentij. Si loq̃tur de quarto habebamus id in cõmiſ ſionibus ꝑ eum factis: ut ꝺix. ſi. c. ꝓx. ſi bicamus de tertio poſſe lo qui de clero. ſi. co. vergitur. ꝛ. c. excõicamus. ſ. c. clerobus.

b Alexan. ſi. quarti. ſi. c. quidam. ſi. ſi. ſi. bereti.

c Inane. bucullꝰ ꝺarat antiquꝰ conſtitutio: modo ſequitur ꝺeclaratio in qua ꝺeclaratur no. per oſtium. c. vergentes: ꝛ banc ꝺeclarationẽ ſic intelligo. Si ꝛ tacus fuerit beretico ꝛeceptato: fautoꝛ: uel ꝺefenſoꝛ: ꝛ ꝺum filium ſtetum ꝛ ſpoſum fuerit habitaꝛe: ꝓbibitum: ꝛ ille filius ꝺum ꝓbitum: ſpe nepoꝛ ex filia non ſubuacetat huic ꝓbitioni. Item ſi mulier aliqua ẽ beretica ꝛ habeat filios: ſoli filij in ꝺubitatur huic ꝓbitioni: ſed nepotes ex filijs non: ꝛ hoc intendit hec ꝺeclaratio. Et hoc ſcãnꝺo caſu ei mater fuit beretica: inuꝺligao ueꝛũ ſi pater fu it catholicus: ut eius ꝛeſpectus nõ ꝺatur: ꝛ facit in hoc cõtra id qꝺ no. acuir. C. ad. l. inf. ma. l. ſ. qui ex ſubꝺ ꝺicit q: qꝺ ẽ pena cum ma ter cõmitti crimẽ ſele ma. qꝺ ad ꝺefectũ ſcut ci vir. Et tamen ſiendum: qꝫ vbi aliuꝺ nõ cauerẽ ſit ꝺefectꝰ ſubꝺ ꝓ materna: hec amulis nullo gradu cõpatꝺebũtur ꝓ ſtiam iuris vel hominis: ſi. ſi.

L

noſtroꝝ: nn. videlicet beretici ere ꝺentes receptatoꝛes ꝺefenſoꝛes et fautoꝛes eoꝝ: ꝛ ſpoſumqꝫ filij vſqꝫ ad ſecũꝺam generationẽ ꝺ aliqꝺ beneficium eccleſiaſticum ſeu publi cum officium ammittantur: quod ſi ſecus actum fuerit ſit irritum et tanc primum et ſecundum gradum per paternam lineam cõprehenꝺere ꝺeclaramus: per maternaꝫ vero ad primum ꝺumtaxat volumus hoc extenꝺi. Hoc tanc ꝺe filijs et ne pontibus bereticoꝝ credentes ꝛ actu pectus ꝛ ꝺefenſoꝛes bereticoꝝ: ſic contra fautoꝛes receptatoꝛes et ꝺefenſoꝛes talium ꝓcedendum. Ide. Exercit felicis recoꝺationis innocen. papa quartus: qꝺ ap ter berelim maritorum vxoꝛum ca tholicarum ꝺoceo non ꝺebeant cõ ſiderꝛ quod intelligendum hoc ꝺe ſemus: niſi forte inducꝛes ipſe cum uirio matrimonia cõtrazi ſſet: qꝺ beretico tunc ſcicbant. Idem. Statutum felicis recoꝺatoꝛis innocen. ꝛ alexan. ꝓcedentiꝺo.

ideo ne quis ꝺicat filiam beretici in vxoꝛem ſicut enim vir infiꝺe lio ſaluantur per mulieres fideles: ſic ꝛ ꝺamnari poſſet: ar. ꝺ. ſi duoꝛ. gaudemus. Unde qui emit manapa de origine ſolet querere. ff. de edil. edic. quod ſi nolit. ſ. manapa: ſatiſfeꝺ de iure ſeuo eſt: ut in pe dicta ꝺecre. vbi. ſupza. ſi. ſi pena: nili alibi aliuꝺ caueatur ut ꝺicit bene facti. ff. de fenat. libereos. vbi ꝺicitur ſenatoꝛes vocari ꝺebere ipſos ſenatoꝛes ꝺ filios contra et nepoteꝺ natos ex eis: ꝛ nepoteꝺ vero ex filiabus nan ſenatoꝛes non ꝺicuntur: ſed patrie ſui conꝺitionem ſequentur.

d Primũ: ſ. ſcõn graꝺum. ſ. filios ꝛ nepoteꝺ: ꝛ hoc patet ex ꝺ. ſ. ſc. ſ. ꝺ. ſ. ut cõmiſſi ad fi. ꝛ ſ. caſus quo filius punit. ꝑter ꝺelictũ pa tris ꝺe hoc ꝺix. ſi. c. ſi.

e Columnus. ſupza ꝺicit ꝺeclaramuſ. hic ꝺixit volumus: q: inſtũ punit ꝺeſcenꝺentes ꝑ maſculinum ꝺeclarat ius vetus: inſtius ꝺe ſcenꝺentes ꝑ femininum ſtatuit ius nouum: ſtad. ſ. ꝺe. ꝓbi cunq: et bene facit hec littera ad queſtionem qua queritur: an filij legatini inꝺubitanter hac ꝓbabitione: ꝛ videtur q: non: qua non ſunt in patrio potestate: imb. de nap. cꝛea. ſi. ſed q: poteſtas nõ eſt tur: ꝑ hoc ter. ſ. ſ. punit ꝺefectꝰ ꝓ materna lineam punit graꝺ cum in filius ſ ꝓtate mitio nõ fit: ꝛ hoc equi ne plus ꝺebeat lucraꝛi q̃ cẽſtas: in auf. de reſti. ꝛ ea que pa. in fi. col. iij. licet interꝺum ſe cus: ſ. de biga. qua circa: ver. ſi ꝓ ſtu alio caput. ꝓbibentur ꝛ a facceſſione: ut. ſ. q. ſ. ſint le. ꝓ venerabile in fi. ꝛ ab bonoꝝbus. ſiv. ꝺi. ꝓ toti. ſ. ꝺ. ſ. ꝓiby. ꝓ totum.

f Eſſe. nili: quia vnum.

g Rancoꝛ potatoꝛ. q: lapſi ſuerit ſimpliciter: ſi redapſi: ꝺe quo ꝺic ut. ſ. c. ſi. acutatus.

h Inſtituant. ad hoc. ſ. ñ tem. o. ꝛ tenore ꝛ. ſ. ꝺe fur. c. vit.

i Paratꝰ. ex quo nõ ſtat ꝛ quo nõ eo ꝺebet ſpuiari ꝺe hoc. ſ. ſ. eo q mut. in poſ. c. i. ꝛ. ij.

k Inquiſitoꝛes. igitoꝛ pape ſup bũ ſine ſpeciali mãꝺato nõ in qui ſ. ꝛeſpondet ſi ei culpabilẽ ꝺuerint ꝛeuocabit pape.

l Ambuſſabet. de quo minus ꝺubitatur.

m Apoſtolice. No. hanc litteram. nõ ꝺicit in litteris cõmiſſionis apoſtolice vel aliorum a quibus ꝺeputati fuerint ſeꝺ ꝺ ꝓ ꝺeꝓcare ꝓ ſo. ꝓ per quod omnibus videtur: q: inquiſitoꝛes ꝺeputatus ab alio a papa: et ſi habeat expreſſum mandatum: inquirere nõ poſſit ꝓra ẽpm: licet antiqua iura ꝺicãt: q: ſynodus audit cãm criminalẽ ꝑ ꝺ. ſ. licet. ꝺiffinitiones pape referuet. ti. q. vi. acutatus ſ. c. ſi. q. iij. inꝺoctum tamẽ ſ. ſ. ſ.

x Ordinationem. de ordinationibus loquitur ino. alexan. ⁊ clemen. que sunt reseruate. i. c. ult.
y Imperialem. ipsius federici quam non habemus sed approbata e. ti. in ꝑn. ioannes andree.
z Quoquo modo. idest principaliter uel incidenter: conco. ti. de or. cog. tuam. ti. qui fi. sint le. lator cum si. alias tamen cognoscit iudex incidenter quod non cognoscit principaliter C. de iudic. quotiens. ti. de resti. in inte. c. penult. cum suis concor.

⁊ Cognoscant. No. ꝙ licet regulariter de qua re iudex cognoscit pronunciare debeat. ff. de iudic. de q re. ti. de causa. pos. cuz sup tamen hoc fallit interduz: sicut cum delegans refuat prolationem sententie: ti. de offi. dele. super questionuz synodus cognoscit de causa criminali episcopi ⁊ non pronunciat. iij. q. vi. accusatus ⁊ c. se. v. q. iiij. duodecim. idem in casu. ti. de rescrip. cum contingat: ubi ad sui instructionem de iurisditione cognoscit is qui super illa pronunciat. Hic tamen vtrunqz expresse vetatur scilicet cognitio ⁊ pronunciatio: quia iudex huius rei non est capax: ⁊ co. i. de sen. ex. si iudex.
ꝓ Indirecte. ad idem supra. c. statutum. i. ioannes andree.

ꝝ Scienter. ignorantes ergo non ligat constitutio: ad idem. ti. c. ij. in princi. et c. ut commissi in fi. et. c. decreuit.
a Percussum. No. canonem late sententie: et quia non reseruat absolutionez pape: ordinarius absoluere poterit: de sen. ex. nuper.

non obstantibus appellationibus seu proclamationibus predictorum nequicie filiorum cum tam secundum ordinationem prede. nostrorum q̄z secundum legem imperialē appellationis et proclamationis beneficiuz expresse sit hereticis et credentibus ac eorum receptatoribus fautoribus defensoribus interdictuz. Prohibemus quoqz districtius potestatibus dominis temporalibus ⁊ rectoribus eorūdemqz officialibus supradictis: ne ipsi de hoc crimine cum mere sit ecclesiasticum quoquo modo cognoscant vel iudicent siue captos pro eodem crimine absqz dictorum episcoporum siue inquisitoruz aut saltem alterius eorundem licentia vel mandato a carcere liberent: aut executionem sibi pro huiusmodi crimine a diocesano vel inquisitoribus seu inquisitore iniunctam: prompte prout ad suum spectat officium facere seu implere detractent: uel alias diocesanorum aut inquisitorum iudicium sententiam seu processum directe vel indirecte impedire presumant. Siquis vero de predictis potestatibus dominis temporalibus rectoribus vel eorum officialibus seu baliuis contra predicta fecerit: aut prefato fidei negocio sepe fatis diocesano episcopo vel inquisitoribus incumbenti seu opponere forte presumpserit: vel ipsum aliquatenus impedire: nec non ⁊ qui scienter in predictis dederit auxiliuz consilium vel fauorem excommunicationis se nouerit mucrone percussum: quam si per annum animo sustinuerit pertinaci: ex tunc velut hereticus condēnetur. Idem.

Cum secundum leges ciuiles nefarias nature contrarias incestas nuptias contrahentes: corpo suarum dominiuz rerum perdāt et mulier humanam legem trāsgrediens: et presertim parentibus suis non consentientibus: raptoris nuptias eligens bona omnia: que per legem sibi obuenerant a raptore ac aliis consortibus raptus: ipso iure amittat: certoqz casu deferantur in fiscum: ac etiam illicitas species trās uehens aut rerum vectarum profectionem omittens earundem specie rum et rerum proprietate hoc ipso priuetur: ⁊ fisco rerum ⁊ specierum dictarum proprietas acquiratur: bona hereticorum: qui grauius horribilius ac detestabilius q̄z predicti delinquunt: ipso iure de fratruz nostrorum consilio decernimus confiscata. Confiscationis tamen huius modi executio vel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per principes aut alios dominos temporales iuxta gregorij pape predecessoris nostri declaratōnem: anteq̄z per episcopum loci uel aliam personaz ecclesiasticam: que super hoc habeat potestatem sententia super codez crimine fuerit promulgata. Idem.

Statuta quedam felicis recordationis innocen. alex. et clementis predecessorum nostrorū quibusdam declaratis et additis recensentes: concedimus ꝙ in inquisitionis heretice prauitatis negocio pro

mu. que rap. mi. in fi. colla. xi.
l Certoqz casu. cum parentes mulieris non supersunt nec alter eorum: uel supersunt ipsi uel alter: consenserunt talibus nuptiis: hoc casu bona deuoluuntur ad fiscum: ut in predicta aut. de rap. mu. in fi. sed nunquid de iure canonico habebit locum hec pena: cum secūdum canones licite contrahat: ut. ti. dixi. no. io. xxxvi. q. ij. de puellis: alias. §. quibus: ꝙ pena ista locum non habebit secundum canones sm quos cessat interdictum: nisi cum sponsa alteri rapitur. xxvij. q. ij. statutum et accedat quod no. ij. q. iij. §. notandum in fi. de secundis nupt. c. penult. et vlt. ⁊ secūdum hoc bene dixi supra repete ⁊ cuz secundū leges ciuiles: quia secundum canōes contra. sed satis videtur: ꝙ licet secūm nos teneat matrimonium: pēa legis habeat locuz ibis que non essent de temporali iurisditione ecclesie: cū enīz illa ibi tractet de lucro captando non de diminutōne sui patrimonij: et pēa illa sibi per legem obueniat: quare lex eo ꝙ confert priuare non potest: ⁊ accedat quod dixi. i. de re. iur. c. ij. secus forte in pena de q in predicta decre. vlt. de secūdis nup. ibi. n. priuat lex eo qd si ꝓtulit. io. an.

b Condēnetur. ad idem. ti. c. cum contumacia.
c Cum secundum leges. bona hereticorum ipso iure sunt confiscata. qd probatur triplici ar. legali: sed apprehensio bonorum non fieri debz per dominum secularem: nisi prius ꝓnunciatum fuerit super crimine p iudicem ecclesiasticum qui hoc possit.
d Nature contrarias. in quibus sexus perdit formam: ⁊ scelus est tale ꝙ non proficit scire: venus mutatur in aliam formam. C. de adult. l. cum vir: ⁊ omnium carnalium criminum pessimum est vsus contra naturam. xxxij. q. vij. adulterij: et si totus mundus vteretur illo vitio non excusat. c. causa et questione flagitia.
e Eoipso. ꝓpter hoc facit ad ꝓpositum.
f Perdat. C. de ices. nup. l. cū ancillis ⁊. l. se. ⁊. l. si qs. ff. e. ti. l. inceste. ⁊ isti. de nupt. §. si aduersus.
g Et mulier. repete. et cum secundum leges ciuiles mulier ⁊c. quare hoc dicam videbis. i. et dic mulier igenua. C. de rap. vir. l. vna. §. ⁊ si quidem in ancillis. n. et libertinis non habet locū pēa malorum vt ibi.
h Humanam legem. C. de rap. virgi. l. vna et bene dicit humanam. i. ciuilē quia secundum canonum legem secus: rapta enim secundum nos licite contrahit cum raptore: si post dissensus transeat in consensum. xxxvi. q. ij. tria ⁊ c. se. ⁊. ti. de rap. c. penul. ⁊. vlt.
i Consortibus. delicti ut qz comitati sūt raptorē i inuasione ul' rapina: ut in ꝓdicta. l. vna. C. de rap. virgi. l. vna. §. penas āt.
k Ipso iure. propter hoc facit ad propositum. ⁊ habes hoc in aut. de rap.

m Illicitas. ut his qui defert arma ferrum et lignamina saracenis de iudeis ita quorundam.
n Omittens. hoc habet locum in priuato. ff. de vectigal. l. fi. §. diuus: in milite non: ut. C. e. titu. l. iij. ⁊ habes hoc qd hic di. ff. eo. t. l. cōmissa. C. e. t. l. oiuz ⁊. l. si qs cū si.
o Bona hereticorum. secus in bonis ecclesiarum in quibus intitulati erāt ipsi heretici: ut i cle. e. ti. uolētes post ꝑn. io. an.
p Grauius. ergo sunt grauius puniendi. xxiiij. q. i. si afferamus.
q Quam predicti s. contrahens nefarias nuptias: rapta que cum raptore contraxit: transuehens illicitas species: uel rerum vectarum profectionem omittens.
r Ipso iure. determinatum sit ergo quod olim dubitabatur per decre. ti. e. excōmunicamus. i. ij. responso. vbi dicebatur ita: ꝙ bona dānatoruz si laici fuerint confiscentur: intelligamus ergo confiscentur ipso iure ut hic video: et intelligo ipso iure confiscata a tempore commissi criminis. C. eo. ti. l. iiij. idem dico in crimine le. ma. ff. de donationes: secus ē in aliis criminibus. ff. de dona. l. post contractū: ⁊ puto ꝯfiscatōez hāc locū hēre: ēt si ille catholicos filios hēat ⁊ iste textus ñ distiguit: sup hoc tñ fuerūt opi. no. ti. e. ti. vgentis.
s Declarationē. quam hodie nō habemus.
t Ecclesiasticā. secularis. n. super hoc ecclesiastico crimine iudicare nō pōt: ti. c. pxi. §. penult.
a Statuta. In prima parte vsqz ibi iubemus: concedit i negocio

inquisitionis heretice prauitatis procedi posse simpliciter ⁊ de plāo In secūda dic quid iuris: si ex publicatione nominum accusatoruz et testium ipsis periculum immineret: ⁊ quid si non immineret ⁊ sic tiones vitare precepit: ne dicatur periculum vbi non est vel econuerso. In tertia ibi constitutiones: statuta prede. suorum super hoc negocio edita his cō stitutionibus si aduersa corroborat.

b Quedam. alias quondam: alias q̄dam.
c Possit. non dic per quos: intelligo ergo et per inquisitores deputatos a papa: ⁊ per ordinarios ⁊ per delegatos: ad hoc. ti. e. ti. per totum in fi.
d Figura. distinxerunt moderni q no. istam materiaz supra de accusati. olim. inno. ⁊ ostiē. guil. in spe. de iquisitione. §. nunc tractemus. ver. quid igitur: si autem detur potestas procedendi simpliciter de plano ⁊ sine iudiciorum strepitu: an addatur ibi illud verbum sine iudiciorum figura. Ut i primo casu omnez iudiciariuz ordinē seruare teneatur in libelli oblatione in exceptionibus dilationibus lit. conte. iuramenti et testiuz receptione ⁊ sententie prolatione et aliis: sed opabuntur illa uerba: ꝙ si aliquid omittatur: ñ ideo vitiabitur ꝓcessus: ⁊ magis poterit partiū aduocatorum ⁊ testium vtilē strepitū refrenare: tamen omittere non poterit lit. ꝯtes. vel aliud substantiale quod etiam de consensu partium obmitti non posset: ut no. ti. de of. delega. de causis. ti. e. li. de re iudi. c. vlt. In secūdo casu quando additur ibi sine figura ut hic: nullum ordinem iudiciariuz seruar tenetur: ad hoc. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. similiqz modo. ij. tunc enim sufficiet sententia q̄uis omissa solennitate: ut ꝓbatur et no. C. quorum le. l. vna. hodie dic ut in clementi. de ver. sig. sepe. ⁊ vide quod ibi no. in quinta glo. Sed dubitari solet an inferior a papa etiam legatus in casu alias non permisso a iure possit cognoscere de aliq causa: uel eam cōmittere de plano sūmarie sine strepitu ⁊ figura iudicij: ⁊ videtur ꝙ non. absurdum enim esset dicere ꝙ minor legem maiorum tot vigiliis ⁊ laboribus adinuentam tollere possit: de elec. ecclesia uestra. ij. xxi. di. inferior. C. de inoffi. testa. siquando. licet successor conditoris: qui pari fungitur potestate: illam tollere possit. ff. ad trebell. ille a quo. §. tempestinum. ti. de elec. innotuit. ti. e. li. de ꝓcesl. ꝑben. c. ij. ⁊ ipse idem conditor qui condidit. ti. e. li. de rescrip. statutum. §. i. ⁊ preterea regula dicit beneficium iuris nemini denegari debere. i. de re. iur. indultum. xxviij. di. de his in contrarium ꝙ possit videtur: qz legatus omnia pōt que papa specialiter sibi nō reseruat. gerit enim vices eius. ⁊ si ē de latere maius omnibus post ꝑncipem imperium censetur habere: ti. e. li. de elec. si abbatem. Item legatus quando sibi videtur scōm equitatem procedit: ti. de transac.

cedi possit simpliciter et de plano et absqz aduocatorum ac iudicioruz strepitu et figura. Iubemus tamen ꝙ si accusatoribus vel testibus in causa heresis interuenientibus seu detinentibus propter potentiaz personarum: contra quas inquiritur: videant episcopus vel inquisitores graue periculum imminere: si contingat fieri publicationem nominum eorundem: ipsorum nomina non publice sed secreto coram diocesano episcopo vel eo absente ipsius vicario: quando inquisitores procedunt: quando vero procedit episcopus: coram inquisitoribus si haberi commode possit copia eorundez: ac nihilominus siue episcopus siue inquisitores processerint: aliquibus aliis personis prouidis et honestis iurisqz peritis: quas ad hoc vocari: et eis per totum processum super quo deliberandum est seriose manifestari ac itegraliter explicari: et de ipsorum consilio ad sententiam uel condemnationem procedi volumus: exprimātur sicqz non obstante: ꝙ illis contra quos huiusmodi deposuerunt: nomina ipsorum si fuerint publicata: adhibeatur ad cognitionem iudicio instruendam plena fides depositionibus testium eorundem: ⁊ vt eorundem accusatorum et testium periculis efficacius occurratur: et cautius in inquisitionis negocio procedatur: presentis constitutionis auctoritate permittimus: ꝙ episcopus uel inquisitores secretuz possint indicere illis quibus: ut premissum est: processum huiusmodi explicabunt: et in eos si arcana consilij seu processus sibi sub secreto ab iisdem episcopo vel inquisitoribus patefacta preter eorum licentiam aliis patefecerint: excommunicationis sententiam: quaz ex secreti violatione ipso facto incurrant: si eis expedire videbitur: promulgare: sic tamen ꝙ inquisitores episcopum vel episcopus inquisitores non excommunicent hac de causa: sed ipsi ex iniuncto ex nunc a nobis sub virtute sancte obediētie districto precepto ad secretum huiusmodi teneantur. Cessante vero periculo supradicto accusatorum ⁊ testium nomina: prout in aliis fit iudiciis: publicent. Ceteruz in his omnibus precipimus tam episcopos q̄z inquisitores puram et prouidam intentionē habere: ne ad accusatorum vel testium nomina supprimenda: vbi est securitas periculum esse dicant: nec eoruz discrimen securitatem afferant: vbi tale periculuz immineret: super hoc eorundem conscientias onerantes. Constitutiones vero ordinatōes et mandata alia prede. nostrorum in negocio heretice prauitatis facta ꝯcessa seu etiam ad consulta respōsa: que constitutōnibus supradictis super eadem editis prauitate non obuient: in suo volumus robore permanere. Bonifacius. viij.

De scismaticis.

Ad succidendos infructuosos palmites pestiferos et nociuos: quos quasi sic fatua dom de colūna ꝓduxit nescientes in semitis iusticie

c. vlt. ⁊ dicit apostolus: in eius locum videtur eē legatus omnia mihi licēt. xi. q. i. aliud: ad idem. ff. de offi. proconsu. sed in aliam in fi. Dici potest per iura ꝑus allegata: ꝙ inferior a papa etiam legatus iuris solennitates quo ad hoc tollere non possit in casibus non expressis: vnde contra inferiores ñ seruantes prodita sunt appellatiōum remedia. ij. q. vi. per totuz de appella. per totum. solus autē princeps potest ius alterius auferre: cognoscat ergo et cōmittat etiam legatus ordine iuris seruato: ad hoc supra de ver. signi. super quibusdam de iureiuran. ad nostram. iij. ⁊ c. ego. No. ad hoc. ff. de offi. proconsu. l. nec quicq̄z. §. de plano ⁊. § vbi decretum. legatus eniz habet instar proconsulis: ti. de offi. lega. c. ij. eo. li. et proconsul ea que communia sunt presidibus seruare debet: ut in predicta. l. nec quicquam in fine: nec in generali demandatōne videtur mandatum: quod specialiter mandaturus nō fuisset: supra eo. li. de offi. vica. cum in generali ⁊. i. de regu. iur. c. in generali et de legatus a papa in causa sibi delegata maior est legato: de offi. lega. studuisti: et ordinario: ti. de offi. dele. sane. ij. et tamen tenetur ordinem iudiciarium obseruare: supra de iudi. exhibita. de libel. obla. c. ij. ⁊. iij. de litis contest. c. vno cum si. ioan. an.
e Periculuz. timet mors uel detruncatio ipsorum vel filiorum uel parentum suorum uel deuastatio substātie ipsorum uel his similia.
f Absente. ergo dioce. presente coram officiali non fiet: nisi forte ut coram honesta persona de qua sequit: ad idem. ti. eo. ut commissi ti. e. li. de offi. or. c. i. in fi. de temp. or. cum hullus. §. ij.
g Haberi possit. cōmode. xxij. q. ij. faciat homo. ff. de verb. sig. l. nepos. ioannes andree.
h Promulgare. vbi ergo non fiet talis ꝓmulgatio: licet idicatur secretum: reuelans excōicatus non esset.
i Episcopum. sic. ti. e. ti. inquisitores.
k Iudiciis. supra de accusa. qualiter ⁊ quando. §. debet: ⁊ tradi debent nomina cuz dictis: ut possit ⁊ de falso arguere: ⁊ se plene defēdere: ut ibi: tamē si hoc omitteretur parte tacente: non puto vitiari processum: ad hoc. ti. eo. li. de accusa. c. i. ⁊. ij.
l Dicant. si. ti. de rescrip. cum contingat.
m Conscientias. sic. ti. e. li. de rescrip. statutū. §. assessorem.
n Permanere. non obstāte eo: ꝙ in huius sexti libri volumine inserte nō sunt. sūt enim reseruate p hūc textū: ⁊ de his exemplifica qd dicit. ti. in proemio huius li. ad fi. ut ibi ēt dixi.
a Ad succidendos. In prima parte ponit arengam vsqz ad ver. videlicet in qua dicit ꝙ colūnenses iacobus ⁊ petrus olim cardinales ⁊ filij ioannis fratris. s. dicti petri diutius expectati noluerūt ad cor redire: sed in ꝓfundum malorum descendentes sua aggrauabant delicta: quare uarias penas tulit in eos quas ad certitudinem presentium et memoriaz futurorum hic inserit. Secundo ponit penas quas protulit i ipsos iacobum ⁊ petrum vsqz ad. v contra natos. Ibi tertio ponit penas quas tulit contra filios ⁊ posteros dicti ioannis usqz ad uer. omnem. Ibi quarto impōit pēas

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

bis qui de cetero deliberate dictos iacobū ꝑ petrū ꝑ cardinalibus babue
rint: vel eis qd ꝑdicto nato io. fauoré ꝑbuerint usq; ad ver. bec ꝛ alia. Vbi
gnto ꝛ vltimo ratificat ꝛ inouat ꝛ confirmat ꝑdicta: ꝛ ea ꝑpt inviolabiliter
obseruare: ꝛ iubet similes ecclesie panni fundibus penū ꝛ ꝓhibēs. ꝛ cet.

b Infrascripsos arbos eiam que iuniter terrā occupat supa ecedit: ꝛ it
ignem mitt censeur: vt ter
ra que sub nocua occupa
tione inutilis arboris fieri
tio habebatur ꝑ nouam
plantationē ad fructiferam
dum culturaꝫ reqpiat con
gruentiē: ut. ff. de. v. sp.
vtuosa in pn. in pte decla
c Sicut fatua. nath. vil.
luc. vii. cum sfamene veni
ens ad fest non inuenit
ibi fructum perpetua sterili
tate: fua maledictione dixit
dnauit. xxiii. q. iii. §. fed
qui ꝑ plecutabus.
d Domine non dnat to
tam domū: fed quoddam ꝑ
fruniosum palmitē de
monst. ff. de ri: ꝛ q sint
illi vna dicit.
e Delicentes ꝛ bauid in
psalmo. Saluum me fac:
obfuerūt oculi eoꝝ in me
vidēnt: ꝛ eos fam eog ſſp
icarnis: nec dnit ꝑsumpta
id optādo fed iudicando.
xxxvi. di. §. ſi ita.
f Iustitie. eas federet iuſt
super fedem ꝛ adueſtabi
tur quicqꝫ malignum. C.
fum. tri. in epſtola inf ela
rab. Vnde ꝑhalmis: ſtat
vie eorum tenebre ꝛ labri
cum: ꝛ angelus dominꝫ
ꝑsequēs eos. xxiii. q. iii. §.
ſit qui ꝑ ꝑpbatum.
g Cardinales. quātō ma
iores erant ingrati bifficio
rum ſc ꝛ ecclesiam erigē
do ꝛ maligniando grauius
punit: debebant de pc. di.
ſi ꝓpium ꝛ nō debēt ci
dinalē damnare: nili certo
numero ſtabilitas epiſcopat
cardinalis. lxxii. ꝑabyter
cardinalis. lxxii. diaconꝰ
cardinalis. xxvii. q. vi. tit.
ꝑbatū ſ fore hunc numerꝫ
ferunt hic papa ꝛ fore ſi
nec enīs affringebatur: lex
enim ſibi indicari ꝑtuit:
fed tempori non potuit. C. li. de relcrip. c. vii. C. de legi. l. bigna vox: ſupa
de dec. in notat.
h Deo fidum. ff. de iudic. cum nō ab homine.
i Zunicam. inde domini veſtimentum ſuſſum. non fuit: fed ſuper eum iac
tauerunt ſortem. io. xix. xxi. q. vii. ſic fuit domini veſtimentum ꝑ quod de
notatum fuit: q; eccleſia ſcindi non debet: que in vnitate tota conſiſtit: ut tbi
notat. ꝛ. xxiii. q. i. p. totus.
k Qui dixit. ſuptam de ꝑsalmo. Moderere mei ſuos: ꝛ babet in canone ſo
pendoli. q. penultimo cande ꝛ tuarg ladio: ꝛ ſic et lingua quo occidit. l. di. ſi
quis viduam.
l Infans. de fum. tri. dānatus in ſi.
m Iudebātur. primo figillo poſt depoſitionem vti non debebant: ad hoc
ō. de ap. ut noſtrum.
n Signum. ſū podium ſit Xſti eſtimādum. xxiii. q. iii. cū ſancti.
o Lacerare. habet enim hoc ꝑpium antiqui bo bus inuidia ? ut quos ipso
bonum actuum ꝑpetratione deo ſibi reſilientē dejicere non valet: expiuſdē

eoꝝ falsas ſimulādo ꝛ dilacerat. ff. q. v. bēt hoc ꝑpium.
p Rilum. ſi. C. ſiqo ipe. ma. de. l. vna de pc. di. q. ſi enim inquit.
q Quotas. ſi ſung vinea. eui. bi. vertate.
r Caulo. eas ſi expellit: nec habuit neceſſe expimere. ad idem. S.
de re iudi. ſicut.

s Epostola. ad
idem. ō. de iudeis
ita quoꝛidie.
t Publicatus. ꝛ
bozeo ergo impo
rum iuſti. edent: ꝛ
t vbeauriꝛabūt in
ſio eorum inuitte:
ſapientie. ri. ꝑuer
bioꝝ. xxvii. ꝛ. xx
iii. q. vii. quidamo
dum. ꝛ. ꝛ. ꝛ redeū
tes non recupera
rent bona ſua: ꝛ ex
quo ſacrum eſtabi
dānata: de boc. ō
de de. cōiu. q. a. ꝛ.
u Contra nato.
cōtra boc ly laici
ſtent ꝑcdere po
tuiſſent ratione ec
defaltus crimiꝝ:
tuꝫ ꝓpter tempo
ralem iuriſdictionē
quam habebat in
eos: ꝛ habet ſ vrbe
per cōcēſſionē lo
douici. ꝛ cetera
tini. lxiii. di. ego lo
douicus. xcvi. diſt.
conſtātinus palea
ē. ꝛ. ē. li. de dec.
fundamenta.
x Rubi. ſolus et
tra romanꝫ eccle
ſiam et eius cunꝛi:
ꝛ ſumil bie ecclesia
romana ſtricte.
y Futuram. li. ſu
pra. ē. ne aliqui.
z Cardinalis. epi
bene compa: bēdū
tur: quia cōſtitutio
ſ. de ſen. ex. quia p
tualoſus de excom
municationē no lo
quitur.
a Debuerit. No.
caſum in quo ꝑsū
dliberata cogitato

ēs aliaꝫ cogationū pena nemo mercatur de pc. di. ſi cogitationes
de bec. ca. ſi cogitatio.
b Sede. ea. Thoar. q; collegium cardinaliū va. ſe. non fungitur in
riſdictione papę: ꝛ ſtrum ar. cum poſſet fumi quaſi ſi boc bie nō ve
nuſſet papa: collegium ꝑdictū ꝑdoſſet: ꝛ de boc no. bn. to. ꝛ alij. ſcrip.
de. nullus. ij. plenius oſtū. de pc. ꝛ remū. cum ex eo in ſi. Sed quid
dicemus: ſuccedet collegium in iuriſdictē e eius exercitio ineuenēdi
tit oſt. q; ſic falsum in bac que de gradū neceſſitate eudenti ꝛ euinē
te expedit opotet: ꝛ po eaſt quo ad boc dece. ē. ſi. ē. dec. vbi penitus
fum. ſ. idem quoq; quod enam multum facit contra. monebatur ſt
oſt. bis ratiōnibus: dicebat enim alia collega boc habēt: de ma. et
obe. bis q. ꝛ. cum olim. ꝛ. ē. li. e. ꝛ. c. vnotum q; tic vtitur cardia
leo: ar. ō. de ele. venerabilem. ſ. obiectionē. vl. quod. ar. ō. de of. o. ir
refragabili. ſ. exceſſus de ſo. cōpe. cū contingat: tum quia aliud ra
det non ſuperoſt. ō. de elec. licet in ſi. in quo caſu concedimur que a
bis ſupra concedimur: ut ibi. ē. C. de dolur. ſi. generali. li. ff. de bis

que in fran. rc. li. ait pletor. ſ. ſi debitores: tum quia neceſſitas non
habet legem. ō. de reg. iu. q; nō ē tum quia non ē verſimile: q; filio
rei placuerit contrarius intellectuone redeatur gregem fuum et rc
deſium fine pastore relinquiſſe. li. q. ſi. ē. nec ob. feandum eum q
aliqui dicunt: q; cardinales ſunt fine capite: boc enim non ē verum
nimo habēt capat
ecclesie generale et
ꝑpetuum. Capꝫ: im
mo illud ſonat ab
hirci non ab eo
gam. xxxi. di. c. ſi et
ij. et effet eos mon
ſtruoſa: de off. ord.
quoniam in plerif
que nec ob. q; dum
modo ſit ꝑpetuus
tum ē. c. ſi. q. vii. quēadmo
dum ē. c. ſi. ē redeū
tes non recupera
rent bona ſua: ꝛ ex
quo ſacrum eſt ꝓpter
dānata: de boc. ō
de de. cōiu. q. a. ꝛ.
u Contra nato.
cōtra boc ly laici
ſtent ꝑcdere po
tuiſſent ratione ec
defaltus crimiꝝ:
tuꝫ ꝓpter tempo
ralem iuriſdictionē
quam habebat in
eos: ꝛ habet ſ vrbe
per cōcēſſionē lo
douici. ꝛ cetera
tini. lxiii. di. ego lo
douicus. xcvi. diſt.
conſtātinus palea
ē. ꝛ. ē. li. de dec.
fundamenta.
x Rubi. ſolus et
tra romanꝫ eccle
ſiam et eius cunꝛi:
ꝛ ſumil bie ecclesia
romana ſtricte.
y Futuram. li. ſu
pra. ē. ne aliqui.
z Cardinalis. epi
bene compa: bēdū
tur: quia cōſtitutio
ſ. de ſen. ex. quia p
tualoſus de excom
municationē no lo
quitur.
a Debuerit. No.
caſum in quo ꝑsū
dliberata cogitato

ēs aliaꝫ cogationū pena nemo mercatur de pc. di. ſi cogitationes
de bec. ca. ſi cogitatio.
b Sede. ea. Thoar. q; collegium cardinaliū va. ſe. non fungitur in
riſdictione papę: ꝛ ſtrum ar. cum poſſet fumi quaſi ſi boc bie nō ve
nuſſet papa: collegium ꝑdictū ꝑdoſſet: ꝛ de boc no. bn. to. ꝛ alij. ſcrip.
de. nullus. ij. plenius oſtū. de pc. ꝛ remū. cum ex eo in ſi. Sed quid
dicemus: ſuccedet collegium in iuriſdictē e eius exercitio ineuenēdi
tit oſt. q; ſic falsum in bac que de gradū neceſſitate eudenti ꝛ euinē
te expedit opotet: ꝛ po eaſt quo ad boc dece. ē. ſi. ē. dec. vbi penitus
fum. ſ. idem quoq; quod enam multum facit contra. monebatur ſt
oſt. bis ratiōnibus: dicebat enim alia collega boc habēt: de ma. et
obe. bis q. ꝛ. cum olim. ꝛ. ē. li. e. ꝛ. c. vnotum q; tic vtitur cardia
leo: ar. ō. de ele. venerabilem. ſ. obiectionē. vl. quod. ar. ō. de of. o. ir
refragabili. ſ. exceſſus de ſo. cōpe. cū contingat: tum quia aliud ra
det non ſuperoſt. ō. de elec. licet in ſi. in quo caſu concedimur que a
bis ſupra concedimur: ut ibi. ē. C. de dolur. ſi. generali. li. ff. de bis

que in fran. rc. li. ait pletor. ſ. ſi debitores: tum quia neceſſitas non
habet legem. ō. de reg. iu. q; nō ē tum quia non ē verſimile: q; filio
rei placuerit contrarius intellectuone redeatur gregem fuum et rc
deſium fine pastore relinquiſſe. li. q. ſi. ē. nec ob. feandum eum q
aliqui dicunt: q; cardinales ſunt fine capite: boc enim non ē verum
nimo habēt capat
ecclesie generale et
ꝑpetuum. Capꝫ: im
mo illud ſonat ab
hirci non ab eo
gam. xxxi. di. c. ſi et
ij. et effet eos mon
ſtruoſa: de off. ord.
quoniam in plerif
que nec ob. q; dum
modo ſit ꝑpetuus
tum ē. c. ſi. q. vii. quēadmo
dum ē. c. ſi. ē redeū
tes non recupera
rent bona ſua: ꝛ ex
quo ſacrum eſt ꝓpter
dānata: de boc. ō
de de. cōiu. q. a. ꝛ.

V

Ppostolicus. ſi
ſtatuit ꝛ ſtatuit
dnat ſi ſtatuit
ſtatuit ſtatuit
ſtatuit ſtatuit
ſtatuit

integra penam incurrisse ex tuo mandato tã suo ligatus ctr: ad hoc facit quod ſtatim ſequitur.

y Receptauerit. tenent receptatores ut aggreſſores. C. de his qui ſu. occul. l. i. c. ii. poſſimi enim ſunt receptatores ſine quibus delinquens diu latere ſi poteſt. ff. de recep. l. i.

z Excommunicationis. ex quo papa non referuauit abſolutionẽ: papa & ordinarius poſſit abſoluere. ſi. de ſen. ex. d. nuper ad hoc. & ti. pri. c. vno.

a Libere. ſi ille non voca to poſſideret. ff. e. li. de ꝑ ben. licet. ſi.

b Relatio. ſine pena irregulitatis non poſſit clericis ſi tuo maleficio cõſequeri coram iudice ſecularitenam de criminibꝰ ex quibus debetur pena ſanguinis: expreſſe petẽdo ꝙ ad penas ſanguinis nõ intendunt: t emanant hoc dicere. ad ordinationes ecclesiarum que no. xxii. q. iii. ma ximianus. t. q. v. vnii ſoluz. t. ff. e. t. poſtulaſti.

b Laicis. ſi enim de clericis ecclesiaſtica perſona coram iudice laico conqueretur habet locum pena. ff. de ſo. compe. l. ſi clericus.

c Seculare. poterãt ẽ ſ queri coram eccleſiaſtico iudice. & de. ſo. cõpe. cum ſit: dicit ꝓb.

d Emendam. licet iuriſta paſſus rancorem diuittet tractatur: non ſit emendatus. ff. de. ſi quis conſtitutum: de hoc. xxii. q. iii. ſi in q.

e Poſſiderí. quidã ergo iudex in futurum: ſicut et in ſeruitutib'. ff. ſi ſeruit. non. l. ꝙ. i. l. barum ſicut i tu alimento. ff. de liber. agno. l. ſiquis. ſ. alimẽ tare: circa futura expreſſio. & de. ꝓa. audito in ſi. ff. de bo. d. & de. ſq. in noſtra licet dicat ſe ꝓ prietas ſuas poſſidere nõ ſpectat ad iudicem. ff. de viar. li. l. ſi. illud enim locũ habet in viarũ que ſunt odioſe nõ ſpectat: ita ꝙ ſtatim detur exactio: hic ꝙ. de. ſi. poſſidet ſtatuendo penas cõmunando: vt pena malefactoribus ſponendo: et ſic meuo pene ert meta ꝓlamptionis t clericorum. puſio: & c. ꝓt.

f Poſtulando expoſſe. No. regul expoſſi: ubi nõ ſufficit tacitus cõſenſus: d. ti. de. nullus. t. d. idẽ intelligo in pin. et caute ſtat dicendo ſi ſ. bac poſtulatione conſtet facta: poſtulatio ſine ꝓcuratorũ. idem. ff. de lex. ſubſtri in ſi. de de. er. mini. poſſuit: t q̃ no. de of. dele. cã in ture.

g Irrogari. i caſu quo nõ debebat irrogari debamus caſũ. & c. poſtulaſti.

h Iuſtitia. ad ſi cõtra iuſticiam cum clericus nõ fuerit in culpa: t abſit: ut ea ꝙ ꝑpter bona t honeſta facimus ꝛc. xxii. q. v. de occidẽtes: fac. ad text. & ne de. ad mo. c. vl. q̃ ſimili mõ ꝓuidit platio tẽporalis iuriſdictionẽ habẽti bꝰ per ecclesiã. ff. de ꝓ. ꝓ. ut in. ſi. ſi.

i Talter. Cui expoſſa ꝓtestatio: ut dictum ẽ. ff.

k Ille mens. hoc ẽ dicebatur in ꝓdicto canone. xxii. q. v. vnũ ſoli ſi.

l Si qui. debetur nõ. ꝓ iuno. t oth. & c. n. ad audientiã t expoſſitus per oth. c. ii. ꝓcuſus.

m Expoſſe. p hoc videbatur nõ teneri ad ꝓbas ẽ expoſſe. Dicere ẽ ꝙ mihi me coloniæ: & bap. t eius ꝓ maiorẽ: ſed ſi non conſentiens irregulari tatem non iuuat: ergo multo minus expoſſe. Sdicens.

n Mala. ad ſtatuta. ille ẽ teneri. q̃ dic nõ. & de. ſen. cr. mulierẽ.

o Culpa. illud ẽ regulare: q̃ ubi culpa poſſit: quo teneatur de caſu: q̃ dicit ꝓ plane no. & c. ti. fiunt cõgruum: licet ꝙ quando culpa ꝓcedit non erat ſat metus. ff. quod me. cauſa. l. ſi mulier. falſi in matrimonio: lapſa de ſpõ. ventione. q.

p Logiare. & c. de cetero. t c. eũ ſubtractum. ff. ad. l. c. aquil. l. qui occiderit. ſ. in hac.

q Si aliquis. ſi ꝓ non ſoluendo. t. c. de ſimoniacis. ſi. de. ſi. ſi. ſi

Videtur: si enim procurator pro pecunia domini quam mutuat fideiussores recipit: dño non acquiret personalem contra fideiussores: nisi dominus sit priuilegiata persona. ff. si cer. pe. l. si pecunia. item si procurator stipulatur de euictione non acquirit. ff. de acqui. poss. l. possessio quoqꝫ. §. et si possessio. Dixit sic gar. sic distinguendum: aut procurator stipulatur in iudicio aut in cõtractibus: si in iudicio semper acquirit domino absẽti vtilem. ff. de procur. l. si procurator: si in contractibus aut pñte domino aut absente: si presente acquirit vtilẽ. ff. de ver. ob. si procuratori pñtis: si absẽti aut ex re domini: ut quia stipulatur pensionem dom⁹ domini: et tunc acquirit domino utilem. ff. de procura. l. q procurator: si autem extra rẽ domini aut dñs ẽ persona priuilegiata: ut miles pupillus uel adultus: et tunc acqrit utilem. ff. si cer. pe. l. si pecuniam: aut nõ ẽ dominus persona priuilegiata: et tunc domino nihil acquirit: sed tenetur per actionem mandati cedere actõem. ff. de acquir. poss. l. possessio quoqꝫ. §. et si possessio: et dicit

ordinario aut eius vices gerenti siue rectori parochie in qua testator habitat coram aliquibus fide dignis de ipsa parochia: quibus quidem ordinario vicario et rectori predicto modo cautionem huiusmodi eorum nomine liceat presentis constitutionis auctoritate recipere: ita q illis perinde actio acquiratur: aut seruo publico de ipsius ordinarij mandato idonee de restitutione facienda sit cautum. Ceterum si receptarum vsurarum sit quantitas manifesta: illam semper in cautione predicta exprimi volumus: alioquin aliam recipientis cautionem huius arbitrio moderandam: ipse tamen scienter non minorem qꝫ verisimiliter creditur moderetur: et si secus fecerit ad satisfactionem residui teneatur. Omnes

procurator tunc ex re domini stipulari: quando accessoria prouenientia ex re dñi stipulatur: ut pensionem domus fructus et similia. Extra rem quando stipulatur ipsam rem: vel aliquid extraneum nõ proueniens ex re: in hoc ergo casu fm eũ cũ stipulet rẽ ipsam principalem dño debitã. s. vsuras que licet sint accessorie quo ad recipientẽ: quo ad soluentem et postea repetentẽ sunt ipsa res principalis que sũt ipsa res debita repetenti: procur. non acquiret domis per. d. l. possessio quoqꝫ. §. fi.

m Loci ordinario. intelligas de loco in quo degit vsurarius: et per ordinarium intelligas epm de iure: licet idem in decano archipresbytero vel abbate qui alias de consuetudine iurisditionẽ haberet in spũalibus. et non ẽ mirũ: si per ordinariũ vel eius uicarium actio acquiratur: cum etiam si ipse det aliquem qui recipiat cautiõem utilis actio acquiratur p illũ. ff. rẽ pu. sal. fo. l. iij.

n Parochie. sic. ŝ. de conuer. coniu. dudum. est enim illa publica persona i. di. ius publicum. et quod dicit de rectore parochie in qua testator habitat intelligas idem multo fortius de rectore parochie illius cui facienda ẽ restitutio. ei enim acquirit: cum quasi iudex et minister suus sit scdm gar. ff. de in ius vocan. l. cum pro quo.

o Parochia. quia magis creditur indigenis notis qꝫ extraneis ignotis: in aut. colla. vi. de testi. §. si vero ignoti. ŝ. de elec. si. postqꝫ. et erunt saltẽ duo i. de reg. iur. pluralis: ut per eos si opus fuerit cautio probari possit.

p Quibus quidem. interpositio ẽ que circa tabelliones non ponitur: quia de illo non dubitabatur.

q Illis. a quibus scilicet usure fuerunt extorte uel eorum heredibus uel successoribus.

r Perinde. idest ex tali stipulatione: alias perinde scilicet ac si ipsi idem stipularentur.

s Seruo publico. i. tabellioni sic dicto: quia publicum exercet officium: si q sit seruus. C. de tabul. l. generali li. x.

t Mandato. ergo tabellio hoc casu nõ acquirit actionẽ extraneo ex sua stipulatione: nisi eam faciat de ordinarij mãdato et idem videtur dicere ãtiqua lex. ff. rem pu. sal. fo. l. ij. ibi profecto dicemus seruum publicum apud pretorem stipulari debere.

u Idonee. nomine idonee pignora uel fideiussores intellige. ff. man. si mãdato ticij. §. finali. alias verbũ cautionis nudã promissionẽ designat. C. de v. sig. sancimus. si autem pignora vel fideiussores nõ põt dare: iuret se pignora uel fideiussores dare non posse: et se facturum quod cauet. C. de epis. et cle. in aut. generaliter. ŝ. de dona. inter vi. et vx. per uestras isti. de satisda. §. sed hodie. i. de sen. ex. c. vlt. §. illis etiam. hoc maxime quãdo sic ẽ uerisimile eũ. s. aliam dare non posse. Sed cum soluẽtes vsuras habeãt actionem ad repetendum: quare sic sollicitus fuit papa prouidere illis per cautionis remediũ? so. ideo ut haberent plura auxilia. ff. de liber. lega. l. iij. itẽ quia magis sunt securi per fideiussores uel pignora. ff. qui satisda. co. l. i. et sit hoc nõ tantum in fauorem illorum quãtum in odium vsurariorum. Et scire debes: q si fecepta huiusmodi cautione noie eorum quorũ interest: usurarius manifestus usuras repetit nõ audietur: et posset in animarũ fauorẽ epõ istas vsuras recipere: et soluere illis a quibus iste petitor extorserat. et idem scdm guil. et gar. si non esset manifestus et hoc probare posset petitorem. s. usurarium. si autem iste vsurarius qui sic satisdedit conualuit: tenebitur ex satisdatione scdm eos: quia et si non satisdedisset tenebatur: ŝ. eo. cũ tu. et si petitor esset notorius vsurarius: etiam si heres nõ exciperet: dixerunt predicti doctores q ex officio suo iudex eum repellet: ŝ. de excep. exceptionem ff. de postul. l. quos prohibet: secus si notorius uel manifestus non esset.

x Illam. s. quantitatem manifestam.

y Alioquin. i. si quantitas manifesta nõ apparet. et repete exprimi volumus aliam. sꝫ quõ

autem religiosos et alios qui manifestos vsurarios contra presentis sãctionis formam ad ecclesiasticam ausi fuerint admittere sepulturam: pene in conci. lat. contra vsurarios promulgate statutis subiacere. Nullus manifestorum vsurariorum testamentis intersit: aut eos ad confessionem admittat: siue ipsos absoluat nisi de vsuris satisfecerint: uel de satisfaciendo pro suarum viribus facultatum prestent ut premittitur idoneam cautionem. Testamẽta quoqꝫ manifestorum vsurariorum aliter facta non valeant: sed sint irrita ipso iure. Bonifacius octauus.

De excessibus prelatorum.

fiet expressio et moderatio de qua loquitur iste. v. respondeo cõsiderabit iudex qꝫto tempore ille usuras exercuit: et quantum nũc habet in bonis et quantũ habebat tempore quo fenerare incepit: et super hoc considerabitur fama vicinie: et an alias mercationes exercuerit: et an i eis fortuna ei prospere cessent: et an fuerit inprobus exactor: an curialis fenerator: hec et similes circunstantie sunt circa hoc considerande: et fm eas magis uel minus arbitrandum. C. de bo. qꝫ li. cum oportet. §. i. xxij. q. v. h⁹ uide.

z Teneatur. propter sui maliciam parti lese resarcire tenetur. C. si ta. uel cu. inter. l. etiam: et facit litem suam. ŝ. e. li. de re. iudi. cum eterni. insti. de obli. que ex quasi delic. in pn. et si nullam qꝫtitatem moderatur tũc tenetur in totum. nam et residui cõmemoratio totũ admittit. C. de here. insti. l. ij. ff. de uer. sig. l. ceterorum. caute ergo faciet: si in cautione certam verisimilem exprimit quantitatẽ: et adijcit quod etiam ultra illud satisfiet: inqꝫtum constabit cum usurarum rõne teneri.

⁊ Pene. supple statute i lat. pci. edito sub ptra usurarios. hoc dico: q: hic non hꝫ locum pena ptra usurarios statuta: sed habet locum pena statuta in recipientes eos ad oblationes et ecclesiasticam sepulturam.

⁊ Subiacere. hodie sũt excõicati ipo facto: nõ ob. exceptionibus uel priuile. per cle. de sepul. eos qui.

⁊ Absoluat. etiam ab alijs peccatis. xxiiij. q. ij. legatur. quod patꝫ q: nec ad confessionẽ debẽt admitti: ut. ŝ. dixit: nec dimittitur peccatum et c. i. de reg. iur. peccatũ. caueant ergo religiosi qui interdum de pda plusqꝫ de anima solliciti sunt.

a Aliter facta. s. non facta satisfactione nec prestita idonea cautõne quid dices de codicillis? videtur q ualeant: diuersa enim sunt. C. de codicillis. l. si idem. et hec constitutio ẽ penalis: ergo restringẽda: ŝ. e. li. de elec. statutum: et prohibitis maioribus: minora petere nõ prohibetur. ff. de seruis expor. l. cui qui si. sint le. per venerabilem circa pn. dic contra secundũ guil. et gar. et hoc patꝫ ex prin. ubi dixit in vltima voluntate: et ar. ŝ. de testa. cum esses: quia large codicilli sunt testamentum: quia mentis testatio. xiij. q. ij. §. sed aliud insti. de testa. in pn. ff. de iur. codical. l. conficiuntur et. l. ab intestato: alias facile esset constitutionẽ hanc in hoc eludere: et dic idem de qlibet vltia uolũtate: et quia istud crimen ecclesiasticum ẽ: potuit papa irritare testamta laicorum: per que in alios transferebantur bona: et fiebat durior conditio exactorum: erit ergo quod euincere valebunt et habere. ŝ. ut lit. pen. ecclesia. i. in fi. habet enim ratione huius criminis iurisditionem in talibus: supra de iudi. nouit. ŝ. qui fi. sint le. per venerabilem. ŝ. e. li. de fo. compe. c. vlt. Quid si primo testamentum fecit: postea cauit? dixit hic gar. q nõ firmatur per hoc testamentum: quia ab initio nõ valuit: ut. i. de reg. iur. non firmatur cum suis concor. satis videtur sufficere si ante mortem cauit: cũ testamẽtum morte firmetur: ŝ. de cele. mis. cum marte nec ob. regula nõ firmatur: que de solo tractu temporis loquitur ut ibi dixi.

b c Cum ex eo. mẽdicantes nõ possũt acquirere noua loca ad habitandum uel antiqua alienare uel mutare absqꝫ speciali licẽtia pape: qꝫ de hac prohibitõne faciat mẽtionem: in acqrẽtibus tñ loca pro heremitica vita ducenda cessat prohibitio. hoc dicit. determinat autem hec decre. no. ŝ. e. nimis. ij. in ver. ad hoc.

c Mẽdicantes. hi dicuntur mendicãtes quibus victũ tribuit incerta mendicitas: et qui redditus aut possessiões ex regula uel cõstitutionibus habere non possunt: ŝ. eo. li. de reli. do. c. vno et quo ad casum decre. nostre in oĩbus mendicãtibus idẽ ius: concor. ŝ. e. li. de regula. constitutõnem: qui enim similem cũ alijs vitã suscipiunt: similem sentiant in legibus disciplinam: ŝ. de sta. mo. recolentes.

d Ad habitãdũ. No. quia de locis acquisitis ad habitandũ tantũ fit hic prohibitio: ergo alias qꝫ ad habitandum bene possunt loca acquirere: sed quõ ex q sit mẽdicãtes? dic vt dixi. ŝ. e. li. de reli. do. c. vno.

e Scãdala. bene ergo fecit hic prohibendo: quia sui officij ẽ scãdala amouere: ŝ. e. li. de off. le. c. i.

Cum ex eo q predicatores minores et religiosi alij mẽdicãtes i ciuitatib⁹ castris villis aut alijs locis ad habitandum domos vel loca de nouo suscipiunt: seu olim suscepta dimittunt: se ibidem ad alia trãsferentes: diuersa scandala quandoqꝫ proueniant: et frequentes clamores ad sedem apostolicam perferantur: nos super hoc prouidere volentes hoc perpetuo prohibemus edicto: ne deinceps aliquis uel aliqui de predictis: quibuscunqꝫ super hoc priuilegijs muniti existant: que ipsis contra tenorem constitutionis presentis nullatenus volumus suffragari: in aliqua ciuitate castro villa seu loco quocunqꝫ ad habitandum domos uel loca quecunqꝫ de nouo recipere seu hactenus recepta mutare: vel ca venditionis permutationis donatõnis aut cuiusuis alienationis titulo quõcunqꝫ in alios transferre presumant absqꝫ se. ap. licẽtia speciali: plenam et expressam faciente de prohibitione huiusmodi mentionem: si fec egerint irritũ decernentes. Per hoc tamen eis qui vitam duxerint heremiticã seu solitariam eligendã: de maiorum suorum licentia qui cellas mansiones seu habitacula i heremis siue locis vbi non sit hominum habitatio de propinquo possint acquirere ac mutare: non intelligimus interdictum. Anno. quartus in concilio generali lugõ.

De priuilegijs.

Volentes libertatem: quã nonnullis ap. sedes priuilegio exemptõnis idulsit: sic integram obseruari: ut et illam alij non infringant: et ipsi eius limites non excedant: declaratione irrefragabili diffinimus: q quantũcũqꝫ sic exempti gaudeãt libertate: nihilominus tamen ratõne delicti siue cõtractus aut rei: de qua contra ipsos agitur: rite possunt coram locorum ordinarijs conueniri: et illi quo ad hoc suam in ipsos iurisditionem: prout ius exigit: exercere. Nunquid ergo carẽt omnino in his cõmodo libertatis: non vtiqꝫ: quia nec coram ordinarijs ipsis: dũmodo sit in loco exempto cõmissum delictum vel contractus initus aut res litigiosa: nec vbi domicilium habẽt si aliqui delinquant uel contrahant aut res ipsa consistat: conueniri possũt aliquatenus super istis: neqꝫ domiciliorum pretextu locorum diocesani: si vbi deliquerunt vel contraxẽrit: aut res ipsa consistit: illi conueniantur: remittendi eos illuc vel ipsis ut illic respondeant iniungendi habẽt aliquam potestatem: saluis nihilominus casibus alijs i quibus eos episcoporum iurisditioni subesse canonica percipiunt instituta. Et idipsũ decernimus circa illos: quibus ut si nisi sub vno certo iudice teneantur de se conquerentibus respondere: apostolico priuilegio ẽ concessum. In eos autem quibus ne interdici suspẽsi uel excommunicari a quoqꝫ valeant: a sede apostolica ẽ indultum: sicut sunt religiosi qꝫplures: in quorum priuilegijs continetur: ne quisqꝫ episcopus uel archiepiscop⁹ monasteriorum suorum monachos pro ulla causa ulloue loco iterdicere suspendere vel excõmunicare presumat: ijdem ordinarij iurisditionem

f Deinceps. futura igitur cõprehendit hec constitutio. olim. h. hic prohibitum licebat: vt. ŝ. e. nimis. ij. uer. ad hoc.

g Suffragari. ergo papa priuilegium suũ reuocare moderari et in totum tollere põt: licet deceat eius priuilegiũ eẽ mãsurũ. i. de re. iur. decet ubi de hoc.

h Alienationis. intelligo ẽt p quem nõ trãsferatur dominiũ: cũ sic large loqtur dicẽdo cuiuslibet: ad idem. ŝ. de re. ec. non alie. nulli et C. de re. ali. non alie. l. sãcimus: licet interdũ sumatur solũ pro eo contractu quo transferi dominium. C. de fun. do. l. i.

i Mentionẽ. ergo necesse ẽ de iure cõi in rescripto fieri mentiõem de quo dic: ut. ŝ. e. li. de cõsti. c. i. in glo. qꝫ incipit ẽ contra.

k Decernentes. hodie transgressores sũt ipso facto excõicati: p cle. de pen. cupientes. i. responso.

l Eligendam. isti sunt digni cõuenienti honore. xvi. q. i. q vere et pure: et an tales subsint epo ibi nota. et pñt heremite alias nõ religiosi habere proprium. xix. q. iij. §. econtra paulus.

m Licẽtia. ergo no. q religiosus mẽdicãs de licẽtia prelati sui põt uitam heremiticã eligẽ. io. an.

n De propinquo. de hoc. i. de. v. sig. c. penult. io. an.

a Volentes. exempti vel priuilegiati ut nõ teneãtur: nisi sub certo iudice rñdere rõne delicti cõtractus aut rei: si hec sint inita uel sita in loco hõ exempto proueniũtur corã ordinario: sed rõne domicilij non: monasterio priuilegiato ut eius monachi a quocũqꝫ iterdici suspẽdi vel excõicari ñ possint: cessat i illos ordinariorum iurisditio quo ad illa: nisi illi monachi mitterentur ad prioratus subiectos ordinarijs: quia tunc etiam licet utrobiqꝫ sint monachi ordinarij ẽt quo ad predicta illos iudicant qꝫdiu ibi manẽt. hoc dic hec. Determinat autem hec decre. diffuse no. vi. q. iij. c. ult. et ŝ. e. ti. ex tuarum.

b Exẽptionis. p qꝫ vba dical data exẽptio uidebis. i. e. t. si papa: et prope ap. se. ẽ eximere. xvi. q. i. frater. ix. q. iij. nũc vero. io. an.

c Infringãt. isti seueritate ecclastica coercẽl: ŝ. e. quãto: et papa solꝫ taliũ priuilegia decurtare. ŝ. e. dilecti.

d Excedant. ŝ. e. porro. et. c. patentibus: ne priuilegiũ amittere mereãtur. xi. q. iij. priuilegium. ŝ. e. tuarum limites enim transgrediẽdi nõ sunt. ŝ. de sepul. c. i.

e Aut rei. hec vera si contractus sit initus vel maleficium factũ in loco nõ exẽpto et res litigiosa nõ exẽpta ut. i. patebit.

f Ad hec. tria superius enarrata. io. an.

g Nunquid ergo. quia videretur aliqbus: q p hoc exempti equiparentur non exemptis: ut indistĩcte possent coram ordinarijs conueniri: ideo de hoc obijcit et soluit: et hoc dicere intendit: q indistincte ratiõe domicilij sꝫ exẽpti ut nõ ex domicilij nec potestatem hẽat cognoscendi nec remittẽdi et tamen ille est vnus modus sortiendi forum: ŝ. de fo. compe. c. vlt. item si delictum contractus aut res litigiosa sint in loco exẽpto: gaudebunt exemptione si enim anglicus delinquerꝫ hoñ. nonne punietur per iudicem hoñ. fingamus ergo et equiperemus anglicum exempto: ut sicut ille qui alias non est de iurisditione ratione delicti efficitur de iurisdictione: sic exemptus: qui alias de iurisdictione non est: ratione delicti de iurisdictõe effici: idẽ i pctu et re.

h Exempto. dic hic her. q monasterio exempto ecclesia cimiterium domus monasterium atria ortus arce: que sunt iuxta ecclesiam: intelliguntur exempta. xij. q. i. necessaria et. c. nulla. xvij. q. iiij. diffinimus et. c. id constituimus: ŝ. de imu. ec. c. i. et de censi. c. i.

i Instituta. ut. ŝ. de heret. ad abolendam in fi. ŝ. eo. li. de preben. c. i. de sta. regula. c. vno in fi. Idem si capellas haberent non exemptas: ŝ. eo. ex ore et c. cum capella sic supra de consue. cum inter uos supra de sen. excom. nulli. et. i. eo. auctoritate.

k Et idipm. s. qd dictum ẽ de exemptis.

l Illos. ñ exẽptos: sꝫ priuilegiatus tãtum: ut seqtur.

m Certo. istud soluit contrarium de decre. ŝ. de rescrip. ad hec: quia hic certus iudex datus fuerat a papa ibi incertus: quem imperator duceret eligendum: preterea ibi in modum rescripti et iuris cõmunis facta fuit interpretatõ: hic in modũ gratie et priuilegij. quod ẽt apparet ex titulo et ex littera que seqt ap. priuilegio.

n In eos ãt. istud quod sequitur intelligas sane scdm determinationem decre. i. e. ti. ne aliqui.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

o ¶ Quantum ad ista. Inter dictum falsa finem e excommunicationes: ergo istum ad alia falsa manet iurisditio: licet ergo illa exercere non possint ordinarii: pbt tñ causa eorum audire z iudicare. & non parent potenti ipsos sententiam mittere e filia facere.

p ¶ Refiderant. ad 6tum. & e quoniam t.c.cum capella. z no. literam quia

L

sium: quantum ad ista vbicunq; illi fuerint: penitus exercere nō possūt: Illi tñ solum ipsi monachi ad monal terioruum pertinentium ordina rijs cibus fubiectos: ut vel gerant illoum regimen vel eis tangā. ppriū locoum ipsorum monachi reside ant: fuerint destinati: tunc enim s fi libere possint ad eades monasteria renocari ac tam illoum qs ipsorum priorationum monachi reputentur: cum non sit inconueniens aliquem sic vtrobigs locus habere mōachū vnum alteri subesse monasterio: vt ab ipso nō sint dependere: ratione tamen eorundem priorationum dicti ordinarij sua iurisdictiōe in ipsis eti am quo ad premissa ydm̄ moderantur in illis dicte vti possunt. ¶ Hoc

Q Uum de diuersis nundi parti bus multi affluant ad fedem a postolicam quasi matrem: nos ad communem tam ipsorum qs alioz omnium commodum z profectum paterna sollicitudine intendentes: ut fit eis mora bustimodi fructuosa pauuidimus q ibidem de cetero re gatur: z vigeat studium tam diuini z humani: canonici videlicet z ciui lis: vnde volumus z statuimus: ut studentes in scholis ipsius pene fe dem candēs talibus priuilegio om

nimo libertatibus z immunitatibus gaudeant: quibus gaudent studen tes in scholarū generalē regū stu diumue recipiant integre pquctus suos ecclesiasticos sicut illi. ¶ Ac

A Bbates: quos apostolica se des in exhibitione benedictio nis super populum specialē prule gio nitigimur: ecclesiis que ad eos pertinent pleno iure: quandō ei eis diuina officia celebrant: possūt poss mistarum solennia: z vespertinas ac matutinas laudes benedicionē solennem super populum dargri. ¶ Abbi autem publice aut per vi as ciuitateo castra z villas populis z plebibus benedicionē facere vel impartiri non valeant: nisi hoc eis expresso apostolico priuilegio fit cō cessum. ¶ Nec eis licitum sit aliq qs monasteriorum suorum conuer sos: qui ad illa connuolauerint: z in quos ecclesiasticam z quasi episco palem iurisditionem obtinent: pmā clericalem conferre tōsuram nisi eis id competat ex pleno plate fedio in dulto. ¶ Dem.

A Ctoxistate fedis apostolice ō frarum nostrorum consilio ō flatuimus: q oratoria uel capellas i

locio non exemptis sine diocesano rum locoum ipsoum licentia exen pti conuenire non poterunt: nisi in fic cōstructis nec tēpore interdicti calibus expressis in iure duntaxat exceptis celebrent vel faciāt celebra ri diuina. ¶ Quod si talia plump frinitab bis per locoum ipsoum ordinarios compescantur: z liquas propter hoc exemptoum ipsoum pfecutores in eos sententias pfule rint: illas penit' reuocamus. ¶ In bitemus autem inluper ne in locis etiam exemptis hoc ipsi exempti fa cere audeant: nisi super his licentias uel priuilegium habeant fedis apo ftolice speciale. ¶ Cauſas quoqs si ne litis propatias suoum dominus liberoum: que videlicet tantum ad ipsos dominos pertinentiades cre pti suo nomine fine ut actoes fine ut defenfores aliquatenus non affu mant: etiā si fint ipsis dicti dominos cenſuales: cum id nequaqs licitum fit eisdem. ¶ Demum. ini.

D Ecernimus etiam: ut nulli ho mines ad ecclesias aliquas pertinentes: nec ad ipsas ecclesias ratione bonoum que ab eis tenent: nec ratione alioum quoruncunq; bonoum que ab eis non tenent: nec ratione alioum quoruncunq; bonoum que ab eis non tenent: nec ratione alioum quoruncunq; bonoum que ab eis non

a Q Uum persone. In prima parte demonstrat qui iuris: ci quis solo ꝑ
milegio se dicit exemptum. In secunda ibi. Et qui iuris: cum super
hoc ꝓpositione allegat iuris: In tertia ibi. Et talis quidem iuris: ci allegat iuris: ibi.
b Iuſtiniam. .ſ. ti. ꝓ.c. vno. ꝓuidendum fuit q: crudelce erant negligendo famam ſuam. tit. q. 1. nolo.
c Zelioné. metuo enim ꝑ
milegiorum ſuo ꝙ ſeruare ꝺ
bent. ſ. c. ca. i. ꝑn.
d Decerno. ad idem. ſ. de
finitiu. accipimus: cuꝰ ſi
locus nō ſ feruandꝰ parti
appellarcō. ut lic. nō. ꝑtꝫ.
acedeno. ij. ſ. de ap. cc ꝑ
t. t. i. de fen. excom. reue
rendiſſimo. ſ. i hoc ꝙ. alia
littera ſ ecreto.
e Pdudentibus. ſ. de cō
ſan. t. affi. ci.
f Carentibus. tit. q. v. q. a
ſuſpectꝰ vide bonum ſ q
de ꝑſonis confeſſa affir
mantur. ſ. de off. dele. ſuper
quethonam.
g Competẽm. ſ. de dil.
c. alias poſt. appellan vt
ibi ꝛ conſideranda ſut ea
ꝙ concedit hoſtien. ſ. de
ap. cum fit.
h Modcerandum. ſic. ſ.
c. li. de ap. legitima.
i Impedimẽto. ſic. ſ. c. li.
de elec. ſi ſit. c. ꝓpoſuiſtꝭ.
Sꝙ ſi t. c. cōmiſſa. ſ. ti.
k Integraliter. ne pretedꝰ
ta vel ſequentia arteri arti
culum de quo contendit.
ſi. quẽad. tert. apu. li. ſ. dic
t a capite edenda cſt ratio.
ſi. de eden. Argumentum. ſ
t. t. li. c. cū ſit. c. ſ. cū
non uideat. t appoabatur
hic opinio inno. q hoc qꝺ
hic dicitur notabat. ſ. ſi.
inſtru. contingat in ſi. t rep
ſentur opi. oſt. qui ibi no.
contrarius. ſalicet q: pinꝺ
leqit erat legendus: t ꝛ
bꝺum ſolum in illo. c. de
quo erat ſo nas ſi tenuo te
nō legerē poſſet leoto ca
te tingendi materiā: ſiunt edito qꝺ eſt 5 mentem ipſius dcere. ꝺningit. ꝺ
verbo ꝑferrꝫ vſ. ſig. itellig. ſed nō ſtatur baiceſ ſame ratiom. nec ita
ſ. ſimplici lectura autor litigandi materia: ſicut ex tranſcriptoꝝ plurib⁹
diebus ꝛ nocibus uidebit ꝛ plegentes aduocati: litiga ide ſumitur: ubi t
li. utrag; opinio ſatis bñat egtatem parua in magꝝ rone ſ illo texta ſalutar
ci. t. ſco. ꝑpoſitatur.
l Tradere. ſi quare reno. ꝑbare compellitur t edere. ꝑpria inſtrumenta ſ
ſcꝫ. ſ. d. de ꝓoba. c. i. C. de eden. l. qui accuſare: dic q: ille ꝓuilegiat fuit
agat ſue exceptat: ꝑ probare ꝛ eo q: de iure cōi intento ꝙ ſit cōtradictat
q: dicit de editione locū bꝺ in pauata uel ꝓpria ſcriptura qua qui utꝰ ſui fi
cit ꝓpoſito in cōi uel ꝓpria ſcriptura qua eo vſurus ē locū non bꝺ dic ut
no. in ꝓdicto. c. i. de ꝓoba. t. ſ. de fide inſtru. ſ. ꝑpetuꝰ. t. ff. de eden. l. i. ſ
edūcēo ꝛ in de de uiro. ex grandi in glo. ade qꝺ ibi.
m Solumodo. qua non ſonat allegant ꝓuilegium ꝛ ꝑceptionẽ de
quo in ſe. ſ. tractabit.
n Canonica. xl. annoꝝm ut. ſequitur cum titulo: quod dic ut. ſ. c. li. de
ꝓſcrip. c. i. ioannes andree.
o Oadmiraio. mirū eſt qꝺ ordinarij cognoſcunt in cā ſua ſ. tit. iij. q. iij.
c. i. C. nr quiſ in ſua cā ſit iudex ꝛ nigro. ſo. ordinarius bñ cognoſcit de cā ꝛ
diffinit nec non de ꝓpria. qꝺ dic ut no. ij. q. vij. ſupio ergā de de. malic. c. i. ſ
de ꝓnio romana. item ordinarius dicit ſuam ꝛ iurisditionem ꝛ ſubdit
boc negat: t bñ cognoſcit an ſua ſit iuriſditio: ſ. de rcſcrip. li⁹. ff. de iudic.

ſiquis er aliena. Sꝛ ad ſom ſuſpitionem uitandā melius uidetur id
expedire per delegatos uel ſoquitur: ſ. de fo. compe. ſiquis contra et
ſ. de iurisdi. o. iudi. ꝓator.
p Diuinoſi. canonica. Inec poteſt ſubdituꝰ obedientiam ꝓferi
bere contra ꝓlatū. qꝺ dic ut. ſ. ꝺ ꝓclap. cum nō liceat.

q Ddunitof. t ſic allegano bic duo ſi
mul audiunt. ſ. ſ
ꝓſcrip. audino. ſ
c. ti. uenienoe: dic ut
dixi. ſ. ſ. re. iur. nul
lus plurbus.
r Per ſe. ſine pe
ſcriptione.
s Dedicitio. ſ. i.
t. ij. ſiqs.
t Alamnoruꝫ q
minoꝝ nō curat ſ
ecdeſiam. xvj. q. ij
quod antēo. ſ. ſ
ſcripti. ſi quarta.
u Violeta. ſic poſ
ſidentes eum ꝓti
debant penamer
go nō ꝓmitt. ſ. e.
li. ſ. c. li. ſ. ꝓpoſuiſtꝭ. Sꝛ
eum qui. xvj. q. ij.
legi.
x Peccario. ſic. ſ
de teſti. ſpoli. oli. i.
ſi enim ſta ſit ſulta
ei poſſidentemen
dat iñ ſtulum ꝑ
ſeruendi: ne ille q
peccario cēſcit ex
libertate ſua illabe
ratitem reſpect
untur in crimine.
Cde epo ſi ex. i.
poſtyteri. Et ea
nonyata. q. vij. vle.
poſtyteri: unde di
catur boc ſtatutuz
circa eos tantum:
ne ꝓuilegiozum ꝓ
tem flagiuoz ex
ſtat auctoritate. C.
de ꝓuile. lebol. l.
ij. li. vij. ſed contra
rium credo ſalicet
bane decre. t eius
penam here locum etiam in non exemptio per litteram que. ſ. di
cit quantiũcũq; tē. q. d. here. ita q: vult eam exemptos: nedum nō
exemptos bac conſtitutione ligan: ad idem. ſ. de ꝓben. c. i. cū ſi.
l Cōmperint. ſic. ſ. de ima. c. grīh.

m PEr exemptione. Tria dicit bec decre. que ſatis patent: t ema
nauit declaratiue ad ea que no. inno. t olhen. ſupra. c. cum ca
pella. t. c. recoponno. t fuit ſumpta de extrauagant inno. que incipi
eoga ad ꝓpotuam.
n Ipſa eccleſia. cum altero ſecundum ea que dixit ſecundum ber. ſ
c. ci. t. ſubintelligitur exemptꝫ t bene patet per boc. c. t ꝑ decre. ad
lam. ſ. c. li. de ꝓben. ꝙuio. q. exmit eccleſiam cathedralesque ſub
generali vocabulo eccleſiarum cuiuſcuq; intelligat exemtie oia ēt mi
noza beneficia de eccleſia uel ibi dicti.
o Nō ſi. ſubintelligitur exemptꝫ. ſ.
p Curam habent. vnde talez ꝓbyteri habent inſtitui ab epiſcopis
t intelligitur ꝑ perpetuitate qia nequeunt abiqꝫ rationabili cauſa: et
tunc ab epiſcopis amouentꝛ ſupa eo. li. de capel. mo. c. vno. t boc ca
ſa ꝓpter hanc curam ꝛ populum ſi exemptum ſtatuit exemptuꝫ ea
dit qꝺ ſtephanus epalenſis. c. ad apoſtolice.
q Paradiſum. ſcal aliud ſ eccleſia alio ſi populus. ſ. c. ex parte. c.
t infra de fen. excom. ſi ſententia. t reſponſo ſed buic. q. reſponſo ui
detur contradicere ſupra de ver. ſig. cum clericꝛ vbi nomine eccleſie
cathedralis intelligitur ſolum capitulum non inferiozes clerici t ſi
uerſi ſed ibi de iurisdictiõ loquitur: quod ſtricte intelligitur: nec ette
ditur ad ea de quibus non fuit cognitum: ſupa de iureiurran. c. pe
nult. iurisditio autem ita pendet penes epiſcopum t capitulum: q ſi
penes inferiozes clericoz: intelligatur ergo in mamentum ibi ſcundū
ſomam iuris communis: ad idem. ſ. de iureiurran. ad noſtra. ti. ſi.

ingreſſum eccleſie ſibi nouerint ter
dictum nec de trangreſſione bu
iuſmodi ad arbitrium ſuum cognoſcere ſi
tentiam contemptem tenus exercent
competenter. Idem.

PEr exemptionem nem eccleſie con
ceſſi ipſa eccleſia ꝛ ipſius mo
nachi uel canonici clerici etiaꝫ t eo
uerſi perpetuuꝫ obtentionem autem
eccleſie eiuſdem ꝓſbyter qui paro
chianoꝝm curā habet: quo ad ea
que ad curam eādem pertinent: nec
ipſi parochiani etiam intelligunt
exempti. Uerum ſi canonici ali
cuius eccleſie crimiāt: ipſi ſoli ca
nici: non autem eccleſia vel alii eius
clerici ſint exempti. Si autem ele
rici ciuiſuio eccleſie crimiāt: tunc
tas canonici cꝫ alij clerici crimiāt
non tamen eccleſiaruꝫ alioꝝ ſi exẽ
ptionis ꝓuilegio exꝑmiat. Ide.
Sꝙ papa in aliquo ꝓuilegio vſ
ſcriptura non facta ꝓiudicali
ſuper donatione vel ſententia exẽ
ptionis ſeu etiam libertatis aliquam
eccleſias ad uſus ꝓpoſitetaz rema
ne eccleſie pertinere vel confirmita
verba narretenon propter boc illiuſ
eccleſie exemptio eſt ꝓbobata: nuſi ſ
libertate aliter docetatur. Si au
tem eccleſie vel monaſterio exemp
tionis ꝓuilegium concedendo vel
ſuper ipſius exemptione ſentiam
dozum: de ipſius exemptiõis nego
cio agereturaffera tur ipſum eccleſias

de ver. ſigni. ſuper quibuſdam.
r Non autem eccleſia. bene ergo dixit to. t ber. qui no. ſ. de teſta. requiſiui
ſi in glo. bic reſpondent: ꝙ ꝙd legatur canonico nō intelligitur legata
eccleſie ꝓ. l. ſi de rebus dubijs. l. caubuo.
s Alij dena. fed nunquid per boc erit exempti cōuerſi et oblati non deri
ccarga. q: ſic. ni. q. 1. duo.
Contrarium credo ꝑboc
q. quod ſtricte ſumit verba
ꝓuilegiozum exemptiõis
ut ſonāt: ꝙ nuꝺ nō reputit
de comuerſo ꝛ oblato: ſ ut
ſi. cri. quod ſi voluiſſet in
telligi exꝓoſſiſſet. ſ. de de
ci. ad audientiam ad idem
ſ. bc. dec. ec. eo q.
t Papa in aliquo.
ſoman ꝓuilegio
ꝓnit bec decre. quarti. q
dam exemptionē conferit
quedam non: t bc de no.
per ino. t oſti. ſ. o. recipi
man: t per olii ſ. c. cu ca
pella.
u Principaliter. puta in
petrat litteraꝝ ꝓbatiue ſa
per reuocatione rei eccleſia
ſtice male alienate quibus
dicitur ꝙ noceſſo eſt no
bis ꝙ ꝓdatum tale eccle
nobis immediate libertate
ꝙ predeceſſoꝝ eius tē. vnꝺ
talia verba ſolemnis ꝓcur
narratiua non affectiua: vn
de infra ſequitur: talia ver
ba narret: ad boc bene cō
ce. iij. q. vi. boc quippe. et
quod non. ſ. in ſpma glo.
v Probata. contra inde
quod no. ber. ſ. de teſti.
ery olim in ꝓima glo. ubi
dicit ꝙ ſtatur ꝓbatꝭ ſcripꝭ
tune in qua contnetur o ſi
nibus ꝓtatum: licet illa
ſit facta ab aliquo: tñ ſuf
ficit ꝙ ſit facta ab aliquo: ſed nō ſufficit ꝙ ſit facta ab ꝓdecessoꝛ ſuo: ſi per
argumenta. ſ. ꝺ ꝓbata. cum cauſam: cui uni ode non ſ contrauminſed boc uc ode ē ꝓnus: t ſcꝫ
rentur boc caſu plene. ꝓbatꝭ: ſi ſcꝫ.
w Afferat. Ro. quia. ſ. dixit narretergo bic de afferitio ibi de narratiuꝫ
bodie plene probant narratiue litteraꝝ ꝓpaluꝫ ſi fiant de tuo facto et
ſuper bis fundet gia uel ipſius intentio per ce. de ꝓba. litteris: t vide qꝺ
ibi no. in glo. antepenult.
x Eccleſie. ſ. de reſti. in inte c. ij. de arbi. cū tẽpore
y Sine medio. ſ. c. cum olim.
z Debeant. optime concor. ſ. c. in bis. t. no. arguendū a verbio. ſ. de de
ci. ad audientiam: de quo dic ut nota. xxij. q. v. bumane et ſupra de ver. ſig.
ꝓpoſtera. let tamen non dicit ꝙ ſit

non essent speciales subiecti. t ideo illa verba exemptionem faciunt: ut. p. xmo responsoles lect aliquis sit filius: nō tegitur q sit specialis subiectus qua vnus potestatis filius alteri potestati posset se subiectare: t ideo aliud hic aliud ibi dictū ergo amotem et paulegium denotat: specialis subiectio exemptionem.

n Eadem. non enim ordo ecclie exēpte soluit cessā nec omnes qui eorum sol nunt sūt exēpte: ō. c. ti. ree pimus: vide non posse plud hoc esse cā. de. p. bna. ad gbationem. ō. de. of. bdic. cum continget.

o Idem dicimus. q. n. propter hoc exempta esse dicat.

p Nō possūt. ō. quo dic ut. ō. co. aliqui. 103. an.

q Subiecti. ergo no. q. vnum t idem verbū diuersificatur fm audientia. ff. ō. pro. emp. l. q. spe. ō. nemi nem t. ff. de ver. sig. l. qui vnum. nisi forte dicatur q ad vnum nunc: vnde fm audientem dicatur q ad indefinitum: t ideo dicit. q. ad vnum. t ideo verbū diuersificatur fm audientia. ff. ō pro. emp. l. q. spe. ō. nemi nem t. ff. de ver. sig. l. qui vnum. nisi forte dicatur q ad vnum

in causa pcbyteri fer epłcopos: ꝛ dicāt tres ut ibi: ꝛ dicamus q̄ eodē iure cōsebitur habdiacōnus: ō. de fn. ō. mirarur; ꝛ hec vba ptrā. ī ea fa. ō. c. li. de bert. c. ī. ꝛ verum ē dicere q̄ epłalia facti⁹ cōstrahitur q̄ p̄ struantur: quia solus epłus hoc ordinem quem solus tollere non pōt. ꝛ q. vi. epłs solus ō. de trasla. inf corpoalia.

Q Pōtra . requiri ti pe sentia capli fiatiō. ō accusa. qualiter. ū. de cccf. pla. c. ī. ꝛ. q. vi. epłs nullius ītī ō cōfectādine fine epło hoc facere pōtest. ō. c. li. de consac. c. iij.

d Et dicit . ō. de clerico egro. c. i. ioan. an.

e Insigna. ff. de bis qui no. infa. l. ij. ꝛ signomine ci. ī tatis ē infamia ut ibi: ad idem. ff. de re. mul. l. ij. ꝛ. pena ī t aut. ut dicit apō papt. epłos. ꝛ. ult. colla. te.

f Speramo. super quo vi de. xiij. di. epłos ⁊ cłc.

g Ī ī eodē. ta facit mo nachi apłatē: facient . n. fe in totum tondere: ne ap parent vestigia monacha tus.

h Ī Psimilgo clericali. ap probata ī gratia opī alani. ī bar. bur. ī ſpobata opi. ba. to . ī bar. qui dicerunt q̄ peruenies degradatus tradit in canonem. ꝛ per caractērem quem ille recipit ī i memoriam etiam pñti ne dignitatis. ff. de decur. l. vlt. de conſe. di. iiij. ofton ditur. no. aut. boc. di. ac ecclēs ī hu. dic. q. terri. bili. ditum. ō. de bere. ad abolendam. ō. ī. ō. de fen. excom. continūitā opinio adhuc tenet ē vera in vbali te depoſitio: de quo loquitur fxcipium : ꝛ in actualiter degradato habet locum ſth finitio ſua ꝛ in ipſorum relinquitur eſt dubitatio inter eos: ut no. ſi. q. vi. dico. ī. facit etiam hec littera pro opi. bar. bur. no. ite. q. ī. in ſumma ī contra opi. to. ibi poſitam: ꝛ contra opi. Ian. ala. tan. ī ber. no. ō. de dcc. com. mu. c. ij. qui dicerunt degradatum conſecre veri ſacramēti euchariſtie.

Q Vamuis. quamuis inuentio carenis fuit ad cuſtodiam tamen potest quia panni pena carceris ppetuo: ꝛ ad tempus. b. d.

i Nō ſolatur. C. de cuſto. reorum. l. i. ꝛ vlt. vbi ſolitur de bo quo carcer tenet inclusos aperta pōtuntone fanctimus: ut aut conuictos vel ex pena ſub dubitandi cuſtodia liberandos cuſtodia diuturna non commacerētad idem . ff. de pen. l. aut bāna. ſ. ſolent.

k Tebi. an loquatur non apparet: vel intelligatur nō ſoli in ep̄o ſed etiam ī quocūq; qui iuriſdictiōi ſubī ꝛ debita pauire pōt: ad idem. ī. de ſen. excom. ſi clericus ꝛ quod ibi dicit.

l Ia perpetuum. ſi boc expōnamur: an in perpetuum an ad tēpus ſlabē expreſſoris ſimpliciter dānetur: perpetuo intelligitur non temporaliter dam natus. C. de penis. l. ferunt: de quo dic ut. l. di. c. ī. ō. de conſti. ex litteris. ff. de poſtuli. l. pute. ſ. i.

m Expedire. licet in carcere quo ad cuſtodiam non debet fieri mittio ſerua nimus. C. de cuſto. re. l. ij. ſic dico q̄ in carcere quo ad penam non fiet mu tor: ex ſimile quod dicimus de monaſterijs q̄ non debent eſſe duplicia. xxiij. q. ij. cōfirmamus. periculoſa eſt enim talis cōmixtio. ō. c. li. de ſta. regu la. c. vno.

n Peragendam. boc idem pbabatur. ō. de bere. c. penult. in fi. ſupra ō. ſi. nominauo in fi.

o Pōnere. poſterio. pone exemplū. ō. c. ti. in gbuldam.

p Ebuldam. ī merito quia immunitas alicui ī eius poſterio cōn ceſſa non cōpubendit ſuis feminas. ff. de mu. ī bo. l. vacatio. ff. de iure. immu. l. ſi. ſuperata dicēdo: preſbytero dce ſed vel ſimilia verba in remotione plē teaſeruimus nīhi veſtem ſacerdotalē ꝛ te bonoꝛ facerdotali priua mus: ſicut in remotione reliquoꝛus inſignium ſimilibus verbis vtens ī ablatione vtriuſq; manus in cruce. ſic ordinum ſuit pnunciatiua ſcripto dicat: auctoritate dei omnipotentio patrio ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti ac nīa nibi auferimus babitum clericalem ⁊ deponimus degradamus ſpolia mus ⁊ eximimus te omni ordine bñ ficio ⁊ priuilegio clericali. Deꝛ.

Q Uauuis ad reorum cuſtodias non ad penam carcer ſpecialiē poſitas eſſe noſcatur: no tamen non inprobamus: ſi fubiectoꝛ ibi clericoꝛ conflictus de criminiꝰ ſeu conuictos eorum excellibus ꝛ per ſonis ceteriſq; circunſtantijs puida deliberatione penſatis in perpetuū vel ad tempus: put videro expedi recarceri mancipeo ad penitentiaꝫ peragendam. Deꝛ.

Q Bicūq; alicui ī eius filijſo feu poſteriꝰ vſqꝫ in certas genera tionem pena iponitur ab homie vī a iure: pena ipſa eo tantū afficit: qui per maſculum non feminina ſine an deſcendere dinoſcuntur: pūi ali ud iure vī nia fit expreſſū. Deꝛ.

H Licio recodationis bonoꝛ papę terti predeceſſoꝛ noſtri ſi. ſi. ff. de decur. l. ij. ſi. in filijo: ꝛ eſt ratō quia filij ſequ untur agnationem patris ⁊ nō matris ⁊ nobilitantur tadē ti patrum: ſicut et vxoꝛes radijo ma ritoꝛum: in auc. de conſul. circa medi colla. iij. ff. de fēa. l. ī. ī. ſemine ī. l. ij. beroꝛ ⁊ adde q̄ dixi. ō. c. li. de be re. ſtatutum. ī. ī. te ne fact. ff. de ren. in poſſ. mu. l. ī. ſ. i.

r Iure. ō. c. li. de bē. c. ij. ī. c. ſtatuiū. ſi. i.

s Ī Sotentia. ſi. e. li. de ſolutatione. c. vno. Sed pone ver qs ad tertiū vel ali um certū gradū in re vel ſentētia dā nata ē vtraq; linea maſculina ⁊ femi nea: ego non dāna tuo cum filia ſic nō nati contrabo ma trimonium: querī an filij ſic ſuſcepti ſint nobiles? Dnāc q̄ ſtionem formauit oſth. ff. de. o. ti. in qui buſdam. ī dixit dī ſtinguendū: an ta fia maſter degradatꝰ habet ſtatū ſuū vſqꝫ ad expēd ſum linearem: ignoantes: ī tunc filij nō ſit damnati ꝑpter patris ignorantiam: ſicut ī ignoantia alterius parentis facit ꝑples legitimā alias de illegitimo complexu genitum ſi bona ꝓfecerunt: ō. de dā. dē. dēponſa. cum inbidno ſupra qui fi. ſint ī. ex tenoꝛ. ff. ō. ruu nup. l. iulia: ī ſic enim poſſet intelligi ſcōm cum. c. xxxij. q. iij. li ber. vel loquatur aliud ſcōm legem lombardoꝝ: quod dic ut nō. ff. de fen. no. ex. cit. quod tenet de fcōnt poſſe ſi remuneſcēd quod dicit de ignoante poſſet eſſe verum in ignoantia facti: ſcilicet quia neſciebā illum talem effectū ſignoāna iuris: quia ſcebam illos ta lem eſſe: ſed ignoabam quod non poſſeroo eius dānaret: ſecus: ad boc infra de reg. iur. iuris ignoantia: ſed in ignoātia facti videtur contra ſcām ſtquia credeno contrabere cum liberā: cōbrabat eū ſua tamen filij ſint ſeruj ſcōm: ſi nullefed ibi non ē ignoātia ſcōm na non excuſat: per quam ipſi dnoꝛ ſeruī peculiū ſuū ſi ceuſa ret: ſed hic nulli interfuit prauidicari: et ideo ſuſtineri poſt illa ſolutio.

H Stacio. in pna parte punit bonoꝛ. infequentes percutiēo aut capientes cardinales ⁊ eoꝝ criminio focios vſqꝫ ad. ſ. q̄ ſpiritu: vbi punit eoꝝ filios ⁊ nepoteoꝛ: et boc vſqꝫ ad. ſ. ſimi. ibi ipſius infeotatoꝛbus penam addit vſqꝫ ad. ſ. cum autēbis ponit quā ſatisfactionem cum abſolutionē facere debeant ⁊ quid per abſolutā nem conſequantur vſqꝫ ad. ſ. illud. vbi tractat de nudio cōſiliantis vel ſimpliciter fauentibus huic criminī vſqꝫ ad. ſ. ceteruj: ubi ad col laterales permittit bas penas extendi vſqꝫ ad. ſ. ſimilio: ibi ponit de infequentibus clericoꝛ vel religioſoꝛ familiareꝫ pape uel cardi nalium vſqꝫ ad. ſ. ſiquio: ibi ponit de excōmunio cādnales vſqꝫ ad. ſ. per bocabū: ibi nihilominus potestatē ſeculareꝫ penoꝛ lega libus contra talea uti debere: ꝛ hanc conſtitutionem eam facere obſeruari: ꝛ ꝓtra ſententias pnam imponit.

b Inberentes. ad idem de iur. calum. c. i. cum ſi.

c Detractio. ad idem. ō. in pemio huius libꝛ.

d Scarlegi. quod tanto maius ē cōſentaꝛ: ſi ꝓtra perſona que pati tur maioꝛ: ut de pc. di. i. aut facta. C. de epis. ⁊ cle. ſiquis i boc. ſ. f. ſimilio. de mſtrio ſcarlegio tra ctatur. ext. q. iij. ſ. ſcarlegium ⁊ . c. de quentibus.

e Cardinalem. cō tra prudentes capi entes vel bāuitos epos pos quam eam ſuerit procedēn dum: ſic ut exauctoritato cuoꝛqui mitte ſeruit armata: cui militia detrahuntur insignia: ſic epa militia remotius caſtro reiciti: ꝓuigatus ꝓnio ꝓpulſio militari. Dicuo igitur degradandus veſtibus ſacris indutus: in manibus habenti libꝛum vao vel aliud inſtrumentum ſui ornamentum ad ordinem ſuum ſpectans: ac ſi deberet in officio ſuo ſoleniter miniſtrare: ad epiſcopi pe tentiam ad ducatur: cui epiſcopus publice ſingula fiue ſint veſtes calic liber ſeu quenia alia q̄ illi iuxta mo rem ordinandoꝛum eccleſiarum in ſua ordinatōne ab epiſcopo fuerint tradita ſeu collata ſingulariter aufe ratab illo veſtimento ſeu ornamen to quod datum vel traditum fuerat vltimo inchoando: ꝛ deſcendendo gradatim: degradationem continui et vſqꝫ ad pannum veſtem que dat i collationē ſonſure: tuncqꝫ radatur caput illuo ſeu tondeat: ne tonſure ſeu clericatuo veſtigium remaneat in eodem. Poterit autem epiſco pus in degradatione huiuſmodi vti verbis aliquibus ad terrozem illis oppoſitis: que in collatione ordinū ſunt ꝓlata dicēdo: preſbytero dce vel ſimilia verba in remotione plē teaſeruimus nīhi veſtem ſacerdotalē ꝛ te bonoꝛ facerdotali priua mus: ſicut in remotione reliquoꝛus inſignium ſimilibus verbis vtens ī ablatione vtriuſq; manus in cruce. ſic ordinum ſuit pnunciatiua ſcripto dicat: auctoritate dei omnipotentio patrio ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti ac nīa nibi auferimus babitum clericalem ⁊ deponimus degradamus ſpolia mus ⁊ eximimus te omni ordine bñ ficio ⁊ priuilegio clericali. Deꝛ.

Q Uauuis ad reorum cuſtodias non ad penam carcer ſpecialiē poſitas eſſe noſcatur: no tamen non inprobamus: ſi ſubiectoꝛ ibi clericoꝛ conflictus de criminiꝰ ſeu conuictos eorum excellibus ꝛ per ſonis ceteriſq; circunſtantijs puida deliberatione penſatis in perpetuū vel ad tempus: put videro expedi recarceri mancipeo ad penitentiaꝫ peragendam. Deꝛ.

Q Uiqua vero feuda locationeo ſi ficium vel beneficium ſpirituale uel tēporale ab aliquibus eccleſie ob timeſſe eio ipſio in ꝑpetuum: que fe libere ad eccleſias reuertantur: q̄ ec cleſiarum rectoꝛes de ipſio ꝓ eio ꝓ ua voluntate diſponant. Quod ſi quis predictoꝝ ſilium vel filioo babet applicetur: et ex illo nil trāſmit tat ad poſteroo: ſed potius cum ipo quodammodo damnentur ⁊ fua.

Siqua vero feuda locationeo ſi ficium vel beneficium ſpirituale uel tēporale ab aliquibus eccleſie ob timeſſe eio ipſio in ꝑpetuum: que fe libere ad eccleſias reuertantur: q̄ ec cleſiarum rectoꝛes de ipſio ꝓ eio ꝓ ua voluntate diſponant. Quod ſi quis predictoꝝ ſilium vel filioo babet applicetur: et ex illo nil trāſmit tat ad poſteroo: ſed potius cum ipo quodammodo damnentur ⁊ fua.

Siqua vero feuda locationeo ſi ficium vel beneficium ſpirituale uel tēporale ab aliquibus eccleſie ob timeſſe eio ipſio in ꝑpetuum: que fe libere ad eccleſias reuertantur: q̄ ec cleſiarum rectoꝛes de ipſio ꝓ eio ꝓ ua voluntate diſponant. Quod ſi quis predictoꝝ ſilium vel filioo babet applicetur: et ex illo nil trāſmit tat ad poſteroo: ſed potius cum ipo quodammodo damnentur ⁊ fua.

f Iure. ō. c. li. de bē. c. ij. ī. c. ſtatuiū. ſi. i.

g Socno . ō. c. li. eū comitetur pa ſa cinus: pā pena pu nietur. C. de epis. et cle. ſed quēſi ſi. ſ. ſi. ſ. ſi. ſ.

hanc permissionem papa eodem modo id potest: eum non habeat imperium par in parem. ff. de dec. in omnat. Joannes andree.

z Aliqua pictorum. Unicuique captioni aut persuasioni aut facile tanto homini creminum.

a Coercet. ff. de vi, et vbi. clerici ut. clericorum.

b Causam. penosa. nō remotam. quod dic ut. ff. homicidio. de cetero de thebis fient.

c Administ. concor. C. de sacrosanc. eccle. I. placet in fi. vbi primo per ecclesiam illicam indicem cludendo p fecularem quo punitur et sic in calu nostro propter crimina nonnoxam. ff. de iudi. regulariter secus ubi crimi nalitter agitur: supra de accusa. de his vbi de hoc et ff. q. v. habet hoc papa nam. Fuit enim paria aliquem esse absolutum vel condemnatum i solutile. ff. de ex cep. rei iudi. siquis eum tamen. S. planct: fuit hec de crc. ad id quod no. supra de iudic. ad fi. clericis in glo. penult. to. an.

d Primata. ff. rev. q. ii. ita non i supra. c. li. ō. eccl. vbi periculum. §. cuncto. Excipitur autes omnes romana ab hac pena: fi enim ipsa in hoc pauperiae pena sit romanus ordo ejus sit romanus pontifex: et ō terra ibi peomptorem ba romanū dicen. fuliet pa pa quia huic re potest ad bibere remedia ? pap im ponere ad hoc optime. C. de bis qui ad eccleſias cō fugiunt. l. ult. in fi.

e Romana subjacet ecclesia conferentibus ad opus fabrice dāto let remissionem: ideo ō bis quę habuan in hoc. ē pena ti. Quo autes tuentur ad opus fabrice dicit ut supra de ecclesi. c. 1. c. de bis: fi eis quarta fabrice ? derico rum fabrice nō sufficiāt fiori folet ad predicta fieri et alia pia loca demoſi rarum collectio: ad hoc supra eo. li. de stam. regu. c. vno ad finem.

f Hoc. q. resistunt uel parere nolūt.

g Potestates, sicut nec pāt sozanco officialeo flatuere, pper citatōes faci endi ne: ut. ff. eo. li. de off. oī. romana.

d Ipsorus, quatenus.

e Pronunc. quasi velut notare. q. indulgentia non pfit bis q. subiecti nō fūt. quod dic ut. ff. eo. quod autem.

f Donare. c. remissionum: t indulgentiarum litteras concedere: ut supra eo. nostra. et ff. calus in quo archiepiscopus iurisdictionem habet in subditos suorum suffraganeorum: alij nota. supra de offi. ordi. pastoralis ei. ut. q. iij. c. ij.

g Remissio. vel alius qualibet: supra eo. li. de offi. ordi. romana in fi. ō. tim. prox. c. li. fi.

h Generalis. ff. eo. ci ex eo ē si excellerit nō valet infra eo. c. ult. to. an.

B Ispalensis subdito. puta archidiacono archipresbytero abbati pa rochi uel similibus personis quę immediate subsunt episcopis. Quid dicet de inferioribus: puta laicis parochianis certe parochiens: nā alias episcopus pōt licentiam darecui libi confitebitur dicit ff. vide q. non: supra eo. omnis de pe. di. vi. placuit de parochijs nullus. Dic contra: quia quilibet de hoc potest recurrere pro penitentia t ad. pāpā facerdotem: t ad episcopum ad archipresbyterum: cathedra lis cedēte: q. quo ad hoc dicit vicarius episcopi: ut supra de offi. archidi. of ficium. unde credo q. sufficiat alterius licentia fuliet ut de episcopi ut parochi alio facerdotio.

h Idonem. qui scat circumstantias cōsideratę: t diuersis medicamēt vti ad sanandas egritudines. omne ō pe. bi. vi. qui vult. de homic. sicut dicitur ibi.

i Referuantur. fi qui sint illi casus: dic q. absolucre ec cōmunicatos ma ioris excōicatiōnis ē cōpetit simplici fa cerdoti sed epūs: ut. ff. de fen. excō. nā pcrimpotere pēni tentiāo bilitarem ribus dei t tanto rum supa de de. malic. c. q. fonlegi. ff. de fonll. c. 1. tas mutatio quoniā bet votorum: ut. ō de vo. t vo. reddp. c. 1. dispositio male ablatop fctop vel contentum q. non extant in quibus faciendā est reſtitutio. ō. de iudeo cū fit: penitēia matri monium. damde fitne contractorum ad pra interdicti ecclesie: per epūm pos folet imponi supra de dāde. de ipon. cū inhibeas et de matrimonio contrac. contra interdic. ecle. c. 1. t vbi. Solent epi relevari pot tonie omnium publicorum enormium criminum: oppositorum filiorum ex. pposito uel ex calu cuiusmodi homicidij falsi testimonij vel falsi instrumenti periurij incestus corruptionis monialium coniugio cum bonis t bis similia: ad hoc. l. di. miror: t. c. in capite. xxxiij. q. ij. quicumq; cum fi. calibus ut notat ofticn. in fum. bauo in. ij. cui confendam fit.

l Consilium. ut infra de re. iur. in generali ci fuis cōcō. ad idē ff. c. li. de offi. ui. c. vlt.

n Consuetudine. ē. n. onerosa ecclesiastico non valet. ff. de consue. c. ij. ex ea franguitur ecclesiastice disciplinę nerue. ff. de pluc. ci vene rabilis: ē. est hoc. pro obedientia pncipis pterdere. q. ē nō pōtis de pcrip. ci. nō licet.

o Electe. ejs. t archiepis. t suffiaganeo. t ecclesiarum ab episcopis exēpti babet a iure licentia. q. idoneū presbyterum sibi eligāt qui pōt eos fol nare t ligare. ē. c. ii. c. ult.

p Ligare. ideo dicit: quia cuicunq; uolo possum confiteri peccata mea petendo etiam salubre animę consilium: sed ille non pōt ligare uel soluere ut hic videtur: sic dicimus de laico in necessitate. q. possu mus ei confiteri: sed ipse non pōt soluere: quia non habet clauem: de pe. di. i. quem penitet. no. de. of. oī. romana.

q Boulgarie. declarat opi. no. ff. c. ti. cum ex eo. t. repobatur opi. ioan. t. ber. ibi no. t. appobatur opi. oth.

r Casibus. ad pia operaputa edifica tiō: vt reparatōnē ecclesie: refectiōn ucl edificatiōnis pōtium uel rarum: similiū. Monctius quartus in concilio lugd.

De sententia excōmunicationis uel penitionis et interdicti.

C Um medicinalis sit excō municatio non mortalio disciplinarij nō eradicādum tamē ē in quem la cta fuerit non contemnat: eaute pro uidear iudex ecclesiasticus: ut in ea denūcia ofendat: e posfequi quod coniugēio fuerit t medēio. ē. Aliud quis igitur excōmunicat: ecclesiasti cationē in scriptio proferat: t causas excōmunicationis expresse conferi bat: propter quam excōmunicatio profertur: exemplū vero buiusmo di scripture tenetur excōmunicato tradere infra mensis: si fuerit requisi

V

tus: fup q requisitione fieri volum' publicum instrumentum. ul literas testimoniales cōfici figillo autētico confignatas. ff. Si quis autes iudi cum buiusmodi constitutōnis teme rarius exterit violator: per menses tres ab ingressu ecclesie ē diuinio of ficio nouerit se fulpendi. ff. Superi or vero ad ques recurritur sentēcias ipsas sine difficultate relaxare: idē rem excōmunicato ad expensas et omne interesse condemnet: t alias punit animaduertione condigna: vt pena docete dicit: iudicesq; gra ue sit excōicatōnū sniago sine maturi tate obtua fulmiat. d Et bec cadēt suspēsionis t interdicti sentēnijs vo lumus obseruari. Cauebant autes ecclesiarū pelati et iudices ymuersi ne predictam penas suspensionis an currant: quoniam si cōtingeret eos sic fulpendi diuina officia crequi: si cut priuuerirregularitatem nō effugi ent iuxta canonicas sanctiones. sup quą non nūl per fummos pontifices potenit dispensari. I Dem t eodes.

dare tenetur: sicut t cetera acta cause de. pbat. qm contra ad hoc de. do. et contu. eos dicen.

s Rationis. alia sunt paria: ff. ō. fi. iuſtru. c. ij. ad idem. ff. de. l. de. of. ō. ē cio nis: sed nunquid sufficeret tebes: credetur q. fic. C. de fi. iſtru. in excedūo. ff. de fi. iuſtru. ci. ioānes. de illud regulariesse: sed hoc specialiter: si alia que dā ff. ō. de cenſi. c. i.

t Judicū. quoniā ciga: ut ē facerdotes excōicanto bo ferare debeant: ō de of. oī. cum ab ecclesiarum: pēa ti suspensionis de qua. l. loquitur in epis locis nō bysanti. ē. q. penultimum.

p Zenerar'. nūqd regnū g. ſit t bolo. gnō videt ꝑ hoc latera: ad hoc. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. boli mali. de. pra. q: ſufficit gr in negligentia ſtultitia vel fata tate hoc fecerit: ad idē. ff. de iudi. cū quem tenere ē i. ſi. ē. li. nc. de. l. mo. c. ij. t p literā ibi puto: q. ſi excōicatus nō fuit in aliqua culpa: puta non erāt necessaria ad ferendū: ē. per cula. cra i mora: credo q. nō habeat locum p. ad hoc. ff. de vſufru. eglimiā. ē. de de. c. idemintandum in fi.

q Bonifacius quo lapſo ipſo iure tenetur. d. xxxi. de. liquā dmodo. t. ff. de ſponſa. non eſt nobis.

r Ingreſſu ecclesie. de hac ſuſpenſione bōs. ē. c. in cui: t adde quod dicam infra eo. in. qui.

s Superior. illud fatis babebamus. ō. eo. facro.

t Difficultate. t cautionis exigendę uel remiſſionis faciendę.

u Pena. ſic. ō. de vſufruit. nil ſpecialis. xxxvij. di. ſi qua ca.

v Observari. t ſic ſta tua funt paria: t babeo ſi. f. c. ti. in cui ad idem. ff. de ap. ad hec qui. t. c. odiosus de pluc. ci. odiosus: de clec. cum inter. Nec. ff. ſi. t. intelligas de interdicto vel ſuſpēſionē: a ſpūalibus. plata: ſecus ſi inter, dicetur ingreſſus cautane uel pomerij. ff. de fer. expos. cui pacto. ff. de. if. t rele. per tonam fecundum moderno: quę de hoc plene no. in predicta de cre. ad hec quoniam.

w Dicat pauo. quafi in officio fuo agens uel ſimilitudo per hoc dicit canō. xi. q. ij. ſiquis epūs copua in concubo. quod verum eſt in quocunq; officio cantando: et in qui buſcunq; bono officiet ecclesiam: ut in predic. canone t concor. ō. to. ō. de re iudi. cum ecclesia.

x Irregularitatem. qđ ergo in antiquis canonibus ſtatuū erat de excōica to extendi ad ſuſpenſion. xi. q. iij. c. ſiquis epus damnatus t. c. ſi qe epus in conſilio t ſupa de re iudi. cum ecclesia.

y Damum. Nō caſum ſpecialiter referuatum ro. pon. alios habeo de offi. le ga. q. tranſlatōm t de excel. ſpa. ſicut vnire.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Progetto Digitale Queriniana Brescia

Bolet a nōnullis .q. dubium reuocarian cum aliquis per superiorem absolui posſulat ad eaꝫ telam: dum in ſe latam excōmunica nionis ſententiam afferit eſſe nullas fine ſdictione obſtaculo murmu ri debeat absolutionis impertiri po teſt. inuo. .t. alij contra i ſi legato dicentes: q delegat eiam pape nō absoluit ad eaꝫdem ꝛe generali cauſe cōmunionē: delegata cui poteſtas eſt ſtricti iuris et id ſolum pōt quod ei ſpeci aliter ē cōmiſſū: ſine quo ei expedri non pōt: ꝛ de eo d. de. c. i. t. c. paduentaꝫ ſed fine abſolutiōe ad cautā dum bene pōt cauſa expe dire: q eum patebit illum excōmunicatum potuit p legatum in veritate nō ad cautela absoluit: ꝛ q pa dentaneſt q delegatus pape abſoluat ad cautādum videtur expeſſum: ſi de ap. ad plenitudinē ad quē tenent ꝑtarum: dicit q illud fuit ꝑpter ſpecia lem cōmiſſionem ad illud in audientibus: eſſo in delegatis quā ad uno reo habeant ſo.dinariam: de hoc de refrip. audito: in de.m. ī glo.

Erroneū. pone exemplum. ī eo. venerabilibus. ſ. pōt ī in aliq̄ duobus caſibus q̄ nulla excōicatōnis fnia ī in aliq̄ quoꝫ. dicā. ī. c. ploui.

Eterno. iudicialibus ī extra.

Illius. ī. de ſpedente legitima appellatione.

Potenti bamiliter. ō. c. p tuas: de of. dele. cum contingat: pōt etiam nō petens abſoluī. q. q. quando.

Opponat. quia periculum ē in mora: iam enim ſic dederāt poſſeſſ: cū et ꝑpter peccatum: ꝑpter excōicatōm quā facilius monatur. xi. q. iij. q̄ſ: ad idem. ō. de ap. qua frōte. ff. de ap. rec. ut non. l. ult.

Manuſeſta. i. notoria. quod dicit. ō. de verſig. cū olim ī. c. ex parte vbi de hoc. idem in manuſeſta ꝓtamen ad. i. c. venerabilibus. ſ. ſecus: ī. c. ſi de ſu tores ī peteret abſolui ad cautelā a fnia excōicatōnis canonicas: ducitur ea tus ealo: ē q̄ abſoluto ſteri non debet ex ſimilitudine. q. c. ſi. de. ſen. ex. ſpare vero ī. ſi. de. cenſi. quā q̄ in fn. ī. de immu. ec. gāi in fn. ī. de beſtē. quicūq; in pu. cum ſuis ſimilibus.

Ado dicerun. dcirit ber. q̄ hic ī ſupra de reſti. ſpo. frequens ī. ō. de ex cep. pia. de qua tamen bic ut ubi dcirit: ī vbicunq; certus terminus a iure ſta tuitur: ſi ꝓtatur maxes dilatio: negabitur iuſta cauſa ceſſante: ſed ſi ī cubet ſet dcirit eum audeſſdi et ella generali clauſula: ſupa mbi iuſta cā tc. ff. ex q bus cauſa ma. l. ī. in fn. ī. ſi minor eſſet ad eccleſia audiretur: ī ei. ꝓdationes negligēter infra terminum omiſſe: ſi ꝓtetur ad. ꝓbandum contrarium pe tere dilationem lōgioꝛe: danda eſt ſecunda dila: ꝓdeſt dilatō illa actoꝛi: qt ſi non plene ꝓbauerit: adhuc alias pōtas ꝓbationes induceꝛe. C. de temp. in inte. reſti. ī. petendē: ī fic in bis caſibus audiretur infra dies ſtatutos et poſſ etiam ſi poſtulat ꝓ dict. ī. petidēmo ē poſt to minum ſupa ꝛeo datā ꝓ ſpec. l. admittetur: ō. ex facto illius impeditur.

Sic. ī. excōicatum illi. ꝓ manuſeſta offenſa.

Relatetur. ēt ad cautelam ut ſōmata fiat quēcho.

Emenda. in ſpiritualibus non ſemper babet locum: q̄ ante omnia ēmē det excōicatus ꝓ manuſeſta contumacia ud offenſa: pone enim ali quem excōmunicatum: qui non fecit ſe ordinari. ꝓmouebitur ne anteā abſolueturꝫ: abſit: ī de boc per inno. ī. de. m. ō. de ꝓbē. ꝓpo illorum.

Dubia. ī fic nō oſtendit de nullitate. ꝓut dicebat. ō. an.

Probandū. de nullitate: ī ſilicet ſententia facti lata poſt legitimam ap pellationem: ud q̄ continet nullitatē balem erroꝛem. ꝛc.

Actoꝛ: ſcom ſi ut reus. ō. de nul. intellexerimus de ex cep. cum inter. ō. c. ī. de reſcrip. c. ī. et repellitur a iudi ce etiam reo nō op ponente: ō. de ex cep. ī. exceptiōm.

Extra iudicium. q̄ritur quare alio ī iudicio ī alius. ī. ē iudicium: ſed debet ber. ſuper hoc tres rationes. Prima quia in iudicio ſi tolliturꝫ actio ſi dē feturō. ō. de ex cep. pia: ī fic non ē multus prandicū.

C. de fci. imper. q̄ſtiones: quia quod differtur non auferturꝫ. xxij. q. v. c. ī. ſed in extraiudicialibus magnum eſt preiudicium: quia non ſine magno dāno a reo noſtro reuocamur. ff. ī. quēad teſta. apu. l. ſed ſiquis ex ſignatoꝛibus. Secunda quia facilius inter ducuntur iudiciala q̄ extraiudicia ī ꝛa que ſunt iuris q̄ eo que facti. ff. de penio. l. quidam ſeru. Tertia quia in iudicio ubi ubi ſua lītum impetimus leuius impedim debemus: q̄ extra iudiciū ubi nul lum ſpectamus: ſed tm iuri noſtro inuitamur.

Officio. publicus vel biuinus. vnde ex quo de appellatione con ſtat feuare edebeat ut ꝓnſi: ſupa de appel. ad ꝓdentiam noſtram ſ. c. ꝓcedo.

Admittatur. non ſtatim eſt efficax admiſſio: ſed poſtea in ꝓceſſu apparebit: quia ſi admiſſio fuerit ad electionem: poſtea dicunt de appellationes: ſi apparebit pauso per eum legitime appellatum: apparebit illum bene admiſſum: ſin autem apparebit illum tunc ex cōmunicatum: ſic non valere vocem ſuam. dat dic ut nota. ſupra de ap. q̄ſtum in glo. ꝓ. ſtra. l. ī. ſi. ibi fountur ī etī. glo.

Catumino. excommunicatio data in participantes excōmuni cato in locutione ī ſimili canonica monitione non ꝓmiſ ſa non tenet. Declaratur autem bec bere. ī. eo. c. conſtitutionem: ī ad ſententiaꝫ interdicti ī ſuſpenſionis extenditurꝫ: ſfra. c. ſtatutum.

Excōmunicato. maiori excōicatione.

Aliqs. puta oſtolo ſalutatōe menſa choro ſ ſimilibus. ſic enim ſcē ter cōcantre excōicato fant excōmunicati minoꝛi excōicationi ſfo ture. ī. c. q. qui. cum excōicato ī. c. qui cōmunicauerit. ēt a pluribus. re pellāt bc excōicatōes bēo. ui. q. iij. engeldrudā ī. ō. excep. a nobis de de. cr. mu. ſi celebrat. Dūt aut quidā perſōe exceptę que ſunt bec pena excōicato excōicantur. xi. q. iij. q̄ſ. multoꝛ. de ſen. ex. g. ī du bio. ī. c. ſnte alia.

Dominicus canonicam. boc eſt regularem in excōmunicatōne c. dominus: ut ſemper pacted monitio: ut. ō. c. de ſen. excom. facro xxiij. q. iij. de ulcera. ī. dicitur quo ad boc monitio canonica: ut mo nit expreſſum antur nominatim et tribus monitionibus moncantur: ud vna po omnibus: cum interualloꝫ biennū: nili meceſſitas aliud ſuadeat. i. e. cōſtitutionem.

Conſtitutionibus. ō. c. ſuper t. c. ſi concubine. ī. tnterdum qui cōmunicat in diuinis excōmunicato: excommunicatur eſt excōmunica tōne maioꝛi: ut ſupra. c. ſignificauit. quod verum eſt ſi quinq; ſcōr rant que bī ex tertia notantur. Ho. autem bic ber. q̄ ī ꝑſus cōicat in crimine cū excōmunicato a fe: q̄ non incurrit maioꝛ excōicatōis quia ſic cōmunicans peccat in eum qui dānauit: ab eo ē abſolutus dum ſe. c. ſuper ſpecied ſta fnia ſe ligare nō potuit. ff. de ar. l. penul. ff. de iudic. l. iulianus: ī ſi dixit q̄ minoꝛi excōmunicatōne ligatus ēt q̄ ac a iure contrabit. alij contra dicētes: q̄ ī minoꝛ ī maioꝛ excōi catio. ſ. per cōionem in crimine ī in locutione ꝓbitur a iure non ab homine ī t hoc te net oſt. ō. de. ſuspen. ꝓbatꝫ ꝑ verbum q̄ſi quo ens ꝛ tic ſic. quod bene facit. ꝓ fnia parte quia ab ſolui ab excōiato ne cōmunicans in crimine: ergo non ē fnia canonis: qa tam absoluerentur a ꝓpo ordinario.

Indurefcat. qa videt ſe habere ocnem hominum: quam non habere ī inter homines ēt ī grauiē ē pena. C. ō apoſtat. bi qui ſan ctam.

Participantes. ſalicet in locutōne ī ſimilibus.

Conſimili. ī. malozi.

Tenet. Hoſtā. cafum in quo non tens ipſo iure excō municationis ſentētia. ī fuit boc ſtatuꝫ. ꝓpter ꝑpos quī ſtatim ex cōmunicant ſubdolos. ꝓ.

Quia periculoſus. ī ideo vtāda. xxi. di. quiſcunque. ō. c. ſi de ꝛc. vbi pleniū. ff. ad carbo. l. ī. ſ. ij. qui ignē officium epiſcopoꝛ ī ſupioꝛ cōmo ī generaliua ē ī plea grauarēt ſi illud impedirī pan gerat: ideo papa non tam epiſc q̄ ſubditis ꝑ banc conſtitutionem volunt prouidere. conſtat enim illoꝝm officium in diuinauo con fectione: in fronte chriſmationeꝝ: ordinum collatione: eccleſiarum ꝛ q. ī. intelligo tamen delinquentes in diocęſibus archiepiſ ſcnter alia fnia ligā tqiam ꝑ relictum effecti fint ſubditi de ſo. epoꝛ. cui. de rap. c. ī. ō. ſi bu. dien ēquia ſicut in ꝑdicnon pōt ligare ſubditum ſuffragancū ſuū ſic nec in generē imo multo minus: ar de ſententia. ī. c.

Subiectoꝛ. t de boc demū ēi ī ſua dioc. delinquāt: ut. ō. ō. ſſti. c. q. ij. fri.

Epoc. excōmunico. p. q. ſi furti ſcat vel facrilegū cōmiſit.

Generē. excōmunico oēs q̄ facrilegū cōmiſerūt.

Competeni. ō. c. facro. t. c. ſtatutum.

Viſuſtus. nō erit nullus: ſaltē ꝛgo excōicatio ſata ſi ſimilꝫ mōtiones: fallit in caſu. ō. c. ſtatutum: ſi curret ergo excōicatoꝛ pena ꝑtitutōis ſupra c. facro: ſaltē ꝛo qō bñfti. ō. c. ꝓri.

Futuꝛo. q̄ tractus futuꝛ ēposite non ſpectat ad iudicem. ff. de vſur. l. ī. ſi. ſi ſeru. non ſpectat. q̄ ſi. ff. de liber. agno. l. ſiquis. ſ. ſi. amanus. dic q̄ tuꝛ tus futuꝛ ēpoſtat ad iudicēta q̄ ſtatus bel exacno: qui dic q̄ ke loquiturꝫ vſuraꝫ ſi ſint odioſe. ſ. q̄ non condēnabat ad futuras vſuras q̄ re cōmittitur ex mora: alias bñ. pandet iudex ī futuꝛ. ff. de iudic. Lin bone ſi decīſe in almēſ: ut in. ꝑ. ſ. almēta: ud logī lex cū ſi ē obligatus: ſi vero eſt obligatus ī ſtnēntiā: nec pandet in futuꝛ: ī ꝓpter ꝑſtem continua eam cēdēnat ad futuraꝫ expēſas: ut. ō. de ꝑcur. audiuiſti: quāti ad caſū noſtri expreſſe ſdunt de ſo. ex. a nobis. ut ſupa. ī. c. ſi. ſi. ſi

aliqua sit excommunicatio: hic enim mora periculi.

o ¶ Culpa. quia negligentes fuerunt clerici à diuino officio discendo: ꝑ pote rit tales clericos excommunicatos omnes qui nō interfuerunt bono canonicæ hic enim culpa præcedit culpam.

p ¶ Offensa. ut in coniugato qui tenuit concubinam: reparetur ab ea: excō municetur si eiusmodi rete at ad ipsam: ꝛc. si concubi nos. Sed dicto quādo erit reperire casum in quo non interdebet mora culpa vel offensa. Io. si statim post cō demnationem factam in p sonali iudice præcipit q̄ fol uat infra certum tempus: & rendo sententiam ecclesiasticam nō mina. hic non præcedit mora. vadit ad ecclesiā. tunc clericos sollicitos circa bona: hic non inter cessit culpa: sed inuenit de reos bene continuitor: ex communicat eos quia nō seruant continuitam. hic non præcedit offensa.

q ¶ Causa. pone exemplus supra de tributo consimulatis de quibus præcedit offensa quia ꝑ tales ꝑ potest ꝑ poni in executionibus qui ex cōmunicāt conferentes de nefaria: qui præiudicari possit ea qui debet acceptare se ciudam formā dicere. & cō cel. ꝑben. quia cautus.

r ¶ Collegium. an ymaginis simo nō collegium possint accusari de crimine no. xij. q. ij. episcopus qui manet primo ē supra de simo. di lectus. ij.

s ¶ Dominus. per hāc litteram dicunt quidam q̄ nō tenet sententia. ꝛ potest esse ratio: quia minister ad collegium non est materia capax ad recipiendum tale sententiam. ber. contra dicentes: ꝑ sententia sua lata bene tenet: ꝛ hoc ē tuitus.

t ¶ Intelligi. intelligas quo ad ecclesiam. ecce quo ad deum: cuius opinio nec fallit nec fallitur. de ten. ecclesiæ. a nobis. ij.

u ¶ Culpabilis. sicut pedatus vel consulus ꝛ buiusmodi maiores: ut supra ē simo. dilectus.

v ¶ Dicto. pedatus contra potentiam tēporalē ē ipsiali gladio. ꝛ ecclesia hic cessare ꝛ teneri potest. hoc dicit.

w ¶ Decano. decanus ille de confœderatione ad prandium habebat ordinari am vel falcon portabatum falminandi: confœrantes conuo. supra de ap. dilec cuus de. ef. co. mrefragabili. & confluo. & de. ef. fig. ex parte. i. aliud ecclesiæ dixit quæ fuit. maio. parte. ꝛ quæliunt: de hoc supra de ef. co. ex ali ecclesiarum.

x ¶ Dum. ex. ā de bonis. significatiū. ij. vbi tant hoc verbo: ꝛ vbi ē hoc in glo. magna quæ posset hic repeti: ꝛ vniuersalis propositio omnes rectrungitur ad particulares: ac si diceret quædam legere ꝛ quædam iura: sicliset de hac materia loquentia. ber.

y ¶ Productus. in parte decisa sibi infra.

z ¶ Bonus. ergo licet defendere non solum personam: sed bona: tamen pro defensione bonorum non licet sic feuere sibi ꝑ defensione personæ: ꝛ de bo mic. ē. ij. ibi ꝛ tua. ꝛ. ē. tu. si cepimus ꝛ dic ut. ē. ti. significatiū. ij. ꝛ. xxij. q. j. §. ꝛ. ē. q. iij. ꝛ pin.

a ¶ Quærare. ut nō fit geminatio verbor: ꝛ spoliare referatur ad mobilia: occu pare ad immobilia.

b ¶ Superius. in parte decisa.

c ¶ Fiunt. respectu tēporalis potentiæ ipsius ecclesiæ: quia potest iudicibus pares esse non possumus. ff. de ali. mu. in. casu fac. l. iij.

d ¶ Ecclesiastico. dicit ambosius: ꝛ ex nimia humilitate loquitur: q̄ arma sua sunt lachrymæ. xxij. q. vij. conuenio. gladius autem hic cōmet q̄ cō cessarā. de. ver. sig. querenti.

e ¶ Propter boc. salueti quia temporalia defensio sibi non aderat. ipse decanus sententiam tulerit iter dicit: tangis ꝑ spiritualia ꝛ mucrone de fendeno contra illius iniuriam ꝛ vi olentiam sibi ab eodem occasione predictarum sententiarum. ꝛ in ipsa rem contemptum illatam. ¶ Et q dem cum licet cuilibet suo vicino vel proximo pro repellenda ipsius iniuria suum impartiri auxilium: um mo si potest ꝛ negligit videatur iiu riantem fouere: ac esse participus et culpe: licet ꝑfecto ipsi decano ꝑ pso fuerint subuenire subsidio: et suam met temporalem iniuriis sua ꝑpria spirituali defensione tueri: ficqs vtrunqs quodāmodo gladius et temporalem ꝛ ecclesiasticum alter vis videlicet altero adiuuare: mari me quia bi duo gladii confuerunt exigente necessitate sibi adinuicem suffragari: et iuuamen alterius sub uentione mutua frequētius exercere ri.

f ¶ Dem.

g ¶ Generalibus. in cinfra. Cæteri rotbomagenſi archiepiſcopo vel eius officiali nō licet excōicatio ab archidiacionis uel aliis subditis suffraganeorum ipsius archiepiſco pecum nec excommunicantibus nec excommunicatorum sint iudices: absolutionisue beneficium impartiri.

h ¶ Excommunicatoo autem ab ip siō suffraganeis uel eorū officialib⁹ possunt absolueri: cā ipsis litigan tibus ad eos fuerit prouocatum.

i ¶ Nostra vero patium appellantes fiqua ipsarum per archiepiſcopum uel eius officialem ab excōmunica tione contra eam lata pro reliqua ꝛ de rebus ipso. olim. ē. ꝛ. ē. vero ꝛ de homic. significatiū. ij. ꝛ. ē. ma ton. ꝛ. ē. pone. ipsialis ꝑ ligat aliam q̄ ꝑpotuit ꝑ ligat cōp. ficta ā ꝑ cioſos ē corpor. xij. q. j. ꝑpun. ad idem. ti. q. ij. nō. xxiij. q. iij. compisit: ꝛ hoc forte fuit dubitatio dere. ꝛ ꝑpa hic apptobat hāc defensionem. ꝛ ita quocūqs mō licitū ē ꝛ defendere: dūmō corporalis læsio ñ inferat: maxime qui buiusmodi fuit fuit medicinales: ē. c. ij. q. i. multi. ꝛ. xxiij. q. iij. noandū in fi.

k ¶ Virtus. ergo impio defensione pōt qs uti: infra de re. iur. nul lus plurib⁹ ci fuit concor.

l ¶ Suffragari. xxij. q. v. ꝑdeſt. ē. de ef. o. ꝛ. c. ſtatuī videl q̄ ꝛ epona li gladio sit ñ potuerit: q̄ post aduētū christi fuerit gladij ꝛ ꝑtes distinc. ꝛ. di. qñ. xcvi. di. cū ad verum: dic illud verum de excōtione gladij tēporalis ꝛ modū uti: hic videl de loqmur de excōtōe ꝑsona gladij nō in modū iusticie: sed defensionis: quo gladio cuilibet pua to licet ut supra ñ nil tuba. ꝛ ñ cns ob.

m ¶ Generalibus. excōicatos a subditis suffraganeor⁹ archiepi scō pōt absoluere: sicut excōicatos a suffraganeis uel officialib⁹ ꝑdictis ad eos appellantium fuerit. hoc dicit ſpa.

n ¶ Rothomagen. idē in aliis archiepiſcō. ē. d. in penis romana ē of. co. romana in fi.

o ¶ Subdito. ergo superiores ecclesiæ bñ ꝑt excōmunicare. quod dicit ut. ij. q. i. nemo. ē. de of. ord. cū ab ecclesiæ.

p ¶ Impatri. nisi boc beāt de ꝑsentudie: ē. c. romana. cōfiō in fi.

q ¶ Prouocatū. fuato tū eo q̄ bēo. ꝛ. ſ. ſed ſi ex cā ꝛ. ſ. ſi.

l ¶ De parte. aduersa ſi dicit ē iudex q̄ tūc ſecus: ut patꝛ ꝑ ſcīntia.

m ¶ Appellationis. ñ. n. appellastr archiepiſcus tūc ēt competens in dex: ē enim vnus de casibus in quo iurisdictionem habet in subdi tos ſuffraganeorum no. ñ. de of. ord. ꝑ. cū. pastoralis.

n ¶ Ipſius. archiepiſcopo vel officiali eius.

o ¶ Pena. ē. de. cl. ia ero. ꝛ. c. cum medi cinalis.

p ¶ Debent ei. qa tūc archiepiſcopal ē cōpetēs iudex. ſ. rect: ſic vna via pet mittitur q̄ alia ꝑ bibetur q̄ ñ. de ac ij. de reg. iur. cum quid.

q ¶ Ꝑdo alio. ſecus cum ſi ex officio: ut patet ſupra. ſ.

m ¶ Defenſione. et ñ. c. pxi. ē ſimile diſtinctiō. ñ. de ap. cum ſpecialis.

n ¶ Cauſam fuā. et ante ois alie abſol ued. ſ. ſ. ñ. in cā ſu ibi poſito.

o ¶ Roman. ñ. c. cū deſiderem.

p ¶ Appellatum. ꝑ diffinitiā ſuam ꝛ poſt excōicationē ꝛ bic terminari pa to dubitabile que tionem: ā q̄ñ ex dere. non ſolum: an appellatū fuerit ꝑ poſita poſt diffinitiam. ſ. dece dieo reuocet ꝑ modum antēat excōicatio nē medio tēpoꝛ ter ſtitam ꝛ appella tionis ſuę lata: ſed re uocat alia antēata ꝛ ꝑ ipſā litterā ē dē cendum q̄ nō: im mo ē neceſſaria ab ſolutio. de tali ens ſtia loquitur. ibi. §. ꝛ q̄ ita ſit verum ꝑs quia excommunicatio aut ſtatim valet: aut ſtatim nō valet. ſed pōt ē ꝑ tantum diffinitiuam ſtiam. ſ. ꝛ. dicen tia dex excōicat ptem non parentes: poſt ea illa pare nō ap pellationē ꝛ dubit um q̄ nō ligat ſen tentia: ſpiale ergo ſtm illa q̄ ꝑ appel latōnem ſequtem ſi ānullet: licꝫ male fecerit iudex excepā do. ſ. x. dico et ex cūsando ꝛ cū tolle ret illi beneficium iuris. ſ. appellandi quod ē non debꝫ

V

ta ſolnam eccleſie beneficium ſibet abſolutionis impendi. ¶ Secus ū ſi ſe communicatum conſtiterat vel ali as de contumacia fua conſter: quia ſonte prediceratur in iudicio ꝑ minie comparere: tunc enim cum manife ſta ſit contumacia ꝛ manifeſta repu tatur offendanꝫ eſt ē nuli poſſuo ex perſarum ſatisfactione ac ē ſtando iudicio cautione preſtita abſolutio impendenda. ¶ Et hoc ipſum eſt ſi ſimilabus obſeruandum: ſicut ſi ali quio ad certum locum citetur: ē ille proponat ipſum non eſſe ſibi tutus ꝛ under poſtea in cum: quia non ꝑ bauit hoc nec comparuit: ſententiā excōmunicatoria ꝑpmulget: nam tunc ſi excōmunicatus ipſe ad ſupe riores appellet: ꝛ ali omnia ſe ab eo petat abſolui: cum ꝑbone coram eo nclit ipſum locum non eſſe ſi bi tutum: in hoc eſt ꝑpoculabilio au dienduꝫ: cus ꝑſumpta ſolūmodo eius contumacia videatur: ſed ſi ui der ꝑmunicaſſet locum illum eſſe idoneum ꝛ ſecurum ꝛ ille non com pariſſet: ac ideo excōmunicaſſet eundem: ipſe pōſtmodum ſup hoc nulli poſt latam interlocutoriam ītra decendum prouocaſſet: nullatenuꝫ audiri debet. ¶ Sed ſi ex cauſa legi tima ſeu ꝑbabili quia appellet: pu ta quia locus non eſt tutus: ꝛ poſt appellationem buiuſmodi excōmu nicatione ligetur: ac deinde conſtet ſuperioꝛe ad ipſum ex tali cauſa extitit prouocatum: non tamen illi eo ꝑnunciare debet excōmunica tionis ſententiam fore nullam: ſed po teſt eam ad cautelam iuxta formam eccleſie relaxare. ¶ Sane ſi certum ē excōmunicationis ſententiam eſſe iuſtam: velut eas ꝑopter manifeſtā exceſſum ē in aliquem ꝑomulgata ſuperioꝛ iudex: nili periculum ſit in mora: excōmunicatum ad excōmu nicatorem ꝑpoſito remittere debet: nec debet eus abſoluere: nili excom municator requiratus maliciole illi abſolutionis beneficius denegꝫ er bibere. ¶ Si vero cōſtet buiuſmo di ſententiam eſſe iniuſtaꝫ: nequaqꝫ remittendus eſt ad ſuum excōicato rem excōmunicatus: ſed debet ſine difficultate aliqua mox abſolui.

q ¶ Ob ſi dubitetur vtrum iuſta ſit vel iniuſta ſuperioꝛis nili excōmunicato ri deferat: relaxare iuxta formam ec cleſie poteſt illam: quāqꝫ bonefti us ꝛ conueniētius agatſi ei deferat in hoc caſu. ¶ Vbi autem ſuperioꝛi competit de excommunicatione eo gnoſcere: abſolutio ſeu relaxatio

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliana Brescia

iurisditionis: vbi competit tenet: licet iniusta: sicut et iniusta excommunicatõ xi.q.iij.c.i.par enim ius dominus esse voluit ligandi et absoluendi: de pe. dist.i.verbum.

d Constitutõnis. ad idem.ij.q.vi.§.diffinitiua et supra de re iudica.cũ inf.

e Innodare. excõmunicatio enim non est pena sed medicina quedam: s. e.c.i.ante ergo q̃ excõmunicet pro satisfactione delicti et in absolutione vel post penam pecuniariam imponere poterit: et facit ad ea q̃ no. supra de penis licet.io annes andree.

quam ipse fecerit tenet: licet forsitan sit iniusta: quia et si cõtra ius litigatoris: non tamẽ cõtra ius cõstitutiõis absoluit. Deniq3 a subditis suffraganei emendas pecuniarias põt archiepus secũdũ cõsuetudinem regionis exigere i casibus in quibus ei licet eos excõmunicationis vinculo innodare. Potest quoq3 archiepus beneficiũ absolutionis iuxta formam ecclesie nonnũq3 impendere ad cautelam: ut pote si asserit i excõmunicationis sentẽtia intolerabilem errorẽ fuisse patenter exp̃ssuz i. aliquid sub vi precepti uel mãdati aperte in ea cõtineri: quod cõmuniter uel in suo genere ẽ peccatum: ue luti si dicat forte aliquis se a suffraganeo excõmunicatum fuisse: p eo q̃ elemosynas paupi tribuebat: uel quia faciebat aliquid aliud quod i se bonũ est: aut quia non opabatur id quod suo actu illicituz ẽ et prauũ et suffraganeus ipse asserat: q̃ p digna et rationabili causa: uel pro cõseruãda uel exequẽda iusticia: hoc illi prohibuisset: uel etiam iniunxisset: nam tunc archiepiscopus ad cautelam absoluere potest eũ. Similiter si aliquis pponat se ante diffini

f Intolerabilem. xi.q.iij. si is qui pest: et quomodo hoc intelligatur vide. s.e. per tuas.

g Iusticia. sicut si precipisset ut hominem perculteret et dicit se hoc fecisse p exequenda iusticia: uel ppter delictum suum phibuerat eum dare elemosynam sicut etiam interdum ob hoc q̃s phibetur ab oblationibus xvij.q.iiij.c.miror: uel ppter delictuz illius cui elemosynaz tribuere volebat: quia utilius panis esurienti tollitur q̃3 etc. v.q.v.non omnis io.an.

h Absoluet. alias vbi ita replicaretur: denunciaret sententiam illam nullaz: s. e.per tuas.

i Similiter. quod hic dicit dixerat. s.e.§.sed si ex cã.

k Postq̃3. de hoc.no. q̃ necesse ẽ constare prius appellatum: quãdo fieri h3 relaxatio ad cautelam de excõmunicatõne que dicitur lata post: et per hoc iam obtinui in causa qua petebatur absolutõ ad cautelã excõmunicationis que dicebatur lata post ap. legitimam: et eodem die lata fuerat excõmunicatio: et interposita appellatio: nec apparebat que pmo: dicebãt enim q̃ petẽs hoc necesse habebat pbare. s. q̃ prius appellatum fuerat: licet non habeat necesse probare veritatẽ cause: quia illa pbata non absolueretur ad cautelã immo pnunciaretur nulla sententia: s.e.per tuas de of. dele. cũ contingat: et ita ẽ verum per hanc litteraz: tunc ergo iudex appellationis absoluit ad cautelam: quando cõstat q̃ post appellationem lata ẽ snia excõmunicationis: nec adhuc cõstat de veritate cause.

l Priusq̃3 incipiat. plus ergo potestatis habent in hac absolutione ad cautelam q̃3 in inhibitione: quã facere nõ possunt nisi prius incipiant cognoscẽ de veritate cause ap. interposite ante diffinitiuam: quod dic ut. s.e. li. de ap. romana. §. q̃ si.

m d Decernimus. seculares. certuz est q̃ potestas secularis minor est ecclesiastica: s. de ma. et obe. solite et ei subest ut ibi et. xcvi. di. duo sunt: et iõ censura ecclesiastica coerceri potest: ut sequitur. Et quid continetur nomine censure habetur. s. de verbo. sig. querenti et concordat ad hanc decre. s. eo. li. de fo. compe. c.ij. et de iniur. licet. s. de excep. c.ij.

n Canonica. xxiiij.q.iij. de illicita. xij.q.ij.c.idigne. s. de sen. excom. sacro et illa recte dicit canonica: de qua cauetur. j.c. pxi.ij.rñ.

o Agendo. et recõueniendo: quia sicut nec agere sic nec reconuenire potest s. de excep. cura inter priorez. a defendendo non repellitur: ut. s. de iudic. intelleximus. ratio ibi patet: et quid de impetrando vidisti supra eo. li. de rescrip. c.i.

p Patrocinando. ecclesia ergo priuat aliquem interdum perpetuo iterdũ ad tẽpus officio postulãdi: et concor. s. de here. si aduersus et. c. excõmunicamus. §. credentes. s.e. li. de penis felicis. §. quod siquis ad finem. et pcedit hoc etiam interdum ex alieno delicto ut ibi: et sunt isti partim de pmo ordine non postulantium: quia etiam pro se postulare non possunt in agendo: de quo dic ut. iij.q.vij.§.tria. Est autem postulare desiderium suum vel amici sui in iure apud eum qui iurisditioni preest exponere uel alterius desiderio contradicere: ut ibi et. ff. de postu. l.i. et intellige hoc non soluz in aduocato:

sed etiam in procuratore: s. de probati. post cessionem: si enim non auditur pro se multo minus pro alio. iiij.q.vi. omnibus: ad hoc supra eodem dilecto.

q Testificando. excõicat ergo maiori itelligas testificari ñ põt: s. de t. sti. veniens. ij. in fi. vnde si dicat excõicationis snia nulla: i defectũ pbationuz consueuerunt absolui ad cautelam ut ibi. vides q̃ non potest testificari: sed nunquid excõmũicat poterit testari: de hoc per ino. de do. et contuma. veritas per ostiẽ. de excep. pia p gar. de vsur. quãq̃3 per guil. in spe. de instru. edi. §. cõpendiose circa pn. Et videtur q̃ licet ista iudicialia phibeãtur extraiudicialia nõ: sicut. s.e. solet ad fi. sm osti. et gar. testari non põt: q: separatus est a coione eccle et separato a coione ecclie oĩe bñficiuz ex legibus descendens interdicit et guil. sequẽs inno. et pe. de samp. tenet. s. de excep. pia q̃ põt testari: et pe. de vndalla tenuit opi. osti. et gar. et hoc ppter piculum cõmunionis cũ excõmunicato cui cõmunicãdũ nõ ẽ et denegat: in aut. de priuile. do. here. mu. nõ pstan. §. antepenult. et actus legitimi eis iterdicũtur: ut hic. et ẽ similis sm eos depoxtato q ẽ itestabilis. ff. de testa. eius cui. §.i. ar. p et 9tra: s. de hẽ. excõicamus. §. credẽtes. Quid dices de tabellionatu: nũqd instrumẽtũ 9fectũ p excõicatũ valet: vĩ valere: ar. preõ. §. credentes: ubi dicit de excõicato: q̃ si satisfacẽ 9tẽpserit. j. annũ: ex tunc istrumẽta p ipm 9fecta ñ valent: ergo a 9rio pus. i. ante ãnum confecta valebãt: l3 cẽt excõicat. alij 9tra. p qbus optic. iij.q.iiij. nullus: ibi nullus anathematizatoz suscipiat: nec a quoq̃3 credat que ab eis dicũtur: uel 9scribũt: s.e. nouerit. alij ut osti. et guil. dicũt q̃ q̃3diu eius excõicatio ẽ occulta ualet istrumẽtũ ab eo 9fectũ: uel si sit manifesta: nec põt pbari: ar. ff. de of. psi. barbarius. iij.q.vij.§. tria. C. de testa. l.i. s. de re iudi. ad pbandũ de excep. pia. §. si vero. secus si sit notoria de excep. exceptõem de coha. cle. et mu. via. sic. n. ibi notorius 9cubinarius suspẽsus ẽ quo ad se et quo ad alios: ita notorie excõicat tabellio et ptor publice nũciatus repellit ẽt ab extiudicialib. j.c. l3. io. an.

L

tivas sententias in iudicio uel extra post appellationẽ ex causa legitima interpositam vinculo excõmunicationis astrictus: potest archiepiscopus postq̃3 sibi de hoc constiterit: etiam priusq̃3 incipiat d ueritate cause appellationis cognoscere: absolutiõis illi beneficiũ ad cautelam iuxta formam ecclesie impartiri. Alexander quartus

Decernimus: ut iudices seculares per censuram ecclesiasticaz ab ecclesiasticis iudicibus canonica monitione premissa repellere excõmunicatos ab agendo patrocinando et testificando in suis curijs et iudicijs compellantur. Grego. x. i concilio generali lugd.

Constitutõnem felicis recordationis innocen. pape. iiij. predecessoris nostri: que prohibet participãtes excõicatis ea participatione que solam minorẽ excõmunicatõez inducit: monitione canonica non premissa maiori excõmunicatione ligari: decernens promulgatam aliter excommunicationis sententiam non tenere: ad tollendum omnem ambiguitatis scrupulum declarantes decernimus: ita demum esse

a c Constitutionem. Non valet excõicatio lata in participantes: nisi fuerint moniti noiatim: et canonica monitio dicit q̃ habet dierum interualla: nisi necessitas facti aliud suadeat. hoc dicit.

b Innocentij. §.e. statuimus.

c Participatione. denotat q̃ ẽ quedã pticipatio que inducẽ maiorẽ. s. q̃ in crimine fit: s.e. si concubine et. c. nuper: ẽ alia que inducit minorem: ut cum quis participat scienter excõicato maiori in locutõne osculo mensa et similibus et ab hac excipiũtur certe psone: vxor filius seruus et alij de quibus. xi.q.iij. q̃m multos. s.e. q̃ in dubijs et. c. se. et sm guil. et gar. incurrit qs minorem excõicationẽ: mittẽdo nũcium uel litterã excõicato: ac si ille psonaliter loqueretur: ad hoc. s.e. li. de elec. vbi periculum. §. nulli: ipse enim loqui videt nũcium mittendo uel litteras. ff. de consti. pecu. l. et licet.

d Minorem. de ipsius effectu hẽtur. iij.q.iiij. engeldrudram et. s. de excep. a nobis.

e Non tenere. idẽ in suspẽsione et interdicto. j.e. statutum.

f Scrupulum. hoc dicit quia ante istam constitutionem si iudex monebat in genere: q̃ nullus cõmunicaret: dicebant quidam talem monitionem canonicam: alij contra. quod dubium hec cõstitutio declarat.

g In hoc casu. scilicet quando propter participationem vult participantes excommunicare maiori.

monitionem canonicam in hoc casu: si alijs rite seruatis eos qui monẽtur exprimat nominatim. Statuimus quoq3: ut inter monitiões: q̃s ut canonice promulgetur excõmunicationis sententia statuunt iura p̃mitti: iudices siue monitionib trib vtantur: siue vna pro omnibus: obseruent aliquorum dierum competẽtia interualla: nisi facti necessitas aliter ea suaserit moderanda.

Idem in eodem.

Presenti generali declaramus edicto beneficium relaxatiõis ad cautelam quo ad interdicti sentẽtias in ciuitates castra vel quelibet alia loca siue terras aliquas generaliter promulgatas locum aliquatenus non habere. Idem in eodem.

V

Quicunq3 pro eo: q̃ in reges principes barones nobiles balliuos uel quoslibet ministros eorũ: aut quoscunq3 alios excõmunicatõnis suspensionis seu interdicti sentẽtia fuerit promulgata: licentiam alicui dederint occidendi capiendi seu alias in personis seu bonis suis uel suorum grauandi eos qui tales sẽtẽtias protulerunt: siue quorum sunt occasione prolate: uel easdem sentẽtias obseruantes: seu taliter excommunicatis cõmunicare nolentes: nisi licentiam ipsam re integra reuocauerint: uel si ad bonorum captionem occasione ipsius licentie sit processum: nisi bona ipsa fuerint infra octo dierum spatium restituta: aut satisfactio pro ipsis impensa: co

h Seruatis. s. q̃ inseratur causa sup qua fit monitio: et q̃ sint presentes p quos possit pbari et q̃ sint ibi iualla s.e. sacro et. j.e.c.

i Nominatim. s. proprijs nominibus expressis uel alijs i dubitabilibus circunstantijs que habebant vicem proprij nominis. ff. si cer. pe. l. certum. s. de testi. licet. ij. s.e. li. eo. ti. c. ij. Idem si dicat moneo filiũ p. cũ ille vnicũ filium habeat. ff. de liber. et post. l. ij. et in sti. de exhere. liberorum. §. nominatim: secus si duos haberet: quia tunc neuter eorũ monitus videtur ut ibi. Dicunt tamen quidam q̃ hec decre. locuz habet quando singulares et nominate persone excõmunicantur: quia tunc requiritur monitio specialis: si autem generaliter ferretur sententia: tunc dicũt sufficere generalem: et sic adhuc remaneant antiqua iura. sed tutius est dicere: q̃ hodie in genere excõmunicatio in participantes fieri ñ possit: et sic sit sublatum quod dicitur. s.e. quod in dubijs in fi. S3 ualebit ne monitio: si iudex generaliter monet oẽs de collegio uel vniuersitate: et videtur q̃ sic: quia tantũ valet generalis monitio quo ad omnia: quantum specialis quo ad quedaz. ff. de admi. tu. si duo in fi. et quia semper generalibus specialia insunt: ut. ff. de re. iur. semper in generalibus: sed cõtrarium ẽ verum scdm guil. hic per hãc cõstitutionem: et secundum eum si ignorat nomina illorum de 9uẽtu: cogat rectorem conuentus vel vniuersitatis ad indicandum sibi illa nomina. ff. de cõdi. ob turpem cãm. l. iiij. §. fi.

k Statuimus. sic construe statuimus quoq3: ut iudices siue monitionib trib vtantur siue vna pro õnibus obseruent aliquorum dierz competentia interualla inter monitiones quas iura p̃mitti faciunt: ut snia excõicationis canonice pmulgetur.

l Una p oibus. dicit ergo iudex interdum: monemus te pro pma qua finita monet pro secũda: qua finita monet pro tertia. Interduz vna monitione facit tres: sic monemus te: q̃ usq3 ad diem talẽ pro pmo talem p secũdo: talem p tertio etc. Interdum vnam tantũ dat dilatiõem: ut monemus te: q̃ vsq3 ad talem diem p pmo secundo et tertio peremptorio a cõmuniõe talis etc. et hoc vltimo casu ẽ interuallum inter monitionem et sententiam.

m Competentia. hoc iudex moderabit p personaz et negocij qualitate: s. de ap. cum sit romana de offi. del. de causis.

n Necessitas. ut quia partes sunt ad rixam uel arma parate: nec curant monitiones episcopi. ff. de vsufruc. l. equissimũ. interdũ eniz nec locus nec tempus patitur plenius deliberare cõsilium. ff. de exc. l. i. i. responso.

o Presenti. declaramus. Nõ q̃ quidam olim contrarium dicebant et pro eis faciebat quia excõicatio et interdictũ paribus passibus ambulare videbãtur: ad hoc. s. de ap. ad hoc quoniam. s. eo. cum medicinalis. s.e. romana in pn. et. c. venerabilibus in pn. j.e. statutum et. c. is cui. cum si. unde sicut excõmunicatio potest tolli ad cautelam: ut. s.e. solet et. c. venerabilibus. §. s3 si et. §. penult. et vlt. sic de interdicto videbatur: immo multo magis: quia per iterdictũ plurimum puniuntur non obnoxij: sed per excõmunicationem nõ sic: ut. s.e. romana in fi. vnde potius videbatur in eo q̃3 i excõmunicatõne subueniendum quia etiam plures ligat et plura bona tollit: et quia alias sunt paria. j.e. is cui. s.e.c.i. Que ergo fuit huius uel ratio: reprobatis aliorum solutionibus: quorum quidam dixerunt sic placuit greg. que reprobatur per hoc uerbum declaramus. alij dixerunt hoc factum: ut magis timeretur cẽsura ecclesiastica: tertij ne finis vnius negocij alterius sit exordium. C. de fruc. et litis expen. terminato cum hec ratione non roborentur. dic q̃ hoc statutum ẽ propter cõmunionis periculum. in excõmunicato ergo ad aliorum cautelam fit hec absolutio: sed in participatione interdictorum non ẽ tantum periculum: et ideo secus: vnde etiam interdicti tempore quedaz sacramẽta ministrantur: et iterdum celebratur: s. de spon. non est nobis de pe. et re. q̃ i te. s.e. rñ. et. c. permittimus. j. e. quoniam et. c. vlt. sed contra. s. de ap. ad p̃sentiam: vbi ad cautelam excõicati datur absolutio: vnde dic q̃ ideo aliud in excõmunicatione q̃3 interdicto: quia excõmunicatio ẽ mortis etne damnatio: et ideo festiare debemus ut mortuus et a christo separatus per excõmunicationez reintegret christo p absolutionez. maioribus enim malis debet sincera charitas subuenire l. di. ut constitueretur. In interdicto aũt ñ traditur qs sathãe: nec ẽ ibi tm̃ piculũ: et ideo nec tantuz festinãdum: ea ẽt rõne: quia in iterdicto volunt iura vnũ pati p reliquo: i excõicatõe secus ut. s. dixi. Preterea excõmunicatio non põt suspẽdi nisi in totuz relaxetur: et iõ in ea locũ h3 absolutõ ad cautelaz. interdictũ põt suspendi: et iõ non est necessaria relaxatio ad cautelam: s. de ap. ad hoc q̃m.

p Cautelã. qñ fit i excõicatõis snia: tũc q̃ñ dicit nulla: ut si post appellationẽ legitimã: scdo si continet intolerabilẽ errorẽ: ut. s.e. venerabilibus cuz si. tertio in casu. s.e. statuimus: quarto si dicat q̃ iudex nõ erat is q tulit sniaz de 9sue. c. ij. de priuile. cũ oliz: qnto si a iudice suo lata ẽ sed excõicato. xxiiij. q.i. audiuimus et. c. ex pte: sexto cũ qs excõicatur a dlegato 9tra dlegãtis intentionẽ: s. de pben. c. vlt. septio si ab intruso uel a iurisditione suspenso. xij. q.ij.c. alienationes: octauo si feratur a violãte interdictum hois: s. de exces. pla. tanta: nono vbicunq3 platus subditum excõmunicat contra puilegij sui tenorem: s. de priuile. cum capella et. c. quanto: decimo sm quosdam quos sequor in casu: s. de exces. pla. cum ad quorundam. Plures ex his casibus comprehenduntur sub quarto: vndecimo si feratur a delegato impetrato ab excõicato i casu non p̃misso: s.e. li. de rescrip. c.i. et adde casum nouum. s. de of. or. q: plerisq3. io. an.

q Generaliter. quid sit generale habes. s. de ver. sig. cũ in partibus. Quid si feratur non generaliter in loca sed specialiter in psonã: dic q̃ bene poterit fieri relaxatio ad cautelam: ar. a 9rio istius littere: quia specialiter interdicto omnia sacramenta negantur ante absolutionem: et sic idem quod in excommunicato.

r Non habere. vñ si id fiat non valebit relaxatio p hanc liam: et est si. s. de his que vi metuue cã fiunt. c. vno. e. li.

a q Quicunq3. Dari potuit ex facto decre. s.e. dilecto. et dic quicunq3 ẽt episcopi. nec ob. s.e. quia periculosum: quia non loquitur in sententijs excommunicationis.

b Reges. est autem ordinarius regis is episcopus in cuius diocesi delinquit vel domicilium habet. xcvi. di. si imperator et. c. duo sunt: vbi de hoc.

c Ministros. ad clericos potest referri: et sic propter sequitur uerbum suspensionis.

d Suorum. consanguineorz uel familiarium. et sic no. casum i quo percutiẽs et mãdans percuti laicum excõmunicatus ẽ: ad idẽ. s.e. li. de elec. sciant cũcti et de imu. ec. quoniam. io. an.

e Grauandi. puta ne quis emat ab eis uel eis uendat uel his similia: 9cor. s. de puile. quanto de imu. ec. c. vlt. e. li.

f Occasione. quoz interest pncipaliter dfẽdere snias ipsas in iudicijs: s.e. venerabilibus. §. ij. in fi.

g Re integra. littera sequens contradicit isti: vbi dicitur: q̃ licet res non sit integra infra octo dies potest fieri emendatio. potest dici q̃ hoc locum hab3 in iniuria personali: illud in reali: ut in prima statim sit excõmunicatus: in secunda tunc quando infra octo dies non restituerit: uel dic id quod sequitur respicit tempora istius constitutõnis: ut si tempore istius 9stitutõis pretextu

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

illius licentie aliqua erant occupata: nisi infra octo dies reddātur: habeat locum pena: z est si. ō. de rebus ec. non alie. hoc consultissimo. §. laici: ubi in compulsionibus iam factis datur tempus ad reuocandum: in faciendis ipso facto imponit pena. pmū verius.

b ¶ Octo dierum. similis dilatio tēporis: ō. de excep. pia z. ō. c. solet.

i ¶ Uel repete si.

k ¶ Aut repete si.

l ¶ Habebat. sic. ff. ad mace. l. iij. ff. de of. pto. barbarius. ō. de iure patro. consultationibus.

m ¶ Cognitōem. s. cū ē fama uel cōis estiatio: quia si ē notorium ibi nō ē necessaria cognitio.

i ¶ Impensa. s. cum reo nō extat uel placet leso: si. ō. e. li. de vsur. quanqꝫ. ff. commo. l. iij. §. i.

k ¶ Incurrant. z si prius excōmunicati erant mō duplici funiculo sūt ligati. qd̄ esse pōt: ut no. iij. q. iiij. engeldrudam. ō. de iudeis ita quorundam.

l ¶ Eadem. scilicet maioris excōmunicationis.

m ¶ Uti. z sic mandans et mandatarius eadem pena puniuntur: sic. ff. de vi z vi armata. l. i. §. quotiens: nec excusat hic iussus maioris quod dic ut dixi. i. de reg. iur. qꝑ quis. ff. ad. l. aql. lib. bō. ij.

n ¶ Alias. i. preter aliquaz licentiaz. sed nunquid ille tunc ratum habens excō municatus erit? distingue: ut. j. e. cum quis.

o ¶ Obtinere. si. in incendarijs ecclesiaruz: qui ex quo denunciati fuerunt: nō pñt absolui ab alio qꝫ a papa: ō. c. tua. z si papa hoc non expressisset: ꝑpetuo potuisset ordinarius ipsuz absoluere: ut. ō. c. nuper.

ipso sententiam excōmunicatōis incurrant. ¶ Eadem quoqz sentētia sint inodati omnes qui ausi fuerint predicta licentia data vti: uel aliqd̄ premissorū: ad que cōmittenda dari licētiā prohibuimus: alias cōmittere suo motu. Qui autem in eadez sententia permanserint duorum mē sium spatio: ex tunc ab ea non possint nisi per se. ap. absolutōnis beneficium obtinere. Bonifacius. viij.

Si iudex laicus malefactorem captum detineat: z is se clericū dicens ad curiam ecclesiasticam petat remitti: uel curia ipsa eum tanqz suum clericum repetat: iudice illum inficiante clericum: ac ob hoc minime remittendum: dubitationis huiusmodi: an. s. sit qui repetitur cleric9 ad iudicem ecclesiasticum: quia de re ecclesiastica z spirituali: vocato tamen iudice seculari: vel alio cuius interest: cognitō pertinebit. ¶ Et si notorium fuerit: qꝑ idem malefactor sit clericus qui huiusmodi priuilegio gaudere debeat: statim absqz alia cognitiōe: uel fama publica de hoc extiterit: aut ipse pro clerico cōmuniter habebatur: in continēti etiam ante cognitionē de clericatu ecclesiastice curie debet reddi. ¶ Idē esse censemus si reus ipse ante dprehensionez ꝑ laico publice se non gerens: deprehensus fuit in habitu clericali: tonsurā uidelicet z vestes deferens clericales: nam talez debem9 clericum: donec cōstat de contrario reputare: sicut de illo qui in possessione ingenuitatis existit: si dicatur ab alio libertinus legalis sanxit auctoritas: ut probandi necessitate nō ipse sed aduersarius astrigatur. Iustū est enim: ut ipse talis quez gestat: ex habitu: quousqz appareat aliud ꝑsumatur: qualis is esse cuius fert habitum: comprobatur. ex stigmate: namqz consuetudo fabricensibus i primi latitans fabricensis agnoscit: z custodes aquarum: quos hydrophilatos nominant: que eis infigi solet annotatione signati: manifesti sunt omnibus z angariarum nomine non tenentur. Isqz status alicui9 esse videtur in quo ipse deprehenditur: donec contrariuz doceatur. ¶ Non sic autem uolumus obseruari: si ante deprehensionē pro laico publice se gerebat: ac ꝑ tali cōmuniter habebatur: qz uis dprehensionis tempore repertus fuerit i habitu clericali: tūc enim restituēdus nō ē: quousqz fidem de titulo fecerit clericali: cuius eidem probatiōis onus incumbat propter presumptionē q aduersus ipsum orta ē ex delatione laicalis habitus precedēti. contra cum tamē interim quiuis processus iudicis pēitus cōquiescat. Idem.

n ¶ Clericales. ō. de vi. z ho. cle. ut clericorum z. c. clerici.

o ¶ Reputare. ut in quo statu repitur: i eo iudicetur ꝑ pñti: licet posset ingri de alio statu. ff. de iniur. cū apud. §. si quis z. j. in fi. c.

p ¶ Legalis. C. de libera. cau. ea que. ff. de libe. cā liberis §. fi. z. l. cum necessitas. ff. de ꝑba. l. circa.

q ¶ Cōprobat. hoc vult dicē: hi q portant talem hitū solent clerici eē: vnde iste putet clicus sic hitus demonstrat: ut qui similem cuz alijs vitā suscipiūt: zc. ō. de sta. mo. recolentes.

r ¶ Stigmate. idez verbū hēs. xxxiij. q. ij. hoc ipsum.

s ¶ Agnoscit. hoc habes. C. de fabricēs. l. stigmata li. xi. z de fabricēsis q publica arma facit z in publicis fabricis z non alibi: et dat primicerio q repōat i publicis armamētis: z ē stigma istrumētuz quo cor̄ brachia figurabāt cui erat ipressū nomē impatoris: facies vero non figurabat. C. de penis siquis z est si. huic. ō. de cri. fal. ad audientiam.

a ¶ Si iudex laic9. si malefactor captus a iudice laico: dicit se clericū: huius rei cognitio: ad iudicē ecclesiasticum spectat: z si notorie uel publica fama uel cōmuni estimatione habetur pro clerico statiz fit remissio: idem si prius se gerebat pro clerico: z modo dephensus fuit in habitu clericali: si autem prius se gerebat pro laico: licet modo i clericali habitu dephensus fuerit: non fiet remissio donec fuerit de clericatu ꝑbatum: sed interim ɔtra eū iudex in nullo ꝑcedet. hoc dicit: z declarat decre. ista eaque no. inno. z ost. ō. c. ut fame.

b ¶ Repetat. sic z ciuitas repetit suum ciuē. ff. de rei ven. l. i. §. i. ff. ad munici. l. de iure. sic z petit suo ciui iusticiam fieri: et violenter ablata restitui. xxiij. q. ij. dominus: sic z pater repetit filium: quod dic ut. ō. de conuer. infi. c. vltimo. sic z miles armate militie per magistrum militum in ciuilibus z criminalibus iudicatur. C. de iuris. om. iudi. l. magisterie: sic z clerici coram suo iudice: ō. de iudici. at si clerici.

c ¶ Iudice. seculari qui malefactorem detinet.

d ¶ Ecclesiasticū. vide quod ē. j cognitio pertinebit.

e ¶ Spirituali. de qua nec ꝑncipaliter nec incidenter habet secularis iudex se intromittere: ō. de ordi. cogni. tuam qui fi. sunt legi. per venerabilem et. c. lator cum simi.

f ¶ Interest. puta aduersario qui illuz fecit detineri: z pro maleficio fecit puniri: z sic hi sunt vocandi quorum interest: sic. ō. de ma. z obe. inter quattuor. C. de euic. emptor fundi. Si autem non ē aduersarius: puta quia iudex procedit ex officio citabitur iudex: ut. ō. dicit z ɔcor. ō. c. uenerabilibus. §. ij.

g ¶ Notoriū. facti. s. quod nulla possit tergiuersatōne celari: ō. de coha. cleri. z mu. via: qz notorie cognoscitur pro clerico: ut archid. uel archipsbyter uel psbyter hoñ. uel his siles uel si ē notoriū iuris: ad idem. ō. de ver. sig. cū oli.

h ¶ Debeat. hoc iō dicit: qz si eēt clericus buso: uel goliardus: z gestasset artē illam p annū uel tertio monitus ñ destitisset: uel eēt clericus vxoratus nō incedēs in hitu: uel eēt bigamus: uel degradatus talis ñ remitteret: quia ꝑuilegio nō gaudet: ut. ō. c. li. de vi. z ho. cle. c. vno de cle. cōiu. c. i. de biga. c. vno de penis. c. ij. in fi.

t ¶ Signati. C. de aquedu. l. decernimus ad fi. z ānotatio ē quia singulis manibus corū imꝑmitur nomē ipatoris: hydrophilati autem dicuntur ab hydra quod ē vas vbi aq̄ defert: uel hydra aquaphilare. i. custodire: idē hydrophylati. i. custodes aq̄rū: z ē si. quod de gazophylatio dicit. ō. de ꝑba. c. i.

u ¶ Clericali. mlto ergo fortius: si ēt deprehensus sit in hitu laicali: et hoc ēnotat qꝑ dicē qz uis zc. z lz dicamus qꝑ vltia mora nocz. ff. de peri. z cōmo. rei vē. l. illud: hec vltia possessio ñ releuat i hoc qꝑ fiat remissio.

x ¶ Fecerit. corā iudice ecclīastico: ut. ō. i. rñso: z sic ɔtinentia cause diuidit ɔtra id: ō. de sequestra. c. i. z ē ideo: qz natura cause reqrit aliuz iudicem: de ordi. cogni. tuā qui fi. sint le. lator cū si. Sed detentus i seculari curia: quō litigabit corā ecclesiastico? dic qꝑ forte relaxabitur datis fideiussoribus: sed non ꝑpter hoc remittetur. j. e. si clericos in fi. uel litigabit per ꝑcuratorem: natura enim facti hoc habet: qꝑ iter dum per alium quis ꝑsequatur causam: ō. de iudi. mulieres de sta. regu. c. vno. ff. de custo. re. l. diuus. hāc āt fidē faciet p publicū instrumentū ordinationis sue. ij. q. i. legū. p testes etiam poterit hoc probare: ō. de cleri. pegri. tue.

y ¶ Presūptionē. No. qñ ꝑsumptio ē non sufficit possessio: nisi fiat fides de titulo: z concor. ō. c. li. de pscrip. c. vno.

z ¶ Interim. i. pendēte ꝑbatōe de titulo clericali. ē. n. hoc ꝑiudiciale de quo ꝑmi9 dz cognosci: ut sciatur an ut clericus ab ecclesiastico uel ut laic9 a laico puniri debeat: z ē si. C. de or. cog. l. ult. iij. q. xi. in fi.

z ¶ Processus. ergo non solum iudicare ꝑhibetur: sed ēt ꝑcedere

ad idem. ō. e. li. de hē. c. ut inquisitōnis. §. penult.

a ¶ Statutum. nō tenet suspensio vel interdictū lata in participantes nō ꝑmissa monitione canonica. hoc dicit.

b ¶ Greg. ō. c. constitutionem.

c ¶ Innocentiane. ō. c. statuimus.

ex quo de denunciatione non dubitatur: vitatur: z repellatur ab agendo: donec ostendat se absolutum uel sententiam nullam: sed si uolumus tenere ꝑmum huic rñdetur qꝑ hic nō solum de denunciatōe: sed ēt de sentētia excommunicationis constabat.

o ¶ Legitimam. i. ex legitima z vera cā interpositam: ut superius dixi.

d ¶ Inducit. dic ut dixi. ō. c. constitutionem.

e ¶ Canonica. qd̄ dic ut. ō. c. constitutionem.

f ¶ Aliter. s. nō premissa canonica monitōne z nominati participata igitur sūt i hoc excommunicatio suspensio z interdictum: ad idez infra. e. is cui in fi. et concor. ō. co. ti. c. i.

g ¶ Licet excommunicatōis. emanauit ad declarationem eorum q̄ no. io. tan. her. z moderni. ō. de appel. sepe: z hoc dic per negligentiaz ñ ꝑsequentis debito tempore appellatōnem: excōmunicatio post eam lata ñ conualescit: sed poterit tunc denunciari: z debebit vitari: donec de snie nullitate docuerit.

Statutum greg. pape. x. factuz ad declarationem constitutionis innocentiane: que prohibet participātes excōmunicatis ea participatione que solum minorem inducit: maiori excōmunicatione ligari: monitione canonica non premissa: in suspensionis z interdicti sentētijs que pro huiusmodi participatione plerumqz ab ordinarijs uel delegatis iudicibus promulgantur: precipimus inuiolabiliter obseruari: decernentes easdem sententias non tenere aliter ꝑmulgatas. Idem.

Licet excōmunicatōnis sententia post appellationem legitimam promulgata: per negligentiaz appellantis appellationem suaz minime prosequentis non ratificetur: nec etiam conualescat: excommunicatus tamen nominatim uel specialiter z expresse: qui post appellationem legitimam excōmunicationis sententiam asserit in se lataz: si appellationem eandem infra tempus ad ipsam prosequendam ab homine uel a iure statutum non fuerit: ut debuit: prosecutus: lapso eodem tempore excommunicatus publice nūciari: z neduz in iudicialibus sed etiam in extraiudicialibus euitari: ac a legitimis actibus remoueri debebit quousqz qꝑ post appellationem legitimam excōmunicatus fuerit: uel alias de ipsius snie docuerit nullitate. Idem.

Si clericos tue iurisditioni subiectos propter cōmissos excessus etiam per laicos capi facias: et eos ne fugiant in carcere pena debita postea castigandos includas: te uel capientes eosdem: licet nōdum appareat incorrigibiles illos eē nulla credimus excōmunicatiōe nodari: cum in his nisi alias ex proposito excedatur: in ipsis temeritas uel iniuria nequeat dprehendi. ¶ Eosdē quoqz clericos si de parendo iuri tibi fideiussoriā dederint cautionez detinei ñ debes: nisi excessus enormitas

p ¶ Alias. tolle exempla q̄ dixi. ō. c. ꝑsenti.

q ¶ Docuerit. potest exponi id est docere ceperit: qa pendente probationis articulo ab extraiudicialibus z legitimis actibus non repellitur: z sic cessabit cōtrarium decre. supra. c. solet i fi. uel dic illud habere locū in eo qui debito tempore appellatōnem prosequitur istud in eo qui prosequi neglexit: vnde in penam euitabitur ab extraiudicialib9 donec docuerit zc. z sic stabit proprie hoc uerbum.

a ¶ Si clericos. Prelat9 capi faciēs z includēs etiā per laicos clericum nōdum incorrigibilem excōmunicatus non est: nec etiam ipsi capientes. Secundo dicitur: talis si dat fideiussores de parendo iuri detineri non debet: nisi iusta causa id suadeat. z corrigit ꝑma pars que no. her. ō. c. vniuersitatis in vlt. glo. z. c. ut fame: z declarat quod ibi no. moderni.

h ¶ Excōicationis. licet de excōicatione exꝑmat: idem puto de snia suspensionis z interdicti: cū eadez sit ratio: ad hoc. ō. c. ꝑxi. z. ō. e. c. i. z. j. e. is cui in fi. z. ō. de ap. ad hoc qm̄: z idem in qualibet sentētia que nulla est ipso iure: ita qꝑ non esset necesse appellare: ō. e. li. de re iudi. c. vlt. quia tunc si cōdemnatus appellaret z nō ꝑsequeretur nō ꝑpter hoc conualesceret sententia eadem ratione. quod dico verum nisi talis esset casus quo ratificaretur per ap. snia nulla: ut lata cum falso procuratore. ff. rem ra. ha. l. iij. §. falsus: de quo vide. ō. de re iudi. c. i.

i ¶ Legitimā. si causa fuit vera: ex quo fuit legitima sententia ē nulla: ō. c. per tuas: sed nisi prius appareat de eius veritate non poterit denunciari nulla: licet tunc posset fieri absolutio ad cautelam: ō. c. venerabilibus. §. sed si ex causa z. §. vlt. si ergo fuit nulla: solo tractu temporis non potuit conualescere: ō. c. li. de despon. impu. c. vno z. j. de reg. iur. non firmatur cum suis concor.

k ¶ Conualescat. contra. ff. de his qui no. infa. l. furti: vbi retro notatur infamia condemnatus de furto qui ap. non prosequitur: sic videtur retro debere censeri excōmunicatus ex quo ap. non prosequitur. sed non ob. quia lex illa loquitur de ap. emissa post sententiam ab ipsa sententia: hic de ap. emissa ante sententiam: vnde ibi appellatio suspendit effectum sententie iam late: ō. de iureiuran. venientes: hic ante sniam iurisditionem suspendit: vnde snia postea lata non tenet ꝑpter iurisditionis defectum.

l ¶ Expresse. interdū enim fertur snia excōicationis in personam incertam. v. q. i. quidam. ō. de of. or. si sacerdos.

m ¶ Ab homine. de quo dic ut nota. supra de appella. cum sit romana.

n ¶ Nunciari. No. non sequitur iste denunciatus est excommunicatus: ergo excōmunicatus est. hic enim denunciatur qui forte excommunicatus non est: z facit ad questionem de qua dixi. ō. co. li. de excep. pia. sed nunquid ad repellendum actorem sufficiat probari denunciationem excōmunicationis? videtur eniz qꝑ non: per hunc textum z per rationem dictam superius: cum illa decre. pia dicat id probari debere apertissimis documentis. osti. tamen no. contrarium: ut ibi dixi: z pro parte illa facit hec decre. nam hic per talem denunciationem vitatur a iudicialibus z extraiudicialibus z legitimis actib9 ut sequitur: licet forte excōmunicatus non sit: ut predixi: sic dicam:

b ¶ Tue iurisditioni. cui loquatur non apparet: z iō dico decre. locū habere in quolibet iurisditionem habēte siue de cōmuni iure siue priuilegio uel consuetudine: ad idē. C. de sportulis. l. vlt. z facit qd̄ dixi. ō. c. li. de penis quāuis.

c ¶ Pena. quia carcer ñ ē pena: quod tamē dic ut ō. co. li. de penis quāuis.

d ¶ Postea illos esse. huius contrarium nō. her. in predictis glo. dicens: qꝑ si apparebat clericum incorrigibilem: capi poterat per laicos sine pena: alias non: z sic etiam soluebat contrarium de decre. vniuersitatis ad decre ut fame ō. e. tu dic ut in sequenti glo.

e ¶ Nodari. concor. ō. c. ut fame. contra. ō. c. vniuersitatis: ubi excōmunicationem incurrunt abbas z laici qui de ipsius mandato monachum verberabant. her. z osti. soluebant: ut dixi in glo. ꝑxi. quod est falsum ut hic videos alij dicunt qꝑ decre. ut fame loquitur in epō: decre. vniuersitatis i abbate: sed hoc patet falsum p istam decre. q̄ loqt i quolibet iurisditionē habēte: ut dixi. ō. glo. ij. dic ergo qꝑ decre. ut fame z ista loquuntur in captione z inclusione que demandato prelati cuiuscunqz qui crimina punire possit: potest fieri etiam per laicos: licet ille nondum incorrigibilis appareat. decre. vniuersitatis de verberibus loquitur: que si prelatus clerico uel monacho per laicum inferri iubeat: sed iniuriose non est dubium: si in modum iusticie: hoc tamen per laicum facere non debuit: sed per clericos uel per semetipsum: si erat minor episcopo: et ideo mandans et mandatarius excommunicati sunt ut ibi.

f ¶ Excedatur. ad idem. ō. de resti. spo. olim. i. in fi. z hoc vult dicere: si cleric9 captus quiete se duci permittit z ducentes eum non resistentez calce pugno uel alio modo percutiunt: vt iam vidi de facto: isti bene sunt excōmunicati. hoc sonat littera.

g ¶ Iniuria. xvij. q. iiij. siquis suadente z. ō. de sen. ex. contingit: z facit hec littera ad questionem dominicalem de illo qui fugiēs inimicos obuiauit clerico equitanti a quo equum petijt ut fugere possit: quem cum ille negasset: sibi per vim abstulit z postea remisit: an talis sit excōmunicatus. bar. hic. in questione dominicali: quidam cum fugere opiniones posuit: quarum vna fuit: talem excōmunicatum non esse: quia id non fecerat diabolo suadente: ad cautelā tamen ab epō absolui poterat. alia fuit talez excōmunicatum sed minus puniēdum. l. di. ꝑsbyteros. ō. quod me. cā sacris. tertia fuit tan. quā ibi sequitur bar. talē excōicatū: sz ꝑpter id nulla pēa puniendū.

h ¶ Clericos. idem in laicis et bene etiaz eodem modo dicit lex. ff. de custo. reorum. l. diuus.

i ¶ Fideiussoriam. ergo non nudam tantū. idem z multo fortius si pignora

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

dare:et cum sit melius pignus in membris q̃ in personam agere: t qui sc̃ p̃ malo sanctu[m] tantum sanctũ sit pignosa vel fideiussoria dict.ff. de constit. pecu. Ipsa tñ ususfructus tñ si.

k Ca rõnabilo. cũ placeat forte fuerint malefactores vult vñ detineri ut p cum veritatem manifestantem aliqo capere possit.

a Sententia. Interdicto dero nõ ĩ interdicto populari nec cõsecto. interdicta cuntate ꝑpter delictum domini cuius non interdicti extra ipsam audiũt diuina. interdicto populo fingiamus de populo intelligunter interdicti. hoc dicit. t approbat ꝑmam bticum quod nõ. oĩtt. ff. de paule. ex parte. super vbo pplm secundum t remum dela rantem: ꝑ per hoc. t. ff. de paule. q nonnullis.

b Ĩ dictum. Interdicto de ro ahcuius. eccl'ĩci.nõ ꝑpt hoc ĩtelligitur eccl'ia tñ dicta: vrule alq clerici licite celebrent in illa t ad hoc. ff. c.ti. de paule. ꝑ exceptio nem in fi.

c Ecclesiã. hoc dicem ꝑ babatur olim ꝑ decre, ꝑ dicta ex ꝑtextu tata fa de testeria interdicti in de rum et populi: sed ibi vñ ffet superfluum: ĩ interdicto vno ĩtelligeretur alter interdictum: t ad idem. ff. de ꝑbrd. c. i. mu. di. nolec cum. videtur tamen ar. ff. de iust. de iure natura. §. ple bis tatum: vbi appellatione populi vniuersi cuius intelligantur tam cõmuneꝛa tio parochi t leuatoꝛius: sed ibi etiã sem ꝓbat fouius sunt: ibi vero alter: ad idē. ff. q. 1. vno. Iustitiat t expositio lato ro. reseruato per generalē clausulam non consentiat clericus tur no. ff. de reseript. feder.

d Domini. No. q. fecus ff. ꝑpter delictum ciuitatis: hoc etiam ꝑs. 1. dñi dicit q culpabiles non exsiunt.

e Interdicti. aliud ergo ff interdicere solum ciuitatẽ: aliud ciuitatẽ t eius Ecclesiã. q. pena spiritualis fidelet interdicti bene punitur vnus. p. delicto alte rius: vbi hoc. t. q. iij. in fama. xxiij. q. iij. in fama: ff. igit sit interdicti audire non poſſunt inuita. ff. ꝑ. ꝑ. fi.

f Extra ipsã ciuitatẽ. ĩtelligas: t ex ꝑtẽtia. i. c. ꝑti.

g Caret. t. fic violaretur nexus ecclesiasticę delectionis q̃ dẽ nõ debet. ff. de ꝑiac. ciuitatẽ. nos: t sic no. ĩtelligẽdum: ut reo potius valeat q̃ ꝑcrat. ff. de vsu. fig. abbatt. ff. de rebus dubijs. l. quotiens.

b Non competant. quia vniuersitas reo ẽ inalata in quam non cadunt ta lia. t. c. romani. i. fi. vbi tractamus o bus que vniuersitas competunt: t ita dicitur illud esse penes vniuersitatẽ: quod nõ penes singulos. ff. ꝑ. i. mu. vo. l. sed si hac. §. qui manuminttĩ canonistata. xxj. q. ij. qui manuminttĩ. ppõs ait ĩdem bodie qui fuit ante anni annos: nunc tunc interdicto populo t nondum relaxato: qui nunc ẽt dicitur interdictus. vij. q. i. denigs. xvi. di. baboo. ff. de iudi. ꝑponebatur.

i Ecclesiarũ. ĩ eo loco non interdicto.

k Expressius a iure. i. c. c. vt. quo ad diuina quo ad sacramenta babeo. ff. de ꝑc. t reg. in rc. t. i. c. quoniam.

a Ciuitas. Interdicta ciuitate subarbia t cõtinentia edificia dicũtur interdicta: t interdicta ecclesia capella ꝑgrua t cimiterium contiguum dicuntur interdictum. hoc dict.

b Subarbia. ad idem ff. de verbo. sig. l. ij. t. Ledificia t. l. alphenus t. l. in continentibus.

c Prædicta. ciuitas castrum vel villa.

d Vilipẽdi. ad idem. ff. c. ꝑti. in fi. t. ff. de consue. cũ inter uos.

e Continẽbus. satis videtur tacito arbitrio relinquẽdũ q̃ dicant continẽtia edificia: t nõ ꝑdet contiguitatem. l. ꝑti. rñlo.

f Vbi puo. hoc dicit q edificium pẽdet nõ ad pau. f. c. ult.

g Contiguo. pugna fũt quoq; extrema se iuncte ꝑngunt.

h Sepelitur. ff. i. c. ea. ij. rñlo. ĩ eum aliqui interdicitur ingressus ecclesie t sepultura cimiterij ut ibi. fed pone nunc tempore aliquem ibi sepultum: t pro ffita relaxatũ ẽ dictum: nunquid talis extumabuit? non si penitus de essent seõm mos, qui boc no. a. d. ne. exce. pla. c. ult. qa tue douent ad cus calum tẽ. oft. no. contra. ff. de cõsc. et. al ita. ꝑfolutis

i Exulant. ad hoc bannus in pollati onẽ. ff. de. cõ fe. ec. ul alta. c. vno Et autẽ fecus ẽ nõ ut ibi. ff. quia ĩ materia interdicto non ꝑtur interdicti ex cedita cui cõ ngua: t ibi ꝑtet ra no.

k Si quis in ecclesia. dedu fatt ꝑ approbat q̃ no. ber. ff. de ꝑnle ꝑsecpoum. vide caueat: quia ꝑnuus ẽt irregularitati. l. eo. ti. in cui ꝑmo reponto.

l Tamen. aliqo indecaliao tamen.

m Iure. suspensi ergo a confessionibus fuit ab officio ad certum tẽ pus eadem ratione ff celebrant non incurrunt irregularitatem.

n Sacerdotium ergo ẽ signo ꝑ materiali talis effet ignorantia q̃ne ex cusare non debent. ff. de dc. ex. mi. apostolice. ff. de postul. c. i.

o Q iure. i. c. c. vt.

p Liberari. ad idẽ. ff. de dc. ex. mi. apostolice. ff. de re iudi. c. i. et ff. de. o. c. i.

q Ineligibilis. t etiã ĩpostulabilis: ff. de postula. c. i. q. violano ĩ ordinis et postulari nõ ꝑtent tbi.

r Cum aliqo. animit ergo ꝑtestatem eligendi actiuã ꝑ passiuã: t de hoc ſolet rectari. ff. de dec. ne. ꝑ defectu.

s Quoniam. tempore interdicti diuina die cene tbi confici põt q causa reddit t declarat no. per oft. ff. c. ꝑtemmuno. q̃ qui olim ꝑbabatur quod hic dicitur.

t Baptismo. post baptismum enim sacerdos vngit chrismate t ver tice in fronte: quod ff. solum epõs cop. supra de confue. quanto. ꝑmum patet de consc. tu. uij. post. ij. t vuobus. c. fe. t. c. ꝑcbyterio et c. nullus minus troum.

u Hac. solicet baptismus t confirmatio.

x Adulto. idem boat in penitentia: q̃ dic ut. ff. c. vt.

y Verdicti. ut. ff. c. fecus respondo ff. de ꝑon. nõ ff nobis.

z Dubium non ẽ ff. quali dicat. concesso baptismo t confirmatõe tempore interdicti fatio ff concessis confici chrismat: t ratio quia vetus chrisma non debet ff visui nec de illo veteri chrismate debet quis chrismari: ꝑ quod ff sacerdos qui de illo veteri chrismate vngit baptizatum: nihil ĩ mortis articulo: de consc. di. iij. siquis. ꝑ alio. vide omni ãno in die cene debet chrisma confici t vetus eremari: ꝑ consc. di. xi. litteras. vere ergo infargit buius dere. dictum q̃ ff tem pore interdicti permittuntur sacramenta: quibus vtimur chrismate t vetus chrisma non debet ff visui: ergo relinq̃ ꝑ permissum intelli gitur eo tempore die cene chrisma conficere: quia concesso ꝑ cupali t accessorio. ff. re. iur. accessorium cũ suis concor.

a Si cui. appo bat q̃ nõ no. t. oſtẽ. ff. c. eo. fa ero.

b Interdictum. ab homine ad u tare: ff. c. facro. ff. c. eo. c. i. ff. siquis. t. ff. c. li. ff. paule. epiſcopoum. cum ſi.

c Ĩ ne ea. ergo ſcẽ ſi extra eam: t hoc no. ctians. ff. vbi dr xit in ipſa. ff. igitur ſub aere vel ſub tẽ tono vel in domo ꝑinata celebret: ff concelebret ſoste ce lebrantibus eay al tari viatico: ut. ff. de paule. ff. c. i. t. c. ff. c. ſi. t. c. ff. c. ſi. t. c. ff. c. ſi

n ¶ Hoc.ē.bou faperius dicta.ſ.præſentare penitētiario e fatiſfacere iniuriam paſſo.ꝛ.omnes andree.

o ¶ Cām quis.dedarat ꝛ appobat notata per io.xvij.q.iij°.omnes ecle ſie per ber.ꝛ.modernos.ō.ē.mulieres.ꝛ hoc dicit.ſi peruſſionem in clericum iunc meo mandato:tamen nomine meo factam ratam habeam: ex cōtatio fumfeciou ſi meo nomine non ſit facta:ꝛ per hanc decre.exemplicam ꝛ regulas.ī.de reg.iur.ſtatu quis ꝛ regulam ratihabiti ongem.

p ¶ Mandato . quid ſigo mandauit clericus verbera ri:ꝛ poſtea ante mananam iniectionem renouauit mā datum:domum mandata rius perculit aniegō reuo cato peruenit ad cum? hac quelionem videtur tene re hoc.ē.c. mulieres talem ēt ecōmunicatam:ad qō bene facūt tura ibi p cum allegatas:ī idem per cadeꝛ tura ibi tenet oth.ē tamen ar.contra.ff.de acquiſi.hēr. ſiquis mihi bona ꝛ ſi.ē. ſic.de.de pour.c.ad.aīa ſi. no.ibi tenit talem ecclīa tum non ēſtenetur tamen de culpa de qua alias pūi ri poſſit:canon enim bolū requirit.hac.hoc.in.ſq. thomas fuarum reuelatiū ius in queſtione que incipit aliquis mandauit:dicit p talia quo ad beus nō tene tur:tamen quo ad eccleſia ecōmunicatus ē quod verū videtur.

q ¶ Clericum.large fumi.ſit.xij.q.i. duo ſunt.

r ¶ Duo nomine.puta tui contemplatione feruitoꝛ uel amicus tuus clericum qui tibi iniuriam realem uel verbalem intulerat perculſit: quem tu poſtea ratam habendo receptaſti:ꝛ magis amicum habuiſti. Sed quid dico rete to hoc thomas:ſi ille amicum uel ſeruitoꝛē talem non receptaſſet uel dilexiſſet per aliqua exteriora poteſt apparere q ratum habuerit:ſi ū ire ratū habuit in cordē:dēt oth.ē.ē.co.mulieres talen quo ad eum ēt ligatum:nīſi tū quo ad eccleſiā multatenus que nō iudicat de occulto:de ſimo.ſi.aut nobis.ē.ē.ca.nobis.ū.

s ¶ Incurrio.ex ratihabitione predicta:dico ergo eum excōicatum ex nūc.ſ. ex quo ratum habuit:non ex tunc:quo fuit facta incipio:dicit.i.ocaur rati habitionem retrotrahit:quia fatio trahitur ad tempus antemactū ex facto anteriori ligat:licet ceruantine eum fontēa excōmunicationis trahitur re to licet alie fontentie:ē.licet:que ſtatim ligat aut non ligat:nec ſuſpendit effectū fuum:ō.de ap.paſtoralis.ī fact quod dici.ō.c.vnicrabilibus ī glo. poſt cuſtinuam.

t ¶ Comparauit.ī.de reg.iur.ratihabitionē:ꝛ dicit dī.nō.

u ¶ Non ſit facta.puta inimicus inimici ſibi clerici poſſi:iego gaudeo ꝛ ſi to illum poſſea recepto ī eccłīa nimico.

x ¶ Eſtham.ī.de reg.iur.ratum quis.ꝛ dic ut dbi.

a ¶ Alma mater eccłīa. Contagit hoc dicere.in quibuſdam iue vetuſtate ī fra patebit:ꝛ dicit hoc.tempore interdicti etiam ſini ad penitentiā ad mittimur:tuis ſint excōicati qui non nīſi in mortis articulo admittentur:ad cauſam declarent interdictū qui non admittentur nīſi ſatiſfaciant uel cauciē poſſint.etiam dilo tempore miſſe ꝛ alia officia ſub pena dūtis bunalium ſint pau in eccłīa celebrantur tamen clauſis plane fine ecrum manicatio interdicto ꝛ fonitu campanarum:ꝛ quater in ano alte cum eam panis ꝛ tamuio aperto celebrare poſſunt:ꝛ excuſio excōmunicato interdi cto ad mittere:ita tamen qbi propter quoram excuſum latum ēt non ap propinquant altarem.ceteris ferandum ē interdictum ꝛ renouata funt poſt legia vbra ad quibuſcunqꝛ concella.hoc teſte ē poſt duuis in quatuoꝛ pon. Jn pena ſimuli poenmi ali qꝛ ibi fane. Jn fecunda ī officia ſub pena dūtis to penitentie:quomodo ē quibus ſit exhibendum tempore interdicti: uſq ad.ſ.a.ſi quimodo. Jbi tenit:nihi tractat quomō diuina officia fint illo tempo re celebranda:ī vſq ad.ſ.ceterio. Jbi quarta ꝛ vltima ſq quo ad ce tera ſeruari ꝓpit interdictum ī ſuperiꝰ ſtatia renocat.

b ¶ Cōmutat.q.ſm varietatem temporū ſtatuta expedit uariari:ō.ō conſang.ꝛ affi.non ſes ī optic.ſxvj.di.ſ.reprum.nam ēt pauliorem renocatur:cum tendit ad noxam:ō.de dec.ſuggeſtū.Et no.q.rario

L

ro er diſtrictiōe buiuſmodi ſtatuto rum excreſcit indeuotō populi:pul lulant berceſoꝛ:ī infinita pericula a nimarum inſurgunt:ac eccleſiq fine culpa ceraꝛ debita obſequia ſubtra huntur:cum fratribus noſtris dei berationē habita ſuper bio diligen ti conceditur:q tempoze interdicti ti ab homine uel a iure ꝓolati non tantummodo moziente ſed etiam viuente eam fini etiam q̄ infirmi ad penitentiam:atque ꝓopter pauu tatem ꝛ facilitatem hominiꝰad pec candum fumme neceſſaria eſt: licite admittantur: duꝝ tamen excommu nicati non fuerint: quos admitti ꝓteꝛea in mortis articulo nolumus ad candum. ¶ Dilo etiaꝫ ꝓopter quoꝝm culpam dolum uel fraudē lata eſt ſententia ītercdicitur:uel qui ad perpetrandum delictū:ciuue occaſi one ipſius interdictus eſt latū peabu erunt auxilium conſilium uł fauoꝛē nuł de ipſo delicto ſint aſtuti q̄ ſi facere ualeant: pauo ſatiſfecerint uł de ſatiſfactiōne idoneam dederint cautionem:aut ſi ſatiſfacere nequeāt uel huiuſmodi cautionem prebare

V

furauerint q̄ eum poterunt ſatiſfaci ēt:ſet ad ſatiſfactionē huiuſmodi per cum uel per eos qui facere ipſas de bent et poſſunt preſtandam dabit conſilium et auxilium :ac uirtꝰ poſ ſe ſuum fideliter laborabunt :non ē penitentie beneficium aliquatenus cōcedendum. ¶ Nec tunc etiā quo ad iſtos uel alios qui circa boc mi nc dilcquentur:ubi ciuitas uel lo cus ali ſeu uniuerſitas ītredicti exi ſtunt :faciendo eſt relaxatio interdic tus ſi ſed eſt eos ſolūmodo iniungenda penitentia ſalutaria. ¶ Adijcimus ꝑterea q̄ ſingulis diebus ī eccleſijs et monaſterijs miſſe celebrentur: et alia dicantur diuina officia ſicut pri us ſubmiſſa tamē noce ianuis clau ſis ꝙ cōmunicatio ac interdicto ex cluſo ſet campanis etiaꝫ non pulſa tio:ꝛ tā cāonici q̄ clerici eccleſiarus i quibus diſtributiones quotidia ne illis qui boriꝫ interfuīt canonicio tribuuntur ſi ad officia non uenerit ſupradicta:diſtributiones eaſdem amittant ſicut ꝑtes ꝓpoꝛtionem non extante ſi diuinio officijs non adeſſent. ¶ Jn feſtiuitatibus uero natalio dñi ꝑface ac pentbecoſtes ꝛ aſſumptionis uirginis glorioſe eā pane paſſionis ꝛ tamuio apertio altaꝛ noce diuina officia ſolēnia celebren tur :ſ.cōmunicatio ꝓrſus excluſa feſtiuitatis admiſſio quibus ob reuerentiam dictaꝝ ſolennitatum ꝛ ut ipſi ad humiliatio grauiaꝫ ꝛ re conciliationio affectum facilius ſint tentur ꝓrefatis diebus ꝓarcipati onem permittimus diuinoꝝ ſic fi qꝛ illi ꝓpter quoꝝm exceſſum in terdictum buiuſmodi eſt ꝓolatum altaꝛi nullatenus appꝛopinquet.

Cæterio :que circa obſeruationem interdictoꝝm a noſtris ſunt prede ceſſoꝛibus inſtituta:ſi uo robore du raturio non obſtantibus quibuſuis

u ¶ Appꝛopinquet.uberiozem gratiā ſcitur habebunt qui non peccauerūt ꝙ ſibi qui peccauerunt et merito:nam et ſpeciale ē in hac ſnia ꝓra rōem uꝝ q̄ aliuꝫ p alio ꝓanitaꝛi:ō.de iniur.ī dam.dato.c.eno.

x ¶ Conceſſa . erant fratres minozes ꝓedicatoꝛes et quidam alij ꝓriuilegi atteꝛ certio ſuo ſcſtuantibus celebrare poſſunt tempoze interdicti: interdū uſq̄ ad octauaſ:hec ſi tuā ſ.ſuā ſuā ſuā renocatas: ꝛ puto ē ꝓ hec verba gene ralia renocatū ꝓriuilegium templariorum ꝛ hoſpitala rioꝝmquo in eoꝝ ioco do adunata fomē in anno epiebal una eccłīa in lo co tempoze interdicti : ꝛ ce lebzabatur diuina.ō. de ſuuc.ut ſuſlegia : ꝛ intelli gas de ꝓriuilegio ꝓriuilegio to quo reſpicit hec conſtitu tio non de poſteriozibus: cum ſibi nil ſuccelſoꝛibus legom imponere non ꝓoteſt ecclīa:et indicare ꝓoteſt ō.c.h.de cleric.ꝛ.ut. Cō legi.digna.uoz de ꝓriuilegijs.

De uerborum ſignificatione.

Quēno ꝛ infra. Per illa uerba ꝓriuilegij in ſpecia les ꝛ ꝓpꝛioꝝ eccłīe:ꝛ o manc filioꝝ uoo recꝛi muꝝ:dicitoo fratreꝝ exemptoo non intelligūt ipſoo ec illo in ꝓpꝛioo ciuitates eccłīe filioo fuiſſe recꝛeptoo quod ab alio ꝑ.a.ro.ꝑ.uel legato ab eiuo latere deſtinato interdicti uł excōmunicari a quoquam non ꝓa leant declarauimus. ¶ Illum locuꝫ defertum in ꝓremiſſo intelligimuꝫ qui non habitatuꝫ penit̄ neqꝫ cul tuꝫ fuerit: uel ultra memoriam hoī num feeundum indulgentias lutꝫ ē ſub farracenoꝝm poteſtate detent̄ confentoei eccłeſiaꝫ in talibus defer tio ioco a fratribus ꝙpio cōſtructaꝫ ſeu etiam conſtruendaꝫ in eo plena libertate gaudeꝛeat ſecundum idud gentiam lutꝫ inhd ad ipſu legio dio ceſane nomine ualeat ꝑ epiſcoꝑ exigi qꝫ ſcire ſolēnitegum alcrā, non poſſunt interdicto ſeu excōio nicationi ſupponiqueꝫ in loco bu ſuſmodi dicti fratres poſſint pce ſtatem petita a ſede apoſtolica licen tia conſtruendi:ecclaꝫ ſuo ꝓlebi buiꝫ fuoo clericoo idoneoo ꝑoꝛ nent:qui ratione plebiꝫ examinādi

quoꝝ ad ſitligo ēt ordinario: nec debēt.ō.ē.ſi ō ſuile.nec alig : qꝫ utibi ōd ala decre.ā.bꝫ loci in religioſis quibus conceſſum ē ꝓuilegiū tale rōne loci ad ordinā.ad ſdē.ō.de ſuile.c.i.ō.ſm eoo.

f ¶ Penitus. ſq̄ ſi memoꝛan.q̄ bitaſ ſcalnus fuerit a chriſtianis ꝛ farracē nios:ꝛ idē ſi ſequēs caſu. ſq̄ ſi bitauo uel caluus fuerit.ſ.a farracenis:nec eſt ſnij memoria.ſ.q̄ a chriſtianis fuerit babutaus uel caluus.

g ¶ Bæſimo.ō.de re indi.abbate.c.ſi.

h ¶ Conſtruēdas.penta licentia a papa:ut.ſ.ꝛpꝛi.quaꝛ in locis.

i ¶ Docebant.ſec.diocelana ꝛ tec iuriſdictionio:de qbus plene no.ſ.q.iiij. ſumma ī.ō.de offi.oo.ordinar:ſubemus ſuſpenſum ergo legi iuriſdictionio ſper id q̄ ſit exempti ꝑ ſuile.alcreaꝛ.ut ſequitur.

k ¶ Al ſede apoſtolica.aliaꝫ ſuffiat licentia diocc.de conſe.di.i.nemo ē ꝑoꝛ. ad boc.ō.de ſuile.auctoꝛitate:ubi quo ad hoc diſtinguit inter loca exēpta ꝛ non exempta.

l ¶ Penta.intelligas ē obtenta.conſidenter ſit poſtulāt:qꝫ illam obtinebunt ō.ē.li.de conſi.romana.ver.ſi uero.

m ¶ Examinandi.nec ad animaꝛum regimen ꝓoꝛmouendaꝛ indigni:ſi.ō.boc

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Missirini. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

casu promotori inferatur pena:ō.de elec.nihil est:ē enim ars artium regimē animarum:ō.de eta.ꝛ qua.cum sit.
n ❡ Ab eis.s.diocesanis episcopis.
o ❡ Subiecte.concor.ō.de preben.in lateran.ꝛ.c.de monachis ꝛ.c.li.ꝛ c.ti.c.i.ō.de priui.cum ꝛ plantare.§.cum in ecclesijs: ꝛ tales rectores sic instituti sunt ppetui vicarij nequeūtes absq; cā rōnabili remoueri:ō.e.li de capel.mona.c.i.
p ❡ Bonis. vndecunq; ꝓueniant:licite tamē acquisitis:de hoc.xiij.q. v. in sūma.ō.de dci.ex trāsmissa.
q ❡ A quibus.clericis.s.ordinis sui.
r ❡ Persoluant.sed in quo sūt isti priuilegiati quo ad hoc:nonne isti fratres d iure sunt priuilegiati: q non teneantur ad dcimas laborum ꝛ noualium:ō.de dci.ex parte.i.sunt enim isti de quibus hic papa loquitur templarij hospitalarij hierosolymitani: qui cū tiberiacen.episcopo questionē hēbant super diuersis articulis in qua causa ꝓdurerunt ꝑuilegia superius dicta. Sciendum ē q isti fratres laici sunt ex ordine:q ordinē clericalem non hñt quidam ex eis sunt milites ō.de sen.excom.canonica: alij sunt clerici: isti igit fratres de laboribus ꝛ noualibus que colunt soluēt dcimas sibiipsis:id ē clericis fratribus ordinis sui: qui clerici de his decimis epō non dabunt quartaȝ quā alias de iure cōmuni deberet habere:de offi.or.cōquerente de pscrip. de quarta:ē enim quarta de lege diocesana:ō.de of.or.conquerente: a qua nulli sūt exempti:ut.ō.vidisti. Si igitur bene aduertis per hec sua ꝑuilegia isti obtinent primo in eo:quia ex quo sunt proprij ꝛ spales ecclesie romane filij ab ipso episcopo interdici uel excōicari nō possūt. Item q rōne ecclesiarum p eos constructarum in locis desertis nihil lege dioc.dehēt epo . Tertio q propter eas excōmunicari uel interdici non possūt. Quarto q solum per suos clericos eas gubernāt. Quinto q decimas laborum ꝛ noualium ꝛ alia q colūt clericis sui ordinis ꝛ sic sibiipsis soluūt. Sexto q d illis decimis quartam epo nō soluunt.
s ❡ Generalis.ō. d deci.nuper.scilicet q de possessionibꝰ quesitis post concilium soluunt decimas.
t ❡ In alijs.scilicet quas alijs colendas tradunt uel ab alijs colendas recipiunt:uel de quibus anteq; fierent noualia magni prouētus ꝓueniebant: uel que sunt ipsorum quo ad primeuum ꝛ directū dominiū:tñ parochiani eas possident ꝛ tenent: pone habentes eas per emphiteosim:ad hoc.ō.de dec. dilecti ꝛ.c.licet ꝛ.ō.eo.quid per nouale ad fi.de acquisitis post ꝯciliuȝ dixerat.ō.proxi.
u ❡ Per declarationem. Nota uerbum si ageretur de exemptione:ꝛ exemptio non probaretur: ꝛ pronunciaretur contra opponentem:bene fieret preiudicium saltem quo ad eum:licet non quo ad superiorem:ō.de priuilegi.cuȝ olim de restitu.in inte.c.ij.quia si non appellatur a sententia pretextu priuilegiorum de nouo repertorum non reuocatur sententia:ō.de re iudi. iter monaste.ꝛ.c.suborta.sed hic nō diffinitiue pronunciat sed declarat quodammodo interloquendo:quid importent uerba priuilegij:unde licet per illud priuilegium quo sunt recepti in filios non sint exempti: si habent alia priuilegia exemptionis bene sunt exempti:ut dixi in pn. nō enim ꝓnunciat illos exemptos uel non:sed d clarat quid illa uerba ꝑuilegij importent. Ideȝ in alijs casibus de quibus.ō.dicitur.
a ❡ Constitutionem. Primo declarat manifestum ꝛ euidens eē synonia: ꝛ idem significare quo ad casuȝ decre.de elec.si forte. Secundo dclarat conspiratores ꝛ coniuratores qui iurauerunt ꝛ statuerunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mandatum pape: doces possent resistere. Tertio declarat tale statutum detestabile ꝛ illicitum multis ex causis:secūda ibi ceterum:tertia ibi statutū quoq;. Et declarat primum dictum ut.ō.dixi.decre.ō.eo.li.de elec. si forte ꝛ que ibi no.gar.ꝛ guil.

episcopis prefēctur:ut ab eis curā recipiant animarum: cum plebes episcopis sint subiecte. ❡ Ceterum dicti fratres decimas de laboribus et noualibus suis: quos proprijs manibus aut sumptibus excolūt ꝛ alijs bonis sibi a deo prestitis cōuētibus clericoruȝ ordinis sui a quibꝰ quarta uel tertia nullatenus exigat cum integritate persoluāt salua moderatiōe concilij generalis. In alijs coruȝ possessionibꝰ iure cōmuni seu quolibet alio ecclesijs parochialibꝰ et diocesano episcopo reseruato. ❡ Per declarationem autem huius modi nolumus defensionibus alijs seu iuribus partiū derogari. Nicolaus tertius.

Constitutioneȝ felicis recordationis grego.pape predecessoris nostri editam i concilio lugd. ut si forte inter cetera que obijciūtur electo: aut postulato seu alias ꝓmouēdo ad aliquam dignitatem: euidētē scientie uel alium persone defectum opponi contingat:de illo primitus cognoscatur:ꝛ si opponentem inuētum fuerit destitui ueritate a cause illius prosecutōne totaliter sit exclusꝰ et alias puniatur:ac si in obiectorū probatione omniuȝ defecisset.i illo

qui manifestum defectuȝ in uisu audituet alijs corporeis sensibus nec non et in memoria et etiam intellectu opponit electo:locuȝ habere: ac quo ad intentionem constitutionis ipsius manifestum et euidens idem suppoñere declaramus. ❡ Ceteruȝ canonicos cuiussuis ecclesie: q statutum fecerunt solēniter et iuramento firmarunt :q ecclesiam suam ꝛ seip sos contra omnes impetrātes canonicatum ipsius ecclesie defenderent usq; ad ius uel sententiam quantuȝ possent ad iudicium domini pape l specialis mandati eiusdem :et q cōmunibus expensis ac cum procuratorio sigillo capituli sigillato eadeȝ defensio fieret et q q̄ȝdiu aliquis de canonicis eiusdeȝ ecclesie dsēsioneȝ huiusmodi et oppositionem uellet predicto modo subire alij canonici non possent nec deberent recipere i canonicum nec habere pro canonico in capitulo uel extra capitulum i petrantem: conspiratores ꝛ cōiuratores contra sanctam romanam ecclesiam ac libertatem obedientiam et auctoritatem ipsius decernimus: et eosdem tanq; cōspiratores ac cōiuratores secundum sanctiones canonicas puniendos. ❡ Statutum

b ❡ Lugd.ō.e. li.d elec.si forte cuꝰ verba ad litterā īfra seqūni vsq; ad uerbum i illo:vbi ponit declarationem: ꝛ hec oīa usq; ibi expōe:ut ibi dixi.
c ❡ Defecisset.ut.ō.e.li.de elec.c.i.
d ❡ Manifestū. ui debatur ꝯtra:quia constitutio si forte loquebat i euidēti ꝛ nō manifesto:ꝛ aliud videl euidens ꝛ aliud manifestū. Euidēs.n.ē quod semp palā est ꝛ cui denter apparet.ar.i.q.i. vt euidenter ꝛ.ō.de accusa. cuidentia.ff.de ꝯhen.empti.l.ea que.qō.n.ē i euidēti nulla pōt tergiuersatōne celari:ō .de coha.cle.ꝛ mu.c.vlt.ō. d offi.or.§. ceterum.e.li. Manifestum vero aliqñ ꝓbatōe idiget.xi.q . uj. eorum:de hoc no.ij.q.i.manifesta. ō.d coha.clerl.ꝛ muli.vestra. Sed ꝯrium ē vez p hāc ꝯstitutionem ꝛ merito.nā ꝯstitutio si forte regrit ꝓbatōnem examinis i euidenti defectu ꝛ ꝓbatur manifestū:ō.de elec.hōc.i.C.si mi.se ma.di.l.uj. ibi: nisi palam ꝛ euidenter ex instrumentoz ꝓbatione ꝛc̄.ꝛ ṗterea hec duo videtur synonima:ō.c.ti.cū olim. Nam ꝛ si opponatur euidens defectus scientie:nō palam hoc apparet:sed ē necesse examinationē fieri:examinatione autem hoc fiet certum.ff.si cer.pe.l.certum: immo etiam no.guil. in decre.si forte:q si obijciatur contra electum q est omnino illitteratus:ꝛ ideo repellendus:licet si dicatur euidenter vel manifeste in exceptōe habebit locum decre. ipsius forma:quia idem est verborum sensus:ꝛ ideo idem ius esse debet:ō.de constitu.translato.ff.ad.l.acquil.illu d:ꝛ ad hoc facit insti.de excu.tu . §. similiter cum qui litteras nescit ꝛc̄.ꝛ formule verborum hodie sunt sublate: i sti.de ver.ob.§.i.C.de formu.ꝛ impetra.act.subla.l.i.ꝛ.ij.ꝛ verba ñ debēt preualere sensui:sed econtra:ō.c.ti.intelligentia ꝛ.c.preterea: ꝛ.i.q.i.marchion.intelliganius ergo euidētem ꝛ manifestum:cuius probatio est in euidenti ꝛ manifesto:licet id in exceptionis forma ñ exprimatur:alias sequeretur q si dico electum cecum:ex quo nō ad do euidenter uel manifeste:non haberet locuȝ cōstitutio.quod esset absurdum.
e ❡ In uisu.vnde oculo carens non promouetur.lv.di.si euangelica
f ❡ Intellectu.ergo fine memoria fiue intellectu careat:non ꝓmouebitur ad dignitatē.xxxix.di.petrus.
g ❡ Intentionem ipsius.quasi dicat interdū hñ sūt diuersa:ut dixi.ō in glo.videbatur in pn.
h ❡ Statutum.ex hoc ꝛ ex eo quod dicitur in fi.uidebatur : q canonici possint facere statuta:dummodo alias sint licita.solet dici q capitulū sine episcopo statuta facere non potest que tangant generaleȝ statum ecclesie:uel tangant epm uel eius iura:sic intelligatur de cōsue.cum consuetudinis:ō.de his que fi.a pla.nouit.ē enim platus caput a quo non licet membrum recedere: de pscrip.cum non liceat ꝛ hec vera sunt ēt si capitulum talia statuat cum archidiacono suo vl ꝑposito uel alio qui post epm presit caplo . Si vero statuant super his que non tāgunt epm uel statuȝ ecclesie:sed sua singularia negocia:puta q certis modis quotidianas obuentōes distribuant: uel q certo mō ad caplm uocētur:puta p talē cāpanā uel alio modo vel q certis temporibus ēt nō uocati veniant ad capituluȝ uel his similia:satis pōt dici q sup his tenet ipsi us capituli cōstitutio sine epo alias licita et legitima ad hoc.ō.de rescrip.ec doceri.ō.d consti. ex litteris. ff. q cuiusq; vniuer.l. i. §. ij.
i ❡ Predicto mō. s.cū ꝓcuratorio capituli ꝛ cōibus expensis.
k ❡ Canonicas.xi.q.i.cōiurationum: ꝛ.c.ꝯspirationum: ꝛ.c.sequētibus.ꝛ ē pena talium depositio ut ibi.item cōspiratores repellūt ab accusatione denūciatiōe ꝛ testimonio ꝯ eos ꝯ quos cōspirauerunt . iij. q.iiij.cōspiratores ō.de accusa.qualit ꝛ qñ: et cum oportea t de simo.licȝ heli.ꝛ.c.per tuas ꝛ.c. cum oporteat. Est autem coniurare simul uel vnum iurare:conspirare simul uel in idem spirare. credo āt q prelatus qui huic constitutioni per capitulū facte auctoritatem interposuisset:eadem pena puniretur:omnia enim nostra facimus q bus auctoritatem impartimur.C.de ue.iur.enucle.l.i.ultra mediuȝ ꝛ.ō.e.li.de preben.si cum ꝛ.c.si apostolice.c. li.ꝛ per hanc decre.ꝓbatur:q per instrumentum probatur crimen : producitur enim publicum instrumentum in quo cōtinebatur q tales canonici tale statutum fecerint:p quod ꝓbabitur illos eē conspiratores:ad idem.ō e.li.de iureiurā.cum in positionibus.ij.q.vi.§.diffinitiua.v.nullus ō.de his q fi.a pla.quanto in fi.
l ❡ Libertatem. exhibendi quod ē.s.
m ❡ Laudabile uotum.ō.de sindi.c.vno:unde nec dolum facit qui rem deserit:ut litem effugiat.ff.de alie.mu.iudi.ca.fac.l.item si reus i fi.ꝛ magnum ē cōmodum a lite recedere:propter quod indebitum per transactionē solutum non repetitur.C.de transac.l.ij.ff.de ꝯdi.inde . in summa.
n ❡ Ad peccandum.ad quod statuto ꝯsuetudine uel iuramēto astringi non possumus:ō.de consue.c.pe.ꝛ ult.xxii.q.iiij.in malis ꝛ.c.si aliquid ꝛ per totum.j. de re.iur.non est ꝛ.c.in malis.ō.eo.li. de iureiur.c.i.
o ❡ Exijt qui seminat . ne crederet aliquis hanc constitutionē esse sublatam:ideo sic decise hic ponitur:ut habeatur ꝓ reseruata ꝛ de ea loquatur proemium huius li.in fi.ut ibi dixi:ꝛ quia sic decise uenit sub bulla:ꝛ quia infra etiam prohibetur glosari prohibitioni parebo.
p ❡ Priuilegiuȝ.exemptis cellis alicuius monasterij:quid appellatio celle significet:hic oñdit.
q ❡ Legato.intelligo generaliter:sicut generaliter loquitur ex quo aliud non exprimitur:ꝛ ē si.quod dixi.ō.e.li.de rescrip. statutum. i. rñ.in glo.quia uerbum.
r ❡ Cōmorantes.large loquitur:quia interdum sunt instituti perpetuo:interdū ad tēpus interdū ad solā moram ibi trahendam:ō sta.mo.c.ij.ad fi.ō.e.li.de tem.or.cuȝ nullus in fi.ꝛ de capel.mo.c.vno sed quo ad casum nostrū nō ē curandum.
s ❡ In aliquo.tolle defendat q ē in fi.ꝛ iterum repete: sed defendat residentes tantum ꝛ cetera.
t ❡ Hoc est.propter hoc facit ad titulum nostrū de uer.sig.
u ❡ Secreta ꝛ solitaria.cella dicitur a celando ꝛ occultando : ꝛ sic hoc casu locus solitarius: ꝛ talem vitam ducentes digni sunt conueniēti honore.xvi. q.i.qui uere:ꝛ ad has cellas religiosi etiam mendicantes de platorum licentia transire possunt:ō.e. li. de excel.prela.c.vno . Alias autem large sumendo dicimꝰ cellas que sūt etiaȝ infra clausuraȝ monasterij unde ex causa puta ꝓpter infirmitatē monachi dispēsat abbas cum eo ut hēat suam cellam extra cōmune dormitorium:tamen infra monasterij septa.xx.q.iiij. c.ult. ꝛ de talibus cellis hꝰ priuilegium non intelligit.

quoq; ipsum:quod capitlo prelibato et singulis eiꝰ personis libertatē obedictiam eidem ecclesie romane debitam exhibendi saltem usq; ad sententiam et pōtificum romanorū iudicium seu speciale mandatum liquido interdicit:promptum futurorum grauaminum et expēsarum discrimen ingerens: contra legitimas sanctiones laudabile uotuȝ execrātiū lites uetat: iniustam litē mouere compellit: inique cōtrouersie seu liti cedendo bonaȝ fidem seu conscientiaȝ agnoscere prohibet:et adigit ad peccandum conspirationem et coniurationem continere contra libertatem ꝛ auctoritatem se.ap. manifeste ac alias detestabile prorsusq; illicitum reputamus. Idem.

Exijt qui seminat ꝛ infra.
Bonifacius octauus.

Priuilegium monasterio tuo ꝯcessum : ut monachi siue fratres i cellis ad monasteriū ipsū spectantibus habitātes:ab alio q; a papa uel eius legato excōicari aut suspendi:uel ipse celle iterdicto supponi nō possint:nō fratres i prioratibꝰ

V

ecclesijs seu capellis eiusdem monasterij ꝯmorantes:aut ipsos ꝑoratus ecclīas vel capellas ab ordinariorū iurisditione in aliquo: sȝ residentes tm̄ in cellis ꝛ cellas ipsas hoc est loca secreta ꝛ solitaria:q ab hominuȝ separata ꝯuictu sunt ad contēplādū ꝛ deo uacādū:specialiter deputata defendat. Idem.

Sicut nobis significare curasti tibi gratiose ꝯcessimus:ut hñficia clericoz tuoz cedentium uel decedentiū possis cōferre:qōq; ijdem clerici prebendaz suarū fructus percipiant:ac si in suis ecclesijs psonalit residerent:vez q: dubitas:qui clericoz tuorū appellatione debeant cōtineri:breui respōdemus oraculo:q illos i his ꝛ similibus casibus tuos volumus itelligi clericos:qui p te si quesiti ꝓpterea vel recepti sine fraude ꝛ fictione qualibet vere tui clerici familiares exīstūt: ꝛ i tuis expēsis cōtinue domestici cōmensales: etiā si quos ex illis aliquādo ꝓ tuis gerendis negocijs abesse contingat.
Bonifacius octauus.

De regulis iuris.

x ❡ Conuictu . i. communi uictu.
y ❡ Contemplanduȝ. de vita contēplatiua ꝛ actiua dicitur.ō.de renuncia.nisi cū pridem ad fi.
a ❡ Sicut nobis.ꝑuilegiato aliquo ut possit conferre beneficia clericoz suorū:quid appellatio clericorum suorum designet ostendit ꝛc̄.
b ❡ Decedentiuȝ . nūquid talis possȝ conferre beneficia suorum clericorum cedentium uel decedētiuȝ in curia romana. Item nūqd possit conferre bñficia clericorum suorum alio mō uacantia:dixi.ō.e.li.de ꝑben.q̄uis.ij.
c ❡ Residerent.ex sola residentia si non interessent diuinis non perciperent quotidianas distributiones:vnde nec isti pcipient:ō.e.li.de de. non resi.c. i.ꝛ super hoc uide quod ibi dixi in glo.no.quod siquis dominus.
d ❡ Respondemus.per hoc uidetur q ista decre.sit veteris iuris declaratoria non noui ꝓmulgatoria:licet ar.ꝯ infra dum dicit volumus ꝛ q sit declaratoria patet:quia tractat de uerbi significatione:ad hoc.ō.e.c.ij.rñ.i.in fi. nec bene occurreret ratio quare hoc esset ius nouum ꝛ non uetus. preterea priuilegium prius fuerat concessum:postea priuilegiatus consuluit papam circa ꝑuilegium ꝑus concessum sic ē responsum:p quod patet:q a concessione priuilegij ēt anteq; emanassȝ hec decre. priuilegiuȝ sic erat intelligēdū.
e ❡ Similibus.pone conceditur ei priuilegium:ut cum clericis suis sup pluralitate beneficiorum curatorum uel dignitatuȝ dispensare possit:uel eis cōferre ius ad uacaturas uel similia:ꝛ bene dicit in his ꝛ similibus: quia in alijs casibus dissimilibus appellatio clericorum omnes subiectos clericos comprehendit:ō.e.li.de rescrip.cum tibi:ꝛ potest esse ratio: quia hic de ꝑuilegio loquitur odioso:quia per primum tollebatur ius seu potestas conferendi beneficium ei ad quem ordinario iure spectabat: per secundū minuit cultus diuinus:ꝛ non deseruiens ecclesie recipit stipendium:ergo bene ambiciosa ꝛ restringenda sunt talia indulta:ō.e.li.d preben . q̄uis.i.quod nō est in decre.cum tibi.
f ❡ Propterea.sic.ō.de elec.c.officij.ō.eo . li.de rescrip.statutum.§.insup de iudi.mulieres ꝛ de renūc . c.ij.sic ꝛ affectata tutela imunitatē non prebet.C. de his qui spon.mu.sube.l.i.ꝛ.ij.
g ❡ Continue.ciuili mō intelligendum ē uerbum.ff.de ser.si cui.de conse.di. v.nunq; sicut ꝛ seruitus dicitur continua et aqua quotidiana. ff . de seruit. ur.pre.l.foramen.ff.de aqua.co.ꝛ.e.l.i.§.q āt:ꝛ fluuius dicitur continuus qui nūq; exarescit.ff.de flu.l.i.i.responso.
h ❡ Tuis.ō.de de.non resi.ex parte:ꝛ si egrotaret seruire intelligitur . ff . de sta.li.cum heres.§.stichus:nec sumo ita amare verbum quin ēt ꝓ suis proꝑis interdū possit abesse.ad hoc.ō.e.li.de ꝑbē.ꝑsenti.i.ꝛ.ij responso. sicut iudex ꝓpter sua ꝓpria negocia differre pōt ꝛ dimittere causam. ff.de iudi. l.si longius.

i Non est nouū:ut aliquibus specialiter enumeratis generalis clausula subsequat que oīa comprehendat:ut.xlix.di.per totum.xxiij . q.

q

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

v. de occidendo. ff. de pba. quoniam cohtra falsam. ff. e. li. de pœnt. qui ad agendum. ff. ad l. aquil. fi. feruus feruum. §. inquit lex in fi. C. de facro fan. ec. l. generali. Ycarco post rubricam. §. poſtaq; que fm ſuas materias iuris regulas compehendunt: ponitur hic rubrica generalis ad materias vnius fan de re. iur. Sñ queratur quare in precipio stipulationis non ponat bona. hanc rubricam: ſi ſepe pre mittatur clauſula generalis ſcutis poſtmodū ſpecialis: ut. ff. de. pba. cum rubricis. de. re. ec. non alic. cū ra. bunos fe. de regula. cum rubricis ff. de. poſſet bani colozania responſio: quia que ultimo dicitur medium memorie cōmendāt: de conſe. di. ij. liquido. eſt autem ꝛera ſolutio: ideo hic oſtendem obſeruatis ut oſtendetur tuo non ſunt ex regulaſed regulam ex iure: ſi enim a pncī pio poſita fuiſſet: foſſian crederet aliqe ip ſus ſequeres regulas ex regulis fumeretur: ſi. a gatur ponitur ut apparet ex ut ꝙ poſſit regulā fumi. ff. C. li. Clodianus. ff. igitur ꝓmo quid ſit regula: vnde dicatur: qualiter coſtituta ſcutus poſtmodū ſpecialis: ut. ff. de. pba. cum rubricis fe. de re. eo non alic. cū ra. bunos fe. de regula. cum rubricis ff. poſſet bani colozania reſpo

huiusmodi possessio: ut probatur per iura inducta in pn glo. ad hoc etiam xiiij.q.i.in pn. z quod ibi no. z de proba. ex litteris in fi..ff. de usuca. sine possessione. hoc dico: quia laici de facto interdum possident decimas z spiritualia: ut no. bar. hux. xiiij.q.i.in pn. glo. magne z i fi. ad hoc. s. eo. li. de re. spol. ad decimas. nam ut ibi patet: aliud e possidere aliud e legitime possidere. Et nota q hec possessio facti debet esse continua: quia si interrumpatur possessio: interrupta est prescriptio. xvi.q.iij.§. potest de pscrip. illud. C. de prescrip. xxx. uel. xl. annorum

prescriptio non procedit. l Idem.

P Eccatum non dimittitur nisi restituat ablatum. l Idem.

cum notissimi: si tamen fiat interruptio ciuiliter: puta per lit. conte. secundum canones videtur q ammodo non currat prescriptio: quia psumitur tituba re z malam fidem habere: sed leges que de mala fide non curant: nouos xl. annos requirunt: ut in pdic. §. potest. z hoc no. io. xvi.q.iij.c.i. z q dicit regula de possessione: hoc intelligas uel de quasi possessione: quia incorporalia non possidentur: sed quasi possidentur. ff. de usuca. l. sequitur. §. si viam ff. de acq. pos. l. iij. in principio: z tn pscribuntur: s. de ca pos. cum ecclesia.

k ¶ Prescriptio. nec usucapio. ff. de usuca. l. iij. z. l. se.

l ¶ Non procedit. pscriptio est verbum iuris: parit enim actionem uel exceptionem ex tempore: z ex ea acquiritur dominium: etiam directum secundum mar. io. contra: de hoc. xvi.q.iij.§. pot circa prin. Usucapio autem e acquisitio dominij per continuationem possessionis temporis lege diffiniti. ff. de usuca. l. ij. ex quibus satis patet ratio regule: que contrarium patitur de lege dicente: q captus ab hostibus usucapit. ff. de usuca. l. iusto. §. ult. z tame nihil possidet: cum ab alio possideatur. ff. de acq. poss. cum heredes. §. in his: sed lex intelligit q vsucapit per alium quem habebat in potestate tempore quo captus fuit: vnde rediens postliminio recuperat potestatem quam eius fictione uidetur continuasse: z sic usucapione dominium quesiuisse: sed si per se possidebat perdit possessionez: z licet postliminio redeat fictio postliminij non extenditur ad possessionem que consistit in facto: z sic nec ad usucapionem que ex possessione procedit. ff. de cap. z postli. re. in bello. §. facte z de usuca. l. si is qui pro emptore ubi de hoc. Item opponitur: ignorans possessionem n querit: cum animus sit de substantialibus. C. de acq. pos. licet. ff. de ac. pos. l. licet z. l. quemadmodu: z tame ignorans prescribit. ff. pro solu. l. ij. §. celsus. so. ignorans per se possessionez non querit: tame bene potest ignorans querere possessionem ministerio filij uel serui que habet in potestate ut in contrario: z sic usucapere ut ibi. Item opponitur de o cre. s. de do. z contu. contingit. ibi enim prescribit annaliter ille qui no possidet. Sed potest illud dici speciale in odium illius contumacis qui non permittit actorem ingredi in possessionem secudum decretum iudicis causa rei seruande uel iam missum expulit: ne sit melioris conditionis cotumax q obediens: ut ibi: nec debent stulti melioris conditionis esse q periti. xvi. q.i. legi. s. e. li. de preben. cum qui beneficium. ff. q vi. aut clam. l. seruus: vl aliter ibi loquitur de quodam temporis lapsu: quod het aliquem constituere possessorem tantum: hic autez loquitur de quoda temporis lapsu qd p pscriptionem inducit dominium: ut. s. dixi: z sic non obstat: uel dic q cano fingit illum possidere in odium illius contumacis ut. s. dixi: ad hoc. ff. de bo. auc. iudi. pos. l. quauis sepe enim iura fingunt ex causa quod non est. l. di. ferrum ubi de hoc de translati. inter corporalia. C. de rei vx. acti. l. vna circa prin. z de hoc. s. de spon. is q.

m ¶ Peccatum non dimittitur. hic ponitur pro regula uerbum augustini quod habes. xiiij.q.vi.c.i. z. s. de usu. cum tu. Et per hoc potes ponere casum per. l. ff. de usucap. sequitur. §. quod autem. Et no. q est peccatum delictum z crimen inter peccatum z delictu secudu augusti. hec est dia quia peccatum e idem quod prauus actus: delictum uero boni desertio: q si derelictum: crimen vero e peccatum graue accusatione z damnatione dignissimum. lxxxi. di. c. i. in fi. de hoc no. de pe. di. i. si peccatum. Quod aut dicitur in hac regula uerum intelligas si illud ablatuz restitui potest: ut in p dictis iuribus: si autem restitui non potest: restituetur eius estimatio: etiam si res illa casu perierit sine culpa sua: quia ipso instati fuit in mora: ad hoc. xvi.q.i. decime. s. de commo. c. vno. C. de fur. subtracto. Si autem nec estimationem potest soluere: quia euidenter e inops: tunc bene dimittitur peccatum: remanet tamen obligatio: z si postea ad pinguiore fortunam peruenirent: teneretur: ar. xxvi.q.vi. siquis. s. de so. odardus. ff. de cessi. bo. l. is qui. Nota tamen q inops qui debet ex contractu sufficit si bonis cedat. C. qui bo. cedere pos. l. ult. inops qui debet ex maleficio castigatur uerberib' xij.q.ij. fraternitas. qd ergo. s. dixi qd tenetur si puenerit ad pinguiore fortunam: verum dico si penas corporales passus no fuerit: alias secus ut no. her. scom lau. de homici. sicut dignu. §. eos in pnci. in. iij. glo.

n ¶ Restituatur. q dicit de restitutione: intelligas nisi is cui facienda e restitutio liberaliter remitteret: quia satisfactum intelligitur qualitercunq satisfaciat. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item liberatur in prin. ff. de accu. si re. §. satisfactu: licet pprie vbis inherendo: aliud sit restituere aliud remittere. ff. de ver. sig. si cum pretor z. l. plus e z. l. rstituere. Et q dico de remissione verum intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat ut. s. de rescrip. c. li. c. statutum. §. siquidem z. s. de censi. exigit i fi. Restitutio autem ista facienda est ei a quo fuit

P Eccati uenia no datur nisi correcto. l Idem.

N Emo potest ad impossibile obligari. l Idem.

extortum uel eius heredibus si extant. xviij. di. quoniam de usur. cum tu. C. de sol. inuito. Cuius autem expensis mitti debeat ad eos si sint remoti: no. iiij.q.i.§. sed notandum z in predicta decre. cum tu. z tene quod ibi no. osti. his autem non extantibus soluetur pauperibus ut ibi: z eis extantibus pauperibus soluens non liberatur quia onus non remittitur zc. xiiij.q.v. forte de iureiur. cam. te. ff. de consti. pe. §. si vero. z expressum est de homici. sicut dignum. §. eos z quod. s. dixi restituendum ei a quo fuit extortum: intellige si fieri potest: si uero nescitur quo: pone casum de iudeis. c. cum sit: pauperibus erogabitur prouidentia epi ut ibi. Item dico id uerum cum turpitudo uersatur ex parte recipientis tantum: si uero ex parte vtriusq z transfertur dominium: nec repetitio competit nec restituetur danti: sed pauperibus erogabitur. xiiij.q.v. non sane: uel ecclesie si sibi facta esset iniuria: s. de simo. de hoc ar. contra. s. e. ti. ueniens. so. ut no. in pdic. decre. de hoc. i. q iij. siqs dator. vbi de hoc. pone q supest ille a quo extorsi excommunicatus tamnen est: nunqd ei o heo restituere? super hoc uide quod no. xv.q.vi. nos sanctorum z. s. de here. c. ult. Satis posset dici deponendum i edem sacram: ar. C. de iur. emphi. l. ij.

o ¶ Ablatum. pone nihil abstuli: sed iniuste danum dedi: ex quo nihil ad me peruenit: idem. teneor enim danuz passo: alias non remittitur peccatum. xij.q.ij. siquis de clericis: de iniur. z dam. da. c. i. ff. de eiec. z effu. l. ult. tenetur etiam heres meus: licet ad me uel ad ipm nihil peruenerit ex maleficio secudum canones: quod dic ut no. xij. q.ij. episcopus qui filios de sepul. c. ult. fm leges contra. C. ex delic. defun. in qntum he. co. l. una. hec regula sic exposita no patitur ista tiam: z adde qd dicam. i. c. pximo.

a ¶ Peccati venia. Colligitur hec regula ex. c. xxiiij.q.ii. legatur. s. e. li. de scisma. c. vno. C. de here. manicheos: per que pones casum. Ad huius autem regule euidentiam scire debes: q peccator non solum delinquit in deum: sed etiam in ecclesiam. per contritionez autem que contritio virtus uocatur deletur peccatum quo ad deuz z per penitentiam susceptam a sacerdote ostenditur deletum quo ad ecclesiam: de hoc de pe. di. i. per totum: licet tamen per contritionez deletum sit quo ad deum: tamen adhuc de crimine accusari potest xxxij.q.ij. admonere ubi de hoc z de accusa. de his ad hoc. ff. de edil. edic. l. quid sit fugitiuus: si ergo semel conteritur z penitet ulterius non cogetur penitere: si in iudicio accusatus absoluitur: ulterius non poterit accusari: nisi in casibus no. ij.q.v. habet hoc proprium z in predic. c. de his: remissiones ergo que fiunt ab ecclesia conferentibus ad hospitale pontes uel alia pia loca no prosunt nisi correctis: de quibus dic ut plene no. de pe. z re. q autem. Signat contrarium ad hanc regulam. iij. di. denique. ibi enim datur uenia non correcto: sed ibi exponitur uenia. i. impunitas: loquitur ergo hec regula de uenia culpe non pene: quod patet dum dicit: peccati uenia propter scandalum cum uitandum interdum relinquuntur peccata impunita. l. di. ut constitueretur. xxiij.q.iiij. quidam cum si. p quolibet: igitur mortali debetur duplex pena eterna z temporalis de pe. di. i. si peccatum dauid: venia temporalis interdum in hac uita dat non correcto ex causa: z sic loquitur contrarium: interdum sine causa. xxvij.q.i. siqua. eterna autem non: z hoc dicit hec regula. ite contra de pe. z re. quod quidam z. c. officijs: ubi datur penitentia n correcto: sed dic q licet ibi imponatur penitentia: non tamen datur remissio: z ideo penitentia illa inutilis dicitur quo ad uitaz eternam: de pe. di. iij. ad fi. z di. v. falsas: merito autez datur peccati uenia correcto: quia correctionem necessario habet dolor peccati precedere. naz ut dicit aug. in canone: quomodo gaudebis te fore correctum: nisi primo te doleas fuisse peruersum. xxxij.q.vij. c. ult. Correctus at ulterius peccator dicet' n e. l. di. ferru. xxxij.q.i. apd misericorde.

a ¶ Nemo potest. hec regula supta e ex. l. ff. eo. ti. l. impossibilium.

Scire debes q impossibilitas proprie triplex est: iuris et facti et nature. De prima pone casu. liiij. di. abbati de pac. c. ult. ff. d uer. obli. l. inter stipulantem. §. sacram. stipulatio enim rei sacre uel liberi hominis non tenet ut ibi. De secunda ibidem et. ff. de uer. obli. l. generaliter et. l. se. non enim tenet promissio: si id promitto quod impossibile e de facto: ut motes alpium ultra mare deferre. ff. de sta. li. l. cu heres. §. i. Ite si dar promitto qd natura dari e impossibile: ut solez luna z stellas: uel facere quod natura est impossibile fieri: ut celuz ascendere uel digito tangere. ff. de uer. obli. l. si stipuler. i. z. ij. responso. huius autem regule ratio satis patet: quia omnis obligatio aut in dando aut in faciedo consistit. ff. de ver. obli. l. ij. in pn. sed quod no e: nec esse potest: dari uel fieri non potest: ergo ibi constitui nequit obligatio. Itez obligatio actionem parit. ff. de procura. licet. §. ea. sed quod non e nec esse potest: obligationem parere non potest: z sic nec actionem. Ite actio est ius persequedi in iudicio quod nobis debetur: isti. d acti. ij. rnso debere autem e de alio habere: sed quod non est nec esse potest: de alio haberi non potest: ergo ibi non e actio: z sic nec obligatio. Nota tamen q hec regula locuz habet in matrimonio z ultimis uoluntatibus z singulis contractibus in sententijs z preceptis. ff. que sen. sine ap. re. l. ult. i. z. iij. responso: in confessionibus. ff. de iter. act. l. in confessionibus z ad. l. acquil. l. inde neratius. §. ult. no. s. de cofess. c. ultimo. Item in legibus z constitutionibus que debent esse possibiles. iiij. di. erit. Est tamen in hoc differentia q impossibilis conditio apposita in contractu vitiat contractum: ut in pallega. legibus. ff de acti. z obli. l. non solum z insti. de inuti. stipu. §. impossibilis. In testamentis tamen z matrimonio ob ipsorum fauorem habetur pro non adiecta: de condi. ap. c. ultimo. vbi de hoc z. C. de institu. z substi. l. reprehendenda: z quod dicit hec regula de ipossibili: itelligas et hoc de turpi: z de hoc dica ifra. e. n est obligatoriuz z. c. i malis.

P Riuilegium personale personam sequitur: z extinguitur cu persona.

V

l Idem.

S Emel malus semper presumitur esse malus.

l Idem.

b ¶ Obligari. etiam iuramento: quia temerarium est. xxij.q.iiij. per totum z supra de iureiuran. sicut z. s. de app. questioni: nec obligatur etiam naturaliter: vnde dicit lex. ff. e. ti. impossibilium nulla est obligatio: vniuersale igitur negatiuum omnem obligatone denegat nec comittitur stipulatio pene promisse. ff. de uer. obli. l. si homo mortuus. No. ergo q si bononie constitutus promittam centum hodie rome me tibi daturu: quia ipossibile e pmissum: non nascitur obligatio: ut hic: z e expressum instit. de uer. obli. §. loca: preterq in casu. ff. de uer. ob. l. ult. §. si inter eos: scilicz quado stipulator z pmissor bonon. constituti notificauerant dispensatoribus suis rome constitutis: stipulationem eo die fore futuram: mandans promissor suo dispensatori ut solueret: z stipulator suo ut reciperet ea die: ar. cotra s. de do. z ptu. cu dilecti. ff. de arbi. celsus. ff. man. l. si madato. ij. §. paulus respondit: dic solu. ibi e vnum mandatum duo possibilia continens: z ideo ad utrumq obligatur: z si deficiat primum tenet ad secudum: hic autem una e obligatio tantum z tota impossibilis uel ad minus primu ipossibile ex quo sequitur secundum. preterea cotractus sunt uoluntarij. C. de acti. z obli. l. sicut. iudiciu aute redditur in inuitum. ff. de uer. obli. inter stipulantem. §. i. z ob hoc etiam notauerunt gof. z osti. in dicta decre. cum dilecti: q si iudex citet aliquem eo die quo impossibile e cu comparere: q non e omnino inutile mandatum: immo licet non teneatur comparere in die pter impossibilitatem tamen tenetur comparere post diem z potest ee huius ratio: quia principale est ibi quod ueniat accessorium quod ueniat tali die z principale n vitiatur pter accessorium sed potius econtra: ut dica infra. e. accessorium. io. an.

c ¶ Priuilegium personale. Hec regula sumpta e ex. l. ff. e. l. priuilegia quedam z. l. in omnibus causis. pone casum. vij.q.i. petisti. de auct. z usupal. c. ij. C. de legi. leges in fi. ad ide. ff. de psti. pn. l. i. in fi. ff. de censi. l. etatem in fi. z. ff. so. ma. maritus z. l. se. ubi heres mariti extraneus condemnatur in solidum non habita ratione ne egeat cum maritus condemnaretur in quantum facere pot habita ratione ne egeat: item in persoali priuilegio quod datur patri patrono z militi ut condemnetur inquantum facere possunt q cum persona extinguitur. ff. de re iudi. l. sunt qui in id z. l. patronus z. l. item miles. Et no. q dicit priuilegium: quia ius comune ad unaz personam directum ad omnes extenditur. lxi. di. miramur de re iudi. in causis. ff. de iur. z fac. igno. l. regula. §. ult. z idem in rescriptis directis ad personas quia cuz personis extinguuntur: s. de offi. deleg. quonia: sic z pacta personalia personas non trangrediuntur: s. de transac. de cetero z. c. veniens. ff. de pac. iurisgentium. §. pactorum z compromissum non extenditur ad hedes: nisi de ipsis caueatur: s. de arbi. c. ult. z intelligitur hec regula de priuilegio personali. i. persoe cocesso. Idem si esset psonale ex parte concedentis: ut s. e. li. d rescrip. si gratiose. priuilegiorum ergo aliud psonale aliud reale: ut. s. d presump. mandata. Si at simpliciter concedatur an dicantur personalia an realia? dic ut no. xxv.q.ij. in summa. xvi.q.i. possessiones z. s. de insti. cum uenissent. z quod dicitur hic q priuilegium personale extinguitur cum persona: intelligas idem in reali: ut. s. extincta re extinguatur priuilegium. xvi.q.vij. z hoc diximus de uer. sig. abbate in fi. ff. quando di. vsu. ce. l. usufructu. quod dic uerum: quando ipse res uel loca: puta ecclesia ciuitas uel loca alia sacra uel prophana destruuntur superioris auctoritate fm io. z lau. qui hoc no. in pre. c. z hoc diximus: ad hoc de conse. di. i. placuit de no. op. nunci. c. ij. z i pre. l. usufructu. non ergo vlterius vocabitur aliquis clericus illius ecclesie uel municeps illius loci. si autem destruatur ab hostibus retinet omnia sua priuilegia z remanent ibi clerici. vij. q.i. pastoralis. xix.q.iij. qui semel. Idem si auctoritate superioris transferat ad alium locum: uel alij uniatur. xvi.q.i z temporis z. c. se. de reli. do. quia monasterium. ff. de contrahen. emp. l. ede secudum inno. qui ad hoc bene no. s. de no. op. nunc. c. ij. licet hic dicatur priuilegium tunc extingui cu extinguitur persona: interdum etiam ante extinguitur: ut cu abutitur priuilegio: quia tunc meretur extingui. xi.q.iij. priuilegium: z in casibus ibi nota. xxij. di. c. renouantes z de consti. cum accessissent z de priuile. accedentibus z de deci. suggestum. Ad hoc autem quod dicitur hic q priuilegium sequitur personam contradicit. s. de usu pal. ex tuarum. so. indeterminate concessum personam sequitur precise: ut hic. priuilegium aute usupallij concedit cum determinatione loci z temporis: z ideo extra locum personam non seqt tenor enim priuilegiorum attendendus e et seruandus: s. de priuile. porro: z. c. recepimus. uel dic ut. i. dicam. 3. de priuilegijs antiqua. xxi. di. denique ff. de off. proconsul. l. ult. ubi presente maiore minor non utitur priuilegio. so. speciale est ob superioris reuerentiam: z dic ut. s. uel dic q sequitur personam semper habitu: licz non actu: sic e ubi ad tempus suspenditur iurisdito lxxxi. di. siquis. uel ob reuerentiam superioris: s. de of. dele. uolentes: uel ob certam causam. C. de cur. fur. l. pe. §. i. de hoc dicaz. i. e. qd alicui.

d ¶ Semel malus. pone casum in semel periuro. xxij.q.v. paruuli: in semel contumace: s. de presump. scribam: in semel calumniante. ff. de accusa. l. ij. ad hoc. xxv. di. c. ult. s. de elec. super eo. ff. de decur. l. eos: hic ergo presumitur eum qui semel malus fuit semper malum esse: z pot hec dici presumptio hominis: quia contra hominem sic presumitur: pot etiam dici presumptio facti: quia ex semel facto sic presumitur: pot etiam dici presuptio iuris: quia ius sic presumit ex facto ut h vides z in iuribus. s. signatis: de quibus diuersis presumptionibus prosequere: ut no. per io. l. di. ferrum. liiij. di. fraternitatem per her. de spon. is qui per accur. ff. quod me. ca. l. non est uerisimile. hic ergo uides q presumitur ex preterito circa presens z futuruz interdum presumitur ex presenti circa preteritu: interdum circa pns interdu circa futuru: quod prosequere ut no. xliij. di. multis. xxxiij.q.ij. cu per helicam de presump. scribam z in predic. c. is cui. licet autez ut. s. dixi: hec posset dici presumptio iuris: no e iuris z de iure: admittit enim probationem in contrarium: z probato q penituerit ulterius malus non dicitur. l. di. ferrum de conse. di. iiij. c. ij. de rescrip. eam te d testi. testimoniu. ff. d edil. edic. q ita saluo eo quod dicitur. s. de heret. ad abolendam. §. illos quoq. s. e. li. eo. ti. super eo. No. ergo q qui semel fuit bonus uel malus semper presumitur bonus uel malus. lxi. di. miramur z. s. de psump. mandata: z prima facie quis presumitur bonus. xi.q.iij. in cunctis de presump. dudum. ff. de le. ij. cum pater. §. rogo. Qui at semel malus semper psuitur malus: ut hic z. ff. de re mili. l. non omnes. §. a barbaris. C. de suscep. z archa. l. si aliquid li. x. z procedit hec presumptio: tum ex presumentis natura corrupta: tu q natura humana prona est ad delicta. xij.q.i. omnis etas in aut. de monachis. §. si uero his colla. i. Idem in simili quilibet presumitur pauper: q nudus natus fuit. xlvij. di. sicut hi. C. de pba. l. ex persona. ff. de magistra. conuc. l. i. §. magistratus: ubi tamen probatur semel esse soluendo adhuc idem presumitur. z sic intelligitur lex. ff. de pulc. cre. l. si creditores in fi. Queri at quare quis presumatur virtutibus plenus z non diuitijs? vide p hez. z osti. de seru. c. uno. z no. q hec presumptio interduz trasit ad filios: quia qui patre icotinete huit icotines presumi: z ob hoc illegitimus n promouetur. lvi.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

di.per totum: τ metuitur crimen patentis in filio .xvi.q.i.si quis cum ad h .ŏ.e.li.de heret.statutum ŏ scisma.c.i.ad hoc.ff.de edil.edic.q si nolit:alias si seruus.§.qui mancipia. Joannes andree.

c Ratum quis. Pone casum.ix.q.ij.c.i.ŏ.e.li.de sen.exco.cũ qs.ij.rñ. .ff.de neg.gest.si pupilli.§.sed si ego :ubi si liber homo gessit negocium filij uel serui peculiare tantum contemplatione ipsius:ratihabitio sequẽs patris uel domini nil operaf quia per ratihabitionẽ nõ tenetur ultra id ad quod pus tenebatur.s.ad q̃titatẽ peculij. Cõtradicit ad hãc litteram.ix.q.ij.lugduñ. xvi.q.i.c.ult.ŏ.de elec.q

Ratum quis habere non potest:quod ipsius nomine non est gestum. Idem.

Ratihabitionem retrotrahi et mandato non est dubium cõparari. Idem.

sicut de his que fi.a prela.cum nos de iurepa.cura.in his iuribus h3 quis ratum qŏ suo nomine non est gestum.so.dixerunt quidam:q secundũ canones poteram ratum habere quod meo nomine non est gestum per iura predicta ut no.de resti.spol.cum ad sedem in glo.penult.sed hec solutio extirpatur per hanc regulam.alij dixerunt hoc fallere in spiritualibus i qbus ratum habeo: quod meo nomine non est gestum per iura predicta τ hoc no.in predic.decre.q sicut in glo.sic patet .uel dic q in.c.lugđ. fuit ordinatio facta nomine proprij episcopi:τ spes in eo posita q ratum haberet: ut ibi no. Uerius dic q ordinatio facta non a proprio episcopo bene tenet quo ad ordinem:licet nõ quo ad executionẽ:ŏ.de temp.or.q translationẽ ŏ.e.li.e.ti.c.i.τ.ij.ibi igitur episcopus pprius non ratificauit collationẽ ordinis quo ad ordinem:quia non erat necesse:sed executionem illi dispensatiue contulit quam non habebat. Alia etiam iura non proprie loquuntur ŏ ratihabitione:sed de quodam nouo consensu que sunt ualde diuersa: τ super hoc uide quod dicam.ĩ.e.non firmatur.item contra.C.ad maceđ.l.ult ubi ratum habet pater contractum filij suo nomine non gestum.so.dupliciter põt esse gestum meo nomine uocaliter:ut.ŏ.e.li.de sen.excom.cũ qs: et realiter ad mei preiudicium:ut quando filius meus mutuũ contrahit sine meo assensu:fit in mei preiudicium.ff.ad macedo.l.i. τ hoc possum ratum habere:quia q ibi ius reprobat per dissensum:approbat per ɔsensum. An autem unus iudex possit ratam habere sententiam latam per alium: dic ut no.ix.q.ij.c.i.de his que fi.a prela.cũ nos de of. dele. prudentiam in glo. ij. in fi. τ per bar.brix.in questione uenericali:que incipit episcopus mutiñ. de materia huius regule adde qŏ.ĩ.dicã.c.pxi.

f Ratihabitionem. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.hoc iure.§. deiecit et.l.semper qui.§.i. Pone casum in iudicijs.ij.q.vi.non solent.ŏ. .e.li.de iureiur.c.ult.ff.de iudic.licet in maleficijs:ŏ.e.li.de sen.ex.cum qs .i.rñ.in contractibus.C.ad mace.l.ult.et habet locum hec regla in casu.ŏ. .e.proxi.s.quando meo nomine gestum est:quia tunc ratum habere possũ et ratihabitio retrotrahitur τ mandato compahitur. Unum no.q si infra certum tempus teneor aliquid facere :et alius id fecit nomine meo infra tẽpus quo id facere debebam debeo illud ratum habere :alias ratihabitio ñ prodesset.ij.q.vj.non solent ibi:q mox reus ratũ haberet. ff.rem ra.ha.l. penult.imputatur enim tunc culpa tacite renunciationis:ar.contra.ŏ.e.li. de preben.si tibi.i. Hec autem regula fallit in casu.ff.de his qui no.isa l. quid ergo in prin.non enim notatur infamia pater qui non iussit filium cõtraher cum muliere que erat infra tempus luctus:licet postea consenserit uel ratũ habuerit. ratio quia ibi spectatur initium ut ibi. uel est ratio : quia licet ratihabitio equiparetur mandato ut hic non tamen iussui ut ibi.iussus eni necessitatem imponit:mandatum nõ:ut no.ex.l.ff. q ius.l.i.§.si ego quero et .ff.q cum eo.l.i.et.l.si mandator. nec comparatur mandato quo ad speciẽ actionis:quia datur actio neg.gest.ff.de nego.gest.si pupilli.§.ait pretor:ubi mãdãdo datur actio mandati.ff.de pcur.l.licet.§.ea obligatio. comparat autem quo ad effectum: τ ideo non dixit q ratihabitio sit mandatum: sed q mandato comparatur.item fallit in casu.ff.de of. proconsu.et lega.l.obseruare in fi.proconsul enim dando legatum anteq̃ ingrediatur prouinciã nil agit:si autem postq̃ ingressus est: dationem illam ratam habuit :ualet non tamen retrotrahitur ad totum tempus sed ad id tantum quando ingressus est prouinciam: ut ibi. ratio quia ratihabitio operari non potest:nisi quod posset mandatum expressum.item fallit.ff.ŏ acquir.here.qui mihi bona.§. iussum ubi ratihabitio tutoris in adeunda hereditate mandato non comparatur τ cẽt idem inuenitur in omnibus in quibus consideratur initiũ τ sic ñ est contra.xvi.q.iij.§.potest.ff.e.q ab initio τ.ĩ.e.non firmatur:τ ibi dica3 τ de hoc per her.ŏ.de pac.c.ij.τ p gof.ŏ.qui ma.accusa.pos.isuper. Itẽ fallit in casu.ŏ.de rescrip.nonnulli ubi de hoc τ.c.ex parte decani in fi.ubi nõ ualet rescriptum impetratum sine mandato:licet ille cuius nomine impetratum est postea ratum habeat : τ hoc facit ius acquisitum illi contra quem facta ẽ impetratio:quod auelli ab ipso inuito non potest:ad hoc.ŏ. e.li.de elec.ab eo qui contra: τ est simile huic regule in eo quod dic q ratihitio retrotrahit qŏ dicit lex q appellãs ɔdẽnatsŏ furto:si ñ p sequi ap.retro notat isfamia:uidel.n. ratã habere sententiã.ff.ŏ his q no.infa.l.furti. Olim dubitabatur an idem in excõicatiõe post ap. lata:sed dic ut.ŏ.e.li.de sen.excom. l3 Et scire debes q si faciens condemnatus est τ satisfec sententie:non agit amplius contra ratũ habentem ad interesse:sed ad penam bene.ff.de vi et vi ar.l.i.§.quotiens.ff.de admi.tu.l.tres tutores.ff.de iurisdit.om. iu di.l.adeo.io.an.

Cum sunt partium iura obscura reo fauendum est potiusq̃ actori. Idem.

In iudicijs non est acceptio personarũ habenda. Idẽ.

g c Cum sunt partium. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e. ti.l.fauorabiles.pone casum.iij.q.ix.indicas.ŏ.e.de fi.instru.inter dilectos.ff.de act.τ ob.arrianus. Hec autem regula vera ẽ:nisi actor foueat fauorabilem causam:puta matrimonij libertatis testamenti uel dot:tunc enim fallit regula:quia fauendum est actori.xxxij. q. i.siquis acceperit.ŏ.de pbat.ex litteris.ff.ŏ manumis.l.antepenul. Et habet hec regla locũ nõ solũ in snia ferẽda:ut.ŏ.s3 ẽt i iam lata: puta a duobus ordinarijs:uno absoluẽte τ altero condẽnãte.tenet enim sententia pro reo lata:nisi in supradictis casibus.ŏ.de re iudi. c.ult. ff.de re iudi.inter pares. Et no.quod dicit obscura:si eni certum esset reum esse obnoxium puniretur:quia culpa ẽ relaxare vindictam.xxviij.di.quia sunt τ hoc dico cum est certum iudici ut iudici:secus si ut deo:ŏ.de of.or.si sacerdos uel vt homini.iij.q.vij.iudicet.de.of.dele.pastoralis.§.quia vero. si certum est eum non cẽ obnoxium absoluitur.idem si dubium ut hic uideo:sanctius ẽ eniũ nocentem absoluere :q̃ innocentem condemnare.ff.de penis absentẽ et sic in re dubia fertur certa sententia:cõtra.xi.q.iij.graue τ ŏ spon. de muliere ad hoc.C.de transac. ut respõsũ sed hic non est dubium immo certum:quia ex quo actor non probauit clare reus debet absolui.vi.q.ult.actor ut ec.bene.ut nostrum.C.de pba.actor. sic no. ber.de spon.inuenis : τ uide quod de triplici ambiguitate nota. xxviij.di.c.vlt.

b Reo.sic dicto a re q̃ petit :uel super qua ipetitur:ŏ.ŏ v.sig.forť.

i Actori .contra.ff.de iudi.l.si quis intentione:ubi ambiguã orationem actoris in sui utilitatẽ interpretamur.so.illud in prin.lit.in quo fauetur actori :hic in fi.in quo fauetur reo :quod dic ut no. de resti. spol.cum ad sedem in glo.ij.in fi. In sũma igitur no.q in obscuris potius fauetur reo q̃ actori :nisi fauor cause aliud inducat ut .ŏ.dixi .hinc est q cum semiplene probauit actor: et talis est causa i qua non est deferendum iuramentum :puta criminalis uel famosa uel ardua.C.de probat.sciant cuncti.C.de dolo dolum τ.C.q me. causa.l.metũ absolui reus. Si autem talis est causa in qua sit deferendum deferri debet reo :nisi ex circunstantijs personarum et cause uideatur iudici illud deferendum actori:de iureiur.c.ult. nec intelligas hanc regulam in obscuris probatiõibus inductis a reo:quia illas contra eum interpretamur:de proba.licet qŏ dic ut dica3.ĩ.c. contra eum io.an.

k In iudicijs. Pone casũ .iij.q.ix.necesse.ŏ.de iudi.nouit τ.ŏ. e.li.de rescrip.statutum. §.insuper τ.§.se.ff.ŏ ar. si cũ dies.§. si arbiter.aliorum enim honores alijs non debent esse occasio nocendi.C. de sta.τ imagi.l.vlt.ad hoc.xi.q.iij.siquis vero. Signantur contraria ad hanc regulam.xl.di.c.i.xlv.di.cum beatus. xcvij. di.nobilissimus.xxiiij.q.i.qui ɔtra pacem.ŏ.de of.dle. sane.ij.ŏ.e. de of.dele.c.ij.τ de sen.ex.quia periculosum.ff.de peñ.aut facta.C. de mo.mulc.eos in fi.τ.ŏ.ŏ simo.per tuas.l.ubi de hoc.so.i penis defertur dignitati et persone:ut ibi:τ de hoc de transac.c.ult.ar.contra.ŏ.de iureiuran.cum quidam.dic ut ibi. Ide3 in sedendo l'assurgendo.xciij.di.non oportet.τ no.ij.q.ix.c.ult.in iudicijs aute3 uel sententia non est habenda personarum acceptio ut hic.in eis enim equalitas est seruanda.C.de pxi.sacr.scri.l.in sacris.li.x. Ide3 i penitentie exhibitione.xxvi.q.vij.sacerdos in prin.in fide christi suscipienda:de conse.di.iiij.nec quẽq̃:τ in alijs sacramentis : de cõiu. seruo.c.i.τ in pauperum receptione cu3 sufficere possumus.xlii. di. quiescamus:τ in alijs operibus pietatis.xvi.q.i.si cupis. hoc ergo quod dicit in iudicijs soluit contraria. Et no.q iudiciu3 interdum ponitur p eo quod pcedit sententiam ut hic τ.ij.q.i.sicut sine iudicio τ.c.in primis. Interdum p condemnatõe:de conse.di.ij.timorem. Interdum p discretione.iij.q.vij.§.tria. Interdum p ultima volantate:ŏ.e.li.de sepul.c.penult. Et nõ q licet iudex uti non dbeat in iudicijs acceptione personarum:ut hic τ in concor.tñ utile est in arbitrarijs iudicem gratiosum habere:ŏ.de of. dele. consuluit τ facit de accu.nulli:τ quod ibi no.caueat tñ iudex ne in facienda gratia incurrat penam constitutõnis ŏ re iudi.cũ eterni supra eo.li.

Ignorãtia facti ñ iuris excusat. Idem.

Cum quis in ius succedit alterius:iustã ignorantie causam censetur habere. Idem.

Odia restringi:τ fauores cõuenit ampliari. Idem.

Decet concessum a principe beneficiũ esse mansurũ. Idẽ.

Indultum a iure beneficiũ nõ ẽ alicui auferendum. Idẽ.

Non firmatur tractu temporis

I Gnorantia facti. Pone casum in ignorantia facti:in ordinato ignoranter a simoniaco.i.q.i.siqui a simoniacis:in eo qui ignorabat beneficium reseruatam per papam uel alij collatum:ŏ.e. li.de pben.si beneficia simile.ŏ.e.li.de rescrip . gratia:in eo q locat militi:credens eum paganum.ff.locati.l.si ignorans. non enim disciplinã contempsit qui militem ignorauit:ut ibi. In ignorantia iuris pone casum.i.q.iiij.§.notandum in fi.ŏ.e.li.de pben.cum qui ibi stultus τc.C. de iur.τ fac igno.l.ij.τ.l.cum quis. Hec regula nõ indiget glosis:cum eius materia plenissime habeatur.i. §.iiij. §.notandum in textu τ glo.xxxviij.di.in sũma.τ de hoc dic ut ibi. Unũ no.q cum queritur de condẽnatione expensarum dicimus q in pncipali causa pbabilis error excusat ab expensarum condẽnatione ij.q.iij. c.paulum de elec.c.i.in fi.ŏ.e.li.sed in causa ap. indistincte uictus condemnatur uictori in expensis.ij.q.vi. omnimodo. ŏ.de ap.sepe.C.de ap.eos.§.ne temere. Ratio autem huius diuersi iuris colligitur per hanc regulam.in pncipali enim cã ẽ error facti:quia i ea ex pbationibus que in facto consistunt pceditur:sed in ap. causa pceditur ex actis prioris cause:vnde ibi ẽ error iuris:τ ideo non excusat a condemnatione ut hic. Et ideo no.inno.τ osti.ŏ.de do.et contu.finem:q si in causa ap.non pceditur per sola antiqua acta: sed inducantur pbationes noue:per quas pnuncietur : tunc pbabilis error bene excusat victum a condẽnatione expensarum quod uerum puto:τ uidetur casus pdicte decre.ŏ.e.li.de elec.c.i.i fi. Ad primum dictum huius regule signatur contrarium.xxxij.q.ij.in lectum:ubi imponitur penitẽtia pbabiliter ignoranti factum:s3 illud ad cautelam.item contra de conse.di.iiij.q his:ubi ignorãter rbaptizatus ordinari non põt.illud speciale τ punitur sine culpa: subest tamen cã.s.iniuria pmi sacramenti:uel dic ut ibi no.

m c Um quis in ius. Hec regula sumpta est ex.l. ff.e.ti.l.qui in alterius. Pone casum.xvi.q.iij.si sacerdotes:sed tertiũ casu3 ibi.no.τ de iurepa.cura.τ.ff.deposi.l.i.in fi.τ.l.ij.ibi enim heres vẽdens rem depositam:credens illã fuisse defuncti non tenetur ad re3 sed ad pcium:quod autem in hac regula dicitur: ueru3 ẽ si cũ ipso successore agatur:secus si ipse agat:quia certus debuit esse de facto suo:cum ad iudicium prouocat:ut in pre.l.qui in alterius:τ ẽ si.ga deliberatorie dantur reo:sed non actori:quia certus debet esse ad iudicium prouocando:de hoc dicam.ĩ.e. non licet: cum ẽt si agat pbabilis posset eẽ ignorantia. Intelligitur autem hec regula generaliter de quolibet successore:siue sit singularis siue vniuersalis:ŏ qbus dicam.ĩ.e.is qui in ius:que uidetur contra.sed non ẽ:quia ibi loquitur de iure:hic de facto.ubi ergo quereretur de pscriptione in qua sufficit bona fides:quod dic ut.ŏ.e.li.de pscrip .c. i.pscriberet successor bone fidei::quod non pscriberet pdecessor cum mala fide ubi autem requireretur titulus:si iniustũ titulum habuit pdecessor talem qui non det causam pscribendi:successor qui eodem iure utis non prescribit.ff.ŏ diuer.τ tem.pscrip.l.cu3 heres.τ aduerte: quia regula ista venit exemplificatiue ad pcedentem:ignorãtia facti pbabilis excusat ut ibi:uel si i ius successit alterius ut hic.

n o Dia restringi. Pone casum in pmo dicto.xxxv.q.iij.quod scripsi:ubi puilegiu3 odiosum ŏ contrahendo.s.in gradu prohibito restringitur:ŏ.de deci.tua.i.ubi decime noualiu3 non accrescunt laicis habentibus decimas in feudum:ut.ŏ.e.li.de si.psbr. c. i.τ ult. In secundo pone.xvi.q.ij.c.i.ŏ.e.li.de puile.licet.ij.respõso C.de sen.pas.τ resti.l.i.que canonizata ẽ.ij.q.iij.in fi.τ concor . ad hanc regulam.xvi.q.iij.§.potest.ŏ.e.li.de puile.ne aliqui.ff.ŏ libe. τ posthu.l.cum quidam.si ergo ius uel puilegium odiosum ẽ:restringendum ẽ:si fauorabile ampliandum ut.ŏ.si fauorabile:τ odiosum ut macedonianũ ampliatur pacto::quia illi uiri non potest renunciari. ff. ad mace.sed τ si pater in fi. Item extenditur non solum ad pecuniam:sed ad rem aliam datã in fraudem.ff.eo.ti.si iulianus.§.mutui τ.l.iij.§.i.τ per hanc regulam soluunt contrarium decre.de deci.ex pte.ij.ad decre.eo.ti.cum contingat .in decre.enim ex parte erat fauor. s. puilegium: τ ideo concessis decimis itelliguntur cõcessa etiã noualia:sed in decre. cum cõtingat erat odiũ . s.pscriptio:ŏ.de pscrip.vigilanti:τ iõ licet pscripserim decias: non uideor pscripsisse noualia postea insurgentia ut ibi. Et facit ad questionem quam no.osti.ŏ.de pscrip.cum ex officij:de prelato qui prescripsit visitationem τ nunq̃ fuit pcuratus: modo petit pcurationem:an sit audiendus?τ dicit q non.pscriptio enim odiosa ẽ:τ iõ vnum sine altero acquiri potest per eam:nec tunc ẽ visitationi annexa pcuratio: sed ius cõmune fauorabile:τ ideo uisitationi que de iure cõmuni fit: ãnexa ẽ pcuratio ut ibi.odia igitur restringenda sunt:vnde alterius odio qs grauari non debet:infra.e.non debet:et.adde hic quod ibi dicam. Joãnes Andree.

a d Ecet concessum. Pone casum.xxv.q.ij.c.i.τ.ij.ŏ.e.li. de prebẽ.sicut nulla i auť.coll.vi.ɔstitutio que ŏ digni.i fi.ubi filiusfa.per dignitate3 sibi delatam factus sui iuri dignitatis sue administratõe finita remanet sui iuri: ad hoc.ŏ.e.li.de priuil.c.i.in prin.priuilegia ergo principis sunt perpetua :τ hoc uerum est in realibus personalia enim extinguuntur cum personis :quod dic ut dixi.ŏ.e.priuilegium . Idem dico de priuilegio ad tẽpus dato.pone casum de uer.sig.tua.ŏ.e.li.de prescrip.si propter et licet hic exprimatur de principe idem in beneficijs aliorum.xij.q.ij.si episcopus de insti. cum uenissent. possunt enim episcopi dare priuilegia: de re iudi. cum inter uos de hoc.xxv.q.ij.in sũma. Et nõ. q licet puilegiũ debeat esset perpetuũ ut hic extinguitur tamen propter abusum:negligentia3: contrarium factum et superueniens enorme preiudicium quod dic ut no.xxij.di. renouantes .xi.q.iij.priuilegiu3 de deci.suggestum.unde dico q ab ipso pricipe uerba priuilegij interpretanda sunt :ita q alteri enorme preiudicium non afferant .ŏ.de uer.sig.quid per nouale.si autem ex post facto superueniat preiudiciũ pone casum per decre.suggestu3 de de.hic cum sit necesse directe uenire contra uerba priuilegij:crederem proponendam principi questionem de priuilegio:quod de nouo tendit od noxam: τ contra illud non debere propria auctoritate ueniri :secundum lau.qui hoc sentit.xxv.q.i.in fi.τ her.i pdicta decre.suggestũ.in ultima glo.

b Principe.qui solus secundum quosdam potest priuilegium in alterius preiudicium conferre.ix.q.iij.nunc uero τ.c.se.ŏ.de conces.pben. pposuit. C.de quadri.prescrip bene a 3enone.quod non est ueru3:ut no.xxv.q.ij.in summa in princi.

c Mansurum. τ omni malicie τ diminutioni contrarium: in auť.constitutio que de digni . libe.in fi.colla.vi. Et no. q hoc uerbum decet:quod ponitur in hac regula q̃tum ad ipsos subditos:necessitatem importat : τ q̃tũ ad ipsum pncipem honestatem.ipse enim priuilegium per se concessũ diminuere uel moderari τ etiam in totum tollere potest:pmum pbatur.ŏ.e.li.ŏ deci.c.ij.de statu regula.c.vno de puilegijs.c.i.τ.c.ne aliqui τ.c.se.secũdum pbatur.e.li.de elec.quia sepe de immu.ec.clericis de sen.ex. c. ult.in fi.ad hoc.lxiij.di.c.verum.C.de legi.digna uox.

d Indultum a iure.pone casum in licentia nubendi data ab apostolo .xxviij.di.de his. In anno dato ad pmotionem sacerdotij:ŏ.e.li.de elec.cõmissa. In quadrimestri tempore dato condemnato in personali actione ad soluendum.ff.de re iudi.l.iiij.§.siquis condemnatus. Cõtra.ŏ.de re iudi.quod ad consultationem.ŏ.de appel.cũ sit τ.c.oblate.ff.de re iudi. l.ij.cum suis si. So.quoddam ẽ iuris beneficium quod non potest alicui auferri:ut inducie.x.dierum ad appellandum.ij.q.vi.anteriorum : inducie iiij.annorum ad petendam restitutionem:ŏ.e.li.ŏ in inte.resti.c .i. Et illud uerum est in istis τ alijs inducijs :que dantur a lege sine tacito uel expresso ministerio iudicantis. Quoddam ẽ quod sine causa auferri non potest:τ sic intelligatur hec regula:sed cum causa τ causa cognita bene:τ no. de hoc plene in dicta decre.cum sit:τ illud ueru3 in iducijs: que licet dentur a iure interuenit tamen in eis tacitum uel expressum ministerium iudicantis:ut in deliberatorijs.xx.dierum τ similibus . quod ergo hic dicat q beneficium iuris nemini ẽ auferendum:intelligas ab homine τ sine cause cognitõe:alio enim iure interdum tollitur alterius iuris beneficium.pone exemplu3 in solenniter uouente qui non cõtrahit:ŏ.e.li.de uo.τ uo.re.c.uno. In ɔtumace

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

in non venieñdo. In notorio criminõ t intestio appellante : qui non an
diuntur appellantes. xxiij. q. iij. &c illeata de ap. ppofuit ꝛ c. fua nobis. C.
ne.&c.in una t eadem causa ter.ap. per totum : fed ubi una aufu.rit nel pmit
tit bominem aufere ceffat regula:licet eft videre in patre qui a iure babet
vfufructum in bono aduẽtuq; filij. C. be bo. qua de.li.I. Cum oportet t. vlt.
t tamen ãftar ppter re
linquentem ea condĩone
ne ad patres perueniat vfu
fructuarius auf.ut. li. matri
.e aute in pecu. cafua. . viij.
Item a lege dal marito ad
minist̃randu bonop paterna
liter: ti pôt ãri p mulierem, pbibiđes. C. ꝑ pac. pac. I. bac lege. Et ita ſi
ſiunt permittente lege per bominem ſicri non videntur:fed potius per leges
permittentem. Et ſi de bac regula. p. dicto dcto qui confirmationem bobt pe
terc.I. tres menſes ut. ff. de ope. ſi. fit poſt poſſeſſam confenſum:ut ibi: ejus
et mas fat.e petat confirmationem. i. menſem: videtur enim q non poſſit
boc mandare : et quo enim eodem tpe alio iure non cauetur q boc poſ
ſit:ergo beneficium illi dicto indultum tollere non poterit per banc regula:
t ea que. ff. vtri. Jo. an.

In prima. Dec regula ſupra t ff. li. ff. c. ti. I. quod ab initio. ℞one
ſãm. t. q. ſi cognatus ubi non conualescit fimoniacus ingreſſus. ff.
cli. de relig. ſi to tempore:ubi ſpectatur impetrantis etas quam babebat
impetrationis tempore. ff. de re. ebi. inter ſtipulatione. ſi ſacram:ubi non
videtur impetrantis liberi poſtea feruo fiat:ad idem. ff. co. li. de
ſen. ex. licet. ff. qui t a q. ma. li. ſi feruo. ubi libertas data ſeruo alieno ſi na
tus licet poſtea efficiatur feruus meus:ad idem init. ubique non eſt plus
ſcitum. C. de rec. audito cay ſi. Beta ergo et bac regula unium ſpectandi:
alibi babeo de fine:fed pro ſequere boc bocardum:ut no. ff. de dec. dadi.
Ité nota q ꝑcipio nullam ſ ipſo iuretracta tempora non cõualeſcẽ:ſe
cus autem ſi non eſſet nullius:ſed ſinullius:ut. ff. de poſſeſſione bonc. ij.
de dec. ꝙ ſicut. Exꝑreſſe contra. xij. q. ij. ſigua de rebus. xvi. q. i. ci. ut. ſi bis
que ſunt a pa. cum non: ibi de boc ſi regula. ſignificatum de ut patro. ca
ra ne de ſpon. impu. de illo de conia. fer. propoſui. ff. de rita inp. l. ſiquis
in fenatoco. C. de nupt. t ti contra. In ſio omnibus dicitur:quia conſule
ſatisquod a ꝑncipio nullum erat. So. ad. ꝑdic. ſigua de rebus dic q non
obſ. ecundum Jo. qui ibi no. q contractus factus ꝑ clericos uacante fede
tenet ipſo iure:ſed ffitual ecclesia. Sed bug. ibi. t. ff. ſi. Ver. extra re fede
na. ca. licuit contrarium feliciter q non tenet ipſo iure:z dicunt ibi rebaldi
quantum de facto. ꝑfitet: q poteſt poſtea habere ratum:dicunt ibi gemi
le. ſi uxor. ecclie. in ſi pe. gonzaliter ad illud:t ad omnia contraria ſupradic
tap: illud quod ab initio nullum ē non firmatur ſolo tractu temporis : ut
bic.licet enim tempus non ē modus inducendę obligationis. ę. q. iij. q. ꝯ
quoniam de conſi. peruenit. C. ꝑ.ſi certo anniuſ:nec tollendi.C. de pe
ſcrip. caſuum. ff. de act. t ob. Obligationum. ꝑ placet : ſic nec reperandę: ut
bic.ad idem. ff. ne fe. expos. li. muta:ſed nouo ſubſequenti colenſu inter
dum tractu interuẽti expaſſo fabilata cau'a impedimẽti bonu:ut per ꝓtaria
ꝓbatur:ad boc. C. ſi ma. fac. ra. ba. li. t. ij. ꝓbatur bec optime opinio. ff. t.
li. de ſpon. impu. t. ualent ergo ex fabiquenti conſenſu ex nunc non ut
ex tunc ſi. ff. de off. ꝓcon. l. obſeruare in ſi. Speciale ſi videl ſecunda bē. i
contracta nouo:tubi non tenet contractus nili tutor: ad. ꝑcuratio ibi ſi ꝓ
ſona licet poſtea confentat:nibil de auctoritate ut. ſi tutor. ff. e. li. obligatꝫ.
Item in dictone que ſi nulla ē fabiquenti conſenſu non confirmatur:ſi ō
elec.andus fecundum bec.qui boc no. ff. li. de rebus ec. alie. nd non du
dum in glo. magna in ſi. fed adbuc ob. ſ tolutioni contradicit pe. decre. ff.
de ꝑcura. curatubi enim tractu tempous confirmatur quod ab initio non
valebat. fo. ibi non fuit ſolus tractus tempous:ſed bona fides cum tempo
re legitimo:quod ꝑcipiẽtem induxit: t facit quod bu. ff. e. cum quidam
fuit illud propter fraudandum:ad fuit ibi etiam tractus conſenſus ꝑcipitis:
ut ibi no. Item ſolutioni contradicit. ff. de eo qui dat. in ma. quam pol.per
a dul. c. ti. mit̃monium contracti cum fecunda viuente puma: monia
puma:ex nouo conſenſu confirmatum non poteſt. So. illud ē propter impe
dimentum perpetuum. f. adulterum cum ſponſalibus de factu:ut. d. co. n. c.
ult. licet ergo ſuperuenit caſus. I. mole ſpme:a quo potuerat cum fecũda ma
trimonium imbocatu remanet tamen impedimentum prędictum: ꝓpter quꝫ
nouus conſenſus non poteſt inducere matrimonium cum fecunda:z ibi de
bocalla ergo que de neceſſitate debẽdarent initium sue quę ſo non ualent:
qua ſuiceſſi in eo ꝓpetuum impedimentum:nec tractu temporis nec nouo
ſubſequenti conſenſu confirmantur:ut bic et ibu:fed ea que de neceſſitate nō
reſpiuunt initium nec iubeli in eo perpetuum fed temporale tantum exꝑ

dimentum: ſi non ſolu tractu temporis confirmatur ut bic: tamen
ſublato impedimento nouo ſubſequenti ꝑſenſu inter dum tacito iter
dum expreſſo innouatur contrarium: ſic ſolutionem intelligo ſupra
dictam.

Dicam.

On eſt fine culpa. Dec regula ſumpta eſt ex. I. ff. c. ti. I. culpa
ē. ℞one caſum in
clerico tacitente lapi
dem: t eoo fagitta
te. bi. clerico . xv.
q. i. ſi. ut magi. mo
narbo cyriacio. ſi.
de bomi. ma. f.

Cum nō pertinet ſe immittere.

Idem.

Illuo pluribus uti deſſibꝰ

R.ſi. Scire enim debet ſed obſtant ſupradicta iura . Alii dicerunt. f.
qual. nalo. tan. t gof. reatando q illud babet locum in actore t ea
dem inſtantia iudicij:nam ſecus in conuentione. ff. de mi. tefta. l. papi
nianus. ſi. ſed nec impubero. in reo autem non babet locum ut. ſi.
ꝑbaui. Sed buic opinioni contradicit ꝓpe. dece. nouiter: nam ibi
erant mutue petitiones:t ſuper eo ſuper quo ſe defendebat abbas
non audiatur ibi allegans contraria ſꝑcipionem. f. t ſualegium : et
ideo dicerunt q non audiatur allegans contraria in eadem ſtantia
iudicij:et in contrario fed in diuerſo bene:t ideo dixit q q paimo
que de inoffitioſo teſtantis:t facultas nō poſſe petere nullus:ut
C. de inoffi. teſta. Louara maiores:fed buic contrario dicit de relcrip.
audiatur. c. ſi olim:ubi ſcadem inſtantia ꝓponitur. unde dicerunt
alij:ꝙ ſub conditione licet ꝓponere contraria:puta ꝓpono tale ex
ceptionem:in qua ſi ſuccubuero:extunc ꝓpono talē:facit de excep.
cum neneabilis. ꝙ ibi no. t ſic intelligunt dicta decre. audiuo.
t. c. ſi olim:t boc recte quia feruari in curia. Sed boc non colligi
ex ipſo dicto t relatur:z

noxam: uel dare seruum p noxa: insti. de noxa. in prin. Regulariter ergo nullus punitur sine culpa. xvi. q. vij. inuentum de homi. ioannes ⁊. c. ul. C. de penis sancimus. ö. de consue. c. penult. ⁊. ö. regula. px. cum suis concor. ⁊ est ratio: quia pena ē mensura culpe: de offi. deleg. sane. ij. de transac. c. ul. de homi. sicut dignum: ubi autem non extat mensurandum mensura locum non hz: ergo ubi non ē culpa nec pena: bene tamē ex causa punitur quis sine culpa: ö. ut lit. non cōtest. quoniam frequenter. §. si uero in fi. Et hec materia plus glo. non indiget. psequere enim eam ut no. xxij. di. renouantes. ö. de consti. cognoscentes. de priuile. antiqua.

est aliquis puniendus. Idem. Quod quis mandato facit iudicis dolo facere non uidetur: cum habeat parere necesse. Idem. Mora sua cuilibet est nociua.

l Quod quis mandato. hec regula sumpta ē ex. l. ff. e. ti. l. non uidentur data. §. q iussu. Po. ca. i milite qui ď mādato iudicis occidit. xxiij. q. v. miles. In laico uel clerico q de mandato episcopi capit clericum: ö. e. li. de sen. ex. si clericos ⁊ in eo qui iussu pretoris corrupit album qui excusatur a pena. ff. de iurisdi. om. iudi. si quis id. §. doli mali: et hec uera cum iudex aliquid mandat officium suum exercendo. ff. ad trebel. seruo. §. cuz pretor. Et causa quare tunc excusatur parens ē iudicialis auctoritas ut ibi. secūdo ne contra publicam utilitatem impediatur punitio maleficiorum: ut. ff. ad l. acquil. ita uulneratus. Si uero non exercet officium suum: non ē parēdū nisi ex reuerentie exhibitione. ff. de in ius uocan. l. generaliter. nam interdū resistere debent officiales: de pen. di. i. nemo. ö. de elec. fundamenta. §. iudices. C. de ap. qm̄: ⁊ hoc uerum in atrocioribus: in qbus potius deo quam hominibus obediendum ē. xi. q. iij. si dominus de sen. ex. inquisitioni. ff. e. ti. ad ea. In his autem que sine dolo cōmittūtur etiaz extra officiū parēs excusat. ff. ad le. acquil. liber homo. ij. ubi ď hoc plene no. Et no. q sicut dolo caret qui iudicis obtemperat pcepto: ita econuerso dolo non caret qui iudicis non obtemperat precepto. ff. e. ti. l. non potest dolo carere qui iperio magistratus non obtemperauit.

m Cum habeat. redditiuum cause. In his ergo in quibus non habet necesse parere: ut in atrocioribus que ad suum non spectant officium: dolo nō caret ut. ö. dixi: ⁊ facit de sen. excom. vniuersitatis: ubi uerberans monachū si est laicus: licet hoc faciat de mandato abbatis sui: excommunicatus est. Et no. q dicit q habeat parere necesse: sicut enim necessitas excusat a furto ut de conse. di. v. discipulos. ö. ď furtis. c. iij. ad hoc. ff. ad. l. ro. de iac. l. ij. §. cum in eadem naui: sic ⁊ a dolo: ut hic uides. cum ergo nullum maleficium sine dolo uel lata saltem culpa: que dolo comparatur. xv. q. i. aliquos ď se. ex. c. i. ff. de iniur. l. illud: ergo ⁊ a quolibet maleficio excusat necessitas: qď intelligas ut. ö. dixi. Est autem regula hec in argumento ad questionem de eo qui ad mandatum ecclesie reddit debitum uxori pendente lite adulterij uel conditionis: de hoc nota. xxxiij. di. sicuius: ⁊ de conuu. seruo. proposuit.

n Mora sua. hec regula sumpta ē ex. l. ff. e. ti. in condemnatōe. §. unicuiqz. Pone casum in eo qui ē in mora soluendi decimas: quia peunt periculo suo etiam casu fortuito. xvi. q. i. decime. Idez in cōmodatario uel depositario qui fuit in mora: de cōmo. c. vno. ď dpo. bona fides. Idem i fure qui statim est in mora. C. de furt. l. subtracto. Circa hanc tamen regulam nō. q ad hoc q quis dicatur morosus requiritur q sciat se debere uel scire debeat: q interpellatus fuerit a die uel homine: et q habuerit possibilitatez dandi hoc habes. ff. de rebus cre. l. qď te: ⁊ tunc tenetur morosus ď casu fortuito: etiam si eodem modo fuisset res apud dominū peritura fm accur. licz mar. contra ut nō. i dicta. l. qď te et probatur. ff. de. l. i. cum res. §. ul. fortassis enim dominus rē uendidisset: et apud alium perijsset: ⁊ hoc tenet ber. ö. de cōmo. c. uno ⁊ de depo. bona fides. Et no. q dicit mora sua. nam i duobus reis debendi altero interpellato alter liberatur interitu speciei: sed interpellatus tenetur. ff. de usur. l. mora. in fi. Item mora fideiussoris sibi nocet nō reo quominus liberetur interitu speciei: secus econuerso. ff. de uer. obli. l. cū filius ⁊ l. mora: ⁊ hoc quia fideiussor habet causam a reo: nō reus a fideiussore. Unum nota. q si debitor primo fuit in mora soluendi: ⁊ postea creditor in mora recipiendi: uel contra: q ultima mora nocet: ut. ff. de usuris. l. creditor: ⁊ uide q no. de. deci. cum homines. De mora autē ⁊ multiplici ei9 effectu plene no. ff. de usur. l. mora. Sed nunquid mora semel cōmissa purgari potest? et uidetur q non. xij. q. ij. longinquitate. xx. q. ij. puella de elec. cum in cunctis: ibi elapso tempore: de sup. ne. pla. licet ⁊. c. ul. ff. de act. et obli. l. traiectitie. C. de ꝓ. ⁊ cōmit. stipul. magnam. Contra q possit purgari xviij. di. c. i. ubi de hoc ⁊. c. di. quoniam de sup. ne. pla. litteras de elec. q sicut in fi. de rebus ec. non alie. si quis pbyterorum de loca. ⁊ conduc. propter in fi. ⁊. c. potuit in fi. ubi de hoc ⁊ de elec. c. ult. ff. si quis caut. l. ⁊ si post tres. ff. de peri. et cōmo. rei ven. l. i. C. de fideius. sancimus. ö. e. li. de pben. si tibi. So. dic q ubi dies pfigitur a canone uel lege penam ipo iure mora purgari non potest. pena enim semel cōmissa non purgatur: ⁊ sic intelligūtur prima iura ⁊ hec regula: ⁊ hoc est uerum nisi eadem lege uel alia l' canone caueatur: i eo casu moraz posse purgari ⁊ penam euitari: ⁊ sic intelligūtur cōtraria. Lex autem illa ⁊ si post tres loquitur de preparatoriis iudiciorum: in quibus mora bene purgatur ut ibi cum suis si. sz post litem cont. non purgatur. ff. de uer. obli. l. si insulam: multo ergo minus purgatur pena semel cōmissa: nisi forte fingeretur non fuisse in mora. ij. q. vi. biduum. de re iudi. cum bertoldus. ff. de in inte. resti. l. diuus. sicut enim a pena canonis non appellatur: ö. de ap. consuluit. ij. ⁊. c. quia nos: nec a pena legis ut. ff. de uer. sig. si qua pena: sic nec purgatur ut. ö. dictum ē: ⁊ hoc no. gar. ö. e. li. de elec. cupientes. §. q si per. xx.

L

Idem. Ea que fiunt a iudice: si ad eius non spectant officium: uiribus non subsistunt. Idem. Scienti et consentienti non fit iniuria neqz dolus. Idem. Que a iure cōmuni exorbitāt nequaqz ad consequentiā sunt trahenda. Idem. Quod omnes tangit: debet ab omnibus approbari.

o Ea que fiunt. Hec regula sumpta ē ex. l. ff. e. ti. l. factum a iudice. Po. ca. lxviij. di. quorum uices: ubi simplex pbyter ordines conferendo chrismando uirgines consecrando nil agit: ö. e. li. de pe. ⁊ re. indulgentie: ubi non tenet indulgentia data ab episcopo ultra tenorem concilij generalis: ad idem. ff. de iurditione. o. iudi. l. ul. ubi dicitur: extra territorium ius dicenti non pareatur impune: idem si. ö. iurisditōem suam uelit ius dicere. Et habet hec regula locum etiam cum bonū ē id quod facit iudex: tamen ex quo ad eius non spectat officiuz uiribus non subsistit: pone exemplum. xcvi. di. bene quidem: bonum enim est statuere res ecclesie alienari non posse. xij. q. ij. per totum de rebus ec. non alie. per totum: tamen statutū imperatoris super hoc non ualuit: quia ad eius non pertinebat officium: ut ibi ad idem de ap. dilectus: ibi enim officialis archiepiscopi bonum ⁊ equum decreuerat: tamen quia id ad suum non pertinebat officium ratione appellationis interposite ad papam non ualuit quod fecit. generale enim ē q non sufficit bonum facere: nisi ⁊ bñ id fiat. xvi. q. i. monachi. ij. de postul. c. ij. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. ⁊ facit. xxiij. q. v. relegentes: ⁊ de collusi. c. i. ⁊ quod ibi no. Et qď dicit regula: ea que fiunt a iudice: alias subaudi: nam in eo quod facit non pertinens ad suum officium: non dicitur iudex: sicut ergo pcurator fines mandati non debet excedere: sic nec iudex fines iurisditionis: ⁊ hoc dico siue sit ordinarius siue delegatus siue arbiter: saluo eo quod de prorogatione no. ö. de of. delega. P. ⁊. G. Queri solet: si iudex qui de. x. tantum potest iudicare: iudicat de. xx. an ualeat sententia in. x. dixit Io. q non: quia res iudicata non potest pro parte tenere ⁊ pro parte non tenere. ff. fa. her. in hoc iudicio: ⁊ hoc ipse no. ij. q. vi. §. diffinitiua. ṽ. cum certa ratione in fi. Ad contraria ibi signata. xij. q. ij. si quos de seruis. C. de donat. sancimus: potest responderi id speciale fauore donationum. Ad decreta. de arbi. cum tempore de pben. dilectus potest dici q ibi sententia continebat plura capitula. unde in uno potest tenere in alio non: hic autem continet unum tantum: ⁊ cum io. concor. accur. ff. de iurisditione om. iu di. l. ul. hu. tamen ⁊ lau. tenent contrarium. s. q sententia bene tenet in. x. ⁊ dicunt sententiam rescindi tantum in superfluo: ⁊ hoc no. ex uerbis illius. ṽ. cum certa: dum dicit q contra ius gestum uidetur. C. quando pvo. non est ne. l. certa: ⁊ pro eis facit quod no. de bo nat. apostolice: ⁊ regula. ĩ. e. utile: ⁊ quod ibi dicam. Pro Io. optime facit pred. decre. ö. e. li. de pe. ⁊ re. indulgentie. Pro hu. ⁊ lau. ö. e. li. de arbi. c. i. ff. de arbi. l. diem. §. si plures. Et facit hec regula pro his que dixi. ö. e. q quis mādato. Ad primū casū ptra. xcv. di. c. i. ubi presbyteri chrismabant in fronte. Sed illud ad tēp9 a greg. fuit specialiter concessum: ⁊ dic ut ibi: ⁊ tūc ad eoꝝ spectabat officium: et si non ex ordine ex demandatione: ⁊ vide quod de hoc no. de psc. di. v. manus in vltima glo. nec hz locū hec regula in spiritualibus q̄ potius dependent ex potestate ordinis q̄ȝ iurisditionis. Hinc ē q si episcopus qui hoc pōt ex ordine consecret alienam ecclesiam vel altare uel ordinet alienum subditum: quod ñ pōt ex iurisditione: consecratio tamen ⁊ ordinatio bene tenet: licet ordinatus executione careat. vij. q. i. episcopus in dioc. ď temp. or. q translationem: ⁊ dixi. ö. eo. ratum.

p Scienti. hec regula sumpta ē ex. l. ff. e. ti. l. nēo uidet fraudare eos qui sciunt ⁊ consentiunt. Po. ca. in ingenuo qui sciens et consentiens contraxit matrimonium cum serua uel econtrario. xxix. q. ij. si quis ingenuus et. c. si femina. In clericis qui scienter et uoluntate iocosa se ad inuicem percutiunt: ö. de sen. ex. c. i. Item in eo qui sciebat rem quam emebat seruitutem debere. ff. de act. emp. et uen. l. i. in fi. Et concōdat ad hanc regulam. ĩ. e. eū qui certus. Et q dicit hec regula scienti: dic uel scire debenti. ff. de edil. edic. l. i. §. si intelligatur: ad hoc. xvi. di. q dicitis. ö. de cleri. ex. mi. aplice ö q me. cā. c. penult. in fi. Item dic scienti a principio: secus si ex post facto. ff. de edil. edic. l. iustissime. §. ul. Et nō q dolus malus est omnis calliditas fallacia machinatio ad circumueniendum fallendum decipiēdum alterum adhibita secundum labeonez. ff. de dolo ma. l. i. §. i. sed sciens non circumuenitur: fallitur uel decipitur: ergo sibi non infertur dolus: ergo inductus ad clericatum uel monachatum non dicitur dolum passus: quia non est deceptus. xx. q. iij. constituit: vbi de hoc ⁊ de conuer. coniu. dudum in fi. Et q dicit hec regula non inferri dolum scienti et uolenti: uerum ē ut ex eo agi possit: inferatur tamen ita q nascitur ex eo actio per exceptionem elidenda. ff. ď furtis inter omnes. §. ul. ⁊ penul. Et nō q hec regula formata est copulatiue non disiunctiue: vnde hec duo cōiunctim requiruntur. s. q sciat ⁊ consentiat: scienti enim ⁊ non consentienti bene infertur iniuria ⁊ dolus. xv. q. i. illud cum si. Ad hanc regulam signatur contra de sen. ex. cōtingit. i. ibi huius manus iniectio: ⁊ si non violenta: tamen iniuriosa noscitur. So. non ē iniuriosa: quia iniuria fiat ipsi clerico uolenti ut hic: sed ē iniuriosa: quia fit iniuria toti ordini clericali: ⁊ ideo ibi sequitur cum canon ille ⁊c. ⁊ ibi de hoc. Item contra C. de rap. virgi. l. una. ubi si rapis virginem etiam uolentem teneris: sed hoc ideo quia id uoluit persuasione dolosa: quod plus ē q̄ȝ violenta. ff. de ser. cor. l. i. §. persuadere. Item contra. C. de furtis ⁊ ser. cor. l. si quis seruo: ibi sciens ⁊ consentiēs agit furti ⁊ serui corrupti. So. de rigore ⁊ rei ueritate illi scienti ⁊ consentienti non fuit facta iniuria: tamen de quadam equitate agit: ac si iniuria ul' dolus sibi fuisset illatus: vnde nec furtum fuit ibi factum nec seruus corruptus. ex equitate tamen agitur de utroqz: ⁊ facit hec regula ad id quod dixi. ö. e. possessor male fidei ad fi.

q Que a iure. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. titu. l. q contra rationem. Pone ca. xvj. q. i. hinc est etiam. ö. de priuil. sane. ff. de consti. prin. l. i. in fi. ⁊ concordat ad hanc regulaz. ĩ. eo. qď alicui ⁊. c. in argumentum potes igitur intelligere hanc regulam in priuilegio ut. ö. quia singulorum priuilegia legem cōmunem non faciunt xxvi. q. ij. non exemplo. Item in iure pone in uelleiano nam regulariter quilibet intercedendo obligatur. fallit in muliere hoc ergo nō trahitur ad consequentiam: ⁊ idem in fi. ⁊ uide quod dixi. ö. e. priuilegiuz ⁊ qď no. de priuil. sane. Et nō. q sicut ea que exorbitant a iure communi ad consequentiaz trahenda non sunt ut hic: sic nec amplianda: sed restringenda: ut. ö. e. li. de filijs presby. is qui in fi. ad idem. ö. e. odia. Item licet fauorabile puilegium amplietur ut ibi: nō tamen ad consequentiam trahitur ut hic. Et facit hec regula ad questionē qua queritur: an fratres heremitani uel fratres sancti augustini ⁊ alij religiosi mendicantes ⁊ non mendicantes comprehēdātur constitutione illa extrauaganti nouiter edita per bonifacium papaz viij. que incipit super cathedram peminentie pastoralis: que habet i c. de. de sepul. dudum: in qua exprimuntur solummodo minores ⁊ predicatores. ⁊ quicquid alij dicant: dicendum ē q non extenditur ad alios religiosos mendicantes vel non mendicātes uel ad seculares clericos: sed solum minores ⁊ predicatores amplectitur: tum quia intentio pape uidetur hec fuisse: ut per uerba ipsius constitutionis apparet: tum quia exorbitans ē a iure cōmuni illa constitutio: ⁊ iō ad consequentiam non trahenda nec amplianda ut hic. vult enim illa constitutō dari quartam: etiam de his de quibus a iure dari non debet: sicut de ornamentis relictis p fabrica anniuersario. xx. xxx. ⁊ sic de singulis: puta relictis p luminaribus uel certis personis: ď testa. c. ul. de. ṽ. sig. ex parte. iij. Dicam ergo illa iura mutata ⁊ correcta per constitutionem solum quo ad expressos in ea: quo ad alios remaneant adhuc ipsa iura. correctio enim iurium ē uitanda: ď elec. ecclesia uestra. ij. cum si. in talib9 eniz non arguimus de similibus ad similia ⁊ concor. quod dicam. ĩ. e. in penis: ⁊ facit ad hoc optime. ö. e. li. de elec. statutum ⁊ de regula. constitutionem: ⁊ ita pronunciatum fuit per pfundissime scientie et bone memorie uirum dominum ioannem de monte murlo et per me in quadam questione: in qua fuimus ad consulendum assumpti.

V

Idem. In obscuris minimum ē sequēdum. Idem. Cum q certus ē certiorari ulterius non oportet. Idem.

r Quod omnes tāgit. Po. casum in archiepiscopo consecrando ab oibus suffraganeis. lxvi. di. c. i. In electione faciēda ab omnibus canonicis: ď elec. quia pter. In concedendo haustuz aque in q9 omnes uocandi sunt q ius habent. ff. de aqua plu. ar. l. in concedendo ad idem. liiij. di. c. i. viij. q. i. licz de temp. or. si archiepiscopus. C. de auc. prestan. l. ul. ff. de adop. l. nam ita diuus: nam si qui leduntur uocandi sunt in confirmatōe adoptiōis ut ibi. Et nota q dicit id quod tāgit omnes debere approbari ab omnibus: ergo non ualet quod facit maior pars: et sic ē cōtra. lxv. di. c. i. ö. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ff. ad municipa. qď maiō. So. aut cōpetit ut singulis: aut ut collegis: quod psequere: ut no. per her. ⁊ inno. de consti. cum omnes. Fallit autem hec regula in casu insti. de rerum di. §. religiosum. ṽ. in commune: ut nota. in pd. decre. cum omnes. ad id quod. ö. dixi: q sufficit quod facit maior pars collegij: contradicit decre. de re iudi. cum olim in fi. ibi plena omnium qui presentes fuerint ⁊ cetera. Sed ibi subauditur uel maioris partis: nam illud dicūtur omnes facere: quod facit maior pars. lvi. di. apostolica ď elec. cum inter canonicos in prin. ff. ad municipa. qď maior. interduz tamen requiruntur due partes: de elec. licet ⁊. c. ti. scriptum cum si. ⁊ facit hec regla in argumentū ad id ď quo olim dubitabatur: an in electione inferioꝝ dignitatum uel canonicorum uocētur absentes: ⁊ uidebatur q non: per predictā decretalem cum olim in fi. hodie terminatum ē. ö. e. li. de preben. cum i ecclesijs. Item e ar. ad questionem: an papa possit statuere inuitis accolitis: q ipsi contineant: ⁊ hec questio nō. lxxxij. di. pposuisti: ⁊ dixit ibi Io. q non quia castitas suaderi potest non imperari. xxxij. q. i. integritas. Bar. brix. ibi contra: cuius dictum penitus ē falsum: nisi intelligas de pmouendis: sz ipse de pmotis etiam intellexit: ut eius uerba demonstrant. monachis autē pfessis qui renunciauerunt proprie uoluntati austerior regula posset indici etiā ipsis non approbantibus secūdum innocen. qui hoc nō. de regula. super eo: ⁊ ē satis expressum. ö. e. li. de sta. regula. c. uno ibi monialibus indicitur austerior vita: licet non possit sine omniū uoluntate ordinem mutare: de his que vi metusue cā fiunt. c. penult. Et nota q secundum primum casum quem posui archiepus de iure consecrandus ē ab oibus suffraganeis. papa tamen sibi hoc vsurpat: secundum Io. qui hoc nota. xxiij. q. i. pudenda ⁊ li. di. qui in aliquo.

s In obscuris. hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. semper in obscuris ⁊. l. semper in stipulationibus. pone casum. ö. de censi. ex parte: ubi in dubio non compelluntur soluere uota ad maximaz: sed ad minimā mēsuram ad idem. ff. de l'. ij. l. nūmis: ubi nummis sic in genere legatis debentur minimi. Circa hanc regulam nota: q in obscuris non statim inspicimus qď ē minimum: immo inspicimus primo q est uerisimilius ⁊ q plerunqz consueuit fieri ut. ĩ. e. inspicimus cum suis concor. ⁊. ff. eo. ti. l. in obscuris inspici. ⁊ si hoc sciri non potest tunc inspicimus qď ē minimuz ut hic. Primo ergo inspicimus quod expresse agitur puta. x. li. bonoñ. uel quod agitur tacite. tacite dico uel rōne rei que uenditur. x. li. uel ratione persone uel ratione consuetudinis. ultimo qď est minimum ut hic: et est si. quod dixi. ö. e. cuz sunt pti um. Et potuit esse ratio huius regule quia de minimo non est dubium sensisse quia si intellexit de maximo ergo de minimo: quia plus includit sub se minus: sed non econuerso: ⁊ de hoc dicam. ĩ. eo. plus semper. Alibi tamē habes argumenta de mediocritate spectanda. x. q. ij. hoc ius de of. custo. c. i. et est expressum. ff. de. l'. i. l. legato in prin. ubi de hoc. ff. de auro ⁊ ar. le. q lancē. C. de donat. si quis argentum. §. si uero et. §. se. cum si. Et potest dici: q in speciebus ⁊ artificijs medium inspicimus: ut nota. ff. manda. l. fideiussorem ⁊ sic intelligantur illa iura. In quantitatibus autē inspicimus qď est minimum ut. ö. dixi: ut in predicta. l. fideiussorem ⁊. ff. de l'. i. apud iul. §. seio ex facto: que uidetur contraria ad supradictam solutionem. nam ibi legato fundo: si duos fundos habebat testator: debetur minimus si non apparet de quo senseit: sed ibi non erat medium. ⁊ aduerte quia uilissimum hominem habere non expedit: ⁊ ideo legato uel promisso homine mediocris debetur ut in predicta. l. legato: sed uilissimos nummos habere nobis expedit: unde etiam bagatinos ut i predicta. l. nummis ⁊ uile triticum: ut in predicta. l. fideiussorem: et ideo in his debetur minimū. Item habet

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

locum hec regula in penis: ut infra. eo. in penis ut ibi dicam.

QUi cum certuo. pone casum. xi. di. c. ii. vl. sepe dictionem tnam tē. ff. ō. de ap. fi. duobus. In archiepiscopo qui facie alius excōmunicauit qui appellauerat ad papam. ff. de ac. emp. c. uen. l. t. in fi. In eo qui fecebat rem qui emebat seruitute debere quia non agit ex empto quanto minoris ut ins: t. fact. ff. c. fi. ciens: et qō ibi dicitur no. ff. c. tm. nemo uidetur: quod ibi dicit qui cernus ēsubaudi uel ēt debet. n. im non ē ne cessarium singulorum auribus intimari quod ett pu blice pnulgatum. xvi. di. qō dicit de posita pada. r. ff. de inffi. fed c fi papillus. licet autē canonicus qui certus ē de morte epi copi de ipsius morte non debuit ulterius certoz ari. ō. de dec. cum uter vnuersas: tamē citari debet ad electionem faciendā situt nō. ber . in data de cre. cum inter. quod nutum puto. nam qui certus ē ut bonus certoz at ut in dec. n. q. 1. multis: interdum certus adhuc certoz atur ad castelanum: ff pd. c. xi. di. c. ul. t confilium inffinitude dicit absentio nocandus qui fuit i loco c etera: de dec. quia ppter. preterea licet licat ecclesiam vacare: etiam tamen affignatum ad celebrandum electionem ignoraī: t deo nocandus ell: t deo nonficandus: ar. ff. de adul. l. denunciasse. Concedat ad banc re gulam. ō. de refcrip. ab excōmunicatio: ubi qui de facto fuo cetoz ē cera. t ō. loca. t conduc. potest: ibi deo Hatura interpellat fine alia hominis requisi tione: ut. ō. de dec. cupidem cera. fin. ibi uel nō pbendā de ipsorum. e lectione nominan tē. ē de hec regula in argumentum ad quēstionem qua que riturnan qui ingreffus religionem in fine anni exinit: fi iterum eandem re ligionem ingrediatur: an debeat habere annum: t fatis uidetur qō non per banc regulam: nifi conditio perfone uel religionis mutata effet: et hoc te net bar. bar. in quēstionibus fuis in quēstione que inquit aliquis intrauit monasterium.

NOn licet actori. deo regula fumpta ett ex. l. ff. c. ti. l. non debet actori. Do. ca. iiij. q. iij. c. ij. ibi accufatores t accufati equa audiantur rōne ō. de mu. pe. paudenam: ubi remoto ap. pradeft reo ut actor: ad hoc C. de prox. fac. fer. l. in fauoa li. x. t fact ad hanc regulam. ō. c. in iudicio: et quod ibi dici. Formata autem fuit hec regula per hanc modam: quia fano rabiliores fint rei qō actores unde fupra actori licet tumo magis reo q fa uorabilior ett ut. ō. c. ti. cum funtfed ea ratione qua partibus ē feruanda i iudicio: ut in pdicta. li. facrio: t. ē. in iudicio: intelligatur ēē uni t eō uerso ut non licet reo quod non licet actori. Nota tamen qō reo maioo habet bdulationē qī actor: ut. ff. de feriq. l. ul. t reo habet deliberatoiae t non actor: ut in aut. C. de iure ciuili. aut. offeranur: canonyata. ij. q. ij. Item si reus plures habet ordinarios: actor eligit quem faluo eo quod ē ſcholaribus dicitur in conſtitutiō de frederi. C. ne. fi. pro patre aut. habitat: t ſic actor reuſet ordinarium qō nō poteſt reus ſecundus leges: ō. boc. C. de iudic. apertiſſimi. t. C. de iurifdictione om. iudicū. l. nemo. ſed fecundum canonea bene reuſatur ordinarius. xi. q. 1. pertinent de fo. compc. liquis eō tra dicteam. fecūdum formam dcere. de ap. cum ſpecialis adhuc remanet dū ferentia quo ad bec regulā in pdicto caſu actori unum elegendo: t reliquum ſola uolūtate reuſat: qō non poteſt reus: immo neceſſe habet cauſam alle garet: coram arbitro probare: ut in pdicta dicere. cum ſpecialis: a pnopio habet propoui excepto de ſuſpecto: de boc plene. ij. q. iij. offeratur de re tudi. inter monaſterium ex ſuperacrnicum autem cauſa reuſatur per actores q reum de offi. dele. cauſā q ue. t. c. ordinarie cum ſi. Iteꝛ reus de maioi ex cōmunicatione excepit contra actorem. ſed non actor contra reum: ne dude. tur. ſufficiunt ne de excepto. ō. ad inter pnoſe. Item magio pānitur consumaca actoꝛa qī reo: quod. p. batur. ff. de bo. t contu. cauſam que. t. ō. c. ti. eo. ti. ac tor qui t item in ſimilibus. Et nota qī fi reus ſe nult oncrare ſuperflua. p bationemoo ei geranduꝛ ē. ut. ff. de. pba. l. cires: t fact bec regula.

MAgiſter bec regula fumpta ē ex. l. ff. c. t. l. nemo poteſt mutare. Pōc ſcalum in electione. vij. q. ij. dilectiſſimi. ō. de dec. publicato t. c. ab eo t. ex. Item qui feruitutem ceſſit: qui ſeruitutem habet: ō. de ſeruitu. fed ceſſerint. ff. de feruit. rul. ff. per fundum ad idem. C. de neg. ge. l. ult. ff. quo ram l. t. l. ſ. pandeſt. Illa igitur regula. ō. e. quod ſemel intelligitur feruandū iſtam. ſ. quando ex mutatione uoluntatis ad placitū alteri impedimentum uel detrimentum affertur ut ori. ibi et fallit in caſibus ibi nō. Item fallit i bao berede abſtinente uel repudiante: qui re adhuc in eodem ſtatu manēte adire poteſt uel tempus ad liberandum petere. C. de repu. here. l. ult. ff. de iur. dic. fi. quis feruum: t fact bec regula ad ea que nō. ō. de cle. in caſibus.

GEneri. bec regla ſupta ē ex. l. ff. c. t. l. i. toto ure. Do. ca. xxij. di. c. ut in diaconoꝛ. ē minoꝛ pbyteꝛo: nifi in illo ſpeciali. c. i quo obtinet

uicee epiſcopi. Item. ō. de ol. lega. ſin. iuſtitiaꝛ: de cauſa cognoſci delegatus ſpecialis non tegatum generalis. ff. de pene. fanctio legis que nouiſſime certam penam irrogat bis qui legis peꝛpetio non ob temperant: ad eas ſpecies pertinere non uidetur quibus ſpecialiter ipſa legis pē addita ē: poc. ff. de le. iij. Lyxor. ē. ō. de cillo. ō. de re ſcrip. pofteaquis. t. c. de boc. c. ti. c. i. c. xxij. q. ij. ſſima. Dec regula habet locum in reſcriptio ne ſine ſummi ſit gne ralert ſecundū ſpe cialem in pd. c. pa ſtoralis ſemp ſpeciale ſ ſecundum generale: ut. c. ti. abbatem: ſine eodem tempoe datum ſit generale ſ ſpeciale: ad boc. ō. ſi. de reſcrip. c. penl. reſcrip tum aute ſpeciale non tollit ſtualegium generale: ut. c. ti. cum oxōnē qō eſt contrarium de opō ſtualegio fiat mentō in reſcripto ut ibi. tuo iuerunt quidam butuo regule dicitur extendere ad ſualegia: ut ſecū dū ſpeciale neoꝛget primo. generaliſed boc eſt falſum quia ſemper nalet primum ſiue ſit generale ſiue ſpeciale: ſi in fecundo non tollat expreſſē. de reſcrip. uenienꝫ. ō. e. decet cuy ſuio ſi. ratio diuerſitatē eſt qua per primum priuilegium etiam generale cōſequitur quio ſua tm plenū uſe. ſi primū reſcriptus generale ſi conſequitur quio pie nam utriſdictionem in ſpecibus: de reſcripto. paſtoralis. t. c. ad bec: t ideo ſtat illud: ſaluo tamen. Contra. ō. de ol. dele. pacta. t. c. ti. ſi ſpeciale non derogat primo generaliſed ibi ſi bene intenearur citi qs fuerat ſpeciales: dic ut ibi. Item ſtatur ḡoſ. ō. de ol. lega. c. ij. qō bec regula fallit in tribus caſibus: Iñ paule. ut de reſcrip. cum ex dimen: t cum genus ad vnicam rem referuntur ut in bac. c. de cle. par te: t cum ſpeciales linere non exhibentur re integra: ō. ſi filius pby. et t. ſua. Potaꝛ bec regula qō non tantum pulet quio ad ſpeciem quātum ipſa ſpecies: ad idem. ō. de ap. c. ij. c. li. de penis. q. ad agendum. ff. ſiquio caut. fed c fi. ſ. quciſtum cum ſi. deb'. xxiij. di. quanqꝫ de ol. ō. ſi facerdos. Item nō. qꝫ licet per ſpeciem gene ri deroganr ut bic. t. ō. c. li. de ſpon. du dum: tamen ſpecies ſub ge nere bene continetur. xxj. q. ij. non eſtimemus: t pdicta dicre. du dum et optime. ff. de lega. ij. boc legatum: ubi generale uerbum ſi uxoꝛis cauſa parata fuit ſingulos continet ſpecies. ff. que in fraudē credi. l. ul. ſ. t. ff. c. ti. ſi ſemper in generalibus ſpecialia infunt. Con tra ff. de donat. l. filiuſſamiliaꝛ: ubi dicitur qō ſi filio conceſſū ē do nare: non poteſt motio cauſa donare: nifi ſi ſpecialiter fuerit pmiſſ ſum: ſic generali uerbo donatio ſpecialio donatio motio cauſa ſi continetur: que ſpecies ē ut nifi. de donat. in pau. t ē ſpecialē q ibi non tantum mālet gemma qua ſpecies: quanti pretii ſit. ō. dicti. t poteſt eſſe ratōquia de bis non uidetur actum nel cogitatum. C. q reo pig. obl. pol. l. ul. qui quia quandoqꝫ genus ut. ꝑpū attribuit ſpeciē. ff. de adop. li.

PRo ſuo ſemper. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. t. l. in eo q. plus Do. ca. xxiij. q. 4. ſiquo dederit: ubi quia ſtas imponebant pe nitentia. t annoum alij. vij. alij. x. t ibi canon hac ultimam ſequ tur. Item in arbitriꝫ pnuncianribus quibet diuerſo numeroꝫ. ō. li. de ar. c. ff. de ar. l. dicem. ſi plures. c. facit tibi. de feruit. ſ. actus ubi qui actum habet. t suo ducendi numeꝫ uel umēnum uel ue biculum habet. t uer. ſed non ecntrario. Et ē bec regula ratio qua re eo obſcurio ſequitur minimum: quia plus continet in le minus ſed non econtrario: dic. ō. c. in obſcuris. t concor. ad hanc regu lam. ſ. c. ius licet. Contra. ō. e. li. de paben. cum in illis. ſ. ul. ubi di citur: ſi mandatur puideri de bifficio qō ſpectabat ad collatōes capitulū: non adiecto cōmuniter uel diuiſim: non pōt puoideꝛ de beneficio qō ſpectat ad collationem alteriuꝫ de capitulo. Sed illud fact ſoma mandatu: t utentio ſcribentis qui alterum ſolum grauat re non uituperat. Item contra banc regulam t illam infra eodē cō clu: t. dlam. l. eo. q. ob gratiam. ſ. fi. eo. totoꝛ. ff. de. ol. ō. ſi. bbd. cui de non facerdotali: ubi ſi mandatur alicui. puideri de pbenda i tegra etiam eo uolente ſibi non poteꝛit de dimidia puoideꝛi: ſi mādatur puideri de pbenda cert ualoꝛis: de pbenda minoꝛis ua loꝛis etiam eo uolente puideꝛi non poteꝛit ut ibi in ſi. patet ſolutio quia ad fact ſoma mandati que exacta diligētia ē ſeruanda: ut ibi. Item fallit bec regula in caſibus ubi requiruntur ſpecialia expreſſio ubi genus quod plus ē non continet ſpeciem quo minus ēiuꝫ di ri. ō. regula. pe. Et nō qꝫ bec regula locū habet in eo quod ē plus quanritate. quod enim plus ett utiqꝫ tanti ē: ſi plus qualitate non i dudū minus qualitate ut dicas. ſ. c. cui licet.

PRo poſſeſſoꝛe. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. ti. l. qui bolo poſſeret ci. parem effe ut. l. ad ea. ſ. ſemper. Do. ca. ō. ut lic. pon. eccleſia ſancte marie. ff. de re iudi. q. ſi bolo. t. l. ſi autem. ſi iacubi conuenio rei ven. ſi bolo deſi t poſſidere debet ſi poſſeſſoꝛ. Idē in conuento pono bi poſſeſſoꝛe. Idē ne beneditam. ff. ō. peti. here. ſed. ſi. ſ. quod ait. ſ. perinde inquit. Item in conuento noraliſ. ff. de no xa. li bone fidei. ff. ſi ex noxa. c. ti. a. l. ij. ſ. i. Item in conuento qō ut aut clam. ff. quod ei aut clam. l. ſemper. ſ. antepenul. t ideꝫ in ſimi libus. Dec autem regula uera ē quo ad boc ut intantuꝫ teneat qui bolo deſiſt poſſidere: ita quantum poſſideꝛe non tamen teneatur tali ter. nam coram. quod autem puto. nam qui certus ē ut bonus certoaꝛ ut in dec. n. q. 1. multis: interdum certus adhuc certoaꝛ at castelanum: ff pd. c. xi. di. c. ul. t confilium inffinitude dicit absentio nocandus qui fuit i loco c etera: de dec. quia ppter. preterea licet licat ecclesiam vacare: etiam tamen affignatum ad celebrandum electionem ignoraī: t deo nocandus ell: t deo nonficandus: ar. ff. de adul. l. denunciasse. Concedat ad banc re gulam. ō. de refcrip. ab excōmunicatio: ubi qui de facto fuo cetoz ē cera. t ō. loca. t conduc. potest: ibi deo Hatura interpellat fine alia hominis requisi tione: ut. ō. de dec. cupidem cera. fin. ibi uel nō pbendā de ipsorum. e lectione nominan tē. ē de hec regula in argumentum ad quēstionem qua que riturnan qui ingreffus religionem in fine anni exinit: fi iterum eandem re ligionem ingrediatur: an debeat habere annum: t fatis uidetur qō non per banc regulam: nifi conditio perfone uel religionis mutata effet: et hoc te net bar. bar. in quēstionibus fuis in quēstione que inquit aliquis intrauit monasterium.

NOn licet actori. deo regula fumpta ett ex. l. ff. c. ti. l. non debet actori. Do. ca. iiij. q. iij. c. ij. ibi accufatores t accufati equa audiantur rōne ō. de mu. pe. paudenam: ubi remoto ap. pradeft reo ut actor: ad hoc C. de prox. fac. fer. l. in fauoa li. x. t fact ad hanc regulam. ō. e. in iudicio: et quod ibi dici. Formata autem fuit hec regula per hanc modam: quia fano rabiliores fint rei qō actores unde fupra actori licet tumo magis reo q fa uorabilior ett ut. ō. c. ti. cum funtfed ea ratione qua partibus ē feruanda i iudicio: ut in pdicta. li. facrio: t. ē. in iudicio: intelligatur ēē uni t eō uerso ut non licet reo quod non licet actori. Nota tamen qō reo maioo habet bdulationē qī actor: ut. ff. de feriq. l. ul. t reo habet deliberatoiae t non actor: ut in aut. C. de iure ciuili. aut. offeranur: canonyata. ij. q. ij. Item si reus plures habet ordinarios: actor eligit quem faluo eo quod ē ſcholaribus dicitur in conſtitutiō de frederi. C. ne. fi. pro patre aut. habitat: t ſic actor reuſet ordinarium qō nō poteſt reus ſecundus leges: ō. boc. C. de iudic. apertiſſimi. t. C. de iurifdictione om. iudicū. l. nemo. ſed fecundum canonea bene reuſatur ordinarius. xi. q. 1. pertinent de fo. compc. liquis eō tra dicteam. fecūdum formam dcere. de ap. cum ſpecialis adhuc remanet dū ferentia quo ad bec regulā in pdicto caſu actori unum elegendo: t reliquum ſola uolūtate reuſat: qō non poteſt reus: immo neceſſe habet cauſam alle garet: coram arbitro probare: ut in pdicta dicere. cum ſpecialis: a pnopio habet propoui excepto de ſuſpecto: de boc plene. ij. q. iij. offeratur de re tudi. inter monaſterium ex ſuperacrnicum autem cauſa reuſatur per actores q reum de offi. dele. cauſā q ue. t. c. ordinarie cum ſi. Iteꝛ reus de maioi ex cōmunicatione excepit contra actorem. ſed non actor contra reum: ne dude. tur. ſufficiunt ne de excepto. ō. ad inter pnoſe. Item magio pānitur consumaca actoꝛa qī reo: quod. p. batur. ff. de bo. t contu. cauſam que. t. ō. c. ti. eo. ti. ac tor qui t item in ſimilibus. Et nota qī fi reus ſe nult oncrare ſuperflua. p bationemoo ei geranduꝛ ē. ut. ff. de. pba. l. cires: t fact bec regula.

MAgiſter bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. t. l. nemo poteſt mutare. Pōc ſcalum in electione. vij. q. ij. dilectiſſimi. ō. de dec. publicato t. c. ab eo t. ex. Item qui feruitutem ceſſit: qui ſeruitutem habet: ō. de ſeruitu. fed ceſſerint. ff. de feruit. rul. ff. per fundum ad idem. C. de neg. ge. l. ult. ff. quo ram l. t. l. ſ. pandeſt. Illa igitur regula. ō. e. quod ſemel intelligitur feruandū iſtam. ſ. quando ex mutatione uoluntatis ad placitū alteri impedimentum uel detrimentum affertur ut ori. ibi et fallit in caſibus ibi nō. Item fallit i bao berede abſtinente uel repudiante: qui re adhuc in eodem ſtatu manēte adire poteſt uel tempus ad liberandum petere. C. de repu. here. l. ult. ff. de iur. dic. fi. quis feruum: t fact bec regula ad ea que nō. ō. de cle. in caſibus.

GEneri. bec regla ſupta ē ex. l. ff. c. t. l. i. toto ure. Do. ca. xxij. di. c. ut in diaconoꝛ. ē minoꝛ pbyteꝛo: nifi in illo ſpeciali. c. i quo obtinet

uicee epiſcopi. Item. ō. de ol. lega. ſin. iuſtitiaꝛ: de cauſa cognoſci delegatus ſpecialis non tegatum generalis. ff. de pene. fanctio legis que nouiſſime certam penam irrogat bis qui legis peꝛpetio non ob temperant: ad eas ſpecies pertinere non uidetur quibus ſpecialiter ipſa legis pē addita ē: poc. ff. de le. iij. Lyxor. ē. ō. de cillo. ō. de re ſcrip. pofteaquis. t. c. de boc. c. ti. c. i. c. xxij. q. ij. ſſima. Dec regula habet locum in reſcriptio ne ſine ſummi ſit gne ralert ſecundū ſpe cialem in pd. c. pa ſtoralis ſemp ſpeciale ſ ſecundum generale: ut. c. ti. abbatem: ſine eodem tempoe datum ſit generale ſ ſpeciale: ad boc. ō. ſi. de reſcrip. c. penl. reſcrip tum aute ſpeciale non tollit ſtualegium generale: ut. c. ti. cum oxōnē qō eſt contrarium de opō ſtualegio fiat mentō in reſcripto ut ibi. tuo iuerunt quidam butuo regule dicitur extendere ad ſualegia: ut ſecū dū ſpeciale neoꝛget primo. generaliſed boc eſt falſum quia ſemper nalet primum ſiue ſit generale ſiue ſpeciale: ſi in fecundo non tollat expreſſē. de reſcrip. uenienꝫ. ō. e. decet cuy ſuio ſi. ratio diuerſitatē eſt qua per primum priuilegium etiam generale cōſequitur quio ſua tm plenū uſe. ſi primū reſcriptus generale ſi conſequitur quio pie nam utriſdictionem in ſpecibus: de reſcripto. paſtoralis. t. c. ad bec: t ideo ſtat illud: ſaluo tamen. Contra. ō. de ol. dele. pacta. t. c. ti. ſi ſpeciale non derogat primo generaliſed ibi ſi bene intenearur citi qs fuerat ſpeciales: dic ut ibi. Item ſtatur ḡoſ. ō. de ol. lega. c. ij. qō bec regula fallit in tribus caſibus: Iñ paule. ut de reſcrip. cum ex dimen: t cum genus ad vnicam rem referuntur ut in bac. c. de cle. par te: t cum ſpeciales linere non exhibentur re integra: ō. ſi filius pby. et t. ſua. Potaꝛ bec regula qō non tantum pulet quio ad ſpeciem quātum ipſa ſpecies: ad idem. ō. de ap. c. ij. c. li. de penis. q. ad agendum. ff. ſiquio caut. fed c fi. ſ. quciſtum cum ſi. deb'. xxiij. di. quanqꝫ de ol. ō. ſi facerdos. Item nō. qꝫ licet per ſpeciem gene ri deroganr ut bic. t. ō. c. li. de ſpon. du dum: tamen ſpecies ſub ge nere bene continetur. xxj. q. ij. non eſtimemus: t pdicta dicre. du dum et optime. ff. de lega. ij. boc legatum: ubi generale uerbum ſi uxoꝛis cauſa parata fuit ſingulos continet ſpecies. ff. que in fraudē credi. l. ul. ſ. t. ff. c. ti. ſi ſemper in generalibus ſpecialia infunt. Con tra ff. de donat. l. filiuſſamiliaꝛ: ubi dicitur qō ſi filio conceſſū ē do nare: non poteſt motio cauſa donare: nifi ſi ſpecialiter fuerit pmiſ ſum: ſic generali uerbo donatio ſpecialio donatio motio cauſa ſi continetur: que ſpecies ē ut nifi. de donat. in pau. t ē ſpecialē q ibi non tantum mālet gemma qua ſpecies: quanti pretii ſit. ō. dicti. t poteſt eſſe ratōquia de bis non uidetur actum nel cogitatum. C. q reo pig. obl. pol. l. ul. qui quia quandoqꝫ genus ut. ꝑpū attribuit ſpeciē. ff. de adop. li.

PRo ſuo ſemper. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. t. l. in eo q. plus Do. ca. xxij. q. 4. ſiquo dederit: ubi quia ſtas imponebant pe nitentia. t annoum alij. vij. alij. x. t ibi canon hac ultimam ſequ tur. Item in arbitriꝫ pnuncianribus quibet diuerſo numeroꝫ. ō. li. de ar. c. ff. de ar. l. dicem. ſi plures. c. facit tibi. de feruit. ſ. actus ubi qui actum habet. t suo ducendi numeꝫ uel umēnum uel ue biculum habet. t uer. ſed non ecntrario. Et ē bec regula ratio qua re eo obſcurio ſequitur minimum: quia plus continet in le minus ſed non econtrario: dic. ō. c. in obſcuris. t concor. ad hanc regu lam. ſ. c. ius licet. Contra. ō. e. li. de paben. cum in illis. ſ. ul. ubi di citur: ſi mandatur puideri de bifficio qō ſpectabat ad collatōes capitulū: non adiecto cōmuniter uel diuiſim: non pōt puoideꝛi de beneficio qō ſpectat ad collationem alteriuꝫ de capitulo. Sed illud fact ſoma mandati: t utentio ſcribentis qui alterum solum grauat re non uituperat. Item contra banc regulam t illam infra eodē cō clu: t. dlam. l. eo. q. ob gratiam. ſ. fi. eo. totoꝛ. ff. de. ol. ō. ſi. bbd. cui de non facerdotali: ubi ſi mandatur alicui. puideri de pbenda i tegra etiam eo uolente ſibi non poteꝛit de dimidia puoideꝛi: ſi mādatur puideri de pbenda certi ualoꝛis: de pbenda minoꝛis ua loꝛis etiam eo uolente puideꝛi non poteꝛit ut ibi in ſi. patet ſolutio quia ad fact ſoma mandati que exacta diligētia ē ſeruanda: ut ibi. Item fallit bec regula in caſibus ubi requiruntur ſpecialia expreſſio ubi genus quod plus ē non continet ſpeciem quo minus ēiuꝫ di ri. ō. regula. pe. Et nō qꝫ bec regula locū habet in eo quod ē plus quanritate. quod enim plus ett utiqꝫ tanti ē: ſi plus qualitate non i dudū minus qualitate ut dicas. ſ. c. cui licet.

PRo poſſeſſoꝛe. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. ti. l. qui bolo poſſeret ci. parem effe ut. l. ad ea. ſ. ſemper. Do. ca. ō. ut lic. pon. eccleſia ſancte marie. ff. de re iudi. q. ſi bolo. t. l. ſi autem. ſi iacubi conuenio rei ven. ſi bolo deſi t poſſidere debet ſi poſſeſſoꝛ. Idē in conuento pono bi poſſeſſoꝛe. Idē ne beneditam. ff. ō. peti. here. ſed. ſi. ſ. quod ait. ſ. perinde inquit. Item in conuento noraliſ. ff. de no xa. li bone fidei. ff. ſi ex noxa. c. ti. a. l. ij. ſ. i. Item in conuento qō ut aut clam. ff. quod ei aut clam. l. ſemper. ſ. antepenul. t ideꝫ in ſimi libus. Dec autem regula uera ē quo ad boc ut intantuꝫ teneat qui bolo deſiſt poſſidere: ita quantum poſſideꝛe non tamen teneatur tali ter. nam coram. quod autem puto. nam qui certus ē ut bonus certoaꝛ ut in dec. n. q. 1. multis: interdum certus adhuc certoaꝛ at castelanum: ff pd. c. xi. di. c. ul. t confilium inffinitude dicit absentio nocandus qui fuit i loco c etera: de dec. quia ppter. preterea licet licat ecclesiam vacare: etiam tamen affignatum ad celebrandum electionem ignoraī: t deo nocandus ell: t deo nonficandus: ar. ff. de adul. l. denunciasse. Concedat ad banc re gulam. ō. de refcrip. ab excōmunicatio: ubi qui de facto fuo cetoz ē cera. t ō. loca. t conduc. potest: ibi deo Hatura interpellat fine alia hominis requisi tione: ut. ō. de dec. cupidem cera. fin. ibi uel nō pbendā de ipsorum. e lectione nominan tē. ē de hec regula in argumentum ad quēstionem qua que riturnan qui ingreffus religionem in fine anni exinit: fi iterum eandem re ligionem ingrediatur: an debeat habere annum: t fatis uidetur qō non per banc regulam: nifi conditio perfone uel religionis mutata effet: et hoc te net bar. bar. in quēstionibus fuis in quēstione que inquit aliquis intrauit monasterium.

NOn licet actori. deo regula fumpta ett ex. l. ff. c. ti. l. non debet actori. Do. ca. iiij. q. iij. c. ij. ibi accufatores t accufati equa audiantur rōne ō. de mu. pe. paudenam: ubi remoto ap. pradeft reo ut actor: ad hoc C. de prox. fac. fer. l. in fauoa li. x. t fact ad hanc regulam. ō. e. in iudicio: et quod ibi dici. Formata autem fuit hec regula per hanc modam: quia fano rabiliores fint rei qō actores unde fupra actori licet tumo magis reo q fa uorabilior ett ut. ō. c. ti. cum funtfed ea ratione qua partibus ē feruanda i iudicio: ut in pdicta. li. facrio: t. ē. in iudicio: intelligatur ēē uni t eō uerso ut non licet reo quod non licet actori. Nota tamen qō reo maioo habet bdulationē qī actor: ut. ff. de feriq. l. ul. t reo habet deliberatoiae t non actor: ut in aut. C. de iure ciuili. aut. offeranur: canonyata. ij. q. ij. Item si reus plures habet ordinarios: actor eligit quem faluo eo quod ē ſcholaribus dicitur in conſtitutiō de frederi. C. ne. fi. pro patre aut. habitat: t ſic actor reuſet ordinarium qō nō poteſt reus ſecundus leges: ō. boc. C. de iudic. apertiſſimi. t. C. de iurifdictione om. iudicū. l. nemo. ſed fecundum canonea bene reuſatur ordinarius. xi. q. 1. pertinent de fo. compc. liquis eō tra dicteam. fecūdum formam dcere. de ap. cum ſpecialis adhuc remanet dū ferentia quo ad bec regulā in pdicto caſu actori unum elegendo: t reliquum ſola uolūtate reuſat: qō non poteſt reus: immo neceſſe habet cauſam alle garet: coram arbitro probare: ut in pdicta dicere. cum ſpecialis: a pnopio habet propoui excepto de ſuſpecto: de boc plene. ij. q. iij. offeratur de re tudi. inter monaſterium ex ſuperacrnicum autem cauſa reuſatur per actores q reum de offi. dele. cauſā q ue. t. c. ordinarie cum ſi. Iteꝛ reus de maioi ex cōmunicatione excepit contra actorem. ſed non actor contra reum: ne dude. tur. ſufficiunt ne de excepto. ō. ad inter pnoſe. Item magio pānitur consumaca actoꝛa qī reo: quod. p. batur. ff. de bo. t contu. cauſam que. t. ō. c. ti. eo. ti. ac tor qui t item in ſimilibus. Et nota qī fi reus ſe nult oncrare ſuperflua. p bationemoo ei geranduꝛ ē. ut. ff. de. pba. l. cires: t fact bec regula.

MAgiſter bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. t. l. nemo poteſt mutare. Pōc ſcalum in electione. vij. q. ij. dilectiſſimi. ō. de dec. publicato t. c. ab eo t. ex. Item qui feruitutem ceſſit: qui ſeruitutem habet: ō. de ſeruitu. fed ceſſerint. ff. de feruit. rul. ff. per fundum ad idem. C. de neg. ge. l. ult. ff. quo ram l. t. l. ſ. pandeſt. Illa igitur regula. ō. e. quod ſemel intelligitur feruandū iſtam. ſ. quando ex mutatione uoluntatis ad placitū alteri impedimentum uel detrimentum affertur ut ori. ibi et fallit in caſibus ibi nō. Item fallit i bao berede abſtinente uel repudiante: qui re adhuc in eodem ſtatu manēte adire poteſt uel tempus ad liberandum petere. C. de repu. here. l. ult. ff. de iur. dic. fi. quis feruum: t fact bec regula ad ea que nō. ō. de cle. in caſibus.

GEneri. bec regla ſupta ē ex. l. ff. c. t. l. i. toto ure. Do. ca. xxij. di. c. ut in diaconoꝛ. ē minoꝛ pbyteꝛo: nifi in illo ſpeciali. c. i quo obtinet

uicee epiſcopi. Item. ō. de ol. lega. ſin. iuſtitiaꝛ: de cauſa cognoſci delegatus ſpecialis non tegatum generalis. ff. de pene. fanctio legis que nouiſſime certam penam irrogat bis qui legis peꝛpetio non ob temperant: ad eas ſpecies pertinere non uidetur quibus ſpecialiter ipſa legis pē addita ē: poc. ff. de le. iij. Lyxor. ē. ō. de cillo. ō. de re ſcrip. pofteaquis. t. c. de boc. c. ti. c. i. c. xxij. q. ij. ſſima. Dec regula habet locum in reſcriptio ne ſine ſummi ſit gne ralert ſecundū ſpe cialem in pd. c. pa ſtoralis ſemp ſpeciale ſ ſecundum generale: ut. c. ti. abbatem: ſine eodem tempoe datum ſit generale ſ ſpeciale: ad boc. ō. ſi. de reſcrip. c. penl. reſcrip tum aute ſpeciale non tollit ſtualegium generale: ut. c. ti. cum oxōnē qō eſt contrarium de opō ſtualegio fiat mentō in reſcripto ut ibi. tuo iuerunt quidam butuo regule dicitur extendere ad ſualegia: ut ſecū dū ſpeciale neoꝛget primo. generaliſed boc eſt falſum quia ſemper nalet primum ſiue ſit generale ſiue ſpeciale: ſi in fecundo non tollat expreſſē. de reſcrip. uenienꝫ. ō. e. decet cuy ſuio ſi. ratio diuerſitatē eſt qua per primum priuilegium etiam generale cōſequitur quio ſua tm plenū uſe. ſi primū reſcriptus generale ſi conſequitur quio pie nam utriſdictionem in ſpecibus: de reſcripto. paſtoralis. t. c. ad bec: t ideo ſtat illud: ſaluo tamen. Contra. ō. de ol. dele. pacta. t. c. ti. ſi ſpeciale non derogat primo generaliſed ibi ſi bene intenearur citi qs fuerat ſpeciales: dic ut ibi. Item ſtatur ḡoſ. ō. de ol. lega. c. ij. qō bec regula fallit in tribus caſibus: Iñ paule. ut de reſcrip. cum ex dimen: t cum genus ad vnicam rem referuntur ut in bac. c. de cle. par te: t cum ſpeciales linere non exhibentur re integra: ō. ſi filius pby. et t. ſua. Potaꝛ bec regula qō non tantum pulet quio ad ſpeciem quātum ipſa ſpecies: ad idem. ō. de ap. c. ij. c. li. de penis. q. ad agendum. ff. ſiquio caut. fed c fi. ſ. quciſtum cum ſi. deb'. xxiij. di. quanqꝫ de ol. ō. ſi facerdos. Item nō. qꝫ licet per ſpeciem gene ri deroganr ut bic. t. ō. c. li. de ſpon. du dum: tamen ſpecies ſub ge nere bene continetur. xxj. q. ij. non eſtimemus: t pdicta dicre. du dum et optime. ff. de lega. ij. boc legatum: ubi generale uerbum ſi uxoꝛis cauſa parata fuit ſingulos continet ſpecies. ff. que in fraudē credi. l. ul. ſ. t. ff. c. ti. ſi ſemper in generalibus ſpecialia infunt. Con tra ff. de donat. l. filiuſſamiliaꝛ: ubi dicitur qō ſi filio conceſſū ē do nare: non poteſt motio cauſa donare: nifi ſi ſpecialiter fuerit pmiſ ſum: ſic generali uerbo donatio ſpecialio donatio motio cauſa ſi continetur: que ſpecies ē ut nifi. de donat. in pau. t ē ſpecialē q ibi non tantum mālet gemma qua ſpecies: quanti pretii ſit. ō. dicti. t poteſt eſſe ratōquia de bis non uidetur actum nel cogitatum. C. q reo pig. obl. pol. l. ul. qui quia quandoqꝫ genus ut. ꝑpū attribuit ſpeciē. ff. de adop. li.

PRo ſuo ſemper. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. t. l. in eo q. plus Do. ca. xxij. q. 4. ſiquo dederit: ubi quia ſtas imponebant pe nitentia. t annoum alij. vij. alij. x. t ibi canon hac ultimam ſequ tur. Item in arbitriꝫ pnuncianribus quibet diuerſo numeroꝫ. ō. li. de ar. c. ff. de ar. l. dicem. ſi plures. c. facit tibi. de feruit. ſ. actus ubi qui actum habet. t suo ducendi numeꝫ uel umēnum uel ue biculum habet. t uer. ſed non ecntrario. Et ē bec regula ratio qua re eo obſcurio ſequitur minimum: quia plus continet in le minus ſed non econtrario: dic. ō. c. in obſcuris. t concor. ad hanc regu lam. ſ. c. ius licet. Contra. ō. e. li. de paben. cum in illis. ſ. ul. ubi di citur: ſi mandatur puideri de bifficio qō ſpectabat ad collatōes capitulū: non adiecto cōmuniter uel diuiſim: non pōt puoideꝛi de beneficio qō ſpectat ad collationem alteriuꝫ de capitulo. Sed illud fact ſoma mandati: t utentio ſcribentis qui alterum solum grauat re non uituperat. Item contra banc regulam t illam infra eodē cō clu: t. dlam. l. eo. q. ob gratiam. ſ. fi. eo. totoꝛ. ff. de. ol. ō. ſi. bbd. cui de non facerdotali: ubi ſi mandatur alicui. puideri de pbenda i tegra etiam eo uolente ſibi non poteꝛit de dimidia puoideꝛi: ſi mādatur puideri de pbenda certi ualoꝛis: de pbenda minoꝛis ua loꝛis etiam eo uolente puideꝛi non poteꝛit ut ibi in ſi. patet ſolutio quia ad fact ſoma mandati que exacta diligētia ē ſeruanda: ut ibi. Item fallit bec regula in caſibus ubi requiruntur ſpecialia expreſſio ubi genus quod plus ē non continet ſpeciem quo minus ēiuꝫ di ri. ō. regula. pe. Et nō qꝫ bec regula locū habet in eo quod ē plus quanritate. quod enim plus ett utiqꝫ tanti ē: ſi plus qualitate non i dudū minus qualitate ut dicas. ſ. c. cui licet.

PRo poſſeſſoꝛe. Bec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. ti. l. qui bolo poſſeret ci. parem effe ut. l. ad ea. ſ. ſemper. Do. ca. ō. ut lic. pon. eccleſia ſancte marie. ff. de re iudi. q. ſi bolo. t. l. ſi autem. ſi iacubi conuenio rei ven. ſi bolo deſi t poſſidere debet ſi poſſeſſoꝛ. Idē in conuento pono bi poſſeſſoꝛe. Idē ne beneditam. ff. ō. peti. here. ſed. ſi. ſ. quod ait. ſ. perinde inquit. Item in conuento noraliſ. ff. de no xa. li bone fidei. ff. ſi ex noxa. c. ti. a. l. ij. ſ. i. Item in conuento qō ut aut clam. ff. quod ei aut clam. l. ſemper. ſ. antepenul. t ideꝫ in ſimi libus. Dec autem regula uera ē quo ad boc ut intantuꝫ teneat qui bolo deſiſt poſſidere: ita quantum poſſideꝛe non tamen teneatur tali ter. nam coram. quod autem puto. nam qui certus ē ut bonus certoaꝛ ut in dec. n. q. 1. multis: interdum certus adhuc certoaꝛ at castelanum: ff pd. c. xi. di. c. ul. t confilium inffinitude dicit absentio nocandus qui fuit i lo

q.l.ala.eſt:z hoc n5.ber.in prędicta decre.de cenſu. cum olim:t quod dicit hec regula uerum intelligo nili ſoste ex neceſſitate officij habuerit impugna re nam tunc peoptio nole fructū conſequi poſſ, boc pdat.iij.q.vij.q.vnica. ſi ſo contra patrem papellis.ff.de poſtul.l.ad.ff.de in.ds.ualinuio ait :t nec.C. de admi.tu.ni.cū cum quedam:ubi filius preterunus a matre tutor ul cura rator inſtituit beredis bere diratem adendo nomine papellis ſibi non prouidicat ad hoc.ff.c. li. de dec.c.pe nul.§.porro. Item licet ge impugnet ſententias t uno capitulo : ec alio capitulo conſequitur fructum: de te ſta.ranyūnus.t. c. raynal dus: : facit quod dicit.ff.regula pr. Et concor.ad hanc regulam.i.q.vij. c. i.cor.di.li imperator. de poſtul.c.ult. : ſimile é quod dicitur: fructus legis i plozat aurilium.ff. de vſuf. qua fructu. Jſt no.q: ſicut nō debet quis con ſequi fructum ex eo q5 impugnat ut dicta ecclaratio non debet quis ipa ſequi fructum ex eo q5 impugnat ut dicta ecclaratio non debet quis ipa ſequi fructum ex eo quod fructum conſequitur. tex. di. c.i.iij.q.iij. ſiquis teſtibus.iij. q.vij. cuius in agendo de cenſu. cum olim in ſi. ad boc de tranſac. et litertis : apte. ff. de iure bo. l. cum in fundo. ff. : ſiquidem. ff. ſolu. ma. fed ſi ideo:et hoc ſane intelligas ſcōm ea que dicta ſunt. & in alio caſu.

Q Un quid prohibetur. Po. ca. in prohibito a carnibus : qui prohibet intelligitur ab omnibus que trahunt femeninas cōiunc. iij. dt. de ui. p. : prohibit conſequentia per legem prohibita intelligantur ola mala que ſequūtur ex illa: nc conſti. nam concupiſcentiam. Item prohibita a lex uitatione: prohibita intelligantur acadino donano manumiſſo te. C. de re bus a'i. non alie. l.ult. ad idem dere. ec non alic. nulli. Item prohibito offi cio et beneficium. l.rem. da. coo. Item : furto prohibito: prohibetur omnis res alieno illarp.dutor: prohibita medicina ois alicuius conſubtio prohi betur. viij. q. v. penale. xxvij. q. iij. mercetices: : eu; prohibet eccleſie cōmuno : e eius ſimplicia prohibita intelligantur: de ap. poſtolis in ſi. ad idem. ff. ſi ſeruis expos. l.cui. & concordat ad hanc regulam.i.c. acceſſorium.

6 V Idatalio locato. Po. ca. de conſe. di. i. boc quoq; ibi dominus no bilcum: deabo numero comprehendit. Item. ff. c. li. de ſpon. eo cui. §. i. ubi boneſtorum nomine duo tantū beneficia continentur. Item per. l.ff. ſi ma. teſta. Libertas. ſ. poſt annos. nam ſi legatur libertas ſeruo poſt anos de duobus intelligitur. Item ſi primitur ad legatur poſt duos: de duobus intelligitur. ff. de. v. ſi. l. iuter illam. ſ. ita datam. Item p. l.ff. de teſt. ubi nūc ruuntibi ſunt hec uerba t. iij. q. ij. ubi numerus . Contra. ff. de op. legal. i. ubi dicitur: ſi alicui legata ſ ſeruorum optio:ero dicet. Do. ſpecialē ē ſ fauoris ultime uoluntatis ut poſſit ſeligere quod.ā medio qi minimi quia ad minus de duobus intellexit:ec quo dicit in plurali: ſ forte de plu ribus:ſequitur ergo quoddam medium: ſ ſic opet treo , ud dic ut ibi n5. q. ibi legatus fuerat equus uel ſeruus qđ ferat teſtator ſ elegerit: quo ſeruo legatario optare debeat:ut optabit ſeruo qui diligent ibi: e quum ad ſeruum legatum: e deo tro quia ad duo de ſcripti dicendū eſt. viij. q. nec nouum. ā de ar. c. ſi de ar. Item ſi ſeruus ſ. pinciplater: e p hic dic q? plurale locato ē contenta duorum numero: rerum eſt regulariter: e vbi eodem ſ? alio iure non adiuuat numerus: ei in pedicta. l. vbi numerus ca nonijuta. iij. q. iij. In cauſa igitur ſ inſtrumento regulariter duo teſtes ſuf ficiunt. Inter dum tamen uiuus ſufficit: ubi. ſ nulli ſit penia dictum: de cōſe. di. iij. placuit. Et multi ſunt caſus in quibus requiruntur treo ad minus. Dominus in depoſitione pecuniarum: aut. de. ſi. inſtru. ſ. ſiquis igitur collati. viij. Item quando impetratus litterarum contrabit in fruptus. C. ſi cer. pe. l. ul. In inſtrumento de quo ſit comparatio. C. de ſi. inſtru. l. penul. Quado pater legitimat filium naturalem in inſtruinto publicoin aut. ut licet ma. 7. a. ſ. ad hec colla. vij. Quando mulier fatetur ſe p interceſſione aliquid re cepiſſe. C. ad uell. aunque. Quando quis uult informare teſtamentum qđ facit poſt tranſactum decenij. C. de teſti. Item cum. t. C. ad l. fal. aut. fed eum teſtator. ſ ponit in ſcriptura ut fidem faciat. C. qui po. in pig. ha. l. ſcripturas. Item. v. requirunitur dam contractus excedit libra aurri in ciuitate. C. ſi cer. pe. auf. fed nouo. : in codicillis et donatione cauſa mortis ſimiliter. v. C. de bona. ca. mor. l. vl. Item in teſtamento cōmunter viij. In teſtamento tamen ceci. viij. C. qui teſta. fa. po. bac conſultiſſima : ali quando. v. ut in teſtamento ruſtici: et in municipa e vtilio ubi ē bonorum raritas. C. de teſta. l. fi. Aliquando ſufficiunt duo ad treo ut in teſtamento facto inter filios e nepotes. C. de teſta. bac conſultiſſima. Item interdum re quiritur. xv. teſtes. C. de. pr. fa. fori. l. una. Interdum plures. ij. q. iij. pſal. 7. c. ſ. Et n5 id quod bic dicitur de plurali locutione:non habet locum in pronominibus:aut non uoe velter et cetera. nam unus pedatus ſcribit: et ei ſcribitur i pli. : papa fep de ſe ſcribi ſicit. de. cri. fal. : gi. graut.

b I Mputari non debet. Po. ca. in eo qui debet appellationē poſſe qui infra annum cu non impetatur : ſi per eum nō ſte rit. ij. q. vi. anteriorum. In eo qui debet pomoueri ad faceredum in fra annum cui non curret annus ppter ſolū impedimento detentus ,pmoueri non po tutū: ſ. c. li. de dec. cōmiſſa. ſ. i. In eo qui rē emit ſub pacto legis cō miſſorie. ſ. q. ſi ſtra terminum pecuniam ſolutum non eſt ro ſtret impetas: ē emptor in termi no ſolutre nolenſ ſi nō habuit cui ſol uerer. ſtit nō impa

L ro eſt contenta. Idem.

I Mputari non debet ei p quē non ſtat:ſi nō facit q5 per cū facere tenebatur. Idem.

Acceſſoriū natura ſequi ꝑgruit tatur. ff. de l. cōmiſſoria. l. cōmiſſoria. ſi. ad. ſi. dem. xiij. di. epheſios. 6 de eo qui mit. in poſ. c. ij. ubi de boc ſacit. C. de conch. inferio. l. nul. C. nō ſ. q? dicit per quem non ſtat quia non ſufficit uelle niſi ad o puo procedat quantum in eo eſt. & de eo qui mit. in poſ. c. i. impoſſibilitas ſ. ſ. ſ.

posſumitur ignorãtia niſi probetur ſcientia vt hic . Et ſcias q̃ hec regula nera eſt in bis que quio ſare ad indagare non tenetur. In bis autem que quio ſare ad indagare tenetur: habet locus ſunt in elegendo padato. ti. di. c. ti. vti. q. ij. dicendſum de doc. cum in canonic: t dco di poſſumitur ſcien tia niſi probetur ignorantia ut. c. tinotuit. Ad doc eſt quod dicit lex: q̃s mag̃ſtratuo tenetur ꝺ dco neitate tutonis ud curato rio quam nominauit iqui rere: t dco inputatur eſi dicano nõ ē. C. ꝺ magſ. conar. l. penul. t per totũ t dlud q̃ hec regula dicit poſſumitur. ē autem buius

L Ocupletari non debet aliquiſ cum alterius iniuria ut iactu ra. I Dem.

I Penio benigniot eſt interp

virtutis hec poſſumptio: nut trasferat onus ꝓbandi in aduerſarium ut. ꝺ. dixit: t idem in alijs caſibus qui nota. ei. q. ul. actor. ſi. ut. c. bi. ut noſtri

I Tem nota q̃ ignorantia tribus modis poſſumitur: uno modo p̃ facramẽtii: t ſic ꝓbo in arrivate me ignoraſſe de fen. ex. li. vero. ij. ꝺ excop. paſtoralis ff. ꝺ. li. ꝺe dic. aut circa: t tunc ſemꝑ admittitur ꝓbatio bec cum ꝑ probabili: ut nota. ti. predicto. c. ꝓpoſuiſti. Secundo quando probantur id: ex quo ne ceſſario ſequitur me ignoraſſe: puta me tunc annis cum ul furioſam. ij. q. ic. indicao de fac. ab inteſtã dilectus. Tertio quando probantur id ex quo non neceſſario ſed neriſimiliter ſequitur me ignoraſſe: puta me tunc abſentẽ fuiſſe t boc dicere nolui ff. ꝺ. l. q. ſi figui a finomanuo: t ꝺicit in facto ꝓapo probabilia interdum ſit ignorantia ut. xxxiij. q. ij. in lectus: probabiliori ta men in alieno. ff. ꝓo fao. l. ul. quod dic ut nõ. t. q. iij. §. notandum. ē quia ignorantia iuris ꝓpue naturalis non excuſat: quod dic ut nõ. in predicto §. notandus: ꝺe tali ignorantia non loquitur hec regula ſed ꝺe ꝑ ſe pena ſciẽti: ſi ignorauit. xvi. q. i. ſi cupio. C. ꝺe in integrũ reſtitu.

P Lus dicit. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. c. ti. Un iure nature. ꝓo. ea. l. xvij. q. ul. c. ul. ꝺe dona. apoſtolice: ubi non ꝺicatur monaſterii cuꝰ tactura cathedralis eccleſie. ff. ꝺe condi. inde. l. naturaliter in fi. t. l. ſc. ubi ſi pupillus accepit mutuum ſi locupleto: inde factus ſolutiõ nõ repetit: t ꝺmõ a pupillo ſine tutoris auctoritate: ſi ei fua pecunia locupletior factus eſt pu pillus non poſt pubertatem agentem exceptione repellit. C. ne uſca. ꝓo ſy nodo. l. ti. t concor. texte. ꝺi. xcc. xij. q. ij. bone rei. ti. q. iij. ſiquis uero. xxii. q. ꝺ. ꝺecap. xxij. q. ij. ꝓnium in patria. C. ꝺe epiſcopis. t clerici. ſiquis ꝑ byter. t. ꝺ. de penis fuam ubi ſunt hec uerba: t ideo pinulegium interpreta mur ne alteri enome pacindicium afferat: ꝺe ver. ſig. quid per nouale. ut. q. iij. nunc uero. xxx. q. ij. ꝺe eccleſiaſtica de confue. cum olim in fi. cum ſi. hec regula ſallit in preſcriptionibus t vſucapionibus ut per te uides: t tu ex ego non numerate pecunie que ſi infra tebuum tempus non oppouuntur ſo cupletatur petens cum aliena tactura. C. ꝺe non nu. pc. l. in cõtractibus. Itẽ in expenſis facto in re aliena. ff. ꝺe oo. excop. l. paulus: ſed ubi ſit auctoritas non poteſt ꝺici iniuria. xxiij. q. iij. qui peccat. Quod ergo ꝺic ꝺicit in iuria uel tactura: expone uel ꝓo: ſi ſic. t xxvi. ꝺi. c. i. ꝺe fo. com. ꝺulcen. C. de ver. ſi. l. penul. t ideo etiam pred. ter iure nature. ff. c. ti. mode hec ſumpta ſu ꝺicitur ſtrumento: t iniuria t tactura. Concoꝺat ad hanc regulam. ff. ꝺe fer. ruſ. pc. Limperatores in fi. ubi aqua de publico flumine ita ꝺemũ ꝺuci permittitur: ſi ſine alterius iniuria id fiat: ad idem. ff. ꝺe ferui. ur. pre. l. fluuij C. ꝺe feruit. l. ul. in fi. cum ſi. er quibus poſſumus ꝓbabatur q̃ eiam in meo facere non debeo quod nocet in alieno. Contrarius tamen probatur. ff. ꝺe dam. illec. l. fluminum. ꝺ. ul. t. l. poaculus. ff. ꝺe aqua plu. ar. li. §. ꝺomiꝺ. ꝺoi ſolet cum facio aliquid in meo ex quo alij nocet aut inuito in alienum uel opus facio: t tunc non licet ut. ff. li. ferui. uen. l. ficut. §. arufo. t. l. teſtatur: aut nõ inuito nec opus facio in alienum: t tunc aut id polo facio ut noceam alteri t tunc poſſubeo aut non facio doloꝺeo ſo ſolo propoſito ut mihi poſſim licet per id alij noceam: t tunc non poſſubeo. ff. ꝺe aqua plu. ar. l. i. §. ꝺomiꝺ cum ſuis concor. t fac ad hoc quod no. xi. q. iij. ſiquis uero ꝺe auctoritate t vſu pal. cita. t quod ꝺicit hec regula tactura intelligas enome: nam prius legiti bene affert iacturam: licet enomen inferre ſi ꝺebat hoc. xxv. q. ij. rederipta ꝺe ſc. ſi. oliq ad boc. C. ꝺe ꝑct. imper. off. l. quotieno.

q P Lenio. Hec regula ſumpta ē ex. l. ff. c. i. factum cuiqs. §. in penali bus. Pone cafum in uidec qui ita ꝓnunciauit temere accuſaſti ea luminiatorem non ꝓnunciat. ij. q. ij. §. notandum. Penuatus a collegio doctorum non poteſtas ꝺici tenpliarius ſuatus intelligatur: ſ. tantũ: ex Interlo. Tutor remotus non expõlo an ꝓoper ꝺolum an ꝑpter culpam: re motus intelligitur ꝓoper culpam. ff. ꝺe ſuſpec. tu. l. ꝺe cum. §. i. concor. ꝺe pe. ꝺi. §. pene. ff. c. li. ꝺe ꝺec. ſtatutum. ff. ꝺe penis. ſi ſpec. t ex hac regu la t eo quod ꝺicit ē ar. q̃ in ꝺubio poſſumitur caſſato electionis facta non viuas ꝑſonice fed electionis modo: t ſic addo poteſt ad ꝺcere. ꝺe elec. ſuper eo: ut ꝺi no. per compoſſ. nam etiam tadice ꝓnunciante q̃ vim feciſti: de liana conſecrata: t ſic ꝺicit ꝺe ſpeciali. ff. c. ti. penult. Et nota q̃ ꝺe benigna interpſtatio fit in multis. Primo q̃ ex multiplici pena expoſita ꝺigi mus minorem. l. ꝺi. c. oo. xxiij. q. i. ſiquis ꝺedert. Item quia ſi ter bum poteſt imputare penam ꝓpertuam t temporalem: t eligimus temporalem. xxxij. q. iij. non oportet. q. ſalua eo quod ꝺabo. l. ꝺi. c. t. t. ꝺ. de conſt. ex litteris ꝑ ber. t modernos: ꝑ ber accur. ff. ꝺ posta. puto. §. i. Item quia de penali rum arguimus ad ſimilacquia pene non excedunt pro ſum cauſas: ide pe. ꝺi. c. ſ pene. Item ubi eſt tale uerbus

tatio faciendã. I Dem.

A Ctus legitimi conditiones nõ recipiunt neqꝫ ꝺic. I Dem. Emel ꝺeo ꝺicatum non eſt ad

panialitur ſuenitur intelligimus per ſententiam non ipſo iureꝺ elec. t quia ꝓoper. nili ibi eſſet uerba que aliud ſuperuenta ꝓpta ipſo ia re uel ꝓoſpo. ff. li. ꝺe elec. ſi ſit in fi. licet ibi gr. contra: fed ꝓimũ credo ſecundum gnal. Item quia in ꝺubio minorem cauſam eligim̃ ff. ꝺe ſuſpec. tu. l. ꝺe enim. t. ꝺ. ꝺci. Item ubi eſt tale uerbus ꝓ

dicit textus: plerūque ubi successionis est emolumentum: ibi et onus tutele de bet esse. Ideo autem diximus plerunque: quia si femina impubes manumit titur: ipsa ad hereditatē uocatur: cum alius tutor sit. Secundum patet ex. l. ff. pro socio. l. de illo et. l. non ob eam. ibi enim non fit compensatio emolumē ti quod socius attulit societati damno qd intulit: immo eo non obstante dā num emendare tenetur: et ē ratio ut dixi natura contra ctus: contrahitur enim so cietas tantum ob lucrum. Tertiū patet. ff. de pac. do. l. familie ad idem. C. fami. herc. l. licet ad hoc. ō. eo. li. de pac. c. i. et ul. Item fallit ubi ex causa quis prohibetur ab emolumento licz onus habeat sicut in iudice qui nihil a partibus debet exigere nisi expensas moderatas cum proficiscitur pro causa: nec tunc illas si partes notabiliter pauperes sunt: ō. eo. li. de rescrip. statutum. §. insuper et. §. se. et idē i similibus. Et concordat ad hanc regulam eadem decre. §. assessorem. dominus Joan nes andree.

In re cōmuni potior est condi tio prohibentis. Idem.

Contra eum qui legem dicere potuit apertius est interpretatio fa cienda. Idem.

Non est obligatorium contra bonos mores prestitum iuramen tum. Idem.

g In re cōmuni. Po. ca. in duobus coniugatis: quorum uno uouere uolente et altero prohibente: potior ē causa prohibentis. xxxiij. q. v. c. i. Item uno prohibente ne procedatur per uiam compromissi potior est ipsius conditio: ō. de elec. quia propter ibi uice omnium. Item duobus cōmunem habentibus parietem alter non potest ōstruere et reficere altero prohibente ff. de serui. ur. pre. parietem et fuerunt hec uerba. l. ff. cōmuni di. l. sabinus: et ibi de hoc. Et fallit hec regula in casibus ibi no. Primo quando non iter est socij: puta quia incrustare uelit uel depingere. ff. de ser. ur. p. l. qdā iberus §. parietē: uel uult scalas iuxta parietem ponere ut. e. ti. l. fistulam in fi. Secū do quando ob hoc quesita est ut opus fiat. ff. cōi di. si edes. Item quando edificium reficeret. C. de edi. priua. si ut proponis. ff. de dam. infec. si edibus et. l. in reficiendo. Item religionis fauore: ut si ibi sepeliri uelit ut. ff. de relig. si plures uel in cōmune sepulchrum alium mittere: insti. de rerum di. §. reli giosum uersi. in commune. Item cum donator rem cōmunem habet cū do natorio. C. de dona. sancimus. §. ne autem accur. Et scire debes aliquid eē cōmune ut singulis aliquid ut collegio: ut tetigi. ō. e. qd omnes et habes. ō. de consti. cum omnes. Jo. an.

h Prohibentis. quia uolens non solum dominus est ut in predicta. l. si parietem. ff. de seruit. ur. predi. Jo. an.

i Contra eum. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. in contrahenda uen ditione. Po. ca. in dicto testis cuius interpretatio fit contra producē tem: ō. de proba. in pñtia. Item per. l. ff. de contrahen. emp. l. labeo ubi ob scuritas pacti nocet uenditori qui legem apertius dicere potuit ad idem. ff. de pac. l. ueteribus: ubi plene de hoc. contra. ff. de iudic. si quis intentiōe. So. illud in iudicijs hoc in contractibus. Sed ad hoc contra. ō. eo. cum sunt ob scura. Sed ibi solui. Item contra. ff. de contrahen. emp. si ita distrahatur il la aut illa res quam elegerit uenditor hec erit empta. So. uerba illa fuerunt dicta ab emptore: uel naturale est in alternatiuis: q sit debitoris electio. ī. e. in alternatiuis cum suis concor. Item contra eo. ti. si in emptione in prin. ubi si in emptione fundi dictum fuerit accedere stichum seruum accedit ille de quo uenditor intellexit. So. hoc in principali illud in accessorio. Sed hoc nihil est. unde dic ibi uerba prolata fuisse ab emptore. Item contra. ff. de se ruitu. ur. pre. si seruitus ibi ne luminibus officiatur: intelligitur de presenti bus et futuris. Sed ibi non est obscuritas sed generalitas ad idem de priui le. quia circa ubi generaliter remittens decimas futuras et pñtes intelligitur remisisse. Item contra. ff. de uer. obli. l. cum qui ubi intelliguntur calende pri me ad uoluntatem stipulantis. So. inutilis esset stipulatio: si ad uoluntatē debentis qui de ultimis mundi calendis intelligeret et diceret. Item contra ff. e. ti. l. in ambiguis: ubi statur animo proferentis. So. illa in testamentis re scriptis et legibus ut ibi nō. hic autem in contractibus. Ut igitur plene liq at hec materia: licet de ipsa tractetur de spon. ex litteris. i. ff. de pac. l. ueteri bus: tu tamen nota q obscuritas uel ambiguitas aut apponitur in ultimis uoluntatibus aut in cōuentionibus factis in iudicio aut in confessionibus aut in contractibus et pactis aut in sententijs. si in ultimis uoluntatibus sub distingue quia aut constat de uoluntate expresse uel tacite: si expsse illa serua tur: quia nihil est quod tantum debeat hominibus q̄m q ultime uoluntatis liber sit stilus. xiij. q. ij. ultima uoluntas de testa. officij de condi. ap. in ma. c. ij. C. de sacrosanc. ec. l. i. Si constat tacite ut per coniecturam: illa seruatur ad hoc. xxvi. q. vi. qui recedunt de testa. requisisti. ff. de le. i. si seruus plurium in fi. nisi dicta uoluntas turpis esset: ut. ff. de condi. insti. l. quidam uel alias contra ius. Pone exemplū. ō. de testa. tua. et. c. rainaldus in fi. ff. ad. l. falc. ti tia: quia prauata dispositio testatoris et cetera de testa. requisisti. ff. de le. i. l. ne mo pōt. si non constat expsse nec tacite: stetur uerbis testamēti: ad hoc. xxij. q. ij. is autem de celebr. mis. in quadam de spon. ex litteris. i. ff. de exer. l. i. §. si is qui nauem. ff. de le. iij. l. non aliter. Si autem uerba sunt ni mis larga: sequimur benignius et minimum. ff. de le. iij. l. nummis. ō. e. in obscuris cum suis concor. et sic eēt heredis electio. C. de condi. inde. l. si quis seruū. ff. de le. i. legato: et lex. ff. e. ti. si domus et. l. q du os loquitur cum heres ē in mora: ut nō. de testa. iudicante: ad hoc insti. de lega. §. si generalit. Si uero non appareat que pars sit benignior uel minor: neutra tene tur. ff. de testa. tu. l. duo sunt. ff. de ma numis. tes. ff. cū ex pluribus. ff. de liber. et posthu. nominatim. Si quis ad quem spectat indagatio: dic q ad iudicem. C. de fideicōmis. l. vo luntas defuncti. Si in iudicijs sit ambiguitas: fit interptatio pro pfe rente. ratio quia debitor semper negaret se de hoc sensisse. C. de an. excep. l. ul. in fi. ff. de uer. obli. inter stipulantem. §. i. ar. ff. de tribu. l. illud. §. i. et. ff. de eo qui cer. lo. l. non utique. §. damus: et hoc in lit. ex ordio: de hoc de resti. spo. cum ad sedem. Si uero in probationibus sit ambiguum interptamur contra producentem: de condi. ap. per tu as de probationibus in pñtia de testi. cum tu de fi. instru. it in fi. ubi hēt enim probationes eē clare: de pscrip. auditis: saluo eo q possēt testes obscure deponentes interdum iterum interrogari: de testi. cum cla mor: quod dic ut ibi nō. In confessionibus si confiteatur quis scer tum certificare cogitur. ff. de confes. l. certum: alioquin accipietur qd magis expediet aduersario: ut ibi et. ff. de inter. act. de etate. §. nihil ad hoc. ō. de accus. cum dilecti et. ō. e. li. de confes. c. ij. In contracti bus aut ē certū de consensu aut de dissensu aut est dubium. In pmo statur ei qd senserunt. ff. de re. du. l. in ambigua de spon. c. i. In secū do nil ualet. xxx. q. ij. c. vno. ō. de rap. cum cā: de pig. illo uos. xxix. q. i. §. i. ff. de contrahen. emp. l. in uenditionibus: et ibi error non so lum corporis sed etiam materie venditionem impedit. nihil enim tā contrarium cōsensui sicut error. ff. de iurisdit. om. iu. si per errorem. ff. de iudi. l. ij. et errare ē aliud pro alio putare. xxviij. di. quāuis et. xxij. q. ij. in quibus: nō tamen omnis error matrimonium impedit sed error tm persone et conditionis: quod dic ut. xxix. q. i. §. i. et in suma tenet etiam pignus cum obligatur es pro auro. ff. de pigno. act. l. i. In tertio casu. s. cum est dubium: subdistingue aut potest ualere sm unius intellectum tantum: aut secundum utriusque. si secundū unum tm ualeat secūdū quem ualere potest ff. de u. obli. l. quotiens. Et habet hoc locum etiam in contractu matrimoniali in foro iudiciali. In foro autem anime staretur ei qui dissensisset in tali dubio: ut. ō. de spon. tua nos. si secundum utriusque intellectum potest ualere ua leat quod est uerisimilius. ff. de u. obli. l. cum qui ita stipulatus. ff. e. ti. l. in obscuris et de uer. signi. abbate. ō. e. inspiciamus cum suis cō cor. Sed si dubitatur quod est uerisimilius: seruatur quod in hac regula dicitur. ff. de u. obli. l. quicquid et. l. si quis ex pluribus fundis Et hec uera: cum neuter dolum cōmittit. si autem alter dolum com mittat: contra cuius fieret interptatio. xxij. q. v. §. ex his et. c. quacunque si uterque: tunc ad cōem significationem recurretur: ut in dicta decre. ex litteris: ubi de hoc et. xxij. q. v. §. si ergo: et idem reperitur in iura mentis: ut ibi nō. In sententijs suis interptari poterit preses pnun ce uel procurator cesaris. ff. de ap. ab executore in pna. minor nō. C. de sen. ex peri. reci. l. ij. ubi de hoc. ff. de re iudi. l. iudex: functus ē. n. officio suo siue bn siue male iudicado: qd itellige i diffinitiua: sec i iterlocutoria: quod dic ut nō. de ap. cum cessante. De fructibus tn et expensis supplere potest eadem die. ff. de re iudi. l. paulus et. ō. e. li. de ap. cum appellationibus: et de hoc nō. xxxv. q. ix. §. quia ergo: a lias incipit his ita i pma glo. xi. q. i. §. ex his de postul. c. i. et ibi de multiplici interptatione. De legibus non ē dictum: quia in eis nihil ē obscurum uel ambiguum. iiij. di. c. erit: et in proemio decretalium. C. de no. C. compo. in prima constitutione: ibi erit lex certa et breui ser mone cōscripta: si tamen ambiguitas uideretur i eis esse: recurritur ad condentem: quia ille solus interptari potest qui condere. xi. q. i §. ex his de iudi. cum uenissent: de sen. ex. inter alia. C. de legi. l. ult. et idē in priuilegijs que sunt leges priuate per eadem iura. Joan nes andree.

k Non est obligatoriū. Hec regula sumi potuit ex. l. ff. e. ti. l. con tractus quidam. u. excepto p quā pone exemplū. nam nō ua let pactum q dolus futurus n pstetur ut ibi. Item pone i eo qui iu rauit patrē occidere uel simile qd facere. xxij. q. iiij. c. i. et per totum. In eo q iurauit uxorē et filios expellere: de iuriurl. quintauall. et p l. ff. de le. i. si quis inquilinos in fi. ubi quod scriptum ē in testamen to contra bonos mores et iuramētum: nullius ē momenti: ad idem ff. de pac. do. l. cōuenire: ubi pactum ne cum uxore agatur rerum amo tarum non ualet: quia per illud inuitantur mulieres ad furandum. Non est ergo precise uera regula: que dicit q iuramentum seruādū ē: si potest sine interitu salutis eterne ser uari: ō. de iuriurl. si uero. nam si ē cōtra bonos mores nō obligat ut hic et in supradictis iurib. Idem in quolibet temerario. e. t. sicut et. c. tua nos: et quā do ui uel dolo pre stitum est: ō. e. li. de iureiurl. licet quod dic ut. ō. q me. causa abbas et. xv. q. vi. c. ij. Et facit ad hanc regulam. ī. e. in malis: et habuisti idē de impossibili. ō. e. nemo potest. Non tenet ergo turpe pactum uel contra bonos mores: ō. de pac. c. ul. ergo nec iuramentum: quod accessorium est: et facit. ō. eo accessoriū: et uide quod ibi dixi. Et nō q debemus rebus uti eo mō ad quē sūt institute: ut. xxij. q. ij. is āt sed iuramentum non est institutum ut sit iniqtatis uinculum. xxij. q. iiij. inter cetera: ergo iniquitatem non uinculat uel obligat: ut hic uides.

Dolo facit qui petit quod resti tuere oportet eundem. Idem.

Non est in mora qui potest ex ceptione legitima se tueri. Idem.

Quod ob gratiam alicuius cō ceditur non est in eius dispen dium retorquendum. Idem.

Nullus ex consilio dummodo fraudulentum non fuerit obli gatur. Idem.

l Dolo facit. Hec regula ex. l. sumpta est. ff. e. ti. l. in condemnati one. §. dolo facit. Po. ergo ca. in usurario qui nō petit usu ras a debitore: ipsas enim restituere cogeretur. xiiij. q. iiij. nullus ad idem de iuriur. debitores. i. Rñ. ad idem. ff. de excep. doli. l. dolo ubi herede damnato a debitore: debitor non potest ex testamento agere: et doli mali exceptione uti potest: et ibi etiam sunt hec uerba Duo autem notātur circa hanc regulam. Primo q hic dicitur lo cum habere quando restituenda est res ei a quo petitur. cōmodata rius enim repetit rem a fure quam restituere cui oportet domino. C. de furt. et ser. cor. l. ul. §. sed cū. Uir soluto matrimonio petit dotē a so cero quam uxori et eius liberis cum restituere oportet. ff. solu. ma. si socer. §. lucius. Item in usurario: qui usuras repetit quas alijs soluit si non est soluendo: prestita cautione de ipsis restituendis ei a quo percepit ar. de resti. spol. olim. ij. et no. de usur. quia frustra. Secūdo no. hanc regulam non habere locum in possessorijs iudicijs: sed in petitorijs: et hoc etiam no. gof. de of. dele. uenerabili: et her. de resti. spol. in litteris et probatur. ff. quorum lega. l. i. in prin. ubi dicitur q heredi restituitur: quod legatorum nomine preter eius uoluntatem per legatarios possidetur. iij. q. i. c. ij. de or. cog. c. ul. et in predicta de cre. in litteris et in. c. se. et. C. de rei uen. ordinarij cum suis concor. et . ff. de iudi. si de ui.

m Non est in mora. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. nulla in telligitur. et. l. nihil interest. Po. exemplum in domino qui nō requisiuit. s. triēnium seruum suum fugitiuum monachum factum: dicitur enim fuisse in mora: quod est uerum nisi tueri se possit excep tione legitima: puta longinquitate loci. xvij. q. ij. si quis incognitus. Item pone in clerico qui non dicitur in mora soluendi quartam de cimarum: si tutus ē exceptione pscriptionis: ō. de prescrip. de quāta. Item pone per. l. ff. si cer. pe. l. lecta est. §. sed cum sortis: ubi sūt hec verba: ubi ille qui tutus erat exceptione dilate sortis per tertium pactum: non dicitur in mora et sic non ueniunt usure ut ibi: ad idem ut lite non cont. quoniam. §. si uero aliter in fi. Potes etiam exem plificare per ea que dixi. ō. e. imputari non debet. Et nō. quia ut di xi. ō. e. mora sua cuilibet: ut quis dicatur morosus: necesse est q sci at uel scire debeat se debere: sed ille qui tutus ē exceptione legitima nescit se debere uel nescire debet: ergo non ē i mora. Itē nō q dicit exceptione legitima que est cum est obligatus iure naturali et ciuili sed obstat exceptio: puta pactum de non peten. vel similis: uel ē obli gatus iure naturali tantum. Et facit quod circa indebitum no. i. q. iiij. in fi. et de sol. is qui. Et intelligitur exceptio illa legitima que replicatione non eliditur. pone exemplum debebas mihi. x. tibi feci pactum de non petendo: sed per metum vel furoris tempore hoc fe ci: tunc exceptio pacti non ē legitima: quia eliditur replicatione furo ris uel metus: et iō diceres in mora fuisse: et idem in similibus.

n Quod ob gratiam. economus qui in fauorem ecclesie consti tutus est ecclesiam uacantem grauare non debet. xij. q. ij. cha ritatem. Item pone per decre. de regul. ad apostolicam. In religio nibus non mendicantibus per decre. e. ti. non solum. ō. e. li. et. c. se. Item po ne per. l. C. de procur. non minus: ubi sententia pro minore lata qui sine tuto re causam agit: bene tenet: unde dicit ibi textus: minoribus etas in damnis subuenire: non in rebus prospere gestis obesse consueuit: et habes idem. C. de legi. l. quod fauore. ff. de legi. l. nulla iuris ratio: et prosequere ut ibi utrobique et facit in auc. de illustri. et q super illus. sunt coll. v. ubi licet concessum sit clarissi mis q per procuratorem a gere possint nihilominus: et per se agunt si uolūt nec cogere potest aduersarius minorem uti beneficio resti tutionis in inte. sibi concesso contra contractum. ff. de mi nor. l. si iudex. Contra. ō. e. li. de pben. cui de non sacerdotali. So. illud facit forma mandati et facit qd dixi. ō. e. plus semper. Item contra. ō. de mu. pe. prudentiam ubi dā ap. re mo. impetrantis fauore apposita: in lesionem retorquetur ipsius. So. ibi q̄ id locum habet: cum princeps aliquid concedit ad instantiam petentis: hoc cum motu proprio: puta minoribus uel ecclesijs. Et sic etiam respondetur ad decre. de consti. cum omnes. ff. q quisque iuris. l. i. et probatur. e. t. l. iij. et fa cit optime ad hanc solutionem: ō. e. li. de preben. si motu proprio. Item contra ff. de iur. au. anu. l. ij. ubi lata sententia pro me super ingenuitate: perdo ius anulorum. Sed hoc non inducit sententia: sed tacita mea renunciatio: quia eligendo unum ex contrarijs: alteri renuncio: ō. de elec. ut quis. C. de furt l. i. Item contra. C. de questionibus. l. pdem. ubi seruus pro domino non tor quetur. So. non posset torqueri pro domino quin etiam torqueretur con tra eum: quia pro utraque parte testis iurat dicere ueritatem. Itē contra. C. de iu deis. l. die sabbati: ubi precipitur q iudei non conueniantur nec conueniāt in solennitatibus suis. So. speciale est propter festiuitatem: uel posset dici q concessio illius priuilegij non stetit in finibus proprijs. Item contra. ff. de pe ri. et cōmo. rei ven. l. si vina: ubi in fauorem emptoris uina emeritis excepta fuerunt acida et mucida: et tamen ipse emptor illa inuito uenditore habere n posset. So. ibi nullus fauor sed ius commune: hic autem de gratia uel fauo re loquitur: quod ē proprie contra ius cōmune secundum accur. Itē signa tur contra. ff. de auc. tu. l. obligari. §. hereditatem et insti. de auct. tu. §. neque: ubi dicitur q pupillus non potest adire hereditatem etiam locupletem sine tutoris auctoritate. So. in his quibus certum ē conditionem pupilli effici meliorem ualet factum a pupillo etiam sine tutoris auctoritate: ut si feratur pro eo sententia: ut in. l. non eo minus. In his uero quibus certum est cōdi tionem pupilli deteriorem constitui: ut si alicui se obliget uel actionē cedat: factum sine tutoris auctoritate non tenet. C. de auct. prestā. l. ij. et. iij. In his vero quibus dubium esse potest: an pupilli conditio constituantur melior uel deterior: ut in hereditatis aditione que potest habere latentia onera: factum a pupillo sine tutoris auctoritate non tenet: ut in dictis contrarijs: et hoc fa uore pupilli ne oneribus implicetur. ff. de acquir. here. l. more. et. l. pupillus Et hec regula habet ueritatem in sui contrario scilicet q pena uel odium n debet conuerti i premiū. xvi. q. i. legi. ō. de sen. ex. si uero cum suis concō. ff. de le. i. l. si seruus pluriū §. qui āt. Jo. an.

o Nullus ex consilio. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. consilij. Ra tio huius regule colligitur ex canone. xiiij. q. i. qd precipitur ex decre. de ar. cum olim ex. l. ff. man. l. ij. in fi. per quam exemplificare potes: et ibi de hoc. nullus enim tenetur consilium sequi immo explorare et deliberare de bet apud seipsum: an sibi expediat necne ut in pred. iuribus. si autem con silium sit fraudulentum bene obligatur consulens: licet duret ratio supradic ta: et hoc ratione fraudis. exemplifica per canonem. lxxvi. di. tanta. ō. de re nunt. sanc. ff. de dolo q si cum scires. Nota igitur et breuiter circa hoc: aut consilium datur circa contractum uel quasi: aut circa maleficium uel quasi. Primo casu subdistingue: aut consilium non est fraudulentum: et tunc n tenetur ut hic et in supradictis iuribus. ff. de dolo eleganter in fi. aut ē frau dulentum et tunc tenetur actione de dolo ipsi: cui consilium dedit: ut i pre. l. q si cum scires: ubi ille qui dolose mihi consuluit: et forte sui lucri causa mu tuare debitori non idoneo: tenetur mihi actione de dolo: ad idem. ff. de p senet. l. ij. In secundo casu. s. cum datur circa maleficium: tunc tenetur cōsu lens: non tamen illi cui sed illi contra quem consilium dedit: nec tunc tenet actione de dolo: sed eius maleficij nomine. nam si consuluit occidi: homici da ē. l. di. si quis uiduam de homic. sicut dignum: si consuluit seruo ut fuge ret uel furtum faceret tenetur furti uel serui corrupti: de ser. cor. l. i. §. persua dere. Si consuluit titium mihi iniuriam facere: tenetur mihi actione iniuri arum: de pe. di. i. non solum. ff. de iniur. l. non solum. Idem ubicūque cadit in nomen maleficij. Ipsi autem cui dedit consilium non tenetur: tum q scire

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

debebat id sibi non expediret:ut.s.dixi:tum quia ex improbitate sua nullus consequitur actionem.ff.de fur.itaq3 fullo.Differentia ē ergo inter mandatum ⁊ consilium:nam mandator obligatur mādando:sed non consulens: consulendo.ff.manda.l.ij.⁊ insti.manda.§.tria genera ubi de hoc.

p Exceptionē obijciēs. Pone casū.s.d̄ prescrip.illo.ff.d̄ excep.l.si utiq3 ⁊ habeo hec v̄ba.s.de excep.cum venerabilis.Et prosequere hanc materiam ut ibi no. Et adverte q̄ mirabilis videtur hec regula nam si ego excipio de pacto de non petendo:videor confiteri debitum fuisse: si dico interrupi prescriptiōe3 videor fateri te prescripsisse si dico contra te prescripsi:ergo primo id tibi debitum erat quod prescripsi: ⁊ sic actor nil ammodo deberet cogi probare:sed excipiēs tantu3: ⁊ facit ad hoc.s.de transac.preterea.ij.Et ideo dixerunt quidam hic loqui de exceptione non nu.pecunie ⁊ similibus in quibus reus nil fatetur:ut nota.in dicta.l.non utiq3:sed secundum hoc mihi videtur hec regula superflua ⁊ ipsius nulla dubitatio.Dic ergo q̄ huius regule ratio triplex est. Prima quia l3 dicam:fecisti pactum de non petendo:poterat esse quod illud non erat vere debitum vel naturaliter debitum tantum vel nullo modo.Item licet dicam interrupi:forte non erat completa prescriptio:immo hoc dicere videor:q̄ cōpleta si fuerit dicendo: me iterrupisse:vel si cōpleta fuerat sine titulo fuerat ⁊ bona fide.Item in alijs exceptionibus. Secunda:quia per exceptione3 nego me debere: si per ipsa3 de intentione actoris dicerer confiteri: eadem exceptio duos contrarios effectus haberet:quod eē non debet.ff.de solut.q hominem. §.vl.⁊ de bap.⁊ eius ef.maiores:cum igitur per exceptionem negem intentionem adversarij:non ē congruū me per ipsam dici fateri. Tertia quia reus privilegiatus est ut possit proponere duas exceptiones: etiā cōtrarias ut dixi.s.e.nullus pluribus:sicut ergo expresse dicere posset: nego te prescripsisse: ⁊ postea si prescripsisti interrupi:vel nego me promisisse ⁊ postea pactum opponere de non petendo:sic dicendo tuam prescriptionem interrupi:vel pactum de non petendo fecisti vel his simile: intentionem adversarij non fatetur:cū adhuc dicere possit non promisi:non prescripsisti ⁊ sic de singulis. Tutius tamen esset ipsi reo sic dicere:nego me promisisse: ⁊ posito q̄ promiserim mihi pactum de non petendo fecisti: ⁊ sic de singulis ad hoc.xiij.q.ij.in prin.⁊ no.in pred.decre.cum venerabilis: ⁊ in predic.l.non utiq3. Sed quia hec forma verborum docet mentiri:ubi sententia ⁊ veritas ē in contrarium non ē amplectenda:cum prius animas demum linguas oporteat fieri eruditas ut in proemio.ff.in fi.⁊ facit quod.s.dixi de confes.c.i.Unum nota quia idem q̄ dicit hec regula in exceptione:intelligas ⁊ in replicatione: unde sicut excipiens non confitetur actionem ita nec replicans exceptionem eadem de causa.sicut enim se habet exceptio ad actionem : ita replicatio ad exceptiōem: ⁊ triplicatio ad replicationem: ⁊ hoc satis probatur:s.de exceptioni. dilecti.

q Que contra ius fiūt. Pone exempla que dixi.s.e.non prestat ipedimētū. Itē.xxv.q.ij.ipiali ubi sūt hec v̄ba ⁊.s.e.li.de regula. non solu3 ⁊.s.de testi.c.ij.⁊.C.de legi.non dubium:ubi de hoc.obijcitur ad hanc regulam de matrimonio contracto post simplex votum quod tenet:s.e.li. de vo.c.uno ⁊ de matrimonio contracto post interdictum ecclesie:s.de ma. cōtrac.contra interdic.ec.per totum ⁊ inter compatres ex cathecismo: s.e.li.d̄ cogna.spirituali.c.ij.⁊ de sententia sub conditione lata que tenet.ij.q.vj.biduum: ⁊ in ecclesia consecrata per alienum episcopum ut.vij.q.i. episcopus in dioc.et de omnibus que fieri prohibentur:tamen facta tenent. Item obijcitur de his que fiunt contra ius ⁊ postea confirmātur :que allegavi.s.c. si firmatur. So.generaliter dici potest secundum Io.qui hoc no.x.di. vidq̄: ⁊ her.qui idem nō.de spon.duo.c.ul.in ul.glo.⁊ accur.in pre.l. non dubiū hanc regulam habere locum in his que perpetuam habent prohibitionis causam . Contraria in his que temporalē. Vel dic hanc regulam esse vera3 nisi eodem vel alio iure tolleretur ⁊ sic intelliguntur contraria: vel dic q̄ illa non sunt directe contra ius :quia licet ius non assistat:non tamen plene resistit. Quidam tamen distinguere voluerūt dicentes:q̄ aut ius prohibet ⁊ addit q̄ si contra prohibitione3 fiat non valeat.aut simpliciter prohibet. In p̄ primo casu habeat locum hec regula cum suis concor. In secundo habeant locum contraria et sua similia : ⁊ facit ad hoc.s.de regula.ad apostolica3.s3 hec distinctio reprobatur per predic.l.non dubium ubi habes expresse q̄ sufficit legislatorem aliquid prohibuisse:licet non adiecerit:si contra factum fuerit non valere . Idem videtur tenere guil.s.de offi.or. romana iuxta fi. Item obijcitur de maleficijs que contra ius fiunt: nec tamen habentur pro infectis. So.hec regula habet locum in his que de iure sortiuntur effectum et facit quod dixi.s.eo.titu.non prestat impedimentum : ⁊ illud hic adde.nam matrimonium nullum interdum non habetur pro infecto:immo prestat impedimentum secundo: ⁊ electio nulla interdum prestat impedimentum secunde:quod dic ut nota.de elec. auditis. Joannes andree.

U

Exceptionem obijciens nō videtur de intentōne adversarij confiteri. Idem.

Que cōtra ius fiunt debent vtiq3 p infectis haberi. Idē.

In pari delicto vel causa potior ē conditio possidentis. Idē.

Cum non stat per eum ad quē pertinet quo minus conditio impleatur:haberi debet perinde ac si impleta fuisset. Idem.

Quod alicui suo non licet noīe nec alieno licebit. Idem.

Potest quis per alium : quod potest facere p seipsū. Idē.

In malis promissis fidem non expedit observari. Idem.

In alternativis debitoris ē electio: ⁊ sufficit alterum adimpleri. Idem.

V

Qui ad agendum admittitur: ē ad excipiendū multo magis admittendus. Idem.

Qui facit per alium est perinde ac si faciat per seipsum. Idē.

Ratum legitime retractari nō debet:licet casus postea eveniat ā quo non potuit incohari.

r In pari delicto. In quātum hec regula dic de delicto sumpta ē de.l.ff.e.ti. l.cum par delictum . In quantum dicit de cā sumpta ē d̄.l. ff. e.ti.in pari causa. Pone casum in delicto per cañ.xiiij.q.v.non sane.In eo.s. qui repetit pecuniam quam dedit pro iniquo iudicio.Item in eo qui usuras quas soluit repetit:cū ipse sit in pari delicto de usur.l.q̄ frustra. Item per.l.ff. de condi.ob turpem causam.l.ubi autem ⁊.l.se. ubi habes q̄ non repetitur:quod propter stupru3 vel ut male iudicetur datum est .De causa pone per decre.s.e.li.de preben.si a sede ⁊ per .l.ff.de ver.ob.si servum.§.sequitur ubi dicitur q̄ cum queritur de damno: ⁊ par est utriusq3 causa potior est qui tenet q̄3 qui persequit Et adverte quia male video exemplificare per decre.illam si a sede nam ibi non erat par causa quia fuerat uni collata per papam :alteri per ordinarium .Sed non queritur de paritate quo ad potestatē conferentium sed de paritate quo ad tempus :quia cui p̄mo collata fuerit dubitatur et ideo in hac pari causa temporis potior erit conditio possidentis .Et nota quia hic exhibetur favor reo quia absolvitur in pari causa vel delicto.C.de condi.ob tur.causam.l.ij.unde sēper dicere consuevimus:q̄ in pari delicto vel causa potior sit excipientis conditio ut in preallegatis iuribus :ad hoc de conces. prebē. ex tenore de adul.c.penul.⁊ ul.Contradicere videtur decre. illa de conces.preben.cum super l3 solue ut ibi in glo. que incipit quia frustra in fine.

s Cum non stat per eum.Hec regula sumpta ē ex.l.ff.e.ti.l.i iure civili. Po.exemplum abrae:per quem non stetit quominus secundum domini preceptum filium immolaret:unde perinde apud dominum gratu3 fuit ac si immolasset.xxij.q.ij.prophetauit ⁊.c.se. Item pone in eo qui impedit ne ad eum citatio perveniat:ut.s.ut lite n̄ cōt.quoniam.§.porro. In stipulatione.ff.de condi.⁊ demon. l.iure civili. Item potes ponere in libertate legata: ut aliquid detur heredi: ⁊ per heredem stat.C.de condi.inser.l.p.alias ē ul.⁊ ide3 in alijs legatis.ff.de condi.⁊ demon.l.cum pupillus: ⁊ in institutione heredis.ff.de condi.insti.l.iij. Nota tamen q̄ si mihi.x.promiseris si te vicero:tacite videtur hoc actum:ut resistere possis: ⁊ sic habetur pro expresso.ff.si cer.pe.l.cum quid. Et no.q̄ dicit per eum ad quē pertinet : nam si staret per alium tertium vel etiam per impedimentum inipsius : tunc habet locum regula.s.eodem imputari : quia tunc licet imputetur q̄ per me non stat ut ibi:tamen non habebit pro impleto ut hic ⁊.ff.de condi.⁊ demon.l.quibus diebus in p̄n. Itē nota q̄ si libertas legata est servo:si.x.heredi dederit ⁊ p heredem steterit quominus servus dederit illa .x.perinde est ac si impleta esset conditio quia ille liber erit:tenetur tamen postmodum ad illa.x.nisi forte obtulerit : ⁊ heres non susceperit.C.de condi. inser.l. ul. Sed dicit lex q̄ si testator legat liberto.x. sub conditione :si cu3 filio steterit ⁊ filius moriatur : ⁊ sic per eu3 vel per casum in eius persona contingentem stat quominus conditio impleatur :non tamen debetur relictum.ff.de adimen.lega.l.scio in prin. So.cum stat per eum idest per factum eius vel impedimentum ab eo prestitum habetur conditio pro impleta: ⁊ sic simpliciter vera est regula. Sed si stat per casum in persona eius contingentem distingue:aut erat relictu3 contemplatione eius in cuius persona erat implenda conditio : et tunc non debetur relictum:ut in pred.l.scio:aut favore eius cui relinquitur: ⁊ eo casu debetur.ff.de an.lega.l.mevia in prin.aut dubitatur: ⁊ eo casu relictum debetur quasi in dubio sit interpretandum legatarij favore relictum:si ex veritate vel ex coniecturis aliud nō apparet.ff.de cōdi.⁊ demon.l.illis libertis: ⁊.C.de legi.l.i.

t Quod alicui. Po.ca.per.c.xlvij.di.sicut non suo.meo enī nomine mihi non licet fenus exercere:ita nec alieno. Item per d̄cre.de falsar.ad falsariorum. sicut enim proprio nomine litteras papales falsare non debeo ita nec alieno. Item nec nomine alieno nec proprio album pretoris corrumpere debeo.ff.d̄ iurisdic.om.iudi.siqs id in fi. Et nota q̄ hec regula vera est in maleficijs. Indecens enim est crimen suum cōmodis alienis impendere:ut in dicto.c. sicut nō suo. hoc dico :quia delegatus ex delegatōne cognoscit de causa:de qua ⁊ proprio nomine cognoscere non posset.ij.q.vi.si episcopus: ⁊ punit quos alias punire non posset de off.dele.sane.ij. Et libertus nomie alieno vocat patronum in ius:qd̄ nomine proprio non pōt.ff.de in ius vocando.l. quesitu3. Et laicus qui non potest causam spiritualem tractare proprio nomine:tractat alieno ut.s.e.li.de procura.c.i.⁊ idēm in similibus. Item habet locum in his que ut demandari possint: requirūt ordinis ādminiculum:unde sicut suo nomine sacerdos simplex non chrismat in fronte:non ordinat ad sacros:ita nec episcopi sui mandato:cum tali demandari non possit: ⁊ de hoc.s.de cōse.ec.ul'alta. aqua ⁊ fac quod dixi. s.e.ea que.

u Potest quis. Potest quis per alium iudicare. lxiij.di.tibi domino sicut per alium matrimonium contrahere:s.e.li.de procura.c.ul.sic ff.de procur.l.i.§.ij.ff.de sta.ho.l.aretusa.in fi . Hec regula fallit in eo cui committitur certum ministerium:s.de of.dele.c. ul.s.e.li.e.ti.is cui.⁊ optime.C.de cadu.tol.l.vna. §.ne autem : ad idem.ij.q.iij.abolitio de cleri.non resi.quia nonnulli.ff.de solut.inter artifices. Item in penitentia suscipienda:de pe.di.i.quem pēitet in p̄n.quam per se quisq3 recipere debet.ratio ē pudor qui est maxima pars penitentie ut ibi. Item in eo viro qui veniam etatis impetat:quod per se facere debet.C.de his qui ve.eta.impe.l.ij. Item adoptare vel arrogare non potest quis per alium. ff. de adop.post mortem.§.neq3.ratio est:quia adoptio imitatur naturam. Item fallit in iudice qui per seipsum recitare debet sententiam nisi sit episcopus sive superior:s.e.li.de re iudi. c.ul.C.d̄ iudi.auf.ad hec. Itē i eo qui incipit conferre sacramentum unitatis qui id per alium pficere non potest.xxiij.di.quorundam. Item abbas per se verberādo potest corrigere monachum non per alium maxime laicum de sen.ex. universitatis. Item dominus novum emphiteotam:non per procuratorem sed per se in possessionem inducere debet.C.de iure emphi. l.ul. §.penl'. Itē q ē i possessione futur: ⁊ proclamat i libertatē p se agit ⁊ si per procuratorē.C.de asser.tol.l.i.et regulariter in criminali cā ut.ij.q.vi.siquando. Item que sunt meri imperij vel gladij potestatis non delegantur secundum leges nisi i casu.ff.de of.eius cui mā. ē iur'.l.i.secus fm canones:de hoc no.xcv.di.c.i. xxiij.q.iiij.illud: ⁊.s.d̄ of.or.q̄ sedē ⁊ de rap.in archiepiscopatu : ⁊ per se rñdere d3 adultus q cathezizatur: ⁊ nō p aliū:de conse.di.iiij. cū p parvulis. Itē fallit i casu.s.e.li.de elec.cupiētes. Item in casu.s.e.li.de of.le. .c.penul.ij. Rñ. ⁊ de here.c.ij.in prin.hec igitur ⁊ similia specialia sunt. Et nota q̄ etiam econverso quedam per alium possum que nō per me . Epūs clericum suum per alium potest verberare non autem per se ipsum.lxxxvi.di.nō liceat.C.de epis.⁊ cleri.auf.sed neq3. Itē episcopus per alium litigare debet .v.q.iij.c.ul. Item prelatus clericus habens temporalem iurisdictionem audit et iudicat de causa sāguinis per alium non per se :s.e.li.ne cleri.vel mo.c.ul. Item religiosa mulier per alium potest esse in iudicio nō per se :s.e.li.de iudi. .c.ij.s.e.li.de elec.idemnitatib'.§.sed cum eas . Item epūs tuitione3 gubernationem et curam viduarum ⁊ pupillorum ⁊ peregrinorum non per seipsum :sed per alium archipresbyterum .s.vel archidiaconum gerer' debet.lxxxviij.di.epūs gubernationē ⁊ ibi de hoc ⁊ oīa ista sunt etiam specialia :contra regulam fm quam quod possum p alium ⁊ per me. Et accidit hoc vel ratione persone cui hoc non convenit vel etiam ratione rei puta cause criminalis ⁊ interdum per alterum consequitur quis qd̄ per se consequi non posset :ut.s.e.li.de pces.preben.c.auctoritate ⁊.ff.d̄.sta.ho.imperator.ij.ff.que res pig. ob.l.aristo . sicut ⁊ quedam potest quis tanquā alius non tanqua3 ipse insti.de inof.tes.§.si tutor.ff.de adoptio si pater .§.q duos ubi nepotem ex filio adoptat avus tanq̄3 genitum ex alio filio : ⁊ hoc n̄ tanq̄3 avus sed tanq̄3 quidam extraneus :ad idem.ff.de in ius vo. .l.quesitum cum similibus . Et nota quia id dicimur posse quod d̄ iure possumus .hanc igitur regulam credo loqui de his que de iure sortiū vel sortiri possunt effectum.non igitur superabundat regula.s.eo.qui facit p alium:que generaliter loquitur:ut etiam maleficia comprehendat : ⁊ ista regula loquitur de potestate faciendi:illa de effectu iam facti. Itē nota ex hac regula q̄ sicut per se potest quis subscribere:ita p aliū:qd̄ dic ut no.s. de re iudi.cum inter vos in glo. potest enim.

x In malis promissis. po.exempla que posui.s.eo.non est obligatorium. Et prosequere hanc regulam ut ibi dixi . Et hēs hec verba.xxij.q.iiij.i mal' promissis: ⁊ ibi de hoc p totam questionem. Et nō q̄ dicit in malis promissis: nā licet mala promissa non debeant servari:tamen interdum mala promissa puta per dolum vel metum servantur quando scilicet servari possunt sine salutis eterne dispendio si iuramentum intercessit:de iurer'.si vero ⁊ dixi i p̄di. regula.s.e.non ē.

a In alternativis. Hec regula sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.l.in eo q̄ plus ē ubi verba iuncta non sunt:sufficit alterutrum esse factum.po.exēplu3 per canoñ.xij.q.ij.bone rei.in fi.s.de rescriptis inter ceteras.Et in viro qui in causam soluti matrimonij dotem vel eius estimationem restituere promisit ff.de iure.do.plerunq3 in fi.ad ide3 .s.de plus peti.c.uno:ubi dicitur plus petere causa ⁊ in expensis condēnatur : qui ex duobus alternative debitis precise petit alterum:ad idem de ap .significavit:ubi de hoc ⁊ de rescrip.ex parte: ⁊ facit de preben.c.ij.ff.de condi.insti.l.si heredi plures. Sūt tamen quedam alternativa in quibus debet ordo servari.ff.de le.ij.cum pater . §. penul.ut cum mandat testator aliquid dari liberis aut his deficientibus cōsanguineis aut affinibus:quia tūc sequimur ordine3.Est ad hoc ar. quod dixi de ordine sequendo.xliij.di.sic rector in fi.s.e.li.de elec.c.penult.i p̄n. ⁊ e.li.de preben.mādato in fi. Contradicit ad hanc regulam insti.de le.§.si generaliter. So.illud cum eligens fuit in mora.ff.de adop.l.mancipiorum s.e.li.de consue.c.ul.⁊ sic no.her.in predicta decre.de rescrip.inter ceteras: ⁊ facit quod dixi.s.e.contra eum.

b Qui ad agendum. Hec sumpta est ex regula.ff.eo. ti.l.invit' nemo.§. cui damus. Po.ca.in eo qui legitime . prescribit : quia si cadit a possessione datur sibi actio :multo fortius dum possidet datur exceptio . xvi. q.iij.§.potest in prin.ad idem de prescrip.illud. item conductor soli ad superficiem ad non modicum tempus h3 utilem rei vendicationem etiam contra dn̄m :multo fortius exceptionem.ff.de superfi.l.fi.§.q̄ ait. Ratio huius regule quā habuisti .s.e.cui licet plus ⁊ minus licet :sed plus est agere q̄3 excipere :ergo si potest primum multo fortius secundum ut hic.nam video exceptionē dari cui n̄ datur actio ut excōmunicatio :s.de excep. cum inter priorem . Item qui mala fide prescripsit secundū leges exceptionē h3 adversus omnem petentem : ⁊ si a possessione cadat non habet actione3.xvj q.iij.§. potest.v̄.q̄ si ⁊.C.de prescrip.xxx.vel.xl.an.siquis emptionis ⁊ ubi actio tēpore tollitur perpetuo durat exceptio .ff.de doli excep.pure .§.ul.⁊ venit in compensatione quod non venit in petitione secundum .l.ut debitum naturale.ff.de compen.l.etiam. Et econverso interdum venit in petitionem qd̄ non in compensationem:sicut ē videre in deposito.C. de compen.l.ul.⁊. s. de deposito bona fides ⁊ ē speciale. Et adde quod nō.de iurer'. quemadmodum in glo.nam cui . Et dic q̄ ad agendum admittitur contra eum q̄ quem excipere vult:hoc dico ne obstet quod dicitur de publiciana: na3 habēs publicianam actionem contra alios excipit non contra dominum.ff.d̄ publici.l.penul.⁊ ul.⁊ idem in similibus.hoc autem regulariter fallit in possessorijs iudicijs.C.loca.⁊ conduc.l.siquis conductionis : ubi conventus possessorio si dicit se conduxisse ante omnia possessionem restituit: ⁊ post agit: ⁊ facit quod dixi.s.e.dolo.nam contra p̄donem agentem possessorio n̄ admittitur exceptio:tamen admittitur actio:de resti.spo.in litteris ⁊.c.se. Et generaliter agenti possessorio refertur questio proprietatis agendo ⁊ tamen n̄ excipiendo:de or.cog.c.ul.C.de rei ven.ordinarij de conces.p̄ben. post electionem in fi.de appella.cōstitutis.ij.in fi.de accus.accedens.

c Qui facit per alium. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.q̄ iussu alteri' Pone exempla in regula ⁊ prosequere eam ut dixi .s.e.potest quis. Et non superhabundat hec regula per illam ut ibi dixi in fi.

d Ratum legitime. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.qui in ambiguis .§.i. Exemplifica in eo qui contraxit matrimonium ⁊ postea factus ē furiosus.xxxij.q.vij.c.neq3 furiosus . Idem in supervenienti affinitate de eo qui cogno.consang.ux.sue .c.penul Idem in adoptione superveniente

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

.ff. de ritu nup. adoptiuus in prin. z. l. si qua. Et nota quod habuisti aliam regulam per contrarium. s. e. non firmatur quia licet casus superueniat a quo potuit inchoari non firmatur quod ab initio non ualebat ut ibi: quod tamen intelligas ut ibi dixi: ita quod a principio factum erat legitime non retractatur: sed superueniat casus a quo non potuit inchoari ut h. Et concordat ad hanc regulam. ff. de iure actuque pri. l. nec. n. ibi dicit textus: nec. n. corrumpi aut commutari quod recte transactum est superueniente delicto poterit. Concordat ad hanc regulam de iurepatro. consultationibus. de conuer. coniu. placet de eo qui cogno. consang. ux. sue discretionem: z quod in his iuribus no. Et no. quod dicit retractari. q. di. propter causam superuenientem non retractatur: ac si legitime non fuisset factum.

L

Idem.
Quod alicui gratiose conceditur: trahi non debet ab aliis in exemplum. Idem.
Frustra sibi fidem quis postulat ab eo seruari: cui fidem a se prestitam seruare recusat.
Idem.
Delictum persone non debet in detrimentum ecclesie redundare.
Idem.
Rationi congruit ut succedat in onere: qui substituitur in bono re. Idem.
In argumentum trahi nequeunt que propter necessitatem aliquando sunt concessa.
Idem.

Interdum tamen propter superuenientem causam impeditur eius effectus quod legitime factum erat. exemplifica per can. xxxiij. di. communiter z. c. usque adeo: z de cleri. egro. presbyterum z. c. tua cum si. Et eodem modo respondetur ad leges que pro contrariis signari solent. ff. de iudi. si a me z. l. se. ff. ad le. acquil. quia in eum casum in quibus dicitur: quod iudicium soluitur per arrogationem eius cum quo litem contestaturus eram: quia deuenit in eum casum: in quo a principio non poterat consistere: z in predic. l. quia dicitur simile scilicet quod cessat actio legis acquil. quando seruus mortifere uulneratus liber factus est: quia iam in eum casum deuenit quo locum habere non poterat z cetera. z est ratio quia acquilia damnum respicit.

Quod alicui. Po. exempla que dixi. s. e. ti. que a iure: z prosequere ut ibi dixi: z in regula priuilegium personale: z concor. ad hanc re. i. c. in argumentum.

Frustra sibi. Po. casum in domino quo ad fidelem z in fideli quo ad dominum. xxij. q. v. de forma. Item in eo qui interposita conditione promisit z iurauit aliquid facere de iuriur. peruenit. ij. ubi de hoc. In eo qui non uult transactionem interpositam obseruare. C. de pac. cum proponas ij. concordat. xcv. di. esto subiectus ibi: cur ego te habeo ut principem cum tu me non habeas ut senatorem: sed nonne hosti seruanda est fides. xxij. q. iij. innocens. xxiij. q. i. noli. So. ut ibi no. z in dicto. c. peruenit. illud enim uerum est: cum iste hostis nobis fidem seruat: z sic concordat cum hac regula. Item contra. xxxiij. q. v. quod deo pari: ubi dicitur: quod si vir z vxor pari consensu continentiam vouent uno labente alter perseuerare debet. So. ibi non fuerat fides homini promissa: sed deo. nam sine ulla conditione adimpleri debent que deo uouentur. xxxij. q. viij. c. vno in fi. Et uides quod licet uxor adulterata fuerit nihilominus uir peccat adulterando. xxxij. q. vi. c. i. per totum frustra igitur debitum petit qui quod debet non impendit: z frustrat legis auxilium inuocat: qui committit in legem: de usur. quia frustra: z ibi de hoc. Unum nota: quando partes sibi adinuicem aliquid sub pena promittunt: z una pars primo frangit fidem: aut expedit magis alteri parti penam prosequi z stare pacto uel contractui: aut magis expedit sibi fidem rumpere. In primo casu licet sibi fides sit fracta: ipse tamen pro sua parte seruet eandem: z sic penam petere poterit cum effectu. In secundo casu secure frangit fidem: z fiat hic inde penarum mutua compensatio: ut. s. de penis constitutis: z sic illam de cre. intelligas: z que ibi nota. z est ad hoc simile quod nota. de conuento super spoliatione: cui aut expedit magis rehabere rem propriam aut retinere: rem quam possidet: in primo casu agat: in secundo excipiat: hoc no. ber. de or. cog. c. ul.

Delictum persone. Pone casum in episcopo deposito propter crimen: ob hoc enim non debet ecclesia rebus suis expoliari. xvi. q. vi. si episcopum z ibi de hoc. Item pone in procuratore qui falsauit instrumentum quia propter hoc non perdet ecclesia causam de excep. cum uenerabilis zc. z delictum tutoris non obligat pupillum. ff. e. ti. l. neque et. ff. de tabu. exhi. l. pe. Contra. xvi. q. ij. placuit. ij. ubi delictum prelati non repetentis res ecclesiasticas nocet ecclesie: ad idem de prescrip. c. i. z per totum. So. delictum aliud in faciendo: et hoc non preiudicat ecclesie ut hic: z aliud in omittendo z hoc bene preiudicat ut ibi. Ad hanc solutionem contradicit. xxv. q. ij. ita nos: ubi delictum quod est in faciendo preiudicat ecclesie. So. dici potest secundum Jo. qui hoc ibi no. z in dicto. c. si episcopum: quod hec regula intelligitur de detrimento facultatum: illud autem de detrimento honoris: uel potius ibi nocet delinquentibus quam ecclesie. Adhuc contra solutionem de censi. cum olim ubi delictum quod est in faciendo nocet ecclesie de in inte. resti. auditis: ubi delictum quod est in omittendo non preiudicat ecclesie. Satis congrue posset distingui inter iudicialia z extraiudicialia: ut in iudicialibus iudiciorum fauore siue sit in faciendo siue in omittendo preiudicet ecclesie: z in decre. audiui bene preiudicauit ecclesie delictum quod fuit in omittendo: sed fuit restituta: z sic non est contra. In decre. cum uenerabilis dici potuit extraiudiciale: uel ibi solus procurator deliquit in faciendo scilicet instrumentum falsando. Item contra liij. di. si seruus ubi punitur episcopus qui pro vno seruo duos dare debet. Sed illud facere debet de proprio si habet non de bonis ecclesie propter hanc regulam. Item contra de or. cog. cum dilecti: ubi dolus z violentia abbatis ecclesie nocere uidetur. Sed ibi soluitur per ber. in iij. gl. scilicet quod ibi delictum fuerat commissum per prelatum z collegium communicato consilio. Et eodem modo soluitur. C. de sacrosan. ec. iubemus nullam: ibi propter delictum persone confiscatur nauis ecclesie. Et nota quod dicit hec regula delictum: quia secundum propriam huius vocabuli significationem uidetur loqui de eo quod consistit in omittendo secundum ea que no. ber. s. e. peccatum: tamen illi significationi non semper statur ut ibi dixi. Item hoc quod dicit persone intelligere possumus de prelato: z est vulgare dominorum meorum anglicorum de rescriptis ex parte. s. persone z de ap. bone memorie: uel indistincte de qualibet persona intelligatur: cuius delictum ecclesie non nocebit saltem cum effectu: quia daretur restitutio usque ad quadriennium tantum: nisi ex causa plus temporis daretur: ut. s. e. li. de resti. in inte. c. i.

Rationi congruit. Po. ca. in filio patroni herede: qui succedit in bonore iurispatronatus sic in onere defensandi ecclesiam succedere debet. xvi. q. vii. filijs ac nepotibus. Item pone in prelato qui succedit in honore: sic z in onere soluendi predecessoris debita pro ecclesie utilitate contracta: s. de solu. c. i. idem in iudice. ff. de iudic. l. mortuo iudice quod eum iudicare oportuerat: idem cum qui ei substitutus est sequi oportet. ad idem. s. de of. dele. quoniam abbas z concordat ad hanc regulam. c. di. rationis z. s. e. qui sentit onus. Et quod ibi dixi hic adde z per illam regulam potest etiam hic resolui: ut. s. succedat in onere qui substituitur in honore ad hoc. xl. di. non nos.

In argumentum. hec regula sumitur ex. l. ff. e. ti. que propter necessitatem. Po. ca. lv. di. c. i. ubi ex necessitate temporis propter ministrorum defectum monachos permissum fuit assumi ad parochiales ecclesias: cessante hac necessitate in argumentum trahi non debet ut ibi. Item per decre. s. de elec. cum in cunctis ibi ne quod a quibusdam pro necessitate temporis zc. Et alienatio sacrorum uasorum propter necessitatem redimendorum captiuorum concessa ad consequentiam trahi non debet. C. de sacrosan. ec. l. antepenul. que incipit sancimus z concordat ad hanc regulam. s. e. que a iure z. s. e. quod alicui: nec superfluit hec regula per illas que loquuntur in eo quod conceditur ob fauorem uel ob gratiam: hec in eo quod conceditur ob temporis necessitatem. Et dicit etiam in argumentum. q. d. iurista vel arguens non debet arguere de eo quod interdum ex necessitate concessum est: quia argumenta de similibus ad penitus similia procedunt: sed inter tempus necessitatis z non necessitatis non est similitudo: ergo non procedit argumentatio. Et concordat ad hanc regulam. xxxv. q. i. c. i. per quod etiam exemplificare potes. nam a principio generis humani licite contraxit frater cum sorore: quia ex necessitate id fiebat: hodie autem creuit humanum genus z sublata est necessitas: z ideo non licite contrahitur. i. quartum gradum de consag. z affi. non debet. C. de pa. qui fi. dis. l. i. z. ij. ubi propter necessitatem famis licet filium distrahere: quod alias non liceret. Et nota ex hac regula illud generale: quod cessante causa cessat effectus: de iuriur. z si christus in fi. de ap. cum cessante de pe. z remiss. cum infirmitas de quo dic ut no. de renu. post translationem. lxi. di. §. his omnibus. xix. q. ij. duc. cessante igitur necessitate propter quam dispensatum est: cessat constitutio. i. q. vij. quod pro remedio quod uerum est circa facienda non circa iam facta: ut ibi no. z de iureiur. z si christus in fi. ad hoc. s. e. factum legitime in fi. z est etiam hoc uerum nisi utilitas succedat loco necessitatis sicut est de monachis ordinandis: ut probatur. xvi. q. i. sunt nonnulli in fi.

Nemo potest plus iuris. Hec regula sumpta fuit ex. l. ff. e. ti. l. nemo plus. Po. ca. i. q. vij. daybertum: de donationibus inter vi. z vx. nuper. ubi sunt hec uerba z. ff. de acquir. re. do. l. traditio: z facit ad regulam. s. de pigno. cum contra z. s. e. is qui in ius: ibi dum dicit eodem iure: z sic non maiori: z concor. quod dicit nemo dat quod non habet: de iurepa. quod autem. Contra de elec. suffraganeis: ubi mandat archiepiscopus qui consecratus non est electum per suffraganeos consecrari: z. ff. de acquir. re. do. non est nouum: ubi creditor pignus distrahit cuius dominium non habet: de con. di. iiij. solet: ubi etiam baptismum dat qui non habet. So. ut no. i. q. i. c. i. quia hoc est generale illa sunt specialia: specialitatis rationem facile considerare poteris. Et idem no. ber. in predic. decre. nuper z de iurepa. cura. nam speciale in baptismo: ut in predic. c. solet: z demandare iurisditionis est: ergo archiepiscopus confirmatus demandare potest episcopis qui consecrati erant: ut episcopum consecrent z in creditore est speciale sicut z in tutore z curatore. C. de admi. tu. l. vl. z. l. lex que: z in procuratore: insti. de rerum di. §. nihil. In iudice insti. de offi. iudi. §. fi. in executore. ff. de euic. sed pignora in vsufruc. formali. ff. de usufruc. l. quod nostrum: in eo qui bona fide emit a male fidei possessore quia vsucapit: insti. de usuca. §. quod autem. In censitoribus z flumine. ff. de acquiren. re. do. l. ergo. §. alluuio. In donatione libertatis: insti. de liber. §. ultimo. Jo. an.

V

Nemo potest plus iuris transferre in alium quam sibi competere dinoscatur. Idem.
In toto partem non est dubium contineri. Idem.
In generali concessione non ueniunt ea que quis non esset verisimiliter in specie concessurus.
Idem.

In toto partem. Po. exempla que dixi. s. e. plus semper et prosequere ut ibi et concor. ff. de excep. rei iudi. l. si quis cum totum petijsset si partem petijt exceptio rei iudi. nocet. nam pars in toto est concor. xiiij. q. v. penale. xxxij. q. iiij. meretrices de pe. di. i. §. hoc idem.

In generali concessione. Po. ca. xvi. q. i. frater noster: ubi generalis commissio facta legato per papam non extenditur ad causas fidei. Item pone per decre. s. e. li. de. pe. z re. si episcopus ubi habes hec uerba. Item per. l. C. que res pi. o. pos. l. i. ubi in generali obligatione pignoris non ueniunt uxor z alumni: z que quis uerisimiliter non est credendus specialiter obligasse z facit op. s. e. li. de of. uica. cum in generali et no. quia non solum in obscuris inspicimus id quod est uerisimile: sed etiam in generalibus. De primo. s. e. inspicimus: de secundo hic z in concor. z. ff. de peculio. l. qui peculij ubi qui administrationem concedit uidetur permittere generaliter quod specialiter permissurus est et. ff. de pig. l. generali et in pignoris obligatione generali rerum quas quis habuit uel habiturus est ea non continebuntur que uerisimile est aliquem specialiter obligaturum non fuisse: puta supellex. Item uestis relinquenda est debitori. Si quis querat quomodo scietur que sunt illa que uerisimiliter in specie non diceretur quem concessisse: Rn. potest hoc cognosci ex impossibili uel inhumana uel dura separatione: ut puta ministeria artis sue uel que ad affectionem pertinent generali obligatione non ueniunt: ut in pre. l. obligatione z. l. se. z probatur op. C. communia utriusque iudi. l. possessionum ubi habes quod possessiones in quibus sunt ascripticij: ita debent diuidi quod penes unumquemque integra familia remaneat: ut pater a liberis coniunx a uiro frater a sorore non separentur. Et no. ex hac regula uerbum generale restringi ad idem. s. e. li. de rescrip. c. ij. z. c. si eo tempore de preben. cum cui z. c. quamuis cum si. Item facit hec regula ad questionem de eo qui generaliter tenetur contra omnes aliquem iuuare nunquid contra se uel filios: z no. de hoc. xxij. q. v. de forma in. i. glo: z de iuriur. petitio in ult. glo.

Qui contra iura mercatur. Po. ca. in eo qui recipit ecclesiam de manu laici. xvi. q. vij. si quis deinceps: de eo qui emit spiritualia: de simo. non satis: ad idem. C. de agri. z cen. l. quemadmodum li. xi. ubi qui emit ascripticium sine gleba contra legum interdicta mercatur z male fidei possessor dicitur et ideo quia talis presumitur non habere bonam fidem: ideo non prescribit ut in predictis iuribus contra. s. de dona. aplice sed solue ut in glo. sed uidel. Item contra. s. de iurepa. cura. solue ut ibi: z sic patet quod iuris ignorantia non excusat in prescriptionibus sicut nec in vsucapionibus. ff. de vsuca. l. nunquam. Joannes andree.

Bona fides non patitur. Hec regula sumpta fuit ex. l. ff. e. ti. bona fides ecclesia non debet suum repetere cum augmento: sed si semel exactum iterum exigeret augmentum reciperet. xij. q. ij. fraternitas: ad idem de pe. c. suam. ff. de ta. exhi. l. iij. §. condemnatio: z habet locum hec regula etiam in penis que semel exacte ab eodem iterum exigi non debent ad hoc. xiij. q. ij. c. ul. de iudi. at si clerici. C. de penis. l. omnis. ab eodem ideo dixi quia si plures in solidum tenentur ad penam: soluta pena per vnum non liberantur alii. xij. q. ij. cum deuotissimam. ff. ad l. aquil. item. §. sed si plures.

Qui contra iura mercatur bonam fidem presumitur non habere. Idem.
Bona fides non patitur ut semel exactum iterum exigatur.
Idem.
Cum quid vna via prohibetur alicui: ad id alia non debet admitti. Idem.

An autem res z pena simul peti possint: dic ut no. xxv. q. ij. si ecclesie. hanc autem regulam dico ueram in his quorum causa unica exactione finitur: vnde si. x. debeo ipsorum solutione tollitur omnis obligatio: vnde non patitur bona fides ut illa iterum exigantur: z si soluantur: ut indebita repetuntur: quod dic ut no. i. q. iiij. in fi. de solu. c. ul. si autem vnica exactione non finitur obligatio. pone casum in exactione debiti uxoris ad virum: z econuerso non habet locum regula. Idem in procuratione quam exigit episcopus uisitans primo anno: nam secundo anno visitans iterum procurationem exigit. z idem si de necessitate ecclesie iterum eodem anno visitaret. Et sic potest intelligi de censi. cum uenerabilis: ubi de hoc z. xviij. q. ij. visitandi. Idem dico in exactione pene: ubi de hoc actum est in contractu: ut totiens pena committatur z exigi possit quotiens contrafactum fuerit: nam tunc pena semel exacta etiam ab eodem iterum exigetur: contractus enim ex conuentione legem accipiunt. i. e. contractus cum suis concor. Sed ueritate inspecta in his casibus z similibus non est idem: sed aliud: licet eiusdem generis. Et facit hec regula ad questionem quam no. Jo. xij. q. ij. monemus: an si ecclesia consecuta est suum a possessore quod facere potest: ut. e. q. apostolicas: an adhuc idem possit petere a prelato: z certe non: quia bona fides hoc non patitur ut hic: ad penam tamen agere bene posset contra eum ut. s. dixi: de hoc etiam no. de rebus ec. non alie. si quis.

Cum quid vna via. Po. ca. xxxiij. q. v. hec imago. s. e. li. de conces. preben. detestanda. C. si man. ita uen. ne prosti. l. ul. ubi dicit textus: casu quo ita uehit: ne corpore questum faciat: nec in caupona sub specie ministrandi prostitui: ne fraus dicte legi fiat: concor. s. de procura. tue cum suis concor. Nota ergo quod cum aliquid prohibetur: prohibentur omnia que sequuntur ex illo ut. s. e. cum quid z per que peruenire possit ad illud ut hic: fallit hoc interdum: quia seruus non admittitur ad testimonium ferendum neque pro domino nec aduersus dominum: z tamen testificatur de facto suo: puta dum dicitur per eum depositum uel commodatum uel simile. iiij. q. iij. serui neque. Item qui non potest accusare denunciat: de iuriur. quemadmodum in fi. Sed alius est effectus denunciationis quam accusationis: ut ibi patet: sed idem est et ubi idem esset effectus utriusque: de cogna. spi. tua ubi de hoc. Item patronum non uocat libertus in ius sine uenia: si tamen agat alieno nomine bene. ff. de in ius uo. l. quesitum. ratio quia non ipse sed ille cuius nomine agit conuenire uidetur: z facit quod dixi. s. e. potest. Item denegatur dilatio una uia. s. per remedium iuris communis cui conceditur alia uia per beneficium. s. restitutionis in integrum ut de resti. in inte. coram. Sed dic ut ibi in ulti. glo. Item prelatus de mobilibus per ecclesiam acquisitis testari non potest z tamen in egritudine moderate potest de ipsis aliqua erogare: de testa. ad hoc. Item pater non potest filium priuare quarta: z tamen libertates dando minuet quartam z sic alia uia priuat eum. ff. de inof. testa. papinianus. §. quoniam autem v. cum igitur z est speciale libertatum fauore. Satis circa hoc dici posset: quod cum aliquid prohibetur habito principaliter respectu ad prohibitum non ad uiam uel modum quo prohibetur: exemplifica per iura in prin. inducta z per decre. de conces. preben. constitutus: tunc sufficit prohibitum una uia uel modo: ut ad id in eius fraudem alia uia uel modo admitti non debeat: ut hic: speciale tamen est in libertate: ut. s. dixi. Si autem prohibitio principaliter se habet ad uiam uel modum non ad rem tunc secus: vnde alteri ecclesie alligatus episcopus non eligitur sed postulatur. Item qui iurauit non accusare bene denunciat: quia sibi non est prohibitum deferre crimen: sed per modum accusationis deferre prohibitum est. Idem in casu de iudi. examinata: ubi petendo rem vna actione repellor: z per aliam admittor: z hoc est uidere in omnibus actionibus. nam deponens agens commodati repellitur: agens depositi admittitur z sic de singulis.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

q Contractus. dicunt vulgares pactum rumpit leges. ⁊ hoc dicit hec regula q̃ sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.l.contractus. Quidã ponunt casum per canonem.xvij.q.ij.eleutherius:ubi conuentio inter episcopum dioc. ⁊ fundatricem inita de oblatõnibus obuenientibus in festo ipsius ecclesie ser uanda ẽ:depositarius de iure cõmuni tenetur solum de dolo ⁊ lata culpa que cõparatur dolo: si tñ interuenit conuentio: ut te neat de leui ⁊ de leuissima cl' pa: ⁊ de casu fortuito illa seruatur:de deposi.c.ij.ad idẽ.ff.deposi.l.i.§.si conue niat: ⁊ ibi sunt hec uerba cõcor.de cõmo.c.vno.ẽ.e. li.de pac.c.i. Et q' dicit re gula hic conuentione intel ligas honesta ⁊ nõ contra bonos mores:vnde si conuenerit ne dolus prestetur:non ualet cõuentõ: vt in predic.l.contractus.ff.e.ti.in ipossibili idem.qd' dic ut dixi. ẽ.e.nẽo potest.

Contractus ex conuentione legem accipere dinoscuntur. Idem. Damnuz quod quis sua culpa sentit:sibi debet:non alij impu tare. Idem. Infamibus porte non pateant dignitatum. Idem. Certum est q' is committit i le gem qui legis uerba complec tens contra legis nititur uoluntatẽ. Data rome apud sanctuz petrũ quinto nonas martij pontifi catus nostri anno quarto.

r Damnũ quod quis. Hec regula sumpta ẽ ex.l.ff.e.ti.quod quis ex sua culpa. Po.ca.per canonem.xxiij.q.iiij.displicet:ubi siquis ad iudicẽ ductus se de equo proijciat ⁊ ledat: sibi soli iputet. Idem per decretalem supra eodẽ libro de preben.si clericus ubi clericus qui negligit petere preben dam sibi debitaz cum vacat sibi imputare debet:ñ sequẽti expectãti: ad idẽ ff.pro socio.l.cũ duobus.§.si.⁊.l.se.vbi socius oium bonorum dãnatus ex con tractu ob cõtumaciam suã:uel ex maleficio puta furto uel simonia non recu perat quid a socio:concor.l.di.sepe ⁊.c.hi qui de homici.c.ul.⁊.ff.ad le.ac quili.si putator. Itẽ procurator penã quã ex suo delicto prestitit a dño nõ recuperat.ff.de procura.qui proprio.§.idem ecõtra ad idem. C.de euic.l.ẽp tor fundi: ubi dĩ q' si emptõ i iudicio non fuit:re euicta de euictione nõ a git contra uenditorem qa culpa sua res euicta uidetur.

s Infamibus. Po.ca.per canonẽ.lxxxi.di.tantis daniel.de excef.pla. inter dilectos. Et dicit lex:neqz famosis:⁊ notat': ⁊ quos scel' ⁊ uite turpitudo inquinat:⁊ quos infamia ab honestorum cetu segregat:dignita tis porte patebunt.C.de digni.l.ij.li.xij.ad idem.xxxiij.di.laici:ubi dicitur q' opinio ordinandi uacillare non debet:de testi.c.ul.de accu.omnipotens C.de infami.l.vna. De infamia autem quid sit:⁊ quomodo contrahitur ⁊ de mul tiplici ipsius genere:dic ut nõ.iij.q.vij.§.tria.v.porro infamia. Et q' dicit re gula de dignitatibus intelligas ecclesiasticis ⁊ secularibus:infamis.n.iudex eẽ nõ põt.iij.q.vij.infamis:bene tamen potest arbiter esse.ff.de arbi.l.pedius .ij.q.vij.§.tria.v.cognitores. An procurator possit esse quere no.l.di. acce dens.iij.q.vij. infamis ⁊.q.x.c.ul.⁊ de iure calum.imperatorum in ul.glo. ⁊ insti.de excep.§.ult.

t Certum ẽ. Po.ca.xiiij.q.iij.plerisqz.ẽ.e.li.de elec.auaricie.ff.ad uell. quanuis.§.si cum essem concor.i q.i.sunt nonnulli de simo.in tãtum de emp.⁊ uen.ad nostram.ẽ.e.li.de elec.cõmissa.§.porro:de immu.ec.cleri cis ⁊.c.ul.ff.de legibus.l.fraus.C.de legi.l.non dubium:ubi sunt hec vba. Circa autem hanc regulam non insisto:prosequere enim eã ut no.xiiij.q.iiij. plerisqz her.de pui.quãto ac.ff.de legi.l.contra legẽ. Et fac qd' dixi.ẽ.e.cũ qd vna.

u Data rome apd sanctũ petrũ. Nota ar.q' tabellio i istrumẽto dz scribẽ locũ initi contractus:⁊ de h' dixi.ẽ.e.li.de re iudi.abbate sãc ad fi.Jo.an.

x Quinto nonas martij.i.tertia die intrante martio. Scire debes q' men sis diuiditur per calendas nonas ⁊ idus. Et dicunt calende a calo.i.voco quia tunc fiebat uocatio ad nundinas:⁊ iste nundine fiebant in quinto die uel septimo mensis ut patet in calendario.vnde in prima die mensis dicitur calẽdis:i secdo di qrto nonas:i tẽũ sexto nonas q2 sũt qdã mẽses q habent sex nonas:alij.iiij.tantum:⁊ hi qui habent.vi.sunt.iiij.tantum.s.Martius Maius Julius October. Unde versus:Sex nonas maius october iuli us ⁊ mars. Quattuor ac reliq tz idus qlibet octo. In martõ igĩ pma die di cim' calẽdis. Secũda.vi.nonas.i.sexto die ante nonas. In tertio.v.nonas i.quinta die ante nonas:⁊ sic deinceps. Septima die dicebamus nonis: quia eodem die erant nundine. Si vero mensis habeat.iiij.nonas tantũ secunda die dicebamus quarto nonas.v.die dicebamus nonas:q2 eadem erant nundine. Post has nonas siue essent in quinto siue in septimo die se cundum diuersitatem mensium quam.ẽ.posui:denominabamus dies ab idus.idus autez interpretatur diuisio:quia tunc diuidebantur nundine. Et quia idus sẽp erat.viij.die post nonas quia quolibet mense per.viij.dies du rabant nundine:ideo stati post nonas siue.v.siue.vij.die dicebatur.viij.id' i.octauo die ante idus:sequenti die dicebatur.vij.idus.i.septima die ante idus:subsequenti.vi.idus ⁊ sic de singulis. Tertiadecima die cũ mensis hz iiij.nonas tantum:vel quintadecima cum habet.vi.dicimus idus:quia tũc diuidebantur nundine: deinde denominabamus per calẽdas: ut si mensis habet.xxxi.diem ⁊.iiij.nonas tantum sicut Januarius:post idus. xix.calẽ das:⁊ demũ.xviij.⁊ demũ.xvij.usqz ad calendas.i.octaua die ante calendas. Cum ergo dicimus.xv.calendas martij idem est dicere xv.die ante calendas martij.i.xiiij.die exeunte februario ⁊ sic de sin gulis. Si ãt mensis hz.xxx.dies post idus dicimus.xviij. calẽdas ⁊ demũ.xvij.⁊ sic de singulis usqz ad finẽ. Si uero mẽsis hẽt.xxviij. ut februarius tunc p' idus sequẽti die dicim' stati.xvi.ca lendas. Si uero mensis hz.xxxi.di es ⁊.vi.nonas: ut martius:tunc post idus sequenti die dicimus.xvij.calẽ das:⁊ sic de singu lis usqz ad calẽdas ⁊ cũ dicimus.xvij.calendas aprilis.i.xvij.añ calendas.i.xvi.exeun te martio. Idem in alijs. Mẽses autem quot dies hñt nõ.p hos versus. Junius aplis septẽqz nouẽqz tricenos. Plus.n.reliq:sz hz februs octo viceños. Cui si bisextus fuerit superadditur vnus.

y Pontificatus. Scire debes q' roman' pontifex ex sola electione facta a duabus partibus cardinaliũ uocem habentium de quo dic ut.ẽ.e.li.de elec.ubi periculum: presulatum assumit:ẽ.de elec. licet de uitanda. Sz consuetudo est romanorum pontificum:que poti' eorum solito usu qz iure roboratur:q' post electionem ante consecra tionem: ⁊ coronationem non scribunt potificatum in data licet predic.decre.licet.ẽ.de elec.dicat rõanus põtifex habeat:q a duab' partibus ⁊c. Inqñtũ dicit põtifex:vf:q' extũc põtificatus scribere possit. Tamen pro illa consuetudie facit lex.C.de quadri.prescrip. .l.ul.in fi.ibi ex quo imperiales suscepimus infulas unde ⁊ dico co ronationis dicitur ortus imperij sic potest intelligi.C.de fer.l.ul.nec dicitur imperator:nisi corona suscepta.ff.de testa.mi.l. antepenul. sicut nec archiepõ nisi recepto pallio:ẽ.de usu pall.nisi ad idem.C. li.xij.de decur.l.fi.ff.de re mili.l.ex eo in auf.de consul.in fi.coll.v. sed tũc ante confirmationẽ scribũt ãte datã locũ ⁊ diẽ ponẽdo data su sceptia nobis aplatus officij ãno ⁊c.⁊ tũc ẽt nõ scribũt se simpliciter episcopos sed sic scribunt:talis pone Bonifacius elect' epõ. Item tunc non bullant bulla integra:sed tunc tempis si quas litteras cõ cedunt ponunt mediã bullã.i.illam partẽ que habet capita sculpta ⁊:ex alio latere quo ponitur nomen plana est bullla sine nomine. Post coronatiõem ãt scribũt põtificatũ i data unde q' prius scribe bant data suscepti a nobis aplatus officij:scribũt data põtificat' no stri. Item uocant se simpliciter episcopos ⁊ dant bullam cum noie suo. Et sunt hec bene notãda:quia iã uidi i quadã ecclia cathedrali hic uicina cui' nomẽ sileo fm expectantẽ ex hoc errore in assecutõe prebẽde pmo preferri. Et hoc mõ:bonifacius fuit electus die.ii.ex eunte decembri:coronatus ⁊ consecratus fuit die.xxiij. Januarij. Habebat vnus expectans eius auctoritate litteras cuz tali data: da ta.iiij.calendas Januarij põtificatus nostri anno.iij. Alius expec tans eadẽ auctoritate in eadem ecclesia habebat litteras huius date data nonas aprilis pontificatus nostri anno.iij.⁊ hoc est dicere da ta.v.die aplis:⁊ superior data.iij.die exeunte decẽbri:ut.ẽ.dixi pro xima glo.uacabat prebenda in illa ecclesia:⁊ querebatur cui debere tur:⁊ errore peritorum huius iuris hũc modum ignorantiũ:pronunci atum ⁊ obtentum fuit:illum qui habebat datã sub.iij.die exeunte de cembri priorem eẽ ⁊ debere preferri q2 considerabant dicti iurisperi ti:q' siue annus inciperet a promotione romani põtificis q̃ fuerat ut predixi die secunda exeunte decẽbri: siue a natiuitate omnimodo ille erat primus:⁊ vere dicebãt illo mõ cõputando:sz q2 ãnus ponti ficatus incipit ã consecratione ⁊ coronatione nõ ab electione:ut.ẽ. dixi:q̃ coronatio ut predixi fuerat.xxiij.die ianuarij: ideo male fuit obtentũ:⁊ huius rei errore fuit posterior priori prelatus:quia certuz ẽ q' ex quo ãnus pontificatus bonifacij incipiebat ut predixi: q' is q nonas aplis.i.quinto die aplis habuit gratiã pcedebat in gratia illum:qui hẽbat datã sub tertio die exeunte decẽbri.i.iiij.calendas Januarij eodẽ ãno fere in nouẽ mensibus ut clare patet computã ti. Semp ergo iurisperi q pnũciare habẽt sup posteritate ⁊ priorita te impetrãtiũ aduertere debẽt diẽ pontificatus.i.coronationis ut rec te pronunciẽt:⁊ idẽ i similib' casib'.⁊ h' alias ut dixi iuf ñ hñ pbaf q̃ de cã ut tal error ab eis euitet h' hic scripsi qd' alias scriptũ ñ rpperi.

z Anno quarto. Fuit hec data ⁊ iste annus pontificatus sui currẽ tibus annis domini.M.cc.xcviij. Quero autẽ quando inceperũt ligare noue constitutiones huius.vi.li.de his loquor que sunt iuris noui promulgatorie:non declaratorie ueteris iuris. Et uidetur q' a tempore huius publicatõnis post duos menses:in auf.ut facte no. constitutiones in rubro et nigro circa prin.§. ut autem apertius: et hoc tenet her.ẽ.in prohemio in fi.in glo.⁊.ẽ.de consti.c.ij.⁊ facit quod no.de postu.pla.c.i.cum enim id sit iure ciuili expressum:⁊ nostro iure contrarium expresse non sit cautum ergo illud ius seruabimus ⁊ ideo secundum hoc finitis duobus mensibus.s.iij.die intrãte ma io eodem anno inceperunt ligare. Item ⁊ nostro uidetur iure robo ratum:ẽ.ne clerici uel mo.c.ul.⁊.ẽ.de sẽ.ex.nouerint ⁊.ẽ.e.li. de cõ cess.preben.quia cunctis circa prin.⁊ in his omnibus. De hoc tamẽ uidetur tenere Jo.lxxxij.di.proposuisti in glo.ex hoc: q' secundum canones ligat constitutõ post.vi.menses:allegat.xviij.di.c.ul.quod de constitutione principis non loquitur.sed q' illud tempus duorum mensium non sit tempus ordinariorum:uidetur probari.ẽ.de pe. et re.cum infirmitas:ubi constitutio principis non ligat:nisi ex quo per prelatos fuerit publicata:ad idem.ẽ.e.li.de preben.cuz singula ubi datur vnus mensis a tempore notitie:ad idem in auf. ut in pri uatis do.sacra mi.non si.circa fi.colla.v.ubi dantur tres menses:et in auf.ut neqz miles neqz federatus.§.si igitur colla. ix. ubi dantur xxx.dies tantum. Dixit accur.q' in predictis.l.dicitur eẽ speciale:et idem de supradictis decreta.est dicenduz:fateor enĩz q' licet constitutõ principis liget post duos mẽses:ut.ẽ.dixi:id locũ habz:cũ i ipsa cõ stitutõe aliud non caueatur:nec tẽpus adijcitur:illud enĩz seruãdũ ẽ: Ut intelligãtur sic contraria utriusqz iuris. De hoc habui questionez de facto a principio huius libri:⁊ dicebant contra me quidam aduocati:q' constitu tiones huius li.non ligabant nisi ex quo iste liber est publicatus bonoñ.vt sic ignorãtes non ligarent p.c.proposuisti.lxxxij. di.⁊.xxxij.q iiij. dixit sara: ⁊ ego contra eos dicens q' secundum dictum ipsorum in ciuitatibus in qui bus nõ viget studium ⁊ ad quas liber iste directus non fuit:adhuc consti tutiones huius libri non ligarent:quod esset absurdum. Satis ergo proba bili ratione id tenendum uidetur:qd.ẽ.dixi ⁊ audiui etiaz tempore nicolai iij.cassatam electõem cuiusdam episcopi:q2 nõ seruauerat decre. cupientes ẽ.e.li.de elec.que tñ ante duos menses solũmodo fuerat publicata. An ãt cõstitutio respiciat pẽdẽtia: dixi.ẽ.e.li.de elec.licet canon. Que his scriptis sunt superflua defectuosa uel falsa reddenda supplenda ⁊ corrigẽda se offe runt:in quibus aliqualiter excusari mereor:quia corrigi suz paratus:tũ qa ex quo scribere cepi singulis quasi diebus binis lectionibus ⁊ alijs preter lecturã ineuitabilibus negocijs implicatus:singula põderare non potui:tũz q2 domini mei superius iam dicti mandato ⁊ studentiuz deuictus instantia ea non meo uelle librata publicare compellor:quinimmo etiã ex falsis scrip tis secũdum philosophũ sedo methaphisice cõmendabor:quia per ipsa ueri tatis inuestigande materiam alijs preparaui. Suscipiant igitur istud stu dentes minute scientie labores meos reminiscentes: q' vidua que obtulit duo sola minuta:propter sui affectum larga plus omnibus dicitur obtulisse marci.xij.xxiiij.q.i.odi.de pe.di.i.c.i.versus fi.nam si deus dederit maio res ⁊ summe utiles eis in posterum labores meos offeram: iam licet nouit inchoatos. Joannes andree.

Sexti libri decretalium opus perutile enucleatius emendatum atqz castigatum impẽsa industriaqz singulari Nicolai Jenson Gallici ve netijs impressum feliciter explicit Olimpiadibus domini nostri iesu christi. M.cccc.lxxix. nono calendarum decembris.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Registrum Sexti decretalium

a Prima vacat
Circa lecturam
Abauus
Et primo gradu
Incipit sextus liber
Prout expedire

b Utriqz ipsorum
Voluerit possint
Sicut de iure
Cardinalibus

c Periculosis
Dies post
Per capitulum
Paucitas seu

d Ad sedem
Noster statuit
Latere nostro
Quia sepe

e Temporalibus
Aliene preter
Plura beneficia

f Ipsius obitum
Propter quod
Obtinet libere

g Si quem
In iudicio
Ut iudex

h i A iudice
Conuentus
Hominum

k Censeatur
Legitima
Denuncient
Concertationi

l Tionem vnius
Telligitur
Cui de non
Commiserint

m Recepto ꝛ alio
Consuetudine
Spectantia
Tus non

n Lique ipsius
Constitutionem
Immunitatem
Pertinere

o Cōmissionis
Cedi possit
Cis omnino
Aliquos tales

p Vestigijs
Indulgentie
Fortius indurescat
Postulet se

q Quoqz ipsum
Non potest
Obligari

r Pro possessore
Principalis
Usus humanos
Bonos mores

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Rubrice — libro — f — f — 9

Appellandus — li° — p° f — 47
Excitatorium ẽgti ẽs z dominꝫ — li — 9 f — 86

Jeremias — li° — p° f — 34

Ostitutorium — li° — p° f — 3
Onfirmatorium — li° — p° f — 9
Onfutis — li° — p° f — 41
Leccos conuocatis — li° — 3 f — 61
Lius ñ relidêris i ecta l'plida — li° — 3 f — 61
Lecto egrotante uel debilitato — li° — 3 f — 69
Onceſſione ecc̃ę l'plide ñ uacãte — li° — 3 f — 70
Agellus monaſterꝫ — li° — 3 f — 80
Enibus et exactoribꝫ z pcuris — li° — 3 f — 81
Onſecratione ecc̃e uel altaris — li° — 3 f — 82
Oronatione ſpiali — li° — 4 f — 84

Ole et cõtumacia — li° — 2° f — 40
Ecmas — li° — 3 f — 77
Eſponſatione Jupubeꝫ — li° — 4 f — 84

Lectione z electi pbare — li° — p° f — 11
Vite z ſpiritꝰ z ydie pfitebꝫ — li° — p° f — 34
Xceptoribus — li° — 2 f — 43
Oſignatis i pfeſſione ecc̃ę fidei — li° — 2 f — 40
Xcellis pfatis — li° — 4 f — 93

Jlijs pfitereꝫ — li° — p° f — 34
Ore compẽti — li° — 2 f — 47

Je que uy metus ue ẽa fiũt — li° — p° f — 44
Electis z receptatoribꝫ eoꝝ — li° — 4 f — 86
Omicida — li° — 4 f — 91

Hunteꝫ relinquãtur — li° — p° f — 41
Adnys — li° — 2° f — 43
Xcepto ralium — li° — 3 f — 48
Xcluzando — li° — 3 f — 49
Hſtitutoribus — li° — 3 f — 50
Xe ſpiritus — li° — 3 f — 81
Mutatꝫ ecc̃aſ et z duoꝫ locis — li° — 3 f — 82
Hnuys et damne date — li° — 4 f — 96

Jris cotellatione — li° — 2 f — 48

Xcutate et obia — li° — p° f — 43

E fide ꝑcipite aliꝰ mouet — li° — 3 f — 74
z dic ꝑcipui locꝰ ingreſſꝰ
Je mãs tenent — li° — 3 f — 84

Officio ordinij — li° — p° f — 36
Officio ordinarij — li° — p° f — 40
Ofitutione ꝓlatoꝝ — li° — p° f — 10
Acris — li° — p° f — 43
Rcnatoribus — li° — p° f — 43
Refectoribus — li° — 2 f — 44
Rgendis et dimittendis — li° — 3 f — 62
Rnilegys — li° — 4 f — 93
Ens — li° — 4 f — 96
Entibꝫ z zemithonibus — li° — 4 f — 98
Eſtitutione Jnſtitꝰ — li° — p° f — 46
Eſcriptis — li° — p° f — 3
Eſtitutione — li° — p° f — 27
Eſtitutione ſpoliatoꝝ — li° — 2° f — 40
Ebus ecc̃e ne alienãdis — li° — 3 f — 74
Ezb mutatione — li° — 3 f — 74
Eccliaſtb z tzalerãtꝫ ad religiõ — li° — 3 f — 78
Eligioſioſis domibus — li° — 3 f — 80
Eligis et uenerationi ſctoꝝ — li° — 3 f — 83
Eglies Jurꝫ — li° — 4 f — 109

Jomma trinitate z fide catholica — li° — p° f — 2
Jpplenda negligẽtia pfatoꝝ — li° — p° f — 32
Enitẽtia et ẽ Judicata — li° — 2 f — 44
Epulturis — li° — 3 f — 76
Tram regulaꝝ — li° — 3 f — 77
Penſalib⁹ et Jnmonys — li° — 4 f — 84
Jſmatios — li° — 4 f — 90
Enitẽtia excoicatiõs — li° — 4 f — 98

Emporib⁹ ordinatiõs z ꝓhib — li° — p° f — 33
Efribus z attellatoribus — li° — 2° f — 41
Etiamꝫ z ultiꝰ reuocãtib⁹ — li° — 3 f — 76

Tite pdicte nullꝰ mouet — li° — 2 f — 40
Jdia et honestate clicoꝝ — li° — 3 f — 61
Ore z uoti redẽptione — li° — 3 f — 70
Swris — li° — 4 f — 92
Exbozb ſignificatione — li° — 4 f — 109

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

Francisci Moneliesis in Sextum ac Clementinas a se castigatos epla.

SJ utriusq3 lingue uiros celeberrimos diligētius scrutatus fueris: accipies sūmas ac imortales laudes assecutos fuisse: siq sint q uel eorū optima singulariq3 idustria aliquod egregium facinus admiscere: uel qui summo optimoq3 ingenio alios facile in ea disciplina superarūt. Uide quid inclytus ille statuarius phidias: hic.n.ta3 a grecis q3 latinis summe excolitur: ac ueneratur. Plinium lege quanti facit in naturalis historie. xxxvi. ubi inquit: Phidia3 clarissimu3 esse per oēs gentes: que dei Jouis olympij famā intelligūt: nemo dubitat. ⁊ reliqua. Quid de illo Cicero in primo Tusculanarum. Quū inscribere non liceret sui oris similem speciem adeo artificiose iclusit in clypeo: q ea cōuulsa tota operis colligatio solueretur. Quid Ualerius maximus rettulit: p fecto simulacro Jouis olympici quo nullum prestātius aut āmirebilius hominu3 manus fecerat. Quid ⁊ alij: Na3 ⁊ polycletus statuarius uir summo ingenio: nec impar phidie perfectissima quedam sibi construxit: unde non paruam sibi laudem adeptus est. hic adeo pulcherrima adeo iucūdissima nobis reddidit: ut merito Joui olympio in elide ⁊ minerue athenis poss3 comparari. Unde iuuenalis: Phidiacu3 uiuebat ebur: nec non polycleti. Quid Alcamenus: Quid Myron elutheris natus: ⁊ Hogesiladis plurimum colendi discipulus. Et quanta qualiaq3 de eo narramus. Quid Calcamenes: Critias: Bestotes: Heglas: ⁊ quos omitto: quantaue tam ab oratoribus q3 a diuis uatibus de his fuerunt celebrata. Nonne ⁊ de dedalo multa mirandaq3 legimus propt labyrinti edes ac cetera: qui cum miro quodam ordine construxit. Qd si hi omnes propter hec que oblectant tales laudes adepti sunt tam apud Graios scriptores q3 latinos: Quanto magis atq3 magis laudibus extollemus summum ⁊ integerrimum uirum Nicolaum Jenson gallicū: qui sua singulari industria atq3 ingenio omnes nationes tam barbaras q3 latinas illustrauit. Jo.n. iucundissimos litterarū caracteres nobis tradidit: ita ut omnes facile diiudicent eas potius eē diuinitus q3 a mortalibus editas. Et ut omnes uirtutes facilime possis nācisci: non tantum in uno: sed i quouis genere libros inuenies integerrimos atq3 expolitos. Sed qualiter ⁊ quomodo eius opera sūt integerrime castigata: non facile ē dictu. Hic.n. omnem curam ac diligentiā adhibet: ut nihil sit qd non sit dilucidum ac enucleatius castigatum: ita ut nihil addendum uel minuendum inuenias: si omnia diffinita ac optima animi rōne perlegeris. pertranseam ne.c. q3uis el primo de preben.i.vi. in glo. in uerbo usq3 ad certam: nam duo membra facit ⁊ inquit quo ad primū: nec premisit secundum. Et.c.si cui.e.ti.⁊ li. in glo. penul. allegat: uideas queso. Et.c.is qui.e.ti.⁊ li. in glo. fi. Et.c.cum ab uno de re iudi.e.li. allegat legem sed fallitur. Et.c.si duo de procura. in prima glo. Et.c.ex eo de elec. in glo. in uerbo quam rationis. Et.c.perpetue de elec. in.vi. in ulti. glo. Et.c.per hoc de here. in.vi. in glo.ij. Omittimus clementinas: sed non possū me continere quin ⁊ tibi aliqua in mediu3 afferam. Uide clementinam.i. de preben. in glo. in uerbo incerta circa medium: deficit ibi nec parua res. Et cle. plures de iurepa. in glo. ⁊ ut Circa hunc: allegat ⁊ deficit in semet. Et cle.i. de sen. ex. in prin. in glo. in uerbo sedi. ap. allegat: nec id inuenies sed alibi. Tu uero de his omnibus ⁊ alijs nostros poteris perlegere. Nam si singula tibi uellem ānotare: aliud oporteret parare uolumen: ⁊ fastidium generaret. Hec.n. uolui dixisse: ut materiam prebeam perlegendi ⁊ scrutandi. et ut intelligas quātum hic liber ceteris prestet: non ut cuperem hec ānotare: cu3 plurima sint ⁊ grauissima: quot contraria addita: quot solutiones: quot concordantie: quot dilucidiora: non facile est dictu. Est itaq3 merito super hos omnes colendus uir optimus Nicolaus Jenson Gallicus: q castigatissima expolita ⁊ innumera librorum uolumina nobis attulit. fructum enim ⁊ animi uoluptatem accipies non paruam: si hec precipue apud te habueris. Sed nunc hoc oneris meis humeris incumbit: ut me meaq3 tuo iudicio imponam celeberrime doctor Alexander neue: ut si qd addendum restat uel detrahendum tuo trāsuerso calamo digneris assignare: cum ⁊ tua humanitate maximam huius nostre correctionis partem perlegere dignatus es.

Hic lib̄ est frūz et cōuētus scī bnabe bxie

CIrca lecturā arboris diuersis olim diuersum modū tenentibus: Jo. de deo hispanus post illos lecture ipsius arboris nouum modu3 assumens per suas metricas regulas ipsius intellectum uisus fuit aperire: sed propter multitudinem regularum et versuum obscuritatem aliquibus notum ignotum: alijs ignotu3 ignotius reddidit. Attendens igitur ego Joannes andree: inter decretorum doctores minimus ⁊ indignus inuentionem arboris ex eo fuisse: ut habentibus materiam consanguinitatis ⁊ affinitatis ignotam nota: ⁊ habentibus notam ex oculorum inspectione notissima fieret: antiquoru3 scripta reuolui: ⁊ prout expedire credidi cōpilaui: Primo querens ad utrāq3 arbore3 ad quid fuerit inuentō arboris necessaria: Secundo an sit autentica: Tertio ad quid in volumine decretalium repetita: que olim fuerat in decretis. Prime questiōis ex superius dictis patuit solutio: probatio enim ad oculū alias uincit: insti. de gradi. §. agnationis. xxvij.q.i. nec aliqua. Ex ostensione enim facti quedam melius percipiūtur q3 elocutiōe: de dona. apostolice v. si. Hinc est q agrorū mēsio subijcitur oculis. xvi.q.iij. inter de prescrip. q3 idicāte. C. fini. regū. l.uj. Uentris inspectio: an mulier sit pregnans. ff. de ven. inspi. l.i. in prin. Locorū pudicitie iuestigatio: an mulier sit virgo: de pba. proposuisti: an arta de fri. ⁊ male. fraternitatis: uel aliter impedita. eo. ti. ex litteris. Jniurie an sit atrox estimatio. ff. d fer. l.ij. ⁊ littere papales an sint uere vel false: de crimi. fal. licet. Ad secūdum dic q arbor autentica est: quod p3 ex canonibus isidori ⁊ alexandri. xxxv.q.v.c.i.ij. et ulti. Ad tertium dic: q quia in decretis de consanguinitate ⁊ affinitate tractatur: utile fuit ibi arborem ponere: ⁊ quia in decretalibus est idē tractatus: ⁊ in hoc volumie vtile fuit repeti: ex eo maxime: quia nemini venit in dubiu3: id satis esse ualidum satisq3 famosum: quod repetita lectio probat. C. de emen. iusti. co. l. una. Jtē ex eo quia antiq canones circa materiam illa3 multu3 fuerunt correcti: vnde expediens fuit secundum statum nouorum iurium antiqua3 arborem decidere.

DEinde ad arborē consanguinitatis specialiter descendamus. Et primo queritur quid sit cōsanguinitas: ⁊ vnde dicatur: qd linea: quid gradus. Secūdo queritur quomodo arbor formetur: ⁊ quare sic formetur: ⁊ quare sic pūctetur: ⁊ interseremus regulas p quas cognoscūtur gradus. Demum ponemus quedam notanda: ⁊ quasdam questiones. Ad primum dico q consanguinitas est attinētia psonarū ex eo prouenies: q3 vna descēdit ab altā: vel ambe ab eadē. Uel est uinculū personaru3 ab eodem stipite descendētiū carnali ppagatione cōtractum: qd satis est idem. Dicitur āt consāguinitas quasi sanguinis unitas a con ⁊ sāguine: quia de cōi sanguine descendūt. Et quo ad prohibitionē cōiugij nō distinguo: an tales cōsanguinei sint producti ex uxorio coitu: uel ex fornicario: qd ē expressū. s. de pba. p tuas. Linea vero ē collectio psonar ab eodē stipite descendētiū gradus cōtinens ⁊ nūeros distiguēs. Et ē triplex liea. s. graduū descēdētiū ascēdētiū ⁊ collateraliū: vt. j. patebit: ⁊. ff. de gradib⁹. l.i. ⁊ .l. iuriscōsult. Gradus ē hitudo distātiū psōarū q cognoscit: quota agnatiōis ul cognatiōis distātia due psone iter se differūt. ⁊ dicunt gradus ad similitudinē graduū scalar uel locorū pcliuiū: q3 ita gradimur d pximo i pximū. ff. de gradib⁹. l. iuriscōsult. §. gradus. Formai āt sic arbor: pmo vide cellulas ascēdentiū: 2o descēdētiū: demū collateraliū. Ascēde sup cellulā uacuā: q remāsit iō vacua: q3 nō potuit nom pprīū hēre: cū alie cellule exceptis his q per genitiuū nominātur sumāt nomē ab ipsa. Quo.n. possemus illā cellulā noiare quē dicimus filiū pris fiem fratris pre3 filij ⁊ sic de singulis: ⁊ eā alij uocāt ioachi: alij pthcū: alij trūcū. Nos āt a nōie hidelli nri vocem eā Petrutiū. Et scire debes q cōpetent ille cellule medie ascēdentiū ⁊ descēdentiū diuiderent directe p mediū: ut a late dextro illar cellular pōrerēt noia mariū: vt abauus pauus ⁊c. a late sinistro noia mulier: ut abauia pauia ⁊c. q3 positi a late dextro descēdūt a marihus ⁊ ecōuerso. Supra cellulā uacuā ē cellula hec cōtinēs pat mr: ⁊ h vnū pūctū rubeū: ⁊ ifra vnū nigrū. Supra illā ē cellula auus auia: ptinēs duo puncta rubea: ⁊ duo nigra. Supra illā ē cellula pau⁹ pauia hñs tria pūcta rubea ⁊ tria nigra. Supra illā est cellula abauus abauia hñs. iiij. rubea ⁊. iiij. nigra. Descēdendo sub cellula uacua hēs filiū filiā: ⁊ h3 unū punctū rubeū: ⁊ unū nigrū. Sub illa hēs nepotē ⁊ neptem: ⁊ duo pūcta rubea ⁊ duo nigra. Sub illa pnepotē ⁊ pneptē: ⁊ tria pūcta rubea ⁊ tria nigra: sub illa abnepotē ⁊ abneptē ⁊. iiij. pūcta rubea ⁊. iiij. nigra. Anq̄3 ad collaterales trāseamus scire debes: q pūctor nūeratio ē nūeratio graduū hito respectu ad cellulā uacuā: ⁊ pūcti rubei denotāt cputationē s3 ius canonicū: pūcti nigri sm ius ciuile ⁊c. Ponit āt cōputatio canōica i supiori pte cellular: ciuilis vo i iferiori: vt detur itelligi excellētia iuris canōici ad ciuile: ⁊ maxie quo ad hūc casū quo istruimr i mīimōijs q licite cōtrahi possint necne: ⁊ cū mrimoniū sit sacramētū eccle in eo pcipue lex minor ē canone ō de secū. nup. c. ulti. ⁊ pe. Uides āt ex pūctatione pdcā q i cōputatiōe ascendētiū ⁊ descendētiū cōcordat utrūq3 ius: q3 i eis sēp psona addita psone p carnis ppagationē gradū adijcit. Ad iueniēdū āt gradus iter eos sm utrūq3 ius tolle hāc magīalē rlām ascēdentiū ⁊ descēdentiū: quot sūt psone d qb⁹ qritur cōputatio itmedijs una dēpta tot sē gradus iter eas. Si igitur uis scire quantū distat abauus a petrutio utroq3 cputato ⁊ itmedijs qnq3 sunt psone: deme vnā: qttuor sūt gradus. Jdē dico de ipso. p. ad abnepotē: q3 codē mō erūt reperire. v. psonas: ⁊ sic qttuor sūt gradus. Si uelles scire quot dist3 abau⁹. p. ab abnepote. p. iuenies ibi nouē personas cōputato. p. et sic octo erūt gradus. Scias āt q iste. p. non h3 totā suā cōputationē i arbore. Scis.n. q quilibet h3 duos parētes. iiij. auos. viij. pauos. xvi. abauos: ⁊ sic sēp ascēdētes duplicāt. Uñ impossibile fuisset tot psonas i arbore scribere. Quero āt an iter ascēdentes ⁊ descēdētes phibitio coplē cōiugalis excedat quartū gradū: ⁊ dicit goffre. i sūma de cōsan. ⁊ affi. §. itē quātū q nō p decre. ñ d3. e. ti. q gnālr loqtur. Alij cōit cōdicētes iter ascēdētes ⁊ descēdētes ppetuā eē phibitionē dicūt: ⁊ qd de qrto gradu di i collatalib⁹ locū h3: ad hoc. xxxv.q. iij. pgenie ⁊ duob⁹ .c.se. i qbus di q olī nō solū usq3 ad s3 gradū

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.

fȝ ẽt in quãtũ nouitia erat parẽtẽ eẽtẽ debatur .pbdnio. Ex quo ergo certũ ẽ alterũ decẽden tẽ z alterũ ascẽdentẽ pdorat .pbdnio ad idẽ in ſti. de nup. ſ. i. ſi. de ntu nup. l. nupti: et boc ve rũ puto. Ad collaterales trãſeam: z da fratres z ſorores cũ dentitatio poſtegũdo ſolũ pẽ me diã arbozis ad modũ vcrſilicũ ſtellecta redũ i telligitur: qõ pc ps. Dicam' de fratre z defcen dẽbus ſũ cellula fratris filꝰ filia: ex illa fratris nepos nepotis: ex illa fratris .pnepos .pnepotis z fraſ. p. ẽ ca. p. i ſmo gradu fm canonẽs: i fo fȝ legẽs: eꝫ filiua i fo fȝ canẽs: ei ſtio fȝ legẽs. Nepos i ſtio fȝ canẽs: i ẽrto fȝ legẽs. Fꝛio .p nepos ẽ ipſi. p. i ẽrto fm canonẽs: i gnto fȝ le gẽs: z ſic dȝ ex ẽ utraq; pũctãs: z ſũ ſi collaſalẽs ad. p. Ex nũc ẽ cellula pãs ſcins' hpute: fac cõ ſcjũt hpute de auo. ex eo patrꝰ amita: ex illa frat patruelis z amitinus: ſoror patruel' z ami tina: ex illa bog filꝰ filia: ex illa bog nepoſ nep tio. Patruꝰ ẽ p. fo gradu: ſi patruel ẽ fo gra du: filiuo i ſtõ: nepos i ẽrto fȝ canonẽs. Per legẽs ãt patruus i ſtio: frat patruel i ẽrto: ſũ i gnto: nepos i ſtio: z ſic de ẽ utraq; pũctato. poſtea fac. panũ hpute: fȝ filiuo patruꝰ, ma gnũ: amita magnũ: auũ z auiã: auũculum ma gnũ z matrem magnũ: alios nõ plegmur. Ex cellula patrui magni propios fobinus propi oꝛ fobina: ex illa bonum filuo filiaꝛe illa ꝛo nandem nepos nepotis: quia .p. dñat a pro auo quem nunc fcs hpitum tertio gradu: ergo a patruo ẽrto: z a .ppios fobino ẽrto z a filio ẽrto: z nepote: q ẽxt linea cjũctatio ẽrto fȝ ca nonẽs: fȝ legẽs vo dñat patruꝰ a patruo ma gno ẽrto a .ppios fobino gnto: z a filio ſexto z a nepote ſeptimo: ſic dȝ ex ẽ utraq; punctato. Mõ fac abauũ hpute: cũ tribus filijs. f. ppa truo .pauo z .pauũculo: de pauũculo nõ plc quor. Ex cellula propatrui omni cellula bog fi lius filia: ex illa bog nepos nepotis: ex illa cõi dẽ .pnepos .pnepotis. Jtẽ ecõ ſũt cl. p. i ẽrto gradu: q. p. dñat a hpute: i quarto gradu: z ex illa linea nullus ẽxt linea cjũctatis: ergo ecõ ab eo dñãt ẽrto. fm legẽs .ppatruus dñat. v. fili us. v. nepos. vij. .pnepos. viij. ſ. ſic dȝ ẽſſe vtra q; pũctato. Hũc videlicẽt ẽ gbal regul' gradus illoꝝ collaſalũ cognoſcãtur. Collaſalis cjũs linee unã trado vtam fm canonẽs. Collaſalis i linea equali quoto gradu ge dñat a cõi ſtipi te: toto dñãt iter ſe vel ſibi ãtinẽt. boc fȝ cano nes. Exẽplũ pone cũ facio abauũ hpute' inf. p. z .pnepoẽ .ppatruinũ illi ſui linea equali. qui bet dñat a hpute ẽrto gradu: ergo iter ſe ẽrto. Fȝ legeꝛ vero ait ẽt ſic dicamus rõnabiliter: collatera lũ illa cjũ gnoto gradu ge dñat a cõi ſtipi te: toto duplicato dñãt iter ſe vel ſibi ãtinent. Videꝛ ergo ex ſuprius dictis z ex pũctatione: q' pdicti. p. z .pnepos .ppatrui dñãt. viij. z in ſurgit alia diuerſitas: q: fm legẽs ſlubet pſona gradũ facẽ collaſalis'. Vbi duo ſeo facilit du oo gradus: fm canones vero due pſone faciũt unũ gradũ: vñ vt pȝ i exẽpla ſuꝑ ſtrã ẽ cõ. p. i ſmo gradu fȝ canões: i fo fȝ legeꝛes: cõputatõ coꝝ ob aliud ſit qñ nſa. xxxv. q. v. c. ij. bñ ergo dicit fm legeꝛes: q' i equali linea collaſalũ ſiue li nea ſit paꝛo numeꝛi ſiue diſpaꝛatoꝛũ eſt reperi re diſpaꝛe gradũ inde. Vnde i linea paꝛo numeꝛi fa ud quaꝛtas diſpaꝛatoꝛ numeꝛi ſyna vel tertia. In prima ſecũdus gradus: i ſa quaꝛtã: i ſtia ſexta: i quarta octauus: qõ nõ ẽ ſecũdũ canoneꝛes: q i equali linea diſpaꝛatoꝛ numeꝛi bñnus diſpaꝛem gradũ: qz i prima paꝛtiũ ſtia ſtiũ: i quta quti z ſic de ſinglis. Hũc relat videre de collaterali bus i linea ſcẽlis: de qbus tradiũ talio ria fȝ ca nonẽs. Collaterales i linea equali quoto gra du remotioꝛ dñãt a cõi ſtipite: toto dñãt inter ſe. Exẽplũ pone facẽdo abauũ hpute. p. z filꝰ .ppatrui ſi i linea equali. cõputemuo ergo a re motioꝛ. f. a. p. ſ. p. dñat a hpite ẽrto gradu: ergo a filio .ppatrui quarto: z ideꝛ deſcẽdenti bus uſq; ad linea cjũctatoꝛis: boc ẽ qđ dicim': q' pſona addita pſone uſq; ad linea cjũctatio nẽ creſcit gradus ꝛeſp. ppatruus filꝰ eꝰ nepos z .pnepos oẽo dñãt quarto a. p. Dȝ alr fm le geꝛ fm ẽo talẽ ſam tradimuoꝛ: Collateraliũ in linea meqli quot ſũt pſone hpute dẽpoſtoꝛ ſunt grad' vnꝰ. p. a hpute dñat ẽrto a .ppatruo gn to a filio. ne. a nepote. vij. a .pnepote. viij. z ſic q libet pſoa facẽ gradũ. Videꝛ ex ẽ dictis q. p. ſi põt ꝑbere cũ aliq; de arboꝛe. Dñat. n. a ſumo. f. ab auo: ab imo. f. a nepote ab extremũ colla teraliter: ab odnũ bio quarto a medio ctionis: qđ ſano ꝓcp cũ nullo põt ꝑbere. Sȝ ſi ẽtre nuo f. collaſalibus: ut puta ſi .pnepoꝛ. .ppatrui uꝰ .pnepos fꝛio gereꝛet filiaꝰ poſſ. p. cũ illa ȝ berculi ãt ꝑbaf i gnto gradu: remãet ũ ꝓgãni nitas. .pbdnio. n. q p uno poſitiuũ .perfectũ po tuit tolliꝰ nãtia ſi innatabilia. v. dicit in fin. Sed re debeo q' ẽtẽr dicũt boaneo q' dicit ſuꝑ .panuo z auus ſt' bigãt: bidẽto q' ſi nõ ẽtur bi gamiũ poſſet filij eoꝝ cõſãguẽci ẽnt fꝛeos: fȝ bocnõ multũ curo: qz eadẽ ꝛõe ẽt te alijs cellulis duplicabuntuꝝ plone eaꝝ cẽnt bigami: vñ ſingamus pũde ac ſi i ſlubet duplici cellula bꝛemue. iij. pſonaꝝ ac ſi decẽtur: propatruꝰ z uxoꝛ poamita z maritus: vñ duplicatio poſi ta fuit: vt noia demõſtraret l vtroqꝫ ſexuinõ ut coo cõiugeꝝ denotaret. Sꝛdẽũ ẽ ẽtq; i collaſa libus eẽſtio linee: bñ ſegtur ãta rla affirmando z negãdo: ergo z ma ſumuo cõſãguinei i linea cõ lꝛ: ego poſſũ accipeꝛe filiã mẽ: ergo nec tu meã. Affirmatiua procedit i linea eẽſi quar ti gradus. Negatiua i ſtio ut ceſſionis: i linea equali boc nõ pꝛcedit affirmãdo ut negãdo: quia ſi unus ẽ i ẽrto: alr i ſtio ut ceſſio: q eſt i ſtio: vel ceſſio ꝓbi ꝓbere cũ filia ei' q ẽ i quar to gradu z nõ cõſanguineꝰ. ppatruus bonus fi liuꝰ z nepos ꝑbere ꝑũt cũ filia. p. ſi nõ eꝛoꝛer ſo. Demũ ſꝛiſ an collaſales quoꝝ vñ ẽ i gnto z alr i ſmo: ꝓpatruꝰ filia. p. z .ppatruꝰ poſſint adi uicẽ ꝑbere: dicẽ oſti. q. ſi: z boc no. ff. e. q' dicc to. c. tua: z i ſuma bañ' ti. de cõſag. §. nũqd i gnto z ſmo: qđ p hac argumẽta nitꝰ ꝓobare ſic. f. ꝑi z filꝰ una pſoa ceſtur. C. de ſpa. z alijs ſſtis. l. vl. Dicẽ ergo ſi ꝑbit cũ ſtipite: nec cũ ſi lijs ſtipitis. bñ facẽ ꝓdca dcre. tua: vbi fratres videnꝫ põi. p ſtipite. Jrium tȝ ber. qđ colligit ex glo. quã põi ff. e. n. c. vlt. z ra. z Jo. de leo: z boc ẽ affirmãq; qđ pꝛobat ꝓba rlẽ poſite ff. e. o. c. nl. dã dicẽ ibi deſcẽdenti ab eodẽ: ſi certũ ẽ q ꝓpatruno deſcẽdit a hpite. ꝓtea aut dcio q' ẽ ẽ coo pꝛobibitio akcẽdentiũ z deſcẽdẽtiũ aut collateraliũ: de primo pȝ negãdo q' certũ ẽ filiũ. p. ſi deſcẽdiſſe a .ppatruo. Ẽt ergo. .pbdnio collateraliũ: ſ. certũ ẽ q· ſtio dñãt gnto. qđ iqđ impedꝛat ullos collaſales cõrabere nõ vidco. Joannes andree.

.iiij.
Abauus. Abauia.
.iiij.

.iiij. .ppatruꝰ. .panuta. .v.

.iiij. .ppatruus. .ppauia. .iij.

.iiij. .pauũculus. .pmaterꝛa. .v.

.iij. bog filꝰ uo.filia. .vi.

.iij. patruꝰ magnꝰ. amita magna .iiij.

.iij. Auus. Auia. .ij.

.iij. auũculus magnꝰ matꝛa magna .iiij.

.iij. bog filꝰ uo.filia. .vi.

.iiij. coũdẽ.ne poo.nepti. .vii.

.iiij. coũdẽ.ne poo.nepti. .vii.

.iiij. .ppios fobinꝰ. .ppios fobina. .v.

.ij. patruꝰ. amita .iij.

.ij. Pater. Mdater. .i.

.ij. auũculus matertera. .iii.

.iij. .ppios fobinꝰ .ppios fobina .v.

.iij. coũdẽ.ne poo.nepti. .vii.

.iij. coũdẽ.ne poo . .pnepꝰ viii.

.iij. bog filꝰ uo filia .vi.

.iij. bog filꝰ uo filia .vi.

.iij. fi patru el amiũ patruel l amitia .iiij.

.i. Frater. .ii.

.i. Soꝛoꝛ. .ii.

.ij. cõſobinꝰ cõſobina .iiij.

.ij. ſoꝛoꝛe. ſi luuo. filia. .v.

.ij. bog. filꝰ uo. filia. .vi.

.ij. ſoꝛoꝛ. ne poſ. nepꝫ. .iiij.

.ij. boũm. ne. poo. nepꝫ .vi.

.iij. coũdẽ. ne poo. nepꝫ .viii.

.iij. bog filꝰ uo. filia. .v.

.iij. fratꝛis. filꝰ uo. filia. .iii.

.i. Filius. Filia. .i.

.i. Nepos. Nepos. .ii.

.ij. ꝓtonepos. ꝓtonepꝫ. .iii.

.iij. coũdẽ. ne poo. nepꝫ .viii.

.iij. fratꝛis. ne poo. nepꝫ. .iiij.

.iij. abnepos. abnepꝫ. .iiij.

.iij. fratꝛis ꝓtone poo. ꝓnepꝫ .v.

.ij. coũdẽ. ne poo . .pnepꝫ viii.

.ij. coũdẽ. ne poo. nepꝫ .vii.

.ij. boũm. ne. poo. nepꝫ .vi.

.ij. coũdẽ. ne poo. nepꝫ .vi.

.ij. ſoꝛoꝛis ꝓtone poo. ꝓnepꝫ .v.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Querliniana Brescia

AD arborē affinitatis ⁊ eius materiā transeamus. Et primo uidendum est qd sit affinitas: ⁊ vnde dicas: ⁊ quot ipsius genera isurgāt: ⁊ gradus cōputētur: deinde arborem formemus: ponem⁹ postea quedā notabilia ⁊ quasdam questiones. Est autem affinitas personarum proximitas ex coitu proueniens omni carens parentela. hoc secūdum canones: sed secundum leges est proximitas proueniens ex nuptijs: ⁊ requiritur secūdū leges ꝙ legitime sint nuptie non interdicte: vt contrahatur affinitas. ff. de gradi. l. non facile. §. sciendum. Et dicitur affinitas quasi duorū ad vnū finem unitas: eo ꝙ due cognationes diuerse ꝑ nuptias secundum leges: vel per coitum secundum canones copulātur: ⁊ alter ad alterius cognationis finem accedit: vt i eadem. l. §. affines Sed ꝙ per fornicarium coitum ⁊ incestuosum secundum nos contrahatur affinitas: patet ō eo qui cog. consan. uxo. suę. c. discretionem: et eo. ti. c. penul. sed cōsideratio legis fuit circa hereditates ⁊ tutelas deferendas: ⁊ ne quis cogatur aduersus affinem testimonium dicere. ff. de gradi. l. iurisconsultus in prin. ⁊. ff. de testi. l. iij. ⁊. iiij. q. iij. §. item in criminali ver. item. l. iulia. sed canon quo ad matrimonia prohibenda cōsiderauit vnionem carnis que insurgit ex copula. ⁊ est videre secundū hoc qd̄ concurrere potest attinentia consanguinitatis ⁊ affinitatis: ut si quis cognoscat consanguineam suā: omnes consanguinei vtriusq; sunt vtriq; affines. Scias autem ꝙ affinitas est perpetuum impedimētum: quod durat etiā mortua persona: qua mediante ꝯtrahitur. xxxv. q. x. fraternitatis. Nec oritur affinitas ex pollutione extraordinaria q̄ sit extra claustra pudoris. xxxv. q. iij. extraordinaria: ⁊ adde quod ibi notatur. Et insurgit affinitas ex coitu interdum cū publica honestate: interdum sine: ⁊ publica honestas interdum sine affinitate: vt si cognosco uxorem vel sponsā: hic impedimentum est publice honestatis ⁊ affinitatis: si cognosco non sponsā: hic affinitas sola est: si sponsam nondum cognoui: ibi sola publica honestas. hoc dico: quia si mortua est uxor tua: vis contrahere de dispensatione ecclesie cum ꝯsāguinea sua: ⁊ ecclesia dispēsat ꝙ possis contrahere cum illa: non obstante ꝙ sit tibi affinis tali gradu: per dispensationem adhuc contrahere non poteris: quia licet sublatum sit impedimentum affinitatis: non tamen sublatū est impedimentum publice honestatis. Debes ergo facere exprimi ꝙ possis cum tali contrahere non obstante impedimento publice honestatis: pro eo ꝙ desponsasti consanguineam eius in quarto gradu: ⁊ nō obstāte ꝙ est tibi affinis in quarto pro eo ꝙ dictam desponsatam carnaliter cognouisti: ⁊ tunc matrimonium procedere poterit. Genus affinitatis cognoscitur per hanc regulam sed nō gradus: persona addita persone per carnis copulam mutat genus sed non gradum. Isto modo si is qui est mihi i secūdo gradu ꝯsāguinitatis cognoscit mulierē: illa est mihi secūdo gradu affinitatis ⁊ primo genere: si alius eā cognoscit ille attinet mihi secūdo genere affinitatis ⁊ secūdo gradu: si ille aliā mulierē cognoscit: illa attinet mihi tertio genere affinitatis ⁊ secundo gradu. Sed quia solū primum genus hodie habet prohibitionem: ⁊ quia. h. plene traditū ō de consang. ⁊ affi. nō dē: hic circa hoc nō insisto: ergo si persona mihi consanguinea coniūgat sibi aliam personā carnali copula persona iuncta est mihi affinis primo genere affinitatis: si attinēs mihi primo genere affinitatis carnali copula se alteri cōmisceat: ille attinet mihi secundo genere: si affinis mihi secūdo genere aliquam cognoscat: illa est mihi affinis tertio genere sed eodē gradu. Est igitur videre de gradibus. Certum est ꝙ affinitas non hꝫ hodie prohibitionem nisi in primo genere: ⁊ in illo usq; ad quartum gradum: sed affinitas non habet suam specialem computationem graduum: sed computantur gradus affinitatis secundum gradus cōsanguinitatis: Si ergo consanguineus tuus cognoscat mulierē: si uis scire quoto gradu affinitatis attinet tibi mulier illa: vide quoto gradu est tibi cōsāguineus tuus secūdum regulas quas tradidi in proxima arbore. ⁊ quoto est tibi ille consanguineus: toto mulier est tibi affinis ⁊ semper in primo genere. Nūc formemus arborem: et in medio arboris sunt quattuor cellule: ⁊ in ꝓma superiori ponitur primus gradus: in secūda secundus: in tertia tertius: i quarta quartus gradus. Et de his primo queritur quare ponātur in medio fratris ⁊ sororis. Secūdo quare nō exprimant attinentiā: dicendo primus gradus affinitatis: ⁊ sic de singulis. ¶ Ad primum dic hoc fuisse vt detur intelligi ꝙ affinitas oritur ex consanguinitate: ⁊ ꝙ ab vtroq; sexu virili et femineo affinitas cōtrahatur. Ad secundum dic attinentiam non fuisse expressam: vt illa computatio graduū ad consanguinitatem ⁊ affinitatē referas: vnde soror ⁊ frater sūt in primo gradu consanguinitatis: ⁊ frater ⁊ vir sororis sūt in ꝓmo gradu affinitatis ⁊ sic de alijs: deinde a latere dextro dicte linee ponitur alia linea quattuor cellulas continens: in prima scribitur fratꝰ in secūda fratris filius: i tertia fratris nepos: in quarta fratris pronepos. Ad dorsū huius alia linea continens alias quattuor cellulas: in quarū prima scribitur vxor fratris olim relicta: i secūda vxor filij fratris: in tertia vxor nepotis fratris: i quarta vxor pronepotis fratris. A latere sinistro sūt alie quattuor cellule: quarum prima soror: secūda sororis filia: tertia sororis neptis: quarta sororis proneptis. Ad dorsū harum sūt alie quattuor: prima vir sororis olim relic⁹: secūda vir filie sororis: tertia vir neptis sororis: quarta vir proneptis sororis. Ponūtur etiam alie due cellule: vna a latere dextro continens relictus relicte fratris: a sinistris relicta relicti sororis: que secūdum omnes ponūtur ad decorem ⁊ ad demonstrandum genera affinitatis: que hodie prohibitionem non habēt. Adhuc habes duas lineas reflexas: quarū vna oritur i cellula fratris: ⁊ terminatur in cellula viri sororis: i qua scribitur primū genus affinitatis. itē alia linea reflexa que oritur i cellula sororis: et terminatur in cellula vxor fratris in qua idem scribitur. Circa hoc quero quare i cellula vxor fratris scribitur olim relicta: quod nō ponitur in alijs cellulis inferiorib⁹ eiusdem linee: ⁊ dic hoc factū fuisse propter cellulam que ponit ad dorsū illius: quasi dicat frater hūit vxorē mortuo fratre vxor ab eo relicta contraxit cū alio viro: illa demū mortua iste relictus a relicta fratris vult contrahere cū sorore: nūquid potest? olim non poterat: q: erat sibi in secūdo genere ⁊ primo gradu: hodie vero potest: ideꝫ sit repetitū quo ad cellulaꝫ viri uxoris. Ad cognoscēdum ergo gradus affinitatis ⁊ genus tam per formā arboris q̄ꝫ ex ꝓus dictis: tolle hāc solā regulam magistralem: per carnalem copulam viri ⁊ mulieris inter consanguineos mulieris ⁊ virum ⁊ inter consanguineos viri ⁊ mulierem contrahitur affinitas primi generis eiusdē gradus cuius est consanguinitas. Quare dicatur in regula per carnalem copulaꝫ viri ⁊ mulieris ⁊ non viri ⁊ uxoris: collige ex his que in principio dixi. Inter consanguineos mulieris ⁊ virū ⁊ consanguineos viri ⁊ mulierem ideo dixi: quia iter virum ⁊ mulierē non contrahitur affinitas: sed ipsi sunt affinitatis causa. Item inter consanguineos viri ⁊ consanguineos mulieris nulla est affinitas: vnde duo fratres cōtrahant cum duabus sororibus: pater ⁊ filius cū matre ⁊ filia. Sed est affinitas inter consanguineos mulieris ⁊ ipsum virum: ⁊ consanguineos viri ⁊ ipsam mulierem: ō de consang. ⁊ affi. ꝙ super his. Primi generis quare dixeriꝫ: etiam ex superioribus patuit: ⁊ eiusdē gradus cuius est consanguinitas. vide hoc in arbore. nā frater ⁊ soror sunt in primo gradu consanguinitatis: maritus sororis est fratri in primo gradu affinitatis: ⁊ sic uxor fratris sorori: ⁊ sic filia sororis est filio fratris ⁊ ipsi fratri i secūdo gradu consanguinitatis: maritus eius in secundo gradu affinitatis ⁊ econuerso ⁊ sic in reliquis. Unde vir proneptis sororis attinet fratri ⁊ omnibus descendētibus qui sūt in arbore quarto gradu affinitatis: ⁊ hoc ideo: quia toto gradu consāguinitatis attinet predictis ipsius pronepotis. qui sunt in arbore: ideo dixi: quia si pronepos fratris haberet filium ille excederet lineaꝫ equalitatis: ⁊ sic attinet quinto gradu secundū regulas traditas in proxīa arbore. Post hoc notandum est ꝙ illud precise non sequitur: ego ⁊ tu sumus affines: ergo filius quem procreo ē tibi affinis. Nā iterdū filius meus mutat gen⁹ attinentie: q: ego sū tibi affinis: ⁊ ipse consāguineus: interdum nil attinet tibi: interdum mutat gradum: interdū nec mutat genus nec gradū. exemplum: si ego ⁊ tu sumus affines per appositionem mei: quia. s. contraxi cū ꝯsāguinea tua si ex dicta consanguinea tua filiū procreo: ille est tibi consanguineus non affinis: sꝫ si ego maritus consanguinee tue ex alia muliere filium procreo: ille nec est tibi consanguineus nec affinis. Si uero tu consanguineus vxoris mee filiū procreas: hic filius non mutat genus attinentie: quia tu pater es mihi affinis ⁊ ipse affinis: sed si tu ⁊ vxor mea eratis in eq̄li linea uel inequali: ⁊ tu eras remotior: quia tu eras in tertio: ipsa in secundo uel primo: tunc ipse fili⁹ mutat gradū: quia tu pater es mihi i tertio gradu affinitatis: et ipse mihi in quarto. Si vero tu ⁊ vxor mea eratis consāguinei in linea inequali: sed vxor mea erat remotior: vt q: ipsa in tertio ⁊ tu in secūdo: tūc filius tuus nō mutat genus nec gradum: q: tu mihi affinis ⁊ ipse affinis: tu i tertio gradu: ⁊ ipse in tertio gradu. Iteꝫ nota ꝙ istud ēt nō sequitur: ego ⁊ tu sumus affines: ⁊ ego nō possū accipere filiā tuam: ergo nec tu meam: q: si hēam consanguineam tuaꝫ in vxorem: tu hñ potes ꝯhere cum filia mea quā hūi ex alia muliere: q: affinitas nō ꝯhitur inter cōsāguineos uiri ⁊ consanguineos mulieris sꝫ inter uirum et consanguineos mulieris et inter mulierem ⁊ cōsanguineos viri: vt dixi: ⁊ probatur ō de consang. ⁊ affi. ꝙ super his. Sed ego nō possum contrahere cum filia tua: nisi forsitā illa excederet quartum gradum: vt quia essꝫ in quinto: ⁊ est simile secūdum quod dixi ō i proxima arbore circa finem. Nunc queritur an affinitas inter ascendentes ⁊ descendētes habeat perpetuam prohibitionem: an extendatur tātū vsq; ad quartum gradum. Et si teneremus opinionem gof. de qua dixi supra in arbore proxima circa mediuꝫ: diceremus ꝙ usq; ad quartū gradum tantum. Sed tenendo contrariā opinionem: dicemus ꝙ prohibitio sit ꝑpetua. Dicit enim textus ꝙ ita abstinere debemus a consanguineis uxoris: ut a proprijs: ō de consan. ⁊ affi. c. i. xxxv. q. iij. de propinquis ⁊. c. equaliter. Si ergo inter consāguineos ascendentes ⁊ descendētes prohibitio extenditur in infinitū: ergo inter affines: ad ideꝫ insti. de nup. §. affinitatis: ⁊ dicit lex ꝙ tales affines ascendētes ⁊ descendentes habentur loco parentuꝫ ⁊ liberorum. ff. de gradi. l. non facile. §. ⁊ retro in fine. Eodem modo posset formari questio de affinibus: quorum vnus est in primo gradu: alter in quinto: sicut in consanguineis dixi ō i arbore proxima in fine. An autem liceat diuersis temporibus habere in uxores duas cognatas scilicet uxores duorum fratrum: ⁊ an coniūcti olim i gradu prohibito hodie permisso simul manere possint: de hoc uide no. ō. e. de cōsan. ⁊ affi. c. non debet. ¶ Ultimo queritur ad utrāq; arborem: an prohibitio consāguineorum uel affinium coniūgendorum procedat ex prohibitione diuina an ex humana: ⁊ quare facta fuit prohibitio. Breuiter scias ꝙ olim propter necessitatem frater necessario habuit contrahere cum sorore: ⁊ consanguinei cum consanguineis: unde tunc in collateralibus non erat prohibitio: hoc fuit a principio generis humani in filijs et nepotibus ade: hoc etiam fuit post diluuium i nepotibus noe. In leuitico uero prohibite fuerunt fere. xij. persone quas uide no. ō de resti. spoli. litteras: ⁊ de diuor. c. gaudemus. Demū ius positiuum canonicum prohibuit consāguineos ⁊ affines primi generis coniungi in septimo gradu ⁊ citeriori: que prohibitio postea usq; ad quartum gradū est restricta: ō. e. non debet: reuocatis etiam quibusdam alijs prohibitionibus: vt ibi patet. Reuocatio vero fuit ex causa que ibi ponitur ⁊ ō de testi. c. licet ex quadam: per quod patet: ꝙ prohibitio parti procedit ex iure diuino: ⁊ partim ex positiuo. Unde in secundo gradu equalis linee collaterales cōtrahere possunt a iure diuino sꝫ non positiuo. Ratio uero prohibitionis sumitur. xxxv. q. i. §. i. ⁊. c. i. fuit. n. propter charitatem ampliādā. Nam si contraherem cum sorore ideꝫ esset pater ⁊ socer mater ⁊ socrus vir ⁊ frater ⁊c. Sed si alium habeo patrem alium socrum numerosius se charitas protenderet: in qua vniuersi fideles ⁊ precipue studentes continue perseuerēt per gratiaꝫ eius qui est benedictus in secula seculorum amen.

Realizzazione: Associazione Bibliofili Bernardino Misinta. Copyright: Biblioteca Queriniana Brescia.